22 1929
12-76

2 D 1 0

22
Կ-76

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԾՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ՎԻԵՆՆԱ
Ամերիկեան Աստուածաշունչ Ընկերութիւն
1929

ԱՀ
1444 - ԱՀ
(108113 - ԱՀ)
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм. ССР
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
23826 - ՄՊ

Printed in Austria

ՑԱՆԿ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ	Գլ–ի		Եր–ս
Ըստ Մատթէոսի	ուն.	28	կը սկսի 1
Ըստ Մարկոսի	»	16	» 92
Ըստ Ղուկասու	»	24	» 149
Ըստ Յովհաննու	»	21	» 243
Գործք Առաքելոց	»	28	» 316
ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ			
Առ Հռոմայեցիս	»	16	» 411
Ա. Կորնթացիս Ս.	»	16	» 451
Ա. Կորնթացիս Բ.	»	13	» 489
Առ Գաղատացիս	»	6	» 515
Առ Եփեսացիս	»	6	» 528
Առ Փիլիպպեցիս	»	4	» 541
Առ Կողոսացիս	»	4	» 551
Ա. Թեսաղոնիկեցիս Ա.	»	5	» 560
Ա. Թեսաղոնիկեցիս Բ.	»	3	» 568
Ա. Տիմոթէոս Ա.	»	6	» 573
Ա. Տիմոթէոս Բ.	»	4	» 584
Առ Տիտոս	»	3	» 592
Առ Փիլիմոն	»	1	» 597
Առ Եբրայեցիս	»	13	» 598
ԹՈՒՂԹ			
Յակոբոս Ընդհանրական	»	5	» 628
Պետրոսի Ա. »	»	5	» 638
Պետրոսի Բ. »	»	3	» 649
Յովհաննու Ա. »	»	5	» 656
Յովհաննու Բ.	»	1	» 666
Յովհաննու Գ.	»	1	» 668
Յուդայի Ընդհանրական	»	1	» 670
Յայտնութիւն Յովհաննու	»	22	» 673

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГОС. Библиотека
ՀԱՍՌ-Ազգ.СССР
Ա. ԱՆ. А. Мясникяна
ՍԱՅԱՆԻԿՅԱՆԻ Ա.Ն.ՎԱՆ

Printed by Christoph Reisser's Sons, Vienna

Ա. ԽԵՏԱՌԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի, Դաւթի որդ-
ւոյն, Աբրահամի որդւոյն.
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յա-
կոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները.
3 Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէ. Փարէս
4 ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ
Ամինադաբը, Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն
5 ծնաւ Սաղմոնը. Սաղմոն ծնաւ Բոոսը Ռախաբէ. Բոոս
6 ծնաւ Ովբեդը Հռութէ. Ովբեդ ծնաւ Յեսսէն. Յեսսէ
ծնաւ Դաւթ թագաւորը. Դաւթ թագաւորը
7 ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի կնոջմէն. Սողոմոն ծնաւ
8 Ռոբովամը. Ռոբովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ
Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ
9 Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ոզիան. Ոզիա ծնաւ Յով-
թամը. Յովթամ ծնաւ Աքազը. Աքազ ծնաւ Եզե-
10 կիան. Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ
11 Ամոնը. Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքո-
նիան ու անոր եղբայրները Բաբելոնեան գերութեան
12 առիթները. Բաբելոն գերութեան երթալնէն ետև Յե-
քոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. Սաղաթիէլ ծնաւ Զօրա-

բելը. Հօրաղբարկ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ
14 Եղիակիմը. Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը. Ազովր ծնաւ
Սադովկը Սադովկ ծնաւ Աքինը. Աքին ծնաւ Եղի-
15 ուդը. Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ
16 Մատթանը. Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ
զՅովսէփ, զայրն Մարիամայ, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
17 կ'ըսուի Քրիստոս։ Ամբողջ ազգերը Աբրահամէ մին-
չեւ Դաւիթ տասնըչորս ազգ, և Դաւիթէ մինչեւ Բա-
բելացնեան գերաթիւնը տասնըչորս ազգ, ու Բաբելաց-
նեան գերաթենէն մինչեւ Քրիստոս տասնըչորս ազգ։
18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը այս կերպով էր.
անոր մայրը Մարիամ Յովսէփի նշանուած, դեռ
իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն յղացած գըտ-
19 նուեցաւ։ Եւ Յովսէփ անոր այրը արդար ըլլա-
լով՝ ու չուզելով որ զանիկա խայտառակ ընէ, մտա-
20 ծեց որ ծածկաբար արձակէ զանիկա։ Եւ քանի որ
անիկա այս բաները կը մտածէր, ահա Տէրոջը հրեշտակը
երազի մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ըսաւ, Յովսէփ, Դա-
ւիթի որդի, մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
կինդ, վասն զի անոր ներսիդին ծնածը Սուրբ Հոգի-
21 էն է, Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը
*Յիսուս դնես, քանզի անիկա իր ժողովուրդը իրենց
22 մեղքերէն պիտի փրկէ։ Եւ այս ամէնը եղաւ, որպէս
զի կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռ-
23 քով, որ կ'ըսէ, Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի
պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կո-
24 չեն, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ։ Եւ
Յովսէփ քունէն արթնանալով՝ ինչպես Տէրոջը հրեշ-

*Ա. յունարէն. Փրկիչ

տակը իրեն հրամայեց, այնպէս ըրաւ ու իր կինը քովը
25 առաւ. Եւ չէր գիտեր զանիկա՝ մինչեւ իր անդրանիկ
որդին ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ։

ԳԼ. Բ

1 Ու երբ Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ
Հերովդէս Թագաւորին օրերը, ահա արեւելքէն մո-
2 գեր եկան Երուսաղէմ, Ու ըսին, Որ տեղ է ան՝ որ
Հրեաներուն Թագաւոր ծնաւ. վասն զի մենք արե-
ւելքի մէջ անոր աստղը տեսանք, ու եկանք անոր
3 երկրպագութիւն ընելու։ Ու երբ Հերովդէս Թագա-
ւորը լսեց, խռովեցաւ, և բոլոր Երուսաղէմ իրեն
4 հետ՝ Եւ ժողվելով բոլոր քահանայապետները ու
ժողովուրդին դպիրները, հարցուց անոնց Թէ Քրիս-
5 տոսը ո՞ւր պիտի ծնանի։ Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրէ-
աստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գըր-
6 ուած է մարգարէին ձեռքով. Եւ դուն, Բեթլէհէմ,
Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշխաններուն մէջ բնաւ
պզտիկ մը չես. վասն զի քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ
7 որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ։ Այն ա-
տեն Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց, ու ատե-
8 նց անոնցմէ աստղին երեւցած ատենը։ Եւ զանոնք
Բեթլէհէմ ղրկելով՝ ըսաւ, Գացէք ամենայն
այն մանուկին վրայով, ու երբ գտնէք, ինծի իմա-
ցուցէք, որպէս զի ես ալ գամ, անոր երկրպագու-
9 թիւն ընեմ։ Ու երբ անոնք թագաւորին այս բանը
լսեցին, գացին. և ահա այն աստղը զոր արեւելքի
մէջ տեսեր էին, անոնց առջեւէն գնաց, մինչեւ եկաւ
10 կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ։ Երբ տեսան

11 ատաղձ, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան եւ
տունը մինեչեւ անոնց մինուկը իր մօրը Մարիամի
հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց
գանձերը բանալով ընծաներ տուին անոր, ոսկի ու
12 կնդրուկ և պմուռս։ Ու հրաման առնելով երազի
մէջ, որ նորէն Հերովդէսի չդառնան ուրիշ ճամ-
բով գացին իրենց երկիրը։
13 Ու երբ անկէ դացին անոնք, ահա Տէրոջը հրեշ-
տակը երազի մէջ երեւցաւ Յովսեփի ու ըսաւ, Ելիր,
առ մինուկը ու անոր մայրը, ու եգիպտոս փախիր,
և հոն կեցիր մինչև ես քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս
14 պիտի փնտռէ այդ մինուկը կորնցնելու համար։ Ան
ալ ելաւ, մինուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ և
գնաց եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէսի մահը հոն եր-
15 որպէս թի կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին
ձեռքով, որ կ'ըսէ, եգիպտոսէ կանչեցի իմ որդիս։
16 Ան ատեն երբ տեսաւ Հերովդէս թէ *խաբուե-
ցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու դրկեց ջար-
դեց Բեթլեհեմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ
գտնուած բոլոր տղաքը՝ երկու տարեկան և անկէ
վար, ըստ ժամանակին հասկնալու զոր մոգերէն ստու-
17 գեց։ Ան ատեն կատարուեցաւ երեմիա մարգարէին
ձեռքով ըսուածը, որ կ'ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը
18 լսուեցաւ, ողբ, լաց ու մեծ կոծ. Ռաքել կու լար իր
տղոցը համար, ու չէր ուզեր մխիթարուիլ, վասն զի
չկային։
19 Ու երբ Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը հրեշտակը
20 եգիպտոս երազի մէջ Յովսեփի երեւցաւ, Ու ըսաւ,

*Յուն. ծաղրուեցաւ

Ելիր, առ մինուկը ու անոր մայրը, և գնա Իսրայէլի
երկիրը, քանզի մեռան անոնք որ մինուկին կեանքը
21 կը փնտռէին։ Ան ալ ելաւ, մինուկը ու անոր մայրը
22 առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը։ Իսկ երբ լսեց թէ
Արքեղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
Հերովդէսի տեղ, վախցաւ հոն երթալու, ու երազի
մէջ պատգամ առնելով Գալիլեայի կողմերը գնաց.
23 Եւ եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը բնակեցաւ,
որպէս թի մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ
Նազովրեցի պիտի կոչուի։

Գ Լ. Գ

1 **Ա**յն օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ու Հրէաս-
2 տանի անապատին մէջ կը քարոզէր, Ու կ'ըսէր,
Ապաշխարեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
3 մօտեցած է։ Վասն զի սա՛կայ ան է՝ որուն Տէրոջը
նային մարգարէին ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ,
Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան
4 պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտակեցէք։ Եւ այս
Յովհաննէսը իր հանդերձը ուղտի մազէ, ու իր մէջքը
կաշեէ գօտի ունէր. և իր կերակուրը մորեխ ու վայ-
5 րենի մեղր էր։ Ան ատեն Երուսաղէմ և բոլոր Հրէ-
աստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէ-
6 ին, Ու կը մկրտուէին իրմէ Յորդանանու մէջ, ու
7 իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբ տեսաւ
փարիսեցիներուն ու սադուկեցիներուն շատերը իր
մկրտութեանը եկած, ըսաւ անոնց, Խժերու ծնունդ-
ներ, ո՞վ իմացուց ձեզի գալու բարկութենէն փախ-
8 չիլ։ Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղ

9 քեզքեզ. Եւ մի խորհիք դուք ձեր ներսիդին ըսել, Թէ
Մեզնք ծէպ Հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ'ըսեմ
ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարերէն Աբրահամի
10 որդիներ հանել։ Ալ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քով կը դրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի
11 պտուղ չբերէր, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի։ Ես
ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան համար,
բայց իմ ետեւէս եկողը ինձմէ զօրաւոր է, ու ես
անոր կօշիկները կրելու արժանի չեմ. անիկա ձեզ
12 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու կրակով. Որուն հե-
ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մաքրէ ու իր
ցորենը հաճքարը պիտի ժողվէ, և յարդը պիտի սրբէ
չմարող կրակով։
13 Այն ատեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ
14 Յովհաննէսի, որպէս զի անկէ մկրտուի։ Եւ Յովհան-
նէս կ'արգիլէր զանիկա ու կ'ըսէր, Ինծի՛ պէտք է որ
15 քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինծի՞ կու գաս Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թող ասիր հի-
մա, վասն զի այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր ար-
դարութիւնը կատարենք. ետքը Թող տուաւ անոր։
16 Ու երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն դուրս
ելաւ, և ահա երկինք անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ
Աստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու
17 գար իր վրայ։ Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ
կ'ըսէր, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւներ եմ։

ԳԼ. Դ

1 **Ա**յն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սատ-
2 Հոգիէն, որպէս զի Սատանայէ փորձուի. Եւ քառա-

սուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէն ետք
անօթեցաւ։
3 Ու փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ, Եթէ դուն
Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ այս քարերը հաց ըլլան։
4 Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գրուած է Թէ
Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա այն ամէն
խօսքով որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ։
5 Այն ատեն Սատանայ առաւ տարաւ զանիկա
սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանիկա տաճարին աշ-
6 տապահին վրայ, Ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն Աստու-
ծոյ Որդին ես, քեզ ներքեւ վար ձգէ, վասն զի գրուած
է Թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապաւրէ քեզի հա-
մար, ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
7 որպէս զի չբլլայ Թէ տաքդ քարի զարնես։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է Թէ Քու Տէր Աստ-
ուածդ չփորձես։
8 Սատանայ նորէն առաւ հանեց զանիկա խիստ
բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
9 բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը. Ու
ըսաւ անոր, Ասանք ամէնը քեզի կու տամ, եթէ իյ-
10 նաս՝ ինծի երկրպագութիւն ընես։ Այն ատեն Յիսուս
ըսաւ անոր, [Երթ] գնա, Սատանայ, վասն զի գրը-
ուած է Թէ Քու Տէր Աստուածդ երկրպագութիւն
11 քնես, ու միայն զանիկա պաշտես։ Այն ատեն Սա-
տանայ զանիկա թողուց. և ահա հրեշտակներ եկան
ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէին։
12 Եւ երբ լսեց Յիսուս Թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ,
13 ելաւ գնաց Գալիլեա, Ու ձգելով Նազարէթը, եկաւ
բնակեցաւ Կափառնայումի, ծովեզերեայ տեղը,
Զաբուլոնի ու Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ.

14 Պիտի՛ չկա՛ տարուբեր Նայիլ մորգարէին ձեռքով
15 քաւած խօսքը, Ջարդուղնի երկիրը ու Նեփթալիմի
երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդին կողմը
16 Հեթանոսաց Գալիլեան. խաւարի մէջ նստող ժողո-
վուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս ծագեցաւ անոնց՝
որոնք մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին,
17 Անկէ ետև Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել. Ապաշխա-
րեցէ՛ք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտ է։
18 Երբ Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քովերը կը
պտրտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ, Պետրոս կոչ-
ուած Սիմոնը և անոր եղբայրը Անդրէասը, որոնք
19 ծովը ուռկան կը ձգէին, վասն զի ձկնորս էին. Ե-
քաւ անոնց, Իմ ետևէս եկէ՛ք, ու ձեզ մարդոց որ-
20 սորդ ընեմ։ Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները թո-
21 ղուցին ու անոր ետևէն գացին։ Ե՛ւ անկէ յառաջ
երթալով տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդ-
եան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, նաւ-
ին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէոսի հետ, երբ իրենց
ուռկանները կը կարկատէին. ու կանչեց զանոնք։
22 Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու հայրերնին թողուցին
ու անոր ետևէն գացին։
23 Ե՛ւ Յիսուս բոլոր Գալիլեա պտրտելով, կը սորվե-
ցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, և աւետա-
բերեան ուսմունքը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին
մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւնները ու ամէն կերպ
24 ցաւերը կը բժշկէր։ Ե՛ւ անոր համբաւը բոլոր Սիւ-
րիա տարածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
ները որոնք կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանքներով
կը նեղուէին, և դիւահարները ու լուսնոտները և
25 անդամալոյծները. ու բժշկեց զանոնք։ Ե՛ւ շատ ժո-

ղովուրդներ անոր ետևէն կ'երթային, Գալիլեայէ ու
Դեկապոլիսէ և Երուսաղէմէ ու Հրէաստանէ և Յոր-
դանանու անդին կողմէն։

ԳԼ. Ե

1 Ե՛ւ տեսնելով ժողովուրդները, լեռը ելաւ. ու երբ
2 նստաւ հան, իր աշակերտները քովը գացին. Ե՛ւ իր
բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր.
3 Երանի՛ հոգւով աղքատներուն, վասն զի երկինքի
4 թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի՛ սգաւորներ-
5 րուն, վասն զի անոնք պիտի մխիթարուին։ Երանի՛
հեզերուն, վասն զի անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը։
6 Երանի՛ անոնց որ անօթի ու ծարաւ են արդարու-
7 թեան, վասն զի անոնք պիտի կշտանան։ Երանի՛
ողորմածներուն, վասն զի անոնք ողորմութիւն պի-
8 տի գտնեն։ Երանի՛ անունց որ սրտով մաքուր են,
9 վասն զի անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած։ Երանի՛
խաղաղութիւն ընդունելուն, վասն զի անոնք Աստու-
10 ծոյ որդիներ պիտի կոչուին։ Երանի՛ անոնց որ հա-
լածուած են արդարութեան համար, վասն զի եր-
11 կինքի թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի՛ ե՛ք
ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, և սուտ
տեղ ամէն կերպ դէշ խօսքեր կը խօսին ձեր վրայ
12 ինձի համար։ Ցնծացէ՛ք և ուրախ եղէ՛ք, վասն զի ձեր
վարձքը շատ է երկինքը. քանզի այս կերպով հա-
լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները։
13 Դուք եք երկրի աղը. հապա եթէ աղը իր համը
կորնցնէ, ինչ՞ով պիտի աղուի. անկէ ետև բանի
մը չգայր, մեկուն դուրս ձգուելու և մարդոց ոտ-

14 քին տակ կախուելու։ Դուք էք աշխարհի լոյսը. քա-
ղաք մը որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ։
15 Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուանի տակ, հա-
պա աշտանակի վրայ, և լոյս կու տայ բոլոր տանը
16 մէջ եղողներուն։ Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր
լոյսը մարդոց առջև, որ անոնք ձեր լաւ գործերը,
ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է։
17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէ-
ները ապրելու. չեկայ ապրելու, հապա կատարելու։
18 Ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի, Մինչև երկինք
ու երկիր անցնին, օրէնքէն յոտ մը կամ նշանագիր
մը պիտի չանցնի, մինչև բոլորն ալ կատարուին։
19 Ուստի ալ որ այս ամենափոքր պատուիրանքներէն
մէկը ապրի, ու մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա
ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորու-
թեան մէջ. բայց ով որ ընէ և սորվեցնէ, անիկա
մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ։
20 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ձեր արդարու թիւնը
դպիրներուն ու փարիսեցիներուն աստղաբնէն ա-
ւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւո-
րութիւնը։
21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն, Սպանու-
թիւն մի ըներ. և ով որ սպանութիւն ընէ, դա-
22 տաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Բայց ես ձեզի
կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբօրը պարապ տեղը սրդողի,
դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր
եղբօրը Ցիմար ըսէ, ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ.
և ով որ էջ եղբօրը Անմիտ ըսէ, գեհենի կրակին
23 պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Ուրեմն, եթէ քու ընծոդ
սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտդ դայ թէ քու-

24 եղբայրդ քեզի դէմ բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ըն-
ծոդ սեղանին առջև, և գնա առաջ քու եղբօրդ
հետ հաշտուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծոդ մա-
25 տուցանես։ Քու ոսխիդ հետ շուտով միաբանէ,
քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջ ես. չըլլայ որ քու
ոսխիդ քեզ դատաւորին մատնէ, և դատաւորը դա-
26 հիճին, և բանտը ձգուիս։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի,
Պիտի չելլես անկէ՝ մինչև որ վերջին նաքարակիտը
չվճարես։
27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ*, Շնութիւն մի ըներ։
28 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ կին մարդու կը
նայի անոր ցանկանալուս համար, ալ անիկա իր սրտին
29 մէջ շնութիւն բրաւ անար հետ։ Արդ եթէ քու աջ
աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զանիկա ու
քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամ-
ներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը
30 չձգուի։ Եւ եթէ աջ ձեռքդ քեզ կը գայթակղե-
ցընէ, կտրէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ
է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բո-
31 լոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Իբա, ըսուեցաւ Թէ
Ով որ իր կինը կ'արձակէ, Թող տանր արձակման
32 թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ Թէ Ով որ իր
կինը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի,
ինք պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն, և
ով որ այն արձակուածը առնէ, շնութիւն կը գործէ։
33 Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն,
Սուտ երդում մի ըներ, հապա երդումներդ
34 վճարէ Տէրոջը։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Անենևին եր-

*Իմաստ է՝ «Էլեն», առաջիններուն

ընդ դուռ մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ աթոռն է, եւ ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատճառանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ
36 թագաւորին քաղաքն է. եւ ոչ քու գլխուդ վրայ երդնուիս ընես, վասն զի չես կրնար մէկ մազ ճերմկցնել
37 նել կամ սեւցնել։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այո՝ այո, Ե՝ ոչ՝ ոչ. ու ասկէ աւելին չարէն կու գայ։

38 Լաւ էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու ակ-
39 ռայի տեղ ակռայ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ՝ Չարին հակառակ մի կենաք, հապա եթէ մէկը ապտակ մը
40 դրնէ ա՛ջ ծնօտիդ, դարձուր անոր միւսն ալ։ Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առնել, թող տուր անոր վերարկուդ ալ։
41 Եւ ով որ քեզ պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ
42 քշէ, դնա անոր հետ երկու։ Քեզմէ ուզողին տուր, ու երես մի դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել։

43 Լաւ էք որ ըսուեցաւ, Ձու ընկերդ սիրես ու
44 թշնամիդ ատես։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ՝ Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրհնեցէք ձեզ անիծողները, բարի ըրէք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց
45 համար որ ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն. Որպէս զի ձեր երկնաւոր Հօրը որդիները ըլլաք. վասն զի իր արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն և թէ՛ բարիներուն վրայ, և անձրեւ կը ղրկէ թէ՛ արդարներուն և
46 թէ՛ մեղաւորներուն վրայ։ Վասն զի եթէ դուք ձեզ սիրողները սիրէք, ի՞նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ
47 մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն։ Եւ եթէ միայն ձեր եղբայրներուն բարեւ տաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք ա-

18 րիւեր. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն։ Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է։

ԳԼ. Ջ

1 Զգուշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջեւ չընէք՝ անոնց երեւնալու համար, եթէ ոչ վարձք չէք
2 ուներ ձեր Հօրմէն որ երկինքն է։ Ուստի երբ ողորմութիւն կ'ընես, առջեւդ փող մի հնչեցներ, ինչպէս կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն, որպէս զի մարդոցմէ փառաւորուին. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը
3 առած կ'ըլլան։ Իսկ դուն երբ ողորմութիւն կ'ընես, ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գոր-
4 ծելը. Որպէս զի քու ողորմութիւնդ գաղտնի ըլլայ, և քու Հայրդ որ գաղտնիքը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հատուցում պիտի ընէ։

5 Ու երբ աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման չըլլաս, որոնք կը սիրեն ժողովարաններու մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք ընել, որպէս զի մարդոց երեւնան. ճշմարիտ կ'ըսեմ
6 ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան։ Իսկ դուն երբ աղօթք կ'ընես, մտիր քու ներքին սենեակդ ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ որ գաղտնի տեղ կը դիտէ. և քու Հայրդ որ գաղտնիքը կը
7 տեսնէ, քեզի յայտնապէս հատուցում պիտի ընէ։ Ու երբ աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատախօս մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
8 խօսելուն համար պիտի լսուին։ Ուրեմն անոնց չնմանիք, վասն զի ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ՝

9 դեռ դուք իրմէ չենդրած։ Ուստի այսպէս աղօթք
ըրէք դուք.

Ով Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ գայ. քու
կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի
11 վրայ. Մեր ամէն օրուան հացը այսօր մեզի տուր.
12 Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը
13 ներենք մեր պարտապաններուն. Ու մեզ փորձու-
թեան մի տաներ, հապա չորէն մեզ ազատէ. քանզի
քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեան։ Ամէն։

14 Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յան-
ցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը ներէ.
15 Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանք-
ները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները։
16 Ու երբ ծոմ կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս
տրտուկեր մի ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'աւե-
րեն որպէս զի մարդոց երևնան թէ ծոմ կը պահեն.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը ստած
17 կ'ըլլան։ Բայց դուն երբ ծոմ կը պահես, գլուխդ
18 օծէ ու երեսդ լուա, Որպէս զի մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերևնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ
կը գտնուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ,
*քեզի հատուցում պիտի ընէ։

19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի դիզէք, ուր ցիցը
ու ժանգը կ'ապականեն, և ուր գողերը պոռ կը ծա-
20 կեն ու կը գողնան. Հապա ձեզի գանձեր դիզեցէք
երկինքը, ուր ոչ ցիցը և ոչ ժանգը կ'ապականէ,

*Յոհան. քեզի յայտնապէս

21 ու ոչ գողերը պոռ կը ծակեն և կը գողնան։ Քանզի
ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլ-
22 լայ։ Մարմնին ճրագը աչքն է. Հապա եթէ քու
աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ։
23 Բայց եթէ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ
կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
24 է, ա՛լ այն խաւարը որչափ է։ Մարդ մը չկրնար եր-
կու տէրոջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կա՛մ
մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ, կա՛մ *մէկուն պի-
տի յարի՝ և միւսը պիտի արհամարհէ. չէք կրնար
25 ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի։ Ուստի կ'ըսեմ
ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ի՛նչ
պիտի ուտէք, կամ ի՛նչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր
մարմիններուն համար թէ ի՛նչ պիտի հագնիք. չէ՞
որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հա-
26 գուստէն։ Նայեցէք երկինքի թռչուններուն որոնք
ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն և ոչ ամբարի
մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
27 դանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք։ Հիմա
ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
28 կանգնուն մը աւելցնել։ Ու հագուստի համար ին-
չո՞ւ հոգ կ'ընէք. Նայեցէք դաշտի շուշաններուն,
ի՛նչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մանեն.
29 Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառա-
սորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհագուե-
30 ցաւ։ Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ և
վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագ-
ուեցնէ, հապա ո՛րչափ աւելի ձեզ, Թերահաւատ-

*Լատ. մէկը պիտի մեծարէ

31 ներ։ Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ ըսելով, Ի՞նչ պիտի ու-
տենք, կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ Ի՞նչ պիտի
32 հագնինք. (Քանզի այդ բոլոր բաները հեթանոսները
կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝
33 թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են։ Բայց առաջ
խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը, ու այդ բոլորը ալ ձեզի
34 պիտի տրուին։ Ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք,
վասն զի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ.
Հերիք է օրուան իր նեղութիւնը։

ԳԼ. Է

1 **Մ**ի դատէք, որպէս զի չդատուիք։ (2) Քանզի ի՛նչ
դատաստանով որ դատէք, անով պիտի դատուիք, և
ի՛նչ չափով որ չափէք, անով պիտի չափուի ձեզի։
3 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տես.
4 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր։ Կամ
ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ, Թող տուր աչքէդ
շիւղը հանեմ. և ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ։
5 Կեղծաւոր, առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ, ու
յետքը պարզ պիտի տեսնես եղբօրդ աչքէն շիւղը
հանելու։
6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր մարգա-
րիտները խոզերուն առջև մի ձգէք, որպէս զի ոտ-
քերնուն տակ չկոխկռտեն զանոնք, ու դառնան ձեզ
պատառեն։
7 Խնդրեցէք, և պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէք, և
պիտի գտնէք. դուռը զարկէք, և պիտի բացուի
8 ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ կ'առնէ, և

ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դուռը կը
9 զարնէ՝ պիտի բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ
որմէ իր որդին հէթ հաց ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի տայ
10 անոր. Եւ կամ հէթ ձուկ ուզէ, միթէ օ՞ձ պիտի
11 տայ անոր։ Ուստի հէթ դուք որ չար էք, ձեր զաւակ-
ներուն շատ ընծաներ տալ գիտէք, ո՛րչափ աւելի
ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ
անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի
ընեն, դուք ալ անոնց այնպէս րնէք, քանզի այս է
օրէնքը ու մարգարէները։
13 Նեղ դռնէն նեցուք մտէք. վասն զի լայն է այն
դուռը ու ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպ ի կո-
րուստ կը տանի. և շատ են անոնք որ անկէ կը
14 մտնեն։ Վասն զի նեղ է այն դուռը ու նեղուցած է
այն ճամբան, որ դէպ ի կեանք կը տանի. և քիչ են
անոնք որ զանիկա կը գտնեն։
15 Զգուշ կեցէք սուտ մարգարէներէն, որոնք ձեզի
կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն
16 յափշտակող գայլեր են։ Իրենց պտուղէն պիտի
ճանչնաք զանոնք. միթէ փուշերէն խաղող կը քա-
17 ղեն, կամ տատասկէն թուզ։ Այսպէս ամէն բարի
ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ
18 կու տայ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ
19 ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ։ Ամէն ծառ որ
բարի պտուղ չտար, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի։
20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ոչ թէ ամէն ոմն որ ինծի Տէր, Տէր, կ'ըսէ, պի-
տի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա ան-
22 կա՝ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ։ Շա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՊՏ Գրադարան ՀՍՍՌ-Արմ.ԳՊՏ

տերը այն ժը լինի պիտի ըսեն, Տէր, Տէր, չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր հանեցինք, ու քու անունովդ շատ
23 հրաշքներ ըրինք։ Եւ այն ատեն անոնց յայտնապէս պիտի ըսեմ Թէ Ես ընաւ ձեզ չեմ ճանչնար. մեկդի դացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը դործէք։
24 Ա՛րդ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ և կը կատարէ զանոնք, զանիկա պիտի նմանցնեմ խելացի մարդու
25 մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ շինեց. Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու չփլաւ, վասն զի վէմի վրայ հաստատուած էր։ Եւ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարէր զանոնք, կը նմանի անխելք մարդու մը որ իր
27 տունը աւազի վրայ շինեց. Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը։
28 Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, ժողովուրդները կը զարմանային անոր վարդապետութեանը
29 վրայ. Վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ու ոչ Թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

1 Ու երբ այն լեռնէն վար իջաւ, շատ ժողովուրդներ
2 գացին անոր ետևէն։ Եւ ահա բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, եթէ
3 ուզես կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցնելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ'ուզեմ, մաքրուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ։
4 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգուշ եղիր, մարդո՛ւ չը-

սես, հապա գնա, քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսի պատուիրած ընծան տուր, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։
5 Ու *երբ Կափառնայում մտաւ, հարիւրապետ մը
6 եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառկած չարաչար կը
7 տանջուի։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ ու
8 զանիկա կը բժշկեմ։ Եւ հարիւրապետը պատասխան տալով ըսաւ, Տէր, ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակ մտնես. միայն Թէ խօսքով պրոցէ, ու
9 իմ ծառաս պիտի բժշկուի։ Վասն զի ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակ զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին Թէ եկուր, ու կու գայ. և ծառայիս Թէ Ա՛յս բանը ըրէ, ու կ'ընէ։ Յիսուս երբ լսեց,
10 զարմացաւ, և իր հետևին գացողներուն ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ
11 հաւատք չգտայ։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արևելքէն ու արևմուտքէն շատեր պիտի գան, ու երկինքի թագաւորութեանը մէջ պիտի բազմին Աբրահամի ու
12 Իսահակի և Յակոբի հետ. Իսկ թագաւորութեանը որդիները դուրսի խաւարը պիտի հանուին. Հոն պիտի լալը լալ ու ակռաները կրճտել։ Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ, Գնա, ու ինչպէս դուն հաւատացիր, այնպէս Թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն
14 անոր ծառան բժշկուեցաւ։ Եւ Յիսուս Պետրոսի տունը գալով, տեսաւ որ
15 անոր զրկանչը ջերմէ բռնուած պառկած էր։ Եւ

*Ա՛Ռ+, երբ Յիսուս

անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ զանի-
կա. ան ալ ոտքի վրայ ելաւ. և *անոնց սպասաւո-
րութիւն կ'ընէր։
16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին ա-
նոր, ու խօսքով հանեց չար ոգիները և բոլոր հիւանդ-
17 ները բժշկեց. Որպէս թի Եսայի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը կատարուի, Անիկա մեր հիւանդութ-
թիւնները վերցուց և ծեր ցաւերը կրեց։
18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տեսնելով,
19 հրամայեց որ միւս կողմը երթան։ Եւ դպիր մը
մօտենալով ըսաւ անոր, Վարդապետ, ես քու ետե-
20 ւէդ պիտի գամ ուր որ երթաս։ Յիսուս ըսաւ
անոր, Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչուն-
ները բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ մը չունի,
21 ուր իր գլուխը դնէ։ Ու մէկ ուրիշը, որ անոր աշա-
կերտներէն էր, ըսաւ անոր, Տէր, ինծի հրամայեն
22 տուր, որ երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս, ու թող տուր մե-
ռեալներուն որ թաղեն իրենց մեռեալները։
23 Ու երբ նաւը մտաւ, իր աշակերտները իր ետեւէն
24 գացին. Եւ ահա մեծ սէկսածութիւն մը եղաւ ծո-
վուն մէջ, այնպէս որ նաւըալիքներէն կը ծած-
25 կուէր. իսկ ինք կը քնանար։ Ու աշակերտները մօտ
գացին, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Տէր, ազատե
26 մեզ, ոհո կը կորսուինք։ Եւ ըսաւ անոնց, Թերա-
հաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք. այն ատեն
ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց, և մեծ խաղա-
27 ղութիւն եղաւ։ Ու մարդիկը զարմացան և կ'ըսէին,

*Որ՞ն, անոր

Ո՞նչպիսի մարդ է սա որ հովերը ու ծովը սաոր կը
հնազանդին։
28 Ու երբ միւս կողմը *Գերգեսացւոց երկիրը անցաւ,
երկու դիւահար պատահեցան իրեն գերեզմանե-
րէն ելած՝ սաստիկ կատաղած, այնպէս որ հնար
29 չէր մարդու այն ճամբայէն անցնիլ։ Եւ ահա աղա-
ղակեցին ու ըսին, Ցիսուս, Որդի Աստուծոյ,
դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, ատենէն առաջ
30 մեզ տանջելո՞ւ համար հոս եկար։ Եւ անկէց հե-
ռու շատ խոզերու երամակ մը կար, որոնք կ'ա-
31 րածուէին։ Ու դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին,
Եթէ մեզ կը հանես, հրամայեն տուր մեզի որ երթանք
32 խոզերուն երամակին մէջ մտնենք։ Եւ ըսաւ անոնց,
Գացէք. ու անոնք ելան գացին խոզերուն երամակին
մէջ մտան, և ահա բոլոր երամակը գահավէժ տե-
33 ղէն ծովը վազեցին, ու ջուրերուն մէջ մեռան։ Խոզա-
բուծներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով բոլորը
պատմեցին, ու դիւահարներուն պատահած բաները։
34 Եւ ահա բոլոր քաղաքը Ցիսուսի դէմ ելաւ, ու երբ
տեսան զանիկա, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն
երթայ։

ԳԼ. Թ

1 Եւ նաւը մտնելով անդին կողմը անցաւ, ու եկաւ
2 իր քաղաքը։ Եւ ահա բերին իրեն անդամալոյծ մը,
որ մահիճի մէջ պառկած էր. և Ցիսուս անոնց հա-
ւատքը տեսնելով, ըսաւ անդամալոյծին, Քաջա-

*Որ՞ն, Գադարացւոց

լերուէ, որդեակ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են։
3 Իւ ահա դպիրներէն ոմանք իրենց մէջ ըսին,
4 Հայհոյութիւն կ'ընէ։ Յիսուս ալ անոնց
մտածումները իմանալով ըսաւ, Ինչո՞ւ սիրտերնուդ
5 մէջ չար բաներ կը խորհիք։ Ո՞րն աւելի դիւ-
րին է, ըսել թէ մեղքերդ ներուած են՝ ըսո՞ղը, թէ ելիր
6 ու քալէ՝ ըսողը։ Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին
մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (այն ատեն անդամալոյծին
7 ըսաւ,) ելիր, տունդ գնա։ Ու անիկա
8 ելաւ իր տունը գնաց։ Ժողովուրդները երբ
տեսան, զարմացան, ու փառաւորեցին զԱստուած,
որ մարդոց այնպիսի իշխանութիւն տուեր էր։
9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տե-
սաւ Մատթէոս անունով, որ մնչքս ընդունելու
տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր. ան
10 ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց։ Ու եղաւ որ տունը
սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւոր-
ներ և մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Ի-
11 սուսի ու անոր աշակերտներուն հետ։ Ու փարիսեցի-
ները երբ տեսան, ըսին անոր աշակերտներուն, Ին-
չո՞ւ ձեր վարդապետը մաքսաւորներուն ու մեղա-
12 ւորներուն հետ կ'ուտէ։ Բայց Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ
անոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հի-
13 ւանդներուն։ Գացէք սորվեցէք թէ ինչ է այս խօսքը,
Ողորմութիւն կ'ուզեմ և ոչ թէ զոհ. վասն զի ես
արդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները
*ապաշխարութեան։

*Ման. չօրին

14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները անոր եկան
ու ըսին, Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ
ծոմ կը պահենք, և քու աշակերտներդ չեն պահեր։
15 Ու Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի է որ հարս-
նիքին տղաքը սուգ պահեն, քանի որ փեսան իրենց
հետ է. բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ
16 վերցուի, այն ատեն ծոմ պիտի պահեն։ Ու մէկը
չՀգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ, քանզի
այն որ անոր լրումը հարց պրաւած է, կ'ատնի
հանդերձէն, ու պատռուածքը ա՛լ աւելի դէշ կ'ըլ-
17 լայ։ Ոչ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն.
եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի,
և տիկերը կը կորսուին. հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պահ-
ուին։
18 Երբ անիկա անոնց հետ այս բաները կը խօսէր,
ահա իշխան մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր
ու կ'ըսէր, Աղջիկս ա՛լ մինչև հիմա մեռած է, բայց
19 եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի։ Եւ
Յիսուս ելաւ. ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետե-
ւէն գնաց։
20 Եւ ահա տասներկու տարուան տեռատես կին մը
մօտեցաւ եւաւէն, անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ.
21 Քանզի իր փոքր մէջ կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր
22 հանդերձին դպչիմ, պիտի բժշկուիմ։ Բայց Յիսուս
երբ ետին դարձաւ ու տեսաւ զանիկա, ըսաւ, Քա-
ջալերուէ, աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և
կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ։
23 Ու երբ Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, ու տեսաւ
24 փողհարները և խռոված բազմութիւնը, Ըսաւ ա-

նոնց, Մեկդի գացէք, վասն զի աղջիկը մեռած չէ,
25 հապա կը քնանայ. և ծաղր կ'ընէին վանիկա։ Ու
երբ բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ, ինք ներս մտաւ,
26 առաւ ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը ոտք եկաւ։ Եւ այս
լուրը լսողը երկիրը տարածուեցաւ։
27 Ու երբ Յիսուս անկէ՝ առաջ անցաւ, երկու կոյր
հետևեցան անոր հետևէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
28 Ողորմի մեզի, Որդի Դաւիթի։ Ու երբ տունը եկաւ,
կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս անոնց ըսաւ, Կը հա-
ւատա՞ք թէ կրնամ այս բանը ձեզի ընել. ըսին անոր,
29 Այո, Տէր։ Ան ատեն անոնց աչքերուն դպաւ ու
30 ըսաւ, Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի։ Ու անոնց
աչքերը բացուեցան. և Յիսուս ամուրիկ պատուիրեր
31 առաւ անոնց ու ըսաւ, Զգոյշ կեցէք, մէկը չիմա-
նայ։ Բայց անոնք ելլան, այն լոյրը երկրին մէջ անոր
համբաւը տարածեցին։
32 Եւ երբ անոնք դուրս ելլան, ահա համր դիւահար
33 մարդ մը բերին իրեն։ Ու երբ դեւը ելաւ, համրը խօ-
սեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան ու կ'ըսէին
Թէ Իսրայէլի մէջ բնաւ այդպիսի բան մը տեսնուած
34 չէ։ Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին Թէ Աստիկա դևե-
րուն իշխանովը դևերը կը հանէ։
35 Եւ Յիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները ու գե-
ղերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցը-
նէր ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, և
կը բժշկէր բոլոր սեռերը ու բոլոր հիւանդութիւն-
36 ները ժողովուրդին մէջ։ Եւ ժողովուրդները տեսնե-
լով, անոնց վրայ խղճաց, վասն զի յոգնած ու ցիր-
ուցան եղած էին հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս։
37 Ան ատեն իւրոց իր աշակերտներուն, Հունձքը շատ
38 է, բայց մշակները քիչ. Ուստի հունձքին Տէրոջը
աղաչեցէք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ իր քով կանչելով իր տասներկու աշակերտ-
ները, անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն
վրայ, որպէս զի զանոնք հանեն, և ամէն ցաւերը ու
ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն։
2 Ու տասներկու առաքեալներուն անունները ա-
նոնք են. առաջինը Սիմոն, Պետրոս ըսուածը և
3 անոր եղբայրը Անդրէաս, Յակոբոս Զեբեդեան և
անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպպոս և Բարթո-
ղոմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակո-
բոս Ալփեան և Ղեբէոս որ Թադէոս մականուանե-
4 ցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Իսկարիովտացի,
որ նաև մատնեց զանիկա։
5 Այս տասներկուքը Յիսուս ղրկեց, և անոնց
պատուիրեց՝ ըսելով, Հեթանոսներու ճամբայ մի
6 երթաք ու Սամարացիներու քաղաք մի մտնէք, Հա-
պա սուելի Իսրայէլի տունը կորսուած ոչխարներուն
7 գացէք։ Ու երբ կ'երթաք, քարոզեցէք ու ըսէք Թէ
8 երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Հիւանդ-
ները բժշկեցէք, բորտները *մեռցուեցէք, դևերը հա-
9 նեցէք. ձրի առեր էք, ձրի տուէք. Մի տոմսոք ոսկի,
և ոչ արծաթ, և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ,
10 Ոչ ճամբու համար պարկ, և ոչ կրկին հանդերձ,
ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. վասն զի մշակը իր կերա-

*Մահու, մեռցուեցէք, մեռելներու յարուցէք

11 կուբին արժանի է։ Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք,
հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ արժանաւոր, ու
12 հոն կացէք մինչև ելլէք։ Ու երբ տունը կը
13 մտնէք, բարև տուէք *անոր։ Եւ եթէ այն տունը
արժանաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ գայ. հապա
եթէ արժանաւոր չէ, ձեր բարևը ձեզի դառնայ։
14 Եւ ով որ ձեզ չընդունի, ու ձեր խօսքերը մտիկ
չընէ, երբ այն տունէն կամ քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր
15 ոտքերուն փոշին թօթվեցէք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց երկրին աւելի
դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը քան թէ այն
քաղաքին։
16 Ահա ես ձեզ կը ղրկեմ իբրև ոչխարներ գայլերու
մէջ. ուստի օձերու պէս խորագէտ եղէք և աղաւնի-
17 ներու պէս միամիտ։ Իսկ մարդոցմէ զգուշացէք.
վասն զի ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն, ու իրենց
18 ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն։ Եւ իմ
անուանս համար կուսակալներու ու թագաւորներու
առջև պիտի տարուիք, անոնց և հեթանոսներուն
19 վկայութիւն ըլլալու համար։ Բայց երբ ձեզ մատ-
նեն, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօ-
սիք, վասն զի ձեզի պիտի տրուի այն ժամուն՝ ինչ
20 որ պիտի խօսիք։ Վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը
խօսիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսիդին
21 կը խօսի։ Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատ-
նէ, և հայրը՝ որդին. և որդիներ էրենց ծնողքներուն
22 վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք։ Եւ իմ ան-
ուանս համար ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք. բայց

*Ո՛ման, անոր՝ ու ըսէք, Բարև այս տունը

ով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա պիտի ապրի։
23 Ու երբ այս քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն, ուրիշ
տեղ փախէք. քանի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իս-
րայէլի քաղաքները պիտի չհատցնէք, մինչև Որդին
24 մարդոյ գայ։ Աշակերտ իր վարդապետէն աւելի չէ,
25 և ոչ ծառան իր տէրոջմէն։ Հերիք է աշակերտին
որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տէ-
րոջը պէս. եթէ տանուտէրը Բէեղզեբուղ կոչեցին,
26 ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը։ Ուստի մի վախնաք
անոնցմէ, վասն զի բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի
27 չյայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի։ Ինչ
որ ձեզի մութի մէջ կ'ըսեմ, ղանիւ լոյսի մէջ խօսե-
ցէք, և ինչ որ ականջի ի վար կը լսէք, տանիքնե-
28 րուն վրայ քարոզեցէք։ Եւ մի վախնաք անոնցմէ՝ որ
մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպան-
նել. հապա աւելի անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ
29 հոգին ու մարմինը գեհենին մէջ կորնցնել։ Չէ՞ որ
երկու ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին, և անոնցմէ
30 մէ՛կը գետինը չկրնար առանց ձեր Հօրը։ Բայց ձեր
31 գլխուն բոլոր մազերն ալ համրուած են։ Ուրեմն մի
վախնաք, շատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք։
32 Արդ ով որ մարդոց առջև ինծի կը դաւանի, ես ալ
ընդիկա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
33 է։ Եւ ով որ մարդոց առջև զիս կ'ուրանայ, ես ալ
ընդիկա պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
34 է։ Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն
ձգելու եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա
35 սուր. վասն զի եկայ մարդը իր հօրմէն զատելու, ու
36 աղջիկը իր մօրմէն, ու հարսը իր կեսուրէն։ Եւ մարդ-
37 ուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան։ Ան որ

20 Ա՛յն ատեն սկսաւ նախատել այն քաղաքները,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շատերը,
21 քանզի չապաշխարեցին. Վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա, վա՛յ
քեզ, Բեթանիա՛ա, վասն զի եթէ Տիւրոսի ու Սի-
դոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
մէջ եղան, շատոնցմէ քուրձով ու մոխիրով ապաշ-
22 խարած պիտի ըլլային Բայց ձեզի կ'ըսեմ, Տիւրոսի
և Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին
23 օրը՝ քան թէ ձեզի։ Եւ դուն, Կափառնայում, որ
մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
իջնես, վասն զի եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային այն
հրաշքները որոնք քու մէջդ եղան, էրա՛ւ մինչև
24 այսօր դեռ պիտի մնար։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դա-
տաստանին օրը՝ քան թէ քեզի։
25 Նոյն ժամանակ պատասխան տուաւ Յիսուս ու
ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկնի
և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաս-
տուններէն ու գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր.
26 Ա՛յո, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ այսպէս հա-
27 ճելի եղաւ։ Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս,
ու մէ՛կը չճանչնար Որդին, բայց Հայրը, և մէ՛կը
չճանչնար Հայրը, բայց Որդին, և ան՝ որու Որդին
28 կ'ուզէ յայտնել։ Եկէք ինծի, բոլոր յոգնած ու
բեռնաւորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ։
29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք, և ինծմէ սորվեցէք՝ որ
հեզ եմ ու սրտով խոնարհ, և ձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի գտնէք. Վասն զի իմ լուծս
քաղցր է, և իմ բեռս թեթեւ։

Գլ. ԺԲ

1 Ա՛յն ատեն Յիսուս շաբաթ օրը գնաց սրտերուն
միջէն, և իր աշակերտները անօթեցան, և սկսան
2 ցորեխէ հասկեր փրցնել և ուտել։ Փարիսեցիները երբ
տեսան, ըսին անոր, Ա՛հա քու աշակերտներդ կը գոր-
3 ծեն ինչ որ արժան չէ շաբաթ օրը գործել։ Ան ալ
անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթի ըրածը,
երբ անօթեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին.
4 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ու-
տել, և ոչ անոնց որ իրեն հետ էին, բայց միայն
5 քահանաներուն։ Կամ թէ օրէնքին մէջ չէ՞ք կար-
դացեր, որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճարին
6 մէջ շաբաթը կը պղծեն ու անմեղ են։ Բայց ձեզի
կ'ըսեմ որ այս տեղ տաճարէն մեծ մէկը կայ։ Ու
եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչ բան է, Ողորմութիւն կ'ու-
զեմ ու ոչ թէ պահ, այն ատեն անպարտները չէիք
8 դատապարտեր. Քանզի Որդին մարդոյ *շաբաթին
տէրն է։
9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովարանը։
10 Ու հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր. և
հարցուցին անոր, ու ըսին թէ Շաբաթ օրը բժշկել
արժա՞ն է, որպէս զի անոր վրայով մեղադրանք
11 թիւն ընեն։ Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը
կայ, որ ոչխար մը ունենայ, և անիկա շաբաթ օրը
փոսի մէջ իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանի-

*Մատթ. շաբաթին ալ

12 կա՝ Այդ մ՚ըչափ աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրեմն
13 շաբաթի օրը բարի գործել՝ արժան է։ Ապա ասեն
ցաւա՝ այն մարդուն, Երկինցուց ձեռքդ. ան ալ
14 երկնցուց, ու՝ ողջացաւ մէնակ։ Իսկ փարիսեցի-
ները դուրս կելլելով՝ անոր վրայ խորհուրդ կ՚բնէին
15 թէ ի՚նչպէս զանիկա կորնչեցնեն։
Եւ Յիսուս երբ գիտցաւ, ըստուեցաւ անկէ. և
շատ ժողովուրդներ անոր եկան գացին, ու ամէնը
16 բժշկեց։ Եւ ստոյգ պատուիրեց անոնց որ զինք
17 յայտո՚ չ՚ընեն. Որպէս զի կատարուի եսայի
18 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Ահա իմ ծա-
ռաս, զոր ընտրեցի, Ե իմ սիրելիս, որու հաւնեցաւ
իմ անձս. իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու հե-
19 թանոսներուն իրաւունք պիտի պատմէ։ Ոչ պիտի
վիճի, և ոչ պիտի ազաղակէ, և ոչ մէկը պիտի լսէ
20 անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ։ Ջախջախուած
եղէգը պիտի չփշրէ, ու պլպլած պատրոյգը պիտի
չմարէ, մինչև որ դատաստանը յաղթութեան հանէ.
21 եւ հեթանոսները անոր անունը պիտի յուսան։
22 Ապա տեն կոյր ու համր դիւահար մը բերին իրեն,
և բնիկա բժշկեց, այնպէս որ համրը ու կոյրը խօ-
23 սեցաւ ու տեսաւ։ Եւ բոլոր ժողովուրդները զարմա-
ցան ու կ՚ըսէին, Արդեօք սոսկա՞մ է Դաւիթի որդին։
24 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին՝ ըսին, Ասիկա միայն
ֆաղաւ չ՚հաներ դեւերը, բայց դեւերուն Բէեղզեբուղ
25 իշխանովը։ Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանա-
նալով՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն իրեն
դէմ բաժնուած՝ կ՚աւերի. և ամէն քաղաք կամ
26 տուն իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ։ Եւ
եթէ Սատանայ Սատանայ կը հանէ, իրեն դէմ բաժ-

նուեցաւ. ուստի ի՚նչպէս պիտի կենայ անոր թա-
27 գաւորութիւնը։ Ու եթէ ես Բէեղզեբուղով դեւերը
կը հանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուրեմն
28 անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները։ Բայց եթէ
ես Աստուծոյ Հոգիովը կը հանեմ դեւերը, ուրեմն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է։
29 Կամ ի՚նչպէս կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը
մտնել, և անոր կարասիները յափշտակել եթէ
առաջ այն զօրաւոր մարդը չկապէ, ու յետքը անոր
30 տունը կողոպտէ։ Ան որ ինծի հետ չէ, ինծի հակա-
ռակ է, և ան որ ինծի հետ չ՚ժողվեր, ցիր ու ցան
31 կ՚ընէ։ Անոր համար ձեզի կ՚ըսեմ, Ամէն մեղք ու
հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուրբ
Հոգւոյն դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի
32 մարդոց։ Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ՚ըսէ,
պիտի ներուի անոր, բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ
կ՚ըսէ, պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ
33 և ոչ գալոց ալեաքհին մէջ։ Կա՛մ ծառը բարի ըրէք
ու անոր պտուղը բարի, կա՛մ ծառը չար ըրէք, ու
անոր պտուղը չար. վասն զի ծառը պտուղէն կը
34 ճանչցուի։ Իժերու ծնունդներ, ի՚նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ, որ չար էք. վասն զի սրտին աւելցուքէն բե-
35 րանը կը խօսի։ Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն
բարի բաներ կը հանէ, և չար մարդը իր սրտին չար
36 գանձէն չար բաներ կը հանէ։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ թէ
Ամէն դատարկ խօսքի համար զոր մարդիկ կը խօ-
37 սին, դատաստանին օրը հաշիւ պիտի տան։ Վասն զի
քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, և քու խօսքերէդ
պիտի դատապարտուիս։
38 Ապա տեն դպիրներէն ու փարիսեցիներէն ոմանք

պատասխան տուին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
39 կ՚ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել։ Անիկա պատաս-
խան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չար և շնացող ազգը
նշան կ՚ուզէ, և նշան պիտի չտրուի անոր,
40 բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը։ Քանդի
ինչպէս Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձուկին
փորին մէջ էր, այնպէս Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ
41 երկրի սրտին մէջ երեք օր ու երեք գիշեր։ Նինուէի
մարդիկը դատաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի
ելլեն ու պիտի դատապարտեն անիկա, վասն զի Յով-
նանի քարոզութիւնովը ապրողի եկան. և ահա Յով-
42 նանէ մեծ մէկը կայ հոս։ Հարաւի թագուհին դա-
տաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլէ ու պիտի
դատապարտէ անիկա, վասն զի ինք երկրի ծայրերէն
եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սո-
ղոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս։
43 Ու երբ չիղջ ոգին մարդէ մը կ՚ելլէ, անջուր տե-
ղեր կը պտըտի, հանգստութիւն կը փնտռէ ու
44 չգտներ. Ան ատեն կ՚ըսէ, Դառնամ նորէն իմ
տունս, ուրկէ ելայ. և կու գայ ըներ կը գտնէ պա-
45 րապ, մաքրուած ու յարդարուած։ Ան ատեն կ՚եր-
թայ և իրեն հետ կ՚առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ
աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին, և այն
մարդուն վերջը առաջինէն գէշ կ՚ըլլայ. այսպէս
պիտի ըլլայ այս չար ազգին ալ։
46 Ու քանի որ ինք ժողովուրդին կը խօսէր, ահա իր
մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, և կ՚ու-
47 զէին իրեն հետ խօսիլ։ Ու մէկը իրեն ըսաւ, Ահա
քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, և
48 կ՚ուզեն քեզի հետ խօսիլ։ Ան ալ իրեն ըսողին պա-

տասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ
49 են իմ եղբայրներս։ Եւ իր ձեռքը դեպ ի իր աշա-
կերտները երկնցնելով՝ ըսաւ, Ահա իմ մայրս և եղ-
50 բայրներս։ Վասն զի ով որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. ԺԳ

1 Այն օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ ծովեզերքը
2 նստաւ։ Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողովուեցան,
այնպէս որ ինք նաւը մտաւ ու նստաւ, և բոլոր ժո-
3 ղովուրդը ծովեզերքը կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօ-
սեցաւ անոնց առակներով, և ըսաւ,
4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ. ու երբ
կը ցաներ, մէկ քանիները ճամբուն քով ինկան, և
5 թռչունները եկան ու կերան զանոնք։ Եւ ուրիշները
ապառաժոտ տեղերու վրայ ինկան, ուր շատ հող
չկար, և շուտ մը բուսան՝ հողին խորունկութիւն չու-
6 նենալուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը
այրեցան, ու արմատ չունենալնուն համար չորցան։
7 Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը
8 ելան ու խեղդեցին զանոնք։ Եւ ուրիշները ինկան
աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ ո՛րը հարիւ-
9 պեղ հարիւր, ո՛րը վաթսուն, և ո՛րը երեսուն։ Ան որ
լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն, Ինչո՞ւ
11 համար առակներով կը խօսիս անոնց։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Անոր համար՝ որ
ձեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան
12 խորհուրդները, և անոնց տրուած չէ։ Վասն զի

ով որ ունի, անոր պիտի տրուի ու պիտի առատնայ
և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց, որ կը
տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսեր ու
14 միտք չեն առներ։ Եւ անոնց վրայ կը կատարուի
Եսայիի մարգարէութիւնը որ կ'ըսէ, Լսելով պիտի
լսէք, ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տես-
15 նէք, ու պիտի չտեսնէք։ Վասն զի այս ժողովուրդին
սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր
լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ
քնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և
սրտով իմանան ու դարձի գան, և ես զանոնք բժշ-
16 կեմ։ Բայց երանի՛ է ձեր աչքերուն որոնք կը տես-
17 նեն, ու ձեր ականջներուն որոնք կը լսեն։ Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ շատ մարգարէներ և ար-
դարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնել՝ ու
չտեսան, և ձեր լսածները լսել՝ ու չլսեցին։
18 Հիմա դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք։
19 Ամէն որ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
միտք չառներ, չորը կու գայ ու անոր սրտին մէջ
ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկա է այն որ ճամ-
20 բուն քով ցանուեցաւ։ Եւ ապառաժոտ տեղերու
վրայ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
21 մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զանիկա. Բայց իր մէջ
արմատ չունենալով, քիչ ժամանակ կը տեւէ. ու
երբ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
22 մար, շուտ մը կը գայթակղի։ Եւ փուշերուն մէջ
ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս
զբաղմունքը և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը
23 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ։ Իսկ աղէկ հողի

մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք
կ'առնէ, և պտուղ կու տայ, ո՛րը հարիւր, ո՛րը վաթ-
սուն, ու ո՛րը երեսուն։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մար-
25 դու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ ցանեց. Ու-
երբ մարդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու
26 ցորենին մէջ որոմ ցանեց և գնաց. Ու երբ խոտը
բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև որոմն ալ
27 երեւցաւ։ Ուստի տանուտէրոջ ծառաները մօտեցան
ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ
բարի սերմ ցանեցիր. ուրեմն որտե՞ղէ ունի
28 Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թշնամի մարդ մը ըրած է
ասիկա. Ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ
29 երթանք զանիկա մեկդի քաղենք. Ան ալ ըսաւ,
Ոչ, չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ ցորենն ալ
30 անոր հետ փրցնէք։ Թող տուէք որ երկուքն ալ մին-
ւեղ աճին մինչև հունձքի ատենը. և հունձքի ա-
տենը հնձողներուն պիտի ըսեմ, Առաջ որոմը քա-
ղեցէք, և զանիկա խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու
համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանեխի հատի
նման է, զոր մարդ մը առաւ, իր արտին մէջ ցա-
32 նեց. Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է, ու երբ աճի, ամէն
խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, այնպէս որ
երկինքի թռչուունները կու գան և անոր ճիւղերուն
վրայ կը հանգչին։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց ու ըսաւ,
Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման է, զոր կին

մը առաւ, երեք դրիւ ալիւրի մէջ պահեց, մինչեւ
որ ամէնն ալ խմորցաւ։
34 Յիսուս այս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ
ժողովուրդին, ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
35 անոնց. Որպէս զի կատարուի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը, Առակներով պիտի բանամ իմ բե-
րանս, աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները
յառաջ պիտի բերեմ։
36 Ան ատեն Յիսուս ժողովուրդները թողուց, տունը
եկաւ, և իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու ըսին,
37 Արտին որոմներուն առակը մեկնէ մեզի։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցա-
38 նողը Որդին մարդոյ է. Եւ արտը աշխարհս է. իսկ
բարի սերմը անոնք են որ Թագաւորութեանը որդի-
39 ներն են, բայց որոմը չարին որդիներն են. Եւ թշնա-
մին որ զանոնք ցանեց, Սատանան է, և հունձքը
աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են։
40 Արդ ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի ու կրակի մէջ
կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
41 Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի ղրկէ, ու պի-
տի ժողվեն անոր Թագաւորութենէն բոլոր գայթակ-
ղութիւնները, և զանոնք որ անօրէնութիւն կը գոր-
42 ծեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք.
43 հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։ Այն
ատեն արեւի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց
Հօրը Թագաւորութեանը մէջ։ Ան որ լսելու ականջ
ունի, թող լսէ։
44 Դարձեալ երկինքի Թագաւորութիւնը արտի մէջ
պահուած գանձի նման է, զոր մարդ մը գտնե-
լով՝ կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ բո-

լոր ունեցածը կը ծախէ, ու այն արտը կը գնէ։
45 Դարձեալ երկինքի Թագաւորութիւնը վաճառա-
կան մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ մարգարիտներ
46 կը փնտռէ. Եւ պատուական մարգարիտ մը գտնե-
լով, գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանիկա
գնեց։
47 Դարձեալ երկինքի Թագաւորութիւնը ծովը
ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տեսակէն կը
48 ժողվէ. Զոր երբ լեցուեցաւ, ցամաքը հանեցին, ու
նստան՝ աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և ան-
49 շահը դուրս ձգեցին։ Այսպէս պիտի ըլլայ աշխար-
հիս վերջը. հրեշտակները պիտի ելլեն, ու արդարնե-
50 րուն մէջէն չարերը պիտի զատեն, Եւ պիտի ձգեն
զանոնք կրակի հնոցին մէջ, հոն պիտի ըլլայ լալ ու
ակռաներ կրճտել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկցա՞ք այս ամէն բաները.
52 ըսին անոր, Այո, Տէր։ Եւ անոնց ըսաւ, Անոր
համար ամէն գիպիր որ երկինքի Թագաւորութեան
աշակերտեալ է, նման է տանուտէր մարդու մը որ
իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբ կատարեց Յիսուս այս առակները, անկէ
54 մեկնեցաւ. Եւ եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը սոր-
վեցնէր իրենց ժողովարանին մէջ. մինչեւ որ կը զար-
մանային անոնք ու կ'ըսէին, Ասիկա ուրկէ՞ ունի այս
55 իմաստութիւնը և հրաշքները. Ասիկա չիւսին որդին
չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չը՞ կոչուիր, ու ասոր եղ-
բայրները՝ Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն և Յուդա.
56 Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քով չէ՞ն. ալ ինչ
57 ուրկէ՞ ունի այս ամէն բաները։ Եւ անոր վրայով
կը գայթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մար-

գարեմ մը անպատիւ չէ, բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տունը մէջ։ Եւ հոն շատ հրաշքներ չըրաւ անոնց անհաւատութեանը համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ա յն ժամանակ Հերովդէս չորրորդապետը Յիսուսի
2 համբաւը լսեց. Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկա Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկա մեռելներէն յարուցեալ է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անով։
3 Վասնզի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկա կապեր ու բանտը դրեր էր, իր եղբօր Փիլիպպոսի կնոջ,
4 Հերովդիայի, համար։ Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր, Թեզի օրինաւոր չէ զանիկա ունենալ։
5 Ուստի կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուրդէն կը վախնար, վասն զի իբրև մարգարէ կ'ընդունէին զանիկա։ Ու երբ Հերովդէսի ծննդեան օրը եղաւ, Հերովդիայի աղջիկը խաղաց հանդիսի մէջ, ու Հերովդէսի հաճելի եղաւ։ Ուստի երդումով
8 խոստացաւ որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ։ Եւ անիկա առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ըսաւ, Տուր ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը
9 վրայ։ Եւ թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար հրամայեց որ տրուի։ Եւ մարդ ղրկելով՝ Յովհաննէսը
11 բանտին մէջ գլխատեց։ Եւ անոր գլուխը սկուտեղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկան, ան ալ իր մօրը
12 տարաւ։ Եւ անոր աշակերտները եկան ու մարմինը վերցնելով թաղեցին, և գացին Յիսուսի պատմեցին։

13 Ու երբ լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անտեղի տեղ մը գնաց առանձին. երբ լսեցին ժողովուրդները, ոտքով անոր ետևէն գացին էրէնց քաղաքներէն։
14 Ու *երբ դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց հիւանդները բժշկեց։
15 Եւ իրիկուան ատեն իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի գեղերը երթան ու իրենց կերակուր գնեն։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Հարկ չէ որ ատոնք երթան, դուք
17 տուէք ատոնց որ ուտեն։ Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս մէյէն բան մը չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու
18 երկու ձուկ։ Ու ըսաւ անոնց, Հոս ինծի բերէք զանոնք։ Եւ հրամայեց որ ժողովուրդները խոտին վրայ նստին. և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ, ու դէպ ի երկինք նայելով օրհնեց, ու կտրելով նկանակները աշակերտներուն տուաւ, և աշակերտները՝ ժողովուրդին։ Եւ ամէնը կերան ու կշտացան. և տասներկու կողով լեցուն աւելցած կտորտանքները վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան, հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքներէն զատ։
22 †Եւ շուտ մը աշակերտները ստոյգ որ նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ անդիի կողմը անցնին, մինչև
23 որ ինք ժողովուրդները արձակէ։ Եւ ժողովուրդները արձակելէն ետքը, ինք լեռը ելաւ առանձին աղօթք
24 ընելու. ու երբ իրիկուն եղաւ, հոն մինակ էր։ Իսկ

*Ոմանք, երբ Յիսուս
†Ոմանք, Եւ Յիսուս

Ι Նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը ալէկոծութեան մէջ
25 էր, վասն զի հովը դէմ էր։ Ու գիշերուան չորրորդ
պահուն Յիսուս դէպ ի անոնք գնաց, ծովուն վրայ
26 քալելով։ Եւ աշակերտները երբ զանիկա տեսան որ
ծովուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին թէ
27 ուրթի երեւոյթ բան մըն է. ու վախերնին կանչեցին։
տեղին։ Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ,
28 Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախնաք։ Պետրոս պատաս-
խան տուաւ անոր ու ըսաւ, Տէր, եթէ դուն ես,
հրամայեմ ըլլ ինձի որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն։
29 Ան ալ ըսաւ, Եկուր։ Պետրոս ալ նաւէն իջաւ, ջու-
րերուն վրայէն քալեց որպէս զի Յիսուսի գով երթայ։
30 Բայց հովը սաստիկ տեսնելով վախցաւ, ու երբ
սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց ու ըսաւ, Տէր, ազատէ
31 զիս։ Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկնցուց, բռնեց
զանիկա ու անոր ըսաւ, Թերահաւատ, ինչո՞ւ երկմը-
32 տեցար։ Ու երբ նաւը ելան, հովը դադարեցաւ։
33 Եւ անոնք որ նաւուն մէջ էին, եկան երկրպագու-
թիւն բրին անոր ու ըսին, Իրաւցընէ Որդի Աստու-
ծոյ ես դուն։

34 Ու անդիի կողմը անցնելով, Գեննեսարեթի եր-
35 կիրը հասան։ Ու երբ այն տեղի մարդիկը ճանչցան
զանիկա, ղրկեցին բոլոր շրջակայ տեղերը, ու
36 բոլոր հիւանդները անոր բերին. Եւ կ'աղաչէին ա-
նոր, որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և
անոնք որ դպան, բժշկուեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ա֊յն ատեն Յիսուսի եկան դպիրները ու փարիսեցի-
2 ներէն, որոնք Երուսաղէմէ էին, ըսին, Ինչո՞ւ քու

աշակերտները կ'անարգեն զանոնք որ ծերերուն աւանդութիւնը
3 կ'բնեն, վասն զի ձեռքերնին չեն լուար, երբ հաց կ'ու-
տեն։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
4 կ'ընէք ձեր աւանդութեան պատճառաւ։ Քանզի
Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով, Քու հայրդ ու մայրդ
5 պատուէ. Եւ, Ով որ էր հայրը կամ մայրը անիծէ,
6 մահով թող մեռնի։ Բայց դուք կ'ըսէք, Ով որ էր
հօրը կամ մօրը ըսէ թէ Ա֊յն բանը զոր ինծմէ պիտի
շահիս, Ա֊պրծայ տալս ընծայ է. ու իր հայրը
կամ իր մայրը չպատուէ, ալ֊պ է. և այսպէս ձեր
աւանդութեան պատճառաւ Աստուծոյ պատուի-
7 րանքը խափանած էք։ Կեղծաւորներ, աղէկ մարգա-
8 րէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսայի ու ըսաւ, Ա֊յս ժո-
ղովուրդը գոյ *շրթունքներովը զիս կը պատուէ,
բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինծմէ.
9 Ու պարապ տեղը զիս կը պաշտեն՝ մարդոց պատուի-
րած բաները էբլա վարդապետութիւն սորվեցնելով։
10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց,
11 Լսեցէք ու միտք առէք. Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը
մտնէ՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝
անիկա կը պղծէ մարդը։
12 Ա֊յն ատեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն,
Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղեցան երբ լսեցին
13 այն խօսքը։ Ան ալ պատասխան տալով՝ ըսաւ, Ամէն
տունկ զոր իմ երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր, պիտի
14 խլուի։ Թող տուէք զանոնք. էբէ֊ւ կոյր են, կոյրերու

*Ո՛ւռ֊ւ, բերնովը ինծի կը մօտենայ, և շրթունք-
ներովը

առաջնորդ. իսկ եթէ կոյրը կոյրին առաջնորդէ, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան։ Եւ Պետրոս պատասխան տալով՝ անոր ըսաւ, Մեկնէ մեզի այս առակը։ Յաւե. Յիսուս, Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք. Ու չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ՝ փորը կ՚երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի։ Բայց բերնէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան, և անոնք կը պղծեն մարդը։ Վասն զի սրտէն կ՚ելլեն չար խորհուրդներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյութիւններ։ Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը, բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր մարդը։

Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի կողմերը գնաց։ Եւ ահա Քանանացի կին մը այն սահմաններէն ելած՝ կ՚աղաղակեր անոր ու կ՚ըսէր, Ողորմէ ինծի, Տէր, որդի Դաւիթի. աղջիկս դեւէն սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ ինք բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր. ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ՚աղաչէին իրեն ու կ՚ըսէին, Արձակէ զայն, վասն զի մեր ետեւէն կ՚աղաղակէ։ Եւ ինք պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես չեմ ղրկուեցայ, բայց միայն Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն։ Եւ անիկա եկաւ երկրպագութիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր, Տէր, օգնէ ինծի։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Աղէկ չէ տղոց հացը առնել ու շուներուն ձգել։ Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, վասն զի շուներն ալ իրենց տէրոջ սեղանէն ինկած փշրանքներուն կը կերակրուին։ Անոր ատեն Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Ով կին, քու հաւատքդ մեծ

է, քու ուզածդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ։

Ու Յիսուս անկէ գնաց, Գալիլեայի ծովեզերքը եկաւ, և լեռը ելլելով հոն նստաւ։ Եւ շատ ժողովուրդներ իրեն եկան, որոնք իրենց հետ ունէին կուլեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ և ուրիշ շատեր. ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ոտքը, և բժշկեց զանոնք։ Այնպէս որ ժողովուրդները զարմացան, տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժշկուէին, կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը տեսնէին, ու Իսրայէլի Աստուածը կը փառաւորէին։

Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով՝ ըսաւ, Կը խղճամ այդ ժողովուրդին վրայ, վասն զի հիմա երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը չունին ուտելու. ու զանոնք անօթի արձակել չեմ ուզեր, չըլլայ որ ճամբան մնան։ Իսկ աշակերտները անոր ըսին, Մենք անապատի մէջ ուրկէ՞ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ այսչափ բազմութիւնը կշտացնենք։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք. անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկեր։ Եւ հրամայեց ըլլալ ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին, Ու եօթը նկանակը և ձուկերը առաւ, գոհացաւ և կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ ժողովուրդին։ Կերան ամէնն ալ և կշտացան, ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտորուանքները վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան՝ չորս հազար այր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքներէն զատ։

Ու երբ ժողովուրդը արձակեց, նաւը մտաւ ու Մագդալայի սահմանները եկաւ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Եւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը եկան,
փորձելով՝ իրմէ կ՚ուզէին որ երկինքէն նշան մը ցու-
2 ցընէ իրենց։ Անոնք պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոնց, Երբ իրիկուն կ՚ըլլայ, կ՚ըսէք Թէ Պարզ պի-
3 տի ըլլայ, վասն զի երկինքը կարմրած է։ Եւ առ-
տուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինքը
մրգագոյն ու կարմրած է։ Կեղծաւորներ, երկինքի
երեսը քննել գիտէք, բայց ժամանակներուն նշան-
4 ները չէ՞ք կրնար գէթ ծանչնալ Չար ու շնացող ազգը նշան
կ՚ուզէ, և ՚Ի՛րէն նշան պիտի չտրուի անոր, բայց
Յովնան մարգարէին նշանը. և թողուց զանոնք ու
գնաց։

5 Ու երբ իր աշակերտները անդիի կողմը անցան,
6 հաց առնելու մոռցեր էին։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ,
Նայեցէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց և սադուկեցւոց
7 խմորէն։ Անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ՚ըսէին
8 Թէ Հաց չբերինք ձեզի հետ։ Իսկ Յիսուս անոնց խոր-
հուրդը գիտնալով ըսաւ անոնց, Ձեր մէջ ինչո՞ւ կը
9 խորհիք, թերահաւատներ, Թէ հաց չունիք։ Տակա-
ւին չէ՞ք հասկնար և չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակը՝
10 հինգ հազարին, ու քանի՛ կողով վերցուցիք։ Ո՞չ ալ
եօթը նկանակը՝ չորս հազարին, ու քանի՛ զամբիւղ
11 վերցուցիք։ Ինչպէս չէք հասկնար Թէ ես հացի հա-
մար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն
12 զգուշ կենալ։ Այն ատեն հասկցան որ հացի խմորէն
զգուշանալ չըսաւ, հապա փարիսեցւոց ու սադու-
կեցւոց վարդապետութենէն։

13 Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիայի կողմերը եր-
թալով իր աշակերտներուն հարցուց ու ըսաւ, Մարդ-
14 կեայ ո՞վ կ՚ըսեն Թէ եմ ես Որդի մարդոյ։ Ու անոնք
ըսին, Ոմանք Յովհաննէս մկրտիչն ես, ու-
րիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝ Երեմիան կամ մար-
15 գարէներէն մէկը։ Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինծի
16 համար ո՞վ կ՚ըսէք Թէ եմ։ Սիմոն Պետրոս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Դուն ես Քրիստոս, կենդանի
17 Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Երանի՛ քեզ, Սիմոն, Յովնանի որդի.
վասն զի մարմինը և արիւնը քեզի չյայտնեց ՚Այլ՚,
18 հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է։ Եւ ես քեզի կ՚ըսեմ
որ Դուն *Պետրոս ես, ու այս վէմին վրայ պիտի շի-
նեմ իմ եկեղեցիս, և դժոխքին դռները զանիկա
19 պիտի չյաղթեն։ Ու երկինքի Թագաւորութեան բա-
նալիները քեզի պիտի տամ. և ինչ որ երկրի վրայ
կապես, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու ինչ
որ երկրի վրայ արձակես, երկինքի մէջ արձակուած
20 պիտի ըլլայ։ Այն ատեն աշակերտներուն պատուի-
րեց, որ մարդո՛ւ չըսեն Թէ ինք †Քրիստոսն է։

21 Անկէ եւս սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն
ցուցնել Թէ պէտք է որ ինք երուսաղէմ երթայ,
ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և քահանա-
յապետներէն ու դպիրներէն, և սպանուի, ու եր-
22 րորդ օրը յարութիւն առնէ։ Եւ Պետրոս մէկդի
առաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու
ըսել, Քա՛ւ լիցի քեզ, Տէր, այդ բանը քեզի չըլլայ։

*Այսինքն, վէմ
†Կամ, Յիսուս Քրիստոսն

23 Եւ ինք դառնալով Պետրոսի ըսաւ, Ետ|ս գնա, Սատանայ, ինծի գայթակղութիւն ես դուն. վասն զի Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բաները։

24 Ա՛յն ատեն Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ, Եթէ մէկը իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրա-
25 նայ և իր խաչը վերցնէ ու իմ ետեւէս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորնչեցնէ զանիկա. և ով որ ինծի համար իր անձը կը կոր-
26 սընցնէ, պիտի գտնէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ եթէ ըլլոր աշխարհը վաստկի և իր անձը կորնչեցնէ, կամ իր անձին համար ի՞նչ տզատչէք
27 պիտի տայ մարդ։ Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և այն ատեն անձն մէկուն իր գործերուն համեմատ
28 հատուցում պիտի ընէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մինչեռ անոնք պիտի չտեսնեն, մինչև տեսնեն Որդին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յովհաննէսը, ու
2 զանոնք բարձր լեռ մը հանեց առանձին. Եւ անոնց առջև պայծառացաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկցան լոյսի
3 պէս։ Եւ ահա երեւցան անոնց Մովսէս ու Եղիա
4 ու իրեն հետ կը խօսէին։ Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ Յիսուսի, Տէր, ոդէկ է որ հոս կենանք.

եթէ կ'ուզես, երեք խրճիթ շինենք հոս. մէկը քեզի,
5 և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի։ Եւ քանի որ ու-
նիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը եկաւ՝ ըսե-
լով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւներ եմ,
6 սորա մտիկ ըրէք։ Աշակերտները երբ լսեցին, երես-
7 նուն վայ ինկան ու խիստ վախցան։ Եւ Յիսուս մո-
տենալով դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախ-
8 նաք։ Աչքերնին վերցուցին ու մ'կը չտեսան, բայց
միայն Յիսուսը։

9 Ու երբ այն լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս պատ-
ուիրեց անոնց ու ըսաւ, Այդ տեսիլքը մարդո՛ւ մի
պրսուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարու-
10 թիւն առնէ։ Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին, Ուրեմն ինչո՞ւ համար դպիրները կ'ըսեն
11 թէ Պէտք է որ առաջ Եղիա գայ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիա
12 կու գայ և ամէն բան կարգի կը դնէ։ Բայց ձեզի
կ'ըսեմ որ Եղիա արդէն եկած է, և զանիկա չճանչ-
ցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. Նոյնպէս ալ
13 Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի։ Այն ա-
տեն հասկցան աշակերտները որ Յովհաննէս մկրտչին
համար ըսաւ անոնց։

14 Ու երբ ժողովուրդին քով եկան, մարդ մը մօտե-
ցաւ անոր, և ծունկի վրայ գալով կ'ըսէր, Տէր, իմ
15 որդւոյս ողորմէ, որ կը լուսնոտի և չարաչար կը
տանջուի, քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ'իյնայ,
16 ու շատ անգամ ջուրի մէջ։ Եւ զանիկա քու աշա-
կերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել։
Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ

և խոտորեալ ազգ, մինչև ի՛րը ձեզի հետ պիտի ըլ-
լամ, մինչև ի՛րը ձեզի պիտի համբերեմ. զանիկա
17 հոս բնծի լուերէք։ Եւ Յիսուս ատոնց ասաց, ու գեր-
անկէ ելաւ, և բժշկուեցաւ ազգն նոյն ժամուն։
18 Ա՛յն ատեն աշակերտները առանձին Յիսուսի քով
երթալով ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք զանիկա հա-
19 նել։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր թերահաւատու-
թեանը համար. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ
մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք, այս լե-
ռանը պիտի ըսէք, Անկէ անդին փոխադրուէ, և պի-
տի փոխադրուի. ու բան մը անհնարին պիտի չըլլայ
20 ձեզի։ Սակայն այս տեսակը աղքեն բառնալ չելլեր, բայց
միայն աղօթքով և ծոմապահութեամբ։
21 Ու երբ անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտըտէին, Յի-
սուս ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ պիտի մատնուի
22 մարդոց ձեռքը, եւ զանիկա պիտի սպանեն, ու
երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիստ
տրտմեցան։
23 Երբ անոնք Կափառնայում եկան, երկդրամեան
փոքրը առնողները Պետրոսի եկան ու ըսին, Ձեր
վարդապետը երկդրամեանը չը՞ հատուցաներ. ։ ու-
24 նիկ ըսաւ, Այո, կը հատուցանէ։ Ու երբ տունը
մտաւ, առաջ Յիսուս խօսեցաւ անոր ու ըսաւ, Թեզի
ի՞նչպէս կ'երեւնայ, Սիմոն. երկրի թագաւորները
որմէ՞ կ'առնեն հարկը կամ տուրքը. իրենց որդինե-
25 րէ՞ն թէ օտարներէն։ Պետրոս անոր ըսաւ Թէ Օտար-
ներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիները ազատ
26 են։ Բայց չըլլայ որ զանոնք գայթակղեցնենք, գնա
ծովը և կարթ ձգէ, ու առաջին ձուկը որ կ'ելլէ՝
առ, և անոր բերանը բանալով ստատեր մը պիտի

գտնես. զանիկա առ, անոնց տուր ինծի և քեզի
համար։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յայն ժամանակ աշակերտները Յիսուսի քով
եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկինքի թագաւորու-
2 թեանը մէջ։ Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց իրեն, զա-
3 նիկա անոնց մէջտեղը կայնեցուց, Ու բսաւ, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ դարձի չգաք և տղոց պէս
չըլլաք, երկինքի թագաւորութիւնը բնաւ պիտի
4 չմտնէք։ Ուստի ով որ իր անձը այս տղուն պէս խո-
նարհեցնէ, անիկա է մեծ երկինքի թագաւորու-
5 թեանը մէջ։ Եւ ով որ այսպիսի տղայ մը կ'ընդունի
6 իմ անունովս, զիս կ'ընդունի։ Եւ ով որ գայթակ-
ղեցնէ այս պզտիկներէն մէկը որոնք ինծի կը հաւա-
տան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի
քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի։
7 Վա՛յ աշխարհի՝ գայթակղութիւններու պատճա-
ռաւ. վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները
գան, բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն ձեռքով գայ-
8 թակղութիւնը կու գայ։ Արդ եթէ քու ձեռքդ կամ
ոտքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա ու
քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր
մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ երկու
ոտք ունենալով ու յաւիտենական կրակին մէջ ձգուիլ։
9 Եւ եթէ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զա-
նիկա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով
կեանքը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալով ու
կրակին գեհենքը ձգուիլ։
10 Զգուշ կեցէք որ չանարգէք այս պզտիկներէն

մկկը. քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ երկինքի մէջ անոնց հրեշտակները միշտ կը տեսանեն իմ Հօրս երեսը՝ որ
11 երկինքն է։ Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
12 փրկելու։ Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. եթէ մարդ մը հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը մոլորի, իննսունըինը պիտի *լեռները չը՞ձգեր, ու երթայ
13 մոլորածը փնտռելու։ Եւ եթէ գտնելու բաղդ ունենայ, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ, քան թէ իննսունըիններուն՝ որոնք մոլորած չեն։
14 Այսպէս ձեր երկնաւոր Հայրը չ'ուզեր որ այս պզտիկներէն մէկը կորսուի։
15 Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա յանդիմանէ զանիկա երբ դուն և ան մինակ էք. եթէ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար քու եղբայրդ։ Հապա եթէ մտիկ չընէ ւէւէ, քեզի հետ ո՞րէն մը կամ երկու՞ք ալ առ, որպէս զի երկու կամ երեք վկաներէ
17 ներուս բերնէ ամէն բան հաստատուի։ Եւ եթէ ատոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ. իսկ եթէ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, երկրի վրայ ինչ որ կապէք, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք, երկինքի մէջ արձակուած
19 պիտի ըլլայ։ Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին, ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս որ
20 երկինքն է։ Քանզի ուր երկու կամ երեք հոգի ժողովուած ըլլան իմ անունովս, հոն եմ ես անոնց մէջ։

*Ոմանք, չը՞ ձգեր, ու լեռները

21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ըսաւ, Տէր, քանի՞ անգամ եթէ եղբայրս ինծի դէմ մեղանչէ,
22 ներեմ անոր. մինչև եօթը անգամ։ Յիսուս անոր ըսաւ, Ձեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եօթը անգամ,
23 հապա մինչև եօթանասուն անգամ եօթը։ Ասոր համար երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց։
24 Ու երբ սկսաւ առնել, տասը հազար տալանդի
25 պարտական մը բերուեցաւ իրեն։ Բայց անիկա վճարելու կարողութիւն չունենալով, իր տէրը հրաման ըրաւ որ անիկա և անոր կինը ու որդիները և անոր բոլոր ունեցածը ծախուին, ու պարտքը վճարուի։
26 Ուստի ծառան անոր առջև խնդալով երկրպագութիւն կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէնը
27 քեզի վճարեմ։ Եւ այն ծառային տէրը վրան խղճալով արձակեց զանիկա, ու պարտքը շնորհեց անոր։
28 Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը գտաւ որ իրեն հարիւր դահեկան պարտք ունէր, ու զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ
29 ինծի ունեցած պարտքդ։ Ուստի անոր ծառայակիցը անոր ոտքը ընկաւ, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Համբերէ ինծի ու *քեզի կը վճարեմ։ Եւ ինք չէր ուզեր,
31 հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկա, մինչև որ պարտքը վճարէ։ Երբ իր ծառայակիցները տեսան եղած բաները, խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց
32 տէրոջը հասկցուցին բոլոր եղածը։ Այն ատեն անոր տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Ըա՛ծ ծառայ, ես բոլոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինծի աղաչե-

*Ոմանք, ամէնը քեզի

33 լուդ համար. Ո՞րչափ պետք չէ՞ր քեզի ալ քու ծառայակցիդ ողորմիլ, ինչպես ես քեզի ողորմեցայ։
34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ դահիճներուն մատնեց
35 զանիկա, մինչև որ իր բոլոր պարտքը վճարէ։ Այսպէս իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեր սիրտերէն չէք ներեր ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց յանցանքները։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս այս խօսքերը լմնցուց, Գալիլեայէ եկաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները
2 Յորդանանու անդիի կողմը։ Եւ անոր հետեւեցան շատ ժողովուրդներ գացին, ու հոն բժշկեց զանոնք։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով՝ զանիկա կը փորձէին, ու կ'ըսէին թէ Արժա՞ն է որ մարդ մը իր կինը
4 արձակէ ամէն պատճառի համար։ Անիկա ալ պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց
5 զանոնք՝ ու ըսաւ, Ասոր համար մարդ էր Հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, ու երկուքը
6 մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Ուստի ա՛լ երկուք չեն, հապա մէկ մարմին. ուրեմն զոյն որ Աստուած միաւորեց՝ մարդ թող չզատէ։ Ըսին իրեն, Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և
8 արձակել։ Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սիրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կիներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն այնպէս չեղաւ։
9 Սակայն ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ առանց պատճառի թեան պատճառի իր կինը արձակէ և ուրիշ մը առնէ,

չնութիւն կ'ընէ. և ով որ արձակուածը առնէ, չնու-
10 թիւն կ'ընէ։ Իր աշակերտները ըսին իրեն, Եթէ այդպիսի բան կայ երկան ու կնոջ մէջտեղ, չամեւանա-
11 նալը աղէկ է։ Եւ ինք անոնց ըսաւ, Ամէնը բոլոր կան չեն այդ բանին, հապա անոնք՝ որոնց տրուած
12 է։ Վասն զի կան ներքինիներ՝ որոնք էրէնց մօրը որովայնէն այնպէս ծնան, և կան ներքինիներ՝ որոնք մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան ներքիններ՝ որոնք ինքզինքնին ներքինի ըրին երկինքի թագաւորութեանը համար. ով որ կրնայ տանիլ՝ թող տանի։
13 Անկն ատեն մանր տղաք բերուեցան իրեն, որպէս զի անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու աշակերտ-
14 ները կը յանդիմանէին զանոնք։ Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող տուէք այդ մանր տղոցը, և մի արգիլէք առանք ինծի գալէն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
15 այդպիսիներուն է։ Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէնետև գնաց անկէ։
16 Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր, Բարի վարդապետ, ինչ բարի գործ գործեմ, որպէս զի յաւի-
17 տենական կեանքը ընդունիմ։ Եւ անիկա ըսաւ անոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, ոչ ոք Աստուած. հապա եթէ կ'ուզես կեանքը
18 մտնել, պատուիրանքները պահէ։ Ըսաւ անոր, Որո՞նք. և Յիսուս ըսաւ, Առնք. Սպանութիւն մի ըներ, շնութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ,
19 սուտ վկայութիւն մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ, և Քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրեա։
20 Պատանին ըսաւ անոր, Առնք ամէնը մանկութենէս ի վեր պահեր եմ. այլ ինչ բանով պակաս եմ։
21 Ըսաւ անոր Յիսուս, Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ,

գնաս ունեցածդ ծախէ և տուր աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ հետևէս։
22 Երբ պատանին այս խօսքը լսեց՝ տրտմած գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ունէր։
23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Շշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ երկնքի Թագաւորութիւնը։
24 Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Դիւրին է որ *ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան Թէ Հարուստը Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնէ։
25 Աշակերտները երբ լսեցին, շատ զարմացան ու ըսին, Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ։
26 Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։
27 Այն ատեն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ահա մենք ամէն բան թողուցինք և քու հետևէդ եկանք. ուստի մեզի ինչ պիտի ըլլայ։
28 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Շշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի՝ Ձեզի՝ որ դուք որ իմ հետևէս եկաք, †Միւսանգամ գալստեան երբ Որդին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի՝ դուք ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
29 Եւ ով որ թողուց տուներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր իմ անունիս համար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ։
30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յետիններ՝ առաջին։

*Մատ., պարանը
†Յոան. վերստին ծննդեան մէջ

Գլ. Ի

1 Քանզի երկինքի Թագաւորութիւնը տանուտէր մարդու մը նման է, որ առտուընց կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանուորներ բռնելու։
2 Եւ բանուորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի խօսք կապեց, ու զանոնք ղրկեց իր այգին։
3 Ժամը երեքին տասնները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որոնք շուկային մէջ պարապ կայներ էին։
4 Ու ըսաւ անոնց, Դուք ալ գացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է՝ կու տամ ձեզի։
5 Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժամը վեցին և ժամը իննին տասներորդը ելաւ՝ այնպէս ըրաւ։
6 Եւ ժամը տասնըմէկին տասները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որոնք պարապ կայներ էին, ու անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարապ կայներ էք։
7 Ըսին իրեն, Անոր համար որ մէ՛կը մեզ վարձքով չբռնեց. ըսաւ անոնց, Դուք ալ այգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք։
8 Եւ երբ իրիկուն եղաւ, այգիին տէրը իր անտեսին ըսաւ, Բանուորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր՝ վերջիններէն սկսելով մինչև առաջիները։
9 Ու երբ եկան անոնք որ ժամը տասնըմէկին կէսչէ էին, մէկական դահեկան առին։
10 Եւ առաջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու անոնք ալ առին մէկական դահեկան։
11 Երբ առին՝ տանուտէրոջ դէմ տրտնջալ կ'ընէին ու կ'ըսէին Թէ
12 Այդ վերջինները մէկ ժամ գործեցին, և զանոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու տաքութիւնը քաշեցինք։
13 Անիկա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր, ես քեզ չեմ

ղրկեր. չէ՞ որ դուն ինձի հետ մեկ դահեկանի խօսք
14 կապեցիր. Ա՛ռ քուկդ ու գնա. կ՚ուզեմ որ այս վեր-
15 ջինին քեզի պա՛ռնէ պէս տամ։ Մինթէ ես իշխանու-
թիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ
ընելու. կամ թէ քու աչքդ չա՞ր է՝ որ ես բարերար
16 եմ։ Ա՛յսպէս յետիններուը առաջինն պիտի ըլլան, և
առաջիններուը յետին. վասն զի կանչուածներուը շատ
17 են, բայց ընտրուածներուը քիչ։
Ու երբ Յիսուս Երուսաղէմ կ՚երթար, ճամբան տաս-
18 ներկու աշակերտները իրեն հետ առա՛ռ առանձին,
ու ըսաւ անոնց, Ա՛հա Երուսաղէմ կ՚երթանք, և Որ-
դին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն
19 ու դպիրներուն, և զանիկա մահուան պիտի դատա-
պարտեն։ Եւ զանիկա հեթանոսներուն պիտի մատ-
նեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը հանելու. ու
երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ։
20 Ա՛յն ատեն Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը իր որ-
դիներուն հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ՚ընէր
21 ու բան մը կը խնդրէր անկէ։ Ան ալ ըսաւ անոր,
Ի՞նչ կ՚ուզես։ Ըսաւ անոր, Ըսէ որ այս իմ երկու
որդիներս մեկը աջ կողմդ՝ և մէւսը ձախ կողմդ
22 նստին քու թագաւորութեանդ մէջ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չէք գիտեր ի՛նչ կը խընդ-
րէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը զոր ես պիտի խմեմ,
կամ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ, զոր ես պիտի
23 մկրտուիմ. ըսին իրեն, Կրնանք։ Եւ ըսաւ անոնց,
Իմ գաւաթս պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնով
զոր ես մկրտուելու եմ, պիտի մկրտուիք. բայց իմ
աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը՝ իմն չէ տալը, հա-
24 պա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս։ Ու երբ

տասը ա՛լեբդեանները լսեցին, այն երկու եղբայր-
25 ներուն նեղացան։ Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք
ու ըսաւ, Գիտէք որ ազգերուն իշխանները կը տիրեն
26 անոնց, և մեծամեծները կ՚իշխեն անոնց. Բայց ձեր
մէջ այնպէս պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ
ըլլալ կ՚ուզէ, թող անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ.
27 Ու ձեզմէ ով որ առաջինն ըլլալ կ՚ուզէ, թող անի-
28 կա ձեր ծառան ըլլայ. Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւո-
րութիւն ընելու և իր կեանքը շատերուս համար
փրկանք տալու։
29 Ու երբ անոնք Երիքովէ ելան, մեծ բազմութիւն
30 անոր հետևէն գնաց։ Եւ ա՛հա ճամբուն քով երկու
կոյր նստած էին. երբ լսեցին Թէ Յիսուս կ՚անցնի,
աղաղակեցին ու ըսին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի
31 Դաւթի։ Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք
որ լռեն, բայց անոնք ա՛լ աւելի կ՚աղաղակէին ու
32 կ՚ըսէին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի Դաւթի։ Եւ Յի-
սուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ
33 կ՚ուզէք որ ձեզի ընեմ։ Ըսին անոր, Տէր, որ աչքեր-
34 նիս բացուին։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն
դպաւ, և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան, ու
անոր հետևէն գացին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մօտեցան ու եկան Բեթփագէ
դէպ ի Ձիթենեաց լեռը, այն ատեն Յիսուս էր աշա-
2 կերտներէն երկուքը ղրկեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
այդ ձեր դիմացի գեղը, և շուտ մը պիտի գտնէք

կապուած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձա-
կեցէք զանոնք ու ինծի բերէք. եւ եթէ մէկը ձեզի
բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք են. և շուտ մը
4 զրնգնէք պիտի ղրկէ։ Ասիկա ամէն բաները եղան, որ-
պէսզի որ կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ.
5 Ըսէք Սիոնի աղջկան, Ահա քու թագաւորդ քեզի
կու գայ, հեզ, ու իշու վրայ հեծած և իշու ձագի,
6 աւանակի, վրայ։ Եւ աշակերտները գացին, և ինչ-
7 պէս Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու բերին
էշը ու աւանակը, և անոնց վրայ իրենց հանդերձները
8 դրին, ու նստաւ անոնց վրայ։ Եւ ժողովուրդին շա-
տեր իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին,
և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամ-
9 բուն վրայ կը տարածէին։ Եւ ժողովուրդները, որոնք
առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ է ան
որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Ովսաննա ի բարձունս։
10 Ու երբ անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր քաղաքը
11 շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է սա։ Եւ ժողովուրդները
ըսին, Ասիկա Յիսուս մարգարէն է Գալիլեայի Նա-
զարէթէն։

12 Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս
հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին
ու կը գնէին, և ստակ փոխողներուն սեղանները ու
13 աղաւնի ծախողներուն աթոռները կործանեց. Եւ
ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունս աղօթքի
տուն պիտի կոչուի. բայց դուք ասիկա աւազակնե-
րու ապր ըրիք։

14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն,
15 և բժշկեց զանոնք։ Երբ քահանայապետները ու
դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշքները, և տղաքը
որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
16 Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, բարկացան. Ու ըսին ա-
նոր, Կը լսե՞ս ինչ կ'ըսեն ատոնք. և Յիսուս ըսաւ
անոնց, Այո. բնաւ չէ՞ք կարդացեր, Թէ Մանկանց
ու կաթնկեր տղոց բերնէն գովաբանութիւն կատարեցիր։
17 Եւ թողուց զանոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթանիա
երթաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ։

18 Եւ առաւօտանց երբ քաղաքը կը դառնար, անօթե-
19 ցաւ. Ու ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով քովը
գնաց, և անոր վրայ տերեւներէն զատ բան մը
չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ա՛ոկէ ետև քեզմէ պտուղ
20 չըլլայ յաւիտեան. և իսկոյն թզենին չորցաւ։ Եւ
աշակերտները երբ տեսան, զարմացան ու ըսին Թէ
21 ինչպէս թզենին շուտ մը չորցաւ։ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
եթէ հաւատք ունենաք ու չերկմտիք, ոչ թէ միայն
այդ թզենիին եղածը պիտի ընէք. հապա նաև եթէ
այս լեռանը ըսէք, Վերս, ու ծովը իսկոյն, պիտի ըլ-
22 լայ։ Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը
խնդրէք, պիտի առնէք։

23 Ու երբ անիկա տաճարը եկաւ, քահանայապետ-
ները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտեցան երբ
կը սորվեցնէր, ու ըսին, Ո՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխա-
24 նութիւնը։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ ա-
նոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, զոր եթէ ինծի
ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ Թէ ինչ իշխա-

*Ովսան, նահեցուցին

25 Նուիրեալնով կ'ընեմ այս բաները։ Յովհաննէսի
մկրտութիւնը ուրկէ՞ էր, երկինքէ՞ն թէ մարդոցմէ։
26 Եւ անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ
ըսենք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի ըսէ թէ Ասպա ինչո՞ւ
չհաւատացիք անոր. իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ,
ժողովուրդէն կը վախնանք, վասն զի բոլորն ալ Յով-
27 հաննէսը իբրեւ մարգարէ կ'ընդունին։ Եւ պատաս-
խան տալով Յիսուսի՝ ըսին, Չենք գիտեր. Եւ ինք
ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՛նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընեմ այս բաները։
28 Բայց ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. մարդ մը երկու
որդի ունէր, ու գնաց առաջինին ըսաւ, Որդեակ,
29 գնա այսօր այգիս մէջ գործէ։ Անիկա պատասխան
առաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզեր երթալ. բայց ետքէն
30 զղջացաւ ու գնաց։ Միւսին ալ գնաց և այնպէս
ըսաւ. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կ'եր-
31 թամ, տէր. և չգնաց։ Հիմա այս երկուքէն ո՞րը կը
հօրը կամքը կատարեց. ըսին անոր, Առաջինը. Յիսու
ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ մաքսաւոր-
ները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աս-
32 տուծոյ թագաւորութիւնը։ Վասն զի Յովհաննէս
արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք ան-
նոր չհաւատացիք. բայց մաքսաւորները ու պոռնիկ-
ները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք ու ետքէ
չզղջացիք անոր հաւատալու։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք. Տանուտէր մարդ մը
կար՝ որ այգի մը տնկեց ու ցանգով պատեց զանի-
կա, և անոր մէջ հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց,
և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր
34 մը գնաց։ Երբ պտուղի ժամանակը մօտեցաւ, իր

ծառաները մշակներուն ղրկեց, որպէս զի անոր
35 պտուղները առնեն։ Եւ մշակները անոր ծառաները
բռնեցին, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, մէկ ու-
36 րիշը քարկոծեցին։ Նորէն ուրիշ ծառաներ ղրկեց
առաջիններէն շատ, և անոնց ալ այնպէս ըրին։
37 Վերջը իր որդին ղրկեց անոնց՝ ըսելով, Թերեւս
38 ամէնուն իմ որդիէս Բայց մշակները երբ տեսան որ-
դին, իրարու ըսին, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զա-
նիկա սպաննենք ու անոր ժառանգութիւնը տիրենք։
39 Եւ առին զանիկա, այգիէն դուրս հանեցին ու սպան-
40 նեցին։ Ուստի երբ այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի
41 ընէ այն մշակներուն։ Ըսին իրեն, Ա՛յն չարերը չա-
րաչար պիտի կորնցնէ, և այգին պիտի յանձնէ ու-
րիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանա-
42 կին պիտի տան իրեն։ Ըսաւ անոնց Ցիսուս, Բնաւ
չէ՞ք կարդացեր գիրքին մէջ, Ա՛յն քարը զոր շինող-
ները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ.
ասիկա Տէրոջմէն եղաւ և զարմանալի է մեր աչքե-
43 րուն։ Ա՛սոր համար կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, ու այնպիսի
44 ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները բերէ։ Եւ
ով որ այս քարին վրայ իյնայ, պիտի կտորտի, և որու
վրայ որ իյնայ, պիտի փորէ զանիկա։
45 Ու երբ քահանայապետները և փարիսեցիները ա-
նոր առակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար
46 կ'ըսէր։ Եւ կը փնտռէին թէ ինչպէս բռնեն զանիկա,
բայց ժողովուրդէն վախցան, վասն զի մարգարէի
պէս կ'ընդունէին զանիկա։

ԳԼ. ԻԲ

1 Ի՛ր ձեռնարկ պատասխան տուաւ Յիսուս և առակներով ըսաւ անոնց, երկինքի թագաւորութիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր որդւոյն համար
3 հարսնիք ըրաւ։ Եւ իր ծառաները ղրկեց, որպէս զի կանչեն հարսնիքի հրաւիրուածները, և անոնք չուզեցին գալ։ Նորէն ուրիշ ծառաներ ղրկեց ու ըսաւ,
4 Ըսեք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշս պատրաստեցի, զուարակներս ու գեր կենդանիներս մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ է. հարսնիք եկէք։
5 Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր
6 արտը ու միւսը իր առուտուրին. և ուրիշները անոր ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին։
7 Թագաւորն ալ երբ լսեց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը ղրկեց ու այն սպաննողները սատկեցուց, ու անոնց
8 քաղաքը այրեց։ Ապա առեն իր ծառաներուն ըսաւ, Հարսնիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները ար-
9 ժանի չէին։ Ուստի գացէք ճամբու գլուխները, և
10 որչափ որ գտնէլու ըլլաք, հարսնիքի հրաւիրեցէք։ Եւ այն ծառաները ելան ճամբաներու վրայ, ու որչափ որ գտան, թէ՛ չար և թէ՛ բարի, ամէնն ալ ժողվեցին,
11 ու հարսնիքը հարսնեւորներով լեցուեցաւ։ Եւ թագաւորը երբ մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն մարդ մը տեսաւ որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր։
12 Եւ ըսաւ անոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար հոս մտար առանց հարսնիքի հանդերձ հագնելու. և անիկա
13 պապանձեցաւ։ Ապա առեն թագաւորը սպասաւորներուն ըսաւ, Կապեցէք անոր ոտքերը ու ձեռքերը,

և առէք ու հանեցէք զանիկա դուրսի խաւարը. հոն
14 պիտի լալը լալ ու ակռանները կրճտել։ Վասն զի կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ։
15 Ապա առեն փարիսեցիները գացին խորհուրդ ըրին,
16 թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն խօսքով. Եւ իրենց աշակերտները Հերովդեսեաններուն հետ ղրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ, գիտենք որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես, ու մարդո՛ւ համար հոգ
17 չես, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ։
18 Ասա մեզի ըսէ, քեզի ինչպէս կ'երեւնայ, Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է թէ ոչ։ Յիսուս գիտնալով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը
19 փորձէք, կեղծաւորներ, ցուցուցէք ինծի տուրքին
20 դրամը. և անոնք դահեկան մը բերին իրեն։ Ու ըսաւ
21 անոնց, Որո՞ւնն է այս պատկերը ու գիրը։ Ըսին անոր, Կայսրին. այն առեն ըսաւ անոնց, Ուրեմն զայն որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստուծոյ
22 ծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք։ Երբ լսեցին՝ զարմացան, և թողուցին զանիկա ու գացին։
23 Նոյն օրը անոր քով եկան սադուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝
24 Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, եթէ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը
25 առնէ անոր կինը, և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Արդ հոթը եղբայրներ կային մեր մէջ. և առաջինը կին առաւ՝ ու մեռաւ, և զաւակ չունենալուն համար
26 իր կինը ձգեց իր եղբօրը։ Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
27 երրորդը՝ մինչև հօթներորդը։ Ամենէն յետը կինն ալ
28 մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան առեն այն հօթներէն

որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի ամէնն ալ զանի-
29 կա կին ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով
անոնց ըսաւ, Դուք մոլորած էք, որ ո՛չ գիրքերը գի-
30 տէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը. Քանզի յարու-
թեան ատեն ոչ կին կ՚առնուն և ոչ ալ կին կ՚ա-
րուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակ-
31 ներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելուն համար՝ չէ՞ք կարդացեր Աստուծմէ ձեզի
32 ըսուած խօսքը. Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և
Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը. Աս-
ուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանի-
33 ներուն։ Ու ժողովուրդները լսելով կը զարմանային
անոր վարդապետութեանը վրայ։

34 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անիկա պա-
պանձեցուց սադուկեցիները, մեկտեղ ժողովուեցան
35 Եւ անոնցմէ մէկը, օրինական մը, հարցուց, զանիկա
36 փորձելով, ու ըսաւ, Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանը
37 մեծ է օրէնքին մէջ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Պիտ Տէ-
Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր
38 անձովդ ու քու բոլոր միտքովդ. Սա՛յս է առաջին ու
39 մեծ պատուիրանքը։ Ու երկրորդը անոր նման, Պա-
40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։ Սա՛յս երկու պատ-
ուիրանքէն կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէ-
ները։

41 Ու երբ փարիսեցիները ժողովուեցան, Յիսուս հար-
42 ցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ինչ կար-
43 ծիք ունիք. անիկա որո՞ւն որդին է։ Ըսին իրեն, Դա-
ւիթի։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հապա ինչպէս Դաւիթ
44 Հոգիով զանիկա Տէր կը կոչէ ու կ՚ըսէ, Տէրը Տէ-
րոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև քո

45 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։ Ու
46 եթէ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ, ինչպէս
անիկա անոր որդին կ՚ըլլայ։ Եւ մէկը չէր կրնար
անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն հետ
մէկը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնել։

ԳԼ. ԻԳ

1 Յիսուս առաւ Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
2 իր աշակերտներուն ու ըսաւ, Մովսէսի աթոռը
3 դպիրները և փարիսեցիները նստած են. Ուրեմն ինչ
որ ձեզի կ՚ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու ըրէք, բայց
անոնց գործերուն պէս մի ընէք, վասն զի կ՚ըսեն ու
4 չեն ըներ։ Քանզի ծանր և տանելու դժուար բեռներ
կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
5 իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել։ Եւ իրենց
ամէն գործերը մարդոց երեւնալու համար կ՚ընեն.
կը լայնցնեն իրենց գրատուփակները ու կ՚երկնցը-
6 նեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողո-
վարաններուն մէջ առաջին աթոռները, ու շուկա-
7 ներուն մէջ բարեւները, եւ մարդոցմէ Ռաբբի, Ռաբ-
8 բի կոչուիլ։ Բայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք, վասն
զի ձեր Ուսուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս. և դուք
9 ամէնդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ մ՚ումն ձեզի Հայր
մի կոչէք, վասն զի ձեր Հայրը մէկ է, որ երկինքն է։
10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի կոչուիք, վասն զի ձեր Ու-
11 սուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս։ Եւ ձեր մէջէն
12 մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ։ Ով որ իր անձը

որո՛ն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի ամէնն ալ զնի-
29 կա կ՚ե՛ւ ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով
անոնց ըսաւ, Դուք մոլորած էք, որ ո՛չ գիրքերը գի-
30 տէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը. Քանզի յարու-
թեան ատեն ոչ կին կ՚առնեն և ոչ երկան կը
տրուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակ-
31 ներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելուն համար՝ չէ՛ք կարդացեր Աստուծմէ ձեզի
32 ըսուած խօսքը. Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և
Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը. Աս-
տուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանի-
33 ներուն։ Ու ժողովուրդները լսելով կը զարմանային
անոր վարդապետութեանը վրայ։
34 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անիկա պա-
պանձեցուց ադուկեցիները, մէկտեղ ժողվուեցան.
35 Եւ անոնցմէ մէկը, օրինական մը, հարցուց, ըսելիկա
36 զործելով, ու ըսաւ, Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանքը
37 մեծ է օրէնքին մէջ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Դուն Տէր
Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր
38 անձովդ ու քու բոլոր միտքովդ. Ասիկա է առաջին ու
39 մեծ պատուիրանքը։ Ու երկրորդը անոր նման, Դուն
40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։ Ասիկա երկու պատ-
ուիրանքին կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէ-
նները։
41 Ու երբ փարիսեցիները ժողվուեցան, Յիսուս հար-
42 ցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ինչ կար-
43 ծիք ունիք. անիկա որո՞ւն որդին է։ Ըսին իրեն, Դա-
ւիթի։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հապա ինչպէս Դաւիթ
44 Հոգիով զանիկա Տէր կը կոչէ ու կ՚ըսէ, Տէրը իմ
Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ ձախ կողմս, մինչև քո

45 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանգան ընեմ։ Ու
46 եթէ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ, ինչպէս
անիկա անոր որդին կ՚ըլլայ։ Եւ մէկը չէր կրնար
անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն ետև
մէկը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնել։

ԳԼ. ԻԳ

1 Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
2 իր աշակերտներուն ու ըսաւ, Մովսէսի աթոռը
3 դպիրները և փարիսեցիները նստած են. Ուրեմն ինչ
որ ձեզի կ՚ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու ըրէք, բայց
անոնց գործերուն պէս մի ընէք, վասն զի կ՚ըսեն ու
4 չեն ըներ։ Քանզի ծանր և տանելու դժուար բեռներ
կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
5 իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել։ Եւ իրենց
ամէն գործերը մարդոց երեւնալու համար կ՚ընեն.
կը լայնցնեն իրենց գրապանակները ու կ՚երկնցը-
6 նեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողո-
վարաններուն մէջ առաջին աթոռները, ու շուկա-
7 ներուն մէջ բարեւները։ Եւ մարդոցմէ Ռաբբի, Ռաբ-
8 բի կոչուիլ։ Բայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք, վասն
զի ձեր Ուսուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս. և դուք
9 ամէնդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ մ՚ո՛ւր ձեզի Հայր
մի կոչէք, վասն զի ձեր Հայրը մէկ է, որ երկինքն է։
10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի կոչուիք, վասն զի ձեր Ու-
11 սուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս։ Եւ ձեր մէջէն
12 մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ։ Ով որ իր անձը

կը բարձրացնէ, պիտի խոնարհի, և ով որ իր անձը
կը խոնարհեցնէ, պիտի բարձրանայ։
13 Բայց վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ, որ երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առ-
ջև կը գոցէք. քանզի դուք չէք մտներ, և մտնող-
14 ներն ալ չէք թողուր որ մտնեն։ Վա՛յ ձեզի, կեղ-
ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ այրեւարին-
րուն տուները կ'ուտէք, ու *ձրիպոյ երեւնալու հա-
մար աղօթքը կ'երկնցնէք. անոր համար աւելի դա-
15 տապարտութիւն պիտի ընդունէք։ Վա՛յ ձեզի, կեղ-
ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցա-
մաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու, ու երբ
ըլլայ, զանիկա ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհենի
16 որդի կ'ընէք։ Վա՛յ ձեզի, կոյր առաջնորդներ, որ
կ'ըսէք թէ Ով որ տաճարին վրայ երդուի ընէ, բան
մը չէ, բայց ով որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ եր-
17 դուի ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ։ Ո՛վ յիմարներ ու
կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ոսկին թէ տաճարը որ կը
18 սրբացնէ ոսկին։ Եւ թէ՝ Ով որ սեղանին վրայ եր-
դուի ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի
պատարագին վրայ երդուի ընէ, պարտաւոր կ'ըլ-
19 լայ։ Ցիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, պատարա՞գը
20 թէ սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը։ Ուստի ով
որ սեղանին վրայ երդուի ընէ, երդուի կ'ընէ անոր
21 վրայ և անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ. Եւ ով
որ տաճարին վրայ երդուի ընէ, երդուի կ'ընէ ա-
22 նոր վրայ և անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ ով որ
երկինքի վրայ երդուի ընէ, երդուի կ'ընէ Աստու-
ծոյ աթոռին վրայ և անոր վրայ նստողին վրայ։
23 Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ,

որ անանուխին ու սամիթին և չամանին տասանորդը
կը վճարէք, ու կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բա-
ները, դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը.
24 ասոնք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգել։ Կոյր ա-
ռաջնորդներ՝ որ միղուկը կը քամէք և ուղտը կը
25 կլլէք։ Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ, որ գաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը
մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և *անիրա-
26 ւութեամբ լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի, առաջ գա-
ւաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որպէս զի
27 անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ։ Վա՛յ ձեզի,
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ կը նմանիք
ծեփած գերեզմաններու, որոնք դուրսէն գեղեցիկ
կ'երեւնան, և ներսէն մեռելներու ոսկորներով և ամէն
28 կերպ պղծութիւնով լեցուն են։ Նոյնպէս դուք դուր-
սէն մարդոց արդար կ'երեւնաք, ու ներսէն կեղծա-
29 ւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք։ Վա՛յ
ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ մար-
գարէներուն տապանները կը շինէք, և արդարներուն
30 գերեզմանները կը զարդարէք։ Ու կ'ըսէք, եթէ մեր
հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարգարէնե-
31 րուն արեանը մասնակից չէինք ըլլար։ Ուրեմն դուք
ձեր վրայ կը վկայէք թէ անոնց զաւակներն էք՝ որ
32 մարգարէները կը սպաննէին։ Ա՜ւրէ դուք ալ ձեր
33 հայրերուն չափը լեցուցէք։ Օձեր, իժերու ծնունդ-
ներ, ինչպէս պիտի փախչիք գեհենին դատապար-
34 տութենէն։ Ասոր համար ահա ես կը ղրկեմ ձեզի
մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ, և անոնցմէ

*Յոյն, անլսութեամբ

Գէհ Հանիները պիտի ապաննեն ու խաչը հանեք, և մեկ
քանիները ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի ծե-
35 ծէք, ու քաղաքէ քաղաք հալածէք։ Որպէս զի երկրի
վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ
գայ, արդար Աբելի արիւնէն մինչև Բարաքիայի
որդւոյն Զաքարիայի արիւնը, զոր սրճարին ու սե-
36 ղանին մէջտեղ ապաննեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ա՛յս ամէն բաները պիտի գան այս ազգին վրայ։
37 Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները
կը սպաննէիր, ու քեզի ղրկուածները կը քարկո-
ծէիր, քանի անգամ քու տղաքներդ ժողվել ու-
զեցի, ինչպէս հաւը իր ձագերը թեւերուն տակ
38 կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք։ Ահա ձեր տունը ձեզի
39 աւերակ պիտի մնայ։ Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ա՛լ
տակէ հետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև ըսէք, Օրհ-
նեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու
աշակերտները անոր քով գացին տաճարին շէնքերը
2 իրեն ցուցնելու։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Զէ՞ք տես-
ներ այդ ամէն բաները. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Պի-
տի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի։
3 Ու երբ անիկա Զիթենեաց լեռը նստեր էր, աշա-
կերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին. Ըսէ մեզի,
ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները. և քու գալուստիդ
4 ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Զգոյշ
5 կեցէք, չըլլայ որ մեկը ձեզ խաբէ։ Վասն զի շատերը

պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն Թէ ես եմ Քրիս-
6 տոսը, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն։ Եւ պիտի լսէք
պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր. զգոյշ
կեցէք որ չխռովիք. վասն զի այն ամէն բաները
7 պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վերջը չէ։ Վասն զի
ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
մահաբաժիններ և երկրաշարժութիւններ պիտի
8 ըլլան։ Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են։
9 Ա՛յն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն և ձեզ
պիտի սպաննեն, ու իմ անունիս համար ամէն ազ-
10 գերուն ատելի պիտի ըլլաք։ Եւ այն ատեն շատերը
պիտի գայթակղին, ու միկդմիկ պիտի մատնեն և
11 միկդմիկ պիտի ատեն։ Եւ շատ սուտ մարգարէներ
12 պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մոլորեցնեն. Եւ անօ-
րէնութեան շատնալուն համար շատերուն սէրը պի-
13 տի պաղի։ Բայց ով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա
14 պիտի ազատի։ Եւ արքայութեան այս աւետարանը
բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ հետև վերջը
պիտի գայ։
15 Ուստի երբ տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ
Դանիէլ մարգարէին ձեռքով ըսուած է, թէ սուրբ
տեղը կը կենայ. (ով որ կարդայ, թող հասկնայ.)
16 Ա՛յն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող
17 փախչին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր
տունէն բան մը առնելու Եւ ան որ արտին մէջ է,
18 թող ետ չդառնայ իր հանգերձները առնելու։ Բայց
19 վա՛յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողնե-
20 րուն։ Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլ-

Հայ Հանդերձը պիտի պատնէշք ու խաչը Հանէք, և մէկ
քանիներդ ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի ծե-
35 ծէք, ու քաղաքէ քաղաք Հալածէք։ Որպէս զի երկրի
վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ
գայ, արդար Աբելի արիւնէն մինչև Բարաքիայի
որդւոյն Զաքարիայի արիւնը, զոր տաճարին ու ա-
36 զանին մէջտեղ պատնեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ա՛յս ամէն բաներդ պիտի գան այս ազգին վրայ։
37 Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները
կը պատնէշես, ու քեզի ղրկուածներդ կը քարկո-
ծես, քանի անգամ քու տղաքներդ ժողվել ու-
զեցի, ինչպէս Հաւը իր ձագերը թեւերուն տակ
38 կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք։ Ա՛յն ձեր տունը ձեզի
39 աւերակ պիտի մնայ։ Վ՚ասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ա՛լ
ասկէ Հետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև ըսէք, Օրհ-
նեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու
աշակերտները անոր քով գացին տաճարին շէնքերը
2 իրեն ցուցնելու։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Չէ՞ք տես-
ներ այդ ամէն բաները. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Պի-
տի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի։
3 Ու երբ անկոտ Ձիթենեաց լեռը նստեր էր, աշա-
կերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին. Ըսէ մեզի,
ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները. և քու գալուստիդ
4 ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ
Յիսուս պատասխանի տուաւ ու ըսաւ անոնց, Զգոյշ
5 կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ։ Վասն զի շատերը

պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիս-
6 տոսը, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն։ Եւ պիտի լսէք
պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր. զգոյշ
կեցէք որ չխռովիք. վասն զի այն ամէն բաները
7 պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վերջը չէ։ Վասն զի
ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
մահաստրաժամներ և երկրաշարժութիւններ պիտի
8 ըլլան։ Բայց սոնոք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են։
9 Ա՛յն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն և ձեզ
պիտի սպաննեն, ու իմ անուանս համար ամէն ազ-
10 գերուն ատելի պիտի ըլլաք։ Եւ այն ատեն շատերը
պիտի գայթակղին, ու մէկզմէկ պիտի մատնեն և
11 մէկզմէկ պիտի ատեն։ Եւ շատ սուտ մարգարէներ
12 պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մոլորեցնեն. Եւ անօ-
րէնութեան շատնալուն համար շատերուն սէրը պի-
13 տի պաղի։ Բայց ով որ մինչև վերջը համբերէ, անկոտ
14 պիտի ապրի։ Եւ արքայութեան այս աւետարանը
բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ Հետև վերջը
պիտի գայ։
15 Ուստի երբ տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ
Դանիէլ մարգարէին ձեռքով ըսուած է, թէ սուրբ
տեղը կը կենայ. (ով որ կարդայ, թող Հասկնայ.)
16 Ա՛յն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող
17 փախչին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր
տունէն բան մը առնելու Եւ ան որ արտին մէջ է,
19 թող Ետ չդառնայ իր Հանդերձները առնելու։ Բայց
վա՛յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողնե-
20 քուն։ Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլ-

ՀԱՅԵՐԷՆ

5 մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որու նմանը աշխարհի
սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։
22 Եւ եթէ այն օրերը չկրճատուէին, ընաւ մարմին մը պի-
տի չազատէր. բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը
23 պիտի կրճատուին։ Ա՛յն ատեն եթէ մէկը ձեզի ըսէ Թէ
Ա՛հա հոս է Քրիստոսը կամ՝ հոն, մի հաւատաք.
24 Վասն զի սուտ Քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ
պիտի ելլեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցնեն, որ եթէ կարելի է՝ ընտրեալներն ալ մոլո-
25 րեցնեն։ Ահա ձեզի առաջուընէ ըսի։ (26) Ուստի
եթէ ձեզի ըսեն Թէ Ահա անապատին մէջ է, մի
ելլէք. և Թէ՝ Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է, մի
27 հաւատաք։ Վասն զի ինչպէս փայլակը արեւելքէն
կ'ելլէ ու մինչև արեւմուտք կ'երեւնայ, այնպէս պի-
28 տի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը։ Ուր նեխը մեծ
մասին կայ, հոն պիտի ժողովուին արծիւները։
29 Եւ շուտ մը այն նեղութեան օրերէն ետև արե-
գակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի
չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի խլտան, ու եր-
30 կինքի զօրութիւնները պիտի շարժին։ Եւ այն ատեն
Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ,
ու այն ատեն երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն,
ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպերուն
31 վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառքով։ Ե-
ւ անիկա իր հրեշտակները պիտի ղրկէ մեծաձայն փո-
ղով, ու պիտի ժողվեն իր ընտրեալները չորս հովե-
րէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը։
32 Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ անոր ոս-
տերը կը կակուղնան ու տերեւները կը դուրս,

33 տէք Թէ մօտը մօտ է։ Նոյնպէս դուք երբ այս ա-
մէն բաները տեսնէք, գիտցէք որ մօտ է դռներուն
34 քով։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս ազգը պիտի
35 չանցնի մինչև այս ամէն բաները ըլլան։ Երկինք ու
երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս ընաւ պիտի
չանցնին։
36 Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար մարդ
չգիտեր, ոչ ալ երկինքի *հրեշտակները, հապա
37 միայն իմ Հայրս։ Բայց ինչպէս Նոյի օրերը եղաւ,
Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
38 Վասն զի ինչպէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ,
կ'ուտէին, կը խմէին, կին կ'առնէին ու երկան կու
տային, մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, Եւ
չգիտցան՝ մինչև ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը վերցուց,
Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
40 Ա՛յն ատեն երէք երկու հոգի արտի մէջ ըլլան,
41 մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Եւ երէք երկու
կին մէկ աղօրիքի մէջ աղալու վրայ դառնուին, մէկը
պիտի առնուի ու միւսը ձգուի։
42 Ուրեմն սթխուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր Թէ
43 ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ։ Բայց զայս գիտցէք,
որ եթէ տանուտէրը գիտնար Թէ գիշերուան ո՛ր պա-
հուն գողը կու գայ, սթխուն կը կենար և Թող չէր
44 տար որ իր տունը ծակեն։ Անոր համար դուք ալ
պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
45 այնպիսի ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր։ Ուստի
ո՞վ է այն հաւատարիմ ու խոհեմ ծառան՝ զոր
իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ, որպէս զի

*Յոյն., հրեշտակները, և ոչ Որդին

48 ատենին անոնց կերակուր տայ։ Երանի՛ է այն ծա-
ռային, զոր իր տէրը եկած ատեն այնպէս լրած գի-
47 ան դանէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ իր բոլոր ունե-
48 ցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա։ Հապա եթէ այն
չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ տէրս իր գալը
49 կ'ուշացնէ։ Ու սկսի իր ծառայակիցները ծեծել, ու
50 գինովցուած հետ ուտել ու խմել, Անի ծառային
տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ որ չսպասէր, և այն-
51 պիսի ժամ մը՝ որ չգիտէր։ Ու զանիկա մէջտեղէն
պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
պիտի դնէ. հոն պիտի լալով լալու ակռաները կրճտել։

ԳԼ. ԻԵ

1 Անի ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի
նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապտերները առ-
2 նելով փեսան դիմաւորելու ելան։ Ասոնցմէ հինգը
3 խելառ էին, և հինգը իմաստուն։ Յիմարները առին
իրենց լապտերները, ու իրենց հետ իւղ չառին
4 Բայց իմաստուններուն իրենց լապտերներուն հետ ու-
5 մանոնցով իւղ ալ առին։ Եւ երբ փեսան ուշացաւ,
6 ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան։ Եւ կէսգիշերին
ձայն մը եղաւ, Ահա փեսան կու գայ. զանիկա դի-
7 մաւորելու ելէք։ Անի ատեն բոլոր կոյսերը ելան ու
8 իրենց լապտերները շտկեցին։ Եւ յիմարները ըսին
խմաստուններուն, Տուէք մեզի ձեր իւղէն, վասն զի
9 մեր լապտերները մարելու վրայ են։ Պատասխան
տուին խմաստուններն ու ըսին, Գուցէ որ մեզի ու
ձեզի չբաւականանայ, այլ յաւէտ ծախողներուն
10 գացէք և գնեցէք ձեզի համար։ Երբ անոնք գացին
գնելու, փեսան եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր

11 հետ հարսնիքը մտան, և դուռը գոցուեցաւ։ Ետքը
մեւս կոյսերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի։
12 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ճշմարիտ
13 կ'ըսեմ ձեզի Թէ ես ձեզ չեմ ճանչնար։ Ուրեմն
արթուն կեցէք, վասն զի ո՛չ օրը գիտէք և ո՛չ *ժամը։
14 Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը կան-
չեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց յանձնեց։
15 Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէկուն՝ երկու,
և մէկուն՝ մէկ, ամէն մէկուն իր կարողութեանը
16 չափ, ու անմիջապէս ճամբայ ելաւ։ Եւ ան որ հինգ
տաղանդը առած էր, գնաց անոնցմով գործ տեսաւ,
17 և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ։ Նմանապէս ան
որ երկուքը առած էր, ուրիշ երկու՛ք ալ շահեցաւ։
18 Իսկ ան որ մէկը առած էր, գնաց գետինը փորեց,
19 ու իր տէրոջը սուակը պահեց։ Շատ ժամանակ ետև
այն ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ
20 ուզեց։ Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ
հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու ըսաւ, Տէր, հինգ
տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա ուրիշ հինգ տա-
21 ղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր տէրը,
Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն որ քիչ
բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քեզ շատ բաներու
վրայ պիտի կեցնեմ. մտիր քու տէրոջդ ուրախու-
22 թեանը մէջ։ Երկու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու
ըսաւ, Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա
ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ։
23 Ըսաւ անոր իր տէրը, Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ
ծառայ. դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ

*Յոյնէ, ժամը, օրուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ

16 եւ առնէք պիտի երթան յաւիտենական տան-
ջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ
2 իր աշակերտներուն, Գիտէք որ երկու օրէն ետք
պատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը
կրելու։
3 Այն ատեն քահանայապետները ու դպիրները և
ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան քահանայապե-
4 տին պարտէզը, որուն անունը Կայիափա էր։ Ու խոր-
հուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
5 մեռցնեն։ Բայց կ'ըսէին Թէ Ոչ տօնին ատենը, որ-
պէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի
7 տունը, Կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին իւղի
շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
8 սեղան նստած էր։ Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
լով՝ դժուարացան ու ըսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
9 ըլլայ։ Քանզի այդ իւղը կրնար սաղ գնով ծախ-
10 ուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ։ Եւ Յիսուս իմա-
նալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք
կինը. քանզի ատիկա բարի գործ մը գործեց ինծի։
11 Վասն զի աղքատները միշտ ատեն ձեզի հետ ու-
12 նէք, բայց ես միշտ չունիք։ Վասն զի ատիկա
որ այդ իւղը իմ մարմինիս վրայ թափեց, իմ թա-
13 ղուելու համար ըրաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ
Բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար։
14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
կարիովտացին կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետներուն
15 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի
մատնեմ զանիկա. և անոնք երեսուն արծաթ
16 խոստացան անոր։ Եւ անկէ ետև պատեհութիւն
մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց։
17 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը աշակերտները
Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար։ Եւ անիկա
ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու բսէք
անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մօտ է. ա-
շակերտներուս հետ ձեզիտեղ քու բովդ պիտի
19 ընեմ զատիկը։ Աշակերտներն ալ ըրին ինչպէս
Յիսուս իրենց հրամայեց ըսաւ, ու պատրաստեցին զա-
տիկը։
20 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասներկուքին հետ սե-
21 ղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ'ուտէին, ըսաւ, Ճշմարիտ
22 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ։ Ու
շատ տրտմեցան, և անոնցմէ սկսան ամէն մէկը ըսել
23 անոր, Տէր, միթէ՞ ե՛ս եմ։ Անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
24 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս։ Յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց
վա՛յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
կը մատնուի. աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
25 լար։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

---

*Կամ, կշռեցին

եղալը, քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ.
24 մինչ քու տէրոջդ ուրախութեանը մէջ։ Մէկ տա-
ղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր, գիտէի որ
դուն խիստ մարդ մըն ես, չսերմնանած տեղէդ կը
25 հնձես ու չցանած տեղէդ կը ժողվես։ Ուստի վախ-
նալով՝ գացի քու տաղանդդ գետնին տակ պահեցի.
26 ահոթ ահա քուկդ քեզի։ Պատասխան տուաւ անոր
տէրը ու ըսաւ անոր, Չար և ծոյլ ծառայ, գիտէիր
որ չսերմնանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած տեղէս
27 կը ժողվեմ. Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ առուկս
փոխառուներուն տայիր, որպես զի եկած ատենս
28 շահովը առնէի իմս։ Արդ առէք անկէ տաղանդը,
29 ու տասը տաղանդ ունեցողին տուէք։ Վասն զի ա-
մէն ունեցողին պիտի տրուի, ու պիտի աւելնայ, և
չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
30 Եւ այդ անպիտան ծառան դուրսի խաւարը հանե-
ցէք. հոն պիտի լալայ լալ ու ակռաները կրճտել։
31 Ու երբ Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ, և բոլոր
*սուրբ հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն իր փա-
32 ռաց աթոռը պիտի նստի. Եւ անոր առջև պիտի
ժողվուին բոլոր ազգերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի
զատէ, ինչպես հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
33 զատէ. Եւ ոչխարները իր աջ կողմն պիտի կայնեցնէ,
ու այծերը ձախ կողմը։
34 Այն ատեն Թագաւորը իր աջ կողմն եղողներուն
պիտի ըսէ, Եկէք, իմ Հօրս օրհնածներդ, ժառանգեցէք
սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած Թագաւորու-
35 թիւնը ժառանգեցէք. Վասն զի անօթեցայ, և ինձի

*Յոյն՝ լսանելի

ուտելիք տուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի խմցուցիք.
36 օտարական էի, և զիս ներս առիք. Մերկ էի, և զիս
հագուեցուցիք. Հիւանդ էի, ու ինծի տես եկաք.
37 բանտի մէջ էի, և ինծի եկաք։ Այն ատեն արդարնե-
րը անոր պատասխան պիտի տան ու ըսեն, Տէր,
ի՞րը քեզ անօթեցած տեսանք ու կերակրեցինք, կամ
38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք. Ի՞րը քեզ օտարական տե-
սանք և ներս առինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցու-
39 ցինք. Ի՞րը քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք,
40 ու քեզի եկանք։ Եւ Թագաւորը պատասխան տալով
պիտի ըսէ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որովհետև
այս իմ եղբայրներուս ամենէն պզտիկներէն մէկուն
ըրիք, ինծի ըրիք։
41 Այն ատեն ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի ըսէ,
Մեկնի՛ գացէք ինծմէ, անիծեալներ, յաւիտենական
կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Սատանային ու իր
42 հրեշտակներուն։ Վասն զի անօթեցայ, և ինծի ու-
տելիք չտուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի չխմցուցիք.
43 Օտարական էի, և զիս ներս չառիք. մերկ էի, և զիս
չհագուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ էի, և ինծի
44 տես չեկաք։ Այն ատեն անոնք ալ պատասխան պի-
տի *տան ու ըսեն, Տէր, ի՞րը տեսանք քեզ անօթե-
ցած, կամ ծարաւած, կամ օտարական, կամ մերկ,
կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, ու քեզի սպասա-
45 ւորութիւն չըրինք։ Այն ատեն պատասխան պիտի
տայ անոնց ու ըսէ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որով-
հետև ասոնց ամենէն պզտիկներէն մէկուն չըրիք,
ինծի ալ չըրիք։

*Յոյն՝ տան անոր

16 ...ասնք պիտի երթան յաւիտենական տան-
ջանքի, հակ արդարները՝ յաւիտենական կեանքի։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ու երբ Յիսուս վերցուց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ
2 իր աշակերտներուն, Գիտէք որ երկու օրէն ետև
պասխկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը
հանելու։
3 Այն ատեն քահանայապետները ու գրիչները և
ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան քահանայապե-
4 տին պահը, որուն անունը Կայիափաս էր։ Ու խոր-
հուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
5 մեռցնեն։ Բայց կ'ըսէին Թէ Ոչ տօնին ատենը, որ-
պէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի
7 տունը, կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին իւղի
շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
8 սեղան նստած էր։ Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
լով՝ դժուարացան ու ըսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
9 ըլլայ։ Քանի այդ իւղը կրնար սաղ գնով ծախ-
10 ուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ։ Եւ Յիսուս իմա-
նալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք
կինը. քանի ատիկա բարի գործ մը գործեց ինծի։
11 Վասն զի աղքատները միշտ ատեն ձեզի հետ ու-
12 նէք, բայց ես միշտ ատեն չունիք։ Վասն զի ատիկա
որ այդ իւղը իմ մարմինիս վրայ թափեց, իմ թա-
13 ղումիս համար ըրաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ
Բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար։
14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
կարիովտացի կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետներուն
15 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի
մատնեմ զանիկա. և անոնք երեսուն արծաթ
16 *խոստացան անոր։ Ու անկէ ետև պատեհութիւն
մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց։
17 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը աշակերտները
Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Որո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
18 պատրաստենք՝ պասխկը ուտելու համար։ Եւ անիկա
ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մօտ է. ա-
շակերտներուս հետ ձեզիտեղ քու քովդ պիտի
19 ընեմ զատիկը։ Աշակերտներն ալ երթին ինչպէս
Յիսուս իրենց հրամայեց ըրաւ, ու պատրաստեցին զա-
տիկը։
20 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասներկուքին հետ սե-
21 ղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ'ուտէին, ըսաւ, Ճշմարիտ
22 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ։ Ու
շատ տրտմեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել
23 անոր, Տէր, միթէ ե՞ս եմ։ Անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
24 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս։ Յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց
վա՛յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
կը մատնուի. աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
25 լար։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

*Կամ, կշռեցին

16 եթէ՝ ասանք պիտի երթան յաւիտենական տան-
ջանքի, հակ արդարները՝ յաւիտենական կեանքի։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ
2 իր աշակերտներուն, Գիտէք որ երկու օրէն հետ
զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը
երթալու։
3 Այն ատեն քահանայապետները ու դպիրները և
ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան քահանայապե-
4 տին պալատը, որուն անունը Կայիափաս էր։ Ու խոր-
հուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
5 մեռցնեն։ Բայց կ'ըսէին Թէ ոչ տօնին ատենը, որ-
պէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի
7 տունը, կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին իւղի
շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
8 սեղան նստած էր։ Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
լով՝ դժգոհութեան ու բսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
9 ըլլայ։ Գանոնի պիտի իւղը կրնար սուղ գնով ծախ-
10 ուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ։ Եւ Յիսուս իմա-
նալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք
կինը. քանզի ատիկա բարի գործ մը գործեց ինծի։
11 Վասն զի աղքատները միշտ ատեն ձեզի հետ ու-
12 նիք, բայց ես միշտ ատեն չունիք։ Վասն զի տիկին
որ այդ իւղը իմ մարմինիս վրայ թափեց, իմ թա-
13 ղուելս համար ըրաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ
Բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար։
14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
կարիովտացի կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետներուն
15 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի
մատնեմ զանիկա. և անոնք երեսուն հինգ արծաթ
16 *խոստացան անոր։ Ու անկէ ետև պատեհութիւն
մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց։
17 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը աշակերտները
Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
18 պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար։ Եւ անիկա
ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու բսէք
անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մօտ է. ա-
շակերտներուս հետ ձեզիդ քով զատիկը պիտի
19 ընեմ։ Աշակերտներն ալ ըրին ինչպէս Յիսուս իրենց հրամայեց ըսաւ, ու պատրաստեցին զա-
տիկը։
20 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասներկուքէնին հետ սե-
21 ղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ'ուտէին, ըսաւ, Ճշմարիտ
22 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ։ Ու
շատ տրտմեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել
23 անոր, Տէր, միթէ ե՞ս եմ։ Անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
24 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս։ Յիսուսի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց
վա՛յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
կը մատնուի. աղեկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
25 լար։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

*Կամ, կշռեցին

մնանէք՝ ու ըսաւ, Վարդապետ, մեր ե՞ս եմ. ըսաւ անոր, Դուն ըսիր։

26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց ու կարեց, և տուաւ աշակերտներուն ու
27 ըսաւ, Առէք, կերէք, այս է իմ մարմինս։ Եւ գաւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ,
28 Ամէնդ ալ խմեցէք ասկէ. Վասն զի սա իմ արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափ-
29 ուի մեղքերու թողութեան համար։ Բայց կ'ըսեմ ձեզի, Ասկէ ետև որթին բերքէն չունենամ մինչև այն օրը՝ երբ ձեզի հետ զանկիկ նոր խմեմ իմ Հօրս թագաւորութեանը մէջ։

30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետև Ձիթենեաց
31 լեռը ելան։ Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Դուք ամէնդ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք. վասն զի գրուած է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու
32 հօտին ոչխարները պիտի ցրուին։ Բայց յարութիւն առնելէս ետև ձեզմէ առաջ Գալիլէա պիտի եր-
33 թամ։ Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր, Թէպէտ ամէնն ալ քու վրայովդ գայթակղին, բայց
34 ես բնաւ պիտի չգայթակղիմ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Այս գիշեր դեռ հաւը
35 չհաստած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս։ Ըսաւ անոր Պետրոս, Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ բլլամ, բնաւ քեզ պիտի չուրանամ. այսպէս կ'ըսէին նաև ամէն աշակերտները։

36 Այն ատեն Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ աշակերտներուն, Հոս նստեցէք մինչև որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ։
37 Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը ու Զեբեդեսի եր-

38 կու որդիները, սկսաւ տրտմիլ ու վշտանալ։ Այն ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում
39 է. հոս կեցէք ու ինծի հետ արթուն մնացէք։ Ու քիչ մը առաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ և աղօթք ըլլաւ՝ ըսելով, Ով Հայր իմ, եթէ կարելի է, թող այս գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս դուն կ'ուզես։
40 Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք քնացած գտաւ, և ըսաւ Պետրոսի, Այդպէս մէկ ժամ ալ
41 չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ։ Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըլլաւ՝ ըսելով, Ով
42 Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ այս գաւաթը ինծմէ անցնի առանց անկէ խմելուս, թող քու կամքդ ըլ-
43 լայ։ Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ, վասն
44 զի աչքերնին ծանրացած էր։ Եւ թողուց զանոնք ու նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք ըլլաւ՝ նոյն
45 խօսքը ըսելով։ Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետև քնացէք ու հանգչեցէք. տե՛ս ժամը հասաւ, և Որդին մարդոյ մեղաւորներուն
46 ձեռքը կը մատնուի։ Ելէք տակէ երթանք. տե՛ս մատնողս անիկա որ մօտ պիտի մնանէ։

47 Եւ դեռ անիկա ըսած որ կը խօսէր, Ահա Յուդա, տասներկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ շատ բազմութիւն՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայա-
48 պետներէն և ժողովուրդին ծերերէն։ Եւ զանիկա մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ
49 ես համբուրեմ, ան է, բռնեցէք զանիկա։ Եւ շուտ մը Յիսուսի մօտենալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարդա-

50 նկատ, ու համբուրեց զանիկա։ Եւ Ցիսուս ըսաւ ա-
նոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար եկար դուն. այն ատեն
ան մօտեցան, ձեռք ղրկին Ցիսուսի, ու բռնեցին զա-
51 նիկա։ Եւ ահա Ցիսուսի հետ եղողներէն մէկը ձեռքը
երկնցուց և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանա-
յապետին ծառային, և անոր ականջը մէկդի հա-
52 նեց։ Ան ատեն Ցիսուս ըսաւ անոր, Սուրդ իր տեղը
դարձուր, վասն զի ամէն սուր առնողները սուի պի-
53 տի կորուին։ Կը կարծես թէ չե՞մ կրնար հիմա իմ
Հօրս աղաչել, և ինծի հազիւ տասներկու *գունա-
54 դեն աւելի հրեշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պիտի կա-
տարուին գիրքերը, թէ պէտք է այսպէս ըլլայ։
55 Ան ատեն Ցիսուս ըսաւ այն բազմութեանը, Իբր
թէ աւազակի՞ վրայ ելած սուրերով ու ցլերերով դիս
բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի
56 ու կը սորվեցնէի, և դուք չբռնեցիք։ Բայց այս ամէն
բաները եղան, որպէս զի կատարուին մարգարէնե-
րուն գիրքերը։ Ան ատեն բոլոր աշակերտները թո-
ղուցին զանիկա ու փախան։
57 Եւ անոնք որ Ցիսուսը բռնեցին, Կայիափա քա-
հանայապետին տարին, ուր դպիրները ու ծերերը
58 ժողովուր էին։ Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն
գնաց մինչև քահանայապետին գաւիթը, ու ներս
մտաւ ապտակաւորներուն հետ նստաւ տեսնելու վեր-
59 ջուն։ Իսկ քահանայապետները ու ծերերը և բոլոր
ժողովքը Ցիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտո-
60 ւէին, որպէս զի զանիկա մեռցնեն։ Ու չգտան. թէև
շատ սուտ վկաներ ալ եկան, բայց չգտան. եռքը

*Յուն. լեգէոնէն

61 երկու սուտ վկայ եկան, Ու ըսին Թէ Ասիկա ըսաւ,
Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և զանիկա
62 երեք օրուան մէջ շինել։ Եւ քահանայապետը ոտք
ելլելով ըսաւ անոր, Պատասխան մը չե՞ս տար. ինչ
63 կը վկայեն սանիք քեզի դէմ։ Եւ Ցիսուս լուռ կը
կենար։ Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու
ըսաւ անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երդմնցնեմ
որ մեզի ըսես, Թէ դո՞ն ես Քրիստոս Որդին Աստու-
64 ծոյ։ Ըսաւ անոր Ցիսուս, Դուն ըսիր. բայց կ'ըսեմ
ձեզի, Ասկէ ետև պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զո-
րութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերուն
65 վրայ գալած։ Ան ատեն քահանայապետը իր հան-
դերձները պատռեց ու ըսաւ, Հայհոյութիւն ըրաւ.
ալ ինչ պէտք են մեզի վկաներ. ահա հիմա լսեցիք
66 անոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ինչպէս կ'երեւնայ.
անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մահապարտ է։
67 Ան ատեն անոր երեսը թուքին, ու բռունցքով ծե-
ծեցին զանիկա. ոմանք ալ ապտակ զարնելով ըսին,
68 Մարգարէացիր մեզի, դուն Քրիստոս, ո՞վ է ան որ
քեզի զարկաւ։
69 Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր, և աղա-
խին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Դուն ալ Գալիլեացի
70 Ցիսուսի հետ էիր։ Բայց անիկա ամէնուն առջև ու-
րացաւ ու ըսաւ, Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսիս։
71 Ու երբ դուրսը ելաւ, ուրիշ աղջիկ մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ Ցիսուս
72 Նազովրեցիին հետ էր։ Եւ Պետրոս նորէն երդում
ընելով ուրացաւ, Թէ չեմ ճանչնար
73 Ու քիչ մը ատենէն հոն եղողները եկան և
ըսին Պետրոսի, Արդարև դուն ալ անոնցմէ ես,

վան զի քու գրուցատրդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ.
74 Ա.յն ատեն սկսաւ անիծել ու երդումով ընել՝ ըսելով
թէ ես այն մարդը չեմ ճանչնար. և իսկոյն հաւը
75 խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ Յիսուսի խօսքը
զոր իրեն ըսեր էր թէ Դուն հաւը չխօսած՝ երեք ան-
գամ պիտի ուրանաս զիս. ու դուրս ելլելով դառ-
նապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ առաւօտ եղաւ, բոլոր քահանայապետները ու
ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ ըրին
2 որ զանիկա մեռցնեն։ Եւ կապելով զանիկա տարին,
ու Պոնտացի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին։
3 Ա.յն ատեն Յուդա, որ զանիկա մատնեց, տեսնե-
լով թէ դատապարտուեցաւ, զղջի եկաւ, ու երե-
սունը արծաթը հետ դարձուց քահանայապետներուն
4 և ծերերուն, Ու ըսաւ, Մեղայ, որ անմեղ արիւն
մատնեցի. և անոնք ըսին, Մեզի ի՞նչ, դուն նայէ։
5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ելաւ,
6 և գնաց ինքզինք խեղդեց։ Քահանայապետներն ալ
արծաթը առնելով ըսին, Արժան չէ տալիկս *կո-
7 բանին մէջ դնել, վասն զի արեան գին է։ Ուստի
խորհուրդ ըրին, և անով լրուտին արտը ծախու ա-
ւուրին՝ օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար։
8 Ա.յս պատճառաւ այն արտը Արեան արտ կոչուեցաւ
9 մինչև այսօր։ Ա.յն ատեն կատարուեցաւ †Երեմիա

*Ա.յսինքն, տաճարին գանձանակը
†Ոմն ՚ր՚ն՚ Երեմիա

մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ առին երե-
սուն արծաթը, գին կտրուածին գինը, զոր Իսրայէլի
10 որդիներէն մէն գին կտրեցին, Ու տուին զանի-
կա բրուտին արտին, ինչպէս ինծի Հրաման ըրաւ
Տէրը։
11 Եւ Յիսուս կուսակալին առջև կայնեցաւ. և կու-
սակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրեից Թագաւորը
12 դո՞ւն ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Դուն կ'ըսես։ Ու
քահանայապետներէն և ծերերէն ամբաստանուած
13 ատենը բնաւ պատասխան մը չտուաւ։ Ա.յն ատեն
Պիղատոս ըսաւ անոր, Չե՞ս լսեր թէ ո՛րչափ քեզի
14 դէմ կը վկայեն ասոնք։ Եւ անոր բան մը պատաս-
խան չտուաւ, մինչև շատ զարմնցաւ կուսակալը։
15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ա-
տենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ
16 ուզէին։ Ա.յն ատեն Բարաբբաս անունով երեւելի
բանտարկեալ մը ունէին։ Երբ ժողովուեցան, ըսաւ
անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ
Բարաբբասն, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի։
18 Գիտէր թէ նախանձի համար մատնեցին զա-
նիկա։
19 Ու երբ անիկա աթոռին նստեր էր, անոր կինը
ղրկեց անոր ու ըսաւ, Դուն այն արդարին հետ
բան մը չունենաս, վասն զի այսօր երազիս մէջ շատ
դիպուածներ անցան գլխէս անոր համար։
20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողովուրդը
համոզեցին որ Բարաբբան խնդրեն ու Յիսուսը կոր-
21 սընցնեն։ Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ
անոնց, Ա.յս երկուքէն ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձա-
22 կեմ. և անոնք ըսին, Բարաբբան։ Ըսաւ անոնց Պի-

վան զի քու զրուցասիդդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ.
74 Ան ատեն սկսաւ անիծել ու երդումով ընել՝ ըսելով
Թէ ես այն մարդը չեմ ճանչնար. և իսկոյն հաւը
75 խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ Յիսուսի խօսքը
զոր իրեն ըսեր էր Թէ Դեռ հաւը չխօսած՝ երեք ան-
գամ պիտի ուրանաս զիս. ու դուրս ելլելով դառ-
նապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետները ու
ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ ըրին
2 որ զանիկա մեռցնեն։ Եւ կապելով զանիկա տարին,
ու Պոնտացի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին։
3 Այն ատեն Ցուդա, որ զանիկա մատնեց, տեսնե-
լով Թէ դատապարտուեցաւ, ղեղջի եկաւ, ու երե-
սունը արծաթը հոս դարձուց քահանայապետներուն
4 և ծերերուն, Ու ըսաւ, Մեղայ, որ անմեղ արիւն
մատնեցի. և անոնք ըսին, Մեզի ինչ, դուն նայէ։
5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ելաւ,
6 և գնաց ինքզինք խեղդեց։ Քահանայապետներն ալ
արծաթը առնելով ըսին, Արժան չէ տալիկա *կոր-
7 բանին մէջ դնել, վասն զի արեան գին է։ Ուստի
խորհուրդ ըրին, և անով լրուտին արտը ծախու ա-
ռին՝ օտարներու գերեզմնատուն ըլլալու համար։
8 Այս պատճառաւ այն արտը Արեան արտ կոչուեցաւ
9 մինչև այսօր։ Այն ատեն կատարուեցաւ †Երեմիա

*Այսինքն, տաճարին գանձանակը
†Ոմն ուրիշ Երեմիա

մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ առին երե-
սուն արծաթը, գին կտրուածին գինը, զոր Իսրայէլի
10 որդիներէն մէկուն գին կտրեցին, Ու տուին զանի-
կա բրուտին արտին, ինչպէս ինծի Հրամայեց Տէրը։
11 Եւ Յիսուս կուսակալին առջև կայնեցաւ. և կու-
սակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրեից թագաւորը
12 դո՞ւն ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Դուն կ'ըսես։ Ու
քահանայապետներէն և ծերերէն ամբաստանուած
13 ատենը բնաւ պատասխան մը չտուաւ։ Այն ատեն
Պիղատոս ըսաւ անոր, Չլո՞ս լսեր Թէ ո՛րչափ քեզի
14 դէմ կը վկայեն ատոնք։ Եւ անոր բան մը պատաս-
խան չտուաւ, մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը։
15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ա-
տենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ
16 ուզէին։ Այն ատեն Բարաբբաս անուանով երեւելի
17 բանտարկեալ մը ունէին։ Երբ ժողովուեցան, ըսաւ
անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ
Բարաբբասը, Թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի
18 Գանդի գիտեր Թէ նախանձի համար մատնեցին զա-
նիկա։
19 Ու երբ անիկա աթոռոնը նստեր էր, անոր կինը
դրկեց անոր ու ըսաւ, Դուն այն արդարին հետ
բան մը չունենաս, վասն զի այսօր երազին մէջ շատ
դիպուածներ անցան գլխէս անոր համար։
20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողովուրդը
համոզեցին որ Բարաբբան խնդրեն ու Յիսուսը կոր-
21 սընցնեն։ Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ
անոնց, Այս երկուքէն ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձա-
22 կեմ. և անոնք ըսին, Բարաբբան։ Ըսաւ անոնց Պի-

պատուս, Հապա ինչ ընեմ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ'ըս-
23 ուի։ Ամէնն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի։ Եւ կուա-
սակապետ ըսաւ, Նայց ինչ չար գործ ըրաւ։ Եւ անոնք
ա՛ւելի սաստիկ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Թող խաչ-
24 ուի։ Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չկար,
հապա ա՛լ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ, ջուր ա-
ռաւ, ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջեւ ու ըսաւ,
Ես այդ արդարին արիւնէն անպարտ եմ. դուք մտա-
25 ծեցէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով
ըսաւ, Անոր արիւնը մեր վրայ ու մեր որդիներուն
26 վրայ ըլլայ։ Ան ատեն Բարաբբան արձակեց անոնց,
և Յիսուսը ծեծելով անոնց ձեռքը տուաւ որպէս զի
խաչուի։

27 Յետոյ զինուորները պալատին
ներսը տարին Յիսուսը, ու բոլոր վիշապերթան գունդը
28 անոր վրայ ժողվեցին։ Եւ զանիկա մերկացնելով
29 կարմիր վերարկու մը հագցուցին անոր։ Ու փուշերէ
պսակ մը հիւսելով՝ անոր գլխուն դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջև ծունկի վրայ գա-
լով ծաղր կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսէին, Ողջոյն
30 քեզ, Հրեից թագաւոր։ Եւ թքնելով անոր վրայ՝
31 եղէգը կ'առնէին ու անոր գլուխը կը ծեծէին։ Ու
երբ ծաղր ըրին զանիկա, վերարկուն վրայէն հանե-
ցին ու իր հանդերձները հագցուցին անոր և տարին
զանիկա խաչը հանելու։

32 Եւ դուրս ելլելով կը գտնեն Սի-
մոն անունով, զանիկա պահակ բռնեցին որպէս զի
33 անոր խաչը վերցնէ։ Ու եկան Գողգոթա ըսուած
34 տեղը, որ է գանկի տեղ. Եւ լեղիով խառնուած
քացախ տուին անոր որպէս զի խմէ. ու երբ համ

35 տուաւ, խմել չեր ուզեր։ Եւ զանիկա խաչը հանե-
լով, անոր հանդերձները վիճակով բաժնեցին. Որ-
պէս թէ մը մարգարէին ըսածը կատարուի, Իմ հան-
դերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և իմ պատմուճա-
36 նիս վրայ վիճակ ձգեցին։] Ու նստեր զանիկա կը
37 պահէին։ Եւ անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
դրին, Թէ Ասիկա է Յիսուս, Հրեից Թագաւորը։
38 Ան ատեն անոր հետ երկու աւազակ խաչուեցան,
մէկը աջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն։
39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր,
40 գլուխնին կը շարժէին, Ու կ'ըսէին, Դուն որ տաճարը
կը քակեիր և երեք օրուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ
ազատեա. եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր այդ խա-
41 չէն։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները գրիչներուն
42 ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝ կ'ըսէին, Ուրիշները
ազատեց, ինքզինք չկրնար ազատել. եթէ Իսրայէլի
թագաւոր է, թող հիմա իջնէ խաչէն, և երեն հաւա-
43 տանք։ Աստուծոյ յոյսացեր է, հիմա թող փրկէ
զանիկա՝ եթէ կ'ուզէ զանիկա. վասն զի ըսաւ, Թէ
44 ես Որդի Աստուծոյ եմ։ Իրեն հետ խաչուած աւա-
զակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զանիկա։
45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը բոլոր
46 երկրին վրայ խաւար եղաւ։ Եւ ժամը իններն առնե-
նելը Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Էլի,
Էլի, լըմմա սաբաքթանի. որ ըսել է Աստուած իմ,
47 Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր. Անոնցմէ ոմանք,
որ հոն կայներ էին, երբ լսեցին՝ կ'ըսէին, Ասիկա
48 Եղիան կը կանչէ։ Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց
ապտեղ մը առաւ՝ քացախով լեցուց, ու եղէգի մը
49 անցընելով տուաւ անոր որպէս զի խմէ։ Ու միւսները

կ'լսեին, թող տուր, տեսնենք թէ Եղիա կու գայ
50 սրկան աղատեր։ Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց,
51 ու հոգին ուսանդրեց։ Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն վար եր-
52 կու քի ճեղքուեցաւ, ու երկիր շարժեցաւ, և քարերը
պառուեցան։ Եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ
53 սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին,
54 եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետև,
մտան սուրբ քաղաքը ու շատերու երեւցան։
Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը պա-
հողները, երբ տեսան երկրաշարժը ու եղած բաները,
շատ վախցան՝ ու ըսին, Արդարև սրկան Որդի Ա-
55 ստուծոյ էր։ Եւ հոն շատ կիներ կային որոնք հեռուէն կը նա-
յէին, որոնք Գալիլեայէ Յիսուսի ետևէն եկան իրեն
56 ծառայութիւն ընելու. Որոնց մէջ էր Մարիամ
Մագդաղենացի և Յակոբոսի ու Յովսէփի մայրը Մա-
րիամ և Զեբեդեսի որդիներուն մայրը։
57 Ու երբ իրիկուն եղաւ, Արիմաթիայէ հարուստ
մարդ մը եկաւ, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն
58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր։ Պիղատոսի քով
երթալով՝ Յիսուսի մարմինը խնդրեց. յայն ատեն Պի-
59 ղատոս հրամայեց որ մարմինը տրուի։ Եւ Յով-
սէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատեց,
60 Ու գրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ զոր քարէ փորած
էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորելով
61 գնաց, Եւ հոն էր Մարիամ Մագդաղենացի և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմաց նստած։
62 Եւ հետևեալ օրը, որ ուրբաթէն ետև էր, քահա-

նայապետները ու փարիսեցիները ժողովուեցան Պի-
63 ղատոսի քով, Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մո-
լորեցուցիչը իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր թէ
64 երեք օրէն ետև յարութիւն կ'առնեմ։ Ուստի հրա-
ման ըրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշա-
թիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով
գան զանիկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն թէ Մե-
ռելներէն յարութիւն առաւ. ու եսքի մոլորութիւնը
65 առաջինէն գէշ ըլլայ։ Պիղատոս անոնց ըսաւ, Դուք
ունիք պահապան զինուորներ. գացէք, զգուշութիւն
66 ըրէք ինչպէս որ գիտէք։ Անոնք ալ գացին գերեզ-
մանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պա-
հապան զինուորներ դնելով։

Գ Լ. ԻՀ

1 Եւ շաբաթի գիշերը երբ մէկշաբթին կը լուսնար,
եկաւ Մարիամ Մագդաղենացի ու միւս Մարիամը
2 դերեզմանը տեսնելու։ Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը
եղաւ, վասն որ Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն իջնե-
լով, գնաց գահնէն մեկդի գլորեց քարը, ու անոր
3 վրայ նստաւ։ Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս էր, ու
4 անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճերմակ։ Եւ անոր
վախէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս
5 եղան։ Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ կի-
ներուն, Դուք մի վախնաք, քանզի գիտեմ որ կը
6 փնտռէք Յիսուս, որ խաչուեցաւ. Անիկա հոս չէ,
վասն որ յարութիւն առաւ, ինչպէս ըսաւ. եկէք
7 տեսէք այն տեղը, ուր Տէրը պառկած էր։ Եւ շատ
մի գացէք անոր աշակերտներուն ըսէք թէ Անիկա

ժեւաբնակին յաթոռթիւն տալաւ, և ահա ձեղմէ ա-
ւելոյ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զնո-
18 կա. ահա ձեզի պատրեցի։ Եւ անոնք շուտ մը դիմեց-
ան անկէ եկան վախով ու մեծ ուրախութիւնով, և կը
վազէին աշակերտներուն պատմել։
9 Ու երբ կ'երթային անոր աշակերտներուն պատ-
մել, ահա Յիսուս անոնց դիմաց եկաւ ըսաւ, Ող-
ջոյն ձեզ։ Եւ անոնք մօտենալով անոր ոտքերը
10 բռնեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր։ Ա՛յն ա-
տեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի վախնաք, գացէք իմ
հրեշտակներուս ըսէք որ Գալիլեա երթան, ու հոն զիս
պիտի տեսնեն։
11 Երբ անոնք կ'երթային, ահա պահապան զինուոր-
ներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայա-
12 պետներուն պատմեցին ըլլոր եղած բաները, Եւ ա-
նոնք ծերերուն հետ մէկտեղ ժողվուելով ու խոր-
հուրդ ընելով, շատ ստակ տուին զինուորներուն,
13 Ու ըսին, Ըսէք թէ Անոր աշակերտները գիշերով
եկան զանիկա գողցան, երբ մենք կը քնանայինք։
14 Եւ եթէ այդ բանը կուսակալին ականջը հասնի,
մենք զանիկա կը հաճեցնենք, և ձեզ *տպահով
15 կ'ընենք։ Անոնք ալ ստակը առին, ու սորվածնուն
պէս ըրին. և այս ձայնը Հրեաներուն մէջ տարած-
ուեցաւ մինչև այսօր։
16 Իսկ տասնըմէկ աշակերտները գացին Գալիլեա,
17 այն լեռը ուր Յիսուս իրենց որոշեր էր։ Ու երբ զա-
նիկա տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, բայց
18 ոմանք տարակուսեցան։ Եւ Յիսուս մօտենալով՝ խօ-

ϐ—ն. անհոգ.

սեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ամէն իշխանութիւն ինծի
19 տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ։ Ուրեմն գացէք
ըլլոր ազգերը աշակերտեցէք, մկրտեցէք զանոնք
20 յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Սորվեցու-
ցէք անոնց որ այն ամէն բաները պահեն՝ զոր ես
ձեզի պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզի հետ
եմ մինչև աշխարհիս վերջը։ Ամէն։

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Սկսումն Աւետարանին Յիսուս Քրիստոսի Աստուծոյ Որդւոյն
2 ակիզբը։ Ինչպէս մարգարէներուն մէջ գրուած է. Ահա ես իմ դեսպանս կը ղրկեմ քու երեսիդ առ-
3 ջեւէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առ-
ջեւէդ։ Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք։
4 Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, և ապաշ-
խարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու
5 թողութեան համար։ Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու Երուսաղէմացիք կ'երթային անոր, ու ամէնը կը
մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին
6 խոստովանելով։ Եւ Յովհաննէս հագեր էր ուղտի մազ, և իր մէջքը կոշիկ գօտի, ու իր կերակուրը
7 մարախ ու վայրենի մեղր էր։ Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր, Իմ ետեւէս ինծմէ զօրաւորը կու գայ, որ ես արժանի չեմ ծռելու և անոր կօշիկներուն կապերը
8 արձակելու։ Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, բայց անիկա ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ։
9 Ու եղաւ որ այն օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազա-
րէթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէ մկրտուեցաւ Յորդա-

10 նանաւ մէջ։ Եւ շուտ մը ջուրէն ելլելուն պէս ե-
րկինքը բացուած տեսաւ, և Հոգին աղաւնիի պէս
11 որ իր վրայ կ'իջնէր։ Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն,
ու ըսաւ, Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որու հաւա-
ներ եմ։
12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զանիկա։
13 Ու քառասուն օր հոն էր անապատին մէջ՝ Սատա-
նայէ փորձուած, և գազաններու հետ էր, ու հրեշ-
տակները իրեն պաշտաւորութիւն կ'ընէին։
14 Եւ Յովհաննէսի մատնուելէնետև Յիսուս Գա-
լիլեա եկաւ, Աստուծոյ արքայութեան աւետարանը
15 կը քարոզէր Ու կ'ըսէր, Թէ ժամանակը լրացած է, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշ-
խարեցէք ու աւետարանին հաւատացէք։
16 Երբ Գալիլեացւոց ծովուն քովերը կը պտըտէր, տեսաւ Սիմոնը ու Սիմոնի եղբայրը Անդրէասը, ծովը
17 ուռկան ձգած, վասն զի ձկնորս էին։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ ետեւէս եկէք, ու ես ձեզ ընեմ որ
18 մարդոս որսորդ ըլլաք։ Անոնք ալ շուտ մը իրենց
19 ուռկանները թողուցին ու անոր ետեւէն գացին։ Եւ անկէ քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, որ անոնք
20 ալ նաւին մէջ ուռկանները կը կարկտէին։ Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց. անոնք ալ իրենց հայրը Զեբե-
դեոսը վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով՝ ա-
նոր ետեւէն գացին։
21 Ու մտան Կափառնայում. և իսկոյն շաբաթ օրը
22 ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր։ Եւ կը զարմա-
նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր ա-

28 նոյնց, ու ոչ թէ գպիրներուն պէս։ Եւ Յոյնց ժողո-
վարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ ոգի ունէր իր
24 ներսիդին, ու աղաղակեց՝ ըսելով, Թող տուր, դուն
մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի.
մի՞թէ մեզ կորնչեցնելո՞ւ եկար. գիտեմ քեզ՝ ո՛վ ես.
25 Աստուծոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսե-
26 լով, Պապանձէ ու ել ասկէ։ Եւ պիղծ ոգին ստո-
տիկ ցնցեց զանիկա, ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց
27 ու անկէ ելաւ։ Եւ ամէնը զարմացան, այնպէս որ
իրարու հարցափորձ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ա՛յս ի՞նչ
է. ի՞նչ նոր վարդապետութիւն է այս, որ իշխանու-
թիւնով պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն
28 կը հնազանդին։ Եւ շուտ մը իր համբաւը Գալիլ-
եացւոց ամէն կողմերը ելաւ։
29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի ու
Անդրէասի տունը մտան Յակոբոսի և Յովհաննէսի
30 հետ։ Ու Սիմոնի զքրանչը ջերմ բռնուած՝ պառկած
31 էր, և շուտ մը անոր հետը ըսին իրեն։ Ու Յիսուս
մօտեցաւ, անոր ձեռքէն բռնեց, վերցուց զանիկա.
և խկպն ջերմը լքող տուաւ զանիկա, ու անոնց
պատրաստութիւն կ'ընէր։
32 Ու երբ իրիկուն եղաւ, արեգակին մտած ատենը
բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն կը բերէին։
33 Ու բոլոր քաղաքը դռանը ժողովուր էր։ (34) Եւ
շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէ՝ բժշկեց ու
շատ դևեր հանեց. ու դևերուն խօսիլ չէր տար,
վասն զի գիտէին զինք։
35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դուրս ե-
ցաւ՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը, և հոն ա-
36 ղօթք կ'ընէր։ Ու Սիմոն և իրեն հետ եղողները գա-

37 տին անոր հետևէն։ Ու երբ գտան զանիկա, ըսին ա-
38 նոր թէ Ամէնը քեզ կը փնտռեն։ Եւ ըսաւ անոնց,
Եկէ՛ երթանք մերձակայ գիւղաքաղաքները, որպէս
զի հոն ալ քարոզեմ, քանզի այս բանին համար
39 ելլեր եմ։ Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քա-
րոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ, ու դևեր կը հանէր։
40 Բորոտ մը եկաւ անոր, կ'աղաչէր, ծունկ կը դնէր
ու կ'ըսէր անոր, Եթէ ուզես, կրնաս զիս մաքրել։
41 Եւ Յիսուս խղճալով ձեռքը երկնցուց, դպաւ անոր
42 ու ըսաւ անոր, Կ'ուզեմ, մաքրուէ։ Ու երբ ա՛յս
ըսաւ անոր, շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց, ու
43 մաքրուեցաւ։ Եւ սաստիկ պատուէր տալով անոր՝
շուտ մը դուրս հանեց զանիկա, ու ըսաւ անոր,
44 Զգոյշ կեցիր մարդո՛ւն մը չըսես, հապա գնա
քեզ քահանային ցուցուր, և ուր քու մաքրուելուգ
ընծան պըր Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկայութիւն
45 ըլլալու համար։ Բայց անիկա ելլելով՝ սկսաւ շատ
հրատարակել ու բանը տարածել, այնպէս որ ա՛լ
ինք չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը մտնել.
հապա դուրսը անապատ տեղեր էր, և ամէն կողմե-
րէն իրեն կու գային։

Գլ. Բ

1 Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ քանի մը օրէն
2 հետո. Ու լսուեցաւ որ անիկա տան մէջ է, և շուտով
շատ մարդիկ ժողովուեցան, այնպէս որ ա՛լ տեղ
չկար, ոչ ալ դրանը քովերը. ու կը խօսէր անոնց
3 Աստուծոյ խօսքը։ Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարդով
4 վերցուած անդամալոյծ մը կը բերէին։ Ու երբ բազ-

մեքենէն չէին կրնար անոր մտեւնալ, քանկեցին
28 [illegible] սուրբ Յիսուս էր, ու ծակ մը բանալով
[illegible]ին մտիճը, պառն վրայ պառկած էր
5 անդամոլոյծը։ Եւ Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնե-
լով ըսաւ անդամոլոյծին, Որդեակ, քու մեղքերդ
6 քեզի ներուած են։ Ու դպիրներէն մէկ քանիները
կային որ հոն նստեր էին, և իրենց սիրտերուն մէջ
7 կը խորհէին՝ ըսելով, Ինչո՞ւ համար ասիկա այսպէս
հայհոյութիւններ կը խօսի. ո՞վ կրնայ մեղքերու
8 թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած։ Եւ Յի-
սուս իսկոյն իմանալով իր հոգւոյն մէջ որ անոնք
այնպէս կը խորհին իրենց մէջ, ըսաւ անոնց, Ա՛յդ
9 ի՞նչ կը խորհիք սիրտերնուդ մէջ։ Ո՞րը աւելի դիւրին
է, անդամոլոյծին ըսե՞լ Քու մեղքերդ ներուած են,
10 թէ ըսել՝ Ելիր, մահիճդ առ ու քալէ։ Բայց որպէս
զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի
երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու (ըսաւ
11 անդամոլոյծին,) Քեզի կ՚ըսեմ, ելիր, մահիճդ առ
12 ու տունդ գնա։ Ան ալ շուտ մը ելաւ, և իր մահիճը
առնելով ամենուն առջև դուրս ելաւ, այնպէս որ
ամենըապշած մնացին, և փառք տուին Աստուծոյ,
ու ըսին թէ Ասպիսի բան մը ամենեւին տեսած
չենք։

13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու բոլոր ժողովուրդը
14 իրեն կու գային, և կը սորվեցնէր անոնց։ Ու երբ
կ՚անցնէր, տեսաւ Ղեւի Ալփեոսեանը, որ մաքս ըն-
դունելու տեղը նստեր էր, և ըսաւ անոր, Եկուր իմ
15 հետևէս. ան ալ ելաւ անոր հետևէն գնաց։ Ու եղաւ
որ երբ տեղն նստած էր անոր տունը մէջ, շատ
մաքսաւորներ ու մեղսաւորներ հետն ու տեղն նստած էին

Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտներուն հետ. քանզի
16 շատեր էին, ու անոր հետևէն կ՚երթային։ Եւ
դպիրները ու փարիսեցիները երբ տեսան թէ անիկա
մաքսաւորներուն ու մեղսաւորներուն հետ կ՚ուտէ
ըսին անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ համար մաքսա-
17 ւորներուն ու մեղսաւորներուն հետ կ՚ուտէ ու կը
խմէ։ Եւ Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ անոնց, Առողջնե-
րուն բժիշկ պետք չէ, հապա հիւանդներուն. ես
արդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղսաւորները։

18 Եւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտ-
ները ծոմ կը պահէին. և եկան ու ըսին անոր, Ին-
չո՞ւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտները
ծոմ կը պահեն, ու քու աշակերտներդ ծոմ չեն
19 պահեր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է
որ հարսնիքին տղաքը, քանի որ փեսան իրենց հետ է,
ծոմ պահեն. որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետ
20 ունին, կարելի չէ ծոմ պահել։ Բայց օրեր պիտի
գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի ատոր այն օրը
21 ծոմ պիտի պահեն։ Մէկը կարկատան չձգեր նոր լաթի
կտոր մը հին հանդերձի վրայ. եթէ ոչ՝ այն նորը որ
անոր լրումը հարթ տրուած էր, հինէն կ՚առնէ
22 ու պատռուածքը սա՛լ աւելի գէշ կ՚ըլլայ, Ոչ ալ
մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ. եթէ ոչ՝
նոր գինին տիկերը կը պատռէ, ու գինին կը թափի
և տիկերը կը կորսուին. հապա նոր գինին նոր տիկե-
րու մէջ դնելու է։

23 Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինք արտերուն մէջէն
կ՚անցնէր, և իր աշակերտները երբ կ՚երթային,

*Ոմանք Լաւեւտեան, ապաշխարութեան

24 ակաան ցօքնէ հասկեր փրցնել, Ու փարիսեցիները
ըսին իրեն, Նայէ շաբաթ օրը ի՛նչ կ՚ընեն, որ ար-
25 ժան չէ, ինք ալ անոնց ըսաւ, Բնաւ չէ՞ք կարդացեր
դուք Խաւիթի ըրածը՝ երբ պէտք ունեցաւ, և անօ-
26 թեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին, Ինչպէս
մտաւ Աստուծոյ տունը Աբիաթար քահանայապե-
տին օրով, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ,
ու տուաւ անոնց ալ որ իրեն հետ էին, զոր ո՛չ-ո՛ն
օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն քահանաներուն։
27 Եւ ըսաւ անոնց, Շաբաթը մարդուն համար եղաւ,
28 ու ոչ թէ մարդը շաբաթին համար։ Ուրեմն Որդին
մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է։

Գ.Լ. Գ

1 Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ, ու հոն մարդ մը
2 կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր։ Եւ իրեն կը սպասէին
թէ արդեօք շաբաթ օրը զանիկա պիտի բժշկէ՛, որ-
3 պէս դի իր վրայով ամբաստանութիւն ընեն։ Եւ ինք
ձեռքը չորցած մարդուն ըսաւ, Ելիր մէջտեղը կայնէ։
4 Ու ըսաւ անոնց, Շաբաթ օրը բարիք ընել արժան է՝
թէ չարիք ընել, հոգի մը ապրեցնե՞լ թէ մեռցնել։
5 բայց անոնք լուռ կեցան։ Եւ ցնոոս բարկութեամբ
շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սիրտերուն
կուրութեանը համար տրտմած, ըսաւ այն մարդուն,
Ձեռքդ երկնցուր։ ան ալ երկնցուց, և անոր ձեռքը
6 *ողջացաւ։ Ու փարիսեցիները Հերովդեսեաններուն
հետ մէկտեղ շուտ մը դուրս ելլելով, անոր դէմ

*Ոմանք, ողջացաւ միւսին պէս

խորհուրդ կ՚ընէին թէ ի՛նչպէս զանիկա կորնչցնեն։
7 Բայց Ցիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը գնաց.
և շատ բազմութիւն անոր ետևէն գացին Գալիլ-
8 եայէ ու Հրէաստանէ, Եւ Երուսաղէմէ ու Եդովմէ
և Յորդանանոյ անդիի կողմէն. ու անոնք որ Տիւրոսի
ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
9 թիւն, երբ լսեցին ինչ որ կ՚ընէր, իրեն եկան։ Եւ իր
աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կե-
նայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
10 ճառաւ, որպէս զի չինք չնեղեն։ Վասնզի շատերը
բժշկեց, այնպէս որ ցաւ ունեցողները վրան կը իջ-
11 ուէին որպէս զի իրեն դպչին։ Եւ պիղծ ոգիները երբ
զինք կը տեսնէին, կ՚իյնային իր առջև, կը կանչ-
12 ուըռտէին ու կ՚ըսէին, Դուն ես Աստուծոյ Որդին.
և խիստ կը յանդիմաներ զանոնք, որ զինք
չյայտնեն։
13 Եւ լեռը ելլելով իր ուզածները իրեն կանչեց, ու
14 գացին անոր քով։ Եւ տասներկու հոգի որոշեց,
որպէս զի իրեն հետ ըլլան, և որպէս զի զանոնք ղրկէ
15 քարոզել, Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը բժշը-
16 կելու և դեւերը հանելու։ Եւ Սիմոնի անունը Պետ-
17 րոս դրաւ. Եւ Զեբեդեան Յակոբոսի ու Յակոբոսի
եղբօրը Յովհաննէսի՝ անոնց անուններն Բոանեռգես
18 դրաւ, որ ըսել է Որդիք որոտման. Եւ Անդրէասը,
ու Փիլիպպոսը, և Բարթողոմէոսը, ու Մատթէոսը,
և Թովմասը, ու Ալփեոսեան Յակոբոսը, և Թադէոսը,
19 ու Սիմոն Կանանացին, Եւ Յուդա Իսկարիովտացին,
որ նաև մատնեց զանիկա։
20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժողովեցաւ,
այնպէս որ հաց ուտելու ալ ժամանակ չկրցան գտնել։

21 Ու երբ իրենները լսեցին, ելան որ ձեռք բռնեն,
22 քանզի կ'ըսէին Թէ խելագած է։ Եւ այն գրիչները
որոնք Երուսաղէմէ իջեր էին, կ'ըսէին Թէ Ասոր
ներսիդին Բեեզեղբուղ կայ, և դեւերուն իշխանովը
23 դեւերը կը հանէ։ Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝
առակներով կ'ըսէր անոնց, Ինչպէս կրնայ Սատա-
24 նայ Սատանայ հանել։ Ու եթէ թագաւորութիւն
մը իրեն դէմ բաժնուի, այն թագաւորութիւնը
25 չկրնար կենալ։ Եւ եթէ տուն մը իրեն դէմ բաժ-
26 նուի, այն տունը չկրնար կենալ։ Ու եթէ Սատա-
նայ իրեն դէմ ելաւ ու բաժնուած է, անիկա չկրնար
27 կենալ, հապա անոր վերջը հասած է։ Մէկը չկրնար
զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարա-
սները յափշտակել, եթէ առաջ այն զօրաւոր
մարդը չկապէ, ու ետքը անոր տունը կողոպտէ։
28 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Աստուծմէն մեղքերը պիտի ներ-
ուին մարդոց որդիներուն, և հայհոյութիւնները՝
29 որչափ որ հայհոյեն. Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ
դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թողութիւն պիտի չու-
նենայ, հապա յաւիտենական դատաստանի պար-
30 տաւոր պիտի ըլլայ։ Վասն զի կ'ըսէին Թէ Պիղծ
ոգի կայ անոր ներսիդին։
31 Եղբայրները անոր մայրը ու եղբայրները եկան, ու դուրսը
կայնելով՝ մարդ ղրկեցին ու կը կանչէին զանիկա։
32 Եւ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը նստեր էր, ու իրեն
ըսին Թէ Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը
33 հարցնէր են ։ քեզ կ'ուզեն։ Եւ անիկա պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբայր-
34 ներս։ Ու իր բոլորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ,
35 Ահա իմ մայրս ու իմ եղբայրներս. Վասն զի ով որ Աս-

տուծոյ կամքը կը կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս
և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. Դ

1 Դարձեալ սկսաւ ծովեզերքին վրայ, և
շատ ժողովուրդ անոր քով ժողվուեցաւ, այնպէս որ
ինք նաւը մտաւ ու նստաւ ծովուն վրայ, և բոլոր
2 ժողովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն էր։ Եւ անոնց
շատ բաներ կը սորվեցնէր առակներով, ու կ'ըսէր
3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ, Լսեցէք. տես
սերմ ցանողը ելաւ որպէս զի սերմ ցանէ։ Ու երբ կը
ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ, և *թռչուն-
5 ները եկան ու կերան զանիկա։ Եւ ուրիշը ինկաւ
ապառաժուտ տեղի վրայ, ուր շատ հող չկար. և
շուտ մը բուսաւ՝ հողին խորունկութիւն չունենա-
6 լուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը այ-
րեցաւ, ու որմնատ չունենալուն համար չորցաւ։
7 Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու մէջ, և փուշերը ելան
ու խեղդեցին զանիկա, ու պտուղ չտուաւ։ Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տար,
8 որ ելաւ ու մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն տեղ երե-
սուն, ու մէկուն տեղ վաթսուն, և մէկուն տեղ
9 հարիւր։ Ու կ'ըսէր, Ան որ լսելու ականջ ունի,
թող լսէ։
10 Ու երբ առանձին էր, իր քով եղողները տասներ-
կուքին հետ մէկտեղ հարցուցին իրեն այն առակը։
11 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստու-
ծոյ թագաւորութեան խորհուրդը, բայց անոնց որ

*Ոմանք, երկինքի թռչուններ

12 դէպ բսէն են, ամէն բան առակներով կ՚ըլլայ. Որպէս
զի տեսնելով տեսնեն՝ ու չտեսնեն, և լսելով լսեն՝
ու չիմանան, որպէս զի չըլլայ թէ դարձի գան, և
13 իրենց մեղքերուն թողութիւն ըլլայ: Ու ըսաւ ա-
նոնց, Ա՛յս առակը չէ՞ք գիտեր. ուրեմն ի՞նչպէս պի-
14 տի գիտնաք ամէն առակները: Սերմ ցանողը խօսքը
15 կը ցանէ: Եւ ճամբուն քովինները անոնք են, որոնց
մէջ խօսքը կը ցանուի, ու երբ կը լսեն, շուտ մը
Սատանայ կու գայ և անոնց սիրտերուն մէջ ցան-
16 ուած խօսքը կը հանէ: Նոյնպէս ալ ապառաժուտ
տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը
լսեն խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ՚ընդունին
17 զանիկա. Եւ իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ
ժամանակ կը տեւեն, ետքը երբ նեղութիւն կամ
հալածանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ մը կը դայ-
18 թակղին: Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները անոնք
19 են, որ երբ խօսքը կը լսեն, Աշխարհիս զբաղմունք-
ները ու հարստութեան խաբէութիւնները, և ուրիշ
բաներուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով, խօսքը
20 կը խեղդեն, ու կ՚ըլլայ անպտուղ: Եւ աղէկ հողի
մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը կը լսեն և
կ՚ընդունին, ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղ երե-
սուն, և մէկուն տեղ վաթսուն, ու մէկուն տեղ
հարիւր:

21 Եւ ըսաւ անոնց, Մի՞թէ ճրագը գրուանին կամ
մսհիճին տակ դրուելու համար կու գայ, չէ՞ որ
22 աշտանակին վրայ դրուելու համար: Վասն զի ծա-
ծուկ բան մը չկայ, որ պիտի չյայտնուի. և գաղտուկ
23 բան մը չէ եղած, որ երեւան պիտի չելլէ: Եթէ մէկը
լսելու ականջ ունի, թող լսէ:

24 Եւ ըսաւ անոնց, Նայեցէք ի՛նչ կը լսէք. ի՛նչ չա-
փով որ դուք կը չափէք, նոյն չափովը պիտի չափուի
25 ձեզի. և ձեզի, որ կը լսէք, պիտի աւելնայ: Վասն զի
ո՛վ որ ունի, անոր պիտի տրուի. և ո՛վ որ չունի,
ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի:

26 Եւ կ՚ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը այսպէս
27 է, որպէս թէ մարդ մը հողին մէջ սերմ ձգէ, Ու
քնանայ և արթննայ գիշեր ու ցորեկ, և սերմը բուս-
28 նի ու մեծնայ, ա՛ինք չգիտեր թէ ի՛նչպէս: Քանզի
հողը ինքիմէ պտուղ կու տայ. առաջ խոտը, ետքը
29 հասկը, անկէ ետև լեցուն ցորենը հասկին մէջ: Ու
երբ պտուղը հասունայ, շուտ մը մանգաղը կը ղրկէ,
վասն զի հունձքի տաեը հասած է:

30 Եւ կ՚ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ
բանի նմանցնենք, կամ ի՞նչ առակով զանիկա
31 բաղդատենք: Մանանեխի հատի նման է, որ հողին
մէջ ցանուած ատեն՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն
32 ամէնէն պզտիկն է. Ու երբ ցանուի, կը բուսնի և
ամէն խոտերէնէն ալ մեծ կ՚ըլլայ, ու մեծ ճիւ-
ղեր կ՚արձակէ, այնպէս որ երկինքի թռչուններուն
հերիք կ՚ըլլայ անոր շուքին տակ բնակելու:

33 Եւ այսպէս շատ առակներով կը խօսէր անոնց
34 հետ խօսքը, որչափ որ կրնային մտիկ ընել. Ու ա-
ռանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց, բայց առան-
ձին իր աշակերտներուն կը մեկներ ամէնը:

35 Եւ նոյն օրը երբ իրիկուն կ՚ըլլար, ըսաւ անոնց,
36 Եկէք դ՚ալկն անդիի կողմը անցնինք: Անոնք ալ ժո-
ղովուրդը թող տալով՝ առին զինք ինչպէս էր նա-
ւուն մէջ. և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ:
37 Ու հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ. և ալիքները նա-

ւսուն վրայ կու գայլին, այնպէս որ գրեթէ կը լեցուէր։
38 Ու ինք նաւուն ետեւի կողմը բարձի վրայ կը քնա-
նար. արթնցուցին զանիկա և կ'ըսէին անոր, Վար-
39 դապետ, հոգդ չէ՞ որ կը կորսուինք։ Ու ելլելով՝
սաստեց հովին, և ծովուն ըսաւ, Դադարէ, լուռ
կեցիր. ու հովը դադրեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն
40 եղաւ։ Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք,
41 ինչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք։ Եւ անոնք խիստ
վախցան, ու կ'ըսէին իրարու, Արդեօք ո՞վ է սակայ,
որ հովը ու ծովը ասոր կը հնազանդին։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եկան ծովուն անդիի կողմը *Գադարացւոց եր-
2 կիրը։ Ու երբ ինք նաւէն ելաւ, գերեզմաններէն
ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն, որ պիղծ ոգի ու-
3 ներ. Որուն բնակած տեղն ալ գերեզմաններուն մէջ
էր, ու չղթայով ալ մեկը չէր կրնար զսնիկա կա-
4 պել. Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և
չղթաներով կապուեր էր, բայց անիկա չղթաները
կտրեր ու ոտնակապերը կոտրտեր էր, և մէ՛կը չէր
5 կրնար զսնիկա նուաճել. Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ
†գերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչէ-
ր ուքուտեր, ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքուտեր։
6 Երբ հեռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազեց ու երկրպա-
7 գուեցաւ ըրաւ անոր. Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց
ու ըսաւ, Դուն ինծի՛ հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս,

*Մարկ, Գերգեսացւոց

†Մարկ, լեռներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ

Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, քեզ Աստուծով
8 կ'երդմնցնեմ, զիս մի տանջեր։ (Զանզի կ'ըսէր անոր,
9 Պիղծ ոգի, ելիր այդ մարդէն։) Եւ անոր հարցուց
Թէ Անունդ ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լէ-
10 գեան է, վասն զի մենք շատ ենք։ Եւ շատ *կ'ա-
զաչէին անոր՝ որ զիրենք այն երկրէն դուրս չղրկէ։
11 Եւ հոն լեռանը մօտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝
12 որ կ'արածուէին։ Ու բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր
ու ըսին, Մեզ խոզերուն ղրկէ, որպէս զի անոնց մէջ
13 մտնենք։ Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց.
ու երբ պիղծ ոգիները ելան, խոզերուն մէջ մտան,
և երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեց, (երկու
հազարի չափ կային,) ու ծովուն մէջ խեղդուեցան։
14 Եւ խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքը
ու ագարակները. և Ժողովուրդը ելան տեսնելու՝ Թէ ի՞նչ
15 բան է որ եղաւ։ Ու եկան Յիսուսի, և տեսան դիւա-
հարը, որ լեգէոն ունէր, որ հագուստ ու խելքը
16 վրան եկած նստեր էր, ու վախցան։ Եւ անոնք որ
տեսեր էին, պատմեցին անոնց Թէ ի՞նչ եղաւ դիւա-
17 հարին, նաև խոզերուն վրայով։ Եւ սկսան աղաչել
18 անոր, որպէս զի իրենց սահմաններէն երթայ։ Ու երբ
անիկա նաւը մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ
19 անոր հետ ըլլայ. Եւ Յիսուս Թող չտուաւ անոր,
հապա ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու ընտանի-
քիդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ, և
20 ողորմեցաւ քեզի։ Ան ալ գնաց, և սկսաւ Դեկապո-
լիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ա-
մէնը կը զարմանային։

*Լաս, կ'աղաչէր

21 Ու երբ Տրուաս նաւով նորէն Նաւոն անդիի կողմը
անցաւ, շատ բազմութիւն ժողովուեցաւ անոր քով,
22 և ինք ծովեզերքն էր։ Եւ ահա ժողովրդապետներէն
մէկը կու գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ
23 տեսաւ զանիկա, անոր ոտքը ինկաւ. Եւ շատ կ'աղա-
չէր անոր ու կ'ըսէր Թէ Իմ աղջիկս մեռնելու մօտ
է, գաս՝ անոր վրայ ձեռք դնես, որպէս զի ապաին,
24 ու պիտի ապրի։ Եւ գնաց անոր հետ, ու շատ բազ-
մութիւն իր հետևէն կ'երթայլին ու կը նեղէին
զինք։

25 Եւ կին մը, որ տասներկու տարի արիւնի սեռա-
26 տեսութեան մէջ էր, Ու շատ նեղութիւն կրած էր
շատ բժիշկներէ, և իր բոլոր ունեցածը վատներ էր,
ու օգուտ մը չէր գտեր, հապա ևս առաւել զայրա-
27 ցեր էր, երբ Յիսուսի վրայով լսեց, հետևէն եկաւ
բազմութեան մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ.
28 Թանզի կ'ըսեր, Եթէ միայն անոր հանդերձներուն
29 դպչիմ, պիտի բժշկուիմ։ Եւ շուտ մը իր արիւնին
աղբիւրը ցամքեցաւ, ու իր մարմնին մէջ իմացաւ
30 Թէ ապրանքին բժշկուեցաւ։ Եւ Յիսուս շուտ մը
գիտնալով իր անձին մէջ այն զօրութիւնը որ իրմէ
ելաւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ ու ըսաւ, Ո՞վ
31 գպաւ իմ հանդերձներուս։ Եւ իր աշակերտները
ըսին իրեն, Կը տեսնես որ բազմութիւնը քեզ կը
32 նեղէ, ու կ'ըսե՞ս Թէ Ո՞վ զինձի դպաւ։ Եւ իր զո-
ղրտիքը կը նայէր որպէս զի այս բանը ընողը տեսնէ։
33 Ու կինը վախցաւ ու դողդղաց, վասն զի գիտեր Թէ
իրեն ի՛նչ եղաւ, և եկաւ՝ անոր առջև ինկաւ, ու
34 բոլոր ճշմարտութիւնը անոր ըսաւ։ Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր, Աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց.

գնա խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիր քու տան-
ջանքէդ։

35 Երբ դեռ ինք կը խօսէր, ժողովրդապետին տունէն
մարդ եկան ու ըսին Թէ Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ
36 վարդապետը կը յոգնեցնես։ Իսկ Յիսուս լսած
խօսքը լսածին պէս ժողովրդապետին ըսաւ, Մի վախ-
37 նար, միայն Թէ հաւատաս։ Եւ մէկը Թող չտուաւ
իրեն հետ երթալ, բայց միայն Պետրոսը ու Յակո-
38 բոսը և Յակոբոսի եղբայրը Յովհաննեսը։ Ու ժո-
ղովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ ադմուկ և
39 սաստիկ լացողներ ու ողաղակներ։ Եւ ներս մտնե-
լով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռովեր էք ու կու լաք.
40 մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ։ Եւ ծաղր
կ'ընէին զանիկա բայց ինք ամէնը դուրս հանելով
իրեն հետ առաւ մանուկին հայրը ու մայրը, և զա-
նոնք որ իրեն հետ էին, ու մտաւ հոն ուր մանուկը
41 պառկած էր։ Եւ մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր, Տալիթա, կումի. որ կը թարգմանուի, Աղջիկ,
42 (քեզի կ'ըսեմ,) ելիր։ Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք եկաւ
ու կը քալէր, վասն զի տասներկու տարեկան էր
43 ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան։ Եւ սաստիկ պատ-
ուէր տուաւ անոնց՝ որ մա՛րդ չգիտնայ այս բանը,
ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան։

ԳԼ. Ջ

1 Եւ անկէ ելլելով եկաւ իր երկիրը, ու անոր աշա-
2 կերտները իր հետևէն գացին։ Եւ երբ շաբաթ օրը
հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել. ու
շատերը լսելով կը զարմանային ու կ'ըսէին, Ասիկա

ուրկէ՞ ունի այս բաները, և այս ինչ իմաստութիւն
է տուր տուած, որ այսպիսի հրաշքներ կ'ըլլան տուր
3 ձեռքով։ Ասիկա հիւսը չէ՞, Մարիամի որդին, և
Յակոբոսի ու Յովսէսի և Յուդասի ու Սիմոնի եղ-
բայրը. ու տուր քոյրերը հոս մեր քով չէ՞ն. և անոր
4 վրայով կը գայթակղէին։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց,
Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր երկրին
5 մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը մէջ։ Ու չէր
կրնար հոն մէ՛կ հրաշք ալ ընել, միայն թէ քանի
մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց ա-
6 նոնք. Եւ անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զար-
մանար։ ու շրջակայ գեղերը պտըտելով՝ կը սոր-
վեցնէր։

7 Եւ իրեն կանչեց տասներկուքը, ու սկսաւ երկու
երկու ղրկել զանոնք, ու անոնց իշխանութիւն
8 տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ։ Եւ պատուիրեց ա-
նոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն, բայց միայն
գաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ առակ՝ գօտի-
9 ներնուն մէջ. Հապա հողաթափ հագնին. և կրկին
10 հանդերձ մի հագնիք՝ ըսաւ։ Ու ըսաւ անոնց, Ո՛ր
11 տուն որ մտնէք, հոն կեցէք մինչև անկէ ելլէք։ Եւ
անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, ու ձեզի մտիկ չեն
ըներ, երբ անկէ կ'ելլէք, ոտքերնուդ տակի փոշին
թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։
*Ձշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Սոդոմացւոց ու Գոմորաց-
ւոց աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝
քան թէ այն քաղաքին։"

12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին որ մարդիկ ապաշ-

*Ոմանք չունին

13 խաբեն։ Եւ շատ դևեր կը հանէին, ու շատ հիւանդ-
ներ իւղով կ'օծէին ու կը բժշկէին զանոնք։

14 Եւ Հերովդես թագաւորը լսեց, (քանզի անոր ա-
նունը յայտնի եղաւ,) ու կ'ըսէր թէ Յովհաննէս
մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր է, ու անոր
15 համար հրաշքներ կ'ըլլան անով։ Ուրիշները կ'ըսէին
թէ Եղիան է. ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ
16 մըն է, կամ մարգարէներէն մէկուն պէս։ Բայց երբ
Հերովդես լսեց, ըսաւ, Ասիկա Յովհաննէսն է,
որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն յարութիւն
առեր է։

17 Քանզի Հերովդես ինք մարդ ղրկեց, Յովհաննէսը
բռնեց, ու կապեց բանտը դրաւ իր եղբօրը Փիլիպպոսի
կնոջ, Հերովդիայի, համար, քանզի իրեն կին առեր
18 եր զանիկա։ Վասն զի Յովհաննէս Հերովդեսի կ'ը-
սեր, Քեզի օրինաւոր չէ քու եղբօրդ կինը ունենալ։
19 Եւ Հերովդիա սխ ունէր անոր դէմ, ու կ'ուզեր զա-
20 նիկա մեռցնել ու չէր կրնար. Վասն զի Հերովդես
կը վախնար Յովհաննէսէ, գիտնալով թէ անիկա
արդար և սուրբ մարդ մըն է, և անոր բերանը կը
նայէր, ու անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, և քաղց-
21 րութեամբ անոր մտիկ կ'ընէր։ Ու երբ դիպուկ օր
մը եղաւ, որ Հերովդես իր ծննդեան օրը ընթրիք
կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետներուն ու
22 Գալիլեայի երեւելիներուն, Եւ Հերովդիայի աղջիկը
հանդիսաւ սրահը մտնելով խաղաց, ու Հաճելի եղաւ
Հերովդեսի և իրեն հետ նստողներուն, Թագաւորը
ըսաւ աղջկան, Խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու
23 պիտի տամ քեզի։ Եւ անոր երդուեցաւ ըսաւ՝ ըսելով,
Ինչ որ դուն ինձմէ խնդրես, պիտի տամ քեզի,

24 մինչև թագաւորութեանս կէսը. Եւ անիկա դուրս
ելլելով իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ ուզեմ. ան ալ ըսաւ,
25 Յովհաննէս մկրտչին գլուխը։ Եւ շուտ մը սրտապա-
նալով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով,
Կ՚ուզեմ որ շուտով սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս
26 մկրտչին գլուխը տաս ինծի։ Եւ թագաւորը խիստ
տրտմեցաւ, բայց երդումներուն համար ու իրեն հետ
նստողներուն համար, չուզեց որ անոր խնդիրքը մեր-
27 ժէ։ Եւ թագաւորը իսկոյն դահիճ ղրկեց, ու հրա-
ման ըրաւ անոր գլուխը բերել. ան ալ գնաց բան-
28 տին մէջ գլխատեց զանիկա, Եւ սկուտեղով մը բե-
րաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկան. և աղջիկը
29 զանիկա իր մօրը տուաւ։ Եւ անոր աշակերտները
լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին ու գերեզ-
մանի մէջ դրին։
30 Եւ առաքեալները Յիսուսի քով ժողովուեցան, ու
պատմեցին անոր ամէն ինչ որ ըրին և ինչ որ սորվե-
31 ցուցին։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Եկէք դուք առան-
ձին անապատ տեղ մը, և քիչ մը հանգչեցէք. քան-
զի շատերը կային որ կու գային ու կ՚երթային. և
32 հաց ուտելու ալ ժամանակ չէին ունենար։ Եւ նա-
33 ւով անապատ տեղ մը գացին առանձին։ Ու ժողո-
վուրդները տեսան զանոնք որ կ՚երթային, և շատերը
զանիկա ճանչցան, ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն
հոն կը վազէին, և անոնցմէ առաջ հասնելով անոր
34 քով ժողովուեցան։ Ու Յիսուս երբ դուրս ելաւ, շատ
ժողովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, վասն զի
հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին, և սկսաւ
շատ բաներ սորվեցնել անոնց։
35 Ու երբ ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերտ-

ները իրեն եկան ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մըն է,
36 ու ժամանակը ուշացած է։ Արձակէ ժողովուրդները
որպէս զի երթան բոլորտիքի ագարակները ու գեղերը
ու իրենց հաց գնեն, վասն զի ուտելու բան մը չու-
37 նին։ Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոնց, Դուք տուէք ատոնց որ ուտեն։ Եւ ըսին իրեն,
Երթանք երկու հարիւր դահեկանի հաց գնե՞նք և
38 տանք ատոնց որ ուտեն։ Ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկա-
նակ ունիք, գացէք նայեցէք. ու երբ գիտցան՝ ըսին,
39 Հինգ, ու երկու ձուկ։ Եւ հրաման ըրաւ անոնց՝ որ
ամէնը կանանչ խոտին վրայ գունդ գունդ նստեցը-
40 նեն։ Եւ դաս դաս նստան, հարիւրական ու հիսու-
41 նական։ Եւ հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ
ու դէպ ի երկինք նայելով՝ օրհնեց, և մանրեց նկա-
նակները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որպէս զի
անոնց առջև դնեն, ու երկու ձուկը ամէնուն ալ
42 բաժնեց։ Եւ ամէնը կերան ու կշտացան։ (43) Եւ
տասներկու կողով լեցուն՝ կտրուանքները վերցու-
44 ցին, և ձուկերէն ալ։ Եւ այն հացերէն ուտողները
հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին։
45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները ստիպեց որ նաւը
մտնեն, և իրմէ առաջ միւս կողմը Բեթսայիդա անց-
46 նեն, մինչև ինք ժողովուրդը արձակէ։ Եւ անոնցմէ
47 զատուելով լեռը ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ իրի-
կուն եղաւ, նաւը ծովուն մէջտեղն էր, ու ինք մի-
48 նակ ցամաքն էր։ Եւ տեսաւ զանոնք որ կը տագնա-
պէին հովէն թի քաշելու առեն, վասն զի հովը իրենց
դէմ էր. և գիշերուան չորրորդ պահուն առենները
ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց, ու կ՚ուզէր
49 անոնցմէ անցնիլ։ Անոնք երբ տեսան որ ծովուն վրայ

կը քալէր, կարծեցին թէ ուրիշ բան մըն է,
50 ու կանչուրտուեցին. Բանդի ամէնն ալ զանիկա տե-
սան ու խռովեցան. և ինք շուտ մը խօսեցաւ անոնց
հետ ու ըսաւ անոնց, Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախ-
51 նաք։ Եւ նաւը ելաւ անոնց քով, ու հովը դադարե-
ցաւ. և անոնք միտքերնուն մէջ չափէ դուրս ապ-
52 շած էին ու կը զարմնային, Վասն զի հացին վրայ
եղած հրաչէզը չմտացան, քանդի սիրտերնին թմրած էր։
53 Ու միւս կողմը անցնելով Գեննեսարէթի երկիրը
54 հասան ու նաւը տեղաւորեցին։ Ու երբ նաւէն ելան,
55 ան պահ մարդիկը իսկոյն ճանչցան զանիկա. Եւ աս-
դին անդին վազելով բոլոր շրջակայ տեղերը, ախան
մահիճներով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին
56 թէ հոն է։ Եւ ուր որ կը մտնէր, գեղերը կամ քա-
ղաքները կամ ագարակները, հրապարակներուն մէջ
կը դնէին հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրեն որ գոնէ
իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և որոնք որ դպան,
բժշկուեցան։

Գլ. Ե

1 Եւ իր քով ժողովեցան փարիսեցիները ու դպիր-
2 ներէն ոմանք՝ որ Երուսաղէմէ եկած էին։ Ու երբ
տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք պիղծ, այ-
սինքն անլուայ, ձեռքերով հաց կ'ուտէին, մեղադրե-
3 ցին. Վասն զի փարիսեցիները ու բոլոր Հրեաները
մինչև ապէկ մը ձեռքերնին չլուան՝ հաց չեն ուտեր,
4 քանդի ծերերուն աւանդութիւնը կը բռնեն։ Եւ
շուկայէն եկած ատենին եթէ չլուացուին՝ չեն ուտեր.
և ուրիշ շատ բաներ կան պղտնք բնդունած են ու

կը բռնեն, այսինքն գաւաթներու և փարչերու ու
պղնձէ անմաններու և անկողիններու լուացմունքներ։
5 Ասկէ ատեն փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին
անոր, Թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն ա-
ւանդութեանը պէս չեն երթար, հապա անլուայ
6 ձեռքերով հաց կ'ուտեն։ Ան ալ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոնց, Ազէկ մարգարէութիւն ըրաւ Եսայի
ձեզի կեղծաւորներուդ համար, ինչպէս գրուած է,
Այս ժողովուրդը գոյն շրթունքներովը վրս կը պատ-
ուէ, բայց իրենց սիրտը հեռացած պատուած է ինձ-
7 մէ. Ու պարապ տեղ վրս կը պաշտեն, մարդոց պատ-
ուիրած բաները իբրև վարդապետութիւն սորվեցնե-
8 լով։ Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թողլով՝
մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք, ինչպէս՝ փարչե-
րու և գաւաթներու լուացմունքներ, և ասոնց նման
9 շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք։ Ու ըսաւ անոնց, Ազէկ
կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը, որպէս զի ձեր
10 աւանդութիւնը պահէք։ Բանդի Մովսէս ըսաւ, Քու
հայրդ ու մայրդ պատուէ. և, Ով որ էր հայրը կամ
11 մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի։ Բայց դուք կ'ը-
սէք, Եթէ մէկը էր հօրը կամ մօրը ըսէ, Ան բան
պըր ինձմէ պիտի շահիս, Աստուծոյ պատրաստուած կորբան է,
12 (որ ըսել է ընծայ,) ալեւ կ'ըսէք. Ես ա՛լ թոզ
չէք տար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ իր մօրը
13 Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր աւանդու-
թիւնովը պըր կ'աւանդէք. և ասոր նման շատ ուրիշ
բաներ կ'ընէք։
14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ ա-
15 նոնց, Լսեցէք ինձի ամէնդ ու հասկցէք։ Բան մը
չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը մտնէ, ու կարող

ըլլայ զանիկա պղծել, հապա այն բաները որ անկէ
16 կ'ելլեն, անոնք են որ մարդը կը պղծեն։ Ով որ լսե-
լու ականջ ունի՝ թող լսէ։
17 Ու երբ այն բազմութենէն ջոփոխելով տուն մտաւ,
իր աշակերտները հարցուցին իրեն այն առակին հա-
18 մար։ Ու բսաւ անոնց, Դո՞ւք ալ այդպէս անմիտ
էք. չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ դուրսէն մար-
դուն ներսիդին կը մտնէ, չկրնար զանիկա պղծել
19 վասն զի սէ թէ անոր սրտին մէջ կը մտնէ, հապա
փորը, և արտաքնոցը կ'ելլէ, ու ըոլոր կերակնե՛րը
20 կը մաքրէ։ Եւ կ'ըսէր թէ ինչ որ կ'ելլէ մարդուն
21 ներսէն, անիկա կը պղծէ մարդը։ Վասն զի ներսէն,
մարդոց սրտէն, կ'ելլեն չար խորհուրդներ, շնու-
22 թիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, գո-
ղութիւններ, ագահութիւններ, չարութիւններ,
նենգութիւն, գիճութիւն, չար աչք, հայհոյութիւն,
23 ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն։ Այս ըո-
լոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն մարդը։
24 Եւ անկէ ելլելով Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմանները
գնաց, և տուն մը մտնելով չէր ուզեր որ մէկուն
25 յայտնուի, բայց չկրցաւ ծածկուիլ. Քանզի կին մը,
որուն աղջիկը պիղծ ոգի ունէր իր ներսիդին, լսեց
26 անոր վրայով, ու եկաւ, անոր ոտքը ինկաւ։ Եւ այն
կինը *Հեթանոս էր, ազգով Փիւնիկ Սյորի, ու կ'ա-
27 ղաչէր անոր՝ որ դեւը իր աղջիկէն հանէ։ Եւ Յիսուս
բսաւ անոր, Թող տուր որ առաջ տղաքը կշտանան,
քանզի աղեկ չէ տղոց հացը առնել ու շուներուն
28 ձգել։ Անիկա պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր,

*Յոյն. Յոյն

Այո, Տէր, վասն զի շուներն ալ սեղանին տակ
29 տղոցը փշրանքներէն կը ճաշակուին։ Եւ բսաւ ա-
նոր, Այդ խօսքիդ համար գնա, դուռ աղջիկդ դեւը
30 ելաւ։ Եւ կ'երթ իր տունը երթալով, գտաւ որ դեւը
ելած՝ ու աղջիկը անկողնին վրայ պառկած էր։
31 Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաններէն ելլե-
լով, եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը, Դեկապողիսի
32 սահմաններուն մէջէն։ Եւ մէկը բերին անոր առջեւ,
խուլ ու գժուարախօս, ու կ'աղաչէին որ անոր վրայ
33 ձեռք դնէ։ Եւ ժողովուրդէն մէկդի առնելով զա-
նիկա, իր մատները անոր ականջներուն մէջ խոթեց
34 ու թքաւ, և անոր լեզուին դպաւ, Ու երկինք նայե-
լով հառաչեց ու բսաւ անոր, Եփփաթա, (որ ըսել
35 է Բացուէ) Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուե-
ցան, ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ, և շիտակ
36 կը խօսէր։ Ու պատուիրեց անոնց որ մարդո՛ւ չըսեն.
և որչափ ինք կը պատուիրէր անոնց, անոնք ա՛լ ա-
37 ւելի կը քարոզէին, Ու չափէ դուրս կը զարմանային
և կ'ըսէին, Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասկա, որ
խուլերուն լսել կաւ տայ և համրերուն խօսիլ։

ԳԼ. Ը.

1 Անոր օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով, ա ու-
տելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր
2 աշակերտները ու բսաւ անոնց, Կը խղճամ այդ ժո-
ղովուրդին վրայ, վասն զի հիմա երեք օր է որ իմ քովս
3 են, և բան մը չունին ուտելու. Եւ եթէ տունը ա-
նօթի դրկեմ իրենց տուները, ճամբուն մէջ պիտի
մարին, վասն զի ոմանցմէ անոնք հեռու տեղէ եկած

4 են։ Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն,
Այս անապատին մէջ ուրկէ՞ կրնայ մէկը հացով
5 կշտացնել տոնք։ Եւ հարցուց անոնց, Քանի՞ նակ-
6 նակ ունիք, ու անոնք ըսին, Եօթը։ Եւ հրամայեց ըրաւ
ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին, ու առաւ
եօթը նկանակը, գոհացաւ և կոտրեց ու տուաւ ա-
շակերտներուն, որպէս զի ժողովուրդին առջև դնեն,
7 և դրին։ Ու քանի մը մանր ձուկեր ունէին, և օրհնեց
8 ու ըսաւ որ զանոնք ալ դնեն անոնց առջև։ Եւ կե-
րան ու կշտացան, ու աւելցած կտորտանքները վեր-
9 ցուցին եօթը զամբիւղ։ Եւ ուտողները չորս հազարի
10 չափ էին, ու արձակեց զանոնք։ Եւ շուտ մը նաւը
մտնելով աշակերտներուն հետ՝ եկաւ Դալմանու-
թայի կողմերը։
11 Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր հետ վի-
ճաբանութիւն ընել, և զանիկա փորձելով իրմէ
12 նշան մը կ'ուզէին երկինքէն։ Եւ անիկա իր հոգիին
մէջ հառաչելով՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ է որ այս ազգը նշան
կ'ուզէ. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս ազգին նշան
13 պիտի չտրուի։ Ու զանոնք թողլով նորէն նաւը
մտաւ, ու գնաց ծովուն միւս կողմը։
14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն մէջ
15 իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին։ Եւ կը պատ-
ուիրէր անոնց ու կ'ըսէր, Նայեցէք և զգուշացէք
16 փարիսեցիներուն խմորէն ու Հերովդէսի խմորէն։ Եւ
իրարու հետ կը խորհէին ու կ'ըսէին Թէ հաց չունե-
17 նալնուս համար է։ Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը
գիտնալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհիք Թէ հաց
չունիք. տակաւին չէ՞ք գիտնար ու չէ՞ք իմանար.
18 դեռ սիրտերնիդ թմրա՞ծ է։ Աչքեր ունիք ու չէ՞ք

տեսներ, և ականջներ ունիք ու չէ՞ք լսեր, և չէ՞ք
19 յիշեր։ Երբ հինգ նկանակը հինգ հազարին կոտրեցի,
քանի՞ կողով լեցուն կտորտանք վերցուցիք։ Ըսին
20 անոր, Տասներկու։ Ու երբ եօթը նկոնակը չորս հա-
զարին կոտրեցի, քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորտանք
21 վերցուցիք։ անոնք ալ ըսին, Եօթը։ Ու բսաւ անոնց,
Հապա քիչչափ չէք հասկնար։
22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջև կոյր մը
23 բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի անոր։ Եւ անի-
կա կոյրին ձեռքէն բռնելով գեղէն դուրս հանեց,
ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ
դրաւ, ու կը հարցնէր անոր Թէ բան մը կը տեսնէ։
24 Ան ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ
25 ծառերուն պէս որ կը պտըտին։ Նորէն ձեռքը անոր
աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նայիլ տուաւ. և
26 ողջացաւ ու ամէն բան յստակ կը տեսնէր։ Եւ քը
զանիկա իր տունը ղրկելով՝ ըսաւ, Գեղը մի մտներ
ու գեղին մէջ մարդո՛ւ մի ըսեր։
27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մեկտեղ Փի-
լիպպոսի Կեսարիային գեղերը ելաւ, ու ճամբուն
մէջ կը հարցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր ա-
նոնց, Ինծի համար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ Թէ եմ.
28 եւ անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մկրտիչ
Յով-
հաննէս մկրտիչը, և ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներն
29 ալ՝ Մարգարէներէն մէկը։ Եւ ինք ըսաւ անոնց,
Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք Թէ եմ. պա-
տասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր, Դուն ես
30 Քրիստոսը։ Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն
համար մարդո՛ւ չպրուցեն։
31 Ու սկսաւ սորվեցնել անոնց, Թէ Պէտք է որ Որդին

մարդոյ չար չարչարանքները կրէ, ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի, ու սպաննուի, և երեք օրէն հառ յարութիւն առնէ։
32 Ու այս խօսքը յայտնի խօսեցաւ. և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկա, ու սկսաւ յանդիմանել զանիկա։
33 Եւ ինք դարձաւ ու իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ, Եթէ դուն, Սատանայ, վասն որ դուն Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոյ բաները։
34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց, Ով որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ, թող իր անձը ուրանայ, և իր խաչը
35 վերցնէ, ու իմ հետեւէս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորնչեցնէ զանիկա. և ով որ իմ ու աւետարանին համար իր անձը կը կորնչեցնէ,
36 պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Վասնզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վաստկի, և իր անձը կո-
37 րընչնէ. կամ իր անձին համար ի՞նչ տալաւէտք պի-
38 տի տայ մարդ։ Վասն զի ով որ ինծ ու իմ խօսքե-րուս գոռանալը ամէն սեռէ այս շնացող ու մեղաւոր ազգին մէջ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա գոռանալը ամէն պիտի սեռէ՝ երբ գայ իր Հօրը փառքովը սուրբ
39 հրեշտակներուն հետ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն, մին-չև տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զօրու-թիւնով եկած։

Գլ. Թ

1 Եւ վեց օրէն հառ Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու զանոնք բարձր լեռ մը հանեց առանձին, և անոնց առջև այլակեր-
2 պեցաւ։ Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճերմակ, այնպէս որ երկրի վրայ թօափիչ մը չկրնար այնպէս ճերմկցնել։ Ու Եղիա Մովսէսի հետ երեւ-
4 ցաւ անոնց, և Յիսուսի հետ կը խօսէին։ Եւ Պետրոս պատասխան առաւ ու ըսաւ Յիսուսի, Ռաբբի, աղէկ է որ հոս կենանք. ու երեք խրճիթ շինենք, մէկը
5 քեզի, և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի. Վասն զի չէր գիտեր թէ ի՛նչ կը խօսի, քանզի ղարիսաւրեր էին։
6 Եւ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս,
7 առաջ մտիկ ըրէք։ Եւ յանկարծ երբ ապուշն անդին նայեցան, ալ ուրիշ մէկը չտեսան, հապա միայն
8 Յիսուսը իրենց հետ։ Ու երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մարդո՛ւ չպատմեն, բայց միայն Որդւոյն մարդոյ մեռելներէն յարու-
9 թիւն առնելէնետև։ Եւ անոնք այն խօսքը պահե-ցին. ու իրենց մէջ հարցուփորձ կ'ընէին թէ մեռել-
10 ներէն յարութիւն առնելը ի՛նչ է։ Եւ իրեն հար-ցուցին ու ըսին, Ա՛ին ի՛նչ է որ դպիրները կ'ըսեն թէ
11 Պէտք է որ առաջ Եղիա գայ։ Անիկա պատասխան առաւ ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիա կու գայ, և ամէն բան կարգի կը դնէ. և թէ ի՛նչպէս գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ շատ չարչա-
12 րանքներ պիտի կրէ ու անարգուի. Բայց ձեզի կ'ըսեմ

որ եղիա եկաւ ալ, և ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս գրուած է անոր համար։

13 Ու աշակերտներուն քով դալով՝ տեսան շատ ժո-
ղովուրդ անոնց բոլորտիքը, և դպիրները որ վիճա-
14 բանութիւն կ'ընէին անոնց հետ։ Եւ շուտ մը բոլոր
ժողովուրդը երբ տեսան զանիկա, խիստ զարմացան,
15 ու առաջ վազելով բարև կու տային անոր։ Եւ
հարցուց դպիրներուն թէ Ինչ վիճաբանութիւն կ'ը-
16 նէք անոնց հետ։ Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տալով՝ ըսաւ, Վարդապետ իմ որդիս քեզի բերի,
17 որ համր ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր հասնի, զանիկա
գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր ակռա-
ները կը կրճտէ ու կը ցամքի. և քու աշակերտնե-
18 րուդ ըսի որ զանիկա հանեն ու չկրցան։ Պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև
ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
19 համբերեմ. բնաւ բերէք զանիկա։ Եւ զանիկա բերին
իրեն. երբ զինք տեսաւ զանիկա, շուտ մը նոր ոգին
ցնցեց զանիկա, ու գետինը ինկած կը թաւալէր ու
20 կը փրփրէր։ Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու ըսաւ,
Ո՞րչափ առեն է որ այդ բանը տեղը եղաւ. ու անիկա
21 ըսաւ, Տղայութենէն ի վեր. Եւ շատ անգամ կրակի
ու ջուրի մէջ կը նետէ տակին՝ որպէս զի կորնչեցնէ
զայն։ բայց եթէ կարողութիւն մը ունես, օգնէ մեզի, խըղ-
22 ճալով մեր վրայ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ կա-
րող ես հաւատալու, ամէն բան կարելի է անոր որ
23 կը հաւատայ։ Եւ տղուն հայրը շուտ մը աղաղակեց
ու արցունքով ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ
24 անհաւատութեանս։ Յիսուս երբ տեսաւ որ ժողո-
վուրդը վրան կը դիզուի, սաստեց պիղծ ոգիին ու

ըսաւ անոր, Համր ու խուլ ոգի, կը հրամայեմ քեզի,
25 ելիր սակէ, ու մէյ մըն ալ չմտնես տասը ներսը։ Եւ
կանչուըտուելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ.
և պէտք մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատերը ըսին
26 թէ Մեռաւ։ Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով վեր-
27 ցուց զանիկա. ան ալ կայնեցաւ։ Ու երբ ինք տուն
մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝
28 ըսելով, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկա։ Եւ
ըսաւ անոնց, Այդ տեսակին կարելի չէ ոեւէ բանով
մը ելլել, բայց միայն աղօթքով ու ծոմապահու-
թեամբ։

29 Եւ անկէ ելլելով Գալիլեայի մէջէն կ'անցնէին,
30 ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ։ Վասն զի կը սորվեցը-
նէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց թէ Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, և զանիկա
պիտի սպաննեն. ու երբ սպաննուի՝ երրորդ օրը յա-
31 րութիւն պիտի առնէ։ Եւ անոնք չէին հասկնար այն
խօսքը, ու կը վախնային իրեն հարցնելու։

32 Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբ տունն մտաւ՝
հարցուց անոնց, Ինչ վիճաբանութիւն կ'ընէիք
33 ճամբան իրարու հետ։ Եւ անոնք լուռ կեցան, վասն
զի ճամբան մէջ իրարու հետ վիճաբանութիւն կ'ը-
34 նէին թէ ա՛վ մեծ է։ Ու երբ նստաւ, կանչեց տաս-
ներկուքը ու ըսաւ անոնց, Եթէ մէկը կ'ուզէ առա-
ջինն ըլլալ, ամենուն յետինը պիտի ըլլայ և ամենուն
35 պաշտաւորը։ Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց
մէջ, և իր գիրկը առնելով զանիկա՝ ըսաւ անոնց,
36 Ով որ այսպիսի տղացմէն մէկը ընդունի իմ անուա-
նովս զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս ընդունի, ոչ թէ
37 զիս կ'ընդունի, հապա զիս ղրկողը։ Պատասխան տուաւ

որ Եղիա եկաւ ալ, և ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր,
ինչպէս գրուած է անոր համար։
13 Ու աշակերտներուն քով գալով՝ տեսան շատ ժո-
ղովուրդ անոնց բոլորտիքը, և դպիրները որ վիճա-
14 բանութիւն կ'ընէին անոնց հետ։ Եւ շուտ մը բոլոր
ժողովուրդը երբ տեսան զանիկա, խիստ զարմացան,
15 ու առաջ վազելով բարև կու տային անոր։ Եւ
հարցուց դպիրներուն Թէ ինչ վիճաբանութիւն կ'ը-
16 նէք անոնց հետ։ Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տալով՝ ըսաւ, Վարդապետ իմ որդիս քեզի բերի,
17 որ համր ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր հասնի, զանիկա
գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր ակռա-
ները կը կրճտէ ու կը ցամքի. և քու աշակերտնե-
18 րուդ ըսի որ զանիկա հանեն ու չկրցան։ Պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև
ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
19 հանդուրժեմ. բերէք զանիկա ինծի։ Եւ զանիկա բերին
իրեն. երբ զինքը տեսաւ զանիկա, շուտ մը նոր ոգին
ցնցեց զանիկա, ու գետինը ինկած կը թաւալէր ու
20 կը փրփրէր։ Ան Յիսուսէ հարցուց անոր հօրը ու ըսաւ,
Որչափ ատեն է որ այդ բանը ասոր եղաւ. ու անիկա
21 ըսաւ, Տղայութենէն ի վեր. Եւ շատ անգամ կրակի
ու ջուրի մէջ կը նետէ ասիկա՝ որպէս զի կորնչեց-
ուցայց եթէ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ մեզի,
22 խղճալով մեր վրայ։ Ան Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ կա-
րող ես հաւատալու, ամէն բան կարելի է անոր որ
23 կը հաւատայ։ Եւ տղուն հօրը շուտ մը աղաղակելով
ու արցունքով ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ
24 անհաւատութեանս։ Յիսուս երբ տեսաւ որ ժողո-
վուրդը վրան կը դիզուի, սաստեց պիղծ ոգիին ու

ըսաւ անոր, Համր ու խուլ ոգի, կը հրամայեմ քեզի,
25 ելիր ասկէ, ու ա՛լ մըն ալ չմտնես ասոր ներսը։ Եւ
կանչուըտուելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ.
և գըշն մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատերը ըսին
26 Թէ Մեռաւ։ Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով վեր-
27 ցուց զանիկա. ան ալ կայնեցաւ։ Ու երբ ինք տուն
մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝
28 ըսելով, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկա։ Ան
ըսաւ անոնց, Այդ տեսակին կարելի չէ բնաւ բանալ
մը ելլել, բայց միայն աղօթքով ու ծոմապահու-
թեամբ։
29 Եւ անկէ ելլելով Գալիլեայի մէջէն կ'անցնէին,
30 ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ։ Վասն զի կը սորվեց-
նէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց Թէ Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, և զանիկա
պիտի սպաննեն. ու երբ սպաննուի՝ երրորդ օրը յա-
31 րութիւն պիտի առնէ։ Եւ անոնք չէին հասկնար այն
խօսքը, ու կը վախնային իրեն հարցնելու։
32 Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբ տունն մտաւ՝
հարցուց անոնց, Ինչ վիճաբանութիւն կ'ընէիք
33 ճամբան իրարու հետ։ Եւ անոնք լուռ կեցան, վասն
զի ճամբան մէջ իրարու հետ վիճաբանութիւն կ'ը-
34 նէին Թէ ո՛վ մեծ է։ Ու երբ նստաւ, կանչեց տաս-
ներկուքը ու ըսաւ անոնց, Եթէ մէկը կ'ուզէ առա-
ջինը ըլլալ, ամենուն յետինը պիտի ըլլայ և ամենուն
35 պաշտաւորը։ Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց
մէջ, և իր գիրկը առնելով զանիկա՝ ըսաւ անոնց,
36 Ով որ այսպիսի տղայմէն մէկը ընդունի իմ անու-
նովս զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս ընդունի, ոչ Թէ
37 զիս կ'ընդունի, հապա զիս ղրկողը։ Պատասխան տուաւ

անոր Յովհաննէս սւ ըսաւ, Վ֊արդապետ, մեկը տե-
սանք որ քոյ անունովդ դեւեր կը հանէր, սւ մեր
հետեւէն չպտըտիր, և զանիկա արդիլեցինք՝ մեր հե-
38 տեւէն չպտըտելուն համար։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Մի
արդիլէք զանիկա, վասն զի մեկը չկայ որ իմ անու-
նովս հրաշք գործէ, սւ կարենայ շուտ մը վատ խօ-
39 հսիլ։ Վասնզի ան որ *մեզի հակառակ չէ, մեր կողմ-
40 մէն է։ Վասն զի ով որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խըմ-
ցընէ †իմ անունովս՝ թէ դուք Քրիստոսին էք, ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անիկա իր վարձքը պիտի չկոր-
41 սընցնէ։ Եւ ով որ գայթակղեցնէ այս պզտիկներէն
մեկը որ ինծի կը հաւատան, սւելի աղեկ էր անոր
որ աղացքի քար մը իր վիզէն կախուէր, սւ ծովը
42 ձգուէր։ Եւ եթէ քոյ ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցը-
նէ, կտրէ զանիկա. աղեկ է քեզի պակասաւոր մըտ-
նել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք ունենալ սւ գեհ-
43 եեանը երթալ չմարելու կրակին մէջ, Ուր անոնց որ-
44 դը չմեռնիր սւ կրակը չմարիր։ Եւ եթէ քոյ ոտքդ
քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա. աղեկ է
քեզի կաղ մտնել կեանքը, քան թէ երկու ոտք ու-
նենալ սւ գեհեեանը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջ,
45 Ուր անոնց որդը չմեռնիր սւ կրակը չմարիր։ (46) Եւ
եթէ քոյ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զա-
նիկա. աղեկ է քեզի մեկ աչքով Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ
47 սւ կրակին գեհեեանը ձգուիլ, Ուր անոնց որդը չմեռ-
48 նիր սւ կրակը չմարիր։ Վասն զի ամէն մարդ կրակով

*Մահ., ձեզի հակառակ չէ, ձեր
†Մահ., այս անունով

49 պիտի աղուի, և ամէն զոհ աղով պիտի աղուի։ Աղը
աղեկ է, բայց եթէ աղը անհամեայ, ինչո՞վ պիտի
համեմցնէք. ձեր անձին մէջ աղ ունեցէք, և իրարու
հետ խաղաղութիւն ըրէք։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմանները եկաւ
Յորդանանու անդիի կողմէն, սւ նորէն ժողովուրդ-
ները անոր քով կը ժողվուէին. և ինչպէս սովորու-
թիւն ունէր, դարձեալ կը սովրեցնէր անոնց։
2 Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկա փորձե-
լով՝ կը հարցնէին անոր թէ Արժա՞ն է որ այրը էր
3 կինը արձակէ։ Եւ անիկա պատասխան տուաւ ու ա-
4 նոնց ըսաւ, Մովսէս ձեզի ի՞նչ պատուիրեց։ Եւ ա-
նոնք ըսին, Մովսէս հրաման տուաւ արձակման գիր
5 գրել սւ արձակել։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝
անոնց ըսաւ, Ձեր սրտին կարծրութեան համար գը-
6 րեց ձեզի այդ պատուէրը. Բայց սակայն ստեղծագործութեան
սկիզբէն Աստուած զանոնք արու և էգ ըրաւ, սո
7 ըսաւ, Ասոր համար մարդ իր հայրը սւ մայրը պիտի
8 ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, Ու երկուքը մէկ մար-
մին պիտի ըլլան. սւստի սո՛չ երկու չեն, հապա մէկ
9 մարմին. Ուրեմն զոյն որ Աստուած միաւորեց, մարդ
10 թող չջատէ։ Եւ տունը իր աշակերտները նորէն նոյն
11 բանը հարցուցին իրեն։ Ու ըսաւ անոնց, Ով որ իր
կինը արձակէ և ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ շնու-
12 թիւն կ'ընէ։ Ու կին մը եթէ իր էրիկէն զատուի և
ուրիշ էրկան մը ըլլայ, շնութիւն կ'ընէ։
13 Ու մանր տղոց բերին իրեն, որպէս զի անոնց դպ-

չի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերող-
14 ները։ Յիսուս երբ տեսաւ, սրդողելով անոնց ըսաւ,
Թող տուէք պզտիկները ինծի գան, և մի արգիլէք
15 զանոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներուն է։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ տղայ-
16 մի պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ։ Եւ
զանոնք գիրկը առաւ, անոնց վրայ ձեռք դրաւ ու
օրհնեց զանոնք։

17 Ու երբ անիկա դուրս ելաւ ճամբուն մէջ, ահա
մարդ մը վազեց, ու անոր առջև ծունկ դնելով կը
հարցնէր անոր ու Ո՛ընթ, Բարի վարդապետ, ինչ
18 բնեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես.
19 մէկէն զատ բարի չկայ, որ է Աստուած։ Պատուէրանքները դիտես. Շնութիւն մի ընէր, Սպանութիւն
մի ընէր, Գողութիւն մի ընէր, Սուտ վկայութիւն մի
ընէր, Զրկանք մի ընէր, Քու հայրդ ու մայրդ պատ-
20 ուէ։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
Վարդապետ ատոնք ամէնը մանկութենէս ի վեր պա-
21 հեր եմ։ Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զանիկա,
ու ըսաւ անոր, Մէկ բան պակաս է քեզի. գնա ու
ինչ-որ ծախք և տուր աղքատներուն, ու երկինքը
գանձ պիտի ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ
22 հետևէս։ Եւ անիկա այս խօսքին համար խժռուելով՝
տրտմած գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ունէր։
23 Եւ Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝ ըսաւ իր աշա-
կերտներուն, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստու-
թիւն ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։
24 Եւ աշակերտները զարմացեր էին անոր խօսքերուն

վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց
ըսաւ, Որդեակներ, ո՛րչափ դժուար է էրեխ հարըս-
տութեան յուսացողներուն Աստուծոյ թագաւորու-
25 թիւնը մտնել։ Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն
անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորու-
26 թիւնը մտնէ։ Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային
27 ու կ'ըսէին իրարու, Ա՛վ ո՞վ որ կրնայ փրկուիլ։ Եւ
Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ.
28 քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։ Պետրոս սկսաւ ըսել անոր, Ահա մենք ամէն բան թողու-
29 ցինք և քու հետևդ եկանք։ Եւ Յիսուս պատասխան
տալով՝ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Մէկը չկայ
որ թողուց տուն, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր,
կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ,
կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին համար,
30 Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս ատենս
տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր, ու մայրեր, և որ-
դիներ, ու արտեր հալածանքներու հետ, և գալու
31 աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։ Բայց շատ
առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
ռաջին։

32 Եւ անոնք դեռ ի Երուսաղէմ կ'երթային ու Ճամբուն
մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու
անոնք կը զարմանային, ու հետևէն երթալով՝ կը
վախնային։ Եւ նորէն քովը առնելով տասներկուքը,
սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատա-
33 հէին. Ո՛ւ ըսու, Ահա Երուսաղէմ կ'երթանք, և Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու
դպիրներուն, և դատապար-

չի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերող-
14 ները։ Յիսուս երբ տեսաւ, որդողելով անոնց ըսաւ,
Թող տուէք այդ մանր տղայը որ ինծի գան, և մի
15 արգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը այդպիսիներուն է։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պղտիկ տղա-
16 մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ։ Եւ
զանոնք գիրկը առաւ, անոնց վրայ ձեռք դրաւ ու
օրհնեց զանոնք։
17 Ու երբ անկից դուրս ելաւ ճամբուն մէջ, ահա
մարդ մը վազեց, ու անոր առջև ծունկ դնելով կը
հարցնէր անոր ու Ո՛ՐԲԵՐ, Բարի վարդապետ, ինչ
18 բնեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես։
19 Մէկէն զատ բարի չկայ, որ է Աստուած։ Պատուէ-
րանքները գիտես. Շնութիւն մի ըներ, Սպանութիւն
մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ, Սուտ վկայութիւն մի
ըներ, Զրկանք մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատ-
20 ուէ։ Անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
Վարդապետ ատոնք ամէնը մանկութենէս ի վեր պա-
21 հեր եմ։ Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զանիկա,
ու ըսաւ անոր, Մէկ բան պակաս է քեզի. գնա ու
ծախէ ինչ որ ունիս ու տուր աղքատներուն, ու երկինքը
գանձ պիտի ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ
22 հետևէս։ Եւ անիկա այս խօսքին համար խժռուելով՝
տրտմած գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ուներ։
23 Եւ Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝ ըսաւ իր աշա-
կերտներուն, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստու-
թիւն ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։
24 Եւ աշակերտները զարմացեր էին անոր խօսքերուն

վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց
ըսաւ, Որդեակներ, ո՛րչափ դժուար է էրեներ հարբա-
տութեան յուսացողներուն Աստուծոյ թագաւորու-
25 թիւնը մտնել։ Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն
անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորու-
26 թիւնը մտնէ։ Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային
27 ու կ'ըսէին իրարու, Ա՛վ որ կրնայ փրկուիլ։ Եւ
Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ.
28 քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։ Պետ-
րոս սկսաւ ըսել անոր, Ահա մենք ամէն բան թողու-
29 ցինք և քու ետևէդ եկանք։ Եւ Յիսուս պատասխան
տալով՝ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Մէկը չկայ
որ թողուց տուն, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր,
կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ,
կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին համար,
30 Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս ատենս
տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր, ու մայրեր, և որ-
դիներ, ու արտեր հալածանքներու հետ, և գալու
31 աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։ Բայց շատ
առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
ռաջին։
32 Եւ անոնք դեպ ի Երուսաղէմ կ'ելլէին ու ճամբուն
մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու
անոնք կը զարմանային, ու ետևէն երթալով՝ կը
վախնային։ Եւ նորէն քովը առնելով տասներկուքը,
սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատա-
33 հէին. Ո՛ւ ըսաւ, Ահա Երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու
դպիրներուն, և դատապար-

ինչպես Յիսուս պատուիրեր էր, ու իրենց թող տուին։
7 Եւ աւանակը Յիսուսի բերին, ու անոր վրայ իրենց
8 հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ։ Եւ շա-
տերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և
ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին։ Եւ առջևէն ու հետևէն գացող-
ները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա. Օրհնեալ
10 է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Օրհնեալ է մեր
Դաւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ *կու գայ. Ով-
սաննա ի բարձունս։
11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս
կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց. և արդէն ժա-
մանակը իրիկուան ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասներ-
կուքին հետ միասին։
12 Ու հետևեալ օրը երբ Բեթանիայէ կ'ելլէին, ա-
13 նօթեցաւ. Եւ հեռուստանց տերևալից թզենի մը տես-
նելով՝ եկաւ որ թերևս անոր վրայ բան մը գտնէ. ու
երբ անոր քով գնաց, տերևներէն զատ բան մը
14 չգտաւ, վասն զի դեռ թուզի ատեն չէր. †Եւ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Այսկէ ետև մէկը քեզմէ
պտուղ չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսե-
ցին։
15 Ու երկան Երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝
սկսաւ դուրս հանել զանոնք որ տաճարին մէջ կը
ծախէին ու կը գնէին. և առակ փոխադրողներուն ա-
ղաններուն ու աղաւնի ծախողներուն աթոռները կոր-
16 ծանեց. Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն

*Ոմանք, Տէրոջը անունովը կու գայ
†Ոմանք եւ Յիսուս

17 ամանի մը անցնէ։ Եւ կը սորվեցնէր ու կ'ըսէր անոնց,
Գրուած չէ՞ որ իմ տունս ազօթքի տուն պիտի կոչ-
ուի բոլոր ազգերուն. բայց դուք տիկա աւազակ-
18 ներու որջ ըրիք։ Եւ գիպիներէն ու քահանայապետ-
ները լսելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպես կորնչը-
նեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. վասն զի
բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապետու-
19 թեանը վրայ։ Ու երբ իրիկուն եղաւ, քաղաքէն դուրս
ելաւ։
20 Եւ առաւօտանց երբ անկէ կ'անցնէին, թզենին տես-
21 ան արմատէն չորցած։ Ու Պետրոսի վրան եկաւ ու
ըսաւ անոր, Ռաբբի, տես թզենին որ անիծեցիր՝
22 չորցեր է։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ ա-
23 նոնց, Աստուծոյ հաւատք ունեցէք. Քանզի ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ այս լեռանը ըսէ, Եղիր ու ծովը
ինկիր, և իր սրտին մէջ չերկմտի, հապա հաւատայ
թէ ինչ որ ըսէ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ
24 ըսէ։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, Ինչ բան որ ազօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առնէք, և
25 պիտի ըլլայ ձեզի։ Ու երբ ազօթքի կը կայնիք, ներ-
սեցէք եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպես զի
ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է, ներէ ձեզի ձեր յան-
26 ցանքները։ Իսկ եթէ դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ
որ երկինքն է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները։
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան. ու երբ տաճարին
մէջ կը պտըտեր, քահանայապետները և գիպիները
28 ու ծերերը անոր եկան, Ու ըսին անոր, Ինչ իշխա-
նութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի
29 այդ իշխանութիւնը, որ այդ բաները ընես։ Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի

տեն, ու զանիկա հեթանոսներուն պիտի մատնեն
34 եւ զանիկա ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վը-
րայ պիտի թքնեն, ու զանիկա մեռցնեն, ու երրորդ
օրը յարութիւն պիտի առնէ։
35 Եւ անոր քով գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս,
Զեբեդեոսի որդիները, ու ըսին, Վարդապետ, կ'ու-
36 զենք որ ինչ որ խնդրենք՝ մեզի ընես։ Ան ալ
37 ըսաւ անոնց, Ինչ կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ։ Ու անոնք
ըսին իրեն, Շնորհէ մեզի որ նստինք մեկուկ ձախը ալ
38 կողմդ և մէկուկ ձախ կողմդ քու փառքիդ մէջ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց, Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք։
կրնա՞ք խմել այն գաւաթը զոր ես կը խմեմ, և այն
39 մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ զոր ես կը մկրտուիմ։ Ե-
անոնք ըսին իրեն, Կրնանք։ ու Յիսուս ըսաւ անոնց,
Ա՛յն գաւաթը զոր ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն
մկրտութիւնովը զոր ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկըր-
40 տուիք։ Բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը
41 իմս չէ տալը, հապա անոնց որ պատրաստուած է։ Ե-
երբ փոս տասը ալ լսեցին, սկսան Յակոբոսի
42 ու Յովհաննէսի նեղանալ։ Իսկ Յիսուս իրեն կանչե-
զանոնք ու ըսաւ անոնց, Գիտէք որ ազգերուն իշխան
անպատուածները կը տիրեն անոնց, և անոնց մեծամեծ-
43 ները կ'իշխեն անոնց։ Բայց ձեր մէջ այնպէս պիտի
չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, անի-
44 կա ձեր ապառաւորը ըլլայ։ Ու ձեզմէ ով որ առաջին
45 ըլլալ կ'ուզէ, անիկա ամենուն ծառայ ըլլայ։ Քան-
զի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ըն-
դունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, և իր
կեանքը շատերուն համար փրկանք մը տալու։
46 Ու եկան Երիքով։ ու երբ Երիքովէ կ'ելլէր աշա-

կերանելովը և շատ բազմութիւնով, Տիմէոսի որդին
կոյր Բարտիմէոս ճամբուն քով նստեր էր մուրալու։
47 Ու երբ լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ աղա-
ղակել ու ըսել, Յիսուս, որդի Դաւթի, ողորմէ ին-
48 ծի։ Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկա որպէս զի
լռէ, բայց անիկա՛ւ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի
49 Դաւթի, ողորմէ ինծի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝
ըսաւ որ զանիկա կանչեն. կանչեցին կոյրը ու ըսին
50 անոր, Քաջ եղիր, ելիր, քեզ կը կանչէ։ Եւ անիկա
51 իր հանդերձը ձգելով, ելաւ ու եկաւ Յիսուսի։ Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Ինչ կ'ու-
զես որ քեզի ընեմ։ կոյրը ըսաւ անոր, Ռաբբունի, որ
52 աչքերս բացուին։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա. քու
հաւատքդ քեզ լժշկեց. և շուտ մը անոր աչքերը
բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսի հետեւէն կ'երթար

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մօտեցան, Բեթփագէ ու Բե-
թանիա դէպ ի Ձիթենեաց լեռը, Յիսուս իր աշա-
2 կերտներէն երկուքը ղրկեց, Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
այդ ձեր դիմացի գեղը, և անոր մէջ մտնելնուդ պէս՝
պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ
մարդ մը նստած չէ. արձակեցէք զանիկա ու բերէք։
3 Եւ եթէ մեկը ձեզի թէ Ա՛յդ ինչ կ'ընէք, ըսէք
թէ Տէրոջը պէտք է. և շուտ մը հոս պիտի ղրկէ
4 զանիկա։ Գացին և գտան աւանակը դուրսը փողոցին
մէջ դրսանը քով կապուած, ու արձակեցին զանիկա։
5 Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց, Ինչ կ'ընէք
6 որ կ'արձակէք այդ աւանակը։ Եւ անոնք ըսին անոնց

ինչպէս Յիսուս պատուիրեր էր, ու իրենց թող տուին։
7 Եւ աւանակը Յիսուսի բերին, ու անոր վրայ իրենց
8 հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ։ Եւ շա-
տերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և
ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին։ Եւ առջևէն ու ետևէն գացող-
ները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա. Օրհնեալ
10 է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Օրհնեալ է մեր
Դաւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ *կու գայ. Ով-
սաննա ի բարձունս։
11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս
կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց. և արդէն ժա-
մանակը իրիկուան ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասներ-
կուքին հետ միասին։
12 Ու հետևեալ օրը երբ Բեթանիայէ կ'ելլէին, ա-
13 նօթեցաւ. Եւ հեռուէն տերևալից թզենի մը տես-
նելով՝ եկաւ որ թերևս անոր վրայ բան մը գտնէ. ու
երբ անոր քովն գնաց, տերևներէն զատ բան մը
14 չգտաւ, վասն զի դեռ թուզի ատեն չէր. †Եւ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Այսկէ ետև մէկը քեզմէ
պտուղ չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսե-
ցին։
15 Ու եկան Երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝
սկսաւ դուրս հանել զանոնք որ տաճարին մէջ կը
ծախէին ու կը գնէին. և սեղանաւորներուն ա-
ղաւնիները ու աղաւնի ծախողներուն սեղանները կոր-
16 ծանեց. Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն

*Մատ. Տէրոջը անունովը կու գայ

†Մատ. Եւ Յիսուս

17 սանդ մը անցնէ։ Նաև կը սորվեցնէր ու կ'ըսէր անոնց,
Գրուած չէ՞ որ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչ-
ուի բոլոր ազգերուն. բայց դուք ասիկա աւազակ-
18 ներու ապր ըրիք։ Եւ դպիրները ու քահանայապետ-
ները լսելով կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցը-
նեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. վասն զի
բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապետու-
19 թեանը վրայ։ Ու երբ իրիկուն եղաւ, քաղաքէն դուրս
ելաւ։
20 Եւ առտուանց երբ անկէ կ'անցնէին, թզենին տես-
21 ան արմատէն չորցած։ Ու Պետրոսի միտքը եկաւ ու
ըսաւ անոր, Րաբբի, տես թզենին զոր անիծեցիր՝
22 չորցեր է։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ ա-
23 նոնց, Ամէն ծիր հաւատք ունեցէք. Քանզի ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ սյս լերան ըսէ, Եղիր ու ծովը
ինկիր, և իր սրտին մէջ չերկմտի, հապա հաւատայ
թէ ինչ որ ըսէ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ
24 ըսէ։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, Ինչ բան որ աղօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առնէք, և
25 պիտի ըլլայ ձեզի։ Ու երբ աղօթքի կը կայնիք, ներ-
եցեք եթէ մեկուն դէմ բան մը ունիք, որպէս զի
ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է, ներէ ձեզի ձեր յան-
26 ցանքները։ Իսկ եթէ դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ
որ երկինքն է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները։
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան. ու երբ տաճարին
մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները և դպիրները
28 ու ծերերը անոր եկան, Ու ըսին անոր, Ինչ իշխա-
նութիւնով կ'ընես սյդ բաները, և սյդ տուաւ քեզի
29 սյդ իշխանութիւնը, որ սյդ բաները ընես։ Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի

բան մը Հարցնեմ, ու Էք ինծի պատասխան տաք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ Թէ ի՛նչ իշխանութիւնով կ՚ը-
30 նեմ այս բաները։ Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ Թէ մարդոցմէ. պատասխան տուէք ինծի։
31 Եւ անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ՚ըսէին, Եթէ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւա-
32 տացիք անոր. Իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնային, վասն զի ամէնը *զիաէին Յով-
33 հաննէսը Թէ ճշմարտապէս մարգարէ էր։ Եւ պատասխան տալով՝ ըսին Յիսուսի, Չենք գիտեր. և Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր Թէ ի՛նչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ այս բաները։

ԿԱ. ԺՒ

1 Եւ սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ։ Մարդ մը այգի անկեց, ու անոր բովբարձը ցանգ քաշեց, և առաջհնձան փորեց, ու աշտարակ շինեց, և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար եր-
2 կիր մը գնաց։ Եւ առենին ծառայ մը ղրկեց մշակներուն, որպէս զի մշակներէն այգիին պտուղէն առնէ։
3 Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զանիկա ու պարապ
4 ճամբեցին։ Նորէն ուրիշ ծառայ մըն ալ ղրկեց անոնց, և զանիկա քարկոծելով գլխուն վիրաւորեցին
5 ու անարգուած ճամբեցին։ Եւ դարձեալ ուրիշ մը ղրկեց, ու զանիկա սպաննեցին. և շատ ուրիշներ ալ դրեթէ, որոնց մէկ քանիները ծեծեցին ու մէկ քանի-

*Յոյն. ունէին

6 ները սպաննեցին։ Ուստի սիրելի որդի մըն ալ ունենալով վերջապէս զանիկա ալ ղրկեց անոնց՝ ըսելով,
7 Թերեւս զինքն իմ որդիիս պիտի ամչնան։ Բայց այն մշակները ըսին իրարու, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զանիկա սպան-
8 նենք, ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ։ Եւ բռնեցին զանիկա ու սպաննեցին, և այգիէն դուրս հանեցին։
9 Ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ. պիտի գայ ու կորնչցնէ մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ։
10 Եւ այս գիրը չէ՞ք կարդացեր, Թէ Ան քարը զոր շինողները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը ե-
11 ղաւ։ Ասիկա Տէրոջմէն եղաւ, և զարմանալի է մեր աչքերուն։
12 Եւ կը փնտռէին Թէ ի՛նչպէս բռնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախցան, քանզի իմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ, և ձգեցին զանիկա ու գացին։
13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաններէն քանի մը հոգի ղրկեցին անոր, որպէս զի խօսքով բռնեն զանի-
14 կա։ Եւ անոնք եկան ու ըսին անոր, Վարդապետ, գիտենք որ ճշմարիտ ես, և մէկու՛ն համար հոգդ չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես. Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է՝ Թէ ոչ, տա՞նք՝ Թէ
15 չտանք։ Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք. բերէք
16 ինծի դահեկան մը որ տեսնեմ։ Եւ անոնք բերին. ու ըսաւ անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու գիրը։ և ա-
17 նոնք ըսին անոր, Կայսրին։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Զայն որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք։ Ու զարմացան անոր վրայ։

18 Եւ անոր քով եկան աշակերտները որոնք կ'ըսեն
Թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝ ըսելով
19 Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց որ եթէ ուրուան եղ-
բայրը մեռնի, ու կինը ձգէ և զաւակ չձգէ, անոր
եղբայրը առնէ անոր կինը, և իր եղբօրը զաւակ հա-
20 նէ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային, և առաջինը կին
21 առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց։ Ու երկրորդը ա-
ռաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան ալ զաւակ չձգեց.
22 նոյնպես ալ երրորդը, Ու եօթն ալ զանիկա առին և
23 զաւակ չձգեցին. ամենէն ետքը կինն ալ մեռաւ։ Ու-
րեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն,
անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի եօթն ալ
24 զանիկա կին ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխան ա-
ւաւ՝ անոնց ըսաւ, Ասոր համար չէ՞ որ մոլորած էք,
որ ոչ գիրքերը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը։
25 Քանզի երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կին
կ'առնեն և ոչ երկան կը տրուին, հապա երկինքի
26 հրեշտակներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն համար՝
Թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէք
կարդացեր մորենիին վրայ, ի՛նչպէս Աստուած անոր
խօսեցաւ՝ ըսելով, Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և
27 Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը։ Անի-
կա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանինե-
րուն. ուրեմն դուք խիստ մոլորած էք։
28 Եւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ'ընէր անոնց՝
երբ վիճաբանութիւն կ'ընէին, ու երբ տեսաւ Թէ
աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր ա-
ըա՞ն, Ո՞րն է բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը։
29 Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրանք-
ներուն առաջինը այս է. Լսէ, ով Իսրայէլ, մեր Տէր

30 Աստուածը մէկ Տէր է. եւ քու Տէր Աստուածդ սի-
րես քու բոլոր սրտէդ, և քու բոլոր անձէդ, ու քու
բոլոր մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ. սայիկա է
31 առաջին պատուիրանքը։ Ու երկրորդըասոր նմանն,
Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ
32 ուրիշ պատուիրանք չկայ։ Եւ դպիրը ըսաւ անոր,
Աղէկ, վարդապետ, շիտակ խօսեցար Թէ Աստուած
33 մէկ է, և անկէ զատ ուրիշ մը չկայ, Եւ բոլոր սրտէ,
ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութե-
նէ սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս սի-
34 րելը ամեն ողջակէզներէ ու զոհերէ աւելի է։ Եւ Յի-
սուս տեսնելով որ անիկա խելացութիւնով պատաս-
խան տուաւ, ըսաւ անոր, Աստուածոյ թագաւորու-
թենէն հեռու չես. և ա՛լ ուրիշ մէկը չէր համար-
ձակեր անոր դէմ հարցնելու։
35 Եւ Յիսուս երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր, պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Դպիրները ինչպէս կ'ըսեն
36 Թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին է. Եւ ինք Դաւիթ Սուրբ
Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ
աջ կողմս, մինչև քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատ-
37 ուանդան ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ ինք որ զանիկա Տէր
կը կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ. և ժո-
ղովուրդին շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին
անոր։
38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր անոնց
Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փառաւոր
հանդերձներով պտըտիլ, և շուկաներուն մէջ բա-
39 րևներ ի փնտռեն, Ու ժողովարաններուն մէջ առա-
ջին աթոռները, և ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
40 մոցները. Որոնք որբևայրիներուն տուներր կ'ուտեն.

18 Եւ անոր քով եկան աշակերտները պոնք կ'ըսեն
թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝ ըսելով
19 Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց որ եթէ մէկուն եղ-
բայրը մեռնի, ու կինը ձգէ և զաւակ չձգէ, անոր
եղբայրը առնէ անոր կինը, և իր եղբօրը զաւակ հա-
20 նէ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային, և առաջինը կին
21 առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց։ Ու երկրորդը ա-
ռաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան ալ զաւակ չձգեց.
22 նոյնպէս ալ երրորդը, Ու եօթն ալ զանիկա առին և
23 զաւակ չձգեցին. ամենէն ետքը կինն ալ մեռաւ։ Ու-
րեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն,
անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի եօթն ալ
24 զանիկա կին ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխան ետ-
ւով՝ անոնց ըսաւ, Ասոր համար չէ՞ որ մոլորած էք,
որ ոչ գիրքերը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը։
25 Վասնզի երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կին
կ'առնեն և ոչ էրկան կը տրուին, հապա երկինքի
26 հրեշտակներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն համար՝
թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէ՞ք
կարդացեր մորենիին վրայ, ի՜նչպէս Աստուած անոր
խօսեցաւ՝ ըսելով, Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և
27 Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը։ Անի-
կա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներ-
ուն. ուրեմն դուք խիստ մոլորած էք։
28 Եւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մօտիկ կ'ըլլեր անոնց՝
երբ վիճաբանութիւն կ'ընէին, ու երբ տեսաւ թէ
աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր ա-
ռա՛ջինը, Ո՞րն է բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը։
29 Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրան-
քներուն առաջինը այս է. Լսէ, ով Իսրայէլ, մեր Տէր

30 Աստուածը մէկ Տէր է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սի-
րես քու բոլոր սրտէդ, և քու բոլոր անձէդ, ու քու
բոլոր մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ. ասիկա է
31 առաջին պատուիրանքը։ Ու երկրորդը ասոր նմանն,
Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ
32 ուրիշ պատուիրանք չկայ։ Եւ դպիրը ըսաւ անոր,
Աղէկ, վարդապետ, շիտակ խօսեցար թէ Աստուած
33 մէկ է, և անկէ զատ ուրիշ մը չկայ, Եւ բոլոր սրտէ,
ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութե-
նէ զանիկա սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս սի-
34 րելը ամեն ողջակէզներէ ու զոհերէ աւելի է։ Եւ Յի-
սուս տեսնելով որ անիկա խելացութիւնով պատաս-
խան տուաւ, ըսաւ անոր, Աստուծոյ թագաւորու-
թենէն հեռու չես. և ա՛լ ուրիշ մէկը չէր համար-
ձակեր անոր բան մը հարցնելու։
35 Եւ Յիսուս երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր, պա-
տասխան ետաւ ու ըսաւ, Դպիրները ի՞նչպէս կ'ըսեն
36 թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին է. Եւ ինք Դաւիթ Սուրբ
Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ
ձախ կողմն, մինչև քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատ-
37 ուանդան ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ ինք որ զանիկա Տէր
կը կոչէ, ի՜նչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ. և ժո-
ղովուրդն շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին
անոր։
38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր անոնց,
Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փողոցներ
հանդերձներով պտըտիլ, և շուկաներուն մէջ բա-
39 րևներ ընդունիլ, Ու ժողովարաններուն մէջ առա-
ջին աթոռները, և ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
40 մոցները. Որոնք որբեւայրիներուն տուներն կ'ուտեն.

ամ ու հարցոյ երեւնալու համար աղօթքը կ'երկնցնեն.
սակայն ուրիշ դատապարտութիւն պիտի ընդունին։
41 Ու Յիսուս գանձանակին դիմաց նստած՝ կը նայէր
թէ ի՛նչպէս ժողովուրդը գանձանակին մէջ դրամ
42 կը ձգէ. և շատ հարուստներ շատ բան ձգեցին։ Ազ-
քատ այրեւմտի մին ալ եկաւ ու երկու լումայ ձը-
43 ղեց, որ նաքարակիտ մը կ'ընէ։ Ու իր աշակերտները
իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
որ այս աղքատ այրեւմտին գանձանակը դրած ձգողնե-
44 րուն ամէնէն աւելի ձգեց. Վասն զի ամէնը իրենց
աւելցածէն ձգեցին, բայց ասիկա իր չքաւորութե-
նէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց, իր բոլոր ապրուստը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու երբ տաճարէն դուրս կ'ելլէր, իր աշակերտներէն
մէկը ըսաւ իրեն, Վարդապետ, նայէ ի՛նչպէս քարեր
2 են, և ի՛նչ կերպ շէնքեր։ Ու Յիսուս պատասխան
տալով՝ ըսաւ անոր, Կը տեսնե՞ս այդ մեծ շէնքերը.
քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքակուի։
3 Ու երբ անկից Ձիթենեաց լեռը տաճարին դիմաց
նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդ-
4 րեաս հարցուցին իրեն առանձին, Ըսէ մեզի, ե՞րբ
պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ
5 այդ ամէն բաներուն կատարուելու ատենը։ Ու Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ ըսել. Զգոյշ
6 կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ. Վասն զի շատերը
պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիս-
7 տոսը, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն։ Բայց երբ լսէք
պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռո-

վիչ, վասն զի պէտք է ըլլալ բայց դեռ վերջը չէ։
8 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւո-
րութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկ-
րաշարժութիւններ պիտի ըլլան. սովեր ու խռովու-
թիւններ ալ պիտի ըլլան. սոսկ ցաւերուն սկիզբ-
9 ներն են։ Զգուշացէք ձեր անձերուն. քանզի ձեզ
ատեաններու պիտի մատնեն, ու ժողովարաններուն
մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անուանս համար կաց-
ուեցուելու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝
10 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։ Ու առաջ պէտք
11 է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն։ Բայց
երբ ձեզ մատնելու տանին, առաջուընէ հոգ մի ընէք
և մի մտածէք թէ ի՛նչ պիտի խօսիք, հապա այն ժա-
մուն ինչ որ ձեզի տրուի՝ զանիկա խօսեցէք. վասն զի
ոչ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հապա Հոգին Սուրբ։
12 Ու եղբայրը եղբայրը մահուան պիտի մատնէ, և
հայրը՝ որդին, և որդիները ելլեն ծնողքներուն վրայ
13 պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք։ Ու իմ անուանս
համար ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք. բայց ով որ
մինչև վերջը համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ու երբ
տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մար-
գարէին ձեռքով ըսուած է, թէ որժան չեղած տեղը
կը կենայ, (ով որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) այն ա-
տեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախ-
15 չին։ Ու ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ, ու
16 չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու։ Ու ան որ սր-
տին մէջ է՝ թող հոն չդառնայ իր հանդերձը առ-
17 նելու։ Բայց վա՛յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ
18 տուողներուն։ Ու աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը
19 չըլլայ։ Վասն զի այն օրերը այնպիսի նեղութիւն պիտի

ըլլայ, որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարած.
ներսէն սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ եթէ Տէրը այն օրերը չկարճեցնէր, ընա-
մարմին մը պիտի չազատէր. բայց ընտրեալներուն հա-
21 մար զորոնք ընտրեց՝ այն օրերը կարճեցուց։ Եւ այն
ատեն եթէ մէկը ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝
22 կամ Ահա հոն, մի հաւատաք. Վասն զի սուտ Քրիս-
տոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշան-
ներ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որպէս զի եթէ կա-
23 րելի էր, ընտրեալներն ալ մոլորեցնեն։ Իսկ դուք
զգոյշ կեցէք. ահա առաջուընէ բոլ ձեզի ամէնը։
24 Բայց այն օրերը այն նեղութենէն ետև արեգակը
25 պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, Եւ
աստղերը երկինքէն պիտի թափին, ու երկինքին
26 մէջի զօրութիւնները պիտի շարժին։ Եւ այն ատեն
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ՝ ամպերու մէջ եկած
27 մեծ զօրութիւնով ու փառքով։ Եւ այն ատեն իր
հրեշտակները պիտի ղրկէ, ու իր ընտրեալները պիտի
ժողվէ չորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչև երկինքի
28 ծայրը։ Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. երբ անոր ո-
տերը կը կակուղնան ու տերևները կը ցցուին, գիտէք
29 թէ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբ այս բա-
ները եղած տեսնէք, գիտցէք որ մօտ է դռներուն
30 քով։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ այս ազգը պիտի
31 չանցնի, մինչև որ այս ամէն բաները ըլլան։ Երկինք
ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի
32 չանցնին։ Իսկ այն օրուան ու ժամուն համար մէ՛կը
չգիտեր, ոչ երկինքի մէջ եղող հրեշտակները և ոչ
33 Որդին, հապա միայն Հայրը։ Զգոյշ կեցէք, արթուն
կացէք և աղօթք ըրէք, վասն զի չէք գիտեր ատենը

34 ե՛րբ է։ Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը իր
տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն իշխանութիւն
կու տայ, և ամէն մէկուն իր գործը, ու դռնապա-
35 նին կ'ապսպրէ որ արթուն կենայ։ Ուրեմն արթուն
կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ ե՛րբ կու գայ տա-
նուտէրը, երեկո՞ւընը՝ թէ կէսգիշերի՞ն՝ թէ հաւա-
36 խօսի՞ն և թէ առտուանց։ Զգլլայ որ յանկարծակի
37 գայ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ։ Եւ ինչ որ կ'ըսեմ
ձեզի՝ ամէնուն կ'ըսեմ, Արթուն կեցէք։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ երկու օրէն ետև զատիկ ու բաղարջակերք էր.
և քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին
թէ ի՛նչպէս նենգութեամբ բռնեն զանիկա ու մեռ-
2 ցնեն։ Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը, որպէս
զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
3 Ու երբ ինք Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնի տունը
սեղան նստած, կին մը եկաւ՝ որ շիշ մը պատուական
սուտ նարդոսի իւղ ունէր, և կոտրեց այն շիշը ու
4 անոր գլխուն վրայ թափեց։ Եւ կային ոմանք որ կը
գժտուարէին ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար եղաւ այդ
5 իւղին կորուստը. Կրնայր այդ [իւղը] երեք հարիւր
դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն
6 տրուիլ. և սաստիկ կը յանդիմանէին զանիկա։ Բայց
Յիսուս ըսաւ, Թող տուէք ատոր, ինչո՞ւ անհանգիստ
7 կ'ընէք ատիկա. բարի գործ մը գործեց ինծի։ Վասն
զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ունիք, ու երբ
ուզէք, կրնաք անոնց բարիք ընել, բայց ինծի ամէն
8 ատեն չունիք։ Ատիկա ինչ որ ունէր՝ ըրաւ. առաջ-

դիջ ուրնէ իմ մորմինս օծեց իմ թաղումիս համար։ Ճշ-
9 մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ Բոլոր աշխարհի մէջ, ուր
-ատենէ այս աւետարանը քարոզուի, նաեւ ըրածն ալ պի-
Ձին խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար։
10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացի, տասներկուքէն մէկը,
դնաց քահանայապետներուն, որ զանիկա մատնէ
11 անոնց։ Անոնք ալ լսելով ուրախացան, ու իրեն
ոսկի տալ խոստացան, և կը փնտռէր թէ ինչպէս
պատեհ առթիւնով մը մատնէ զանիկա։
12 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը, երբ զատիկը կը
մորթէին, անոր աշակերտները ըսին իրեն, Որ-
13 դէս երթանք պատրաստեմք՝ որպէս զի զատիկը ու-
տես։ Եւ իր աշակերտներէն երկուքը դրկեց ու ըսաւ
անոնց, Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մարդ մը պիտի
պատահի՝ որ սափոր վրայ ջուրի մը կը տանի,
14 գացէք անոր ետեւէն։ Եւ ուր որ մտնէ, տանը տէրոջը
ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ, Որ է օթեւանը, ուր
15 աշակերտներուս հետ զատիկը ուտեմ։ Ան
ալ ձեզի յարդարուած ու պատրաստ մեծ վերնա-
տունն մը պիտի ցուցնէ. հոն պատրաստեցէք մեզի։
16 Եւ իր աշակերտները գացին ու քաղաքը մտան, և
ինչպէս իրենց ըսաւ՝ այնպէս գտան, և զատիկը պատ-
րաստեցին։
17 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասներկուքին հետ մէկ-
18 տեղ եկաւ։ Ու երբ սեղան նստան և կ'ուտէին, ըսաւ
Ցիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ
19 հիմա ինծի հետ կ'ուտէ, պիտի մատնէ։ Եւ սա-
նոնք սկսան տրտմիլ ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր,
20 Միթէ ե՞ս եմ։ և ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ։ Անոնց
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ան որ տասներ-

կուքէն մէկը՝ որ ինծի հետ էր ձեռքը պնակը խո-
21 թեց։ Ցիսուս Որդին մարդոյ կ'երթայ, ինչպէս
դրուած է իրեն համար. բայց վա՛յ այն մարդուն,
որուն ձեռքով Որդին մարդոյ կը մատնուի. աղէկ
էր այն մարդուն որ ծնած չըլլար։
22 Եւ քանի որ անոնք կուտէին, Ցիսուս հաց առաւ,
օրհնեց ու կոտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ, *Առէք,
23 այս է իմ մարմինս։ Եւ գաւաթը առաւ, գոհա-
ցաւ, ու տուաւ անոնց, և ամէնն ալ խմեցին անկէ,
24 Ու ըսաւ անոնց, Այսիկա է իմ արիւնս նոր ուխտի,
25 որ շատերուն համար կը թափուի։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
ձեզի, Ան օրէն հետև որ կը թափուի ձշմարիտ կ'ըսեմ՝
մինչև այն օրը երբ զանիկա նոր խմեմ Աստուծոյ
թագաւորութիւնը մէջ։
26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ հետև Ձիթենեաց լեռը
27 ելան։ Եւ Ցիսուս ըսաւ անոնց, Ամէնդ ալ այս գի-
շեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք. վասն զի գրուած
է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի
28 ցրուին։ Բայց յարութիւնէն առնելէս հետև ձեզմէ
առաջ Գալիլեա պիտի երթամ։ Իսկ Պետրոս ըսաւ
30 անոր, Թէպէտև ամէնն ալ գայթակղին, բայց ոչ թէ
ես։ Եւ Ցիսուս ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի,
որ դուն ալ այս գիշեր դեռ հասը երկու անգամ
31 չխօսած երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս։ Բայց
Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէեւ քեզի հետ
մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի, բնաւ քեզ պիտի չու-
րանամ. նոյնպէս կ'ըսէին ամէնն ալ։
32 Եկան այն տեղը որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու

*Որ առէք, Առէք, կերէք

ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս նստեցէք, մինչև որ
33 ես աղօթք ընեմ։ Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը
ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, սկսաւ խռովիլ և վշտա-
34 նալ։ Ան ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու
35 չափ տրտում է. հոս կեցէք և արթուն մնացէք։ Ու
քիչ մը առաջ երթալով՝ էր երեսին վրայ գետինը ին-
կաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կարելի է, այն ժամը
36 իրմէ անցնի։ Եւ ըսաւ, Աբբա Հայր, ամէն բան քեզի
հնարաւոր է, այս գաւաթը ինծմէ անցուր. բայց ոչ
թէ ինչպէս ես կ՚ուզեմ, հապա ինչպէս դուն կ՚ուզես։
37 Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած գտաւ. և ըսաւ Պետ-
րոսին, Սիմո՛ն, կը քնանա՞ս. չկրցա՞ր ժամ մը արթուն
38 կենալ։ Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որպէս զի
փորձութեան մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց
39 մարմինը տկար։ Եւ նորէն գնաց աղօթք ըրաւ՝ նոյն
40 խօսքը ըսելով։ Եւ դարձաւ ու զանոնք նորէն քնա-
ցած գտաւ, վասն զի աչքերնին ծանրացած էր, և
41 չէին գիտեր թէ ինչ պատասխան տան անոր։ Երրորդ
անգամ ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ա՛սկէետեւ
քնացէք ու հանգչեցէք. բաւական է, ժամը հասաւ.
ահա Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
42 նուի։ Ելէք երթանք, ահա մօտեցաւ անիկա որ զիս
պիտի մատնէ։
43 Եւ դեռ անիկա չէր որ կը խօսէր, իսկոյն Ցուդա,
տասներկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ քահա-
նայապետներուն և դպիրներուն ու ծերերուն կողմէն
44 շատ բազմութիւն՝ սուրերով ու բիրերով եւ գա-
նիկա մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով,
Ով որ ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք զանիկա և
45 զգուշութեամբ տարէք։ Ու անիկա գալով՝ չուտ մի

մօտեցաւ անոր և ըսաւ, Ռաբբի, Ռաբբի, ու համ-
46 բուրեց զանիկա։ Եւ անոնք ձեռք զարկին անոր ու
47 բռնեցին զանիկա։ Եւ քովը կայնողներէն մէկը սուրը
քաշեց ու զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու
48 անոր ականջը մէկդի հանեց։ Եւ Յիսուս պատասխան
տալով՝ ըսաւ անոնց, Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելած
49 սուրերով ու բիրերով զիս բռնելու եկաք ինձի։ Ամէն օր ձեր քով
էի ու տաճարին մէջ կը սորվեցնէի, և զիս չբռնեցիք.
50 բայց որպէս զի գիրքերը կատարուին։ Ան ատեն բո-
51 լորը ալեւէրթողեցին զանիկա ու փախան։ Եւ
երիտասարդ մը անոր հետեւէն կ՚երթար՝ մերկ մարմինն
վրայ կտաւ մը առած, ու երիտասարդները զանիկա
52 բռնեցին։ Ան ալ կտաւը թողուց ու մերկ փախաւ
անոնցմէ։
53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին, ու անոր
քով ժողովեցան բոլոր քահանայապետները և ծե-
54 րերը ու դպիրները։ Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ե-
տեւէն գնաց մինչև ներսը, քահանայապետին գաւիթը, և սպասաւորներուն հետ նստաւ, ու կրակին քով
55 կը տաքնար։ Իսկ քահանայապետները և բոլոր ժո-
ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին, որ-
56 պէս զի զանիկա մեռցնեն, և չէին գտներ. վասն զի
շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ,
57 ու վկայութիւնները իրարու համաձայն չէին։ Եւ ո-
մանք ելան սուտ վկայութիւն կ՚ընէին անոր դէմ՝ ու
58 կ՚ըսէին թէ, Մենք լսեցինք ատկէ որ կ՚ըսէր, Ես այդ
ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան
մէջ ուրիշ մը պիտի շինեմ առանց ձեռագործի։
59 Բայց այնպէս ալ իրենց վկայութիւնը համաձայն
60 չէր։ Եւ քահանայապետը մէջտեղը ոտք ելլելով՝ հար-

ցուց Յիսուսի ու ըսաւ, Պատասխան մը չե՞ս տար.
61 ի՞նչ կը վկայեն ատոնք քեզի դէմ։ Բայց անիկա լուռ
կը կենար և պատասխան մը չէր տար. քահանայա-
պետը նորէն կը հարցնէր անոր ու կ'ըսէր, Դո՞ւն ես
62 Քրիստոսը, օրհնեալ Աստուծոյ Որդին։ Ու Յիսուս
ըսաւ, Ես եմ։ ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զո-
րութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերովը
63 եկած։ Ու քահանայապետը իր հանդերձները պատ-
64 ռեց, ու ըսաւ, Ալ ի՞նչ պէտք են մեզի վկաներ։ Աստ
Հայհոյութիւնը լսեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ. և
ամէնը դատապարտեցին զանիկա թէ մահապարտ է։
65 Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել
և բռունցով ծեծել ու ըսել, Մարգարէացիր. ու
պահապաններն ալ կը զարնէին անոր։
66 Ու Պետրոս վարը գետինն էր, ու քահանայապե-
67 տին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու տեսնելով Պետ-
րոսը որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Դուն ալ
68 Յիսուս Նազովրեցիի հետ էիր։ Բայց անիկա ուրա-
ցաւ ու ըսաւ, Չեմ գիտեր և չեմ հասկնար թէ դուն
ի՞նչ կը խօսիս. ու երբ դուրս ելաւ գետնին դրան
69 առջև, հաւը խօսեցաւ։ Ու աղախինը նորէն տեսաւ
զանիկա, ու սկսաւ բոլորտիքը կայնողներուն ըսել
70 թէ Ա՛ս ալ անոնցմէ է։ Ու անիկա նորէն ուրացաւ։
Ու քիչ մը տահնէն հառքը՝ նորէն բոլորտիքը կայնող-
ները ըսին Պետրոսի, Արդարև դուն անոնցմէ ես,
վասն զի Գալիլեացի ես, և քու ըրուցուածքդ ալ
71 նման է անոնց։ Բայց անիկա սկսաւ անիծել ու եր-
դումի ընել՝ ըսելով թէ Ես այն մարդը չեմ ճանչնար,
72 որու համար դուք կ'ըսէք։ Ու իսկոյն երկրորդ ան-
գամ հաւը խօսեցաւ. ու Պետրոս միտքը բերաւ այն

խօսքը զոր Յիսուս իրեն ըսեր էր թէ Դեռ հաւը եր-
կու անգամ չխօսած՝ դուն երեք անգամ պիտի ու-
րանաս զիս. ու սկսաւ լալ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ առտուընց շուտ մը քահանայապետները ծե-
րերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ
խորհուրդ ըրին, Յիսուսը կապեցին ու տարին մատ-
2 նեցին Պիղատոսի, Ու Պիղատոս հարցուց անոր ա-
ռա՝, Դո՞ւն ես Հրեից թագաւորը, անիկա ալ պա-
3 տասխան տուաւ՝ ըսաւ անոր, Դուն կ'ըսես։ Ու քա-
հանայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
4 նոր վրայով։ Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսե-
լով, Պատասխան մը չե՞ս տար. նայէ ո՛րչափ քեզի
5 դէմ կը վկայեն։ Ու Յիսուս տակաւին պատասխան
մը չտուաւ, մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ։
6 Բայց ամէն տաեն կապուած մը կ'արձակէր ա
7 նոնց, ո՛րը որ իրենք ուզէին։ Ու Բէնէ կոչ Բարաբբա
անունով իր ընկերք խռովարարներուն հետ կապուած,
որոնք խռովութեան տաեն մարդասպանութիւն ըրեր
8 էին։ Ու ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել
9 ր ընչպես միշտ կ'ըներ իրենց։ Ու Պիղատոս ա-
նոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կուզե՞ք որ Հրեից
10 թագաւորը արձակեմ ձեզի։ Գիտեր որ քա-
հանայապետները նախանձի համար մատներ էին զա-
11 նիկա. Բայց քահանայապետները ժողովուրդը գրգռ-
ուեցին որ ենթերեն Յուդա Բարաբբան իրենց արձա-
12 կէր։ Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոնց, Հապա Հրեից թագաւոր ըսածիդիդ ի՞նչ

13 կ'ուզէք որ ընեմ։ Եւ անոնք ղրկեն կ'աղաղակէին,
14 Խաչը Հանէ տարիկա։ Պիղատոս ըսաւ անոնց, Ինչ
չարիք չար գործ ըրած է տարիկա. և անոնք ա՛լ ա-
ւելի կ'աղաղակէին ա՛ռ ։'ըեբէ, Խաչը Հանէ տարիկա։
15 Եւ Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բա-
րաբբան արձակեց անոնց, ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք
տուաւ որպէս զի խաչուի։
16 Եւ զինուորները տարին զանիկա գաւթին
այսինքն պալատը, և բոլոր գունդը ժեղտեղ կանչե-
17 ցին։ Ու հագցուցին անոր ծիրանիներ, և փչեղէն
18 պսակ հիւսելով՝ անոր գլխուն դրին. Ու սկսան բարև
տալ անոր ա՛ ըեբէ, Ողջոյն քեզ, Հրեից Թագաւոր։
19 Եւ անոր գլուխը եղէգով կը ծեծէին ու կը թքնէին
անոր, և ծունկի վրայ գալով երկրպագութիւն
20 կ'ընէին անոր։ Ու երբ ծաղր ըրին զանիկա, ծիրանի-
ները վրայէն հանեցին և իր հանդերձները հագցու-
ցին անոր, ու դուրս հանեցին զանիկա՝ որպէս զի
խաչը հանեն։
21 Եւ Սիմոն Կիւրենացի, Աղեքսանդրոսի և Ռուփոսի
հայրը, որ անկէ կ'անցնէր արտէն եկած, պահակ
22 բռնեցին որպէս զի անոր խաչը վերցնէ։ Ու տարին
զանիկա Գողգոթա ըսուած տեղը, որ կը թարգման-
23 ուի Գանկի տեղ։) Եւ անոր զմիւռսով խառնուած
գինի տուին որ խմէ, բայց ինք չառաւ։ Ու խաչը հա-
նեցին զանիկա, և անոր հանդերձները բաժնեցին՝
անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ո՛վ ինչ պիտի առ-
25 նէ։ Ժամը երեքն էր ու խաչը հանեցին զանիկա։
26 Եւ անոր յանցանքի գիրը գրուած էր Ն֊Ի Հրեից Թա-
27 գաւորն է։ Ու անոր հետ երկու աւազակ խաչը հա-
նեցին. մեկը անոր աջ կողմէն ու մեկը ձախ կողմէն։

28 Եւ կատարուեցաւ այն գիրը որ կ'ըսէ Թէ Անօրէն-
29 ներու հետ սեպուեցաւ։ Եւ անոնք որ կ'անցնէին, կը
հայհոյէին անոր, գլուխնին կը շարժէին ու կ'ըսէին,
Աւա՛ղ, որ տաճարը կը քակէիր, և երեք օրուան մէջ
30 կը շինէիր. Ինքզինքդ ազատէ ու իջիր այդ խաչէն։
31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն հետ
իրենց մէջ ծաղր ընելով կ'ըսէին, Ուրիշները ազա-
32 տեց, ինքզինք չկրնար ազատել Իսրայէլի Թագաւորը,
Թող հիմա խաչէն վար իջնէ,
որպէս զի տեսնենք ու հաւատանք. և իրեն հետ խաչը
ելլողները կը նախատէին զանիկա։
33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր երկրին
34 վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը։ Եւ իննե-
րորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
ըսաւ, Էլօի, Էլօի, լ՞ամմա սաբաքթանի. որ կը թարգ-
մանուի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս
35 թողուցիր։ Եւ քովը կայնողներէն ոմանք երբ լսեցին՝
36 կ'ըսէին Թէ Եղիան կը կանչէ։ Ու մեկը վազից սպունգ
մը քացախով լեցուց, ու եղէր ը֊ը անցընելով՝ տու-
աւ անոր որպէս զի խմէ, և ըսաւ, Թող տուր, տես-
նենք թէ Եղիա կու գայ տարիկա վար իջեցնելու։
37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց ու հոգի տուաւ։
38 Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի պատուեցաւ վերէն
39 վար։ Եւ հարիւրապետը որ անոր դիմաց կեցեր էր,
տեսնելով որ այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ,
40 ըսաւ. Արդարև Որդի Աստուծոյ էր այս մարդը։ Կիներ
ալ կային, որոնք հեռուանց կը նայէին, որոնց մէջ էր
Մարիամ Մագդաղենացի, և պզտիկ Յակոբոսի ու
41 Յովսէսի մայրը Մարիամ, և Սողովմէ, Որոնք երբ Յի-
սուս Գալիլեա էր իր հետևէն կ'երթային, և իրեն

սպասաւորութիւն կ'ընէին. և ուրիշ շատ կիներ ալ՝ որոնք իրեն հետ երուսաղէմ եկեր էին։

42 Ու երբ իրիկուն եղաւ, այն օրը ուրբաթ, այսինքն
43 շաբաթին առջի օրը, ըլլալով, Յովսէփ Արիմաթացի, երեւելի խորհրդական մը, որ ինք ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր, եկաւ ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսի քով մտաւ, և Յիսուսի
44 մարմինը խնդրեց։ Ու Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած ըլլայ. և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հար-
45 ցուց անոր թէ Շա՞տ ատեն է որ մեռաւ։ Ու երբ պոյէը իմացաւ հարիւրապետէն, մարմինը Յովսէփի
46 շնորհեց, եւ Յովսէփ գնաց, ու զանիկա վար իջեցնելով՝ կտաւովը փաթթեց, ու դրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր. և քար մը գլորեց գե-
47 րեզմանին դուռը։ Իսկ Մարիամ Մագդալենացի ու Յովսեսի մայրը Մարիամ տեսան այն տեղը ուր դնուեցաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ու երբ շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդալենացի և Յակոբոսի մայրը Մարիամ և Սողոմէ խանկերը ծա-
2 խու առին, որպէս զի գան օծեն զանիկա։ Եւ մէկշաբթի առտուանց շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծա-
3 գէր, եկան գերեզմանը, Ու իրարու կ'ըսէին, Քարը ո՞վ
4 պիտի գլորէ մեզի գերեզմանին դռնէն, (Ու նայեցան տեսան որ քարը գլորուած էր,) վասն զի շատ մեծ
5 էր։ Եւ ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պատմուճան
6 հագած, ու զարհուրեցան։ Եւ անիկա քաւ անոնց,

Մի զարհուրիք. Յիսուս Նազովրեցին կը փնտռէք, որ խաչուեցաւ. անիկա յարութիւն առաւ, հոս չէ. ահա այն տեղը ուր դրին զանիկա։ Բայց գացէք
7 ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսի, Թէ Ահա ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք
8 զանիկա՝ ինչպէս ձեզի ըսաւ։ Եւ անոնք դողդողալով ու սպշուելեամբ բռնուած՝ ելան ու փախան գերեզմանէն, և մարդո՛ւ բան չըսին, քանզի կը վախնային։
9 Յիսուս մէկշաբթի առտուանց յարութիւն առած առաջ Մարիամ Մագդալենացիի երեւցաւ, որմէ
10 եօթը դեւ հաներ էր։ Անիկա գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետ էին, երբ սուգ կ'ընէին ու կու լային։
11 Իսկ անոնք երբ լսեցին Թէ կենդանի է և Թէ իրեն երեւցաւ, չհաւատացին։
12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ
13 երկուքին՝ որոնք քալելով արտը կ'երթային։ Եւ ա-նոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին, ու անոնց ալ չհաւատացին։
14 Վերջը տասնըմէկին երևցաւ, երբ սեղան նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը և սիրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինք երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն առած՝ իրենք չհաւատացին։
15 Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք բոլոր աշխարհ, ու ամե-
16 տարանը քարոզեցէք բոլոր առեղծուածներուն։ Ան որ հաւատայ ու մկրտուի՝ պիտի փրկուի, և ան որ
17 չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի։ Եւ անոնք որ կը հաւատան, այս նշանները անոնց հետ պիտի երթան.

---

*Որ՝ և, շատ ելան

Իմ անունովս դեւեր պիտի հանեն, նոր լեզուներ
18 պիտի խօսին. Ձեռքերնին օձեր պիտի բռնեն, և եթէ
մահառիթ դեղ մը խմեն, իրենց պիտի չվնասէ. հի-
ւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն, ու անոնք պիտի
առողջանան։
19 Արդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը երկինք համ-
20 բարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ։ Եւ անոնք
ելան ու ամէն տեղ կը քարոզէին, և Տէրը անոնց գոր-
ծակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր այն նշաններով
որոնք անոնց հետ կ'երթային։ Ամէն։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍԻՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Որովհետեւ շատերը մեր մէջ հաստատ գիտցուած
բաներուն վրայով եղած պատմութիւնը կարգի դնե-
2 լու ձեռք զարկին, ինչպէս սկիզբէն աչքով տես-
նողները և խօսքին պաշտաւոր եղողները աւանդեցին
3 մեզի, ես ալ որ սկիզբէն այն ամէն բաներուն ճշդու-
թեամբ տեղեկացեր էի, յարմար դատեցի կարգաւ
4 գրել քեզի, ով պատուական Թէոփիլոս, Որպէս զի
սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաս։
5 Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը Աբիայի
դասակարգութենէն Զաքարիա անունով քահանայ
մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, և ա-
6 նոր անունը Եղիսաբեթ, Ու երկուքն ալ Աստուծոյ
առջեւ արդար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուիրանք-
ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ
7 կը քալէին։ Եւ զաւակ չունէին, վասն զի Եղիսաբեթ
ամուլ էր, ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին։
8 Ու երբ անոր իր դասակարգութեան օրերը հաս-
նելուն քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Աս-
9 տուծոյ առջեւ։ Քահանայութեան սովորութեանը

պէս իրեն ինկաւ որ Տէրոջը առաջքը մինչ խնկա-
10 կաթիւն ընէ, եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը
11 դուրսը աղօթքի կայներ էին խունկին առեն։ Ու
երեւցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը, որ կայներ կը
12 խունկի սեղանին աջ կողմն։ Եւ Զաքարիա երբ ա-
13 ռաւ, շփոթեցաւ, ու անոր վրայ վախ մը ինկաւ։ Եւ
հրեշտակը ըսաւ անոր, Մի վախնար, Զաքարիա, վասն
զի քու աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ Եղիսաբեթ
քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը *Յով-
14 հաննէս դնես։ Եւ քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն
պիտի ըլլայ, և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի
15 ուրախանան։ Վասն զի Տէրոջը առջև մեծ պիտի ըլ-
լայ, և գինի ու օղի պիտի չխմէ. և դեռ իր մօրը որո-
16 վայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի. Ու Իսրայէլի
որդիներէն շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի
17 դարձնէ։ Եւ ինք անոր առջևէն պիտի գայ Եղիայի
հոգիովը ու զօրութիւնովը, հայրերուն սիրտերը որ-
դիներուն վրայ դարձնելու, և անհնազանդները՝ ար-
դարներուն իմաստութեանը, որպէս զի Տէրոջը բա-
18 րեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Եւ Զաքարիա
ըսաւ հրեշտակին, Ինչո՞վ գիտնամ այդ բանը, ո-
րովհետև ես ծեր եմ, ու իմ կինս իր օրերը անցուցած
19 է։ Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր,
Ես եմ Գաբրիէլ որ Աստուծոյ առջև կը կայնիմ, ու
ղրկուեցայ քեզի զրուցելու և այս բաներուն աւե-
20 տիսը քեզի տալու։ Եւ ահա համր պիտի ըլլաս դուն,
ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև այն օրը՝ որ այս բա-
ները ըլլան, քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս, ո-

*Ա. յոյնդ., Տէրոջը շնորհքը

21 րոնք իրենց առեներն պիտի կատարուին։ Ու ժողո-
վուրդը Զաքարիայի կը սպասէր, և կը զարմանային
22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ։ Ու երբ դուրս
ելաւ, չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. և իմացան որ
տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է. ու ինք նշա-
23 նով կը խօսէր անոնց հետ, և համր կը կենար։ Ու ե-
ղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը լմնցան, իր տունը
24 գնաց։ Եւ այն օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ
յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք կը պահէր, և կ'ըսէր,
25 Այսպէս ըրաւ ինծի Տէրը այս օրերս, որ էմ վրաս նա-
յեցաւ նախատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու։

26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշտակը
Աստուծմէ ղրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը՝ որուն
27 անունը Նազարեթ էր, Կոյսի մը՝ մարդու մը նշանա-
ւած, որուն անունը Յովսէփ էր, Դաւիթի տունէն,
28 և այն կոյսին անունը Մարիամ էր։ Ու հրեշտակը
անոր գալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, ով շնորհնկալ կոյս,
Տէրը քեզի հետ է. դուն կանանց մէջ օրհնեալ ես։
29 Եւ նայելա տեսնելով անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ,
ու ինքնիրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ըլ-
30 լայ այս ողջոյնը։ Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ, Մի վախ-
նար, Մարիամ, վասն զի Աստուծմէ շնորհք գտար։
31 Եւ ահա պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս,
32 և անոր անունը Յիսուս պիտի դնես։ Անիկա մեծ պի-
տի ըլլայ, ու Բարձրելոյն որդին պիտի կոչուի, և Տէր
Աստուած պիտի տայ անոր իր հօրը Դաւիթի աթո-
ռը. ու Յակոբի տունը վրայ յաւիտեան պիտի թա-
33 գաւորէ, եւ անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի
34 չունենայ։ Ու Մարիամ ըսաւ հրեշտակին, Ինչպէս
պիտի ըլլայ այդ բանը, որովհետև ես այր մարդ չեմ

35 գիտեր։ Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըսաւ ա-
նոր, Հոգին Սուրբ պիտի գայ քեզի, ու Բարձրեալին
զօրութիւնը քու վրադ հովանի պիտի ըլլայ. ուստի
36 այն քեզմէ ծնանելու սուրբը Աստուծոյ Որդի պիտի
ըսուի։ Եւ ահա քու ազգականդ Ելիսաբեթ անկա
իր պառաւութեան առեն որու զաւակով մը յղի է.
ու տեսիկա այն ամսուն ըսուածին վեցերորդ ամիսն է,
37 վասն զի Աստուծոյ քով բնաւ բան մը անհնարին
38 չըլլար։ Եւ Մարիամ ըսաւ, Ահա ես Տէրոջը աղա-
խինն եմ, քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի. ու հր-
եշտակը անոր քովէն գնաց։
39 Անոնց օրերը եղաւ Մարիամ ու արագորէն լեռնա-
40 կողմի ցուդպի մէ քաղաքը գնաց. եւ մտաւ Զա-
41 քարիայի տունը ու Ելիսաբեթի բարեւ տուաւ։ Եւ
եղաւ որ երբ Ելիսաբեթ Մարիամի բարեւը
մանուկը անոր որովայնին մէջ խաղաց, ու Ելիսա-
42 բեթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ. եւ բարձր ձայնով
մը կանչեց ու ըսաւ, Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ,
43 և օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը. Եւ այս ինծի
44 ուրկէ՞ եղաւ, որ իմ Տէրոջս մայրը ինծի գայ։ Վասն
զի ահա երբ քու բարեւիդ ձայնը ականջիս եկաւ,
մանուկը որովայնիս մէջ խաղաց ուրախութենէն։
45 Եւ երանի՛ անոր որ *հաւատացեր է, քանզի՛ պիտի
կատարուին այն բաները որոնք Տէրոջմէ ըսուեցան
46 իրեն։ Եւ Մարիամ ըսաւ, Իմ անձս կը մեծցնէ Տէրը,
47 Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ իմ Փրկիչ Աստուծովս։
48 Վասն զի իր աղախինին խոնարհութեանը նայեցաւ.
քանզի ահա ասկէ ետև բոլոր ազգերը ինծի երանու-

* Կամ, հաւատացեր է թէ

49 թիւն պիտի տան։ Վասն զի Հզօրը ինծի մեծ մեծ
50 բաներ ըրաւ, ու անոր անունը սուրբ է։ Եւ անոր ո-
ղորմութիւնը իրմէ վախցողներուն վրայ է ազգէ
51 ազգ։ Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց, ցիր ու ցան
ըրաւ ամբարտաւաններուը իրենց սրտին խորհուրդովը։
52 Զօրաւորները էրեներ աթոռներէն իջեցուց, ու խո-
53 նարհները բարձրացուց։ Անօթիները բարիքներով լե-
54 ցուց, և հարուստները պարապ ձամբեց։ Օգնութիւն
ըրաւ իր Իսրայէլ ծառային՝ է ողորմութիւնը միտք
55 բերելով, Ինչպէս ինք խօսեցաւ մեր Հայրերուն, Ա-
բրահամի ու անոր սերունդին յաւիտեան։
56 Եւ Մարիամ անոր քով երեք ամիսի չափ կեցաւ,
ու իր տունը դարձաւ։
57 Ու Ելիսաբեթի ծնանելու ժամանակը լեցուեցաւ,
58 ու որդի մը ծնաւ։ Եւ լսեցին անոնք որ անոր բոլոր-
տիքը կը բնակէին, ու անոր ազգականները, որ Տէրը
անոր վրայ իր մեծ ողորմութիւնը ցուցուց, և անոր
հետ կ'ուրախանային։
59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլփատելու ե-
կան, և կանչեցին իր հօրը անունովը Զաքարիա կը կո-
60 չէին։ Իսկ անոր մայրը պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
61 Ոչ, հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի։ Եւ անոր ըսին
թէ Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ այս ա-
62 նունով կոչուի։ Անոր կ'ընդին անոր հօրը թէ ինչ
63 անուանով կ'ուզէ որ անիկա կոչուի։ Ան ալ տախտակ
մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով, Յովհաննէս է աստո ա-
64 նունը. ու ամենը զարմացան։ Եւ իսկոյն բացուեցաւ
անոր բերանը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհ-
65 նէր Աստուած։ Եւ վախ մը իններուն այն ամենուն
վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին. ու այս

ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեռնակողմը կը
66 պրսգցուէին։ Եւ ամէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջ
դրին, ու կ'ըսէին, Արդեօք այս տղան ինչ պիտի
ըլլայ։ ու Տէրոջը ձեռքը անոր հետ էր։
67 Եւ անոր հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով լեցուած՝
68 մարգարէացաւ ու ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր
Աստուածը, որ այցելութեան եկաւ և իր ժողովուր-
69 դին փրկութիւն ըրաւ։ Ու մեզի փրկութեան եղջիւր
70 մը հանեց իր Դաւիթ ծառային տունէն. (Ինչպէս
սուրբերուն բերնով խօսեցաւ, որոնք աշխարհի սկիզ-
71 բէն ի վեր անոր մարգարէներն էին.) Փրկութիւն մեր
թշնամիներէն և բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն
72 ողորմութիւն ընելու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
73 ուխտը միտք բերելու, (Այն երդումը զոր մեր հօրը
74 Աբրահամի ըրաւ,) մեզի տալու, Որպէս զի մեր թշնա-
նամիներուն ձեռքէն ազատուելով՝ առանց վախի
75 զանիկա պաշտենք Սրբութիւնով ու արդարութիւ-
76 նով անոր առջև մեր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ։ Եւ
դուն, ով մանուկ, Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կոչ-
ուիս, վասն զի Տէրոջը երեսին առջևէն պիտի եր-
77 թաս՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Անոր ժողո-
վուրդին դիտցնելու էրէնչ փրկութիւնը իրենց մեղ-
78 քերուն թողութիւնովը, Մեր Աստուծոյն գթած ո-
ղորմութեանը համար, որով Ծագող արեգակը վի-
79 րէն մեզի այցելութեան եկաւ՝ խաւարի և մահուան
ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տալու, ու մեր ոտ-
քերը խաղաղութեան ճամբուն մէջ ղեկավարելու։
80 Եւ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով, և
անապատներուն մէջ էր մինչև այն օրը երբ ինք Իս-
րայէլի երևցաւ։

1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս կայսրէն հրաման
2 ելաւ որ բոլոր աշխարհ գրուի։ (Այս առաջին աշ-
խարհագիրը եղաւ Կիւրենոսի Սիւրիայի վրայ կուսա-
3 կալութիւն ըրած ատենը։) Եւ ամէնը կ'երթային
աշխարհագիրը մտնելու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին
4 մէջ։ Յովսէփ ալ Գալիլեայէ, Նազարէթ քաղաքէն,
ելաւ դէպ ի Հրէաստան Դաւիթի քաղաքը որ Բեթ-
լեհեմ կ'ըսուի, (իրեն Դաւիթի տունէն ու ազգա-
5 տոհմէն ըլլալուն համար,) Աշխարհագիրը մտնելու
Մարիամի հետ մէկտեղ, որ իր նշանածն էր, և յղի
6 էր։ Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն էին, անոր ծնանելու
7 օրերը լեցուեցան։ Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, ու
խանձարուրով փաթթեց և գոմին մսուրին մէջ
պառկեցուց, վասն զի իջեւանին մէջ իրենց տեղ
չկար։
8 Եւ այն տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կեցած,
որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահպանութիւնը
9 կ'ընէին։ Եւ ահա Տէրոջը հրեշտակը անոնց վրայ ի-
ջաւ, ու Տէրոջը փառքը անոնց բոլորտիքը ծագեցաւ.
10 ու խիստ շատ վախցան։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոնց,
Մի վախնաք, վասն զի ահա ես ձեզի մեծ ուրախու-
թեան աւետիս կու տամ, որ բոլոր ժողովուրդին պիտի
11 ըլլայ. վասն զի ձեզի այսօր Փրկիչ մը ծնաւ Դաւի-
12 թի քաղաքին մէջ, որ Օծեալ Տէր է։ Եւ այս ձեզի
նշան մը ըլլայ. մանուկ մը պիտի գտնէք խանձարու-
13 րով փաթթուած ու մսուրի մէջ պառկած։ Եւ իս-
կոյն այն հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազ-
մութիւն մը եղաւ, որոնք զԱստուած կ'օրհնէին ու
14 կ'ըսէին, Երէկուէ բարձրութեան մէջ Աստուծոյ

փառք, ու երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ
15 հաճութիւն։ Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ
երկինք վերցան, հովիւները իրարու ըսին, եկէք
մինչև Բեթլէհէմ երթանք, ու տեսնենք թէ ըն՞ւ է
16 այս եղած բանը, զոր Տէրը մեզի ցուցուց։ Ու եկան
արտորնաք, և գտան Մարիամը ու Յովսէփը և մանուկը
17 մէջ պառկած մանուկը։ Ու երբ տեսան, իմացուցին
այն խօսքին վրայով որ այս մանուկին համար իրենց
18 ըսուցուեցաւ։ Եւ ամէնը որ կը լսէին, կը զարմանային
այն բաներուն վրայ զորոնք հովիւները իրենց կը
19 ըսուցէին։ Բայց Մարիամ այս ամէն բաները կը պա-
20 հէր, ու իր սրտին մէջ կը մտածէր։ Եւ հովիւները
դարձան, կը փառաւորէին ու կ'օրհնէին զԱստուած
այն ամէն բաներուն համար զորոնք լսեցին ու տեսան,
ինչպէս իրենց ըսուցուած էր։

21 Ու երբ ութ օրերը լմնան եղան *մանուկը թլփատե-
լու, անոր անունը Յիսուս դրուեցաւ, որ հրեշտակէն
կոչուած էր՝ դեռ ինք †որովայնին մէջ չյղացած։

22 Ու Մովսէսի օրէնքին համեմատ երբ †անոնց մաք-
րութեան օրերը լմնցան, երուսաղէմ տարին զանիկա
23 Տէրոջը առջև հանելու, (ինչպէս գրուած է Տէրոջը
օրէնքին մէջ, թէ Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ
24 Տէրոջը սուրբ ըսուի,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուա-
ծին պէս ընծայ տալու՝ զոյգ մը տատրակ կամ ա-
25 ղաւնիի երկու ձագ։ Եւ ահա երուսաղէմի մէջ մարդ
մը կար, որուն անունը Սիմէոն էր, ու այն մարդը ար-
դար ու աստուածավախ էր, և Իսրայէլի մխիթարու-

*Յունա., պանիկա
†Յունա., անոր

թեանը կը սպասէր. ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր։
26 Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ
27 պիտի չտեսնէ, մինչև Տէրոջը Օծեալը տեսնէ։ Եւ
Հոգիով տաճարը եկաւ. ու երբ ծնողքը բերին Յի-
սուս մանուկը, որպէս զի օրէնքին սովորութեանը պէս
28 անոր համար ընեն, ինք ալ զանիկա իր գիրկը առաւ,
29 և օրհնեց զԱստուած ու ըսաւ, Ալ հիմա, տէր,
արձակես քու ծառադ խաղաղութիւնով քու խօս-
30 քիդ համեմատ. Վասն զի իմ աչքերս տեսան քու
31 փրկութիւնդ, Զոր բոլոր ժողովուրդներուն առջև
32 պատրաստեցիր, Լոյս մը հեթանոսները լուսաւորելու,
33 և փառք քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ։ Եւ Յովսէփ
ու անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն
34 վրայ՝ որոնք անոր համար կը խօսուէին։ Ու Սիմէոն
օրհնեց զանոնք, և անոր մօրը Մարիամի ըսաւ,
Ահա այս †անոյշը Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց կ'նա-
խատի ու ելլելուն համար, ու հակառակութեան նպա-
35 տակ մը ըլլալու համար կեցած է. (Եւ քու սրտէդ
ալ թուր մը պիտի անցնի.) որպէս զի շատ
սիրտերէ խորհուրդներ յայտնուին։

36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն, Փանուէլի աղջիկը,
Ասերի ցեղէն. տարիք իր օրերը շատ անցուցած էր,
երկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսութեան
37 ժամանակէն, եւ որբեւարի էր գրեթէ ութսունչորս
տարուան, որ տաճարէն չէր ըստուեր, հապա ծոմով
և աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր
38 ու ցորեկ։ Եւ ասիկանոյն ժամուն եկաւ, ու Տէրոջը գո-
հութիւն կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր այն ամ-
նուն որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին։
39 Ու երբ ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին

Համեմատ, նորէն Գալիլեա դարձան իրենց Նազա-
40 րէթ քաղաքը։ Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգւով
կը զօրանար իմաստութիւնով լեցուած, ու Աստու-
ծոյ շնորհքը անոր վրայ էր։
41 Եւ անոր ծնողքը տարի տարի Զատկի տօնին Երու-
42 սաղէմ կ'երթային։ Ու երբ անիկա տասներկու տա-
րեկան եղաւ, տօնին սովորութեանը պէս երբ անոնք
43 Երուսաղէմ ելան, եւ երբ այն օրերը լմնցուցին ու
նորէն ետ դարձան, Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ
44 մնաց. և Յովսէփ ու անոր մայրը չէին գիտեր. Հապա
կարծելով թէ անիկա ճամբորդներուն հետ է, մէկ
օրուան ճամբայ գացին, ու կը փնտռէին զանիկա
45 էրեկ ազգականներուն և ճանչուորներուն մէջ։ Ու երբ
չգտան, նորէն Երուսաղէմ դարձան զանիկա փնտռե-
46 լու։ Ու եղաւ որ երեք օրէն ետքը տաճարին մէջ
գտան զանիկա, որ վարդապետներուն հետ նստեր էր
47 անոնց մտիկ կ'ընէր ու անոնց բան կը հարցնէր։ Եւ
ամէն անոր ականջ դնողները կը զարմանային անոր
48 իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ։ Ու երբ
տեսան զանիկա, ապշած մնացին. և անոր մայրը ըսաւ
անոր, Որդեակ, ինչո՞ւ համար մեզի այդպէս ըրիր. ահա
քու հայրդ ու ես խիստ վշտացած քեզ կը փնտռէ-
49 ինք։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձի՞նչ ընչո՞ւ կը փնտռէիք.
չէի՞ք գիտեր թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս *տանը
50 ըլլամ։ Եւ անոնք չհասկցան այն խօսքը զոր իրենց
51 ըսաւ։ Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ,
և անոնց հնազանդ էր. բայց անոր մայրը այս ամէն
խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր։

*Կամ, ի բաներս Հրն

52 Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով ու հա-
սակով, և Աստուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելով։

ԳԼ. Գ

1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեան տասնըհինգե-
րորդ տարին, Պոնտացի Պիղատոսի Հրէաստանի վրայ
կուսակալութիւն ըրած ատենը, ու Հերովդէսի Գա-
լիլեացւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը, և
անոր եղբօրը Փիլիպպոսի Իտուրացւոց և Տրաքոնաց-
ւոց երկրին վրայ չորրորդապետութեան ատենը, և
Լիսանիայի Աբիլինացւոց վրայ չորրորդապետու-
2 թեան ատենը, Եւ Աննայի ու Կայիափայի քահանա-
յապետութեան ատենը Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զա-
քարիայի որդւոյն Յովհաննէսի վրայ անապատին
3 մէջ։ Ու անիկա եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը,
և ապաշխարութեան մկրտութիւնը կը քարոզէր մեղ-
4 քերու թողութեան համար. Ինչպէս Եսայի մարգա-
րէին խօսքերուն գիրքին մէջ գրուած է՝ ըսելով, Ա-
նապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան
5 պատրաստեցէք, անոր շաւիղները չիսկեցէք. Ամէն
ձոր պիտի լեցուի, և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցած-
նայ, և ծուռը պիտի շիսկուի, և խորտուբորտ տե-
6 ղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան։ Եւ ամէն մար-
մին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ։
7 Ու իրմէ մկրտուելու ելլող ժողովուրդներուն ըսաւ.
Իժերու ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի գալու բար-
8 կութենէն փախչիլ։ Ուրեմն ապաշխարութեան ար-
ժանաւոր պտուղներ բերէք, և մի սկսիք ձեր ներսի-
դին ըսել թէ Մենք մեզի հայր՝ Աբրահամ ունինք,

քանզի կ'լսեմ ձեզի որ Աստուած կարող է այս քա-
9 րերէն Աբրահամի որդիներ հանել։ Ալ հիմա կացինը
ծառերուն արմատին քով կը դրուի. ուստի ամէն
ծառ որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը
10 կը ձգուի։ Եւ ժողովուրդները կը հարցնէին իրեն ու
11 կ'ըսէին, Ուրեմն ի՞նչ ընենք։ Պատասխան առաւ ու
ըսաւ անոնց, Ով որ երկու հանդերձ ունի, թող տայ
չունեցողին տայ. և ով որ կերակուր ունի, նոյնպէս
12 ընէ։ Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, ու ըսին
13 անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընենք։ Ան ալ ըսաւ
անոնց, Ձեզի հրամայուածէն աւելի բան չպահան-
14 ջէք։ Զինուորներն ալ կը հարցնէին անոր ու կ'ըսէին,
Եւ մենք ի՞նչ ընենք. ըսաւ անոնց, Մէ՛կը մի հարբե-
ցուցանէք. և չարչա՛-վարայ զրպարտութիւն մի ընէք,
ու ձեր թօշակով բաւականացէք։

15 Երբ ժողովուրդը կը սպասէր, և ամէնը իրենց սիր-
տերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսի համար՝ թէ
16 ա՞ռ է արդեօք Քրիստոսը, Յովհաննէս պատասխան
տուաւ ամէնուն ու ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ,
բայց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու գայ, որուն կօշիկնե-
րուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անիկա ձեզ
17 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով և կրակով։ Որուն հի-
ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մաքրէ, ու
ցորենը իր ամբարը պիտի ժողվէ, և հարդը էմարող
18 կրակով պիտի այրէ։ Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քա-
րոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով։
19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յանդիման-
ուելով իր *եղբօր կնոջ, Հերովդեայի, համար, և բո-

*Ոմանք, եղբօր Փիլիպպոսի

լոր չարութիւններուն համար, ըրածք Հերովդէս
20 դործեց, Ան ամէնուն վրայ զայս ալ աւելցուց, որ
Յովհաննէսը բանտի մէջ դոցեց։
21 Ու երբ մկրտուելու բոլոր ժողովուրդը, և Յիսուս
ալ մկրտուելով աղօթք կ'ընէր, երկինք բացուեցաւ,
22 Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երեւութով աղաւնիի
պէս անոր վրայ իջաւ, ու երկինքէն ձայն մը եկաւ,
որ կ'ըսէր, Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ։
23 Եւ ինքն Յիսուս սկսաւ իր գործէ երեսուն տարե-
կան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կարծուէր) որդին էր Յովսե-
24 փի, որ Հեղիի, որ Մատթաթի, Որ Ղևիի, որ Մելքիի,
25 որ Յաննէի, որ Յովսեփի, Որ Մատաթիայի, որ Ամոս-
26 սի, որ Նաւումի, որ Եսղիի, որ Նաղգէի, Որ Մաաթի,
որ Մատաթիայի, որ Սեմէինի, որ Յովսեփի, որ Յուդա-
27 յի, Որ Յովհաննայի, որ Բեսայի, որ Զօրաբաբէլի, որ
28 Սաղաթիէլի, որ Ներիի, Որ Մելքիի, որ Ադդիի, որ
29 Կոսամի, որ Եղմադդաթի, որ Էրի, Որ Յովսէսի, որ
30 Եղիազարի, որ Յովրիմի, որ Մատաթի, որ Ղևիի, Որ
Սիմէոնի, որ Յուդայի, որ Յովսեփի, որ Յովնանի, որ
31 Եղիակիմի, Որ Մելէայի, որ Մայնանի, որ Մատա-
32 թայի, որ Նաթանի, որ Դաւիթի, Որ Յեսսէի, որ Ով-
33 բէթի, որ Բոոզի, որ Սաղմոնի, որ Նասսոնի, Որ Ա-
մինադաբի, որ Արամի, որ Եսրոնի, որ Փարէսի, որ
34 Յուդայի, Որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աբրահամի,
35 որ Թարայի, որ Նաքովրի, Որ Սերուգի, որ Ռագաւի,
36 որ Փաղեկի, որ Եբերի, որ Սաղայի, Որ Կայնանի, որ
37 Արփաքսադի, որ Սեմի, որ Նոյի, որ Ղամեքի, Որ Մա-
թուսաղայի, որ Ենովքի, որ Յարեդի, որ Մաղաղիէլի,
38 որ Կայնանի, Որ Ենովսի, որ Սեթի, որ Ադամի, որ

1 Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդանանէ
2 դարձաւ, ու Հոգիէն անապատը տարուեցաւ, եւ
քառասուն օր Սատանայէ փորձուեցաւ. ու պէտք
չեղաւ անոնց մէջ ոչինչ, եւ այն օրերը
3 ոչինչ կերաւ, ու անոնց լմննալէն ետեւ ան-
4 օթեւացաւ։ Ու Սատանայ ըսաւ անոր, Եթէ Աստուծոյ Որդին
ես, ըսէ այդ քարին որ հաց ըլլայ։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ոչ
միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա Աստուծոյ ամէն
5 խօսքովը։ Եւ Սատանայ լերան մը վրայ հանելով զանիկա,
աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց անոր
6 վայրկեանի մը մէջ։ Եւ Սատանայ ըսաւ անոր, Այս
ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի
տամ, վասն զի ինծի յանձնուած է, եւ որուն որ ու-
7 զեմ՝ կու տամ զանիկա։ Ուստի եթէ դուն իմ առ-
ջեւս երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ։
8 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
*Գրուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագու-
թիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշտես։
9 Եւ զանիկա տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին մէ
տարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, Եթէ
դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ ատկէ վար ձգէ.
10 վասն զի գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի
11 պապրէ քեզի համար որ քեզ պահեն։ Ու ձեռքեր-
նուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ

*Որ՝ն։, նախ գնաց, Սատանայ, վասն զի գրուած

12 քարի զարնես։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ըսուած է թէ Քու Տէր Աստուածդ
13 չփորձես։ Ու երբ Սատանայ ամէն փորձութիւնը կա-
տարեց, տակն մը եղ կեցաւ անկէ։
14 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութիւնովը Գալիլեա դար-
ձաւ, ու անոր համբաւը այն գաւառին ամէն կող-
15 մերը տարածուեցաւ։ Եւ ինք անոնց ժողովարաննե-
րուն մէջ կը սորվեցնէր, ու ամէնէն կը փառաւոր-
ուէր։
16 Ու եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, և իր
սովորութեանը պէս շաբաթ օրը մտաւ ժողովարանը,
17 ու ելաւ որ կարդայ։ Եւ տուին անոր Եսայի մարգա-
րէին գիրքը. ու երբ գիրքը բացաւ, գտաւ այն տեղը՝
18 ուր գրուած էր, Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է. *վասն զի
ինձ օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու, ինձ
19 ղրկեց կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու, Գերե-
ներուն ազատութիւն և կոյրերուն տեսութիւն քարո-
զելու, Հարատահարութիւն կրողները ազատ թող
20 տալու, Տէրոջը ընդունելի տարին քարոզելու։ Եւ
գիրքը գոցելով՝ տուաւ սպասաւորին ու նստաւ. և
ժողովարանը եղողներուն ամէնը աչքերնին անկած
21 անոր կը նայէին։ Եւ սկսաւ անոնց ըսել, Այսօր այս
գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր ականջներուը լսեցին։
22 Եւ ամէնը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմա-
նային անոր բերնէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ,
23 ու կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին չէ՞։ Եւ ըսաւ
անոնց, Իրաւ որ դուք ինծի պիտի ըսէք այս առակը,
Բժիշկ, քու անձդ բժշկէ. որչափ բաներ լսեցինք որ

*Կա՛, անոր համար

Կափառնայումի մէջ եղան, հոս ալ ըրէ քու քա-
24 զաքիդ մէջ։ Եւ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Թէ
25 Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ։ Եւ
արդարև կ'ըսեմ ձեզի, Թէ Շատ որբևարիներ կային
Եղիայի օրերը Իսրայէլի մէջ, երբ երեք տարի ու վեց
ամիս երկինք գոցուեցաւ, այնպէս որ մեծ սով եղաւ
26 բոլոր երկրին մէջ։ Բայց Եղիա անոնցմէ մէկու՛ն չղր-
կուեցաւ, հապա միայն Սիդոնացւոց Սարեփթա քա-
27 ղաքին մէջ որբևարի կնոջ մը։ Եւ շատ բորոտներ կա-
յին Իսրայէլի մէջ Եղիսէ մարգարէին ատենը, ու
անոնցմէ մէ՛կը չմաքրուեցաւ, հապա միայն Նէեման
28 Ասորի։ Եւ ժողովարանին մէջ ամէնն ալ բարկու-
29 թիւնով լեցուեցան՝ երբ այս խօսքերը լսեցին։ Ու
ելան զանիկա քաղաքէն դուրս հանեցին, ու տարին
զանիկա մինչև այն լեռանը ցցուած ծայրը, որուն
վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որպէս զի զանիկա
30 բարձր տեղէն վար ձգեն։ Բայց ինք անոնց մէջէն
անցաւ գնաց։
31 Եւ իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու
32 շաբաթ օրերը կը սորվեցնէր անոնց։ Եւ կը զարմա-
նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի իշ-
33 խանութիւնով էր անոր խօսքը։ Եւ ժողովարանին
մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ դեւի ոգի ունէր, ու մեծ
34 ձայնով մը աղաղակեց՝ Ըսելով, Թող տուր, դուն
մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի։ մի՞թէ
մեզ կորսնցնելո՞ւ եկար. գիտեմ քեզ ով ես. Ա-
35 տուածոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով,
Պապանձէ ու ել ատկէ. ու դեւը զանիկա ներքին կո-
ղմնակներուն մէջտեղը գետինը զարկաւ, և ելաւ անկէ,
36 ու վնաս մը չհասաւ անոր։ Եւ զարմանք եղաւ ամե-

նուն վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին,
Այս ի՞նչ խօսք է որ իշխանութիւնով և զօրութիւ-
37 նով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու կ'ելլեն։ Եւ
անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայ գաւառին
ամէն տեղերը։
38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի տունը մտաւ։
39 Սիմոնի զբօսանչն ալ սաստիկ ջերմով կը տանջուէր,
40 ու անոր համար աղաչեցին իրեն։ Եւ ցխուսա անոր
վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին, որ թողուց զանիկա.
և շուտ մը ելաւ ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր։
41 Եւ արեւին մարը մնած ատենը՝ ամէն անոնք որ
ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդներ, իրեն
բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմէ ամէն մէկուն վրայ
42 ձեռք դնելով բժշկեց զանոնք, Դեւեր ալ կ'ելլէին
շատերէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին Թէ Դուն ես
Քրիստոս, Աստուծոյ Որդին. և ինք կը սաստէր ու
թող չէր տար անոնց որ խօսին, վասն զի գիտէին Թէ
ինք Քրիստոսն է։
43 Ու երբ ցորեկ եղաւ, ելաւ ու գնաց անապատ տեղ
մը, և ժողովուրդները կը փնտռէին զանիկա. եկան
մինչև անոր, ու կը սահպէին զանիկա որ իրենցմէ չեր-
44 թայ. Բայց անիկա ըսաւ անոնց, Պէտք է ինծի որ ուրիշ
քաղաքներու ալ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քա-
45 րոզեմ, քանզի այս բանին համար ղրկուած եմ։ Ու
Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր։

ԳԼ. Ե

1 Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը դիմ-
ուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք ալ

2 Գեննեսարէթի ծովակին քով կեցեր էր, Ու տեսաւ
երկու նաւեր որոնք ծովակին քով կեցեր էին, է
ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուռկանները կը լուա-
3 յին։ Ինք այն նաւերէն մէկուն մէջ մտաւ որ Սիմո-
նին էր, և աղաչեց անոր որ քիչ մը ցամքէն դալ
մէջ տանի. և նստելով նաւուն մէջէն ժողովուրդ
ներուն կը սորվեցնէր։
4 Ու երբ խօսելէն դադարեցաւ, ըսաւ Սիմոնի, Առ-
տր նաւը դէպ ի խորունկը, և ուռկաններնիդ ձգե-
5 ցէք յորս որսալու։ Եւ Սիմոն պատասխան տալով
ըսաւ անոր, Վարդապետ, բոլոր գիշերս աշխատե-
ցանք ու բան մը չբռնեցինք. բայց քու խօսքիդ հա-
6 մար ուռկանը ձգեմ։ Ու երբ զայս ըրին, խիստ շատ
ձուկեր ժողվեցին մէջը, ու իրենց ուռկանը կը պա-
7 տռտէր։ Եւ ակ կ'ընէին մէւս նաւուն մէջ եղող
իրենց ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց. և եկան ու
երկու նաւերն ալ լեցուցին, մինչև որ ընկղմելու
8 մծտ էին։ Սիմոն Պետրոս երբ տեսաւ, Յիսուսի ծունր
կերաւ ինկաւ ու ըսաւ, Տէր, իմ քովէս մէկդի գնա,
9 քանզի ես մեղաւոր մարդ մըն եմ։ Վասն զի ապշու-
թիւնը պատեց զանիկա և անոր հետ եղող ամենը
10 այն իրենց բռնած ձուկերուն որսին համար. Նոյն-
պէս ալ Զեբեդեսի որդիները, Յակոբոս և Յովհան-
նէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին. ու Յիսուս ըսաւ
Սիմոնի, Մի վախնար, ասկէ ետև մարդոց որսորդ
11 պիտի ըլլաս։ Եւ նաւերը ցամաքը հանելով՝ ամէն
բան թողուցին ու անոր ետևէն գացին։
12 Ու եղաւ որ երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր, ահա
մարդ մը բորոտութիւնով լեցուն՝ երբ Յիսուսը տե-
սաւ, երեսի վրայ ինկնալով աղաչեց անոր ու ըսաւ,

13 Տէր, եթէ ուզես՝ կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր
ձեռքը երկնցնելով դպաւ անոր, ու ըսաւ, Կ'ուզեմ՝
մաքրուէ. և շատ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց։
14 Ու ինք պատուիրեց անոր որ մարդո՛ւ չըսէ, հապա,
ըսաւ, Գնա քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսի
պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տուր,
15 անանց վկայութիւն ըլլալու համար։ Եւ անոր վրա-
յով խօսքը աւելի կը տարածուէր ու շատ ժողո-
վուրդներ կը ժողվուէին մեկ ընելու, և անով իրենց
16 հիւանդութիւններէն բժշկուելու։ Ու ինք անապատ
տեղեր կը քաշուէր և աղօթք կ'ընէր։
17 Ու եղաւ որ օր մը ինք կը սորվեցնէր, ու փարիսե-
ցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին, որոնք
Գալիլեայի ու Հրէաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր
գիւղաքաղաքներէն ժողված էին. ու Տէրոջը զո-
18 րութիւնը ներկայ էր զանոնք բժշկելու։ Եւ ահա քա-
նի մը մարդիկ անդամալոյծ մարդ մը մահիճովը բե-
րին, և ջանային կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս զանիկա ներս
19 խոթեն ու դնեն անոր առջև։ Ու երբ բազմութենէն
ճամբայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խոթեն զանիկա,
տանիքին վրայ ելան, և զանիկա կղմինդրներուն մէ-
ջէն միջինովը մէջտեղ Յիսուսի առջև իջեցուցին։
20 Եւ անոնց հաւատքը տեսնելով անոնց ըսաւ անոր,
21 Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են։ Եւ
դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ ու ըսել,
Ո՞վ է սա որ հայհոյութիւններ կը խօսի. ո՞վ
22 կրնայ մեղքեր թողութիւն տալ բայց միայն Աս-
տուած։ Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Սիրտերնուդ
23 մէջ ինչ կը խորհիք։ Որը աւելի դիւրին է, քու

մեղքերդ քեզի ներսուած են՝ ըսի՛ր, թէ ելիր ու
24 քալէ՝ ըսելը Բայց որպէս դի գիտնաք թէ Որդին
մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (ըսաւ անդամալոյծին,) Քեզի
25 կ'ըսեմ, ելիր մնխիճդ առ ու տունդ գնա։ Ան ալ
իսկոյն անոնց առջեւ ելաւ, ու վրան առաւ ինչ որ անի
վրայ որ պառկած էր, և գնաց իր տունը, ու Աստու-
26 ծոյ փառք կու տար։ Եւ ամէնը սաստիկ միացին, ու
Աստուծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած
կ'ըսէին թէ Այսօր նորանշան բաներ տեսանք։
27 Եւ այս բաներէն ետեւ ելաւ՝ ու տեսաւ մաքսա-
ւոր մը, որուն անունը Ղեւի էր. որ մաքս ընդու-
նելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր։
28 Ան ալ թողուց ամէնը և ելաւ գնաց անոր ետեւէն։
29 Ու Ղեւի անոր մեծ կոչունք մը ըրաւ իր տանը մէջ.
և շատ բազմութիւն կար մաքսաւորներու և ուրիշ-
30 ներու՝ որ անոնց հետ սեղան նստեր էին։ Եւ անոնց
դպիրները ու փարիսեցիները տրտունջ կ'ընէին անոր
աշակերտներուն ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար մաքսա-
ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը
31 խմէք։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց,
Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդնե-
32 րուն. ես արդարները կանչելու չեկայ, հապա մե-
ղաւորները՝ ապաշխարութեան։
33 Անոնք ալ ըսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշա-
կերտները շատ անգամ ծոմ կը պահեն և աղօթք-
ներ կ'ընեն, նոյնպէս ալ փարիսեցիներուն ուտե՛ղ-
34 նէրը. և քուկիններդը կ'ուտեն ու կը խմեն։ Անոնք ալ
ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարսնիքին տղոցը ծոմ պահել
35 տալ՝ քանի որ փեսան իրենց հետ է։ Բայց օրեր պիտի

գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, ատոր այն օ-
36 րերը ծոմ պիտի պահեն։ Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց,
Թէ Մկրտը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի
վրայ. եթէ ոչ՝ այն նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու
հինցածին հետ ալ չհամաձայնիր այն նոր լաթէն եղած
37 կտորը։ Եւ մկրտը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ.
եթէ ոչ՝ նոր գինին *տիկերը կը պատռէ, ինք կը
38 թափի ու տիկերը կը կորսուին. Հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ դնելու է, ու երկուքն ալ կը պահուին։
39 Եւ մկրտը հին գինին խմելէն ետեւ անմիջապէս նորը
չուզեր, քանզի կ'ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է։

ԳԼ. Ջ

1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը ինք ար-
տերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր աշակերտները ցորեն
հասկեր փրցնելով ձեռքերնուն մէջ կը շփէին ու
2 կ'ուտէին։ Ու փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց,
3 Ինչ կ'ընէք, որ արժան չէ ընել շաբաթ օրը։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Չէք կար-
դացեր գուք Դաւիթի ըրածը, երբ անօթեցաւ ինք
4 և անոնք որ իրեն հետ էին, Ինչպէս անիկա Աստու-
ծոյ տունը մտաւ, և առաջաւորութեան հացերը ա-
ռաւ ու կերաւ, և տուաւ անոնց ալ որ իրեն հետ
էին. զորոնք *օրէնքո՛վ օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն
5 քահանաներուն։ Եւ ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ
շաբաթին ալ տէրն է։
6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինք ժողո-

*Ամէն., հին տիկերը

վաթանը մտաւ ու կը սպրծցնէր. և հան մարդ մը
7 կար որուն ոչ ձեռքը չորցած էր։ Եւ գպիրները ու
փարիսեցիները անոր կը պահէին՝ թէ շաբաթ օրը
ղեղիւ կը բժշկէ՞, որպէս զի ամբաստանութեան առիթ
8 մը գտնեն անոր դէմ։ Իսկ ինք գիտնալով անոնց խոր-
հուրդները, ըսաւ այն մարդուն որուն ձեռքը չորցած
էր, ելլէր, մէջտեղը կայնէ. ան ալ ելաւ կայնեցաւ։
9 Ա՛յն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. Ձեզի բան մը կար-
ցընեմ։ Շաբաթ օրը լինչ արժան է. բարի՞ք ընել թէ
10 չարիք ընել, հոգի մը ապրեցնե՞լ թէ մեռցնել. Եւ
շուրջանակի ամէնուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր,
Ձեռքդ երկնցուր. ան ալ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը
11 ողջացաւ միւսին պէս։ Եւ անոնք կատաղութեամբ
լեցուեցան, ու իրարու հետ կը խօսէին թէ լինչ
ընեն Յիսուսի։

12 Ու եղաւ որ այն օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու,
ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք ընելով անցուց։
13 Ու երբ առաւօտ եղաւ, կանչեց իր աշակերտները, ու
անոնցմէ տասներկու հոգի ընտրեց, զորոնք առաք-
14 եալ ալ անուանեց. Սիմոնը՝ զոր Պետրոս ալ ան-
ուանեց, և անոր եղբայրը Անդրեասը, Յակոբոսը ու
15 Յովհաննէսը, Փիլիպպոսը և Բարթողոմէոսը, Մատ-
թէոսը և Թովմասը, Ալփէոսեան Յակոբոսը և Նա-
16 խանձաւորդ կոչուած Սիմոնը, Յակոբոսի Եղբայրը Յու-
դան, և Իսկարիովտացի Յուդան, որ և մատնիչ ե-
17 ղաւ։ Եւ անոնց հետ իջնելով՝ տափարակ տեղ մը
կայնեցաւ, նաև իր աշակերտներուն ժողովը՝ ու մեծ
բազմութիւն մը ժողովուրդներու՝ բոլոր Հրէաստանէ
ու Երուսաղէմէ և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն.
18 Որոնք եկան անոր խօսիլը մտիկ ընելու, ու իրենց

հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ ոգիներէն
19 նեղուածները կրօղներն ալ եւն ու կը բժշկուէին։ Եւ
բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն դպչիլ, վասն զի
զօրութիւն կ'ելլէր իրմէ ու ամէնը կը բժշկէր։
20 Եւ ինք իր աչքերը դէպ իր աշակերտները վերցուց
ու ըսաւ, Երանի՛ ձեզ աղքատներուդ, վասն զի ձերն
21 է Աստուծոյ թագաւորութիւնը։ Երանի՛ ձեզ որ
հիմա անօթի էք, վասն զի պիտի կշտանաք. երանի՛
22 ձեզ որ հիմա կուլաք, վասն զի պիտի խնդաք։ Երա-
նի՛ է ձեզի՝ երբ մարդիկ ձեզ ատեն, ու երբ ձեզ
էրեխ ընէրս-ըրէնէն մերժեն ու նախատեն, և ձեր
վրայով գէշ անուն հանեն Որդւոյ մարդոյ պատճա-
23 ռաւ։ Ուրախ եղէք դուք այն օրը ու ցնծացէք, որ
ահա ձեր վարձքը շատ է երկինքը. վասն զի իրենց
24 հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէներուն։ Բայց
վա՛յ ձեզի հարուստներուդ, վասն զի ձեր մխիթարու-
25 թիւնը առած էք։ Վա՛յ ձեզի որ կուշտ էք, վասն զի
պիտի անօթենաք. վա՛յ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք,
26 վասն զի սուգ պիտի ընէք ու լաք։ Վա՛յ ձեզի երբ
*մարդիկ ձեր վրայով աղէկ խօսին, վասն զի իրենց
հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն։
27 Բայց կ'ըսեմ ձեզի որ մտիկ կ'ընէք, Սիրեցէք ձեր
28 թշնամիները, ձեզ ատողներուն բարի ըրէք. Ձեզ
անիծողները օրհնեցէք, ձեզի նեղութիւն տուողնե-
29 րուն համար աղօթք ըրէք. Ան որ քու մէկ ծնօտիդ
կը զարնէ, միւսն ալ մօտեցուր անոր. և ան որ քու
վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մի արգիլեր անկէ շա-
30 պիկդ ալ։ Ա՛յն ամէնուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տուր, ու

*Ոմանք, բոլոր մարդիկ

31 քու բաներդ առնողն ալ անանդ մի պահանջեր, եւ
ինչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ ա-
32 նոնց այնպէս ըրէք, եւ եթէ դուք ձեզ սիրողները
սիրէք, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի մեղաւոր-
33 ներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները. եւ եթէ դուք
ձեզի բարի ընողներուն բարի ընէք, ի՞նչ շնորհ կ'ու-
նենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն.
34 եւ եթէ այնպիսի մարդոց փոխ տալ որոնցմէ յոյս
ունիք առնելու, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի
մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կուտան, որ-
35 պէս զի նոյն չափով եւս առնեն: Հապա սիրեցէք
դուք ձեր թշնամիները, ու բարի ըրէք, և փոխ տուէք
առանց փոխարէնի մը ապասելու, և ձեր վարձքը շատ
պիտի ըլլայ, ու Բարձրեալին որդիները պիտի ըլլաք.
վասն զի անիկա բարերար է ապերախտներուն ու չա-
36 րերուն: Ուրեմն գթած եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ
37 գթած է: Մի դատէք, ու պիտի չդատուիք. մի դա-
տապարտէք, ու պիտի չդատապարտուիք. ներեցէք,
38 ու ձեզի պիտի ներուին. Տուէք, ու ձեզի պիտի տրուի.
աղէկ չափով կոխուած, ցնցուած, լեփլեցուն պիտի
տրուի ձեր գոգը. քանզի այն չափովը որով դուք կը
չափէք, ձեզի պիտի չափուի:
39 Առակ մըն ալ բսաւ անոնց, Միթէ կոյրը կուրին
կրնա՞յ առաջնորդութիւն ընել. չէ՞ որ երկուքն ալ
40 փոսը պիտի իյնան: Աշակերտը իր վարդապետէն մեծ
չէ, բայց ամէն կատարեալներ վարժուածը իր վար-
դապետին պէս կ'ըլլայ:
41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տես-
42 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: Կամ
ինչպէս կրնաս բսել քու եղբօրդ, եղբայր, թող

տուր որ աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ. և դուն քու աչ-
քիդ մէջի գերանը չես տեսներ. կեղծաւոր, առաջ
քու աչքէդ գերանը հանէ, ու ետքը պարզ պիտի
տեսնես քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը հանելու:
43 Քանզի չկայ բարի ծառ մը որ չար պտուղ բերէ, ոչ
44 ալ չար ծառ մը որ բարի պտուղ բերէ. վասն զի ա-
մէն ծառ իր պտուղէն կը ճանչցուի. քանզի փուշե-
րէն թուզ չեն քաղեր, ու մորենիէն խաղող չեն
45 ժողվեր: Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բա-
րութիւն կը դրսեւ, և չար մարդը իր սրտին չար գան-
ձէն չարութիւն կը դրսեւ. վասն զի իր բերանը սրտին
առատութենէն կը խօսի:
46 Եւ ինչո՞ւ զիս Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու բսած բա-
47 ները չէք կատարեր: Ամէն մէկը որ ինծի կու գայ և
իմ խօսքերս կը լսէ ու զանոնք կը կատարէ, ձեզի
48 ցուցնեմ թէ որո՛ւ կը նմանի: Անիկա տուն շինող
մարդու մը կը նմանի, որ փորեց ու խորութիւնցուց, ու
հիմը վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորդած ատենը
գետը զարկաւ այն տանը, ու չկրցաւ զանիկա շար-
49 ժել, վասն զի վէմի վրայ հաստատուած էր: Բայց ան
որ իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր, կը նմանի այն
մարդուն՝ որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ.
որուն գետը զարկաւ, և շուտ մը փլաւ, ու այն տանը
կործանումը մեծ եր

ԳԼ. Է

1 Ու երբ իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջնե-
2 րուն խօսելը լմնցուց, մտաւ Կափառնայումի: Եւ հար-
իւրապետի մը ծառայ ծանր հիւանդացած՝ մեռ եր

3 մեռնելու, որ սիրելի էր անոր, երբ Յիսուսի վրայով
լսեց, Հրեաներէն դէպ ՚ի Ծերը դրկելով՝ աղաչէց
4 անոր որ գայ իր ծառան ապրեցնէ։ Անոնք ալ եկան
Յիսուսի և թախանձանօք կ՚աղաչէին անոր ու կ՚ըսէին
թէ Անիկա արժանի է՝ որու այս ընծան պիտի ընես
5 Վասն զի մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա
6 շինեց մեզի։ Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբ տա-
նէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը դրկեց անոր դէպ
՚ի բարեկամներ, ու ըսաւ անոր, Տէր, մի՛ ցաղնիր,
վասն զի ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակ
7 մտնես. Անոր համար ես ինքզինքս ալ արժանի չե-
պեցի քեզի գալու. հապա խօսքով զրուցէ, և իմ
8 ծառաս պիտի բժշկուի։ Վասն զի ես ալ իշխանու-
թեան տակ գրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս
տակ զինուորներ ունիմ. և ասոր կ՚ըսեմ՝ Գնա, ու
կ՚երթայ. և միւսին՝ Թէ եկուր, ու կու գայ. և ծա-
9 ռայիս՝ Թէ Ա՛յս բանը ըրէ, ու կ՚ընէ։ Յիսուս այս
բաները լսելով զարմացաւ անոր վրայ. և իր հետևէն
գացող ժողովուրդին դարձաւ ու ըսաւ, Ձեզի կ՚ըսեմ՝
որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ։
10 Ու պատգամաւորները նորէն տուն դարձան, և հի-
ւանդ ծառան առողջացած գտան։

11 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը քաղաք մը կ՚երթար,
որուն անունը Նային էր, և անոր հետ կ՚երթային իր
12 աշակերտներէն շատերը ու մեծ բազմութիւն։ Ու
երբ քաղաքին դրանը մօտեցաւ. ահա մեռել մը
դուրս կը հանէին, իր մօրը մէկ հատիկ տղան. և ա-
նիկա այրեւմտի էր, ու քաղաքին շատ ժողովուրդը
13 անոր հետ էր։ Եւ Տէրը զանիկա տեսնելով խղճաց
14 անոր վրայ, ու ըսաւ անոր, Մի լար։ Եւ մօտենալով՝

դագաղին դպաւ, ու տանողները կանգ առին. և ըսաւ,
15 Ով պատանի քեզի կ՚ըսեմ՝ Ելիր։ Ու մեռելը նստաւ
նստաւ, ու սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ զանիկա իր մօրը։
16 Եւ ամէնն ալ վախով բռնուեցան, ու զԱստուած
կը փառաւորէին՝ ըսելով թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր
է մեր մէջ. և թէ Աստուած իր ժողովուրդին այցե-
17 լութիւն ըրաւ։ Եւ այս ձայնը անոր վրայով բոլոր
Հրէաստան եղաւ, ու բոլոր շրջակայ տեղերը։

18 Եւ Յովհաննէսի պատմիչին իր աշակերտները այս
19 ամէն բաներուն վրայով։ Յովհաննէս ալ իր աշա-
կերտներուն երկուքը իրեն կանչեց, և ղրկեց Յիսուսի
ըսելով՝ Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի
20 մը սպասենք։ Եւ այն մարդիկը եկան անոր ու ըսին,
Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ ղրկեց քեզի, ու կ՚ըսէ,
Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի մը սպասենք։
21 Եւ նոյն ժամուն շատերը բժշկեց էրէներէ հիւանդու-
թիւններէն ու հարուածներէն և չար ոգիներէն, ու
22 շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ՝ անոնց ըսաւ, Գացէք Յովհաննէսի
պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լսեցիք. որ կոյրերը կը
տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին,
խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ՚առնեն,
23 աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի։ Եւ երանի՛
անոր որ իմ վրայովս չգայթակղիր։

24 Ու երբ Յովհաննէսի դրկած մարդիկը գացին, Յի-
սուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէսի հա-
մար, Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. եղէ՞գ
25 մը հովէն շարժուած։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք.
փափակ հանդերձներ հագած մարդ մը. ահա ա-
նոնք որ փառաւոր հագուստներով ու փափկութեան

26 մէջ են, թագաւորական պալատներն են։ Հապա ինչ
ուեմնելու էիք. մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ ձեզի, մար-
27 գարէէ մէն ալ աւելի։ Ասոնց վրայ է՝ որու հա-
մար գրուած է, Ահա ես իմ դեսպանս կը ղրկեմ քա-
ջերեմիդ առջեւէն, ու քու ճամբադ պիտի պատրաստէ
28 քու առջեւեդ։ Ըանդի կ'ըսեմ ձեզի, Կիներէն ծնած-
ներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ
չկայ. սակայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ
ամէնէն պզտիկը անկէ մեծ է։
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները երբ լսե-
ցին, արդարացուցին զԱստուած, որ Յովհաննէսի
30 մկրտութիւնովը մկրտուեցան։ Բայց փարիսեցիները
և օրինականները իրենց անձին դէմ Աստուծոյ խոր-
հուրդը անարգեցին, և անկէ չմկրտուեցան։
31 *Ուստի որո՞ւ նմանցնեմ այս ազգին մարդիկը, և
32 որո՞ւ կը նմանին։ Կը նմանին տղոց, որոնք շուկաները
նստելով իրարու կը կանչեն ու կ'ըսեն, Փող հնչե-
ցուցինք ձեզի, ու չխաղացիք, ողբ կարգացինք ձեզի,
33 ու չլացիք։ Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ
հաց կ'ուտէր և ոչ գինի կը խմէր, ու կ'ըսէք, Դեւ
34 կայ անոր ներսիդինն։ Որդին մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ
ու կը խմէ, և կ'ըսէք, Ահա ուտող և արբեցող մարդ
35 մը, մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ։ Եւ
իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր որդիներէն։
36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր որ իրեն հետ
հաց ուտէ. ան ալ փարիսեցիին տունը մտաւ ու սե-
37 ղան նստաւ։ Եւ ահա քաղաքին մէջ մեղաւոր կին
մը կար. երբ իմացաւ Թէ անիկա փարիսեցիին տունը

*Ոմանք, Եւ Տէրը ըսաւ, Ուստի

սեղան նստեր է, շիշ մը անուշահոտ իւղ բերաւ.
38 Ու հետևի կողմէն անոր ոտքերուն քով կեցեր՝ կու-
լար, և արցունքովը սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու
իր գլխուն մազերովը կը սրբէր, և կը համբուրէր ու
39 նոր ոտքերը, ու իւղով կ'օծէր։ Ու երբ տեսաւ փա-
րիսեցին, որ զանիկա հրաւիրեր էր, կ'ըսեր իր միտքին
մէջ, Այսիկա եթէ մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար
Թէ ո՛վ և ի՛նչպէս կին է իրեն դպչողը, վասն զի մե-
40 ղաւոր է։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոր, Սիմոն, քեզի բան մը ունիմ ըսելու. ան ալ
41 ըսաւ, Ըսէ, վարդապետ. Ե ըս, Փոխատուող մը
երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հարիւր դա-
42 հեկան պարտք ուներ, ու միսը չհատուցին Եւ որով-
հետև հատուցանելու իրմովը-ինչ չունէին, երկու-
քին ալ շնորհեց. հիմա ըրուցէ, Անոնցմէ ո՞րը աւելի
43 պիտի սիրէ զանիկա։ Պատասխան տուաւ Սիմոն ու
ըսաւ, Ինծի այսպէս կ'երեւնայ, Թէ որո՛ւ որ շատ
44 շնորհեց. ան ալ ըսաւ անոր, Ուղիղ դատեցիր։ Ու
դառնալով դէպ ի այն կինը՝ ըսաւ Սիմոնի, Կը տես-
նե՞ս այս կինը. ես քու տունդ մտայ, դուն ոտքերուս
ջուր չտուիր, բայց անիկա իր արցունքովը ոտքերս
45 թրջեց, և իր *մազերովը սրբեց։ Դուն ինծի համբոյր
մը չտուիր, բայց անիկա հոն մտնելէս ի վեր ոտքերս
46 համբուրելէն չդադարեցաւ։ Դուն իմ գլուխս ձէ-
թով չօծեցիր, բայց անիկա իմ ոտքերս անուշահոտ
47 իւղով օծեց։ Ասոր համար կ'ըսեմ քեզի, Ներուած
են ասոր շատ մեղքերը, վասն զի շատ սիրեց. բայց
48 որուս որ քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ։ Ու

*Ոմանք, գլխուն մազերովը

49 բսաւ անոր, Քու մեղքերդ ներուած են։ Եւ անոր
հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջ ըսել, Ո՞վ
է ասիկա որ մեղքերու թողութիւն ալ կու տայ։
50 Եւ ինք ըսաւ կնոջը, Քու հաւատքդ քեզ *փրկեց,
գնա խաղաղութեամբ։

ԳԼ. Ը

1 Ա եղաւ որ անկէ ետև ա՛լ ինք քաղաքէ քաղաք
ու գեղէ գեղ պտըտելով կը քարոզէր, և Աստուծոյ
թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր, ու տասներկու-
2 քը իրեն հետ էր. նաև քանի մը կիներ՝ որոնք չար ոգի-
ներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին. Մարիամ
որ Մագդաղենացի կ'ըսուեր, ուրկէ եօթը դեւ ելեր
3 էր, Եւ Յովհաննա, Հերովդէսի տանը վերակացուին
Քուզային կինը, ու Շուշան և շատ ուրիշներ, որոնք
իրենց ստացուածքովը †անոր ծառայութիւն կ'ընէին։
4 Ու երբ մեծ բազմութիւն ժողվուեցաւ և շատ քա-
5 ղաքներէ իրեն եկան, առակով մը ըսաւ անոնց, Սերմ
ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը
մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ և ոտքէ տակ կոխ-
ուեցաւ, ու երկինքի թռչուններըը կերան զանիկա։
6 Եւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին
7 պէս չորցաւ, հոգին հիւթ չունենալուն համար։ Եւ
ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետ
8 բուսանելով խեղդեցին զանիկա։ Եւ ուրիշը աղէկ հողի
մէջ ինկաւ, ու բուսանելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ

*Կամ՝ բժշկեց
†Մաս., անոնց

տուաւ։ Երբ այս բաները կը զրուցէր, կ'աղաղակէր
Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
9 Եւ իր աշակերտները կը հարցնէին իրեն՝ ըսելով
10 թէ Ինչ պիտի ըլլայ այն առակը։ Ան ալ ըսաւ,
Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորու-
թեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առակնե-
րով կը խօսիմ. որպէս զի տեսնելով՝ չտեսնեն, և լսե-
լով՝ չհմանան։
11 Արդ առակը այս է. Սերմը Աստուծոյ խօսքն է։
12 Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու
հոգը Սատանայ կու գայ, անոնց սրտէն կը հանէ
խօսքը, որպէս զի չըլլայ թէ հաւատան ու փրկուին։
13 Եւ ապառաժին վրայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն,
ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց արմատ
չունին. ատեն մը կը հաւատան, ու փորձութեան
14 ժամանակ կը հեռանան։ Եւ փուշերուն մէջ ինկածը
անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգերով ու հարստու-
թիւնով և այս կեանքին ցանկութիւններովը գըս-
15 ղած ըլլալով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'ըլլան։ Իսկ
աղէկ հողի մէջ գտնուածը անոնք են՝ որ բարի և յօ-
ժար սրտով լսելով խօսքը կ'ընդունին ու համբերու-
թիւնով պտուղ կ'ուտան։
16 Ձկոյ մէկը որ ճրագ վառէ ու ամանի մը տակ կամ
մահիճին ներքև դնէ, հապա աշտանակի վրայ կը
17 դնէ, որպէս զի ներս մտնողները լոյսը տեսնեն։ Վասն
զի չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ
դաղտուկ բան մը որ պիտի չգիտցուի ու երևան չելլէ։
18 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս կը լսէք. քանզի ով որ
ունի՝ անոր պիտի տրուի, և ով որ չունի՝ այն ալ զոր
ինք կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի։

19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան, ու բաղ-
20 մութենէն չէին կրնար անոր քով երթալ։ Եւ անոր
իմացուցին՝ ըսելով, Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրս
21 կայներ են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն։ Եւ անիկա
պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Իմ մայրս ու իմ
եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն
ու զանիկա կը կատարեն։

22 Ու եղաւ որ օր մը նաւը մտաւ ինք և իր աշակերտ-
ներն ալ, ու ըսաւ անոնց, Փոքակին միւս կողմը անց-
23 նինք. և ճամբայ ելան։ Ու երբ նաւով կ'երթային,
ինք քնացաւ. ու հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին
վրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտանգի մէջ
24 էին։ Մօտեցան, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Վար-
դապետ, վարդապետ, ահա կը կորսուինք. ան ալ
ելաւ ոտտեց հովին ու ջուրերուն խռովութեանը, և
25 հանդարտեցաւ, ու խաղաղութիւն եղաւ։ Եւ ըսաւ
անոնց, Ո՞ւր է ձեր հաւատքը. և անոնք վախի մէջ
ինկած՝ զարմացան, ու իրարու կ'ըսէին, Արդեօք ո՞վ
է սակայն՝ որ հովերուն ու ջուրին ալ հրամայէ կու
տայ, և կը հնազանդին մեզի։

26 Ու նաւեցուով իջան *Գադարացւոց երկիրը, որ Գա-
27 լիլեայի դիմացն կողմն է։ Եւ ինք ցամաքը ելլելուն
պէս՝ այն քաղաքէն մարդ մը ելաւ դիմացը, որուն
ներսը շատ տարեներ ի վեր դեւեր կային. ու անիկա
հանդերձ չէր հագներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր,
28 հապա գերեզմաններու մէջ։ Եւ Յիսուսը տեսնելով՝
աղաղակեց ու ինկաւ անոր առջեւ, ու բարձր ձայ-
նով ըսաւ, Դուն ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս,

*Ոմանք, Գերգեսացւոց

Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ. կ'աղաչեմ քեզի, ինծ մի
29 տանջեր։ (Վասն զի հրամայեց պիղծ ոգիին որ այն
մարդէն ելլէ. որովհետեւ շատ ատեն էր որ զանիկա
յափշտակեր էր, և ան կապուած էր շղթաներով ու ոտնակա-
պերով կապուած կը պահուէր, բայց կապերը կը
30 կոտրատէր ու դեւէն անապատը կը քշուէր։) Հարցուց
անոր Յիսուս ու ըսաւ, Անունդ ի՞նչ է. ան ալ ըսաւ,
Լեգէոն. վասն զի շատ դեւեր մտեր էին անոր ներսի-
31 դին։ Եւ կ'աղաչէին անոր որ անդունդը երթալու
32 հրամայեր չընէ իրենց։ Եւ այն տեղ շատ խոզերու
հօտանակ մը կար, որոնք լեռը կ'արածուէին. ու աղա-
չեցին անոր որ իրենց հրամայեր տայ անոնց մէջ մտնե-
33 լու. և հրամայեր տուաւ անոնց։ Ու դեւերը մարդէն
ելլելով՝ խոզերուն մէջ մտան ու հօտանակը գահավէժ
34 տեղէն ծովակը վազեց ու խեղդուեցաւ։ Եւ խոզա-
բածները այս եղած բանը տեսնելով փախան, ու
35 պատմեցին քաղաքը ու ագարակները։ Եւ դուրս
ելան եղած բանը տեսնելու, ու եկան Յիսուսի, և
գտան այն մարդը՝ ուրկէ դեւերը ելեր էին, հագուած
ու խելքը վրան Յիսուսի ոտքերուն քով նստած, ու
36 վախցան։ Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
37 թէ ի՛նչպէս դիւահարը ազատեցաւ։ Եւ Գադարաց-
ւոց շրջակայ տեղերը գտնուող բոլոր բազմութիւնը
կ'աղաչէր անոր, որ իրենցմէ երթայ, վասն զի մեծ
վախով բռնուած էին. ան ալ նաւը մտնելով ետ դար-
38 ձաւ։ Եւ այն մարդը՝ ուրկէ դեւերը ելեր էին, կ'աղա-
չէր անոր որ հետը ըլլայ. բայց Յիսուս արձակեց զա-
39 նիկա ու ըսաւ, Դարձիր քու տունդ, ու պատմէ ինչ
որ Աստուած քեզի ըրաւ։ Ան ալ դնաց, ու բոլոր
քաղաքին մէջ քարոզեց ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ։

40 Ու երբ Յիսուս եւս դարձաւ, ժողովուրդը զանիկա
41 ընդունեց, վասն զի ամէնը անոր կը ապասէին։ Եւ
ահա Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ, ու ինք ժո-
ղովարանին իշխանն էր. և Յիսուսի ոտքը իյնալով
42 կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ. վասն զի մէկ
հատիկ աղջիկ մը ունէր, գրեթէ տասներկու տարե-
կան, որ մեռնելու մօտ էր. ու երբ անիկա կ'երթար,
բազմութիւնը կը նեղէր զանիկա։
43 Եւ կին մը, որ տասներկու տարիէ ի վեր արիւնի
տեսաւեսութեան մէջ էր, ու իր բոլոր ունեցածը
բժիշկներուն ծախք ըրած էր, և իրեն ոչ մէկէն բժըշ-
44 կուելու ճար մը եղած էր, եւաւէն մօտենալով անոր
հանդերձին քղանցքին դպաւ, և իսկոյն իր արիւնին
45 հոսումը դադարեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Ո՞վ էր ան
որ ինծի դպաւ. երբ ամէնը կ'ուրանային, ըսաւ Պետ-
րոս ու անոր հետ եղողները, Վարդապետ, բազմու-
թիւնը քեզ կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսես թէ Ո՞վ
46 ինծի դպաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Մէկը ինծի դպաւ,
47 քանզի իմացայ որ ինծմէ զօրութիւն մը ելաւ։ Երբ
տեսաւ կինը որ բնաւ անկէ չպահուեցաւ, դողալով
եկաւ ու անոր առջև ինկաւ, և բոլոր ժողովուրդին
առջև անոր պատմեց թէ ինչ բանի համար անոր
դպեր էր, և թէ ինչպէս ինք իսկոյն բժշկուեցաւ։
48 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Քաջալերուէ, աղջիկ, քո
հաւատքդ քեզ բժշկեց, գնա խաղաղութեամբ։
49 Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովրդապետին տունէն
մէկը եկաւ ու ըսաւ անոր, Աղջիկդ մեռաւ, ալ վար-
50 դապետը մի յոդնեցներ։ Բայց Յիսուս երբ լսեց,
պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Մի վախնար,
51 միայն հաւատա, ու պիտի ապրի։ Եւ երբ տունը

մտաւ, ուրիշ մէկը թող չտուաւ որ մտնէ, բայց
միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը ու աղ-
52 ջկան հայրը ու մայրը։ Ամէնն ալ կու լայէին ու կ'աղ-
բայէին անոր վրայ. և ինք ըսաւ, Մի լաք, անիկա մե-
53 ռած չէ, հապա կը քնանայ։ Եւ անոնք ծաղր կ'ընէին
54 զանիկա, քանզի գիտէին թէ մեռաւ։ Ու ինք ամէնն
ալ դուրս հանելով բռնեց անոր ձեռքէն ու կանչեց՝
55 ըսելով, Աղջիկ, ելիր։ Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու
իսկոյն ոտք ելաւ. և Յիսուս հրամայեց որ ուտելիք
56 տան անոր։ Ու անոր ծնողքը սաստիկ մնացին. և ինք
անոնց պատուիրեց որ եղած բանը մարդու չպատմեն։

ԳԼ. Թ

1 Եւ իր տասներկու *աշակերտները մէկտեղ իրեն
կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ
2 բոլոր դեւերուն վրայ ևախտերը բժշկելու։ Եւ զա-
նոնք ղրկեց որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարո-
3 զեն ու հիւանդները բժշկեն։ Եւ ըսաւ անոնց, Ճամ-
բուն համար բան չտանէք, ոչ գաւազան և ոչ պարկ,
ոչ հաց և ոչ ստակ, ոչ ալ կրկին հանդերձ ունե-
4 նաք։ Եւ ո՛ր տունը որ մտնէք, հոն մնացէք ու անկէ
5 ելէք։ Ու անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, երբ այն քա-
ղաքէն կ'ելլէք, ձեր ոտքերուն փոշին անդամ թօթո-
6 վեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու համար։ Եւ
անոնք ելան ու գեղէ գեղ կը պտըտէին, և ամէն
տեղ աւետարանը կը քարոզէին ու բժշկութիւն
կ'ընէին։

*Ո՞ւռնդ, առաքեալները

7 Եւ Հերովդէս լսելով զործեալսն ամենայն՝ տարակուսանաւք մտանէր, զի ասէին ոմանք
8 եթէ Յովհաննէս յարուցեալ է յերկնից, եւ ոմանք՝ եթէ Եղիա երեւեցաւ, եւ ոմանք՝ եթէ մարգարէ ոմանց հնոցն յարուցեալ է:
9 Եւ ասէ Հերովդէս՝ Զգլխատեցի զՅովհաննէս, եւ դու ո՞վ ես զոր ես լսեմ զայսպիսիս: Եւ ջանայր տեսանել զնա:
10 Եւ դարձեալ առաքեալքն՝ պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին: Եւ առեալ զնոսա՝ քաշուեցաւ առանձինն յանապատ տեղի մի քաղաքի որ կոչի Բեթսայիդա:
11 Եւ ամբոխք գիտացին, եւ գնացին զկնի նորա: Եւ ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր նոցա զարքայութեան աստուծոյ, եւ զկարօտեալսն բժշկութեան՝ առնէր առողջ:
12 Եւ սկսաւ հովանալ աւուրն: Եկեալ տասնիւքն ասեն ցնա՝ Արձակեա զամբոխսն, զի երթեալ ի գիւղս շրջակայս եւ ի դաշտս՝ հանգիցին եւ գտցեն կերակուր, զի աստ յանապատի տեղւոջ եմք:
13 Եւ ասէ ցնոսա՝ Տուք դուք նոցա ուտել: Եւ ասեն՝ Չունիմք մեք հինգ հացք եւ երկու ձուկ, եթէ ոչ երթեալ մեք գնեսցուք ի համար ամենայն ժողովրդեանս կերակուր:
14 Զի էին իբրեւ հինգ հազարք արանց: Եւ ասէ ցաշակերտսն՝ Արկէք զնոսա ընդ հինգիսն ընդ հարիւրեսն:
15 Եւ արարին այնպէս, եւ հանգուցին զամենեսեան:
16 Եւ առեալ զհինգ հացսն եւ զերկու ձուկն՝ հայեցաւ յերկինս, եւ օրհնեաց զնոսա եւ կտրեաց, եւ ետ աշակերտացն զի դիցեն առաջի ամբոխին:

17 Եւ կերան ամենեքին եւ յագեցան. եւ վերացուցին զաւելորդսն նոցա՝ տասն զամբիոնս լցեալս կտորաց:
18 Եւ եղեւ որ էր միայն աղօթեալ զնա աշակերտունքն էին, եւ հարցանէր զնոսա՝ եւ ասէր, Զիս ո՞վ ասեն ամբոխք թէ եմ:
19 Եւ նոքա պատասխանի տուեալ՝ ասեն, Յովհաննէս մկրտիչ, եւ ուրիշք՝ Եղիա, եւ ուրիշք՝ թէ մարգարէ ոմանց հնոցն յարուցեալ է:
20 Եւ ասէ ցնոսա՝ Դուք զիս ո՞վ ասէք թէ եմ: Պատասխանի տուեալ Պետրոս ասէ՝ Զքրիստոս աստուծոյ:
21 Եւ նա սաստեալ պատուիրեաց նոցա զի զայս բան մարդոյ ոչ ասասցեն:
22 Եւ ասէ թէ Պէտք է զի Որդի մարդոյ շատ չարչարանս կրէ, եւ ծերոցն եւ քահանայապետացն եւ դպրացն մերժեալ լինիցի, եւ սպանանիցի, եւ յերրորդ աւուր յարիցէ:
23 Եւ ասէր ցամենեսեան՝ Եթէ ոք կամի զհետ իմ գալ, ուրասցի զանձն իւր, եւ առնուցէ զխաչ իւր զաւուր ամենայն, եւ գայցէ զհետ իմ:
24 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ նա կեցուսցէ զնա:
25 Զի զի՞նչ օգտի մարդոյ եթէ զամենայն աշխարհ շահեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ վնասեսցէ:
26 Զի որ ոք ամաչեսցէ զիս եւ զբանս իմ՝ զայնմանէ ամաչեսցէ Որդի մարդոյ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք եւ հաւրն եւ սրբոց հրեշտակաց:
27 Եւ ասէ ցնոսա՝ Ճշմարիտ ասեմ ձեզ, եթէ կան ոմանք յայսոսիկ որ կայնողացն՝ մինչեւ ոչ տեսանիցեն զարքայութիւն աստուծոյ:

28 Ու եղաւ որ այս խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով, լեռը
29 ելաս աղօթք ընելու։ Ու երբ ինք աղօթք կ՚ընէր, իր երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը
30 ճերմակ ու փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու մարդիկ իրեն հետ կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու Եղիա էին,
31 Փառքով երեւցած, և անոր այս ելեւէջն վրայով կը խօսէին, որ Երուսաղէմի մէջ պիտի կա-
32 տարուէր։ Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները քնա-նալ ծանրացած էին, ու երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը և այն երկու մարդիկը որոնք անոր քով կե-
33 ցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուեցան անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. Վարդապետ, աղէկ է որ հոս կենանք, ու երեք խրճիթ շինենք. մէկը քեզի՝ և մէկը Մովսէսի՝ ու մէկը Եղիայի, վասն զի
34 չէր գիտեր թէ ինչ կը խօսէր։ Նա քանի որ անիկա այս բաները կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ հո-վանի եղաւ, և ամպին տակ մնած աւելնին վախ-
35 ցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսելով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, ասոր մտիկ ըրէք։ Եւ երբ այն ձայնը եղաւ, Յիսուս միայնակ գտնուեցաւ։ Ու իրենք լուռ կեցան, և իրենց տեսածներէն այն օրերը մարդո՛ւ բան մը չպատմեցին։
37 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար
38 իջան, շատ ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ։ Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մարդ մը աղաղակեց ու ըսաւ, Վարդապետ, կ՚աղաչեմ քեզի, նայէ իմ որդիիս,
39 քանզի իմ մէկ հատիկս է։ Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ զանիկա. ան ալ յանկարծ կը կանչաբռատէ, և զանիկա ցնցելով կը փրփրեցնէ, ու հազիւ կը զատուի

40 անկէ՝ չարդուքառդ ընելով զանիկա. Ես քու աշակերտներուդ աղաչեցի որ հանեն զանիկա. ու չկրցան։
41 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խոտորնակ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլ-
42 լամ ու ձեզի համբերեմ. հոս բեր քու որդիդ։ Ու երբ դեռ կը մօտենար, դեւը զանիկա գետինը զար-
43 կաւ ու աստիկ ցնցեց։ Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան ու զանիկա իր հօրը տուաւ։
44 Եւ ամէնը կը զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ զո-ծերուն վրայ։

Ու քանի որ ամէնը կը զարմանային Յիսուսի բոլոր բաները գործերուն վրայ, անիկա ըսաւ իր աշակերտներուն, Դուք այս խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն զի Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։
45 Բայց անոնք չէին իմանար այն խօսքը, և անոնցմէ ծածկուած էր որպէս զի չհասկնան, ու կը վախնային այն խօսքին համար իրեն հարցնելու։
46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ որդեզ
47 իրենց մէջ ո՞վ է մեծ։ Իսկ Յիսուս անոնց սրտին խորհուրդը իմանալով՝ տղայ մը առաւ ու զանիկա
48 իր քով կայնեցուց, Եւ ըսաւ անոնց, Ով որ այս տղան իմ անունովս կ՚ընդունի՝ զիս կ՚ընդունի. և ան որ զիս կ՚ընդունի՝ անիկա զիս ղրկողը կ՚ընդունի՝ վասն զի ան որ ձեր ամէնուն մէջ պզտիկ է, անիկա մեծ պիտի ըլլայ։
49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ, Վարդապետ, մենք տեսանք որ քու անունովդ դեւեր կը հաներ և զանիկա արգիլեցինք, վասն զի մեզի հետ

50 չպատրիարք։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Մի ապգիլէք. քանզի ան որ *մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմն է։
51 Ու եղաւ որ երբ իր ալեփոխել վերանալու օրերը կը կատարուէին, ինք ալ †հաստատ որոշեց՝ երուսաղէմ երթալ։ Եւ իր երեսին առջևէն պատգամաւորներ ղրկեց. և երբ գացին, Սամարացւոց մէկ գեղը մտան որպէս զի իրեն համար պատրաստութիւն
53 մը ընեն։ Եւ չընդունեցին զանիկա, վասն զի անոր երեսը դէպ ի երուսաղէմ երթալու չէր։
54 Երբ իր աշակերտները, Յակոբոս ու Յովհաննէս, տեսան, ըսին, Տէր, կ'ուզե՞ս որ ասնք, ու երկինքէն կրակ իջնէ և սատկեցնէ զանոնք, ընչպէս Եղիա ալ
55 ըրաւ։ Նա դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով,
56 Չէք գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր էք դուք։ ‡Վասն զի Որդին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կորսնցնելու, հապա փրկելու։ և ուրիշ գեղ մը գացին։
57 Ու երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր, Տէր, քու եւևէդ գամ՝ ուր որ երթաս։
58 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչուններըը՝ բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ չունի, ուր իր գլուխը դնէ։
59 Ուրիշի մէն ալ ըսաւ, Եկուր իմ եւևէս։ ան ալ ըսաւ, Տէր, ինծի հրաման տուր որ առաջ երթամ
60 իմ հայրս թաղեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Թող տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները, բայց դուն գնա Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ։

*Ումանք, մեզի հակառակ չէ, ձեր
†Յոյն. երեսը հաստատեց
‡Ումանք կ'ասին

61 Ուրիշ մէն ալ ըսաւ, Տէր, ես քու եւևէդ պիտի գամ, բայց ինծի հրաման տուր որ առաջ իմ տունս մէջ եղողները
62 ներուն։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ոչ մէկը որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու եւևին կը նայի, Աստուծոյ թագաւորութեանը յարմար է։

ԳԼ. Ժ

1 Ասկէ յետոյ Տէրը ուրիշ եօթանասունն ալ որոշեց, և զանոնք իր առջևէն երկու երկու ղրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթար։
2 Եւ կ'ըսէր անոնց, Հունձքը շատ է, ու մշակները քիչ։ ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք որ մշակներ
3 հանէ իր հունձքին։ Գնացէք. տես ես ձեզ կը ղրկեմ իբրև գառներ գայլերու մէջ։ Չունի հետ քսակ մի առնէք, ոչ ալ պարկ, և ոչ կօշիկներ, ու ճամբան
5 մարդո՛ւ բարև մի տաք։ Եւ ո՛ր տուն որ մտնէք՝ առաջ ըսէք, *Խաղաղութիւն այս տանը։ Ու եթէ հոն խաղաղութեան մարդ՝ կայ, ձեր բարևը պիտի հանգչի
7 անոր վրայ, ապա թէ ոչ՝ ձեզի պիտի դառնայ։ Եւ այն տանը մէջ մնացէք, ու անոնցմէ կերէք ու խմեցէք, վասն զի մշակը իր վարձքին արժանի է. տունէ
8 տուն մի փոխանակէք։ Եւ ո՛ր քաղաք որ մտնէք ու ձեզ
9 ընդունին, ինչ որ ձեր առջև դրուի՝ կերէք. Ու ժժչկեցէք անոր մէջի հիւանդները, և ըսէք անոնց,
10 Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է։ Բայց ո՛ր քաղաք որ մտնէք ու ձեզ չընդունին, անոր հրա-

*Յոյն. Խաղաղութիւն
†Յոյն. խաղաղութեան որդի

11 պարակները ելլելով ըսեր, Ա՛յն փուչին ալ որ ձեր
քաղաքէն մեր ոտքերուն փակած է, ձեզի կը թօթ-
վենք. միայն թէ զայս գիտնաք որ Աստուծոյ թա-
12 գաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է։ Ձեզի կ'ըսեմ որ
այն օրը Սոդոմի գոտեպնդութիւն աւելի դիւրին պիտի ըլ-
13 լայ՝ քան թէ այն քաղաքին։ Վա՛յ քեզ, Քորազին,
վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա, վասն զի եթէ Տիւրոսի ու
Սիդոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
մէջ եղան, շատոնց մէջքերնուն մաղով ու մոխիրի մէջ
14 նստելով ապաշխարած պիտի ըլլային։ Բայց դատաս-
տանին օրը Տիւրոսի ու Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի
15 ըլլայ քան թէ ձեզի։ Եւ դուն, Կափառնայում, որ
մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
16 իջնես։ Ան որ ձեզի մտիկ կ'ընէ, ինծի մտիկ կ'ընէ,
և ան որ ձեզ կը մերժէ, զիս կը մերժէ. և ան որ զիս
կը մերժէ, զիս զրկողը կը մերժէ։
17 Եւ եօթանասուն աշխէրտները դարձան ուրախու-
թեամբ ու ըսին, Տէր, քու անունովդ դեւերն ալ
18 մեզի կը հնազանդին։ Եւ ըսաւ անոնց, Սատանան
19 փայլակի պէս երկինքէն վար իյնած կը տեսնէի։ Ահա
ձեզի իշխանութիւն կու տամ օձերու ու կարիճնե-
րու և թշնամիին բոլոր զօրութեանը վրայ կոխկռտե-
20 լու. ու բնաւ բան մը ձեզի պիտի չվնասէ։ Բայց դուք
անոր վրայ մի ուրախանաք որ ջրդ ոգիները ձեզի կը
հնազանդին, հապա ուրախացէք որ ձեր անունները
երկինքը գրուած են։
21 Ա՛յն նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով ուրախացաւ ու
ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկինի
և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաս-
տուններէն և գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր։

այո, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ այսպէս հաճելի
22 եղաւ։ Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
մէկը չգիտեր թէ ո՛վ է Որդին, բայց միայն Հայրը.
և թէ ո՛վ է Հայրը, բայց միայն Որդին, և ան՝ որու
Որդին կ'ուզէ յայտնել։
23 Եւ աշակերտներուն դառնալով առանձին ըսաւ,
Երանի՛ այն աչքերուն՝ որոնք ձեր տեսածները կը
24 տեսնեն. Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, որ շատ մարգարէներ
և թագաւորներ ուզեցին ձեր տեսածները տեսնել,
ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել ու չլսեցին։
25 Եւ ահա օրինական մը ելաւ, ու զանիկա փորձե-
լով ըսաւ, Վարդապետ, ինչ ընեմ որ յաւիտենա-
26 կան կեանքը ժառանգեմ։ Անիկա ալ ըսաւ անոր,
Օրէնքին մէջ ինչ գրուած է, ինչպէս կը կարդաս։
27 Պատասխան տուաւ անիկա ու ըսաւ, Թու Տէր Աստ-
ուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու բոլոր անձէդ
և քու բոլոր զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ, և
28 քու ընկերդ քու անձիդ պէս։ Եւ ինք ըսաւ անոր,
Շիտակ պատասխան տուիր. տիկա ըրէ ու պիտի
29 ապրիս։ Իսկ անիկա ուզելով ինքզինք արդարացնել,
30 ըսաւ Յիսուսի, Բայց իմ ընկերս ո՞վ է։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Մարդ մը Երուսաղէմէ Երի-
քով կ'իջնէր, ու աւազակներու չորս ինկաւ, որոնք
մերկացուցին զանիկա ու վիրաւորելով կիսամեռ
31 թողուցին ու գացին։ Եւ պատահեցաւ որ քահանայ
մը այն ճամբայէն կ'իջնէր, ու զանիկա տեսնելով
32 անդին կողմէն անցաւ։ Նոյնպէս Ղեւտացի մըն ալ
այն տեղ հասնելով գնաց ու տեսաւ, և անդին կող-
33 մէն անցաւ, Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդելիս
կ'ընէր, եկաւ անոր քովն, ու զանիկա տեսնելով

34 թղճաց. Եւ մնաւցաւ, անոր վէրքերը գոթէթէց,
վրան ձէթ և գինի թափելով, ու իր գրաստին վրայ
դնելով՝ տարաւ պանդոկ մը, և անոր հոգ
35 տարաւ։ Ու հետևեալ օրը երբ կ'ելլէր անկէ, երկու
դահեկան հանեց՝ պանդոկապետին տուաւ և անոր
բսաւ, Հոգ տար անոր, ու ինչ որ աւելի ծախք ընես,
36 ես դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ։ Հիմա այն երե-
քեն ո՞րը քեզի կ'երևնայ ընկերը ըլլալ աւազակներուն
37 Ներ-ը հինոցին։ Եւ անկէ բսաւ, Ան որ ողորմա-
թիւն ըրաւ։ Ես ատեն Յիսուս բսաւ անոր, Գնա,
դուն ալ այնպէս ըրէ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային, ինք գեղ մը
մտաւ, և կին մը, Մարթա անունով, զանիկա իր
39 տունը ընդունեց։ Եւ անիկա քոյր մը ունէր, որուն
անունը Մարիամ էր, որ Եհ-ս Յիսուսի ոտքերուն
40 քով նստաւ, ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր։ Բայց
Մարթա շատ պատաւորութիւնով զբաղած էր. ե-
կաւ ասոր քով ու բսաւ, Տէր, քու հոգդ չէ՞, որ իմ
քոյրս ինծի մինակ թողուց պատաւորութեան մէջ.
41 ուստի ասոր ըսուցէ որ ինծի օգնէ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոր, Մարթա, Մարթա,
դուն շատ բաներու համար հոգ բնելով կը տագնա-
42 պիս. Բայց մէ՛կ բան պէտք է, և Մարիամ այն ազէկ
բաժինը ընտրեց, որ իրմէ պիտի չառնուի։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու եղաւ որ տեղ մը աղօթք կ'ընէր. ու երբ դադա-
րեցաւ, իր աշակերտներէն մէկը բսաւ իրեն, Տէր, մեզի
աղօթք բնել սորվեցուր, ինչպես Յովհաննէս ալ իր
2 աշակերտներուն սորվեցուց։ Եւ բսաւ անոնց, Երբ ա-

ղօթք կ'ընէք՝ ըսէք, Ով Հայր*ուր, որ երկինքն ես՝, քու
անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ գայ.
3 *քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի
վրայ։ Մեր ամէն օրուան հացը օրէ օր մեզի տուր.
4 Եւ մեզի ներէ մեր մեղքերը, քանզի մենք ալ կը նե-
րենք այն ամէնուն՝ որ մեզի պարտական են. ու մեզ
փորձութեան մի տաներ, *հապա ազատէ։
5 Եւ բսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞վ է ան որ բարեկամ մը
ունենայ, ու կէսգիշերուան մէջ երթայ անոր և ըսէ
անոր, Բարեկամ, ինծի երեք նկանակ փոխ տուր.
6 վասն զի իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ,
7 ու բան մը չունիմ անոր առջև դնելու։ Անկէ ալ
ներսէն պատասխան տայ և ըսէ, Ձիս մի յոգնեցներ,
արդէն դուռը գոցուած է, ու աղաքս իմ քովս ան-
կողնի մէջ են. չեմ կրնար ելլել ու քեզի հաց տալ։
8 Ձեզի կ'ըսեմ, Թէև բարեկամութեան համար չելլէ
տայ անոր, սակայն անոր թախանձանքին համար պի-
9 տի ելլէ, ու պէտք եղածը տայ անոր։ Ես ալ կ'ըսեմ
ձեզի, Խնդրեցէք և պիտի տրուի ձեզի, փնտռեցէք
ու պիտի գտնէք, դո-ռը զարկէք և պիտի բացուի
10 ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և
ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դո-ռը կը զար-
11 նէ՝ պիտի բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞վ է այն հայրը,
որմէ իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քար պիտի տայ
անոր կամ եթէ ձուկ ու-վէ, միթէ ձուկին տեղ օձ
12 պիտի տայ անոր. Եւ կամ եթէ հաւկիթ ուզէ, միթէ
13 կարի՞ճ պիտի տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք որ չար
էք՝ ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք,

*Ոմանք կ-ն-ին

ո՛րչափ աւելի չեր Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։

14 Ու դև մը կը հաներ, և անիկա համր եր. ու եղաւ
որ երբ դևը եկաւ, համրը խօսեցաւ, և ժողովուրդ-
15 ները զարմացան։ Բայց անոնցմէ մէկ քանիները ըսին,
Ա՛տիկա դևերուն Բէեղզեբուղ իշխանին միջոցով
16 դևերը կը հանէ։ Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն
17 նշան մը կ'ուզէին անկէ։ Բայց ինք գիտնալով անոնց
խորհուրդները՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն
իրեն դէմ բաժնուած՝ կ'աւերուի, և տուն մը իրեն
18 դէմ բաժնուած՝ կը կործանի. Հապա եթէ Սատանայ
իրեն դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը
ինչպէս պիտի կենայ. որովհետև կ'ըսէք թէ Բէեղ-
19 զեբուղով դևերը կը հանեմ։ Իսկ եթէ ես Բէեղզե-
բուղով դևերը կը հանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը
հանեն. ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւոր-
20 ները։ Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ
դևերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր
21 վրայ հասած է։ Երբ զօրաւոր մարդ մը զէնքերը վրան
առած՝ իր տունը բակը կը պահպանէ, անոր բաները
22 խաղաղութեան մէջ կը մնան. Բայց երբ անկէ աւելի
զօրաւորը վրան գալով յաղթէ զանիկա, անոր զէն-
քերը կ'առնէ՝ որոնց ինք յուսացեր էր, և անկէ ա-
23 ւած կողոպուտը կը բաժնէ։ Ան որ ինծի հետ չէ՝
ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ չժողվեր՝
ցիրուցան կ'ընէ։

24 Երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տեղեր
կը պտըտի, հանգստութիւն կը փնտռէ. ու երբ

3ա՛ն. տան

չգտնէր՝ կ'ըսէ, Դառնամ նորէն իմ տունս՝ ուրկէ
25 ելայ։ Եւ կու գայ, զննէ՝ մաքրուած ու յարդար-
26 ուած կը գտնէ։ Այն ատեն կ'երթայ, և իրեն հետ
կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու
մտնելով հոն կը բնակին, և այն մարդուն վերջը ա-
ռաջինէն գէշ կ'ըլլայ։

27 Ու եղաւ որ երբ անիկա այս բաները կը խօսէր,
ժողովուրդին մէջէն կին մը ձայնը վերցուց ու ըսաւ
անոր, Երանի՛ այն որովայնին որ քեզ կրեց, և այն
28 ծիծերուն՝ որոնք քեզի կաթ տուին։ Եւ ինք ըսաւ,
Մանաւանդ թէ երանի՛ անոնց որ Աստուծոյ խօսքը
կը լսեն ու կը պահեն։

29 Ու երբ ժողովուրդները անոր վրայ կը դիզուէին,
սկսաւ ըսել, Ա՛յս ազգը չար է. նշան կ'ուզէ, և նշան
30 պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մար-
գարէին նշանը։ Քանզի ինչպէս Յովնան Նինուէացի-
ներուն նշան եղաւ, այնպէս Որդին մարդոյ այս ազ-
31 գին պիտի ըլլայ։ Հարաւի թագուհին դատաստանին
օրը այս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի
դատապարտէ զանոնք, վասն զի երկրի ծայրերէն եկաւ
Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէ
32 մեծ մէկը կայ հոս։ Նինուէի մարդիկը դատաստանին
օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատա-
պարտեն զանիկա, վասն զի Յովնանի քարոզութիւնով
ղեղջի եկան, և ահա Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս։

33 Մէկը ճրագը չվառեր, ծածուկ տեղ մը դներ, ոչ
ալ գրուանի տակ, հապա աշտանակի վրայ, որպէս
34 զի ներս մտնողները լոյսը տեսնեն։ Մարմնին ճրագը
աչքն է. ուստի երբ աչքդ պարզ է, բոլոր մարմնդ
ալ լուսաւոր կ'ըլլայ. բայց երբ ալէտ վատ է, մար-

ո՛րչափ աւելի չէ Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։

14 Ու դև մը կը հանէր, և անիկա համր էր. ու եղաւ որ երբ դևը ելաւ, համրը խօսեցաւ, և ժողովուրդ-
15 ները զարմացան։ Բայց անոնցմէ մէկ քանիները ըսին, Ասիկա դևերուն Բեեղզեբուղ իշխանին միջոցով
16 դևերը կը հանէ։ Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն
17 նշան մը կ'ուզէին անկէ։ Բայց ինք գիտնալով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝ կ'աւերի, և տուն մը *իրեն
18 դէմ բաժնուած՝ կը կործանի. Հապա եթէ Սատանայ իրեն դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետև կ'ըսէք թէ Բեեղ-
19 զեբուղով դևերը կը հանեմ։ Իսկ եթէ ես Բեեղզեբուղով դևերը կը հանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւոր-
20 ները։ Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դևերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր
21 վրայ հասած է։ Երբ զօրաւոր մարդ մը զէնքերը վրան առած՝ իր փոնը բակը կը պահպանէ, անոր բաները
22 խաղաղութեան մէջ կը մնան. Բայց երբ անկէ աւելի զօրաւորը վրան գալով յաղթէ ղանիկա, անոր զէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինք յուսացեր էր, և անկէ ա-
23 ռաջ կողոպուտը կը բաժնէ։ Ան որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ չժողվեր՝ ցիրուցան կ'ընէ։

24 Երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տեղեր կը պտըտի, հանգստութիւն կը փնտռէ. ու երբ

ՁՈՒ. տան

չգտնէր՝ կ'ըսէ, Դառնամ նորէն իմ տունս՝ ուրկէ
25 *ելայ։* Եւ գալ գայ, գտնէ մաքրուած ու յարդար-
26 ուած կը գտնէ։ Այն ատեն կ'երթայ, և իրեն հետ կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին, և այն մարդուն վերջը ա-
ռաջինէն գէշ կ'ըլլայ։

27 Ու եղաւ որ երբ անիկա այս բաները կը խօսէր, ժողովուրդին մէջէն կին մը ձայնը վերցուց ու ըսաւ անոր, Երանի՛ այն որովայնին՝ որ քեզ կրեց, և այն
28 ծիծերուն՝ որոնք քեզի կաթ տուին։ Եւ ինք ըսաւ, Մանաւանդ թէ երանի՛ անոնց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն։

29 Ու երբ ժողովուրդները անոր վրայ կը դիզուէին, սկսաւ ըսել, Այս ազգը չար է. նշան կ'ուզէ, և *ո՛րեւ
նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մար-
30 գարէին նշանը։ Քանզի ինչպէս Յովնան Նինուէացիներուն նշան եղաւ, այնպէս Որդին մարդոյ այս ազ-
31 գին պիտի ըլլայ։ Հարաւի թագուհին դատաստանին օրը այս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի դատապարտէ զանիկա, վասն զի երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէ
32 մեծ մէկը կայ հոս։ Նինուէի մարդիկը դատաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատապարտեն զանիկա, վասն զի Յովնանի քարոզութիւնով ղեղջի եկան, և ահա Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս։

33 Մէկը ճրագը չվառեր, ծածուկ տեղ մը դներ, ոչ ալ գրասնի տակ, հապա աշտանակի վրայ, որպէս
34 զի ներս մտնողները լոյսը տեսնեն։ Մարմնին ճրագը աչքն է. ուստի երբ աչքդ պարզ է, բոլոր մարմնդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ. բայց երբ ալիք վատ է, մար-

35 մինդ ալ մութ կ'ըլլայ։ Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ քու-
36 մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլլայ։ Արդ եթէ քու բո-
լոր մարմինդ լուսաւոր է, և մութ մաս մը չունի,
բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը
իր փայլունութիւնովը քեզ կը լուսաւորէ։
37 Ու երբ այս բաները կը խօսէր, փարիսեցի մը կ'ա-
ղաչէր անոր՝ որ իր քովՃաշ ուտէ. անիկա ալ
38 մտաւ տեղն նստաւ։ Իսկ փարիսեցին երբ տեսաւ,
39 զարմացաւ, որ նախ չլուացուելուցաւ Ճաշէն առաջ։ Եւ
Տէրը ըսաւ անոր, Հիմա դուք, փարիսեցիներ, գաւա-
թին ու պնակին դուրսիդին կը մաքրէք, ու ձեր ներսի-
դին յափշտակութեամբ և չարութեամբ լեցուն է։
40 Անխելքներ, ան որ դուրսինը ըրաւ, ներսինն ալ ինք
41 չըրա՞ւ։ Սակայն անոնց մէջ եղածներէն ողորմութիւն
տուէք, և ահա ամեն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի։
42 Բայց վա՛յ ձեզի փարիսեցիներուդ, որ անանուխին ու
փեգհնոյին և բոլոր խոտերէններուն տասանորդը կը
վճարէք, ու զանց կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ
43 սէրը. ասոնք պէտք էր ընել և զանոնք չձգել։ Վա՛յ
ձեզի փարիսեցիներուդ, որ ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շուկաներուն մէջ
44 բարեւները։ Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
րիսեցիներ, որ անյայտ գերեզմաններու նման էք,
որոնց վրայէն մարդիկ կը քալեն ու չեն գիտեր։
45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոր, Վարդապետ, այդ խօսքերը զրուցելով մեզ
46 ալ վար կը ջարնես։ Եւ անիկա ըսաւ, Ձեզի ալ վա՛յ
օրինականներուդ, որ տանելու դժուար բեռներ կը
բեռցնէք մարդոց, ու դուք ձեր մէկ մատով այն
47 բեռներուն չէք դպչիր։ Վա՛յ ձեզի, որ մարգարէնե-

րուն գերեզմաննները կը շինէք, ու ձեր Հայրերը սպան-
48 նեցին զանոնք։ Ուրեմն կը վկայէք և հաւանութիւն
կու տաք ձեր Հայրերուն ըրածներուն. վասն զի իրենք
սպաննեցին զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմաննները
49 կը շինէք։ Անոր համար ալ Աստուծոյ իմաստու-
թիւնը ըսաւ, Պիտի ղրկեմ անոնց մարգարէներ ու
առաքեալներ, և անոնցմէ ո՛րը պիտի սպաննեն ու
50 ո՛րը հալածեն. Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ
թափուած բոլոր մարգարէներուն արիւնը այս ազ-
51 գէն պահանջուի, Աբելի արիւնէն մինչև Զաքա-
րիայի արիւնը, որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղ
կորսուեցաւ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Այս ազգէն
52 պիտի պահանջուի։ Վա՛յ ձեզի օրինականներուդ, որ
գիտութեան բանալին վերցուցիք, դուք չմտաք, և
մտնողներն ալ արգիլեցիք։
53 Ու երբ այս բաները անոնց կը ղրուցէր, դպիրները
ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարիլ և շատ
54 բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք փնտռել. Եւ
անոր դարան պատրաստելով կը փնտռէին թէ ի՛նչ-
պէս անոր բերնէն բան մը որսան, որպէս զի անոր
վրայով ամբաստանութիւն ընեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Այս միջոցին երբ բիւրաւոր ժողովուրդներ վրան
ժողվուեցան, մինչև մեկզմեկ կը կոխէին, սկսաւ ըսել
իր աշակերտներուն, Մանաւանդ առաջ ինքզինքնիդ
զգոյշ պահեցէք փարիսեցիներուն խմորէն, որ ե կեղ-
2 ծաւորութիւն. Վասն զի բան մը չկայ ծածուկ՝ որ
պիտի չյայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի։

3 Ուսաի ինչ որ մութ տեղը զրուցեցիք, անիկա լոյ
տեղը պիտի լսուի. և այն զոր ներքին սենեակներուն
մէջ ականջի խօսեցաք, տանիքներուն վրայ պիտի
4 քարոզուի։ Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը զրու-
ցեմ՝ Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպան-
նեն, ու անկէ ետև աւելի բան մը ընելու չ֊ունին։
5 Ցուցնեմ ձեզի թէ որմէ՝ պիտի վախ-
նաք. Անկէ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետև իշխանու-
թիւն ունի գեհեանը ձգելու. այո, կ'ըսեմ ձեզի,
6 Անկէ վախցէք։ Չէ՞ որ հինգ ճնճղուկ երկու դանկի
կը ծախուի, և անոնցմէ մէ՛կը մոռցուած չէ Աստու-
7 ծոյ առջեւ։ Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ համ-
րուած են. ուրեմն մի վախնաք, վասն զի դուք շատ
8 ճնճղուկներէն աւելի արժէք էք։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ
Ամէն ով որ միս կը դաւանի մարդոց առջեւ, Որդին
մարդոյ ալ զանիկա պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշ-
9 տակներուն առջեւ։ Բայց ան որ միս մարդոց առջեւ
կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Աստուծոյ հրեշ-
10 տակներուն առջեւ։ Եւ ամէն ով որ Որդւոյ մարդոյ
դէմ բան կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր, բայց ան որ
Սուրբ Հոգիին դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի
11 չներուի անոր։ Ու երբ ձեզ ժողովարանները և իշ-
խանութիւններու ու պետութիւններու առջեւ տա-
նելու ըլլան, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ
պատասխան պիտի տաք, կամ ինչ պիտի ըսէք՝
12 վասն զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի նոյն
ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիլ։

13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր, Վարդապետ,
ըրուցէ եղբօրս, որ ինձի հետ բաժնէ։ Ան ալ ըսաւ անոր, Մարդ, ո՞վ զիս

15 ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին ընող դրաւ։ Եւ
ըսաւ անոնց, Նայեցէք և զգուշացէք ագահութենէ.
վասն զի մարդուս ստացուածքներուն աւելնալէն
16 իւրաքանչիւր չէ իր կեանքը։ Ասոնք մէկ ալ խօսեցաւ ա-
նոնց՝ ըսելով, Հարուստ մարդու մը արտերը առատ
17 բերքեր տուին. Եւ ինք կը մտածէր ինքնիրեն ու
կ'ըսէր, Ի՞նչ ընեմ, վասն զի տեղ չունիմ, որ իմ
18 բերքերս ժողվեմ։ Եւ ըսաւ, Ձայս ընեմ. իմ ամբար-
ներս քակեմ ու ա՛լ աւելի մեծ շինեմ, և հոն ժողո-
19 վեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս։ Եւ իմ անձիս
ըսեմ։ Ով անձս, շատ բարիքներ ունիս շատ տարի-
ներու համար ժողվուած. հանգչէ, կեր, խմէ և ու-
20 րախ եղիր։ Բայց Աստուած ըսաւ անոր, Անմիտ, այս
գիշեր հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. ուսաի այն
21 քու պատրաստած բաներդ որո՞ւ պիտի ըլլան։ Այս-
պէս է անիկա որ իր անձին համար գանձ կը դիզէ,
ու Աստուծոյ չհարստանար։

22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ասոր համար կ'ըսեմ
ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ
պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ
23 պիտի հագնիք. Վասն զի կեանքը կերակուրէն աւելի
24 է, ու մարմինը հագուստէն։ Նայեցէք ագռաւնե-
րուն, որոնք ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն, որոնք
ոչ շտեմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, ու Աս-
տուած զանոնք կը կերակրէ. դուք ո՛րչափ աւելի լաւ
25 էք թռչուններէն։ Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընե-
26 լովը իր հասակին վրայ կանգնուն մը աւելցնել։ Հապա
եթէ ամենափոքր բանին կարող չէք, ուրիշ բաներու
27 համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք։ Նայեցէք շուշաններուն,
ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մանեն։

բոլոր ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառա-
ւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկ'ուն պէս չհագուե-
28 ցաւ։ Ուստի եթէ խոտը որ այսօր դաշտի մէջ է, ու
վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագ-
29 ուեցնէ, ո՛րչափ աւելի ձեզ, Թերահաւատներ։ Ա-
դուք մի փնտռէք թէ ի՛նչ պիտի ուտէք և ի՛նչ
30 պիտի խմէք, ու մի շփոթիք. վասն զի այդ բոլոր
բաները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու ձեր Հայրը
31 գիտէ որ այդ բաները ձեզի պէտք են։ Բայց գուք
Աստուծոյ Թագաւորութիւնը խնդրեցէք, և այդ բո-
32 լոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուին։ Մի վախնար,
պզտիկ հօտ, վասն զի ձեր Հայրը հաճեցաւ որ Թա-
33 գաւորութիւնը ձեզի տայ։ Ծախեցէք ձեր ստաց-
ուածքը և ողորմութիւն տուէք. ա՛ ձեզի չհինցնող
քսակներ պատրաստեցէք, ա՛ երկինքը՝ չպակսելու
գանձ մը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ և ոչ ցեցը կ'ա-
34 պականէ։ Ձանզի ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ
35 ալ հոն պիտի ըլլայ։ Ձեր մէջքերը գօտեւորուած ըլ-
36 լան, ու ճրագները վառուած։ Եւ դուք այն մարդոց
նմանի՝ որոնք իրենց տէրոջը կը սպասեն, Թէ ե՛րբ պի-
տի դառնայ հարսնիքէն. որպէս զի երբ գայ և դո՛ռը
37 զարնէ, իսկոյն բանան անոր։ Երանի՛ այն ծառաներ-
ուն, որ տէրը երբ գայ՝ զանոնք արթուն պիտի գտնէ.
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ ինք գօտին մէջքը պիտի
կապէ ու սեղան նստեցնէ զանոնք, և առաջ անցնե-
38 լով սպասաւորութիւն պիտի ընէ անոնց։ Եւ եթէ
երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ պա-
հուն գայ ու այնպէս գտնէ, երանելի են այն ծառա-
39 ները։ Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտ-
նար թէ ո՛ր ատեն գողը կու գայ, արթուն կը կենար

40 ու թոզ չէր տար որ իր տունը ծակեն։ Ուրեմն դուք
ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
այնպիսի ժամու մը մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, այդ առակը մեզի՞
42 կ'ըսես թէ ամենուն ալ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Ուրենի՞ վ
է այն հաւատարիմ ու խոհեմ տնտեսը, զոր տէրը
իր գերդաստանին վրայ պիտի դնէ, որպէս զի ատե-
43 նին անոնց ուտելիքը տայ։ Երանի՛ է այն ծառային,
զոր իր տէրը եկած ատենը այնպէս ըրած պիտի գտնէ։
44 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ
45 պիտի կեցնէ զանիկա։ Հապա եթէ այն ծառան իր
սրտին մէջ ըսէ, Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացնէ. և
սկսի ծառաները ու աղախինները ծեծել և ուտել
46 ու խմել ու գինովնալ, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ այնպէս օր մը որ չսպասեր, և այնպէս ժամ մը
որ չգիտեր, և զանիկա մէջտեղէն պիտի կտրէ, ու
անոր բաժինը անհաւատարմներուն հետ պիտի դնէ։
47 Եւ այն ծառան որ իր տէրոջը կամքը գիտէ ու չպատ-
րաստուիր, ոչ ալ անոր կամքը ի գործ կը դնէ, շատ
48 ծեծ պիտի ուտէ։ Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի ար-
ժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ. որու որ
շատ տրուեցաւ, շատ պիտի ուզուի անկէ, և որու որ
աւելի յանձնուեցաւ, ա՛լ աւելի պիտի պահանջուի
անկէ։

49 Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, ու ի՛նչ կ'ու-
50 զեմ եթէ արդէն բորբոքած է։ Բայց մկրտութիւն մը
ունիմ մկրտուելու, և ի՛նչպէս կը տագնապիմ մին-
51 չև կատարուի։ Կը կարծէք թէ ես երկրի վրայ խա-
ղաղութի՞ւն տալու եկայ. ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ, հապա
52 բաժանմունք. վասն զի ասկէ ետև մէկ տան մէջ

հինգը էտրճե բաժնուած պիտի ըլլան, երեքը երկու-
53 քէն ու երկուքը երեքէն. Հայրը պիտի բաժնուի որ-
դիէն, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն ու աղջիկը
մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն ու հարսը իր կեսուրէն։
54 Եւ ըսաւ ժողովուրդներուն, Երբ արեւմուտքի կող-
մէն ամպ մը ելած կը տեսնէք, շուտ մը կ'ըսէք Թէ
55 Անձրեւ պիտի գայ, և այնպէս կ'ըլլայ։ Ու երբ հա-
րաւային հովը կը փչէ, կ'ըսէք Թէ Տաք պիտի ըլլայ,
56 և այնպէս կ'ըլլայ։ Կեղծաւորներ, երկրի ու երկինքի
երեսը քննելը գիտէք, հապա այս ժամանակը ինչպէս
57 չէք քններ։ Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրա-
58 ւունքը։ Երբ դուն քու ոսոխիդ հետ իշխանին երթա-
լու ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատուելու համար
ջանք ըրէ, որ չըլլայ Թէ քեզ դատաւորին առջեւ
քաշէ, ու դատաւորը դահիճին ձեռքը տայ քեզ, ու
59 դահիճն ալ բանտը դնէ։ Քեզի կ'ըսեմ, ընաւ պիտի
չելլես անկէ, մինչեւ վերջին լուման չվճարես։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ ոմանք այն ատեն ներկայ գտնուելով՝ պատմե-
ցին անոր Գալիլեացւոց վրայով, որոնց արիւնը Պիղա-
2 տոս իրենց զոհերուն հետ խառնեց։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Կը կարծէք որ այն
Գալիլեացիները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մե-
3 ղաւոր էին, որովհետեւ այսպիսի բաներ քաշեցին։ Ձեզի
կ'ըսեմ, Ոչ. Հապա եթէ չապաշխարէք, ամէնդ ալ
4 նոյնպէս պիտի կորսուիք։ Կամ Թէ այն տասնըւեք
հոգին որոնց վրայ Սիլոամի աշտարակը իյնալով՝
և զանոնք մեռցուց. կը կարծէք որ անոնք Երուսա-
ղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդոցմէ աւելի պարտա-
5 ւոր էին, Ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ. Հապա եթէ չապաշխա-
րէք, ամէնդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք։
6 Այս առակն ալ ըսաւ. Մարդ մը իր այգիին մէջ
անկուած թզենի մը ունէր, ու եկաւ անկէ պտուղ
7 փնտռելու և չգտաւ։ Ուստի ըսաւ այգեպանին, Ահա
երեք տարի է որ կու գամ այդ թզենիին վրայ
պտուղ փնտռելու, ու չեմ գտներ. Զայն տակաւին կտրէ,
8 ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ։ Անիկա պատասխան
տուաւ ու անոր ըսաւ, Տէր, այս տարի ալ տակաւին
թող տուր, մինչեւ ատոր բոլորտիքը բրեմ ու թրիք
9 դնեմ, Ու եթէ պտուղ տայ՝ ոեւէ, ապա Թէ ոչ՝ գալ
օրէն կտրես տակաւին։
10 Եւ ինք ժողովարաններէն մէկուն մէջ շաբաթ օրը
11 կը սորվեցնէր։ Եւ ահա կին մը կար, որ հիւանդու-
Թեան ոգի մը ունէր տասնըւեք տարիէ ի վեր, ու
կծկուած էր և ամենեւին չէր կրնար շիտակ կայնիլ։
12 Ու Յիսուս զանիկա տեսնելով՝ իրեն կանչեց և ըսաւ
անոր, Ովկին, դուն քու հիւանդութենդ արձակ-
13 ուած ես։ Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շիտ-
14 կուեցաւ ու փառք կու տար Աստուծոյ։ Իսկ ժողո-
վարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝
որ Յիսուս շաբաթ օրը բժշկեց, և ըսաւ ժողովուրդ-
ին. Վեց օր կայ, որոնց մէջ արժան է գործ գոր-
ծել. ուստի այն օրերը եկէք բժշկուեցէք, ու ոչ Թէ
15 շաբաթ օրը։ Ան ատեն Տէրը պատասխան տուաւ
անոր ու ըսաւ, *Կեղծաւոր, ձեզմէ ամէն մէկը շա-
բաթ օրը իր եզը կամ էշը մսուրէն չո՞ր ձգելով կերցնել,

*Յոյն, Կեղծաւորներ

16 զի տանի ջուր տայ։ Հապա ասիկա որ Աբրահամի
աղջիկ էր, որ ահա տասնըութ տարի Սատանայ զա-
նիկա կապեց, չէ՞ր վայելեր որ շաբաթ օրը այն կա-
17 պէն արձակուի։ Եւ երբ այս բանը ըսաւ, իրեն հա-
կառակ կեցողները ամէնն ալ ամօթով մնացին. ու
բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար այն ամէն փառա-
ւոր գործերուն համար՝ որոնք անկէ կ'ըլլային։

18 Եւ ըսաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի
19 կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցնեմ զանիկա։ Մանա-
նեխի հատի նման է, զոր մարդ մը առաւ իր պարտէզը
ձգեց. և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ. ու երկինքի
թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան։

20 Դարձեալ ըսաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
21 ի՞նչ բանի նմանցնեմ։ Խմորի նման է, զոր կին մը
առաւ, երեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց, մինչև ամէնն
ալ խմորեցաւ։

22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պտըտելով կը սորվե-
23 ցընէր, ու դէպ ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ընէր։ Եւ մէկը
ըսաւ անոր, Տէր, քիչո՞ւր են անոնք որ պիտի փըր-
24 կուին։ Անիկա ալ ըսաւ անոնց, Ջանք ըրէք որ նեղ
դռնէն մտնէք, քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ շատերը
25 մտնել պիտի ուզեն և պիտի չկրնան։ Անկէ ետև երբ
տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ, և դուք սկսիք
դուրսը կենալ ու դուռը զարնել և ըսել, Տէր, Տէր,
բաց մեզի. ան ալ պատասխան տալով պիտի ըսէ ձեզի,
26 Ձեզ չեմ ճանչնար ուրկէ՛ էք, Այն ատեն պիտի
սկսիք ըսել, Մենք քու առջեւդ կերանք ու խմե-
ցինք, և դուն մեր փողոցներուն մէջ սորվեցուցիր։
27 Եւ անիկա պիտի ըսէ, Ձեզի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչ-
նար ուրկէ՛ էք. մեկդի կեցէք ինծմէ, բոլոր անիրաւու-

28 թիւն գործողներդ։ Հոն պիտի լալը և ակռա-
ները կրճտել, երբ տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը
և Յակոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թա-
29 գաւորութեանը մէջ, ու ձեզ դուրս հանած։ Եւ
պիտի գան արևելքէն ու արևմուտքէն և հիւսիսէն
ու հարաւէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագա-
30 ւորութեանը մէջ։ Եւ ահա կան յետիններ՝ որոնք
առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան առաջիններ՝ որոնք
յետիններ պիտի ըլլան։

31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան ու ըսին
անոր, Ելիր ու գնա ասկէ, վասն զի Հերովդէս քեզ
32 սպաննել կ'ուզէ։ Եւ ինք ըսաւ անոնց, Գացէք, այն
աղուէսին ըսէք, Ահա ես դևեր կը հանեմ ու բժըշ-
կութիւններ կը կատարեմ այսօր և վաղը, ու երրորդ
33 օրը պիտի կատարուիմ։ Միայն թէ պէտք է որ այսօր
ու վաղը և միւս օրը պտըտիմ, վասն զի կարելի չէ որ
34 մարգարէ մը երուսաղէմէ դուրս կորսուի։ Ով Երու-
սաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր,
ու քեզի ղրկուածները կը քարկոծէիր, քանի՛ ան-
գամ քու տղաքներդ ժողվել ուզեցի, ինչպես հաւը
իր ձագերը թեւերուն տակ կը ժողվէ, և դուք չուզե-
35 ցիք։ Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ. սա-
կայն ձեզի կ'ըսեմ, որ Ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, մին-
չև գայ այն ժամանակը որ պիտի ըսէք, Օրհնեալ է
ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ու եղաւ որ երբ ինք շաբաթ օր մը փարիսեցւոց
գլխաւորներէն մէկուն տունը մտաւ հաց ուտելու,

2 ու անոնք անոր կը ապաւէին։ Եւ ահա հան ջրգողեալ
3 մարդ մը կար իր առջեւ։ Եւ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցի-
4 ներուն՝ ըսելով. Արժա՞ն է շաբաթ օրը բժշկել։ Ա-
նոնք ալ լուռ կեցան. և ինք բռնեց զանիկա, բժշկեց
5 ու ճամբեց. Եւ պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց,
Ձեզմէ որո՞ւն էշը կամ եզը հորը կ'նետուիլ ըլլայ, ու
6 շուտ մը չհաներ զանիկա շաբաթ օրը։ Եւ այս բա-
ներուն չկրցան անոր պատասխան տալ։
7 Առակ մը զրուցեց այն հրաւիրուած մարդոց ալ
երբ տեսաւ թէ ի՛նչպէս առաջին բազմոցները կ'ընտ-
8 րէին, ու ըսաւ անոնց. Երբ մարդ մը հարսնիքի հրա-
ւիրուիս, առաջին բազմոցին վրայ մի նստիր. չըլլայ
որ քեզմէ աւելի պատուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած
9 ըլլայ անկէ։ Եւ ան որ քեզ ու զանիկա հրաւիրեց,
գայ զրուցէ քեզի, Ասոր տեղ տուր, և անկէ ետև
10 ակսիս ամօթով յետին տեղը բռնել։ Հապա երբ հրա-
ւիրուիս, գնա յետին տեղը նստէ. որպէս թի երբ քեզ
հրաւիրողը գայ, քեզի ըսէ, Բարեկամ, վեր հրամնէ.
այն ատեն քեզի հետ նստողներուն առջեւ քեզի փառք
11 կ'ըլլայ։ Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձ-
րացնէ, պիտի խոնարհի. և ով որ իր անձը կը խոնար-
հեցնէ, պիտի բարձրանայ։
12 Ու ինք հրաւիրողին ալ ըսաւ, Երբ ճաշ կամ ընթ-
րիք կ'ընես, մի կանչեր քու բարեկամներդ, ոչ ալ քու
եղբայրդ, և ոչ քու ազգականներդ, ու ոչ հա Հարուստ
դրացիներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ
13 հրաւիրեն, ու քեզի հատուցում ըլլայ։ Հապա երբ
հացկերոյթ կ'ընես, աղքատները, պակասաւորները,
14 կաղերը ու կոյրեր հրաւիրէ. Ու երանելի պիտի ըլլաս,

վասն զի անոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի հատուց-
ցանել. քանզի արդարներուն յարութիւն առած ա-
տենը փոխարէնը քեզի պիտի հատուցուի։
15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը երբ լսեց այս խօսքը
ըսաւ անոր, Երանի՛ անոր որ Աստուծոյ թագաւորու-
16 թեանը մէջ հաց պիտի ուտէ։ Եւ ինք ըսաւ անոր,
17 Մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ ու շատ մարդիկ հրաւի-
րեց։ Եւ ընթրիքին ատենը ղրկեց իր ծառան, որպէս զի
հրաւիրուածները կանչէ՝ գալով, եկէք, վասն զի արդէն
18 ամէն բան պատրաստ է։ Եւ ամէնը մէկէն սկսան հա-
քաշտիլ. առաջինը անոր ըսաւ, Ես արտ մը ծախու
առի, ու պէտք է որ ելլեմ տեսնեմ զանիկա. կ'ա-
19 ղաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ։ Եւ միւսը
ըսաւ, Հինգ զոյգ եզ ծախու առի, ու կ'երթամ որ
զանոնք փորձեմ. կ'աղաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած
20 սեպէ։ Եւ միւսը ըսաւ, Կին առի, ու անոր համար
21 չեմ կրնար գալ։ Եւ այն ծառան եկաւ ու իր տէրոջը
պատմեց այս բաները. այն ատեն բարկացաւ տանու-
տէրը ու ըսաւ իր ծառային, Շուտով քաղաքին հրա-
պարակները ու փողոցները ելիր, և աղքատները ու
պակասաւորները և կաղերը ու կոյրերը հոս մուցուր։
22 Ծառան ալ ըսաւ, Տէր, եղաւ ինչ որ հրամայեցիր,
23 ու տակաւին տեղ կայ։ Եւ տէրը ըսաւ ծառային,
Ելիր ճամբաները ու ցանգերը, և ֆռանչներ ստիպէ
24 հաս մտնելու, որպէս զի տունս լեցուի. քանզի կ'ըսեմ
ձեզի, որ այն հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթ-
րիքիս համը պիտի չառնէ։
25 Ու իրեն հետ շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և
26 դառնալով անոնց ըսաւ, Եթէ մէկը ինձի կուգայ,
ու չատեր իր հայրը և մայրը, ու կինը և զաւակ-

ներբը, ու եղբայրը և քոյրերը, նաև իր կեանքն ալ
27 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ։ Եւ ով որ իր խաչը
չվերցներ ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշակերտս
28 ըլլալ։ Վասն զի ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ու-
զելով, առաջ չնստիր ու հաշիւ ըներ ծախքը, թէ
29 ունի՞ կատարելու ի՛մբ-ը-նէն ունի՞. Որ չըլլայ թէ
երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լմնցնել, բոլոր տեսնողները
30 սկսին զանիկա ծաղր ընել, եւ ըսել թէ Այս մարդը
31 սկսաւ շինել ու չկրցաւ լմնցնել։ Կամ թէ ո՞ր թա-
գաւորը ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու
երթալով, առաջ չնստիր ու խորհիր, թէ արդեօք
տասը հազարով կրնա՞յ դէմ կենալ անոր՝ որ քսան
32 հազարով իր վրայ կու գայ։ Ապա թէ ոչ՝ քանի որ
անիկա հեռու է, դեսպան ղրկելով խաղաղութիւն
33 կը խնդրէ։ Ա՛հա այսպէս ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը
եթէ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ
34 աշակերտս ըլլալ։ Աղը ապէկ բան է. բայց եթէ աղը
35 իր համը կորնցնէ, ինչո՞վ պիտի համեցնուի։ Ոչ հողի
ու ոչ թրիքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ, հապա զանիկա
դուրս կը նետեն։ Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները անոր կը
2 մօտենային իրմէ լսելու համար։ Եւ փարիսեցիները
ու դպիրները տրտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ասիկա
մեղաւորները կ'ընդունի, ու անոնց հետ կ'ուտէ։
3 Եւ անոնց այս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով
4 Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը որ հարիւր ոչխար ունենայ,
և անոնցմէ մէկը կորնցնէ, իննսունըինը չո՞ ձգեր ա-

նապատին մէջ, ու այն կորսուածին ետևէն երթալ,
5 մինչև զանիկա գտնէ, Ու երբ կը գտնէ, ուրախանա-
6 լով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկա։ Եւ տունը
գալով, կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, ու
անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինծի հետ, վասն զի իմ
7 կորսուած ոչխարս գտայ։ Ձեզի կ'ըսեմ որ այսպէս
ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի
համար որ կ'ապաշխարէ, քան թէ իննսունըինը ար-
դարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չէ։ Կամ թէ ո՞վ է այն կինը որ տասը դրամ ունե-
նայ, ու եթէ դրամ մը կորնցնէ, ճրագ չի վառեր,
ու տունը մէջ ուռել զարներ և զգուշութեամբ
9 փնտռեր, մինչև գտնէ։ Ու երբ կը գտնէ, կը կանչէ
բարեկամները ու դրացիները, և կ'ըսէ, Ուրախ եղէք
ինծի հետ, վասն զի իմ կորնցուցած դրամս գտայ։
10 Ա՛յնպէս ալ, ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլլայ
Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև մէկ մեղաւորի հա-
մար որ կ'ապաշխարէ։
11 Եւ ըսաւ, Մարդ մը երկու որդի ունէր. (12) Ու ա-
նոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ Հայր, տո՛ ստացուածքէդ
ինծի իյնալու բաժինը տուր ինծի. ան ալ բաժնեց
13 անոնց իր ունեցածը։ Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ
որդին բոլոր բաները ժողվեց ու հեռու երկիր մը
գնաց, և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
14 ցածը փճացուց։ Ու երբ ամէնը հատցուց, այն երկ-
րին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու ինք սկսաւ չքա-
15 ւոր ըլլալ։ Եւ գնաց այն երկրին քաղաքացիներէն
մէկուն քով մնաւ, ան ալ իր ագարակը ղրկեց զա-
16 նիկա՝ խոզեր արածելու համար։ Եւ կը փափաքեր
խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնել, ու մէ՛կը

17 չէր տար անոր։ Եւ ինքզինքին գալով ըսաւ, Քանի՛
ըռնաւորներ կան իմ հօրս տունը հացով լեցուած, ա-
18 ես հոս սովամահ կը կորսուիմ։ Ելլեմ, երթամ իմ
հօրս, և ըսեմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքին
19 դէմ ու քու առջեւդ։ Եւ ալ արժանի չեմ քու որ-
դիդ կոչուելու. զիս քու վարձականներիդ մէկուն պէս
20 ըրէ։ Ու ելաւ իր հօրը եկաւ. և մինչդեռ ինք շատ
հեռու էր, հայրը տեսաւ զանիկա ու գութը շարժե-
ցաւ, և վազելով անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու
21 համբուրեց զանիկա։ Որդին ալ ըսաւ անոր, Հայր,
մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջեւդ, և ալ
22 արժանի չեմ քու որդիդ կոչուելու։ Բայց հայրը ըսաւ
իր ծառաներուն, Հանեցէք սուրբին պատմուճանը ու
հագցուեցէք անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
23 կօշիկներ՝ անոր ոտքերը։ Եւ պարարտ զուարակը բե-
24 րէք, մորթեցէք, և ուտենք և ուրախ ըլլանք. Վասն
զի այս իմ որդիս մեռած էր ու ողջցաւ, կորսուած
25 էր ու գտնուեցաւ. և սկսան ուրախ ըլլալ։ Ու անոր
մեծ որդին արտասին էր, ու երբ կու գար ու տունը
մօտեցաւ, նուագարաններուն և պարերուն ձայնը
26 լսեց։ Ու ծառաներուն մէկը իրեն կանչելով կը հար-
27 ցնէր թէ այս ի՞նչ է։ Անիկա ալ ըսաւ անոր, Եղ-
բայրդ եկաւ, ու հայրդ պարարտ զուարակը մորթեց,
28 վասն զի ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկա։ Իսկ ինք
բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը
29 դուրս ելլելով կ'աղաչէր անոր։ Եւ անիկա պատաս-
խան տալով ըսաւ հօրը, Ահա այսչափ տարիէ որ քեզի
կը ծառայեմ, ու բնաւ քու խօսքերդ դուրս չելլայ, ու
ինծի երբեք ոչ մի չտուիր, որ իմ բարեկամներուս
30 հետ ուրախութիւն ընէի։ Բայց երբ եկաւ այդ քու

որդիդ, որ քու ստացուածքդ բազերու հետ կերաւ,
31 անոր մորթեցիր պարարտ զուարակը։ Եւ անիկա ըսաւ
անոր, Որդեակ, դուն միշտ ինծի հետ ես, ու իմ բո-
32 լոր ունեցածս քուկդ է։ Սակայն պէտք էր ուրախ
ըլլալ և խնդալ, վասն զի այս քու եղբայրդ մեռած
էր ու ողջցաւ, կորսուած էր ու գտնուեցաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ, Հարուստ մարդ
մը կար, որ տնտես մը ունէր, և անոր վրայով գան-
գատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր ունեցածը կր փճաց-
2 ցնէ։ Ուստի կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Ի՞նչ է
այս զոր քեզի համար կը լսեմ. քու տնտեսութեանդ
հաշիւը տուր, վասն զի ա՛լ չես կրնար տնտես ըլլալ։
3 Եւ տնտեսը իր մտքին մէջ ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ, որով-
հետեւ իմ տէրս տնտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ. *Հո-
ղագործութիւն չեմ կրնար ընել, մուրալու կ'ամչնա-
4 նամ։ Գիտեմ ի՛նչ ալ ընեմ, որպէս զի երբ իմ
տնտեսութենէս վերջանամ, զիս իրենց տուները ըն-դու-
5 նին։ Եւ իր տէրոջը պարտականները մէկիկ մէկիկ
իրեն կանչելով՝ ըսաւ առաջինին, Դուն իմ տէրոջս
6 ո՞րչափ պարտք ունիս։ Ան ալ ըսաւ, Հարիւր սար
ձէթ. և ըսաւ անոր, Դիրդ առ ու շուտով նստ
7 ի՛նսուն գրէ։ Ետքը միւսին ըսաւ, Դուն ալ ո՞րչափ
պարտք ունիս. և անիկա ըսաւ, Հարիւր քոռ ցորեն.
8 ու ըսաւ անոր, Դիրդ առ և ութսուն գրէ։ Ու տէրը
անիրաւ տնտեսը գովեց, որ խելացութիւնով բրաւ.

*Յոյն. չեմ կրնար բրնել

վան զի այս աշխարհին որդիները իրենց ցեղին մէջ
9 լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են։ Եւ ես ալ ձեզի
կ'ըսեմ, Անիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք,
որպէս զի *երբ անիկա պակսի՝, ձեզ յաւիտենական
10 բնակարաններու մէջ ընդունին։ Ան որ քիչ բանի
մէջ հաւատարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է,
և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ ալ անի-
11 րաւ է։ Ուստի եթէ անիրաւ մամոնային մէջ հաւա-
տարիմ չեղաք, ճշմարիտ հարստութիւնը ո՞վ պիտի
12 հաւատայ ձեզի։ Ու եթէ օտարին բանին մէջ հաւա-
13 տարիմ չեղաք, ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի։ Ծառայ
մը չկրնար երկու տէրերու ծառայութիւն ընել, վասն
զի կա՛մ մէկը պիտի ատե և միւսը սիրէ, կամ †մե-
կուն պիտի յարի՝ և միւսը արհամարհէ. չէք կրնար
Աստուծոյ ու մամոնային
14 ծառայել։ Եւ փարիսեցիները ալ, որոնք արծաթասէր էին,
այս ամէն բաները լսելով կը քամահրէին զանիկա։
15 Եւ ըսաւ անոնց, Դուք էք որ մարդոց առջև ինքզինք-
նիդ կ'արդարացնէք, բայց Աստուած գիտէ ձեր սիր-
տերը. վասն զի մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
16 առջև պիղծ է։ Օրէնքը ու մարգարէները մինչև Յով-
հաննէս էին. անկէ հետև Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը կը քարոզուի, և ամէն մէկը անոր մէջ մտնելու-
17 կ'արտորայ։ Դիւրին է որ երկինք ու երկիր անցնին,
18 քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր կնայ։ Ով որ իր կինը
արձակէ և ուրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ, և ով որ
էրիկէ արձակուած կին մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ։

*Ա. յունդն., ձեր կատուածեան ժամանակը
†Կամ, մէկը պիտի մեծարէ

19 Հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու բեհեզ կը
հագնէր, և ամէն օր փառաւորապէս ուրախութիւն
20 կ'ընէր։ Ու Ղազարոս անունով աղքատ մը կար վէր-
քերով լեցուն, որ անոր դրանը առջև դրուած էր.
21 եւ կը փափաքէր որ այն հարուստին սեղանէն ինկած
փշրանքներէն իր փորը լեցնէ. նաև շուներն ալ կու
22 գային և անոր վէրքերը կը լզնէին։ Ու եղաւ որ այն
աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամի գոգը
տարին զանիկա. հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուե-
23 ցաւ։ Եւ դժոխքին մէջ երբ տանջանքի մէջ էր, իր
աչքերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամը, ու
24 Ղազարոսը անոր գոգը հանգիստ նոտած։ Եւ ինք աղա-
ղակեց ու ըսաւ, Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինծի ու
ղրկէ Ղազարոսը, որպէս զի իր մատին ծայրը ջուրը
թաթխէ, ու զովացնէ իմ լեզուս, վասն զի այս բո-
25 ցին մէջ կը տանջուիմ։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Որդ-
եակ, միտքդ բեր, որ դուն քու կեանքիդ ատենը
քու բարիքներդ առիր, նոյնպէս Ղազարոս՝ չարիք-
ները. հիմա անիկա [հոս] կը մխիթարուի, ու դուն կը
26 տանջուիս։ Եւ այս ամէն բաներէն զատ՝ մեր ու ձեր
մէջտեղ մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած, այն-
պէս որ ձեզի անցնիլ ուզողները չկրնան, ոչ ալ ատ-
27 կէ մեզի դալ ուզողները անցնին։ Ան ալ ըսաւ, Ու-
րեմն կ'աղաչեմ քեզի, Հայր որ զանիկա իմ հօրս
28 տունը ղրկես, Քանզի հինգ եղբայրս ունիմ, որպէս զի
երթայ անոնց վկայութիւն տայ, որ չըլլայ թէ անոնք
29 ալ այս չարչարանքին տեղը գան։ Եւ Աբրահամ
ըսաւ անոր, Անոնք Մովսէսը ու մարգարէները ունին,
30 թող անոնց մտիկ ընեն։ Ան ալ ըսաւ, Ոչ, Հայր Աբ-
րահամ, հապա եթէ մեռելներէն մէկը անոնց կո-

31 Թող, պիտի ապաշխարեն եւ անիկա քսաւ անոր, եթէ Մովսէսի ու մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, ոչ ալ եթէ մեռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ, պիտի հաւատան։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վա՛յ անոր, որուն ձեռ-
2 քով կու գան։ Անոր աւելի աղէկ է, որ անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի, ու անիկա ծովը ձգուի, քան թէ այս պզտիկներէն մէկը գայ-
3 թակղեցնէ։ Զգուշացէք ձեր անձերուն։ Եթէ քոյր եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, յանդիմանէ զանիկա.
4 ու եթէ ապաշխարէ, ներէ անոր։ Եւ եթէ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեղանչէ, ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Կ'ապաշխարեմ՝ ներէս անոր։
5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը, Մեր հաւատքը
6 աւելցուր։ Եւ Տէրը ըսաւ, Եթէ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք, այս թթենիին կրնայիք ըսել, Արմատէն խլուէ ու ծովուն մէջ անկուէ, այն ալ պիտի հնազանդէր ձեզի։
7 Բայց ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը՝ որ ունենայ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկա երբ արտէն դառն մտնէ, շուտով ըսէ անոր թէ Անցիր
8 սեղան նստէ։ Հապա չը՞սեր անոր թէ Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած ինծի սպասաւորութիւն ըրէ, մինչեւ ես ուտեմ ու խմեմ, ու ետքը դուն ալ
9 կեր ու խմէ։ Միթէ շնորհակա՞լ կ'ըլլայ այն ծառային, իրեն հրամայուած բաները կատարելուն հա-

10 մար. չեմ կարծեր։ Նոյնպէս դուք երբ բոլոր ձեզի հրամայուած բաները ընէք, ըսէք թէ Մենք անպիտան ծառաներ ենք, քանզի զոյն որ պարտական էինք ընելու՝ ըրինք։
11 Ու եղաւ որ երբ Երուսաղէմ կ'երթար, Սա-
12 մարիայի և Գալիլեայի մէջտեղէն կ'անցնէր։ Ու երբ գեղ մը պիտի մտնէր, տասը բորոտ մարդիկ հանդի-
13 պեցան անոր, որոնք հեռուն կայնեցան։ Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըսին, Յիսուս վարդապետ, ողորմէ
14 մեզի։ Եւ տեսնելով՝ անոնց ըսաւ, Գացէք դուք ձեզ քահանաներուն ցուցցուցէք. ու եղաւ որ երբ կ'եր-
15 թային, մաքրուեցան։ Եւ անոնցմէ մէկը երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով փառք
16 կու տար Աստուծոյ։ Ու երեսի վրայ անոր ոտքը խնալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար անոր. և ինք Սամարացի
17 էր։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չէ՞ որ տասն ալ մաքրուեցան, իսկ այն ինը ո՞ւր են.
18 Ասոնք օտարազգիէն զատ դարձնել չգտնուեցա՞ն՝ որ դառ-
19 նալով Աստուծոյ փառք տան։ Եւ ըսաւ անոր, Ելիր գնա, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց։
20 Ու երբ փարիսեցիները իրեն հարցուցին թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ, պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Աստուծոյ թագաւո-
21 րութիւնը դրսուանէ երեւցած բաներով չգար։ Ու պիտի չըսեն թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, վասն զի տես Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսիդին է։
22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ, Օրեր պիտի գան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերէն մէկը տեսնելու պիտի
23 փափաքիք, ու պիտի չտեսնէք։ Եւ ըլլի ըսեն ձեզի թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, մի երթաք ու անոնց

24 մի հեռևիք։ Վասն դի ինչպես փայլակը երկինքի
տակ մեկ դիէն փայլատակելով մինչև երկինքին տակ
միւս դին լոյս կու տայ, նոյնպես պիտի ըլլայ Որդի
25 մարդոյ իր ֆլօշ օրը։ Մինչդեռ թէ պէտք է որ ինք ա-
ռաջ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս ազգէն։
26 Եւ ինչպես Նոյի օրերը եղաւ, այնպես պիտի ըլլայ Որդ-
27 ւոյ մարդոյ օրերն ալ։ Կ'ուտէին, կը խմէին, կին
կ'առնէին, երկան կը տրուէին, մինչև այն օրը որ
Նոյ տապանը մտաւ, և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը
28 կորնցուց։ Նմանապէս, ինչպես Ղովտի օրերը եղաւ,
կ'ուտէին, կը խմէին, ծախաւ կ'առնէին, կը ծախէին,
29 կը տնկէին, կը շինէին. Բայց այն օրը որ Ղովտ Սո-
դոմէ ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և
30 բոլորն ալ կորնցուց. Նոյնպես պիտի ըլլայ այն օրը
31 որուն մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի։ Այն օրը
ան որ տանիքին վրայ է և իր կարասիները տանը մէջ
Թող վար չիջնէ զանոնք առնելու. և ան որ արտին
32 մէջ է, նոյնպես Թող դառնայ։ Մի՛ յիշեր Ղովտի կինը։
33 Ով որ իր կեանքը կ'ուզէ ապրեցընել՝ պիտի կորնցնէ զանիկա, և ով որ կը կորնցնէ
34 պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Ձեզի կ'ըսեմ, Այն գիշերը
երկու հոգի մէկ անկողնի մէջ ըլլան, մէկը
35 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Եւ երկու կին
մէկտեղ աղալու ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը
ձգուի, և երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան, մէկը
36 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի։ Եւ պատասխան ա-
37 ւալ ըսին անոր, Տէր, ո՞ւր պէտ ըլլայ այս բանը։ Ան ալ
ըսաւ անոնց. Ուր մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին
արծիւները։

ԳԼ. ԺԸ

1 Անոնց առակ մըն ալ ըսաւ այս բանին վրայով Թէ
պէտք է ամէն ատեն աղօթք ընել ու չձանձրանալ։
2 Ըսաւ, Դատաւոր մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աս-
3 տուծմէ չէր վախնար ու մարդէ չէր ամչնար։ Եւ նոյն
քաղաքին մէջ այրեւարի մը կար, որ անոր կու գար
ու կ'ըսէր, Իրաւունք ըրէ ինծի ս- ոպրէ պէ- իմ ո-
4 սոխեայ։ Եւ անիկա ժամանակ մը չէր ուզեր անոր
դէմ ընել։ Բայց ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ, Թէև Աս-
5 տուծմէ չեմ վախնար ու մարդէ չեմ ամչնար, Գոնէ
այս այրեւարին ինծ ձանձրացնելուն համար իրեն
իրաւունք ընեմ, որպէս զի չգայ ամէն ատեն ինծ
6 թախանձէ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Լսեցէք, անիրաւ դա-
7 տաւորը ինչ կ'ըսէ։ Հապա Աստուած իր ընտրեալ-
ներուն իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք ցորեկ ու գիշեր
իրեն կ'աղաղակեն, Թէև երկայնայմիտ ալ ըլլայ ա-
8 նոնց վրայ։ Ձեզի կ'ըսեմ որ շուտով անոնց իրաւունք
պիտի ընէ. Բայց Որդին մարդոյ երբ գայ, արդեօք
հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ։
9 Եւ մէկ քանիներուն, որոնք իրենց անձերուն վրայ
կը վստահանային թէ արդար են, և ուրիշները կ'ա-
10 նարգէին, այս առակը ըսաւ. Երկու մարդ ելան տա-
ճարը աղօթք ընելու, մէկը փարիսեցի ու միւսը մաք-
11 սաւոր։ Փարիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս
աղօթք կ'ընէր. Ով Աստուած շնորհակալ եմ քեզ-
մէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող, անի-
12 րաւ, շնացող, և կամ այս մաքսաւորին պէս. Հ-ա-
շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր
13 ստացուածքիս տասանորդը կու տամ։ Եւ մաքսաւորը

հեռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինք
վերցնել, հապա իր կուրծքը ծեծելով կ'ըսէր, Ա-
14 տուած, ողորմէ ինծի մեղաւորիս։ Ձեզի կ'ըսեմ թէ
ասիկա այն միւսէն աւելի արդարացած իր տունը
իջաւ. վասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի
խոնարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝ պիտի
բարձրանայ։
15 Մանր տղաք ալ բերին իրեն, որպէս զի անոնց
դպչի. ու աշակերտները տեսնելով կը յանդիմանէին
16 զանոնք։ Բայց Յիսուս զանոնք իրեն կանչելով՝ ըսաւ,
Թող տուէք այդ մանր տղոցը որ ինծի գան, և մի
արգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-
17 թիւնը այդպիսիներուն է։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ տղու
մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ։
18 Եւ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ, Բարի վար-
դապետ, ի՞նչ գործ գործեմ որպէս զի յաւիտենական
19 կեանքը ժառանգեմ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ
զիս բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, ոչ ք
20 Աստուած։ Պատուիրանքները գիտես. Շնութիւն մի
ըներ, Սպանութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ,
Սուտ վկայութիւն մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ
21 պատուէ։ Ան ալ ըսաւ, Ատոնք ամէնը մանկութե-
22 նէս ի վեր պահեր եմ։ Զայս լսելով Յիսուս ըսաւ ա-
նոր, Բան մըն ալ պակաս է քեզի. քու բոլոր ունե-
ցածդ ծախէ և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը
23 գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ հետևէս։ Անիկա
երբ այս բանը լսեց, տրտմեցաւ, վասն զի շատ հա-
24 րուստ էր։ Եւ Յիսուս երբ զանիկա տրտմած տեսաւ,
ըսաւ, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստութիւն

25 ունին, Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։ Քանզի
դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ
26 հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։ Եւ
անոնք որ լսեցին, կ'ըսէին, Ալ ո՞վ կրնայ փրկուիլ։
27 Եւ ինք ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած
28 բանները Աստուծոյ կողմանէ կարելի են։ Ու Պետրոս
ըսաւ, Ահա մենք ամէն բան թողուցինք և քու հետևէդ
29 եկանք։ Ու անոնց ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի թէ Մարդ մը չկայ որ թողուց տուն, կամ
ծնողք, կամ եղբայրներ, կամ կին, կամ որդիներ
30 Աստուծոյ թագաւորութեանը համար, Որ պիտի
չառնէ բազմապատիկ այս աւուրին մէջ, և գալու
աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։
31 Եւ տասներկուքը իր քով առնելով՝ ըսաւ անոնց,
Ահա մենք Երուսաղէմ կ'երթանք, և մարգարէներուն
ձեռքով Որդւոյ մարդոյ համար բոլոր գրուածները
32 պիտի կատարուին։ Վասն զի հեթանոսներուն պիտի
մատնուի, ու ծաղր պիտի բլլայ և պիտի նախատուի,
33 ու պիտի թքնեն անոր, և պիտի ծեծեն ու սպաննեն
զանիկա, ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ։
34 Բայց անոնք այս բաներէն մէկն ալ չհասկցան. ու
այս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած բաները
չէին իմանար։
35 Ու եղաւ որ երբ Երիքովի կը մօտենար, կոյր
36 մը ճամբուն քով նստեր էր մուրալու։ Երբ լսեց
բազմութեանը անցնիլը, հարցուց թէ ինչ է այն։
37 Եւ իրեն ըսին թէ Յիսուս Նազովրեցի կ'անցնի։
38 Ուստի աղաղակեց ու ըսաւ, Յիսուս, Որդի Դաւիթ,
39 ողորմէ ինծի։ Եւ անոնք որ առջևէն կ'երթային, կը
յանդիմանէին զանիկա, որպէս զի լռէ. բայց անիկա

ա՛լ ասելի կ'ապաշխարէր, Որդի Դաւթի, ողորմէ
40 ինծի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ հրամայեց որ
զայնիկա իրեն բերեն, ու երբ անիկա մօտեցաւ, հար-
41 ցուց անոր ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ։ ա-
42 նիկա ալ ըսաւ, Տէր, որ աչքերս բացուին։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Թող լուսցուին. քու հաւատքդ
43 քեզ բժշկեց։ Եւ իսկոյն անոր աչքերը լուսցուեցան,
ու անոր եւեւէն կ'երթար, և փառք կու տար Ա-
ստուծոյ. բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ Աստուած
կը գովաբանէին։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ'անցնէր։ (2) Եւ ա-
հա մարդ մը կար, անունը Զաքէոս ըսուած, որ մուք-
3 սպետ էր ու ինք հարուստ էր։ Եւ կ'ուզէր տեսնել
թէ ո՛վ է Յիսուս, ու բազմութենէն չէր կրնար, վասն
4 զի հասակով կարճ էր։ Եւ առաջ վազեց ու ժան-
տաթզենիի մը վրայ ելաւ, որպէս զի զանիկա տեսնէ,
5 վասն զի անկէ պիտի անցնէր։ Ու երբ Յիսուս այն
տեղը եկաւ, վեր նայելով զանիկա տեսաւ, ու ըսաւ
անոր, Զաքէոս, շուտ ըրէ, ատկէ վար իջիր, վասն զի
6 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կեցնել։ Եւ սրտա-
րշալով վար իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զա-
7 նիկա։ Երբ ամէնն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ'ը-
սէին թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջևան ըն-
8 ալ։ Եւ Զաքէոս կայնեցաւ ու ըսաւ Տէրոջը, Տէր,
ահա իմ ունեցածիս կէսը աղքատներուն կու տամ,
ու եթէ զրպարտութեամբ մէկուն զրկանք րրած եմ,
9 չորեքպատիկ կը հատուցանեմ անոր։ Եւ Յիսուս ըսաւ

անոր, Այսօր այս տունը փրկութիւն եղաւ, քանզի
10 ասիկա ալ Աբրահամի որդի է։ Վասն զի Որդին մարդ-
դոյ եկաւ որպէս զի կորուածը փնտռէ ու փրկէ։
11 Ու երբ անոնք այս բաները կը լսէին, առակ մըն
ալ ըսաւ իր երուսաղէմ մօտենալուն համար, և ա-
նոնց այնպէս կարծելուն համար թէ շուտ մը Ա-
12 ստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի։ Ուստի
ըսաւ, Ազնուական մարդ մը հեռու երկիր գնաց՝
13 իրեն թագաւորութիւն առնելու և դառնալու։ Եւ
իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ
անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բանեցուցէք մինչև
14 ես գամ։ Եւ անոր քաղաքացիները զանիկա կ'ատէին,
ու դեսպաններ ղրկեցին անոր եւեւէն, ըսելով թէ
Զենք ուզեր որ ասիկա մեր վրայ թագաւորութիւն
15 ընէ։ Ու եղաւ որ երբ անիկա թագաւորութիւնը առ-
նելով ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ այն ծա-
ռաները որոնց առակը տուեր էր, որպէս զի գիտնայ
16 թէ ո՛վ ինչ շահ ըրած է։ Եւ առաջինը եկաւ ու
17 ըսաւ, Տէր, քու մնատդ տասը մնաս շահ ըրաւ։ Եւ
ըսաւ անոր, Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետև քիչ
բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ
18 իշխանութիւն ունեցիր։ Ու երկրորդը եկաւ ու ըսաւ,
19 Տէր, քու մնատդ հինգ մնաս շահ ըրաւ։ Եւ ըսաւ
20 անոր, Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր։ Եւ ու-
րիշ մը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ահա քու մնատդ՝ զոր
21 թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի. Քանզի կը
վախնայի քեզմէ, վասն զի դուն խիստ մարդ մըն ես,
չդրած բանդ կը վերցնես ու չսերմնածդ կը հնձես։
22 Եւ անիկա ըսաւ անոր, Քու բերնէդ քեզ պիտի դա-
տեմ, ով չար ծառայ. գիտէիր որ ես խիստ մարդ

մըն եմ; չդրած բանս կը վերցնեմ ու չսերմնածս
23 կը հնձեմ: Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանաւոր-
ներուն չտուիր, որպէս զի ես եկած ատենս շահով
24 առնէի զանիկա: Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ, Ա-
ռէք ատկէ մնասը ու տուէք անոր որ տասը մնաս
25 ունի. (Եւ ըսին իրեն, Տէր, անիկա տասը մնաս ունի:
26 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին պիտի
տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի
27 առնուի: Բայց այն իմ թշնամիներս, որոնք չէին ու-
զեր որ իրենց վրայ թագաւորը ըլլամ, հոս բերէք
28 իմ առջեւս սպաննեցէք: Եւ այս բաները խօսելէ
ետեւ՝ յառաջ գնաց Երուսաղէմ երթալու:

29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէի ու Բեթանիայի
տեղաւ՝ դէպ ի այն լեռը որ Ձիթենեաց լեռ կ'ըսուի
30 իր աշակերտներէն երկուքը ղրկեց: Եւ ըսաւ, Գա-
ցէք դէպ դիմացի գեղը, և անոր մէջ մտնելնուդ պիտի
գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնաւ մար-
31 դ մը նստած չէ. արձակեցէք զանիկա ու բերէք: Եւ եթէ
մէկը ձեզի հարցնէ թէ ինչո՞ւ կ'արձակէք, այսպէս
32 ըսէք անոր, թէ Տէրոջը պէտք է: Երբ գացին անոնք
որ ղրկուեցան, ինչպէս իրենց զրուցեր էր՝ գտան
33 Ու երբ աւանակը կ'արձակէին, անոր տէրերը ը-
34 անոնց, Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը: Անոնք
35 ալ ըսին, Տէրոջը պէտք է: Եւ զանիկա Յիսուսի բե-
րին ու իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգե-
36 Յիսուսը հեծցուցին: Ու երբ կ'երթար, իրենց հ
37 դերձները ճամբուն վրայ կը փռէին: Ու երբ մօ
տեցաւ, և Ձիթենեաց լեռանը դառ է վայրէն կ'իջ
նէր, աշակերտներուն բոլոր բազմութիւնը սկս
ուրախութեամբ զԱստուած օրհնել բարձր ձայնի

այն բոլոր հրաշքներուն համար զորոնք տեսեր էին.
38 Ու կ'ըսէին, Օրհնեալ է այդ թագաւորը որ Տէրոջը
անունովը կու գայ. երկինքի մէջ խաղաղութիւն, ու
39 փառք՝ բարձրութեան մէջ: Եւ բազմութեանը մէջէն
փարիսեցիներէն մէկ քանիները ըսին անոր, Վարդա-
40 պետ, այդ քու աշակերտներդ յանդիմանէ: Եւ ա-
նիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անանց, Ձեզի
կ'ըսեմ, եթէ ատոնք լռեն կենան, քարերը պիտի ա-
ղաղակեն:

41 Ու երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր
42 վրայ և ըսաւ, Գոնէ այս քու օրուանդ մէջ գիտնա-
յիր քու խաղաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ
43 քու աչքերէդ: Վասն զի օրեր պիտի գան քու վրադ՝
որ թշնամիներդ քու շուրջդիդ պատնէշ պիտի շի-
նեն, ու քեզ պիտի պաշարեն, և ամէն կողմէ քեզ
44 նեղը պիտի ձգեն. Եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ
ու քու մէջդ եղած զաւակներդ, և քար մը քարի
վրայ ամենևին պիտի չթողուն քու մէջդ, անոր հա-
մար որ չճանչցար քու այցելութեանդ ժամանակը:

45 Եւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոր
46 մէջ ծախողները և գնողները: Եւ ըսաւ անոնց, Գրը-
ուած է թէ Իմ տունս աղօթքի տուն է. բայց դուք
սիկա աւազակներու այր ըրիք:

47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. բայց
քահանայապետները ու դպիրները և ժողովուրդին
գլխաւորները կը փնտռէին թէ ինչպէս կորնչեն
48 զանիկա: Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ ինչ
ընեն, վասն զի բոլոր ժողովուրդը անոր կապուր էր էին
մտիկ ընելու:

Գլ. Ի

1 Ու եղաւ որ այն օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցնէր և աւետարանը կը քարոզէր, քահանայապետները ու դպիրները ծերերուն
2 հետ մէկտեղ վրայ հասան, ու անոր հետ խօսեցան՝ ըսելով. Զրուցէ մեզի, ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի
3 տուողը։ Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ
4 ձեզի բան մը հարցնեմ, և ըսէք ինծի. Յովհաննէսի
5 մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր թէ մարդոցմէ։ Ու ա-
6 նոնք իրենց մէջ խորհեցան ու ըսին, Եթէ ըսենք՝ երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր. իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ, բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քարկոծէն, վասն զի համոզուած
7 են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր։ Ու պատասխան
8 տուին թէ չեն գիտեր ուրկէ՛ էր։ Ես ալ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները.

9 Սկսաւ այս առակը զրուցել ժողովուրդին. Մարդ մը այգի տնկեց և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու
10 ինք օտար երկիր երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց։ Ես ատենին ծառայ մը ղրկեց մշակներուն, որպէս զի այգիին պտուղէն անոր տան. բայց մշակները ծեծե-
11 ցին զանիկա ու պարապ ճամբեցին, Ես ուրիշ ծառայ մըն ալ ղրկեց. իսկ անոնք զանիկա ալ ծեծե-
12 ցին, անարգեցին ու պարապ ճամբեցին։ Ու երրորդ մըն ալ ղրկեց. իսկ անոնք զանիկա ալ վիրաւորեցին
13 ու դուրս հանեցին։ Այն ատեն այգիին տէրը ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս ղրկեմ, թերեւս

14 զանիկա տեսնելով ամչնան. բայց մշակները երբ տեսան զանիկա, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսելով, Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանիկա սպաննենք, որ-
15 պէս զի ժառանգութիւնը մերը ըլլայ։ Ես զանիկա պղտիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին. ուստի այ-
16 դիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. Պիտի գայ ու կորսնցնէ այն մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի
17 տայ։ Երբ ասոր լսեցին, ըսին, Քա՛ւ լիցի։ Ես ինք անոնց նայելով՝ ըսաւ, Հապա ի՞նչ է այս գրուածը, Թէ Այն
քարը զոր շինողները մերժեցին, անիկա անկիւնին
18 գլուխը եղաւ։ Ամեն ով որ այն քարին վրայ կ'ինայ, պիտի կոտրտի, և որու վրայ որ կ'ինայ, պիտի փոշրէ
19 զանիկա։ Ես քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչպես նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քանզի իմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ։

20 Ու եպէսյոմաք ապահովով, ղրկեցին քանի մը խարէպայ մարդիկ, որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձևացնէին, որպէս զի զանիկա խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կառավարչին իշխա-
21 նութեանը զանիկա մատնելու։ Ու անոր հարցուցին՝ ըսելով, Վարդապետ, գիտենք որ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, և աչառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես։
22 Մեզի արժա՞ն է Կայսրին տուրք տալ Թէ ոչ։ (23) Ես
անոնց խորամանկութիւնը հասկնալով՝ ըսաւ անոնց,
24 Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք։ Ցուցուցէք ինծի դահեկան մը։ Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի վրան։ Պատասխան
25 տուին ու ըսին, Կայսրինը։ Ես ինք ըսաւ անոնց, Ուրեմն զայն որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ

26 Աստուածն է՝ Աստուծոյ գոռ-ի՛, Եւ չկրցան զանիկա
խօսքով մը բռնել ժողովուրդին առջեւ, ու զարմա-
նալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ կեցան։
27 Եւ ապուկեցիներէն ոմանք եկան, (որոնք հակառա-
կութիւն կ'ընեն թէ յարութիւն չկայ,) և անոր հար-
28 ցուցին՝ Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, եթէ
մէկուն եղբայրը կին ունենալով մեռնելու ըլլայ, ու
մեռած ատենը զաւակ չունենայ, անոր եղբայրը առնէ
29 այն կինը և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Արդ եօթը եղ-
բայրներ կային. ու առաջինը կին մը առնելով՝ զաւակ
30 չունեցած մեռաւ։ Երկրորդն ալ առաւ այն կինը և
31 ինք ալ մեռաւ առանց զաւակի։ Երրորդն ալ առաւ
զանիկա. նմանապէս եօթն ալ, ու զաւակ չձգեցին
32 ու մեռան։ Ամենէն ետքը կինն ալ մեռաւ։ (33) Ու-
րեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի
34 ըլլայ, վասն զի եօթն ալ զանիկա կին ունեցան։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով անոնց՝ ըսաւ, Այս աշ-
խարհին որդիները կին կ'առնեն ու կերկան կը տրուին
35 Բայց անոնք որ արժանի պիտի ըլլան այն աշխարհին
հասնելու ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն,
36 ոչ կին կ'առնեն և ոչ կերկան կը տրուին. Որովհետև
ա՛լ չեն կրնար մեռնիլ. քանզի հրեշտակներուն հա-
ւասար են, ու Աստուծոյ որդիներ են, վասն զի յա-
37 րութեան որդիներ են։ Բայց մեռելներուն յարու-
թիւն առնելը Մովսէս ալ իմացուց մորենիին պա-
տմութեանը մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահամի Աս-
տուածը, ու Իսահակի Աստուածը, և Յակոբի Աս-
38 տուածը։ Ու Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ,
հապա կենդանիներուն, վասն զի ամենը անոր կեն-
39 դանի են։ Եւ դպիրներէն մէկ քանին պատասխան

40 տալին ու ըսին, Վարդապետ, աղէկ ըսիր։ Ու ա՛լ
մէկը համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը
հարցնելու։
41 Եւ ըսաւ անոնց, Ինչպէս կ'ըսեն Թէ Քրիստոս
42 Դաւիթի որդին է. Եւ ինք Դաւիթ Սաղմոսներուն
գիրքին մէջ կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ
43 աջ կողմս, Մինչեւ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատ-
44 ուանդան ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ որ զանիկա Տէր կը
կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ։
45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտ-
46 ներուն, Դպրուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փա-
ռասոր հանդերձներով պտտիլ, և շուկաներուն մէջ
բարեւներ կը սիրեն. ու ժողովարաններուն մէջ՝ առա-
ջին աթոռները, և ընթրիքներուն մէջ՝ առաջին բազմոց-
47 ները. Որոնք որբևարիներուն տուները կ'ուտեն, ու
ձօրպոյ երեւնալու համար աղօթքը կ'երկնցնեն. ա-
նոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները որոնք իրենց ըն-
2 ծաները գանձանակը կը ձգէին։ Տնանկ որբևարի մըն
3 ալ տեսաւ, որ հոն երկու լումայ ձգեց։ Ու ըսաւ,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս աղքատ որբևարին
4 ամենէն աւելի ձգեց վասն զի ամէն անոնք իրենց
աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջ ձգեցին,
բայց սոիկա իր չքաւորութենէն բոլոր իր ունեցած
ապրուստը ձգեց։
5 Ու երբ մէկ քանիները տաճարին համար կ'ըսէին
Թէ Գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով զարդարուած

6 է, ըսաւ, Ա՛յդ բաները ըզրօսք կը տեսնէք, օրեր պիտի
գան որ այն տեղն քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ
7 չքակուի։ Հարցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՞նչ է նշանը՝ երբ
8 այդ բաները պիտի ըլլան։ Ան ալ ըսաւ, Զգոյշ կեցէք,
չխաբուիք, վասն զի շատերը պիտի գան իմ անունովս
ու ըսեն Թէ ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտե-
9 ցած է. ուրեմն անոնց ետևէն չերթաք։ Բայց երբ լսէք
պատերազմներ և խռովութիւններ, մի վախնաք, վասն
զի պէտք է առաջ այս բաները ըլլան, բայց վախ-
10 ճանը իսկոյն չէ։ Ան տեղն ըսաւ անոնց, Ազգ ազգի
վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորու-
11 թեան վրայ. Եւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւն-
ներ պիտի ըլլան, ու սովեր և մահաժամանակներ,
նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշաններ պիտի
12 ըլլան։ Բայց այս ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռ-
քերը ձեզի պիտի զարնեն ու հալածեն, և ժողովա-
րաններու ու բանտերու պիտի մատնեն. և իմ ան-
ունիս համար թագաւորներու ու կուսակալներու
13 առջև պիտի տարուիք։ Եւ այս ձեզի
14 վկայութիւն մը պիտի ըլլայ։ Ուստի ձեր սրտին մէջ
դրէք՝ որ առաջուընէ չմտածէք պատասխան տալու
15 վրայով։ Վասն զի ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն
պիտի տամ, որու պիտի չկրնան դէմ խօսիլ կամ
16 դէմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները։ Եւ պիտի
մատնուիք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և ազգականե-
րէ ու բարեկամներէ. ու ձեզմէ պիտի սպաննեն.
17 Եւ իմ անունիս համար ամէնուն ատելի պիտի
18 ըլլաք. Բայց մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի։
19 Ձեր համբերութիւնովը հոգիներդ պիտի առնէք։

20 Ու երբ տեսնէք Երուսաղէմը չորս կողմէն զօրքե-
րով պատած, այն ատեն գիտցէք որ անոր աւերումը
21 մօտ է։ Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռ-
ները թող փախչին, ու անոր մէջ եղողները թող
հեռանան, և անոնք որ ագարակներն են՝ թող չմըտ-
22 նեն անոր մէջ։ Վասն զի այն օրերը վրէժխնդրու-
թեան օրեր են, որպէս զի բոլոր գրուածները կատար-
23 ուին։ Բայց վա՛յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ
տուողներուն, վասն զի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
երկրին վրայ. ու բարկութիւն ղէպ ի՛ այս ժողո-
24 վուրդին վրայ. Եւ սուրի բերնով պիտի կտնան, ու
բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին. ու Երու-
սաղէմ ազգերուն ոտից կոխան պիտի ըլլայ, մինչև
25 ազգերուն ժամանակները լմննան։ Ու արեգակին և
լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան,
ու երկրի վրայ ազգերը սաստկութեամբ պիտի տագ-
26 նապին, և ծովը ու ալիքները պիտի գոռան. Մար-
դոց սիրտերը պիտի նուաղին էրեխ վախէն և սպասելիքի
վրայ դալու բաներուն սպասելէն, վասն զի երկինքի
27 զօրութիւնները պիտի շարժին։ Եւ այն ատեն պիտի
տեսնեն Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած զօրութիւ-
28 նով ու մեծ փառքով։ Ու երբ այս բաները սկսին ըլ-
լալ ելէք ու գլուխնիդ բարձրացուցէք, վասն զի
ձեր փրկութիւնը մօտ է։

29 Եւ առակ մը ըսաւ անոնց, Տեսէք թզենին ու ա-
30 մէն ծառերը. Երբ կը բողբոջին, տեսնելով դուք
31 ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս
դուք երբ այս բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ
32 Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մօտ է։ Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչև այս

33 ամէն բաները ըլլան։ Երկինք ու երկիր պիտի անցնին,
34 բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին։ Իսկ դուք
զգուշացէք ձեր անձերնիդ կերուխումով ու գինովութիւնով և աշխարհային
մտատանջութիւններով ծանրանայ, ու յանկարծակի այն
35 օրը ձեր վրայ հասնի։ Վասն զի բոլոր երկրին երեսը
բնակիչներուն ամենուն վրայ որոգայթի մը պէս պի-
36 տի հասնի։ Ուստի արթուն կեցէք, ու ամէն ատեն
աղօթք ըրէք, որ արժանի ըլլաք այն բոլոր բաներէն ազատուելու և Որդւոյ մարդոյ առջև կայ-
նելու։
37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. և գի-
շերները կ'ելլէր Ձիթենեաց բուսած լեռը կը կենար։
38 Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուընց կանուխ իրեն կ'եր-
թայրն տաճարը՝ իր խօսքերը լսելու։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ որ Զատիկ կ'ըսուէր։
2 Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին
թէ ինչպէս սպաննեն զանիկա, քանզի ժողովուրդէն
կը վախնային։
3 Եւ Սատանայ՝ Իսկարիովտացի մականունովեալ
Յուդայի ներսը մտաւ, որ տասներկուքէն հա-
4 մրանքէն էր։ Եւ գնաց քահանայապետներուն ու իշխան-
ներուն հետ խօսք բրաւ թէ ինչպէս զանիկա մատնէ
5 անոնց։ Անոնք ալ ուրախացան և խոստացան անոր
6 տալ տայ։ Ու ինք վրան առաւ, և պատեհ մը
մը կը փնտռէր որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց առանց բազմութեանը ժողվուելուն։

7 Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք
8 էր զատիկը մորթել։ Ու զրկեց Պետրոսը և Յովհան-
նէսը ու ըսաւ, Գացէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը
9 որպէս զի ուտենք։ Անոնք ալ ըսին անոր, Ո՞ւր կ'ու-
զես որ պատրաստեենք։ Եւ ըսաւ անոնց, Ահա երբ
քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի որ
սափոր վրայ ջուրի սափոր մը կը տանի. անոր եկէն
11 գացէք այն տունը ուր ինք կը մտնէ. Եւ այն տանը
տէրոջ ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ քեզի, Ո՞ւր է օ-
թեւանը ուր աշակերտներուս հետ զատիկը
12 ուտեմ։ Ան ալ ձեզի յարդարուած մեծ վերնատունն
13 մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստեցէք։ Եւ գացին
գտան ինչպէս իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին։
14 Ու երբ ժամը հասաւ, սեղան նստաւ և տասներ-
15 կու առաքեալները իրեն հետ։ Ու ըսաւ անոնց, Փա-
փաքելով փափաքեցայ որ այս զատիկը ձեզի հետ
16 ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ։ Քանզի կ'ըսեմ՝
ձեզի որ ալ բնաւ անկէ պիտի չուտեմ՝ մինչև Ա-
17 ստուծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի։ Եւ գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք սոսկա ու
18 բաժնեցէք ձեր մէջ. Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ինք
որթին բերքէն պիտի չխմեմ՝ մինչև Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը գայ։
19 Եւ հաց առաւ, գոհացաւ, կտրեց և տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Ա՛յս է իմ մարմինս, որ ձեզի համար
20 տրուած է. սա կ'ընէք յիշելու համար։ Նոյն-
պէս ալ գաւաթը ետքը ընթրելէն եւս ու ըսաւ,
Ա՛յս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արիւնովս, որ ձեզի
համար կը թափուի։
21 Բայց ահա ինձ մատնողին ձեռքը ինծի հետ այս

83 ամէն բաները ըլլան՝ երկինք ու երկիր պիտի անցնին,
84 բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին։ Իսկ դուք
զգուշացէք ձեր անձերուն. չըլլայ որ սիրտերնիդ կե-
րուխումով ու գինովութիւնով և աշխարհային
զբաղմունքներով ծանրանայ, ու յանկարծակի այն
35 օրը ձեր վրայ հասնի։ Վասն զի բոլոր երկրին երեսը
բնակողներուն ամենուն վրայ որոգայթի մը պէս պի-
36 տի հասնի։ Ուստի արթուն կեցէք, ու ամէն ատեն
աղօթք ըրէք, որ արժանի ըլլաք այն բոլոր բաներէն
ազատուելու և Որդւոյ մարդոյ առջև կայ-
նելու։
37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. և գի-
շերները կ՚ելլէր Ձիթենեաց լեռը կը կենար։
38 Ու բոլոր ժողովուրդը առտուընց կանուխ իրեն կ՚եր-
թային տաճարը՝ իր խօսքերը լսելու։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ որ Զատիկ կ՚ըսուէր։
2 Ու քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին
թէ ինչպէս սպաննեն զանիկա, քանզի ժողովուրդէն
կը վախնային։
3 Ու Սատանայ՝ Իսկարիովտացի մականունեալ
Ցուդայի ներսը մտաւ, որ տասներկուքին համրանա-
4 քէն էր։ Ու գնաց քահանայապետներուն ու իշխան-
ներուն հետ խօսք ըրաւ թէ ինչպէս զանիկա մատնէ
5 անոնց։ Անոնք ալ ուրախացան և խոստացան անոր
6 տուկ տալ։ Ու ինք վրան առաւ, և պատեհ մը կը
փնտռէր որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց ա-
ռանց բազմութեանը ժողվուելուն։

7 Ու բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք
8 էր զատիկը մորթել։ Ու ղրկեց Պետրոսը և Յովհան-
նէսը ու ըսաւ, Գացէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը
9 որպէս զի ուտենք։ Անոնք ալ ըսին անոր, Ո՞ւր կ՚ու-
10 զես որ պատրաստենք։ Ու ըսաւ անոնց, Ահա երբ
քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի որ
ասկի վայ ջուրի սափոր մը կը տանի. անոր հետևէն
11 գացէք այն տունը ուր ինք կը մտնէ. Ու այն տանը
տիրոջ ըսէք, Վարդապետը կ՚ըսէ քեզի, Ո՞ւր է օ-
թևանը ուր աշակերտներուս հետ մէկտեղ զատիկը
12 ուտեմ։ Ան ալ ձեզի յարդարուած մեծ վերնատունն
13 մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստեցէք։ Ու գացին
գտան ինչպէս իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին։
14 Ու երբ ժամը հասաւ, սեղան նստաւ և տասներ-
15 կու առաքեալները իրեն հետ։ Ու ըսաւ անոնց, Փա-
փաքելով փափաքեցայ որ այս զատիկը ձեզի հետ
16 ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ։ Քանզի կ՚ըսեմ՝
ձեզի որ ալ բնաւ տակէ պիտի չուտեմ՝ մինչև Աս-
17 տուածոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի։ Ու գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք սոսկա ու
18 բաժնեցէք ձեր մէջ. Վասն զի ձեզի կ՚ըսեմ որ ընաւ
որթին բերքէն պիտի չխմեմ՝ մինչև Աստուածոյ թա-
գաւորութիւնը գայ։
19 Ու հաց առաւ, գոհացաւ, կտրեց և տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Այս է իմ մարմինս, որ ձեզի համար
20 տրուած է. սոսկա ըրէք զիս յիշելու համար։ Նոյն-
պէս ալ գաւաթը աճապարանքէն ետև ու ըսաւ,
Այս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արիւնովս, որ ձեզի
համար կը թափուի։
21 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ այս

22 սեղանն է՝ եւ յիրաւի Որդին մարդոյ կ՚երթայ՝ ինչ-
պէս սահմանուած է, բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն
23 ձեռքով անիկա կը մատնուի։ Եւ անոնք սկսան ի-
րենց մէջ հարցուփորձ ընել՝ թէ իրենցմէ ո՛վ է որ
24 այն բանը պիտի ընէ։
Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ՝ թէ իրենցմէ ո՛վ
25 մեծ պիտի սեպուի։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Ազգաց
թագաւորները անոնց կը տիրեն, և անոնք որ կ՚իշ-
26 խեն անոնց՝ բարերար կը կոչուին։ Բայց դուք այն-
պէս պիտի չըլլաք. հապա ան որ ձեր մէջ մեծ է,
պզտիկին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպասաւո-
27 րին պէս։ Քանդի ո՞վ է մեծը, սեղան նստո՞ղը թէ սպա-
սաւորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. սակայն ես ձեր մէջ
28 սպասաւորի մը պէս եմ։ Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ
ինծի հետ կը կենալիք իմ փորձութիւններուս մէջ
29 ես ալ ձեզի Թագաւորութիւն մը ուխտ կ՚ընեմ, ինչպէս
30 իմ Հայրս ինծի Թագաւորութիւն մը ուխտ ըրաւ. Ո-
պէս զի դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ Թա-
գաւորութեանս մէջ, և աթոռներու վրայ նստիք Ի-
սրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
31 Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմո՛ն, Սիմո՛ն, ահա Սատանայ
32 ձեզ փնտռեց, որ ցորենի պէս խարխլէ. Բայց ես
քեզի համար աղօթք ըրի որպէս զի քու հաւատքդ
չպակսի. և դուն երբ դարձի գաս, քու եղբայրներդ
33 ալ հաստատէ։ Ան ինք ըսաւ անոր, Տէր, ես պատ-
րաստ եմ քեզի հետ բանտ երթալու ալ, մեռնելու
34 ալ։ Եւ անիկա ըսաւ, Պետրո՛ս, քեզի կ՚ըսեմ որ այ-
սօր հաւը պիտի չկանչէ մինչև դուն երեք անգամ ու-
րանաս՝ ըսելով Թէ դիս չես ճանչնար։
35 Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ձեզ ղրկեցի առանց քսակի

ու պարկի և կոշիկներու, բանի մը կարօտ եղա՞ք։
36 Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն ալ չէ. հոգը ըսաւ, Բայց
հիմա ան որ քսակ ունի, թող էրէն հետ առնէ, նոյն-
պէս ալ պարկը. և ան որ չունի, թող իր հանու-
37 դարձը ծախէ ու իրեն Թուր մը ծախու առնէ. Քանդի
կ՚ըսեմ ձեզի որ այս գրուած բանն ալ պէտք է որ
իմ վրաս կատարուի, Եւ անօրէններու հետ սեպուե-
ցաւ. քանդի ինչ որ ինծի համար գրուածք է, կա-
38 տարուելու վրայ է։ Անոնք ալ ըսին, Տէր ահա հոս
երկու Թուր կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Հերիք են։
39 Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթենեաց լեռը
40 գնաց. աշակերտներն ալ իր ետևէն գացին։ Երբ այն
տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց, Աղօթք ըրէք որպէս զի
41 փորձութեան մէջ չմտնէք։ Եւ ինք անոնցմէ զատ-
ուեցաւ քարընկէցի մը չափ, ու ծունկի վրայ գալով
42 աղօթք կ՚ընէր, Ո՛ Հայր, եթէ կ՚ուզես, այս
գաւաթը ինծմէ անցուր. բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ հապա
43 քուկդ Թող ըլլայ։ Ու երկինքէն հրեշտակ մը երևցաւ
անոր և կը զօրացնէր զանիկա. ու աստիճ նեղութեան
մէջ ըլլալով աւելի ջերմեռանդութեամբ աղօթք
44 կ՚ընէր։ Եւ իր քրտինքը արիւնի մեծ կաթիլներու
պէս էր, որ գետինը կը Թափուէր։
45 Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտներուն քով եկաւ,
46 ու գտաւ զանոնք տրտմութենէն քնացած. Եւ ըսաւ
անոնց, Ինչո՞ւ կը քնանաք. ելէք աղօթք ըրէք որ-
պէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք։
47 Ու երբ դեռ կը խօսէր, ահա բազմութիւն մը, և
Յուդա ըսուածն ալ, տասներկուքէն մէկը, անոնց
առջևէն կ՚երթար, ու Յիսուսի մօտեցաւ որպէս զի
48 զանիկա համբուրէ։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոր, Յու-

49 դա, համբուրելո՞վ կը մատնես Որդին մարդոյ։ Երբ
անոր շրջապատը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլ-
50 լար, ըսին անոր, Տէր, թո՞ւրով զարնե՞նք։ Եւ անոնցմէ
մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մէկդի
51 հանեց անոր աջ ականջը. Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ, Թող տուէք մինչեւ այդ տեղը. և
52 դպաւ անոր ականջին ու բժշկեց զանիկա։ Եւ Յի-
սուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տա-
ճարին իշխաններուն ու ծերերուն ըսաւ, Իբր թէ
53 աւազակի՞ վրայ ելլոք սուերով ու բրիչով։ Ամէն
օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ, և ինծի ձեռք չզար-
կիք. բայց այս է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշ-
խանութիւնը։

54 Ու զանիկա բռնելով տարին ու քահանայապետին
տունը մտցուցին. Պետրոս ալ հեռուանց անոր հետեւե-
55 ցաւ։ Երբ կրակ վառեցին գետնի մէջ ու
56 մէկտեղ նստան, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ։ Աղա-
խին մը տեսնելով զանիկա որ կրակին քով նստած
էր, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Այսիկա ալ անոր հետ
57 էր։ Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկա ու ըսաւ, Ով
58 կին, ես զանիկա չեմ ճանչնար։ Եւ քիչ մը ետքը
ուրիշ մը տեսաւ զանիկա ու ըսաւ, Դուն ալ անոնց-
մէ ես. և Պետրոս ըսաւ, Ով մարդ, ես անանկէ չեմ։
59 Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետքը՝ ուրիշ մէն ալ կը
պնդէր ու կ՚ըսէր, Ճշմարիտ այսիկա ալ անոր հետ էր,
60 վասն զի Գալիլեացի է։ Բայց Պետրոս ըսաւ, Ով
մարդ, չեմ գիտեր ինչ կը զրուցես դուն. և քանի
61 որ իր խօսքը բերանն էր, իսկոյն հաւը խօսեցաւ։ Եւ
Տէրը դարձաւ ու Պետրոսի նայեցաւ. Պետրոս ալ
Տէրոջը խօսքը որ իրեն ըսեր էր թէ

Դուն հաւը չխօսած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս
62 զիս։ Ու Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ։
63 Եւ այն մարդիկը որոնք Յիսուսը կը պահէին, ծաղր
64 կ՚ընէին զանիկա ու կը ծեծէին. Եւ անոր աչքերը
ծածկելով անոր երեսին կը զարնէին, ու կը հարցնէին
իրեն՝ ըսելով, Մարգարէացիր, Ո՞վ է ան որ քեզի
65 զարկաւ։ Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուկրին իրեն
հայհոյելով։

66 Ու երբ առաւօտ եղաւ, ժողովուրդին ծերակոյտը,
քահանայապետները և դպիրները ժողվուեցան, ու
տարին զանիկա իրենց ատեանը և ըսին, Եթէ Քրիս-
67 տոս դուն ես, ըսէ մեզի։ Ըսաւ անոնց, Եթէ ձեզի
68 ըսեմ ալ՝ պիտի չհաւատաք. Եւ եթէ ձեզի բան մը
հարցնեմ, ինծի պատասխան պիտի չտաք, ու ալ չո-
69 պիտի արձակէք։ Ասկէ ետև Որդին մարդոյ Աստու-
70 ծոյ զօրութեանը աջ կողմն պիտի նստի։ Եւ ամէնը
ըսին, Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես. ինք ալ
71 ըսաւ անոնց, Դուք կ՚ըսէք թէ ես եմ։ Եւ անոնք
ըսին, Ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկայութիւն, վասն զի
ինքնիր մեր բերնէն լսեցինք։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ ամէնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ելլելով տարին
2 զանիկա Պիղատոսի։ Ու սկսան անոր վրայով ամ-
բաստանութիւն ընել և ըսել, Այսիկա գտանք, որ
ծոռ ազգը կը մեղրեցնէր, ու կայսրին հարկ տալէ
կ՚արգիլէր, և իրեն համար կ՚ըսէր թէ ինք Քրիստոս ա-
3 թագաւոր է։ Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր ու ըսաւ,
Հրեից թագաւորը դո՞ւն ես անիկա ալ պատասխան

4 տուաւ անոր ու ըսաւ, Դուն կ'ըսես Աչն տաճն Պիղա-
տոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդներուն ը-
նաւ, Ես այս մարդուն վրայ յանցանք մը չեմ գտներ
5 Բայց անոնք առաք կը կոխեին ու կ'ըսէին Թէ ժողովուր-
դը իրար կ'անցնէ, ու բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սոսվե-
6 ցընէ՝ Գալիլեայէ սկսած մինչև այս տեղ։ Եւ Պիղա-
տոս երբ լսեց Գալիլեայի համար, հարցուց Թէ այդ
7 մարդը Գալիլեացի՞ է։ Ու երբ իմացաւ Թէ Հերովդէսի
գէտի իշխանութեան տակէն էր, զանիկա Հերովդէսի
ղրկեց, քանզի ան ալ այն օրերը Երուսաղէմ էր։
8 Եւ Հերովդէս երբ Յիսուսը տեսաւ, շատ ուրախա-
ցաւ, վասն զի ինք շատոնցուընէ կը փափաքէր զա-
նիկա տեսնել քանզի անոր վրայով շատ բաներ լսած
էր, և կը յուսար որ անկէ եղած նշան մը տեսնէ։
9 Ու շատ խօսքերով հարցափորձ կ'ընէր անոր, բայց
10 անիկա բնաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ։ Քահա-
նայապետները ու դպիրներն ալ կեցեր էին, և սաս-
11 տիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայ։ Իսկ
Հերովդէս անոր զանիկա իր զօրականներուն հետ,
ու ծաղր ընելէն ետեւ փառաւոր հանդերձներ հագ-
12 ցուց անոր, և նորէն Պիղատոսի ղրկեց։ Ու այն օրը
Պիղատոս և Հերովդէս իրարու հետ բարեկամ եղան,
որովհետև առաջ իրենց մէջտեղ թշնամութիւն կար։
13 Եւ Պիղատոս քահանայապետները ու իշխանները
14 և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց։ Եւ ըսաւ անոնց,
Ահա մարդը առջիւս բերիք ժողովուրդը մոլորեցնողի
պէս, և ահա ես ձեր առջև քննութիւն ընելով ատոր
համար ձեր ըրած ամբաստանութիւններէն յանցանք
15 մը չգտայ այդ մարդուն վրայ. Ոչ ալ Հերովդէս,
վասն զի ձեզ անոր ղրկեցի, և ահա ատիկա մահու-

16 արժանի գործ մը ըրած չէ։ Ուրեմն պատիժ մը տամ
17 ատոր ու արձակեմ։ (Իսկ ածնին տաճնը պէտք էր որ մէ-
18 կը արձակէր անոնց.) Եւ բոլոր բազմութիւնը միաբեր
աղաղակեցին՝ ըսելով, Վերցուր տատիկա, ու Բարաբ-
19 բան արձակէ մեզի. (Որ քաղաքին մէջ եղած խռո-
վութեան մը և մարդասպանութեան համար բանտը
20 դրուած էր։) Եւ Պիղատոս Յիսուսը արձակել ուզե-
21 լով՝ նորէն խօսեցաւ անոնց։ Բայց անոնք կ'աղաղա-
կէին ու կ'ըսէին, Խաչը հանէ տատիկա, խաչը հանէ։
22 Եւ ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց, Բայց ինչ չար
գործ ըրած է տատիկա. ես ատոր վրայ մահու արժանի
յանցանք մը չգտայ. ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր
23 ու արձակեմ։ Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակներով
ատոր կը կոխէին, ու կ'ուզէին որ անիկա խաչուի. և
անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօրաւոր
24 եղան։ Ու Պիղատոս վճռեց որ անոնց խնդիրքը ի
25 գործ գրուի։ Եւ անոնց ուզած մարդը, որ խռովու-
թեան և մարդասպանութեան համար բանտը դըր-
ուած էր, արձակեց անոնց, և Յիսուսը իրենց կամքին
յանձնեց։
26 Ու երբ զանիկա կը տանէին, Սիմոն Կիւրենացի
անուն մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու գար, և խաչը
27 անոր վրայ դրին որպէս զի Յիսուսի ետեւէն բերէ։
28 անոր ետեւէն կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողովուրդ-
ներու, նաև կիներու, որոնք կ'աղայլային ու կու լային
անոր համար։ Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց ու ըսաւ,
Ով երուսաղէմի աղջիկներ, իմ վրաս մի լաք, հապա
ձեր անձերուն վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ լացէք։
29 Վասն զի ահա օրեր կու գան, որոնց մէջ պիտի ըսեն,
երանի՛ ամուլներուն, և այն որովայններուն որոնք

55 Եւ անոր հետեւէն գացին այն կիները, որոնք իրեն
հետ Գալիլեայէ եկած էին, որ տեսան գերեզմանը,
56 և թէ ի՛նչպէս անոր մարմինը դրուեցաւ։ Եւ
դառնալով՝ խունկերը ու իւղեր պատրաստեցին, և
շաբաթի օրը հանգստացան պատուիրանքին համեմատ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ու մէկշաբթի օրը առտուընց շատ կանուխ գերեզ-
մանը եկան, ու բերին այն խունկերը զորոնք պատ-
2 րաստեր էին, և ուրիշ կիներ ալ անոնց հետ։ Ու
քարը գերեզմանէն մէկդի գլորուած գտան, Եւ ներս
4 մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մարմինը դդ չգտան։ Ու
եղաւ որ երբ անոնք այս բանին համար տարակու-
սանքի մէջ էին, ահա երկու մարդիկ լուսափայլ հան-
5 դերձներով հասան անոնց։ Ու երբ վախով լեցուած
երեսնին գետի գետինը ծռեցին, այն մարդիկը ըսին
անոնց. Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ կը
6 փնտռէք. Հոս չէ ան, հապա յարութիւն առաւ. մտա-
քերնիդ բերէք ի՛նչպէս խօսեցաւ ձեզի երբ դեռ Գալիլ-
7 եայի մէջ էր, Ըսելով թէ Որդին մարդոյ պէտք էր որ
մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի ու խաչը ելլէ, ու
3 երրորդ օրը յարութիւն առնէ։ Եւ մտքերնին բե-
9 րին անոր խօսքերը։ Ու գերեզմանէն դառնալով՝ այս
ամէն բաները պատմեցին տասնմէկին ու բոլոր ու-
10 րիշներուն։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի ու
Յովհաննա և Յակոբոսի մայրը Մարիամ, ու անոնց
հետ ուրիշներ ալ, որոնք այս բաները առաքեալնե-
11 րուն պատմեցին. Եւ անոնց առջև ցնորական խօս-
քեր երեւցաւ անոնց ցրուցածը, ու չէին հաւատար

12 անոնց։ Բայց Պետրոս ելաւ վազեց գեպ ի գերեզմա-
նը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտաւ-
ները կը կէնային. ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմա-
նալով այն եղածին վրայ։

13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը գեղ մը կ'եր-
թային, որ Երուսաղէմէ վեղարուն ասպարէզ հեռու
14 էր, և անոր անունը Էմմաուս էր։ Եւ անոնք կը խօ-
սէին իրարու հետ այս բոլոր եղած անցքերուն վրա-
15 յով։ Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խոր-
հըրդածութիւն կ'ընէին, Յիսուս ինք ալ մօտենալով
16 անոնց հետ կ'երթար։ Բայց անոնց աչքերը բռնուած
17 էին, որպէս զի զինք չճանչնան։ Եւ ըսաւ անոնց,
Ինչ են այդ խօսքերը՝ որ քալելով իրարու հետ կը
18 խօսակցիք, ու տրտմած ալ էք։ Պատասխան տուաւ
անոնցմէ մէկը, որուն անունը Կղէովպաս էր. ու ըսաւ
անոր, Դո՞ւն միայն Երուսաղէմի մէջ կը կենաս, ու
19 չես գիտեր թէ ի՛նչ՛ր եղան հոն այս օրերու։ Եւ ինք
ըսաւ անոնց, Ինչ. անոնք ալ ըսին իրեն, Նազովրե-
ցի Յիսուսի համար, որ Աստուածով և բոլոր ժողովուր-
դին առջև գործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը
20 եղաւ. Ի՛նչպէս քահանայապետները ու մեր իշխանննե-
րը մահուան դատաստանի մատնեցին զանիկա և
21 խաչը հանեցին։ Իսկ մենք կը յուսայինք թէ անիկա
էր որ Իսրայէլը պիտի ազատէր. և այս ամէնուն վրայ
22 այս երրորդ օրն է որ այս բաները եղան։ Նաև մեր
մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացուցին, որոնք
23 առտուընց կանուխ գերեզմանը գացին, Ու անոր
մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակնե-
րուն տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ անիկա
24 ողջ է։ Եւ մերիններէն մէկ քանիներն ալ գերեզմա-

30 չծնան, և ծիծերուն որոնք կաթ չտուին։ Ահն սաեն
պիտի սկսին ըսել լեռներուն, Մեր վրայ լնկնեք, ու
31 բլուրներուն՝ Մեզ ծածկեցեք։ Վասն զի եթէ դալար
փայտին այսպէս կ'ընեն, հապա չորին ինչ պիտի
ըլլայ։
32 Ուրիշ երկուք ալ, չարագործներ, ընդունեցան ա-
33 նոր հետ սպանուելու։ Երբ Գողգոթա ըսուած տեղը
գացին, հոն խաչը հանեցին զանիկա, և այն չարա-
գործներն ալ, մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ կող-
34 մէն, խաչեցին։ Եւ ըսաւ Յիսուս, Հայր, թողութիւն
տուր սոսկից, վասն զի չեն գիտեր ի՛նչ կ'ընեն։ Ու
անոր հանդերձները բաժնելու սահմանին վիճակ ձգե-
35 ցին։ Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր. իշխաններն
ալ անոց հետ կը նախատէին զանիկա ու կ'ըսէին,
Ուրիշները ազատեց, թող ինքզինքն ալ ազատէ, եթէ
36 օրհնեալ է Քրիստոս, Աստուծոյ ընտրեալը։ Զօրք կ'ը-
նէին զանիկա ալ, ատեղեր կու գային
37 քացախ կը մատուցանէին անոր, Ու կ ըսէին,
38 դուն ես Հրեից Թագաւորը, քու անձդ ազատէ։ Եւ
գիր մը գրուած էր անոր վրայ Յունարէն ու Լատի-
ներէն և Եբրայեցերէն գիրերով, Թէ Այսիկա է Հրեից
Թագաւորը։
39 Եւ այն կախուած չարագործներէն մէկը հայհոյու-
թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, եթէ դուն Քրիստոսն
40 ես, ազատէ քու անձդ ու մեզ ալ։ Իսկ միւսը պա-
տասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով ըսաւ,
Դուն Աստուծմէ չե՞ս վախնար, որովհետև նոյն դա-
41 տապարտութեան մէջ ես։ Ու մենք իրաւունքով,
քանզի հա՛ մեր ըրածներուն արժանաւոր հատու-
ցումը կ'առնենք. բայց սա ոչինչ բան մը չըրաւ։

42 Եւ ըսաւ Յիսուսի, Տէր, յիշէ զիս, երբ քու թագա-
43 ւորութիւնովդ գաս։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ քեզի, Դուն այսօր ինձի հետ դրախտին
մէջ պիտի ըլլաս։
44 Եւ ժամը վեցին տասներկուն էր, ու ըսկսը երկրին
վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը. և արեւը
45 խաւարեցաւ, Ու տաճարին վարագոյրը մէջտեղէն
46 պատռեցաւ. Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
ըսաւ, Հայր, քու ձեռքդ կ'աւանդեմ իմ հոգիս. ու
երբ զայս ըսաւ, հոգի տուաւ։
47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աստուա-
ծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ, Իրաւցընէ այս մարդը
48 արդար էր։ Եւ այս տեսարանը դիտելու համար
ժողվուած բոլոր բազմութիւնները եղած բաները
տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զարնէին ու ետ կը դառ-
49 նային։ Ամէն իր ճանչնաւորներն ալ հեռուն կայներ
էին, նոյնպէս ալ այն կիները՝ որոնք իր ետեւէն եկեր
էին Գալիլեայէ, ու կը տեսնէին այս բաները։
50 Եւ ահա մարդ մը Յովսէփ անունով, որ խորհրդա-
51 կան էր, բարի ու արդար մարդ մը, (Այսիկա անոնց
խորհուրդին ու գործին հաւանութիւն տուած չէր,)
Հրեաներուն Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինք ալ Աս-
52 տուծոյ Թագաւորութեանը կը սպասէր։ Այսիկա Պի-
53 ղատոսի գնաց, ու Յիսուսի մարմինը խնդրեց։ Եւ՝
զանիկա խաչէն իջեցնելով՝ կտաւով փաթթեց, ու
քարէ փորուած եւերեզմնի մը մէջ դրաւ, ուր ընաւ
մէկը դրուած չէր։ Եւ այն օրը ուրբաթ էր, ու շա-
բաթը պիտի *սկսէր։

*Յուն. լուսնար

55 Եւ անոր եռեւէյ գացին այն կիները, որոնք իրեն
հետ Գալիլեայէ եկած էին, որ տեսան գերեզմանը ,
56 և թէ ի՛նչպէս անոր մարմինը հո՛ն դրուեցաւ։ Եւ
դառնալով խունկեր ու իւղեր պատրաստեցին, և
շաբաթ օրը հանգստացան պատուիրանքին համեմատ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ու մէկշաբթի օրը առաւօտանց շատ կանուխ գերեզ-
մանը եկան, ու բերին այն խունկերը զորոնք պատ-
2 րաստեր էին, և ուրիշ կիներ ալ անոնց հետ։ Ու
3 քարը գերեզմանէն մէկդի գլորուած գտան։ Եւ ներս
4 մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մարմինը հո՛ն չգտան։ Ու
եղաւ որ երբ անոնք այս բանին համար տարակու-
սանքի մէջ էին, ահա երկու մարդիկ լուսափայլ հան-
5 դերձներով հոտն անոնց։ Ու երբ վախով լեցուած՝
երեսնին գէպ ի գետինը ծռեցին, այն մարդիկը ըսին
անոնց. Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ կը
6 փնտռէք. Հոս չէ ան, հապա յարութիւն առաւ. մտա-
քերնիդ բերէք ի՛նչպէս խօսեցաւ ձեզի երբ դեռ Գալիլ-
7 եայի մէջ էր, Ըսելով թէ Որդին մարդոյ պէտք էր որ
մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի ու խաչը ելլէ, ու
8 երրորդ օրը յարութիւն առնէ։ Եւ անոնք անոր խօս-
9 քերն անոր խօսքերը։ Ու գերեզմանէն դառնալով այս
ամէն բաները պատմեցին տասնմէկին ու բոլոր ու-
10 րիշներուն։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի ու
Յովհաննա և Յակոբոսի մայրը Մարիամ, ու անոնց
հետ ուրիշներ ալ, որոնք այս բաները առաքեալնե-
11 րուն պատմեցին. Եւ անոնց առջև ընորհական խօս-
քեր երեւցաւ անոնց ցրուցածը, ու չէին հաւատար

12 անոնց։ Բայց Պետրոս ելաւ վազեց գէպ ի գերեզմա-
նը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտաւ-
ները կը կէնային. ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմա-
նալով այն եղածին վրայ։
13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը գեղ մը կ'եր-
թային, որ Երուսաղէմէ վեթասնէ մասպարէզ հեռու
14 էր, և անոր անունը Էմմաուս էր։ Եւ անոնք կը խօ-
սէին իրարու հետ այս բոլոր եղած անցքերուն վրա-
15 յով։ Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խոր-
հըրդածութիւն կ'ընէին, Յիսուս ինք ալ մօտենալով
16 անոնց հետ կ'երթար։ Բայց անոնց աչքերը բռնուած
17 էին, որպէս զի չճանչնան։ Եւ ըսաւ անոնց,
Ինչ են այդ խօսքերը՝ որ փոխելով իրարու հետ կը
18 խօսակցիք, ու տրտմած ալ կեր։ Պատասխան տուաւ
անոնցմէ մէկը, որուն անունը Կղէովպաս էր. ու ըսաւ
անոր, Դո՞ւն միայն Երուսաղէմի մէջ կը կենաս, ու
19 չես գիտեր թէ ինչե՛ր եղան հոն այս օրերու։ Եւ ինք
ըսաւ անոնց, Ինչ. անոնք ալ ըսին իրեն, Նազովրե-
ցի Յիսուսի համար, որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուր-
դին առջև գործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը
20 եղաւ. Ինչպէս քահանայապետները ու մեր իշխանն-
երը մահուան դատապարտանքի մատնեցին զանիկա և
21 խաչը հանեցին։ Իսկ մենք կը յուսայինք թէ անիկա
էր որ Իսրայէլը պիտի ազատէր. և այս ամէնուն վրայ
22 այս երրորդ օրն է որ այս բաները եղան։ Նաև մեր
մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացուցին, որոնք
23 առաւօտանց կանուխ գերեզմանը գացին, Ու անոր
մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակներ-
ու տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ անիկա
24 ողջ է։ Եւ մերիններէն մէկ քանիներն ալ գերեզմա-

նը գացին ու այնպէս գտան, ինչպէս այն կիները
25 պատմեցին, սակայն Թէ զինք չտեսան։ Ան ալ ըսաւ
անոնց, Ով անմիտներ ու Թլուխիրտներ, հաւատալու այն բոլոր բաներուն, զորոնք մարգարէները խո-
26 սեցան. Չէ՞ որ Քրիստոսի պէտք էր այս չարչարանք-
27 ները կրել, և իր փառքը մտնել։ Ու սկսելով Մովսէսէ և բոլոր մարգարէներէն, կը մեկներ անոնց, ինչ
28 որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ էր։ Երբ մօտեցան այն գեղին՝ ուր կ'երթային, ինք ալ կը ցուցներ որպես Թէ աւելի հեռու տեղ մը պիտի եր-
29 Թար։ Բայց ստիպեցին զինք ու ըսին, Մեր քով կեցիր, վասն զի իրիկունը մօտ է և օրը լրցած է. և մտաւ
30 անոնց հետ կենալու։ Ու եղաւ որ երբ ինք անոնց հետ սեղան նստաւ, հաց առաւ, օրհնեց, ու կտրե-
31 լով տուաւ անոնց։ Աչքերը բացուեցան ու զինք ճանչցան, և ինք անոնցմէ աներ-
32 ևոյթ եղաւ։ Ու իրարու կ'ըսէին, Չէ՞ որ սիրտերնիս մեր ներսիդին կը բորբոքէր, երբ ինք մեզի հետ կը խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր մեզի։
33 Ու եղան նոյն ժամուն երուսաղէմ դարձան, ու
34 մեկտեղ ժողովուած գտան տասնմէկը ու անոնց հետ
35 եղողները։ Որոնք կ'ըսէին Թէ Իրաւցընէ Տէրը յարուԹիւն առաւ, ու Սիմոնի երեւցաւ։ Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և Թէ ինչպէս ինքզինք իրենց ճանչցուց հացը կտրած առնէր։
36 Եւ քանի որ այս բաները կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց, Խաղա-
37 ղութիւն ձեզի։ Բայց անոնք զարհուրելով կը վախ-
38 նային, ու կը կարծէին Թէ ոգի մը կը տեսնեն։ Եւ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտեր-

39 նուդ մէջ խորհուրդներ կ'ելլեն։ Տեսէք ձեռքերս
ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ, շօշափեցէք զիս ու տե-
40 սէք, վասն զի ոգին մարմին և ոսկորներ չունենար,
41 ինչպէս զիս կը տեսնէք որ ունիմ։ Եւ զայս ըսելով
ձեռքերը ու ոտքերը ցուցուց անոնց։ Ու երբ տակա-
ւին էրթոյ ուրախութենէն չէին հաւատար, և զար-
մանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ուտելիք մը ունի՞ք
42 հոս։ Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրա-
43 խորիսխ տուին իրեն։ Եւ առաւ կերաւ անոնց առ-
44 ջեւ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ասոնք են այն խօսքերը զորոնք ձեզի խօսացայ երբ դեռ ձեզի հետ էի, Թէ Պէտք է
որ կատարուին այն ամէնը՝ որոնք Մովսէսի օրէնքին
մէջ ու մարգարէներուն ու սաղմոսներուն մէջ
45 գինծի համար գրուած են։ Ան ատեն անոնց միտքը
46 լուցաւ որպէս զի գիրքերը հասկնան. Եւ ըսաւ անոնց
Թէ Այսպէս գրուած է, և այսպէս պէտք էր Քրիս-
տոսի չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յարու-
47 Թիւն առնել. Եւ անոր անունովը ապաշխարութիւն
ու մեղքերու Թողութիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու
48 մէջ՝ Երուսաղէմէ սկսած։ Ու դուք էք այս բաներուն
49 վկաները։ Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ
կը ղրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքին մէջ
նստեցէք, մինչեւ վերէն զօրութիւն առնէք ձեր վրայ։
50 Եւ զանոնք մինչեւ Բեթանիա հանեց, ու իր ձեռ-
51 քերը վեր վերցնելով օրհնեց զանոնք։ Եւ եղաւ որ
երբ զանոնք կ'օրհնէր, զատուեցաւ անոնցմէ ու վեր
52 կ'ելլէր երկինք։ Անոնք ալ երկրպագութիւն ընելով
53 անոր՝ մեծ ուրախութեամբ երուսաղէմ դարձան. Եւ
ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը գովաբանէին
և կ'օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ քով էր, և
2 Բանը Աստուած էր։ Անիկա սկիզբէն Աստուծոյ քով
3 էր։ Ամէն բան անով եղաւ, և առանց անոր բան
4 մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեան-
5 քը մարդոց լոյսն էր։ Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լու-
սաւորէր, ու խաւարը զանիկա չճանչցաւ։
6 Աստուծմէ ղրկուած մարդ մը կար, որուն անունը
7 Յովհաննէս էր։ Անիկա վկայութեան եկաւ որպէս զի
Լոյսին համար վկայէ, որպէս զի ամէնը անոր միջո-
8 ցով հաւատան։ Ինք չէր այն Լոյսը, հապա եկաւ
որպէս զի Լոյսին համար վկայութիւն տայ։
9 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ *եկող բոլոր
10 մարդիկը կը լուսաւորէ։ Ինք աշխարհի մէջ էր, և
աշխարհ անով եղաւ, ու աշխարհ զանիկա չճանչ-
11 ցաւ։ Իրենները գալով, և իրենները զինք չընդու-
12 նեցին։ Բայց որոնք որ զինք ընդունեցին, անոնց իշ-
խանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիները ըլլալու, ո-
13 րոնք կը հաւատան իր անուանը. Որոնք ոչ արիւնէ

*Կամ, գալով

և ոչ մարմինի կամքէ, ոչ ալ մարդու կամքէ, հա-
14 պա Աստուծմէ ծնան։ Եւ Բանը մարմին եղաւ ու մեր
մէջ բնակեցաւ, (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն
միածնի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճշմարտու-
թիւնով լեցուն։
15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար և աղաղակեց՝
ըսելով, Ասիկա է, որուն համար կը զրուցէի, Ան որ
իմ ետեւէս կու գայ, ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի
16 ինծմէ առաջ էր։ Եւ անոր լեցունութենէն մենք
17 ամէնս շնորհք ուստի շնորհքի տեղ։ Վասն զի օրէն-
քը Մովսէսի ձեռքով տրուեցաւ, բայց շնորհքը ու
ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով եղաւ։
18 Մէկը երբէք Աստուած տեսած չէ, բայց միածին
Որդին որ Հօրը ծոցն է, անիկա պատմեց։
19 Ու Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է, երբ Հրեա-
ները Երուսաղէմէ քահանաներ ու Ղեւտացիներ ղրր-
20 կեցին որպէս զի հարցնեն անոր Թէ Դուն ո՞վ ես։ Եւ
անիկա խոստովանեցաւ ու չուրացաւ. խոստովանե-
21 ցաւ Թէ Ես Քրիստոսը չեմ։ Ու հարցուցին անոր,
Հապա ի՞նչ. Եղիա՞ ես. և ըսաւ, Չեմ Ա՞յն մար-
22 գարէն ես. պատասխան տուաւ Թէ Ոչ։ Ա՛յն ատեն
ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես. ըսի՛ մեզի, որպէս զի պա-
տասխան տանինք մեզ ղրկողներուն։ Դուն ի՞նչ կ'ը-
23 սես քեզի համար։ Ըսաւ, Ես անոր ձայնն եմ, որ ա-
նապատին մէջ կը կանչէ, Շիտակեցէք Տէրոջը ճամ-
24 բան, ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ։ Եւ այն ղրր-
25 կուածները փարիսեցիներէն էին. Ու հարցուցին ի-
րեն՝ ըսելով, Հապա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ'ընես, եթէ
դուն Քրիստոսը չես, ու ոչ Եղիան, և ոչ մարգարէն։
26 Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս ու ըսաւ, Ես

Ջրով կը մկրտեմ, բայց ձեր մէջ մէկը կայ զոր դուք
27 չէք ճանչնար. Ան կա է իմ ետեւէս եկողը որ ինծմէ
առաջ եղաւ, որ ես կօշիկին կապը քակելու ես ար-
28 ժանի չեմ։ Ա յս բաները Բեթաբարայի մէջ եղան
Յորդանանոյ, ուր Յովհաննէս կը կե-
նար ու կը մկրտէր։

29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իրեն
կու գար, ու ըսաւ, Ա՛ս Ա՛տուածոյ Գառը որ աշ-
30 խարհի մեղքը կը վերցնէ։ Ա՛սիկա է որու համար ես
կը ըսուեցէ, Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ որ ինծմէ
31 առաջ եղաւ, վասն զի ինծմէ առաջ էր։ Ու ես զա-
նիկա չէի ճանչնար, բայց անոր համար ես եկայ ջրով
32 մկրտելու, զպա՛ս զի անիկա Իսրայէլի յայտնուի։ Եւ
Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ըսելով Թէ կը տես-
նէի Հոգին որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջնէր, ու
33 անոր վրայ կը հանգչէր։ Եւ ես զանիկա չէի ճանչ-
նար, բայց ան որ զիս ղրկեց ջրով մկրտելու, ինք
ըսաւ ինծի, Որու վրայ տեսնես Հոգին, որ կ'իջնէ ու
կը հանգչի անոր վրայ, անիկա է որ Սուրբը Հոգիով
34 կը մկրտէ։ Եւ ես տեսայ, ու վկայեցի Թէ սա՛ս կա է
Ա՛ստուածոյ Որդին։

35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայներ էր,
36 և իր աշակերտաներէն երկուքը։ Ու նայելով Յիսուսի
37 վրայ որ կը պարաեր, ըսաւ, Ա՛ս Ա՛տուածոյ Գառը։ Եւ
ըսկին անկէ երկու աշակերտները երբ կը խօսէր, ու
38 գացին Յիսուսի ետեւէն։ Յիսուս երբ դարձաւ ու
տեսաւ զանոնք որ էր ետեւէն կու գային, ըսաւ ա-
նոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք։ անոնք ալ ըսին իրեն, Ռաբբի,
(որ Խարգմանուելով վարդապետ ըսել է,) ո՞ւր կ քա-
39 ջեւանգ։ Ըսաւ անոնց, եկէք ու տեսէք. եկան ու

տեսան ուր տեղ որ էր իր օթեւանը. և այն օր անոր
քով կեցան, վասն զի ժամը տասնի տասնեմի չափ էր։
40 Սիմոն Պետրոսի եղբայրը Անդրեաս այն երկուքէն
մէկն էր, որոնք լսեցին Յովհաննէսէ և անոր ետեւէն
41 գացին։ Ա՛սիկա նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ և
կ'ըսէ անոր, Գտանք Մեսիան, (որ *Բրիստոս կը
42 թարգմանուի.) Ու տարաւ զանիկա Յիսուսի քով.
Յիսուս անոր նայելով ըսաւ, Դուն ես Յովհան եղբոր
Սիմոն. դուն կեփաս պիտի ըսուիս, որ †Պետրոս
կը թարգմանուի։

43 Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ուզեց, և
Փիլիպպոսը գտնելով ըսաւ անոր, Ելիր ի՛ ետեւէս։
44 Եւ Փիլիպպոս Բեթսայիդայէ էր. Անդրեա՛ս ու Պետ-
45 րոսի քաղաքէն։ Փիլիպպոս կը գտնէ Նաթանայէլը
և կ'ըսէ անոր. Ան, որու համար Մովսէս օրէնքին մէջ
գրեց, և մարգարէներն ալ, գտա՛նք, այսինքն
46 Յիսուս Նազովրեցին, Յովսէփի որդին։ Եւ Նաթա-
նայէլ ըսաւ անոր, Նազարէթէ՞ կարելի՞ է որ ապէկ
բան մը ըլլայ. ըսաւ անոր Փիլիպպոս, Ելի՛ ու տես։
47 Յիսուս երբ տեսաւ Նաթանայէլը որ իրմէն կու գար,
ըսաւ անոր համար, Ա՛ս իսրայէլացի մը,
48 որուն ներսը նենգութիւն չկայ։ Նաթա՛ն այէլ ըսաւ
անոր, Ուրկի՞ կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ անոր, Դեռ Փիլիպպոս չեզ չկան-
չած, դուն որ թզենիին տակ էիր, ես քեզ տեսայ։
49 Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ ու ըսաւ անոր,
Ռաբբի, Դուն ես Ա՛ստուածոյ Որդին, Դուն ես Իսրա-
50 յէլի թագաւորը։ Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ

*Այսինքն, Օծեալ †Այսինքն, վէմ

անոր, Ասոր համար՝ որ քեզի ըսի Թէ քեզ Թզենիին տակ տեսայ, կը հաւատա՞ս. տակէ աւելի մեծ բաներ
51 պիտի տեսնես։ Ու ըսաւ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ասկէ ետև պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջնեն Որդեդոյ մարդոյ վրայ։

ԳԼ ։

1 Ու երրորդ օրը հարսնիք մը կար Գալիլեայի Կանա
2 քաղաքը, և Յիսուսի մայրը հոն էր։ Յիսուս ալ կան-
3 չուեցաւ այն հարսնիքը, ու իր աշակերտներն ալ։ Ու
երբ գինին պակսեցաւ, Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր,
4 Գինի չունին։ Յիսուս ըսաւ անոր. Ովի կին, դուն ին-
ծի հետ ի՞նչ բան ունիս. իմ ժամանակս դեռ հա-
5 սած չէ։ Իր մայրը սպասաւորներուն ըսաւ, Ինչ որ
6 ձեզի ըսէ, ըրէք։ Հոն վեց հատ քարէ կարասներ
դրուած էին Հրէից մաքրութեանը սովորութեանց համե-
մատ, որոնց մէկը կամ երկու մար քան
7 կ'առնէր։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Լեցուցէք պղտ կա-
րասները ջրով. ու լեցուցին զանոնք մինչև բերանը։
8 Ետև ըսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու սեղանապետին
9 տարէք անոնք ալ տարին։ Ու սեղանապետը երբ
գինի եղած ջուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուրկէ
ըլլալը, (բայց սպասաւորները որոնք ջուրը քաշեր էին,
10 գիտէին,) սեղանապետը կը խօսի փեսային, Ու անոր
կ'ըսէ, Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մատու-
ցանէ, ու երբ խմած կ'ըլլան, այն ատեն սորտագոյնը։
11 Բայց դուն աղէկ գինին մինչև հիմա պահեցիր։ Յիսուս

հրաշքներուն սկիզբը զոյս ըրաւ Գալիլեայի Կանա
քաղաքին մէջ, և իր փառքը յայտնեց. ու իր աշա-
կերտները հաւատացին իրեն։
12 Ասկէ ետև Յիսուս կափառնայում իջաւ, ինք և
իր մայրը ու իր եղբայրները և իր աշակերտները, ու
հոն օրեր հոն չկեցան։
13 Եւ Հրեից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս երուսաղէմ
14 ելաւ. Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջառ ու ոչխար և
աղաւնի ծախողները, ու տակ փոխողներն ալ՝ որոնք
15 նստեր էին. Եւ չուանէ խարազան մը շինելով՝ ամէնը
տաճարէն դուրս հանեց, ոչխարներն ալ ու արջառ-
ներն ալ, և տակ փոխողներուն պղինձները ցիրու-
16 ցան ըրաւ, ու սեղանները կործանեց. Եւ աղաւնի
ծախողներուն ըսաւ, Ասկէ վերցուցէք տանք, իմ
17 Հօրս տունը առուտուրի տուն մի ընէք։ Եւ իր աշա-
կերտները միտքերնին բերին որ գրուած է, Քու տանդ
նախանձը զիս կերաւ։
18 Ասկն ատեն պատասխան տուին Հրեաները ու ըսին
անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ այդ բաները
19 կ'ընես. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց,
Քակեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ զանի-
20 կա պիտի կանգնեմ։ Եւ Հրեաները ըսին, Քառա-
սունըվեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը,
և դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնե՞ս զանիկա։
21 Բայց ինք իր մարմնին տաճարին համար կ'ըսէր։
22 Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր
աշակերտները միտքերնին բերին Թէ այս բանը ըսած
էր*, ու հաւատացին գիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին,

*Որ՚ան է՝ Աբելյանէն, իբրեն

23 Ու երբ զատկի տօնին առաջը Երուսաղէմ էր, շատ
մարդիկ անոր բրած հրաշքները տեսնելով՝ հաւատա-
24 ցին անոր անուանը։ Բայց ինք Յիսուս իր անձը անոնց
25 չէր հաւատար, վասն զի ինք գիտէր ամէն մարդ. Ու
պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տար
իրեն, քանզի ինք գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսիդին։

ԳԼ. Գ

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկոդեմոս ա-
2 նունով, որ Հրէից իշխան էր։ Անիկա գիշերով *Յի-
սուսի քով եկաւ, և ըսաւ անոր, Ռաբբի, գիտենք
որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես, վասն զի
մէկը չկրնար ընել այդ հրաշքները զորոնք դուն կ'ը-
3 նես, եթէ Աստուած իրեն հետ չըլլայ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոր. Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի, եթէ մարդ մը †նորէն չծնանի, չկրնար
4 Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել։ Նիկոդեմոս
ըսաւ անոր, Ինչպէս կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծե-
րացած է. Կրնա՞ր բան է որ նորէն իր մօրը որովայնը
5 մտնէ ու ծնանի։ Յիսուս պատասխան տուաւ, Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, եթէ մարդ մը ջուրէն
ու Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորու-
6 թիւն մտնել։ Մարմինէն ծնածը մարմին է, ու Հո-
7 գիէն ծնածը հոգի է։ Դուն մի զարմնար որ քեզի
8 ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ։ Հովը ուր որ ուզէ
կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ու-

*Ոմանք, անոր †Կամ, վերէն

կէ՛ կու գայ կամ ո՛ր կ'երթայ. այսպէս ալ է այն
9 մարդը որ Հոգիէն կը ծնանի։ Պատասխան տուաւ
Նիկոդեմոս ու ըսաւ անոր, Այդ ինչպէս կրնայ ըլ-
10 լալ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր,
Դուն Իսրայէլի ճշ վարդապետ մըն ես, և այս բա-
11 ները չե՞ս գիտեր։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի,
թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսանք՝
կը վկայենք, ու մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր։
12 Եթէ երկրաւոր բաները ձեզի պատմեցի ու չէք հա-
ւատար, ինչպէս պիտի հաւատաք եթէ երկնաւոր
13 բաները ձեզի պատմեմ։ Եւ մէ՛կը երկինք չելաւ
բայց անկից մին որ երկինքէն իջաւ, Որդին մար-
14 դոյ որ երկինքն է։ Եւ ինչպէս Մովսէս անապատին
մէջ օձը բարձրացուց, այնպէս պէտք է որ Որդին
15 մարդոյ բարձրանայ։ Որպէս զի ամէն ով որ անոր
հաւատայ՝ չորսուի, հապա յաւիտենական կեանք
16 ունենայ։ Վասն զի Աստուած այնպէս սիրեց աշ-
խարհը, մինչև իր միածին Որդին տուաւ, որպէս զի
ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յա-
17 ւիտենական կեանք ունենայ։ Վասն զի Աստուած
իր Որդին չղրկեց աշխարհ, որպէս զի աշխարհը դա-
18 տէ, հապա՝ որպէս զի աշխարհ անով փրկուի։ Ան որ
կը հաւատայ անոր՝ չդատապարտուիր. և ան որ չհա-
ւատայ՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, վասն զի
Աստուծոյ միածին Որդւոյն անունը չհաւատաց.
19 Եւ այս է դատապարտութիւնը, որ լոյսը աշխարհ
եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին,
20 քանի որ իրենց գործերը չար էին։ Վասն զի ամէն ով
որ չար կը գործէ, անիկա լոյսը կ'ատէ. և լոյսին քով
21 չգար, որպէս զի իր գործերը չյանդիմանուին։ Բայց

ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ, լոյսին քով կու գայ, որպէս զի իր գործերը յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան։

22 Ա֊յս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց
23 հետ մկրտեր, ու մկրտութիւն կ'ընէր։ Յովհաննէս ալ Աէնոնի մէջ Սողիմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր, որովհետև հոն շատ ջուր կար, ու կու գային և կը
24 մկրտուէին. Վասն զի Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր։

25 Աւ յն ատեն վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն *Հրեաներուն հետ՝ մաքրութեան
26 վրայով։ Ու եկան Յովհաննէսի և անոր ըսին, Ռաբբի, անիկա որ քեզի հետ Յորդանանու անդին կողմն էր, որու համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինք
27 կը մկրտէ և ամէնը անոր կու գան։ Պատասխան տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ, Մարդ մը չկրնար բան մը առնել
28 եթէ երկինքէն որսուած չըլլայ անոր։ Դուք ձեզի կը վկայէք ինծի համար, որ ըսի թէ ես Քրիստոսը չեմ,
29 հապա անոր առջեւէն ղրկուած եմ։ Ան որ հարսն ունի, փեսան անիկա է. բայց փեսային բարեկամը որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի այս իմ ուրախու-
30 թիւնս լցուած է։ Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ։ Ան որ վերէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. ան որ երկրէ է՝ երկրաւոր է, ու երկրէ կը խօսի։
32 Ան որ երկինքէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց, զայն կը վկայէ, ու անոր վկայու-

*Կամ՝ Հրեային մը

33 թիւնը մէ՛կը չընդունիր։ Ան որ անոր վկայութիւնը
34 կ'ընդունի, կնքեց թէ Աստուած ճշմարիտ է։ Վասն զի ան զոր Աստուած ղրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը
35 խօսի, վասն զի Աստուած անոր չափով չտար Հոգին։
36 Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է։ Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի և ան որ Որդւոյն չհնազանդիր, անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ։

ԳԼ. Դ

1 Աւրդ երբ Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ
2 և կը մկրտէ, (Թէպէտ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր,
3 հապա իր աշակերտները.) Թողուց Հրէաստանը ու
4 նորէն Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի
5 մէջէն անցնի։ Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը, որուն անունը Սուքար էր, այն տեղին մօտ՝ զոր Յակոբ իր որդւոյն Յովսէփի տուաւ. Եւ հոն Յակոբի մէկ աղբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով այն աղբիւրին վրայ նստաւ. ԵՒ ժամը վեցին առեւնէրն էր։
7 Սամարիայէ կուգն մը եկաւ ջուր հանելու. Յիսուս
8 ըսաւ անոր, Ինծի խմելու տուր խմելու. (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին, որպէս զի ուտելիք
9 առնեն։) Ա֊յն ատեն Սամարացի կինը ըսաւ անոր, Դուն որ Հրեայ ես, ինչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինծմէ, Սամարացի կնոջմէ մը. վասն զի Հրեաները Սա-
10 մարացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ըներ։ Յի-

ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ, լոյսին քով կու գայ, որպէս զի իր գործերը յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան։

22 Ա՛յս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց
23 հետ մկրտեր, ու մկրտութիւն կ'ընէր։ Յովհաննէս ալ Աինոնի մէջ Սողիմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր, որովհետև հոն շատ ջուր կար, ու կու գային և կը
24 մկրտուէին. վասն զի Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր։

25 Ա՛յն ատեն վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն *Հրեաներուն հետ՝ մաքրութեան
26 վրայով։ Ու եկան Յովհաննէսի և անոր ըսին, Ռաբբի, անիկա որ քեզի հետ Յորդանանու անդին կը էր, որուն համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինք
27 կը մկրտէ և ամէնը անոր կու գան։ Պատասխան տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ, Մարդ մը չի կրնար բան մը առնել
28 եթէ երկինքէն որսուած չըլլայ անոր։ Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար, որ ըսի թէ ես Քրիստոսը չեմ,
29 հապա անոր առջևէն ղրկուած եմ։ Ան որ հարսն ունի, փեսան անիկա է. բայց փեսային բարեկամը որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի այս իմ ուրախու-
30 թիւնս լցուած է։ Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ։ Ան որ վերէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. ան որ երկրէ է՝ երկրաւոր է, ու երկրէ կը խօսի.
32 ան որ երկինքէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց, զայն կը վկայէ, ու անոր վկայու-

*Կամ, Հրեայի մը

33 թիւնը մէ՛կը չընդունիր։ Ան որ անոր վկայութիւնը
34 կ'ընդունի, կնքեց թէ Աստուած ճշմարիտ է։ Վասն զի ան զոր Աստուած ղրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը
35 խօսի, վասն զի Աստուած անոր չափով չտար Հոգին։
36 Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է։ Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի և ան որ Որդւոյն չհնազանդիր, անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ։

ԳԼ. Դ

1 Երբ Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ
2 և կը մկրտէ, (Թէպէտ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր,
3 հապա իր աշակերտները,) Թողուց Հրէաստանը ու
4 նորէն Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի
5 մէջէն անցնի։ Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը, որուն անունը Սուքար էր, այն տեղին մօտ՝ ըր Յակոբ իր որդւոյն Յովսէփի տուաւ. Եւ հոն Յա-
6 կոբի մէկ աղբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ այն աղբիւրին վրայ նստաւ. Ժամը վեցին տասներկուն էր։

7 Սամարիայէ կինն մը եկաւ ջուր հանելու. Յիսուս
8 ըսաւ անոր, Ինծի ջուր տուր խմելու. (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին, որպէս զի ուտելիք
9 առնեն։) Ա՛յն ատեն Սամարացի կինը ըսաւ անոր, Դուն որ Հրեայ ես, ինչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինծմէ, Սամարացի կնոջմէ մը. վասն զի Հրեաները Սա-
10 մարացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ըներ։ Յի-

տուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ՚ըսէ, Ինծի ջուր տուր խմելու, դուն անկ պիտի ուզէիր, և ինք քեզի կենդանի ջուր պիտի տար։
11 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, դուն ջրհան ալ չունիս, ու այս հորը խորունկ է. ուրեմն ուրկէ՞ պիտի ունենաս
12 այն կենդանի ջուրը։ Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մե՞ծ մին ես, որ այս հորը մեզի տուաւ, և ան
13 խմեց ինք ու իր որդիները և իր անասուունները։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ այդ ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, բայց ով որ խմէ այն ջուրէն զոր ես անոր պիտի տամ, յաւիտեան
14 պիտի չծարաւի. Հապա այն ջուրը զոր ես անոր պիտի տամ, պիտի ըլլայ անոր նէրսիսին ջուրի աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կեանքի համար կը բղխէ։
15 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, տուր ինծի այն ջուրը, որպէսզի չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու։
16 Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա քու այրդ կանչէ, ու հոս եկուր։
17 Կինը պատասխան տալով ըսաւ, Ես այր չունիմ. Յիսուս ըսաւ անոր, Աղէկ ըսիր թէ այր չունիմ, վասն
18 զի դուն հինգ այր ունեցեր ես, և ան զոր հիմա ունիս՝ քու այրդ չէ. ասիկա ճիտակ պրուցիցիր։
19 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, կը տեսնեմ որ դուն մարգարէ մի՛ն
20 ես։ Մեր հայրերը այս լեռան վրայ երկրպագութիւն ըրին, և դուք կ՚ըսէք թէ Մէ՚ջն Երուսաղէմ է տեղը
21 ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ով կին, հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, երբ ոչ այս լեռան վրայ, և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը։
22 Դուք անոր երկրպագութիւն կ՚ընէք, զոր չէք ճանչ-

նար. մենք անոր երկրպագութիւն կ՚ընենք, զոր կը ճանչնանք. վասն զի փրկութիւնը Հրեաներէն է։
23 Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, երբ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով, վասն զի Հայրն
24 ալ իրեն այնպիսի երկրպագողներ կ՚ուզէ։ Աստուած հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն։
25 Կինը ըսաւ անոր, Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ, (Քրիստոս ըսուածը,) երբ ինք գայ՝ մեզի բան մը պիտի
26 պատմէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ
27 կը խօսիմ։ Եւ այս խօսքին վրայ իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ ա՛յն կնոջ հետ կը խօսէր. բայց անոնցմէ մէ՛կը չըսաւ թէ Ի՞նչ կ՚ուզես, կամ
28 Ի՞նչ կը խօսիս անոր հետ։ Այն ատեն կինը ձգեց իր ամфորը ու քաղաքը գնաց, և ըսաւ մարդոցը,
29 Եկէ՛ք տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ
30 գործեր եմ. արդեօք անի՞կա է Քրիստոսը։ Եւ անոնք քաղաքէն ելան ու անոր կու գային։
31 Եւ այս միջոցին աշակերտները իրեն կ՚աղաչէին ու
32 կ՚ըսէին, Ռաբբի, հա՛ կեր։ Անիկա ըսաւ անոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ զոր դուք չէք գիտեր։
33 Ուստի աշակերտները կ՚ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը
34 ատոր ուտելու բան մը բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ կերակուրս այն է որ ես զիս զրկողին կամքը ընեմ,
35 և անոր գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ դուք կ՚ըսէք թէ Տակաւին չորս ամիս կայ որ հունձքի ատենը գայ. ահա ես ձեզի կ՚ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու արտերուն նայեցէք, որ արդէն ճերմակած՝ հնձուելու
36 պատրաստ են։ Եւ ան որ կը հնձէ՝ վարձք կ՚առնէ, ու

յաւիտենական կեանքի համար պատրաստ կը ժողվէ,
որպէս զի ուրմանողը ու հնձողը միասին ուրախա-
37 նան։ Վասն զի այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօս-
38 քը թէ Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը հնձէ։ Ես ձեզ
ղրկեցի հնձելու զայն որ դուք չաշխատեցաք. ուրիշ-
ները աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատանքին
մէջ մտաք։

39 Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարացիներ իրեն հաւա-
տացին այն կնոջ խօսքին համար որ վկայեց, ըսելով
40 թէ Ինչ որ ես գործեր էի՝ բոլորը ինծի ըսաւ։ Ու երբ
Սամարացիները անոր եկան, կ՚աղաչէին անոր որ ի-
41 րենց քով կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ։ Եւ ալ
42 շատերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար։ Ու
կ՚ըսէին կնոջը, Ակնկ եւս ոչ թէ քու խօսքիդ հա-
մար կը հաւատանք, վասն զի մենք մեզմէ լսեցինք,
և գիտենք որ ասիկա է ճշմարտապէս աշխարհի
Փրկիչը, Քրիստոս։

43 Ու երկու օրէն հետև ելաւ անկէ և Գալիլեա գնաց։
44 Վասն զի Յիսուս ինք վկայեց թէ Մարգարէ մը իր
45 գաւառին մէջ պատիւ չունենար։ Ու երբ Գալիլեա
եկաւ, Գալիլեացիները զինք ընդունեցին, քանզի տե-
սած էին այն բոլոր հրաշքները, զորոնք ինք ըրաւ Երու-
սաղէմի մէջ տօնին ատենը. վասն զի իրենք ալ այն
տօնին գացեր էին։

46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց Կանա քաղաքը,
ուր ջուրը գինի ըրած էր. և հոն պաշտօնական մէկը
կար, որուն որդին հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ։
47 Ասիկա լսելով որ Յիսուս Հրէաստանէ Գալիլեա եկեր
է, եկաւ անոր ու կ՚աղաչէր որ իջնէ և իր որդին
48 բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր։ Անոր ատեն Յի-

սուս ըսաւ անոր, Եթէ նշաններ ու հրաշքներ չտես-
49 նէք, չունաս պիտի չհաւատաք։ Պաշտօնականը ըսաւ
50 անոր, Տէր, իջիր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ։ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Գնա, քու որդիդ ողջ է. մարդն ալ
հաւատաց այն խօսքին զոր Յիսուս իրեն ըսաւ, ու
51 գնաց։ Ու երբ կ՚իջնէր, իր ծառաները դիմաւորեցին
զինք, և ուրախ տուին լսելով թէ Քու տղադ ողջ
52 է։ Ուստի հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ ա-
ղեկն դառնալ. և ըսին իրեն, Երէկ ժամը եօթնէն
53 տենդը թողուց զանիկա։ Այն ատեն գիտցաւ անոր
Տայրը թէ այն ժամն էր երբ Յիսուս իրեն ըսաւ թէ
Քու որդիդ ողջ է. ու հաւատաց ինք և իր բոլոր
54 տունը։ Ասկա նորէն երկրորդ հրաշքն էր զոր Յիսուս
ըրաւ, երբ Հրէաստանէ Գալիլեա եկաւ։

ԳԼ. Ե

1 Ասկէ ետև Հրէից տօն էր, և Յիսուս Երուսաղէմ
2 ելաւ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչխարաց դրան քով
աւազան մը կայ, որ Եբրայեցերէն Բեթհեզդա կ՚ըս-
3 ուի, որ հինգ սրահ ունի։ Ասոնց մէջ խիստ շատ հի-
ւանդներ պառկած էին, կոյրեր, կաղեր, չորցածներ,
4 որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն։ Վասն զի
հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ՚իջնէր
ու ջուրերը կը խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուե-
լէն ետև առաջին անգամ ներս կը մտնէր, կը
5 բժշկուէր ի՛նչ հիւանդութիւն որ ունենար։ Եւ հոն
մարդ մը կար, որ երեսունըութ տարիէ ի վեր հիւան-
6 դութիւն մը ունէր։ Յիսուս երբ տեսաւ զանիկա որ
ինկած պառկած էր, ու գիտցաւ որ շատ ժամանակէ

սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ՚ըսէ, Ինծի ջուր տուր խմելու, դուն անկէ պիտի ուզէիր, և ինք քեզի կենդանի ջուր պիտի տար։
11 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, դուն ջրհան ալ չունիս, ու այս հորը խորունկ է. ուրկէ՞ պիտի ունենաս
12 այն կենդանի ջուրը։ Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մե՞ծ մին ես, որ այս հորը մեզի տուաւ, և ան
13 խմեց ինք ու իր որդիները և իր անասուները։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ այդ ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, բայց ով որ
14 խմէ այն ջուրէն զոր ես անոր պիտի տամ, յաւիտեան պիտի չծարաւի. Հապա այն ջուրը զոր ես անոր պիտի տամ, պիտի ըլլայ անոր ներսիդին ջուրի աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կեանքի համար կը բղխէ։
15 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, տուր ինծի այն ջուրը, որպէսզի չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու։
16 Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա քու այրդ կանչէ, ու հոս եկուր։
17 Կինը պատասխան տալով ըսաւ, Ես այր չունիմ. Յիսուս ըսաւ անոր, Աղէկ ըսիր թէ այր չունիմ, վասն
18 զի հինգ այր ունեցեր ես, և ան զոր հիմա ունիս՝ քու այրդ չէ. ատիկա ճիտակ վրուցեցիր։
19 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, կը տեսնեմ որ դուն մարգարէ մըն
20 ես։ Մեր հայրերը այս լեռան վրայ երկրպագութիւն ըրին, և դուք կ՚ըսէք թէ Մէյ Երուսաղէմ է տեղը
21 ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ով կին, հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, երբ ոչ այս լեռան վրայ, և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը՝
22 Դուք անոր երկրպագութիւն կ՚ընէք, զոր չէք ճանչնար. մենք անոր երկրպագութիւն կ՚ընենք, զոր կը ճանչնանք. վասն զի փրկութիւնը Հրեաներէն է։
23 Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, երբ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով, վասն զի Հայրն
24 ալ իրեն այնպիսի երկրպագողներ կ՚ուզէ։ Աստուած Հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն։
25 Կինը ըսաւ անոր, Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ, (Քրիստոս ըսուածը,) երբ ինք գայ՝ ամէն բան մեզի պիտի
26 պատմէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ
27 կը խօսիմ։ Եւ այս խօսքին վրայ իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ ան կնոջ հետ կը խօսէր. բայց անոնցմէ մէկը չըսաւ թէ ի՞նչ կ՚ուզես, կամ
28 ի՞նչ կը խօսիս անոր հետ։ Ան տեղն կինը ձգեց իր ափորը ու քաղաքը գնաց, և ըսաւ մարդոցը,
29 Եկէք տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ
30 գործեր եմ. արդեօք անիկա՞ է Քրիստոսը։ Եւ անոնք քաղաքէն ելան ու անոր կու գային։
31 Եւ այս միջոցին աշակերտները իրեն կ՚աղաչէին ու
32 կ՚ըսէին, Ռաբբի, հաց կեր։ Անիկա ըսաւ անոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ զոր դուք չէք գիտեր։
33 Ուստի աշակերտները կ՚ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը
34 տասր ուտելու բան մը բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ կերակուրս այն է որ ես զիս զրկողին կամքը ընեմ,
35 և անոր գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ դուք կ՚ըսէք թէ Տակաւին չորս ամիս կայ որ հունձքի տանը գայ. ահա ես ձեզի կ՚ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու արտերուն նայեցէք, որ արդէն ճերմկած ---- հնձուելու
36 ---- են։ Եւ ան որ կը հնձէ՝ վարձք կ՚առնէ, ու

Յաւիտենական կեանքի համար պատրաստ կը ժողվէ,
որպէս զի սերմանողը ու հնձողը միասին ուրախա-
37 նան։ Վասն զի այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօս-
38 քը թէ Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը հնձէ։ Ես ձեզ
ղրկեցի հնձելու զոյն որ դուք չաշխատեցաք. ուրիշ-
ները աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատանքին
մէջ մտաք։

39 Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարացիներ իրեն հաւա-
տացին այն կնոջ խօսքին համար որ վկայեց, ըսելով
40 թէ Ինչ որ ես գործեր էի՝ բոլորը ինծի ըսաւ։ Ու երբ
Սամարացիները անոր եկան, կ'աղաչէին անոր որ ի-
41 րենց քով կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ։ Եւ ալ
42 շատերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար։ Ու
կ'ըսէին կնոջը, Ասկէ ետև ոչ թէ քու խօսքիդ հա-
մար կը հաւատանք, վասն զի մենք մեզմէ լսեցինք,
և գիտենք որ ատիկա է ճշմարտապէս աշխարհի
Փրկիչը, Քրիստոս։

43 Ու երկու օրէն ետև եղաւ անկէ և Գալիլեա գնաց։
44 Վասն զի Յիսուս ինք վկայեց թէ Մարգարէ մը իր
45 գաւառին մէջ պատիւ չունենար։ Ու երբ Գալիլեա
եկաւ, Գալիլեացիները զինք ընդունեցին, քանզի տե-
սած էին այն բոլոր հրաշքները, զորոնք ինք ըրաւ Երու-
սաղէմի մէջ տօնին ատենը. վասն զի իրենք ալ այն
տօնին գացեր էին։

46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց Կանա քաղաքը,
ուր ջուրը գինի ըրած էր. և հոն ակնուսական մէկը
47 կար, որուն որդին հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ։
Ասիկա լսելով որ Յիսուս Հրէաստանէ Գալիլեա եկեր
է, եկաւ անոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որդին
48 բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր։ Անկն ատեն Յի-

սուս ըսաւ անոր, Եթէ նշաններ ու հրաշքներ չտես-
49 նէք, չունաս պիտի չհաւատաք։ Ակնուսականը ըսաւ
50 անոր, Տէր, իջիր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ։ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Դնա, քու որդիդ ողջ է. մարդն ալ
հաւատաց այն խօսքին զոր Յիսուս իրեն ըսաւ, ու
51 գնաց։ Ու երբ կ'իջնէր, իր ծառաները դիմաւորելին
ղինք, և աւետիս տուին ըսելով թէ Քու տղադ ողջ
52 է։ Ուստի հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ ա-
ղեկի դառնալ. և ըսին իրեն, Երեկ ժամը եօթնէն
53 տենդը թողուց զանիկա։ Ան ատեն գիտցաւ անոր
հայրը թէ այն ժամն էր երբ Յիսուս իրեն ըսաւ թէ
Քու որդիդ ողջ է. ու հաւատաց ինք և իր բոլոր
54 տունը։ Ասիկա նորէն երկրորդ հրաշքն էր զոր Յիսուս
ըրաւ, երբ Հրէաստանէ Գալիլեա եկաւ։

ԳԼ. Ե

1 Ասկէ ետև Հրեից տօն էր, և Յիսուս Երուսաղէմ
2 ելաւ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչխարաց դրան քով
աւազան մը կայ, որ Եբրայեցերէն Բեթհեզդա կ'ըս-
3 ուի, որ հինգ սրահ ունի։ Անոնց մէջ խիստ շատ հի-
ւանդներ պառկած էին, կոյրեր, կաղեր, չորցածներ,
4 որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն։ Վասն զի
հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ'իջնէր
ու ջուրերը կը խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուե-
լէն ետև առաջին անոր մէջ կը մտնէր, կը
5 բժշկուէր ի՛նչ հիւանդութիւն որ ունենար։ Եւ հոն
մարդ մը կար, որ երեսունըվեց տարիէ ի վեր հիւան-
6 դութիւն մը ունէր։ Յիսուս երբ տեսաւ զանիկա որ
ինկած պառկած էր, ու գիտցաւ որ շատ ժամանակէ

7 ի վեր է, ըսաւ անոր, Կ'ուզե՞ս առողջանալ։ Հիւանդը պատասխան տուաւ անոր, Տէր, մարդ մը չունիմ որ երբ ջուրերը խառնուին ինծ աւազանը ձգէ. հապա քանի որ ես դառ կը շարժիմ, ինծմէ առաջ ուրիշ
8 մը կ'իջնէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ելիր, մահիճդ առ
9 ու քալէ։ Եւ իսկոյն մարդը առողջացաւ, ու իր մահիճը վերցնելով կը քալէր. ու այն օրը շաբաթ էր։
10 Ա՛յն ատեն Հրեաները ըսին բժշկուած մարդուն,
11 Շաբաթ է, չե՛ արժան չէ որ մահիճդ վերցնես։ Պատասխան տուաւ անոնց ա՛ ըսաւ, Ան որ զիս բժշկեց,
12 ինք ինծի ըսաւ, Առ մահիճդ ու քալէ։ Ուստի հարցուցին անոր, Ո՞վ է այն մարդը որ քեզի ըսաւ, Ա-
13 հիճդ առ ու քալէ։ Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ ո՛վ է ան, վասն զի Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ այն տեղ բազմութիւն ըլլալուն համար։ Անկէ ետքը
14 Յիսուս զանիկա տաճարին մէջ գտնելով ըսաւ անոր, Ահա բժշկուեցար, այլ մեղք մի գործեր, որ այ-
15 լեւս չար բան մը չպատահի քեզի։ Գնաց մարդը, ու Հրեաներուն պատմեց թէ Յիսուս էր որ զինք բժշկեց։
16 Եւ ասոր համար Հրեաները կը հալածէին Յիսուսը
17 և կը փնտռէին զանիկա սպաննել, որ այս բաները շաբաթ օրը կ'ընէր։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
18 անոնց, Իմ Հայրս մինչև հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ։ Ասոր համար ա՛լ աւելի կը փնտռէին Հրեաները զանիկա սպաննել, վասն զի ոչ թէ միայն շաբաթ օրը կը լուծէր, հապա նաև կ'ասէր Աստուած իր
19 Հայրը կ'անուանէր, ու այսպէս ինքզինք Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր։ Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որդին ինքիրմէ բան մըն ալ չկրնար ընել, միայն թէ

ինչ որ տեսնէ Հայրը կ'ընէ. վասն զի ինչ որ անիկա կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ։
20 Քանզի Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան կը ցուցնէ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ. և աւանդաբար ալ աւելի մեծ գործեր պիտի ցուցնէ անոր, որպէս զի դուք
21 զարմանաք։ Վասն զի ինչպէս Հայրը մեռելները կը յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ, այնպէս ալ Որդին
22 զորս կ'ուզէ կը կենդանացնէ։ Քանզի Հայրը մէ՛կը չդատեր, հապա ամէն դատաստանը Որդւոյն տուաւ.
23 Որպէս զի ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս Հայրը կը պատուեն. ան որ Որդին չպատուեր, զանիկա ղրկող
24 Հայրը չպատուեր։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ Ան որ իմ խօսքս մտիկ կ'ընէ, և կը հաւատայ անոր որ զիս ղրկեց, յաւիտենական կեանք ունի, ու
25 դատապարտութեան տակ չկ'ինար, հապա մահուանէ դէպ ի կեանք անցած է։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է, երբ
26 մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն, պիտի ապրին։ Վասն զի ինչպէս
27 Հայրը իր անձին մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդւոյն տուաւ որ իր անձին մէջ կեանք ունենայ. Եւ
28 դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր, քանզի անիկա Որդի մարդոյ է։ Ասոր վրայ մի զարմանաք. վասն զի ժամանակ պիտի գայ՝ երբ բոլոր
29 գերեզմաններու մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, Ու դուրս պիտի գան, անոնք որ բարի գործեր են՝ կենաց յարութեան համար, և անոնք որ չար
30 գործեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար։ Ես ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել. ինչպէս կը լսեմ, այնպէս կը դատեմ, և իմ դատաստանս

արդար է, վասն զի ես իմ կամքս չեմ փնտռեր, հա-
31 պա *անոր կամքը որ զիս ղրկեց։ Եթէ ես ինձ հա-
32 մար վկայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ։ Ուրիշ
մէն է որ ինձ համար կը վկայէ. և ես գիտեմ որ
ճշմարիտ է այն վկայութիւնը՝ զոր ինք ինձ համար
33 վկայեց։ Դուք Յովհաննէսի ղրկեցիք, և ինք ճշմար-
34 տութեան վկայեց։ Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկա-
յութիւն կ'առնեմ, հապա այս բաները կ'ըսեմ
35 որպէս զի դուք փրկուիք։ Անիկա ճրագ մըն էր որ կը
վառէր ու լոյս կուտար, և դուք քիչ մը ատեն ու-
36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ։ Բայց ես Յովհան-
նէսի վկայութենէն մե՛ծ վկայութիւն ունիմ, քանզի
այն գործերը զորս ինք Հայրը ինձի տուաւ որ կատարեմ, այն նոյն գործերը զորս ես կը գործեմ,
37 ինձի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս ղրկեց։ Ու
Հայրը որ զիս ղրկեց, ինք վկայեց ինձի համար. դուք
բնաւ անոր ձայնը լսեցիք, ոչ ալ անոր կերպարան-
38 քը տեսաք. և ոչ անոր խօսքը ձեր մէջ բնակած
ունիք, քանզի զոյն որ ինք ղրկեց, դուք անոր չեք
39 հաւատար։ Գիրքերը քննեցէք, վասն զի դուք անոնց-
մով կը սեպէք յաւիտենական կեանքը ունենալ, և
40 բնաւ անոնք են որ ինձի համար կը վկայեն. և դուք
41 չեք ուզեր ինձի գալ, որ կեանք ունենաք։ Ես մարդ-
42 ոցմէ փառք չեմ առներ։ Բայց գիտեմ ձեզ որ Ա-
43 ստուծոյ սէրը ձեր մէջ չունիք։ Ես իմ Հօրս անունո-
վը եկայ, ու զիս չէք ընդունիր. եթէ ուրիշ մէկը իր
44 անունովը գայ, զանիկա պիտի ընդունիք։ Դուք ինչ-
պէս կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ'առնէք,

*Ին՛ն, Հօրը

և այն փառքը որ մէկ Աստուծմէն է՝ չէք փնտռեր։
45 Մի կարծէք թէ ես ձեզի համար ամբաստանութիւն
պիտի ընեմ Հօրը. կայ մէկը որ ձեզի համար ամբաս-
տանութիւն կ'ընէ, Մովսէս՝ որուն դուք յուսացած
46 էք։ Վասն զի եթէ դուք Մովսէսի հաւատայիք, ին-
ծի ալ պիտի հաւատայիք, քանզի անիկա ինծի վա-
47 մար գրեց։ Բայց եթէ անոր գրածներուն չէք հաւա-
տար, իմ խօսքերուս ինչպէս պիտի հաւատաք։

ԳԼ. Ջ

1 Ա յս բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի, այսինքն
2 Տիբերիայի, ծովուն անդին կողմը գնաց. Եւ անոր
հետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար, վասն զի կը տես-
նէին այն հրաշքները զորս հիւանդներուն վրայ
3 կ'ընէր։ Եւ Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն նստաւ իր
4 աշակերտներուն հետ միասին։ Եւ Հրէից զատկի
տօնը մօտ էր։
5 Յիսուս երբ իր աչքերը վեր վերցուց ու տեսաւ որ
շատ ժողովուրդ կու գար իրեն, ըսաւ Փիլիպպոսի,
Ո՞րկէ հաց ծախու առնենք որպէս զի ասոնք ուտեն։
6 (Եւ զոյս կ'ըսէր զանիկա փորձելու համար, քանզի
7 ինք գիտէր ի՛նչ պիտի ընէր։) Փիլիպպոս պատասխան
տուաւ անոր. Երկու հարիւր դահեկանի հաց ասոնց
8 հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը առնէ։ Իր աշա-
կերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս,
9 ըսաւ իրեն, Հոս պատանի մը կայ, որ հինգ գարեղէն
հաց ու երկու ձուկ ունի, բայց անոնք ի՛նչ պիտի
10 ըլլան այդչափ մարդոց։ Իսկ Յիսուս ըսաւ, Նստեցու-
ցէք այդ մարդիկը. և այնտեղ շատ խոտ կար, ու

11 մարդիկը նոյան թուով հինգ հազարի չափ ։ Եւ Յիսուս հացերը առաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժնեց, աշակերտներն ալ նստողներուն
12 ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուզեցին։ Ու երբ կշտացան, ըսաւ իր աշակերտներուն, Ժողվեցէք ուշեցած կտոր-
13 ուանքները, որպէս դի բան մը չկորսուի։ Անոնք ժողվեցին, և տասներկու կողով լեցուցին այն հինգ գարեղէն հացերէն ճաշած կտորուանքները, որոնք
14 ուտողներէն ուշացան ։ Իսկ մարդիկը երբ Յիսուսի ըրած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին Թէ Անիկա է ճշմար-
15 տապէս այն մարգարէն որ աշխարհ պիտի գար ։ Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան զինք յափշտակեն, որպէս դի զինք թագաւոր ընեն, նորէն մինակ լեռը գնաց։ Ու երբ իրիկուն եղաւ, իր աշակերտները ծովե-
17 զերքը իջան ։ Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդիի կողմը Կափառնայում կ'երթային և արդէն մութ
18 կոխեր էր, ու Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր ։ Ծովը
19 ալ հովին ուժգնիկ փչելէն տակնուվրայ կ'ըլլար։ Ու երբ Թէ քսանըհինգ կամ երեսուն ասպա-
20 րէզի չափ գացին, տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն կը մօտենար, ու վախցան։ Բայց
21 ինք ըսաւ անոնց, Ես եմ, մի վախնաք։ Անոնք ուզեցին զանիկա նաւը առնել ։ և շուտ մը նաւը այն երկիրը հասաւ՝ ուր կ'երթային։
22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդիի կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն այն մէկէն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ նաւակը մտած չէր, հապա միայն անոր աշակերտները
23 գացեր էին. (Բայց Տիբերիայէ ուրիշ նաւակներ եկան

այն տեղին մօտ՝ ուր Տէրոջը գոհանալովը հացը կե-
24 րեր էին.) Անոր տեսեն ժողովուրդը տեսնելով Թէ ոչ Յիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նաւերը մտան ու եկան Կափառնայում՝ Յիսուսը
25 փնտռելու։ Ու երբ զանիկա ծովուն անդիի կողմը գտան, ըսին անոր, Ռաբբի, ե՞րբ եկար հոս։
26 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Դուք զիս կը փնտռէք՝ ոչ Թէ անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, հապա անոր
27 համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք։ Գործե-, պործեցէք, ոչ Թէ կորսուական կերակուրին համար, հապա այն կերակուրին համար որ յաւիտենական կեանքի մէջ կը մնայ, զոր Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ . վասն զի Հայրն Աստուած զանիկա կնքեց։
28 Անոնք ըսին անոր, Ի՞նչ ընենք որպէս դի Աս-
29 տուածոյ գործերը գործենք։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Այս է Աստուածոյ գործը, որ
30 անոր ղրկածին հաւատաք։ Ըսին անոր, Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես որ տեսնենք ու քեզի հաւատանք.
31 ի՞նչ կը գործես։ Մեր հայրերը անապատին մէջ մա-
նանան կերան. ինչպէս գրուած է, Երկինքէն հաց
32 տուաւ անոնց որպէս զի ուտեն։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը, հապա իմ Հայրս կու-
33 տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը։ Վասն զի Աստուածմէ իջած հացը այն է որ երկինքէն կ'իջնէ, ու
34 աշխարհի կեանք կու տայ։ Ուստի ըսին անոր, Տէր,
35 միշտ այդ հացը մեզի տուր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես եմ կենաց հացը. ան որ ինծի կու գայ, երբեք պիտի չանօթենայ, և ան որ ինծի կը հաւա-

36 տալ, պիտի չծարաւի. Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
37 զիս տեսաք ալ, ու չէք հաւատար. Ամէն ումէնք զոր
Հայրը ինծի կու տայ, ինծի պիտի գայ, և ան որ
38 ինծի կու գայ, բնաւ դուրս պիտի չհանեմ. վասն զի
ես երկինքէն իջայ, ոչ թէ իմ կամքս ընելու, հապա
39 անոր կամքը՝ որ զիս ղրկեց: Եւ զիս ղրկող Հօրը կամքը
այս է որ այն ամէնը զոր ինձի տուաւ, չկորնչցը-
նեմ անկէ, հապա անոր յարութիւն առնել տամ
40 վերջին օրը: Քանզի զիս ղրկողին կամքը այս է, որ
այն ամէնը որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ ա-
նոր, յաւիտենական կեանք ունենայ. ես ալ անոր
յարութիւն առնել տամ վերջին օրը:
41 Ուստի Հրեաները արտունջ կ'ընէին իրեն համար,
42 վասն զի բաւ թէ ես եմ երկինքէն իջած հացը. ու
կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին Յիսուս չէ՞, որուն
հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք. ուրեմն ինչպէս
43 կ'ըսէ ասիկա թէ ես երկինքէն իջայ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու բաւ անոնց, Տրտունջ մի ընէք
44 ձեր մէջ: Մէկը չկրնար ինծի գալ, եթէ զիս ղրկող
Հայրը զանիկա չքաշէ, ու ես անոր յարութիւն տա-
45 նել պիտի տամ վերջին օրը: Մարգարէներուն մէջ
գրուած է, Ու ամէնն ալ Աստուծմէ սորված պիտի
ըլլան. այն ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի,
46 ինծի կու գայ: Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած է, եթէ
ոչ ան՝ որ Աստուծմէ է, անիկա Հայրը տեսած է:
47 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը
48 հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի: Ես եմ կեա-
49 նաց հացը: Ձեր հայրերը անապատին մէջ մանանան
50 կերան ու մեռան: Այս է այն հացը որ երկինքէն
կ'իջնէ, որպէս զի եթէ մէկը ասկէ ուտէ, չմեռնի:

51 ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ. (52) Եթէ
մէկը այս հացէն ուտէ, յաւիտեան պիտի ապրի. և
այն հացը զոր ես պիտի տամ, իմ մարմինս է, զոր
ես պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար:
53 Ասոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին ու
կ'ըսէին, Ի՞նչպէս կրնայ ասիկա իր մարմինը մեզի
54 տալ ուտելու: Իսկ Յիսուս բաւ անոնց, Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ Որդւոյ մարդոյ մար-
մինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն
55 մէջ կեանք չէք ունենար: Ով որ իմ մարմինս ուտէ
և իմ արիւնս խմէ, յաւիտենական կեանք կ'ունե-
նայ, ու ես անոր յարութիւն առնել պիտի տամ
56 վերջին օրը: Վասն զի իմ մարմինս ճշմարիտ կերա-
57 կուր է, և իմ արիւնս ճշմարիտ ըմպելիք է: Ան որ
իմ մարմինս կ'ուտէ և իմ արիւնս կը խմէ, անիկա
58 իմ ներսիդիս կը բնակի ու ես անոր ներսիդին: Ինչ-
պէս կենդանի Հայրը զիս ղրկեց, ու ես կենդանի եմ
Հօրը ձեռքով, այնպէս ալ ան որ զիս կ'ուտէ, ինք
59 ալ իմ ձեռքովս կենդանի կը մնայ: Ասիկա է այն հացը
որ երկինքէն իջած է. ոչ թէ ինչպէս հայրերնիդ
մանանան կերան ու մեռան. ով որ այս հացը ուտէ,
յաւիտեան պիտի ապրի:
60 Ասիկա բաներըը ըրուցից ժողովարանին մէջ երբ կա-
փառնայումի մէջ կը սորվեցնէր:
61 Ու աշակերտներէն շատերը երբ լսեցին՝ ըսին, Խիստ
62 է այդ խօսքը, ո՞վ կրնայ ասոր մտիկ ընել: Յիսուս
երբ ինքնիրեն գիտցաւ որ իր աշակերտները այդ
բանին համար արտունջ կ'ընեն, բաւ անոնց, Ասիկա
63 ձեզ կը գայթակղեցնէ՞: Հապա թէ պիտի տեսնէք,
եթէ առնէք Որդին մարդոյ որ նախ ուր առաջ եր-

36 տայ, պիտի չծարաւի. Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
37 զիս տեսաք ալ, ու չէք հաւատար. Ամէն ինչ որ զիս
Հայրը ինծի կու տայ, ինծի պիտի գայ, և ան որ
38 ինծի կու գայ, բնաւ դուրս պիտի չհանեմ. Վասն զի
ես երկինքէն իջայ, ոչ թէ իմ կամքս ընելու, հապա
39 անոր կամքը՝ որ զիս ղրկեց. Եւ զիս ղրկող Հօրը կամքը
այս է որ ամէն ինչ որ ինծի տուաւ, չկորսնցնեմ անկէ,
հապա անոր յարութիւն առնել տամ
40 վերջին օրը. Քանզի զիս ղրկողին կամքը այս է, որ
ամէն որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ անոր, յաւիտենական կեանք ունենայ. ես ալ անոր
յարութիւն առնել տամ վերջին օրը։
41 Ուստի Հրեաները սրտնեղ կ'ընէին իրեն համար,
42 վասն զի ըսաւ թէ ես եմ երկինքէն իջած հացը. Ու
կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին Յիսուս չէ՞, որուն
հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք. ուրեմն ինչպէս
43 կ'ըսէ ասիկա թէ ես երկինքէն իջայ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Տրտնջալ մի ընէք
44 ձեր մէջ։ Մեկը չկրնար ինծի գալ, եթէ զիս ղրկող
Հայրը ընծիկա չքաշէ, ու ես անոր յարութիւն տա-
45 նել պիտի տամ վերջին օրը։ Մարգարէներուն մէջ
գրուած է, Եւ ամէնն ալ Աստուծմէ սորված պիտի
բլլան. Այն ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի,
46 ինծի կու գայ։ Ոչ թէ մեկը Հայրը տեսած է, եթէ
ոչ ան՝ որ Աստուծմէ է, անիկա Հայրը տեսած է։
47 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը
48 հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի։ Ես եմ կեա-
49 նաց հացը։ Ձեր Հայրերը անապատին մէջ մանանան
50 կերան ու մեռան։ Այս է այն հացը որ երկինքէն
իջնէ, որպէս զի եթէ մեկը սակե ուտէ, չմեռնի։

51 Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ. (52) Եթէ
մեկը այս հացէն ուտէ, յաւիտեան պիտի ապրի. ԵՒ
այն հացը զոր ես պիտի տամ, իմ մարմինս է, զոր
ես պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար։
53 Ասոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին ու
կ'ըսէին, Ի՞նչպէս կրնայ ասիկա իր մարմինը մեզի
54 տալ ուտելու։ Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ Որդւոյ մարդոյ մար-
մինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն
55 մէջ կեանք չէք ունենար։ Ով որ իմ մարմինս ուտէ
և իմ արիւնս խմէ, յաւիտենական կեանք կ'ունենայ, ու ես անոր յարութիւն առնել պիտի տամ
56 վերջին օրը։ Վասն զի իմ մարմինս ճշմարիտ կերա-
57 կուր է, և իմ արիւնս ճշմարիտ ըմպելիք է։ Ան որ
իմ մարմինս կ'ուտէ և իմ արիւնս կը խմէ, անիկա
58 իմ ներսիդիս կը բնակի ու ես անոր ներսիդիս։ Ինչպէս կենդանի Հայրը զիս ղրկեց, ու ես կենդանի եմ
Հօրը ձեւքով, այսպէս ալ ան որ զիս կ'ուտէ, ինք
59 ալ իմ ձեւքովս կենդանի կը մնայ։ Այս է այն հացը
որ երկինքէն իջած է. ոչ թէ ինչպէս հայրերնիդ
մանանան կերան ու մեռան. ով որ այս հացը ուտէ,
յաւիտեան պիտի ապրի։
60 Այս բաները ըսաւ ժողովարանին մէջ՝ երբ կա-
փառնայումի մէջ կը սորվեցնէր։
61 Ու աշակերտներէն շատերը երբ լսեցին՝ ըսին, Խիստ
62 է այդ խօսքը, ո՞վ կրնայ ատոր մտիկ ընել։ Յիսուս
երբ ինքնիրեն գիտցաւ որ իր աշակերտները այդ
բանին համար արտնջալ կ'ընեն, ըսաւ անոնց, Ասի-
63 կա ձեզ կը գայթակղեցնէ՞։ Հապա թէ պիտի տեսնէք
եթէ Որդին մարդոյ որ էլլէ ուր առաջ էր,

64 Հոգին է կենդանի ընողը, մարմինը չոհ մը չըներ
այն խօսքերը զորնաք ես ձեզի *կը խօսիմ, Հոգի ու
65 կեանք են։ Բայց ձեր մէջէն կան անոնք որ չեն հա-
ւատար։ Վասն զի Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ ո՛վ են
անոնք որ չեն հաւատար, և ո՛վ է ան որ պիտի մատնէ։
66 Ու կ'ըսէր, Ասոր համար ձեզի ըսի որ
մէ՛կը չկրնար ինծի գալ, եթէ իմ Հօրմէս տրուած
չըլլայ անոր։
67 Ա՛յս պատճառաւ իր աշակերտներէն շատերը ետ
68 գացին, և ալ երբեք հետ չէին պտըտեր։ Ա՛յն ատեն
Յիսուս տասներկուքին ըսաւ, Մի՞թէ դուք ալ
69 կ'ուզէ՞ք երթալ։ Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ
անոր, Տէր, որո՞ւ պիտի երթանք, դուն յաւիտենա-
70 կան կեանքի խօսքեր ունիս։ Եւ մենք հաւատացինք
ու գիտցանք թէ դուն ես Քրիստոսը †Աստուծոյ Որ-
71 դին։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ես ձեզ
տասներկուքդ չընտրեցի՞, ու ձեզմէ ալ մէկը սա-
72 տանայ է։ Ըսյս կ'ըսէր Իսկարիովտացի Սիմոնեան
Յուդայի համար, վասն զի անիկա էր որ պիտի
մատնէր, ու տասներկուքէն մէկն էր։

ԳԼ. Լ

1 Եւ այս բաներէն ետև Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը
պտըտէր, քանզի չէր ուզեր Հրէաստանի մէջ պտը-
տիլ, վասն զի Հրէաները զինք սպաննել կ'ուզէին։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ էր։

*Որոնք, խօսեցայ

†Որոնք, կենդանի Աստուծոյ

3 Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն, Ելիր տակէ ու
Հրէաստան գնա, որպէս զի քու աշակերտներդ ալ
4 տեսնեն քու գործերդ զորնաք կ'ընես։ Վասն զի մէկը
չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ, և ինք յայտնի ըլ-
լալ ուզէ. եթէ դուն այդ բաները կ'ընես, ինքզինքդ
5 աշխարհին յայտնէ։ Քանզի իր եղբայրներն ալ չէին
6 հաւատար իրեն։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ ժա-
մանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը միշտ
7 պատրաստ է։ Աշխարհ ձեզ չկրնար ատել, բայց զիս
կ'ատէ, վասն զի ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ իր
8 գործերը չար են։ Դուք ելէք այս տօնին. ես [դեռ]
չեմ ելլեր այս տօնին, վասն զի իմ ժամանակս դեռ
9 լցուած չէ։ Զայս ըսելով անոնց՝ ինք Գալիլեա մնաց։
10 Բայց երբ իր եղբայրները ելան, ետքը ինք ալ ելաւ
տօնին, սէ թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերթայ մը։
11 Եւ Հրեաները տօնին տաեն կը փնտռէին զինք, ու
12 կ'ըսէին, Ո՞ւր է անիկա։ Եւ ժողովուրդին մէջ շատ
չընչփուն կար անոր վրայով. ոմանք կ'ըսէին թէ Ա՛ղէկ
մարդ է. ուրիշները կ'ըսէին, Ո՛չ, հապա ժողովուրդը
13 կը մոլորեցնէ։ Սակայն մէ՛կը անոր վրայով համար-
ձակ չէր խօսեր Հրեաներուն վախնէն։
14 Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տաճարը ելաւ
15 ու կը սորվեցնէր։ Եւ Հրեաները կը զարմանային ու
կ'ըսէին, Ո՞նչպէս ասիկա գիրքերը գիտէ, որ սորված
16 չէ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Իմ
վարդապետութիւնս իմս չէ, հապա զիս ղրկողինն է։
17 Եթէ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել, պիտի գիտնայ
այս վարդապետութեան համար թէ արդեօք Աս-
18 տուծմէ՞ է թէ ես ինքնիրմէս կը խօսիմ։ Ան որ ինք-
նիրմէ կը խօսի, իր անձին փառքը կը փնտռէ, բայց

ան որ դինք դրկողին փառքը կը փնտռէ, անիկա
ճշմարիտ է, և անոր քով անիրաւութիւն չկայ։
19 Մովսէս չտուա՞ւ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէ՛կն ալ
20 չպահեր օրէնքը։ Ինչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել։
պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ, Դեւ կայ
21 քու ներսդ. ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել։ Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոնց, Գործ մը գոր-
22 ծեցի, ու ամէնդ ալ զարմացեր էք։ Արդ Մովսէս
ձեզի թլփատութիւնը տուաւ, (որ ոչ թէ Մովսէսէ
էր՝ հապա նախնիքներէն,) ու շաբաթի օրը մարդ կը
23 թլփատէք։ Եթէ շաբաթի օրը մարդ թլփատութիւն
կ'առնէ՝ որպէս զի Մովսէսի օրէնքը չքակուի, ինձի
կը բարկանա՞ք որ ես շաբաթի օրը ամբողջ մարդ մը
24 բժշկեցի։ Դէպքի երեւոյթին պէս դատաստան մի
ընէք, հապա արդար դատաստան ըրէք։
25 Անոնց մէջէն Երուսաղէմացիներէն ոմանք կ'ըսէին,
26 Արդեօք ան չէ՞ զոր կը փնտռեն սպաննել։ Եւ ահա
յայտնի կը խօսի, ու բան մը չեն ըսեր անոր։ Միթէ
իշխանները գիտցա՞ծ են թէ սակայն ճշմարտապէս
27 Քրիստոս է։ Սակայն մենք սակայն գիտենք ուրկէ՛
է. բայց Քրիստոս երբ գայ, մէ՛կը չգիտեր ուրկէ՛ է։
28 Եւ Յիսուս քանի որ կը սորվեցնէր, տաճարին մէջ,
աղաղակեց՝ ըսելով, Զիս ալ գիտէք, և ուրկէ ըլլալս
ալ գիտէք. ու ես ինքիմէն եկած չեմ, հապա ան
որ զիս դրկեց՝ ճշմարիտ է, զոր դուք չէք գիտեր։
29 Բայց ես գիտեմ զանիկա, վասն զի ես անկէ եմ, և
30 անիկա զիս դրկեց։ Ուստի կը փնտռէին զինք բռնել.
բայց մէ՛կն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ, վասն զի իր
31 ժամանակը դեռ հասած չէր։ Ու ժողովուրդէն շատ
մարդիկ հաւատացին իրեն, և կ'ըսէին, Քրիստոս

երբ գայ, աւելի նշանները պիտի ընէ, որչափ
32 սակիկա կ'ընէ։
Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին այս չշնչիւնը
անոր վրայով. ու փարիսեցիները և քահանայապետ-
ները սպասաւորներ դրկեցին, որպէս զի զանիկա
33 բռնեն։ Իսկ Յիսուս *ըսաւ, Փոքր մը ժամանակ ալ
ձեզի հետ եմ, ու կ'երթամ անոր որ զիս դրկեց։
34 Զիս պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած
35 տեղը դուք չէք կրնար գալ։ Ան ատեն Հրեաները
ըսին իրարու, Ո՞ւր պիտի երթայ ասիկա, որ մենք
զինք պիտի չգտնենք. միթէ †Հելլէնացիներուն մէջ
ցրուեցեալ եղածներո՞ւն պիտի երթայ, և Հելլէնաց-
36 նե՞րուն պիտի սորվեցնէ։ Ի՞նչ է այն խօսքը զոր
ըսաւ եղ, Զիս պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք. և իմ
եղած տեղը դուք չէք կրնար գալ։
37 Տօնին վերջին մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, կ'աղա-
ղակէր ու կ'ըսէր, Եթէ մէկը ծարաւ է, թող ինծի
38 գայ ու խմէ։ Անոր որ ինծի կը հաւատայ, ինչպես
գիրքը կ'ըսէ, անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի
39 բզխեն։ Զայս ըսաւ Հոգիին համար զոր իրեն հաւա-
տացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ Հոգին
դեռ չէր տակաւին, քանզի Յիսուս դեռ փառա-
40 աւորուած չէր։ Ժողովուրդէն շատ մարդիկ երբ այս
խօսքը լսեցին՝ կ'ըսէին, Արդարեւ ասիկա է մարգա-
41 րէն։ Ուրիշները կ'ըսէին, Ասիկա է Քրիստոսը. ուրիշ-
ներն ալ կ'ըսէին, Միթէ Քրիստոսը Գալիլեայէ՞ կու
42 գայ։ Չէ՞ որ գիրքը կ'ըսէ թէ Քրիստոս Դաւիթի ա-

*Ոմանք, անանց լսաւ
†Յոյն. Յունաստան

բանդէն ու Թաւիթի եղած գեղէն ներքեւէն կու
43 գայ։ Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն
44 եղաւ անոր համար։ Եւ անոնցմէ ոմանք ուզեցին
բռնել զանիկա, բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ։
45 Ու սպասաւորները Նորէն երկան քահանայապետ-
ներուն և փարիսեցիներուն. ու ասոնք ըսին անոնց,
46 Ինչո՞ւ զանիկա հոս չբերիք։ Պատասխան տուին սպա-
սաւորները, Երբէք մէկը այս մարդուն պէս խօսած
47 չէ։ Ան փարիսեցիները պատասխան տուին
48 անոնց և ըսին, Մի՞թէ գո՞ւք ալ մոլորեցաք։ Իշխան-
ներէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատա՞ց անոր։
49 Բայց այս ամբիծ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր,
50 նզովուած են։ Նիկոդեմոս ըսաւ անոնց, (որ ա՛ռաջ
ա՛ռնէ գիշեր առեն իրեն եկեր էր, և անոնցմէ մէկն
51 էր,) Մի՞թէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞, եթէ ա-
ռաջ անկէ զան մը չլսէ, և չգիտնայ թէ ի՛նչ կ՛ընէ
52 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Մի՞թէ գո՞ւն ալ
Գալիլեայէ ես. քննէ ու նայէ որ Գալիլեայէ մար-
53 գարէ չելլէր։ Եւ ամէն մէկը իր տունը գնաց։

ԳԼ. Ը

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց։ (2) Ու ա-
ռտուանց նորէն առաջը եկաւ, և բոլոր ժողովուրդ
իրեն կու գար. ու ինք նստեր կը սորվեցնէր անոնց։
3 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները շնաւթեան մէջ
բռնուած կին մը բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղ
4 կայնեցնելով Ըսին իրեն, Վարդապետ, այս կինը
շնաւթեան մէջ այս մարդը գործած տաեներ բռնու-
5 ցաւ. Եւ օրէնքին մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց

այսպիսիները քարկոծել. Հիմա դուն ի՞նչ կ՛ըսես
6 ասոր համար։ Զայս կ՛ըսէին՝ զանիկա փորձելով, ո-
րպէս զի անոր վրայ ամբաստանութիւն ընե՞ր
մը ունենան. բայց Յիսուս դէպ ի վար ծռելով մա-
7 տովը գետնին վրայ կը գրէր. Սակայն երբ վրան հար-
կան՝ հարցնելով իրեն, վեր նայեցաւ ու ըսաւ ա-
նոնց, Ձեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ անիկա թող քար
8 ձգէ առոր վրայ։ Եւ նորէն դէպ ի վար ծռելով գետ-
9 նին վրայ կը գրէր։ Եւ անոնք զայն լսելով ու իրենց
խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէկիկ մէկիկ դուրս
կ՛ելլէին, ծերերէն սկսած մինչև յետիններուը. և Յի-
10 սուս մինակ մնաց, ու կինը մէջտեղը կայնած։ Եւ
Յիսուս վեր նայելով ու կնոջմէն զատ մէկը չտես-
նելով ըսաւ անոր, Ով կին, ո՞ւր են անոնք որ քեզ
վրայովդ ամբաստանութիւն կ՛ընէին. մէկը քեզ
11 չդատապարտե՞ց։ Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ մէկը, Տէր.
ու Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ալ չեմ դատապարտեր
քեզ. դնա ու ասկէ ետև մեղք մի գործեր։

12 Ա՛րդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ես
եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետևէս կու գայ,
խաւարի մէջ պիտի չքալէ, հապա կենաց լոյսը պի-
13 տի ունենայ։ Իսկ փարիսեցիները ըսին անոր, Դուն
քու անձիդ համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ
14 ճշմարիտ չէ. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ
անոնց, Թէև ես իմ անձիս համար կը վկայեմ, բայց
իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, վասն զի գիտեմ ուրկէ՛
եկայ և ո՛ւր կ՛երթամ. բայց դուք չէք գիտեր ուր-
15 կէ՛ կու գամ կամ ո՛ւր կ՛երթամ։ Դուք մարմնին
նայելով դատաստան կ՛ընէք, ես ընաւ մէկը չեմ
16 դատեր. Ու թէև դատելս ալ ըլլար, իմ դատաս-

տանս Ճշմարիտ է, վասն զի ես միայնակ չեմ, հապա ես՝
17 և Հայրը որ զիս ղրկեց։ Ու ձեր օրէնքին մէջ ալ գրուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը Ճշմարիտ
18 է։ Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վկայեմ, ու կը
19 վկայէ ինծի համար Հայրն ալ որ զիս ղրկեց։ Անոնք ըսին անոր, Ո՞ւր է քու Հայրդ։ Յիսուս պատասխան տուաւ, Ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս. եթէ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիք։
20 Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ գանձատունը՝ երբ ուսճարին մէջ կը սորվեցնէր. ու մէ՛կը չբռնեց զինքն, վասն զի դեռ անոր ժամանակը հասած չէր։
21 Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Ես կ՚երթամ՝ ու դուք պիտի փնտռէք, և ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք. ուր ես կ՚երթամ, դուք չէք կրնար գալ։
22 Ասոր վրայ Հրեաները կ՚ըսէին, Միթէ ինքզինք պիտի մեռցնէ՞, որ կ՚ըսէ թէ Ուր ես կ՚երթամ, դուք չէք
23 կրնար գալ։ Եւ ըսաւ անոնց, Դուք վարէն էք, ես վերէն եմ, դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխար-
24 հէն չեմ։ Անոր համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք, վասն զի եթէ չհաւատաք թէ ես եմ, ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք։
25 Ուստի ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս
26 ըսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ։ Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և դատելու. բայց ան որ զիս ղրկեց՝ Ճշմարիտ է, և ես ինչ որ
27 իրմէ լսեցի, անոնիկա կը խօսիմ աշխարհի մէջ։ Անոնք չհմայեցան թէ Հօրը համար կը պատմէր իրենց։
28 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց, Երբ Որդին մարդու բարձրացնէք, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, ու ինքնիրմէ բան մը չեմ ըներ, հապա Հայրս ինչպէս

29 ինծի սորվեցուց՝ այնպէս կը խօսիմ. Ու զիս ղրկողը ինծի հետ է. Հայրը զիս մինակ չթողուց, վասն զի ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները կ՚ընեմ։
30 Երբ ասոնք խօսէր, շատ մարդիկ իրեն հաւա-
31 տացին։ Ան ատեն Յիսուս իրեն հաւատացող Հրեաներուն ըսաւ, Եթէ դուք իմ խօսքիս մէջ կեներ,
32 ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ՚ըլլաք. Ու ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, ու այն ճշմարտու-
33 թիւնը ձեզ պիտի ազատէ։ Պատասխան տուին իրեն, Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբեք մէկո՛ւն ծառայեցինք. դուն ինչպէ՞ս կ՚ըսես թէ Ազատ պի-
34 տի ըլլաք։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ճշմարիտ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ Ամէն ով որ
35 մեղք կը գործէ, անիկա մեղքի ծառայ է։ Ու ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար, բայց որդին յա-
36 ւիտեան կը մնայ։ Ուստի եթէ Որդին ձեզ ազատ
37 ընէ, ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք։ Գիտեմ որ Աբրահամի սերունդ էք, բայց կը փնտռէք զիս մեռցնել, վասն զի իմ խօսքս ձեր ներսիդին տեղ չունի։
38 Ես ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քով՝ զայն կը խօսիմ, և դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր Հօրը քով՝ զայն կ՚ընէք։
39 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Մեր Հայրը Աբրահամ է. ըսաւ անոնց Յիսուս, Եթէ Աբրահամի զաւակներ ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի գործէիք։
40 Բայց հիմա կը փնտռէք սպաննել զիս, այնպէս մարդ մը՝ որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր Աստուծմէ լսեցի. Աբրահամ այդ բանը չըրաւ։ Դուք ձեր Հօրը
41 գործերը կ՚ընէք. այն ատեն ըսին անոր, Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած, մենք մէկ Հայր ունինք, որ է
42 Աստուած։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Եթէ Աստուած ձեր

Հայրը ըլլար, պիտի սիրեիք զիս. վասն զի ես Ա-
տուածմէ եղայ ու եկայ. և ոչ թէ ես ինքնիմէս եկայ,
43 Հապա անիկա զիս ղրկեց։ Ինչո՞ւ դուք իմ ղրուց-
ածքս չէք հասկնար. անոր համար որ չէք կրնար
44 իմ խօսքս մտիկ ընել։ Դուք ձեր հօրմէն Սատանայէ
էք, ու ձեր հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել. անիկա
սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, և ճշմարտութեան
մէջ չկեցաւ, վասն զի անոր նէրսիդին ճշմարտու-
թիւն չկայ. երբ անիկա սուտ խօսի, բուն իրեն-
ներէն կը խօսի, քանզի անիկա սուտոյ է և անոր
45 հայրը։ Բայց որովհետեւ ես ճշմարտութիւն կը խօ-
46 սիմ, ինծի չէք հաւատար։ Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս
յանդիմանել մեղքի համար. իսկ եթէ ես ճշմար-
տութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ ինծի չէք հաւատար։
47 Անոր Աստուծմէ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ.
դուք անոր համար մտիկ չէք ըներ, որ Աստուծմէ
48 չէք։ Պատասխան տուին Հրեաները ու ըսին անոր,
Այժմ չէ՞նք ըսեր մենք թէ դուն Սամարացի ես, ու
49 դեւ կայ քու նէրսդ։ Յիսուս պատասխան տուաւ Ե-
ս՝ոս, Իմ նէրսս դեւ չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը
50 պատուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք։ Իսկ ես իմ
փառքս չեմ փնտռեր. կայ մէկը որ կը փնտռէ ու կը
51 դատէ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ մէկը
իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ։
52 Ան ատեն Հրեաները ըսին անոր, Հիմա գիտցանք որ
քու նէրսդ դեւ կայ. Աբրահամ մեռաւ, ու մարգա-
բէները, և դուն կ'ըսես, եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ,
53 յաւիտեան մահուան համը պիտի չտեսնէ։ Մի թէ
դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հօրմէն Աբրահամէ, որ մե-
ռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուն քեզ ո՞վ

54 կ'ընես։ Յիսուս պատասխան տուաւ, Եթէ ես ինք-
նիմէս փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ. իմ
Հայրս է որ զիս կը փառաւորէ, որուն համար դուք
55 կ'ըսէք թէ *Մեր Աստուածն է. Եւ զանիկա չէք
ճանչնար, բայց ես գիտեմ զանիկա ու եթէ ըսեմ
թէ զանիկա չեմ գիտեր, ձեզի պէս սուտախօս պիտի
ըլլամ հապա ես գիտեմ զանիկա, և անոր խօսքը
56 կը պահեմ։ Ձեր Հայրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ
57 օրս տեսնել, ու տեսաւ և ուրախացաւ։ Իսկ Հրեա-
ները ըսին անոր, Դուն տակաւին հիսուն տարեկան
58 չես, Աբրահա՞մին ալ տեսար։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Աբրահամի ըլլալէն
59 առաջ եմ ես։ Ան ատեն քարեր վերցուցին որպէս
զի անոր վրայ նետեն. բայց Յիսուս ծածկուեցաւ
անոնց ուշադրէն, և անոնց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն
դուրս ելաւ, ու այսպէս գնաց։

Գլ. Թ

1 Ու երբ կ'անցնէր, մարդ մը տեսաւ կոյր ծնած.
2 Եւ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ու ըսին, Ռաբ-
բի, որո՞ւն է մեղքը, տա՞ր թէ իր ծնողքին, որ անի-
3 կա կոյր ծնաւ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս, Ոչ
տարն է մեղքը, ոչ ալ իր ծնողքին, հապա որպէս
զի Աստուծոյ գործերը տարր վրայ յայտնի ըլլան
4 Բանի որ ցորեկ է, պէտք է որ զիս ղրկողին գործերը
գործեմ. գիշերը կու գայ երբ մէկը չկրնար գոր-
5 ծել, Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի լոյսն

*Ոմանք, Ձեր

6 եմ՝ Երբ զայս լսաւ, թքաւ գետինը, և թուքով
կաւ շինեց, ու այն կաւը կսրին աչքերուն վրայ ձե-
7 փեց. Ու ըսաւ անոր, Գնա, լուացուէ Սելովամի
աւազանին մէջ, (որ պրկուած կը թարգմանուի.) ուս-
8 ա՛ի գնաց ու լուացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնէր։ Իսկ
դրացիները և անոնք որ առաջուընէ տեսած էին զա-
նիկա որ *կսրը էր, կ՚ըսէին, Այսիկա չէ՞ր որ կը նստէր
9 և կը մուրար. անոնք կ՚ըսէին, Անիկա է. Ուրիշնե՛րը
ի՛ըէին, Անոր նման գէթ է. Ինք կ՚ըսէր Թէ Ես եմ։
10 Ուստի ըսին իրեն, Հապա ի՞նչպէս բացուեցան քու
11 աչքերդ։ Ինք պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Յիսու
կոչուած մարդ մը կաւ շինեց ու աչքերս ծեփեց, և
ըսաւ ինծի, Գնա Սելովամի աւազանը ու լուացուէ.
12 ես ալ գացի, լուացուեցայ ու կը տեսնեմ։ Ուս ըսին
իրեն, Ո՞ւր է անիկա. ըսաւ Անոնց, չեմ գիտեր։
13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկա որ առնով կսր
14 էր։ Ու շաբաթ օր էր երբ Յիսուս կաւը շինեց, ու
15 անոր աչքերը բացաւ։ Նորէն փարիսեցիներն ալ կը
հարցնէին իրեն, Թէ ի՛նչպէս կը տեսնէ. անիկա ալ
ըսաւ անոնց, Կաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուաց-
16 ուեցայ և կը տեսնեմ։ Ասոր վրայ փարիսեցիներէն
անոնք կ՚ըսէին, Ա՛յն մարդը Աստուծմէ չէ, վասն զի
շաբաթ օրը չպահէր. ուրիշները կ՚ըսէին, Ի՞նչպէս
կրնայ մեղաւոր մարդ մը այսպիսի հրաշքներ ընել.
17 ու անոնց մէջ երկպառակութի՛ւն կար։ Նորէն կսրին
կսրին, Դուն ի՞նչ կ՚ըսես անոր համար որ քու աչ-
քերդ բացաւ. ան ալ ըսաւ Թէ Մարգարէ մըն է։
18 Իսկ Հրեաները չէին հաւատար անոր համար՝ Թէ կսր

*Ո՛նանք, մնըացեալն

էր ու բացուեցաւ, մինչև որ այն աչքը բացուածին
19 ծնողքը կանչեցին։ Ու անոնց հարցուցին ու ըսին,
Ա՞յս է ձեր որդին, որու համար դուք կ՚ըսէք Թէ կսր
20 ծնաւ. Հապա հիմա ի՞նչպէս կը տեսնէ։ Անոր ծնողքը
պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Գիտենք որ ասի-
21 կա է մեր որդին, և որ ինք կսր ծնաւ. Բայց հիմա
ի՛նչպէս կը տեսնէ՝ չենք գիտեր, կամ Թէ ո՛վ բա-
ցաւ աստր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս
22 է, իրեն հարցուցէք. Թող ինք խօսի իրեն համար։ Զայս
ըսին անոր ծնողքը՝ Հրեաներէն վախնալնուն համար,
զանգի Հրեաները միաբան հաւանութեամբ որոշեր
էին որ եթէ մեկը զանիկա Քրիստոս դաւանի, ժողո-
23 վարանէն դուրս ձգուի։ Ասոր համար անոր ծնողքը
24 ըսին Թէ Ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք։ Եւաքը
նորէն կանչեցին այն մարդը որ կսր էր, ու ըսին անոր,
Աստուծոյ փառք տուր. մենք գիտենք որ այն մարդը
25 մեղաւոր է։ Անիկա ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Եթէ մեղաւոր է՝ ես չեմ գիտեր. միայն մը գիտեմ
26 որ կսր էի և հիմա կը տեսնեմ։ Նորէն ըսին անոր,
27 Ի՞նչ բան քեզի, քու աչքերդ ի՞նչպէս բացաւ։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց, Հիմա ըսի ձեզի ու չլսեցիք.
ինչո՞ւ համար նորէն լսել կ՚ուզէք. միթէ դո՞ւք ալ
28 կ՚ուզէք անոր աշակերտ ըլլալ։ Անոնք նախատելով
ըսին անիկա ըսին, Դուն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք
29 Մովսէսի աշակերտներն ենք։ Մենք գիտենք որ Աստ-
ուած Մովսէսի հետ խօսեցաւ, բայց սիկա չենք գի-
30 տեր Թէ ուրկէ՛ է։ Պատասխան տուաւ մարդը և ըսաւ
անոնց, Ասիկա է զարմանալի բանը՝ որ դուք չէք գի-
31 տեր Թէ ուրկէ՛ է, և անիկա իմ աչքերս բացաւ։ Գի-
տենք որ Աստուած մեղաւորներուն մտիկ չընէր, բայց

եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը
32 կատարէ, անոր մեկի կ'ընէ։ Աշխարհի սկիզբէն ի վեր
լսուած չէ որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը բա-
33 ցած է։ Եթէ Աստուծմէ չըլլար այն մարդը, բան մը
34 ալ չէր կրնար ընել։ Պատասխան տուին և ըսին ա-
նոր, Դուն բոլորովին մեղքերու մէջ ծնած ես, ու մե-
ղի վարդապետութի՞ւն կ'ընես. և դուրս ըրին զանիկա
35 Յիսուս լսեց որ զանիկա դուրս ըրին, ու երբ գտաւ
զանիկա, ըսաւ անոր, Դուն կը հաւատա՞ս Աստու-
36 ծոյ Որդիին։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
37 Տէր, ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր։ Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր, Տեսար ալ զանիկա, և քեզի հետ խօսողը ան-
38 է։ Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, ու անոր
39 երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես գա-
ստառնի համար եկայ այս աշխարհը, որպէս զի
չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կուրանան։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որոնք իրեն հետ էին,
այս բաները լսելով՝ ըսին իրեն, Միթէ մենք ալ կոյր
41 ենք։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Եթէ կոյր ըլլայիք, դուք
մեղք չէիք ունենար, բայց հիմա կ'ըսէք թէ կը տես-
նենք, ասոր համար ձեր մեղքը չեր վար կը մնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ան որ դռնէն
չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ տեղէ
2 կ'ելլէ, անիկա գող ու աւազակ է։ Բայց ան որ
3 դռնէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն հովիւն է։
Դռնապանը կը բանայ անոր, և ոչխարները անոր
ձայնին կը լսեն, ու իր ոչխարները անուններէն կը

4 կանչէ, և դուրս կը հանէ զանոնք։ Ու երբ իր ոչ-
խարները կը հանէ, անոնց առջեւէն կ'երթայ, ու
ոչխարները իր ետեւէն կ'երթան, վասն զի անոր ձայնը
5 կը ճանչնան։ Սակայն օտարի ետեւէ չեն երթար,
հապա անկէ կը փախչին, վասն զի օտարներուն ձայնը
6 չեն ճանչնար։ Յիսուս այս առակը բսաւ անոնց, բայց անոնք չէին
7 իմանար թէ ի՛նչ էր զոր իրենց կը խօսէր։ Եւ Յիսուս
նորէն ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
8 Ես եմ ոչխարներուն դուռը։ Ամէն անոնք որ ինծմէ
առաջ եկան, գող ու աւազակ էին, բայց անոնց չլսե-
9 ցին ոչխարները։ Ես եմ դուռը. եթէ մէկը ինծմէ
ներս մտնէ, պիտի փրկուի, ու պիտի մտնէ ու ելլէ և
10 արօտ գտնէ։ Գողը չգայ, միայն թէ գողնալու և
սպաննելու ու կորսնցնելու համար. ես եկայ որ կեանք
11 ունենան, և աւելի ունենան։ Ես եմ բարի հո-
վիւը, բարի հովիւը իր կեանքը ոչխարներուն համար
12 կը դնէ։ Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխարները
իրը չէն, երբ կը տեսնէ գայլը որ կու գայ, կը թողու
ոչխարները ու կը փախչի. և գայլը կը յափշտակէ ու-
13 խարները ու զանոնք կը ցրուէ։ Եւ վարձկանը կը
փախչի , վասն զի վարձկան է ու իր հոգը չէ ոչխար-
14 ներուն համար։ Ես եմ բարի հովիւը, և կը ճանչ-
15 նամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններէս։ Ինչպէս
Հայրը կը ճանչնայ, ես ալ Հայրը կը ճանչնամ,
16 ու իմ կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ։ Ու-
րիշ ոչխարներ ալ ունիմ, որոնք այս բակէն չեն.
զանոնք ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ ձայնիս պիտի
17 լսեն, և պիտի ըլլան մէկ հօտ ա՛մէկ հովիւ։ Անոր
համար իմ Հայրս ինձ կը սիրէ, որ ես իմ կեանքս կը

18 դնեմ, որպէս զի նորէն առնեմ զանիկա։ Մէ՛կը չէ՛ ներ զանիկա ինձմէ, հապա ես կը դնեմ զանիկա
ինքնիմէն. իշխանութիւն ունիմ զանիկա դնելու, և
իշխանութիւն ունիմ զանիկա նորէն առնելու. այս
պատուէրը իմ Հօրմէս առի։

19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլայ Հրեից մէջ այս
20 խօսքերուն համար։ Եւ անոնցմէ շատերը կ'ըսէին,
Դեւ կայ ատոր ներսիդին, ու խելքնատ է. ինչո՞ւ ա-
21 տոր մտիկ կ'ընէք։ Ուրիշները կ'ըսէին, Ասոր խօսքերը
դեւահարի խօսքեր չեն. մէթէ դեւը կրնա՞յ կոյրերուն
22 աչքերը բանալ։ Անկ տաճն Երուսաղէմ նորոգու-
23 մի ձօնը եղաւ, ու ձմեռ էր։ Եւ Յիսուս կը պտըտէր
24 տաճարին մէջ Սողոմոնի սրահը։ Եւ Հրեաները անոր
չորս կողմը առին ու ըսին անոր, Մինչեւ ե՞րբ մեզ
տարակուսանքի մէջ կը թողուս. եթէ Քրիստոսը
25 դուն ես, մեզի համարձակ ըսէ։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Ձեզի ըսի ու չէք հաւատար այն գոր
ծերը զորոնք ես իմ Հօրս անունովը կը գործեմ, ա-
26 նոնք կը վկայեն ինձի համար։ Բայց դուք չէք հաւա-
տար, վասն զի իմ ոչխարներէս չէք, *ինչպէս ձեզի
27 ըսի։ Իմ ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն, ես ալ զա-
28 նոնք կը ճանչնամ, ու իմ ետեւէս կու գան։ Եւ ես
անոնց յաւիտենական կեանք կու տամ, ու յաւիտե-
ան պիտի չկորսուին, և մէ՛կը իմ ձեռքէս պիտի
29 չխափշտակէ զանոնք։ Իմ Հայրս որ ընծայ ինձի
տուաւ, ամէնէն մեծ է, և մէ՛կը չկրնար իմ Հօրս ձեռ-
30 քէն յափշտակել։ Ես ու Հայրը մէկ ենք։
31 Անկ տաճն Հրեաները նորէն քարեր վերցուցին,

*Որոնց չառնէք

32 որպէս զի զանիկա քարկոծեն։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Շատ բարի գործեր ցուցուցի ձեզի իմ
Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր գործին համար կու կը քարկո-
33 ծէք։ Հրեաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով,
Բարի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա հա-
յհոյութեան համար, և քանզի դուն որ մարդ ես, ինք-
34 զինքդ Աստուած կ'ընես։ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց, Չէ՞ որ ձեր օրէնքին մէջ գրուած է, Ես ըսի
35 թէ դուք աստուածներ էք։ Եթէ աստուածներ կ'ան-
ուանէ զանոնք, որոնց Աստուծոյ խօսքը եղաւ, (ու
36 կարելի չէ որ սուրբ գրուածը ապրուի,) Հապա զայն որ
Հայրը սրբեց և աշխարհ ղրկեց, դուք անոր կ'ըսէք՞
թէ հայհոյութիւն կ'ընես՝ Աստուծոյ Որդի եմ ըսե-
37 լուս համար։ Եթէ իմ Հօրս գործերը չեմ գործեր,
38 ինծի մի հաւատաք։ Ապա եթէ կը գործեմ, թէև
ինծի չէք հաւատար, գոնե գործերուն հաւատացէք,
որպէս զի գիտնաք ու *հաւատաք թէ Հայրը իմ մէջս
է, և ես անոր մէջ։
39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկա բռնել, և անոնց
40 ձեռքէն ելաւ։ Ու նորէն գնաց Յորդանանու անդին
կողմը, այն տեղը ուր Յովհաննէս առաջ կը մկրտէր,
41 ու հոն կեցաւ։ Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըսէին,
42 Թէպէտ Յովհաննէս հրաշք մը չըրաւ. Բայց ինչ որ Յով-
հաննէս բսաւ անոր համար՝ ամէնը ճշմարիտ էր. և
շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին։

*Որոնց, ճանչնաք

Գ.Լ. ԺԱ.

1 Ա Մարիամի և անոր քոյր Մարթային գեղէն, Բե-
2 թանիայէ, Ղազարոս անունով մէկը հիւանդ էր։ Ա-
սիկա այն Մարիամն էր որ Տէրը իւղով օծեց, ու անոր
3 ոտքերը իր մազերովը սրբեց, որուն եղբայրը Ղազա-
րոս հիւանդ էր։ Ուստի էք քոյրերը Յիսուսի անոր
4 ու ըսին, Տէր ահա անիկա զոր դուն կը սիրես, հի-
ւանդ է։ Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ, Այս հիւանդու-
թիւնը մահուան համար չէ, հապա Աստուծոյ փառ-
քին համար, որպէս զի Աստուծոյ Որդին անով
5 փառաւորուի։ Արդ Յիսուս կը սիրէր Մարթան և
6 անոր քոյրը ու Ղազարոսը։ Իսկ երբ լսեց թէ հիւանդ
7 է, եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ։ Եւ անկէ ետքը
ըսաւ աշակերտներուն, Երթանք նորէն Հրէաստան ե-
8 թանք։ Աշակերտները իրեն ըսին, Ռաբբի, Հրեա-
ները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու, ու նորէն
9 հո՞ն կ'երթաս։ Պատասխան տուաւ Յիսուս, Չէ՞ որ
օրը տասներկու ժամ է. եթէ մէկը ցորեկը քալէ՝
չսահիր, վասն զի այս աշխարհին լոյսը կը տեսնէ։
10 Բայց եթէ մէկը գիշերը քալէ՝ կը սահի, վասն զի իրեն
11 հետ լոյս չկայ։ Ա՛յս բաները ըսելէն ետև ըսաւ ա-
նոնց, Ղազարոս մեր բարեկամը քնացած է, բայց
12 կ'երթամ որպէս զի զանիկա արթնցնեմ։ Իր աշա-
կերտները ըսին, Տէր, եթէ քնացած է, պիտի ա-
13 ռողջանայ։ Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար
կ'ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին թէ քունի քնա-
14 նալն համար կ'ըսէր։ Ա՛յն ատեն Յիսուս յայտնապէս
15 ըսաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ, Եւ ես ուրախ եմ

ձեզի համար որ հոն չէի, որպէս զի դուք հաւատաք.
16 բայց երթանք անոր։ Թովմաս, որ Երկուսորեակ
կ'ըսուէր, ըսաւ իր աշակերտակիցներուն, Մենք ալ
երթանք, որպէս զի անոր հետ մեռնինք։
17 Յիսուս երբ եկաւ, գտաւ որ անիկա արդէն չորս
18 օրուան գերեզմանը դրուած էր։ Ու Բեթանիա Երու-
19 սաղէմի մօտ էր տասնըհինգ ստատիոնի չափ։ Եւ
Հրեաներէն շատերը Մարթային ու Մարիամի եկած էին
որպէս զի մխիթարեն զանոնք իրենց եղբօրը համար։
20 Մարթա երբ լսեց Յիսուս կու գայ, զանիկա
դիմաւորելու գնաց, բայց Մարիամ տունը մէջ նըս-
21 տեր էր։ Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսի, Տէր, եթէ հոս
22 ըլլայիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ. Բայց գիտեմ որ
հիմա ալ դուն ինչ որ խնդրես Աստուծմէ, Աստուած
23 պիտի տայ քեզի։ Յիսուս ըսաւ անոր, Քու եղբայրդ
24 յարութիւն պիտի առնէ։ Մարթա ըսաւ անոր, Գի-
տեմ որ յարութեան ժամանակը, վերջին օրը, յա-
25 րութիւն պիտի առնէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ
յարութիւնը և կեանքը. ան որ ինծի կը հաւատայ,
26 թէև մեռնի՝ պիտի ապրի։ Եւ ան ամէնը որ կեն-
դանի է ու ինծի կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի
27 չմեռնի. դուն կը հաւատա՞ս ասոր։ Ըսաւ անոր,
Ա՛յո, Տէր, ես հաւատացեր եմ որ դուն ես Քրիս-
28 տոսը, Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ գալու էիր։ Ու
Երբ զայս ըսաւ, գնաց իր քոյրը Մարիամը գաղտուկ
29 մը կանչեց՝ ըսելով, Վարդապետը եկեր է ու քեզ կը
30 կանչէ։ Անիկա լսածին պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ
31 անոր։ Իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր, հապա այն
տեղ էր, ուր Մարթա զանիկա դիմաւորեց։ Բայց
Հրեաները որ անոր հետ տունը մէջ էին ու կը մխի-

Թարէին զանիկա, երբ տեսան որ Մարիամ չուա մը
ելաւ ու գնաց, էբենէ ալ անոր հետէն գացին՝ ըսե-
32 լով Թէ Գերեզմանը կ'երթայ որպէս զի հոն լայ։ Իսկ
Մարիամ երբ Յիսուսի եղած տեղը եկաւ ու զանիկա
տեսաւ, անոր ոտքը լխնալով՝ ըսաւ անոր, Տէր, եթէ
33 հոս ըլլայիր՝ իմ եղբայրս չէր մեռներ։ Յիսուս երբ
տեսաւ զանիկա որ կու լար, և անոր հետ եղող Հրէա-
նները որոնք կու լային, իր հոգւոյն մէջ հառաչեց
34 ու խռովեցաւ, եւ ըսաւ, Ո՞ւր դրած էք զանիկա։
35 Ըսին իրեն, Տէր, եկուր ու տես։ Յիսուս լացաւ։
36 Ուստի Հրէաները կ'ըսէին, Նայեցէք ա՛րչափ կը սի-
37 րէր զանիկա։ Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին, Աստիկա որ
կոյրին աչքերը բացաւ, չէ՞ր կրնար ընել որ ան ալ
38 չմեռնէր։ Յիսուս նորէն իր սրտին մէջ հառաչելով
գերեզմանն կու գայ։ Եւ անիկա քարայր մըն էր, ու
39 անոր վրայ քար մը դրուած էր։ Յիսուս ըսաւ, Մերկէք
ըրէք այդ քարը. մեռելին քոյրը Մարթա ըսաւ անոր,
Տէր, արդէն հոտած պիտի ըլլայ, վասն զի չորս օր-
40 ուան է։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Չեմի չըսի՞ որ եթէ հա-
41 ւատաս՝ Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես։ Ան ատեն
մեկնեցին ըրին *քարը. և Յիսուս իր աչքերը վեր վերցուց
ու ըսաւ, Հայր, շնորհակալ եմ քեզմէ, որ լուծի
42 լսեցիր։ Ու ես գիտէի որ ամէն առեն լուծի կը լսես,
բայց այս բոլորտիքս կայնող ժողովուրդին համար
ըսի, որպէս զի հաւատան թէ դուն զրկեցիր զիս։
43 Եւ զայս ըսելէն ետքը՝ մեծ ձայնով մը կանչեց, Ղա-
44 զարոս, գուրս եկուր։ Մեռելն ալ եկաւ՝ ոտքերը ու
ձեռքերը պատանքով կապած և երեսը վարշամա-

*Ոմն+, քարը, ուր պառկած էր մեռելը

կով պատած. Յիսուս ըսաւ անոնց, Արձակեցէք ա-
զիկա ու թողէք որ երթայ։
45 Եւ Հրեաներէն շատերը որոնք Մարիամի եկեր էին,
46 երբ Յիսուսի ըրածը տեսան, հաւատացին իրեն։ Բայց
անոնցմէ ոմանք գացին փարիսեցիներուն, ու Յիսուսի
ըրածը անոնց պատմեցին։
47 Ուստի քահանայապետները և փարիսեցիները ժո-
ղով գումարեցին ու ըսին, Ի՞նչ ընենք, քանզի այս
48 մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ։ Եթէ զանիկա այսպէս
թող տանք, ամէնն ալ անոր պիտի հաւատան, և
Հռովմայեցիք պիտի գան ու մեր տեղը ու ազգը պի-
49 տի վերցնեն։ Եւ անոնցմէ մէկը, Կայիափա անունով,
որ այն տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց,
50 Դուք բան մը չէք գիտեր, և չէք ալ խորհիր Թէ
ազէկ է մեզի՝ որ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի,
51 ու բոլոր ազգը չկորսուի։ Բայց այս բանը ոչ Թէ ին-
քերմէ վրաց եղաւ, հապա այն տարուան քահանայա-
պետը ըլլալով, մարգարէացաւ Թէ Յիսուս ազգին
52 համար պիտի մեռնէր. եւ ոչ Թէ միայն ազգին հա-
մար, հապա որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած որդիները
ալ մէկտեղ ժողվէ։
53 Ալ այն օրէն հետէ խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
54 զանիկա։ Ուստի Յիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
պըտռեր Հրէից մէջ, հապա անկէ անապատին մօտ
տեղ մը գնաց, քաղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր,
ու իր աշակերտներուն հետ հոն կը կենար։
55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու այն տեղէն շատ
մարդիկ զատկէն առաջ Երուսաղէմ եկան, որպէս զի
56 ինքզինքնին մաքրեն։ Եւ կը փնտռէին Յիսուսը, ու տա-
ճարին մէջ կեցած ատեններն իրարու կ'ըսէին, Ձեզի

ինչպէս կ'երևնայ, թէ այս ոտնին լնաւ պիտի չգար
57 Իսկ քահանայապետները ու փարիսեցիները պատուէր
տուեր էին. որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ուր ըլլալը՝
իմացնէ, որպէս զի զանիկա բռնեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս գաղիէն վեց օր առաջ Բեթանիա եկաւ,
ուր էր Ղազարոս մեռեալը, զոր Յիսուս մեռելներէն
2 յարուցեր էր։ Եւ հոն անոր ընթրիք մը ըրին, ու Մարթա
պաշտաւորութիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ
3 սեղան նստողներէն մէկն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ լիտր
նարդոսի պաշտական մեծ գին իւղ առնելով, Յի-
սուսի ոտքերը օծեց, ու իր մազերովը անոր ոտքերը
սրբեց. և տունը իւղին անուշահոտութիւնովը լեց-
4 ուեցաւ։ Ահա տեսն աշակերտներէն մէկը, Իսկա-
րիովտացի Սիմոնեան Յուդա որ զանիկա պիտի մատ-
5 նէր, ըսաւ, Ինչո՞ւ համար այդ իւղը չծախուեցաւ
երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն տրուէր։
6 Ջայս ըսաւ, ոչ թէ աղքատներուն համար իր հոգն
էր. հապա որ գող էր ու դանձանակը ինք կը պա-
7 հէր, և ինչ որ ձգուէր՝ ինք էր կրէր։ Իսկ Յիսուս
ըսաւ, Թող տուր տարը. այդ բանը իմ թաղմանս
8 օրուանը համար պահեց։ Վասն զի աղքատները միշ-
տին ձեզի հետ ունիք, բայց զիս միշտին չունիք։
9 Ուստի Հրեաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն ըլլալը
իմացան, ու եկան ոչ թէ միայն Յիսուսի համար,
հապա որպէս զի Ղազարոսն ալ տեսնեն, զոր մեռե-
10 ներէն յարուցեր։ Իսկ քահանայապետները խորհուրդ

11 ըրին որ Ղազարոսն ալ մեռցնեն. վասն զի Հրեա-
ներէն շատերը անոր պատճառաւ կ'երթային ու կը
հաւատային Յիսուսի։
12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ որ տօնին եկած
էին, երբ լսեցին թէ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ,
13 Արմաւենիի ոստեր առին ու ելան զանիկա դիմաւոր-
բելու, և կ'աղաղակէին, Ովսաննա, օրհնեալ է Ի-
սրայէլի թագաւորը՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ։
14 Եւ Յիսուս ուսանակ մը գտնելով՝ անոր վրայ նստաւ,
15 ինչպէս գրուած է, Մի վախնար, ով Սիովնի աղջիկ,
ահա քու Թագաւորդ կու գայ իշուս ուսանակի վրայ
16 նստած։ Եւ անոր աշակերտները առաջ չիմացան
այս բաները, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ,
այն ատեն միտքերնին բերին թէ այս բաները անոր
համար գրուած էին, և թէ իրենք այս բաները անոր
17 արին։ Եւ իրեն հետ եղող ժողովուրդը վկայութիւն
կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմանէն դուրս կանչեց,
18 ու մեռելներէն յարուցանեց։ Այս համար ալ
ժողովուրդը զանիկա դիմաւորեց, վասն զի լսեցին
19 թէ անիկա այս հրաշքը ըրած էր։ Իսկ փարիսեցիները
իրարու կ'ըսէին, Կը տեսնէ՞ք որ օգուտ մը չէք կրնար
ընել. ահա բոլոր աշխարհ անոր ետեւէն գնաց։
20 Եւ հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին երկրպագու-
21 թիւն ընելու եկողներուն մէջ։ Անոնք Փիլիպպոսի
եկան, որ Գալիլեայի Բեթսայիդայէն էր, և կ'աղա-
չէին անոր ու կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տես-
22 նել։ Փիլիպպոս եկաւ, ու Անդրեասի ըսաւ, և Անդրէն
23 Անդրեաս ու Փիլիպպոս Յիսուսի ըսին։ Յիսուս
ալ պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ժամանակը
24 հասաւ որ փառաւորուի Որդին մարդոյ։ Ճշմարիտ

ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ցորենին հատը հողին
մէջ կ'ինկնալով չմեռնի, ինք միայնակ կը մնայ. սակայն
եթէ մեռնի, շատ պտուղներ կը բերէ։ Ան որ իր անձը
կը սիրէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը
այս աշխարհին մէջ կ'ատէ, յաւիտենական կեանքի
համար պիտի պահէ զանիկա։ Եթէ մէկը ինձի կը
ծառայէ, թող իմ հետևէս գայ, ու ես ուր որ եմ,
իմ ծառան ալ հոն պիտի ըլլայ. եթէ մէկը ինձի կը
ծառայէ, Հայրը պիտի պատուէ զանիկա։ Հիմա իմ
հոգիս խռոված է, և ինչ ըսեմ. Հայր, զիս ազատէ
այս ժամէն. բայց ես սորա համար եկայ այս ժամին։
Հայր, փառաւորէ քու անունդ. այն ատեն ձայն մը
եկաւ երկինքէն, Փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի
փառաւորեմ։ Եւ ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսէր, կ'ըսէին, Որոտաց կ'ըլլայ. ոմանք ալ կ'ըսէին,
Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ։ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ, Ա՛յս ձայնը ինձի համար չեկաւ,
հապա ձեզի համար։ Հիմա է այս աշխարհին դատաս-
տանը, հիմա այս աշխարհին իշխանը դուրս պիտի
ձգուի։ Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ, ամէնն ալ
ինձի պիտի քաշեմ։ Ա՛յս բանը կը զրուցէր՝ իմա-
ցընելով թէ ինչ կերպ մահով պիտի մեռնէր։ Ժո-
ղովուրդը անոր պատասխանեց, Մենք օրէնքէն լսե-
ցինք որ Քրիստոս յաւիտեան կը մնայ. և դուն ինչ-
պէս կ'ըսես թէ պէտք է Որդին մարդոյ բարձրա-
նայ. ո՞վ է այդ Որդին մարդոյ։ Եւ Յիսուս անոնց
ըսաւ, Քիչ մը ատեն ալ լոյսը ձեզի հետ է. քանի որ
լոյսը ունիք, քալեցէք, որ չըլլայ թէ մութը ձեր վրայ
հասնի. վասն զի խաւարի մէջ քալողը չգիտեր թէ
ո՛ւր կ'երթայ։ Քանի որ լոյսը ունիք, հաւատացէք

այն լոյսին, որպէս զի լուսոյ որդիները ըլլաք։ Զիսուս
այս բաները զրուցեց, ու գնաց պահուեցաւ անոնցմէ։
Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ բրած էր անոնց
առջև, բայց անոնք չէին հաւատար իրեն. որպէս զի
կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ զոր ըսաւ, Տէր,
ո՞վ հաւատաց մեր փոյթ լսբլին, և Տէրոջը բազուկը
որո՞ւ յայտնուեցաւ։ Անոր համար չէին կրնար հաւա-
տալ, որ դարձեալ կ'ըսէ Եսայի, Անոնց աչքերը
կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմրեցուց, որ չըլլայ թէ
աչքերնին տեսնեն ու սրտերնին իմանան և դարձի
գան, ու ես զանոնք բժշկեմ։ Ա՛յս բաները ըսաւ Եսայի՝
երբ տեսաւ անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով։
Ա՛յսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը իրեն
հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն համար զանիկա
չէին դաւաներ, որպէս զի ժողովարանէն դուրս չձըդ-
ուին. Վասն զի մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն
աւելի սիրեցին։

Իսկ Յիսուս կ'աղաղակեր ու կ'ըսէր, Ան որ ինձի
կը հաւատայ, ինձի չհաւատար, հապա զիս ղրկողին.
Եւ ան որ զիս կը տեսնէ, զիս ղրկողը կը տեսնէ։
Ես լոյս եկայ աշխարհ, որպէս զի ամէն ով որ ինձի
հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ։ Եւ եթէ մէկը իմ
խօսքերս լսէ ու չհաւատայ, ես զանիկա չեմ դատեր,
քանզի ես չեկայ որպէս զի աշխարհը դատեմ, հապա
որպէս զի աշխարհը փրկեմ։ Ան որ զիս կ'անարգէ և
իմ խօսքերս չընդունիր, կայ մէկը որ զանիկա կը
դատէ. այն խօսքը զոր ես խօսեցայ, այն պիտի դատէ
զանիկա վերջին օրը։ Վասն զի ես ինքիմէս չխօսե-
ցայ, հապա Հայրը որ զիս ղրկեց՝ ինք ինձի պատուի-
րեց ինչ որ պիտի ըսեմ և ինչ որ պիտի խօսիմ, Եւ

դրեամ որ անոր պատուիրածը յաւիտենական կեանք է. ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինչպէս Հայրը ինծի ըսաւ, այնպէս կը խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Զատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ իր ժամանակը հասեր է որ այս աշխարհէն ելլէ Հօրը քով, սիրելով իրենները որոնք աշխարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք։

2 Եւ երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Սատանայ արդէն խա-
կարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտին մէջ դրեր
3 էր, որ զանիկա մատնէ.) Յիսուս գիտնալով թէ Հայրը
ամէն բան իր ձեռքը տուաւ, և թէ ինք Աստուծմէ
4 ելաւ ու Աստուծոյ քով կ'երթայ, Ընթրիքէն ելաւ,
և հանդերձները մէկդի դրաւ ու վերնոցակ մը առնե-
5 լով մէջքը փաթթեց։ Յետոյ կոնքին մէջ ջուր լի-
ցուց, ու սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ, և
6 այն իր փաթթուած վերնոցակովը սրբել։ Ուստի եկաւ
Սիմոն Պետրոսի. ան ալ ըսաւ անոր, Տէր, դո՞ւն իմ
7 ոտքերս պիտի լուաս։ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ, դուն հիմա չես հաս-
8 նար, հապա ետքը պիտի իմանաս։ Պետրոս ըսաւ ա-
նոր, Բնաւ դուն իմ ոտքերս պիտի չլուանս. պատաս-
խան տուաւ անոր Յիսուս, Եթէ քեզ չլուամ, դուն
9 ինծի հետ բաժին չունիս։ Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր՝
Տէր, ոչ թէ միայն ոտքերս, հապա նաեւ ձեռքերս
10 ու գլուխս։ Յիսուս ըսաւ անոր, Լուացուածին՝ ոտ-
քերը լուալէն զատ ուրիշ բան պէտք չէ, այլ բոլո-

րովին մաքուր է. և դուք մաքուր էք, բայց ոչ թէ
11 ամէնդ։ Վասն զի գիտէր զմատնիկա որ զինք պիտի
մատնէր. անոր համար ըսաւ, Ոչ թէ ամէնդ ալ մա-
12 քուր էք։ Ու երբ անոնց ոտքերը լուաց, և իր հան-
դերձները առնելով նորէն սեղան նստաւ, ըսաւ ա-
13 նոնց, Գիտէ՞ք ի՛նչ ըրի ձեզի։ Դուք զիս Վարդապետ
ու Տէր կը կոչէք, և ազէկ կ'ըսէք, վասն զի այնպէս
14 եմ։ Հապա եթէ ես Տէրս ու Վարդապետս ձեր ոտ-
քերը լուացի, պէտք է որ դուք ալ իրարու ոտքերը
15 լուանաք։ Վասն զի ձեզի օրինակ մը տուի, որպէս զի
16 ինչպէս ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ ընէք։ Ճշմարիտ ճշըմ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ծառան իր տէրոջմէն մեծ չէ,
17 ոչ ալ ղրկուածը զինք ղրկողէն մեծ է։ Եթէ դուք
այս բաները գիտէք, երանելի էք եթէ ասոնք կատա-
18 րէք։ Ոչ թէ ձեր ամէնուն համար կ'ըսեմ, Վասն զի
ես կը ճանչնամ զանոնք որ ես ընտրեցի, հապա որ-
պէս զի այն գրուածը կատարուի թէ Ան որ ինծի հետ
19 հաց կ'ուտէր, ինծի դէմ կրունկ վերցուց։ Հիմակ-
ուընէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր, որպէս զի երբ
20 ըլլայ, հաւատաք թէ ես ա՛ն եմ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ կ'ընդունի զանիկա զոր ես կը
ղրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս
ղրկողը կ'ընդունի։

21 Յիսուս երբ զսպա ըսաւ, էր հոգիին մէջ խռովեցաւ,
և վկայեց՝ ըսելով, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
22 ձեզի, որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ։ Ուսաե
աշակերտները տարակուսած իրարու կը նայէին թէ
23 որո՛ւ համար կը զրուցէ։ Ու աշակերտներէն մէկը
կար Յիսուսի *քով նստած, զոր Յիսուս կը սիրէր.

*Յուն. գոգը

24 Եւ Սիմոն Պետրոս անոր ակնարկ կ'ընէր հարցնելու թէ
25 ո՛վ պիտի ըլլայ անիկա՝ որու համար կը զրուցէր։ Ան
ալ Յիսուսի կուրծքին վրայ կթնալով ըսաւ անոր,
26 Տէր, ո՛վ է ան։ Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա
է՝ որու պատառը թրջելով կու տամ. և թրջելով
պատառը Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային տուաւ։
27 Ու պատառէն ետքը Սատանայ անոր ներսը մտաւ։
Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտով
28 ըրէ։ Բայց այս բանը սեղան նստողներէն մէ՛կը չգտաւ
29 կրցաւ, թէ ինչո՛ւ համար ըսաւ անոր։ Վասն զի
ոմանք կը կարծէին թէ որովհետև դանձանակը Յուդա
կը պահէր, Յիսուս անոր կ'ըսէր, Ծախու առ ինչ որ
մեզի այս տօնին պէտք է, կամ՝ որպէս զի աղքատնե-
30 րուն բան մը տայ։ Անիկա ալ պատառը առածին
պէս շուտ մը դուրս ելաւ, ու գիշեր էր։
31 Ու երբ անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս ըսաւ, Հիմա
փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ, ու Աստուած փա-
32 ռաւորուեցաւ անով. եթէ Աստուած անով փառա-
որուեցաւ, Աստուած ալ զանիկա իր անձովը պիտի
փառաւորէ, և շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։
33 Որդեակներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ, զիս
պիտի փնտռէք. և ինչպէս Հրեաներուն ըսի թէ Ուր
ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ
34 կ'ըսեմ։ Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի որ մէկ-
զմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
35 մէկզմէկ սիրէք։ Ասով ամէնը պիտի գիտնան թէ իմ
աշակերտներս էք, եթէ իրարու վրայ սէր ունենաք։
36 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, ո՞ւր կ'երթաս. Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոր, Ուր ես կ'երթամ,
դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ, բայց ետքը

37 պիտի գաս իմ ետեւէս։ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր,
ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ գալ. ես իմ
38 կեանքս ալ քեզի համար պիտի դնեմ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոր, Քու կեանքդ պիտի դնես
ինծի համար. ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը
պիտի չկոսկ՝ մինչև դուն երեք անգամ զիս ուրանաս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Սիրտերնիդ չխռովի. Աստուծոյ հաւատացէք, ինծի
2 ալ հաւատացէք։ Իմ Հօրս տունը շատ բնակարան-
ներ կան. ապա թէ ոչ՝ ես ձեզի պիտի ըսէի, Չէմ
3 կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ։ Եւ եթէ
երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ
և ձեզ քովս կ'առնեմ, որպէս զի ուր ես եմ՝ դուք
4 ալ հո՛ն ըլլաք։ Եւ ուր ես կ'երթամ՝ գիտէք, ու ճամ-
բան ալ գիտէք։
5 Թովմաս ըսաւ անոր, Տէր, չենք գիտեր ո՛ւր կ'եր-
6 թաս, և ի՛նչպէս կրնանք ճամբան գիտնալ։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը և
կեանքը. մէկը Հօրը քով չգայ՝ եթէ ոչ ինծմով։
7 Եթէ զիս ճանչնայիք, իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք. և
ասկէ ետեւ կը ճանչնաք զանիկա ու տեսաք զանիկա։
8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Տէր, Հայրը մեզի ցուցուր,
9 ու հերիք է մեզի։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Այդքան ժա-
մանակ ձեզի հետ եմ, և զիս չճանչցա՞ր, Փիլիպպոս
ան որ զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ, և դուն ի՞նչպէս
10 կ'ըսես թէ Հայրը մեզի ցուցուր։ Չե՞ս հաւատար թէ
ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջս է. այն խօսքերը
ղորոնք ես ձեզի կը խօսիմ, ոչ թէ ինքնիրմէս կը խո-

սիմ, հապա Հայրը որ իմ մէջս բնակած է, անիկա
11 կը գործէ այն գործերը։ Հաւատացէք ինծի, թէ ես
12 Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջս է. Ա՛պա թէ ոչ՝
գոնէ գործերուն համար ինծի հաւատացէք։
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի
կը հաւատայ, այն գործերը ըղձնիք ես կը գործեմ.
ինք ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի մեծ գործեր
13 պիտի գործէ, վասն զի ես Հօրս քով կ'երթամ։ Եւ
իմ անունովս ինչ որ խնդրէք, պիտի կատարեմ զա-
14 նիկա, որպէս զի Հայրը Որդիովը փառաւորուի։ Եթէ
իմ անունովս բան մը խնդրէք, ընդ՚ունի պիտի կատա-
15 րեմ։ Եթէ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրանքներս պա-
16 հեցէք։ Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, և ուրիշ Մխի-
թարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէս զի յաւիտեան
17 ձեզի հետ բնակի, Ճշմարտութեան Հոգին, զոր այս
աշխարհը չկրնար ընդունիլ, վասն զի չտեսներ զա-
նիկա ու չճանչնար զանիկա. բայց դուք կը ճանչ-
նաք զանիկա, վասն զի ձեր քով կը բնակի և ձեր մէջ
18 պիտի ըլլայ։ Ձեզ որբ չեմ թողուր, կու գամ ձեզի։
19 Փիչ մը ատենէն տեսնէ՛ աշխարհը զիս չտեսներ,
բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, վասն զի ես կենդանի
20 եմ, և դուք կենդանի պիտի ըլլաք։ Ա՛յն օրը պիտի
գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջ եմ, և դուք իմ մէջս,
21 ես ալ ձեր մէջ։ Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ
ու կը պահէ զանոնք, անիկա է զիս սիրողը. և ան որ
զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու ես զա-
նիկա պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ։
22 Ըսաւ անոր Յուդա, (ոչ Իսկարիովտացին,) Տէր,
ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտ-
23 նես, և ոչ թէ աշխարհի։ Յիսուս պատասխան տուաւ

ու ըսաւ անոր, Եթէ մէկը զիս կը սիրէ, իմ խօսքս
պիտի պահէ. ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ, և
անոր պիտի գանք ու անոր քով օթեւան պիտի
24 ընենք։ Ան որ զիս չսիրեր, իմ խօսքերս չպահեր.
ու այն խօսքը զոր կը լսէք՝ իմս չէ, հապա Հօրը՝ որ
25 զիս ղրկեց։ Ա՛յս բաները ձեզի խօսեցայ, քանի որ
26 ձեր քով եմ։ Բայց Մխիթարիչը, Սուրբ Հոգին,
զոր Հայրը իմ անունովս պիտի ղրկէ, անիկա ձեզի
ըսլորը պիտի սորվեցնէ, և ինչ որ ձեզի ըսի՝ մտ-
27 քերնիդ պիտի բերէ։ Խաղաղութիւն կը թողում
ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. ոչ թէ
ինչպէս աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ. սիր-
28 տերնիդ չխռովի ու չվախնայ։ Լսեցիք որ ես ըսի
ձեզի թէ կ'երթամ ու ձեզի կու գամ. եթէ զիս սի-
րէիք՝ պիտի ուրախանայիք, *վասն ես Հօրը քով կ'եր-
29 թամ, վասն զի իմ Հայրս ինծմէ մեծ է։ Եւ հիմակ-
ուընէ գուս չեղած ըսի ձեզի, որպէս զի երբ ըլլայ՝
30 հաւատաք։ Ա՛լ ձեզի հետ շատ պիտի չխօսիմ, վասն
զի այս աշխարհին իշխանը կու գայ, և նիմ վրաս բան
31 մը չունի. Միայն թէ աշխարհ գիտնայ որ ես Հայրը
կը սիրեմ, ու ինչպէս Հայրը ինծի պատուիրեց, այն-
պէս կ'ընեմ. ելէք, տակէ երթանք։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը. և իմ Հայրս մշակն է։
2 Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերեր, կը
կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պտուղ կը բերէ, կը

*Յունա., որ ըսի թէ

մաքրե զանիկա, որպէս զի ալ աւելի պտուղ բերէ։
3 Դուք հիմակուընէ մաքուր էք այն խօսքով զոր ձեզի
4 խօսեր եմ։ Իմ մէջս կեցէք, ու ես ձեր մէջ. ինչպէս
ճիւղը չկրնար ինքնիրմէ պտուղ բերել, եթէ որթին
վրայ հաստատուած չըլլայ, նոյնպէս դուք չեք կրնար,
5 եթէ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն եմ
ու դուք ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած
է՝ և ես անոր վրայ, անիկա շատ պտուղ կը բերէ,
6 վասն զի առանց ինծի բան մը չէք կրնար ընել։ Եթէ
մէկը իմ վրաս հաստատուած չէ, անիկա ճիւղի մը
պէս դուրս ձգուած ու չորցած է. և կը ժողվեն զա-
7 նիկա ու կրակը կը նետեն, ու կ'այրին։ Եթէ դուք
իմ մէջս կենաք, և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջ կենան,
ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, ու պիտի ըլլայ ձեզի։
8 Այսով իմ Հայրս փառաւորուեցաւ, որպէս զի դուք
շատ պտուղ բերէք, ու իմ աշակերտներս ըլլաք։
9 Ինչպէս Հայրը ինծի սիրեց, ես ալ ձեզ սիրեցի.
10 իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք։ Եթէ իմ պատուէր-
ներս պահէք, իմ սիրոյս մէջ պիտի կենաք. ինչպէս
ես իմ Հօրս պատուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն
11 մէջ կեցեր եմ։ Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս
զի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ մնայ, ու ձեր ուրա-
12 խութիւնը լման ըլլայ։ Այս է իմ պատուէրս որ մէկ-
13 զիկդ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի։ Աւելի
մեծ սէր մէկը չկրնար ունենալ, որ մէկը իր կեանքը
14 բարեկամներուն համար դնէ։ Դուք իմ բարեկամ-
ներս էք, եթէ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատ-
15 ուիրեմ։ Ալևէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ,
վասն զի ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա
ես ձեզ բարեկամ անուանեցի, վասն զի այն ամէն

բաները զորոնք իմ Հօրմէս լսեցի, ձեզի ծանուցի։
16 Ոչ թէ դուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի,
ու դրի ձեզ որպէս զի դուք երթաք և պտուղ բե-
րէք, ու ձեր պտուղը մնայ. որպէս զի իմ անունովս
17 ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։ Այս կը պատ-
ուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք։
18 Եթէ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, գիտցէք որ ձեզմէ ա-
19 ռաջ զիս ատեց։ Եթէ աշխարհէն եղած ըլլայիք, աշ-
խարհ իրենները կը սիրէր. բայց որովհետեւ աշխարհէն
չէք, հապա ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր հա-
20 մար աշխարհ ձեզ կ'ատէ։ Միտքերնիդ բերէք այն
խօսքը զոր ձեզի ըսի թէ Ծառան իր տէրոջմէն մեծ
չէ. եթէ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն.
եթէ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։
21 Բայց այս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար, վասն զի չճանչցան զանիկա որ զիս ղրկեց։
22 Եթէ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեղք
չէին ունենար. բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառ
23 ունին մը չեն։ Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ
24 կ'ատէ։ Եթէ այն գործը իրենց մէջ ըրած չըլլայի,
զորոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չէին ու-
նենար. բայց հիմա տեսան, ու ատեցին զիս ալ իմ
25 Հայրս ալ։ Սակայն այս եղաւ որպէս զի կատարուի
այն խօսքը որ իրենց օրէնքին մէջ գրուած է թէ,
26 Զուր տեղը զիս ատեցին։ Բայց երբ Մխիթարիչը
գայ, զոր ես Հօրմէն ձեզի պիտի ղրկեմ, Ճշմարտու-
թեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, անիկա ինծի համար
27 պիտի վկայէ. Եւ դուք ալ կը վկայէք, վասն զի
սկիզբէն ի վեր ինծի հետ էք։

Գ.Ի. ԺԲ

1 Ա.յս բաները ձեզի խօսեցայ ոչպէս զի չգայթակղիք։
2 Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ. ու
ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամէն ով որ ձեզ սպան-
նէ, այնպէս պիտի սեպէ Թէ Աստուծոյ պաշտօն կը
3 մատուցանէ։ Եւ այս բաները չ'ընեն պիտի ընենք՝ անոր
4 համար որ ոչ Հայրը ճանչցան, ոչ ալ զիս։ Բայց
այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի երբ ժամա-
նակը գայ, միտքերնիդ բերէք Թէ ես ըսի ձեզի. և
այս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի, վասն զի ես ձեզի
հետ էի։
5 Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս զրկողին քով, և
ձեզմէ մէկն ալ չհարցներ ինձի Ո՞ւր կ'երթաս։
6 Բայց որովհետեւ այս բաները ձեզի խօսեցայ, ձեր
սիրտերը տրտմութիւնով լեցան։ Բայց ես ճշմարիտը
կ'ըսեմ ձեզի. Աղէկ է ձեզի Թէ ես երթամ. քանզի
Եթէ ես չերթամ, Մխիթարիչը ձեզի չգար. հապա
8 Եթէ երթամ, զանիկա ձեզի կը զրկեմ։ Եւ ինք երբ
գայ, աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեղքի համար
և արդարութեան համար ու դատաստանի հա-
9 մար։ Մեղքի համար՝ որ չհաւատացին.
10 Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով կ'եր-
11 թամ, և ալ զիս չէք տեսներ. Եւ դատաստանի
համար՝ որ այս աշխարհին իշխանը դատապար-
12 տուած է։ Ձեզի տակաւին շատ բաներ ունիմ
13 ըսելու, բայց հիմա չէք կրնար տանիլ։ Իսկ երբ ինք
ճշմարտութեան Հոգին գայ, ամէն ճշմարտու-
թեան պիտի առաջնորդէ ձեզի. վասն զի ոչ Թէ
ինքիրմէ պիտի խօսի, հապա ինչ որ լսէ զայն պիտի

14 խօսի, ու գալիքները ձեզի պիտի պատմէ։ Անիկա զիս
պիտի փառաւորէ, վասն զի իմինէս պիտի առնէ ու
15 ձեզի պատմէ։ Ամէն բաները զորոնք Հայրը ունի՝
իմ են. անոր համար ձեզի ըսի Թէ իմինէս պիտի
16 առնէ ու ձեզի պատմէ։ Փիչ մը առեղծէ՛ զիս
պիտի չտեսնէք, և դարձեալ փիչ մը առեղծէն զիս
պիտի տեսնէք, քանզի ես Հօրը կ'երթամ։
17 Աստոր համար աշակերտներէն ոմանք իրարու կ'ը-
սէին, Ի՞նչ է այս որ մեզի կ'ըսէ Թէ փիչ մը առեղծէն
ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ փիչ մը առեղծէն
զիս պիտի տեսնէք, և, Քանզի ես Հօրը կ'երթամ։
18 Ու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի ըլլայ այն Փիչ մըն ալը՝ զոր
19 կ'ըսէ. չենք գիտեր ի՞նչ կը զրուցէ։ Իսկ Յիսուս գիտա-
նալով որ կ'ուզեն իրեն հարցնել, ըսաւ անոնց, Ա-
ստո՞ր համար իրարու կը հարցնէք, որ ըսի Թէ Փիչ մը
առեղծէն ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ փիչ
20 մը առեղծէն զիս պիտի տեսնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Դուք պիտի լաք ու ողբաք, բայց աշ-
խարհ պիտի ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք, ստ-
կայն ձեր տրտմութիւնը ուրախութեան պիտի փոխ-
21 ուի։ Կին մը երբ ծնանելու վրայ է՝ տրտմութիւն
կ'ունենայ, վասն զի իր ժամը հասած է. բայց երբ
տղան ծնանի, ալ նեղութիւնը միտք չբերեր ուրա-
22 խութենէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ։ Եւ հիմա
դուք հիմա տրտմութիւն ունիք. բայց ես ձեզ նո-
րէն պիտի տեսնեմ, և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի
ըլլան, ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ պիտի
23 չվանէ։ Եւ այն օրը ինձի բան մը պիտի չհարցնէք.
ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իմ անունովս
24 ինչ որ խնդրէք Հօրմէն, պիտի տայ ձեզի։ Մինչեւ

հիմա իմ անուանովս լսեն մէջ չխնդրեցիք. խնդրեցէք
ու պիտի առնէք, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը լման
25 ըլլայ։ Ա.յս բաները առակներով խօսեցայ ձեզի.
բայց ժամանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի առակներով
պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
26 տի պատմեմ ձեզի։ Ա.յն օրը իմ անուանովս պիտի
խնդրէք. և չեմ ըսեր ձեզի Թէ ես ձեզի համար պի-
27 տի աղաչեմ Հօրը. Քանզի ինք Հայրը ձեզ կը սիրէ,
վասն զի դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք Թէ ես
28 Աստուծմէ ելայ, Հօրմէն ելայ ու աշխարհ եկայ. Նո-
րէն կը Թողում աշխարհը և Հօրը կ'երթամ։
29 Ըսին անոր իր աշակերտները. Ա.հա հիմա յայտնա-
30 պէս կը խօսիս, և առակ մըն ալ չես ըսեր։ Հիմա լմնա-
ցանք որ ամէն բան գիտես, և քեզ ոչ ոքէն պէտք չէ որ
31 մէկը քեզի հարցնէ. ասով կը հաւատանք որ Ա-
32 ստուծմէ ելար։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց՝
ըսաւ, Հիմա կը հաւատա՞ք. Ա.հա ժամանակ պիտի
գայ, ու եկած ալ է, որ ցիրուցան պիտի ըլլաք ամէն
մէկը իր տեղը, ու զիս մինակ պիտի Թողուք բայց
33 ես մինակ չեմ, վասն զի Հայրը ինծի հետ է։ Ա.յս
բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի ինծմով խաղաղու-
Թիւն ունենաք. աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ու-
նենաք. բայց քաջասիրտ եղէք, ես աշխարհի յաղթեցի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Յիսուս երբ տանք խօսեցաւ, իր աչքերը դէպ ի եր-
կինք վերցուց ու ըսաւ, Հայր, ժամանակը հասեր է,
փառաւորէ քու Որդիդ, որպէս զի քու Որդիդ ալ
2 քեզ փառաւորէ. Ինչպէս իրեն իշխանութիւն տուիր

ամէն մարմնի վրայ, որ յաւիտենական կեանք տայ
3 այն ամէնուն զոր իրեն տուիր։ Եւ այս է յաւիտենա-
կան կեանքը, որ ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ
Աստուածդ, ու Յիսուս Քրիստոսը զոր դուն ղրկեցիր։
4 Ես քեզ երկրի վրայ փառաւորեցի, այն գործը զոր
5 ինծի տուիր ընելու՝ լմնցուցի։ Եւ հիմա, ով Հայր,
փառաւորէ զիս քու քովդ այն փառքովը զոր աշ-
6 խարհի ըլլալէն առաջ քովդ ունէի։ Քու անունդ
յայտնի ըրի այն մարդոց զորոնք աշխարհէ ինծի
տուիր. քուկդ էին, ու ինծի տուիր զանոնք և քու
7 խօսքդ պահեցին։ Հիմա գիտցան Թէ այն ամէն բա-
8 ները զորոնք ինծի տուիր, քեզմէ են. Վասն զի այն
խօսքերը զորոնք ինծի տուիր, ես անոնց տուի, անոնք
ալ ընդունեցին, և ճշմարտութեամբ իմացան որ ես
քեզմէ ելայ, ու հաւատացին Թէ դուն ղրկեցիր զիս։
9 Ես անոնց համար կ'աղաչեմ. ոչ Թէ աշխարհի հա-
մար կ'աղաչեմ, հապա անոնց համար՝ զորոնք դուն
10 ինծի տուիր, վասն զի քուկդ են անոնք։ Եւ ինչ որ
իմս է՝ այն բոլորը քուկդ է, և ինչ որ քուկդ է՝
11 այն իմս է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ։ Եւ
ես ա՛լ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի
մէջ են, ու ես քեզի կուգամ. ով Սուրբ Հայր, քու
անունովդ պահէ զանոնք որ դուն ինծի տուիր, որպէս
12 զի մէկ ըլլան, ինչպէս մենք մէկ ենք։ Քանի որ աշ-
խարհի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի զանոնք
քու անունովդ. զորոնք որ դուն ինծի տուիր, ես պա-
հեցի, և անոնցմէ մէ'կը չկորսուեցաւ, միայն Թէ այն
կորստեան որդին, որպէս զի գրուածը կատարուի։
13 Ալ հիմա քեզի կուգամ, ու աշխարհի մէջ այս
բաները կը խօսիմ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս

14 իրենց անձերուն մէջ կատարեալ ունենան, ես քա-
խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհ զանոնք ատեց. վասն
15 զի աշխարհէ չեն, ինչպէս ես աշխարհէ չեմ. Չեմ
աղաչեր որ զանոնք աշխարհէ վերցնես, հապա որ
16 զանոնք չարէն պահես։ Անոնք աշխարհէ չեն, ինչ-
17 պէս ես աշխարհէ չեմ։ Սրբէ զանոնք քու ճշմար-
18 տութիւնովդ. քու խօսքդ ճշմարտութիւն է։ Ինչ-
պէս դուն զիս աշխարհ ղրկեցիր, ես ալ զանոնք աշ-
19 խարհ ղրկեցի։ Եւ անոնց համար ես իմ անձս կը
սրբեմ, որպէս զի իրենք ալ ճշմարտութիւնով սըր-
20 բացած ըլլան։ Բայց ոչ թէ միայն անոնց համար
կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հա-
21 ւատացողներուն համար ալ. Որպէս զի ամէնն ալ
մէկ ըլլան, ինչպէս դուն, ով Հայր, իմ մէջս՝ ու ես
քու մէջդ, որպէս զի անոնք ալ մեր մէջ մէկ ըլլան,
որպէս զի աշխարհ հաւատայ թէ դուն ղրկեցիր զիս։
22 Եւ այն փառքը զոր դուն ինծի տուիր, ես անոնց տուի,
23 որպէս զի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք. (Ես ա-
նոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս.) որպէս զի իրենք կա-
տարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու աշխարհ գիտնայ
թէ դուն ղրկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս
24 զիս սիրեցիր։ Ով Հայր, զանոնք որ դուն ինծի տուիր,
կ'ուզեմ որ ուր որ ես եմ" անոնք ալ ինծի հետ ըլ-
լան, որպէս զի տեսնեն իմ փառքս զոր ինծի տուիր,
վասն զի դուն զիս սիրեցիր աշխարհի սկիզբէն ա-
25 ռաջ։ Ով արդար Հայր, աշխարհ քեզ չճանչցաւ,
բայց ես քեզ ճանչցայ, ևասոնք ճանչցան թէ դուն
26 զիս ղրկեցիր։ Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի, ու
պիտի ճանչցնեմ, որպէս զի այն սէրը որով դուն զիս
սիրեցիր, անոնց մէջ ըլլայ, ու ես ալ անոնց մէջ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յիսուս այս բաները ըսելէն ետեւ՝ իր աշակերտնե-
րուն հետ մեկտեղ կեդրոն հեղեղատին անդիի կողմը
ելաւ, ուր պարտէզ մը կար, որուն մէջ մտաւ ինք
2 ու իր աշակերտները։ Եւ Յուդա ալ, որ զանիկա պի-
տի մատնէր, գիտէր այն տեղը, վասն զի Յիսուս շատ
անգամ իր աշակերտներուն հետ մեկտեղ հոն ժողո-
3 վուած էր։ Ուստի Յուդա զինուորները ու
քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն պատասուր-
ներ իրեն հետ առնելով՝ այն տեղ եկաւ ջահերով
4 ու լապտերներով և զէնքերով։ Իսկ Յիսուս իր վրայ
գալու բոլոր բաները գիտնալով ելաւ ու ըսաւ անոնց,
5 Ո՞վ կը փնտռէք։ Պատասխան տուին անոր, Նազովրե-
ցի Յիսուսը. ըսաւ անոնց Յիսուս, Ես եմ. Յուդա ալ,
6 որ զանիկա կը մատնէր, անոնց հետ կայներ էր։ Ու
երբ ըսաւ թէ Ես եմ, ետ ետ գացին ու գետինը ին-
7 կան։ Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք.
8 անոնք ալ ըսին, Նազովրեցի Յիսուսը։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ, Ձեզի ըսի թէ Ես եմ. ուստի եթէ
զիս կը փնտռէք, թող տուէք սոնոնք որ երթան։
9 Որպէս զի կատարուի այն խօսքը զոր ինք ըսեր էր թէ
Զանոնք որ ինծի տուիր, անոնցմէ մէ՛կն ալ չկորսընչ-
10 ցուցի։ Սիմոն Պետրոս, որ սուր մը ունէր,
քաշեց զանիկա ու քահանայապետին ծառային զար-
նելով անոր ա՛ջ ականջը կտրեց հանեց. և այն ծա-
11 ռային անունը Մաղքոս էր։ Իսկ Յիսուս ըսաւ Պետ-
րոսի, Սուրդ էր պատեանը դիր. այն գաւաթը զոր
Հայրը ինծի տուաւ՝ պիտի չխմե՞մ զանիկա։

12 Ուստի վիճաբանեցան դարձեալ ու հազարապետը և
Հրեից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը ու կապեցին.
13 Եւ առաջ տանիկա Աննայի տարին, քանզի ինք պի
տառաւան քահանայապետին, Կայիափայի, անոր
14 էր։ Եւ այս Կայիափան էր, որ Հրեից խրատ տուաւ
Թէ Աղէկ է որ մարդ մը կորսուի ժողովուրդին հա-
15 մար։ Ու Յիսուսի հետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս
և ուրիշ աշակերտ մը. և այն աշակերտը քահանա-
յապետին ճանչուելով Յիսուսի հետ քահա-
16 նայապետին գաւիթը մտաւ։ Բայց Պետրոս դուրսը
դրանը քովն կը կենար. ուստի ելաւ միւս աշակերտը,
որ քահանայապետին ճանչուելն էր, և ըսաւ դռնա-
17 պանին, ու ներս մղեցաւ Պետրոսը։ Աղն աղեն դուռ-
նապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի, Մի'թէ դո'ւն ալ այն
մարդուն աշակերտներէն ես. ան ալ ըսաւ, Չեմ։
18 Իսկ ծառաները ու սպասաւորները հուր կայներ էին,
և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ էր։
Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր ու կը տաքնար։
19 Եւ քահանայապետը Յիսուսի հարցուց անոր աշա-
20 կերտներուն ու վարդապետութեանը վրայով։ Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոր, Ես աշխարհի յայտնի
խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովարաններուն մէջ ու
տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր բոլոր Հրեաները կը
21 ժողվուին, ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ։ Ինչու
ինծի կը հարցնես, լսողներուն հարցուր թէ ինչ խո-
սեցայ իրենց. ահա ինչ որ խօսեցայ՝ գիտեն իրենք։
22 Երբ զայս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը որ հոն կայ-
ներ էր, Յիսուսի ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով,
Այդպէ՞ս պատասխան կու տաս քահանայապե-
23 տին։ Յիսուս անոր պատասխանեց, Եթէ չար խո-

սեցայ, վկայէ չարին համար. Իսկ եթէ բարի խո-
24 սեցայ, ինչո՞ւ կը ղարնես ինծի։ Եւ Աննա զանիկա
25 կապած՝ Կայիափա քահանայապետին ղրկեց։ Սիմոն
Պետրոս ալ հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ըսին
իրեն, Մի'թէ դո'ւն ալ անոր աշակերտներէն ես. ու-
26 նիկա ուրացաւ ու ըսաւ Թէ Չեմ։ Քահանայապետին
ծառաներէն մէկն ալ, այն հարազատն ապզականը որուն
ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ
27 տեսայ պարտէզին մէջ անոր հետ։ Աւն ատեն Պետ-
րոս նորէն ուրացաւ, և շուտ մը հաւը խօսեցաւ։
28 Եւ Յիսուսը Կայիափայի տեղէն խաւսալին պա-
լատը տարին, և ալ առաւօտ էր. ու իրենք պալատը
չմտան, որպէս զի չպղծուին, հապա որպէս զի զա-
29 տիկը ուտեն։ Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց ու
ըսաւ, Ինչ մեղադրանութիւն կը ներկայացնէք այս
30 մարդուն դէմ։ Պատասխան տուին ու ըսին իրեն,
Եթէ ասիկա չարագործ մը չըլլար, քեզի չէինք
31 մատներ զանիկա։ Աւն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոնց,
Դուք առէք զանիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ ա-
նոր դատաստանը տեսէք։ Հրեաները իրեն ըսին, Մե-
32 զի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցնել. Որպէս զի կա-
տարուի Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ՝ յիմնցնելով Թէ
33 ինչ մահով ինք պիտի մեռնէր։ Իսկ Պիղատոս նորէն
պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր,
34 Դո՞ւն ես Հրեից Թագաւորը։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոր, Ասիկա դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, Թէ ինծի
35 համար ուրիշները քեզի ըսին։ Պատասխան տուաւ
Պիղատոս, Մի'թէ ես Հրեա՞յ եմ. քու ազգդ և քա-
հանայապետները քեզ ինծի մատնեցին. ինչ ըրած
36 ես դուն։ Յիսուս պատասխան տուաւ, Իմ Թագաւո-

րութիւնս այս աշխարհէն չէ. եթէ այս աշխարհէն
ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս կը
կռուէին՝ որպէս զի ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ,
37 բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ։ Ա՛ն
ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւո՞ր
ես։ պատասխան տուաւ Յիսուս, Դուն կ՚ըսես,
զի թագաւոր եմ. ես այս բանին համար ծնած
եմ, և սորա համար աշխարհ եկած, որպէս զի ճշմար-
տութեան համար վկայեմ. այն ամէնը որ ճշմար-
38 տութենէն է՝ իմ ձայնիս կանչ կը դնէ։ Պիղա-
տոս ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը. և զայս
ըսելով՝ նորէն դուրս ելաւ Հրեաներուն և ըսաւ ա-
39 նոնց, Ես յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ։ Բայց
սովորութիւն ունիք որ մէկը մը արձակեմ ձեզի
զատկին, հիմա կ՚ուզե՞ք որ Հրէից թագաւորը արձա-
40 կեմ ձեզի։ Ա՛յն ատեն ամէնն ալ նորէն աղաղակե-
ցին՝ ըսելով, Մի այդ մարդը, հապա Բարաբ-
բան. ու Բարաբբա աւազակ մըն էր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ա՛յն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը ու ծեծեց։
2 Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւսելով՝ անոր
գլխուն դրին, և անոր ծիրանի հանդերձ մը հագցու-
3 ցին. Ու կ՚ըսէին, Ողջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր. և
4 ապտակներ կը զարնէին անոր։ Պիղատոս նորէն դուրս
ելաւ ու ըսաւ անոնց, Ա՛յնա զանիկա դուրս կը բե-
րեմ ձեզի, որպէս զի գիտնաք թէ ես անոր վրայ
5 յանցանք մը չեմ գտներ։ Ա՛յն ատեն Յիսուս դուրս
ելաւ՝ փշէղէն պսակն ու ծիրանի հանդերձը հագած

6 և Պիղատոս ըսաւ անոնց, Ա՛յնա այն մարդը։ Քահանա-
յապետները ու սպասաւորները երբ տեսան զանիկա,
աղաղակեցին ու ըսին, Խաչը հանէ, խաչը հանէ [ա-
տիկա]։ Պիղատոս ըսաւ անոնց, Դո՛ւք առէք ատիկա
ու խաչը հանեցէք, վասն զի ես ատոր վրայ յանցանք
7 մը չեմ գտներ։ Հրեաները պատասխան տուին իրեն,
Մենք օրէնք ունինք, և մեր օրէնքին համեմատ պէտք
է որ մեռնի, վասն զի ինքզինք Աստուծոյ Որդի ըրաւ։
8 Երբ Պիղատոս այս խօսքը լսեց, ալ աւելի վախցաւ։
9 Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսի, Ուրկէ՞
ես դուն. բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր։
10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր, Ինծի հետ չե՞ս խօսիր.
չե՞ս գիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը
հանելու, ու իշխանութիւն ունիմ քեզ արձակելու։
11 Յիսուս պատասխան տուաւ, Դուն իմ վրաս մէկ իշ-
խանութիւն ալ չէիր ունենար, եթէ քեզի վերէն
որսուած չըլլար. անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատ-
12 նեց, անոր մեղքը աւելի մեծ է։ Ալ անկէ ետեւ Պի-
ղատոս կը փնտռէր թէ ի՛նչպէս զանիկա արձակէ.
բայց Հրեաները կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին, Եթէ ա-
տիկա արձակես, Կայսրին բարեկամը չես. ամէն ով
որ ինքզինք թագաւոր կ՚անուանէ, անիկա Կայսրին
13 հակառակ կը խօսի։ Իսկ Պիղատոս երբ այս խօսքը
լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նստաւ բեմին վրայ,
այն տեղը որ Քարապատակ կ՚ըսուէր, և Եբրայեցե-
14 րէն՝ Կապպաթա. (Զատկին ուրբաթ օրն էր ու ժամը
վեցին ատեններն էր.) և Հրեաներուն ըսաւ, Ա՛յնա
15 ձեր թագաւորը։ Բայց անոնք աղաղակեցին, Վե՛ր-
ցուր, վերցուր, խաչը հանէ ատիկա։ Պիղատոս ըսաւ
անոնց, Ձեր թագաւորը խաչը հանե՞մ։ Քահանայա-

պետները պատասխան տուին, Մենք Կայսրէն զատ
16 թագաւոր չունինք։ Այնատեն անոնց ձեռքը տուաւ
զանկիկա որպէս զի խաչուի։
17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին. և ինքն իր
խաչը վերցնելով՝ ելաւ Գագաթի ըսուած տեղը, որ
18 Եբրայեցերէն Golgotha կ'ըսուի. Հոն զանկիկա խաչը
հանեցին, և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ՝ մէկ գիշեն
19 ու միւս գիշեն, և մէջտեղը Յիսուսը։ Տախտակ մըն ալ
գրեց Պիղատոս, ու դրաւ խաչին վրայ, և այսպէս
գրուած էր. Յիսուս Նազովրեցի Թագաւոր Հրէից։
20 Եւ այն տախտակը Հրեաներէն շատերը կարդացին,
վասն զի քաղաքին մօտ էր այն տեղը՝ ուր Յիսուս
խաչուեցաւ. ու գրուած էր Եբրայեցերէն, Յունարէն
21 և Լատիներէն։ Այն ատեն Հրէից քահանայապետները Պիղատոսի ըսին, Մի գրեր Թագաւոր Հրէից,
22 հապա թէ Ինք ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից։ Պիղատոս պատասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի։
23 Եւ զինուորները երբ Յիսուսը խաչը հանեցին, անոր
հանդերձները առին ու չորս բաժին ըրին, ամէն մէկ
զինուորին բաժին մը. նաեւ պատմուճանը. իսկ
պատմուճանը առանց կարի էր վերէն վար բոլորը
24 հիւսուած. Ուստի ըսին իրարու, Այրիկա չպատռենք, հապա վիճակ ձգենք ատոր վրայ թէ որո՛ւ
պիտի ըլլայ. որպէս զի կատարուի այն գրուածքը որ
կ'ըսէ, Իմ հանդերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և
իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին. ահա զինուորները այս բաները ըրին։
25 Եւ Յիսուսի խաչին քով կայներ էին իր մայրը և
իր մօրը քոյրը Մարիամ, Կղէովպասի կնջը, ու Մա-
26 րիամ Մագդաղենացի։ Ուստի Յիսուս երբ տեսաւ իր

մայրը, և այն աշակերտը զոր կը սիրէր, որ մօտը
կայներ էր, ըսաւ իր մօրը, Ով կին, ահա քու որ-
27 դիդ։ Յետքը ըսաւ աշակերտին, Ահա քու մայրդ. և
այն ժամուընէն աշակերտը զանկիկա իր քով առաւ։
28 Անկէ յետոյ Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն
բան լմնցած է, (որպէս զի գրուածը կատարուի,)
29 ըսաւ, Ծարաւ եմ, Եւ հոն քացախով լեցուն ամանի մը կար. անոնք ալ քացախով սպունգ մը լեցնելով,
զոպայի ճիւղէն վրայ փաթթած՝ անոր բերանին մօտե-
30 ցուցին։ Ուստի Յիսուս երբ քացախը առաւ՝ ըսաւ,
Ա՛ն բան կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռելով՝ հոգին
աւանդեց։
31 Իսկ Հրեաները, որովհետեւ ուրբաթ օր էր, որ չըլլայ թէ այն մարմինները խաչին վրայ մնան մինչեւ
շաբաթ օրը, (վասն զի այն շաբաթը մեծ օր էր,) Պի-
32 ղատոսի աղաչեցին որ անոնց սրունքները կատրեն,
ու վերցուին։ Ուստի զինուորները եկան և առաջինին
33 սրունքները կոտրեցին. նաեւ միւսինը՝ որ անոր հետ
խաչը ելած էր։ Բայց երբ Յիսուսի եկան ու տեսան որ
34 արդէն մեռած էր, անոր սրունքները չկոտրեցին.
Հապա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը
35 խոցեց, և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ։ Եւ ան որ
տեսաւ այս բաները՝ վկայեց, ու անոր վկայութիւնը
ճշմարիտ է, և ինք գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որպէս
36 զի դուք [ալ] հաւատաք։ Վասն զի այս բաները եղան
որպէս զի կատարուի այն գրուածքը թէ Անոր մէ՛կ
37 ոսկորը պիտի չկոտրուի։ Եւ միւսին ալ ուրիշ գրուածք մը կ'ըսէ թէ Պիտի նային անոր՝ զոր խոցեցին։
38 Ա՛սկէ ետեւ Յովսէփ, որ Արիմաթիայէ էր, (Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ Հրեաներուն

վախէն,) աղաչեց Պիղատոսի, որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պիղատոս ալ հրաման առաւ. ուստի եկաւ
39 ու վերցուց Յիսուսի մարմինը։ Նիկոդեմոս ալ եկաւ, (որ առաջուընէ գիշերով Յիսուսի եկեր էր,) ու բե-
40 րաւ հարիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հալուէի խառն։ Նաւդ մը։ Եւ Յիսուսի մարմինը առին, ու խնկե-
41 րով փաթթեցին զանիկա կտաւներուն մէջ. ինչպէս Հրեաները սովորութիւն ունին թաղելու։ Եւ այն
տեղը ուր խաչուեցաւ, պարտէզ մը կար, ու այն պարտէզին մէջ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ու-
42 մեմնէին մարդ դրուած չէր։ Հրեաներուն ուրբաթին համար հոն դրին Յիսուսը. վասն զի գերեզմանը մօտ էր։

Գլ. Ի

1 **Եւ** մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացի առաւտուանց դեռ լուսցած գերեզմանը կու գայ, ու կը
տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն վերցուած է։
2 Եարը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսի և միւս աշակերտին որ Յիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց,
Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք գիտեր ո՛ր
3 դրին զանիկա։ Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշա-
4 կերտը, ու դէպ ի գերեզմանը կու գային։ Ու երկուքն ալ մէկտեղ կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետրոսէ աւելի շուտ վազելով առջի գերեզմանը
5 եկաւ։ Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւ-
6 ները հոն կը կենային, բայց ինք ներս չմտաւ։ Սիմոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետեւէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ. և տեսաւ կտաւները որոնք հոն

7 կը կենային. Ու վարշամակը որ անոր գլուխն էր՝ ո-
չէ կտաւներուն հետ չէր, հապա ծալած զատ մէկ
8 կողմը տրուած էր։ Ա՛յն ատեն նաեւ միւս աշա-
կերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ
9 ու հաւատաց։ Վասն զի դեռ գրուածը չէին գիտեր,
թէ պէտք է որ անիկա մեռելներէն յարութիւն առ-
10 նէ։ Եարը աշակերտները նորէն իրենց տուները գացին։
11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և
կու լար, ու երբ կու լար՝ դէպ ի գերեզմանը ծռե-
12 ցաւ նայելու։ Եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ ճեր-
մակ հանդերձներով, որ նստեր էին ուր Յիսուսի մար-
մինը դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը
13 ոտքին կողմէն։ Եւ անոնք իրեն ըսին, Ով կին, ինչո՞ւ
կու լաս. ըսաւ անոնց, Անոր համար որ իմ Տէրս ի-
րենց վերցուցին, ու չեմ գիտեր ո՛ւր դրին զա-
14 նիկա։ Զայս որ ըսաւ՝ետին դարձաւ և տեսաւ Յի-
սուսը որ կայներ էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուս է։
15 Յիսուս անոր ըսաւ, Ով կին, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը
փնտռես։ Ինք կարծելով թէ անիկա պարտիզպանն
է, ըսաւ անոր, Տէր, եթէ դուն վերցուցիր զանիկա,
ըսէ ինծի, ո՞ւր դրիր զայն, որպէս զի ես զանիկա առ-
16 նեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դար-
ձաւ ու [եբրայեցերէն] անոր ըսաւ, Ռաբբունի, որ
17 վարդապետ ըսել է։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինծի մի
դպչիր, վասն զի դեռ Հօրս քով ելած չեմ. հապա
գնա եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Ես կ'ելլեմ իմ
Հօրս քով ու ձեր Հօրը քով, և իմ Աստուծոյս քով
18 ու ձեր Աստուծոյն քով։ Մարիամ Մագդաղենացի
եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինք Տէրը
տեսաւ, և թէ անիկա այս բաները իրեն գրուցեց։

19 Եւ նոյն օրը, մէկշաբթի երիկունը, աշակերտներուն ժողվուած տեղին դռները դոց ըլլալով՝ Հրեաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ և անոնց մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի։ 20 Եւ զայն ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց. աշակերտներն ալ ուրախացան երբ 21 Տէրը տեսան։ Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի. ինչպէս Հայրը զիս ղրկեց, ես ալ 22 ձեզ կը ղրկեմ։ Եւ զայն ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց, 23 ու ըսաւ անոնց, Առէք Հոգի Սուրբ. որոնց մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց, և որոնց ձգիտէք՝ ես բանէք, բռնուած ըլլայ։

24 Բայց տասներկուքէն մէկը, երկուորեակ ըսուած 25 Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ։ Ուստի միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր Թէ Տէրը տեսանք ալ ըսաւ անոնց, Եթէ իր ձեռքերուն վրայ բեւեռներուն նշանը չտեսնամ, ու մատս բեւեռներուն տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ չեմ հաւատար։

26 Եւ ութ օրէն եղեւ դարձեալ աշակերտները ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. եկաւ Յիսուս դռները դոց ըլլալով, ու կայնեցաւ անոնց մէջտեղը 27 և ըսաւ, Խաղաղութիւն ձեզի։ Ետքը ըսաւ Թովմասի, Մատդ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բերքու ձեռքդ և իմ կողս խոթէ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ։ 28 Եւ Թովմաս պատասխանեց ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս և իմ Աստուածս։ 29 Յիսուս ըսաւ անոր, *Որովհետեւ դուն զիս

*Ոմանք, Թովմաս, որովհետեւ

տեսար՝ հաւատացիր. երանի՛ անոնց որ տեսած չեն ու կը հաւատան։

30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առջեւ, որոնք այս գիրքին մէջ գրուած 31 չեն, Բայց սոնք գրուեցան, որպէս զի հաւատաք Թէ Յիսուսը Քրիստոս է, Աստուծոյ Որդին, և որպէս զի հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ասկէ հետև Յիսուս նորէն ինքզինք իր աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եղերքը, և այսպէս յայտնեց։ 2 Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս ու Թովմաս, երկուորեակ ըսուածը, և Նաթանայէլ որ Գալիլեայի Կանա քաղաքէն էր, ու Զեբեդեոսի որդիները և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ։ 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'երթամ. ըսին անոր, Մենք ալ կու գանք քեզի հետ. ելան և նաւ մը նստեցան, ու այն գիշերը բան մը չբռնեցին։ 4 Ու երբ ա՛լ առտու եղաւ, Յիսուս ծովուն եղերքը կայներ էր, բայց աշակերտները չճանչցան Թէ Յիսուս է։ 5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Տղաք, ուտելու բան մը ունի՞ք. պատասխան տուին իրեն, Ոչ։ 6 Եւ ըսաւ անոնց, Ուրկանը նաւին աջ կողմը ձգեցէք ու պիտի գտնէք, ուստի ձգեցին, և ձուկերուն շատութենէն՝ ա՛լ չէին կրնար զանիկա քաշել։ 7 Ան սիրեն որ աշակերտը զոր Յիսուս կը սիրէր, ըսաւ Պետրոսի, Անիկա Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբ լսեց Թէ Տէրն է, վերարկուն վրան առաւ, վասն զի մերկ էր, 8 ու ծովը նետուեցաւ։ Եւ միւս աշակերտները նա-

ակովը եկան, (վասն զի ցամաքէն հեռու չէին,
միայն թէ երկու հարիւր կանգուն չափ,) և ուռ-
9 կանը ձուկերովը կը քաշէին։ Ու երբ ցամաքը ելան,
հոն վառած կրակ տեսան, ու վրան ձուկ դրուած,
10 և հաց։ Ցիսուս ըսաւ անոնց, Բերէք այդ ձուկերէն
11 զորոնք դուք հիմա բռնեցիք։ Սիմոն Պետրոս նոր
*մնաու, և ուռկանը ցամաք քաշեց հարիւր հիսուն-
ութիք խոշոր ձուկերով լեցուն. և այնչափ բա-
12 կար ու չպատռեցաւ ուռկանը։ Ցիսուս ըսաւ անոնց,
Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտներէն մէ՛կն ալ չէր
համարձակեր անոր հարցնել Թէ Դուն ո՞վ ես. վասն
13 զի գիտէին Թէ Տէրն է։ Այն ատեն Ցիսուս եկաւ ու
առաւ հացը և անոնց տուաւ, նոյնպէս ալ ձուկը։
14 Այս երրորդ անգամն է որ Ցիսուս իր աշակերտնե-
րուն երեւցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առնե-
լէն ետեւ։

15 Ու երբ ճաշը ըրին, Ցիսուս ըսաւ Սիմոն Պետրոսի,
Սիմոն, Յովհաննի որդի, դիս ատոնցմէ աւելի կը սի-
րե՞ս. անիկա ըսաւ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ
քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր, Արածէ իմ գառնուկ-
16 ներու։ Նորէն երկրորդ անգամ ըսաւ անոր, Սիմոն,
Յովհաննի որդի, դիս կը սիրե՞ս. ըսաւ անոր, Այո,
Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր,
17 Արածէ իմ ոչխարներու։ Ըսաւ անոր երրորդ անգամ,
Սիմոն, Յովհաննի որդի, դիս կը սիրե՞ս. Պետրոս տրտմե-
ցաւ որ երեք անգամ իրեն ըսաւ Թէ Զիս կը սիրե՞ս.
և ըսաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն
գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր Ցիսուս

*Յոան. Եղաւ

18 Արածէ իմ ոչխարներս։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքնիրմէդ գօտի
կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբ
ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բանես, և ուրիշը
քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի տանի ուր չես ու-
19 զեր։ Ասիկա բանը ըսաւ՝ ցուցնելով Թէ անիկա ինչ
մահով պիտի փառաւորէ զԱստուած. ու երբ ըսյս
20 զրուցեց՝ ըսաւ անոր, Եկուր իմ հետեւէս։ Եւ Պետ-
րոս դարձաւ ու տեսաւ այն աշակերտը զոր Ցիսուս
կը սիրէր, որ հետեւէն կ'երթար, (որ նաեւ ընթրիքին
առենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր և ըսեր էր, Տէր,
21 ո՞վ է որ քեզ պիտի մատնէ։) Պետրոս զանիկա տես-
նելով՝ ըսաւ Ցիսուսի, Տէր, հապա ասիկա ինչ պիտի
22 ըլլայ։ Ցիսուս ըսաւ անոր, Եթէ ես ուզեմ որ ատիկա
կենայ մինչև ես գամ. քու ինչ հոգդ է. դուն իմ
23 հետեւէս եկուր։ Ալ այս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ
Թէ այն աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Ցիսուս
չըսաւ անոր Թէ Պիտի չմեռնի, հապա՝ Եթէ ես ուզեմ
որ ատիկա կենայ մինչև ես գամ, քու ինչ հոգդ է։
24 Ասիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներ-
ուն համար, որ գրեց ալ այս բաները. ու գիտենք
25 որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է։ Եւ ուրիշ շատ
բաներ ալ կան, զորոնք Ցիսուս ըրաւ, որոնք եթէ
մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, կարծեմ Թէ աշխարհս
ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու այն գիր-
քերը որ գրուած ըլլային։ Ամէն։

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաջին պատմութիւնը ըրի, ով Թէոփիլոս, այն
ամէն բաներուն վրայ զորոնք Յիսուս սկսաւ ընել և
2 սորվեցնել, Մինչև այն օրը որ Հոգւովն Սրբով մին-
ցով պատուէր տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն,
3 ու համբարձաւ. Որոնց ինքզինք ցուցուց կենդանի իր
չարչարանքներէն հետև շատ ապացոյցներով, քա-
ռասուն օրուան մէջ անոնց երեւնալով ու Աստու-
4 ծոյ թագաւորութեանը վրայ խօսելով։ Եւ անոնց
հետ մեկտեղ *ժողոված ատենը կ'ապսպրէր անոնց
որ Երուսաղէմէ չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը
5 խոստումնալին, զոր լնծմէ լսեցիք, ։'ըսէր։ Վասն զի
իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք սակի
շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք։
6 Անոնք ալ մեկտեղ գալով կը հարցնէին իրեն ու
կ'ըսէին, Տէր, Իսրայէլի թագաւորութիւնը այս ժա-
7 մանակին մէջ նորէն պիտի հաստատես։ Եւ ըսաւ
անոնց, Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները

*կամ, հաց կերած

գիտնալը, զոր Հայրը իր իշխանութեանը մէջ դրաւ,
8 Բայց Հոգւովն Սրբով ձեր վրայ եկած ատենը զօրու-
թիւն պիտի առնէք, ու ինծի համար վկաներ պիտի
ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սա-
9 մարիայի մէջ ու մինչև երկրի ծայրերը։ Եւ երբ այս
բաները ըսաւ, մինչ անոնք կը նայէին, համբարձաւ,
10 և ամպ մը ղանիկա անոնց աչքէն առաւ։ Ու քանի
որ աչքերնին անկած դէպ ի երկինք կը նայէին անոր
երթալուն վրայ, ահա երկու մարդ լրւենց քով կայ-
11 նեցան ճերմակ հանդերձներով. Որոնք նաեւ ըսին,
Ով Գալիլեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպ ի եր-
կինք կը նայիք. այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք համ
բարձաւ, այսպէս պիտի դայ՝ ինչպէս տեսաք անոր
12 երկինք երթալը։ Ա.յն ատեն Երուսաղէմ դարձան
Ձիթենեաց ըսուած լեռնէն, որ շաբաթ օրուան ճամ
13 բա չափ մօտ է Երուսաղէմի։ Ու երբ *ժողովը մտան,
ելան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս և Յա-
կոբոս, Յովհաննէս և Անդրէաս, Փիլիպպոս և Թով-
մաս, Բարթողոմէոս և Մատթէոս, Յակոբոս Ալփէ-
ոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյզ և Յուդա *Յակոբ-
14 եան։ Ասոնք ամէնը միաբանութեամբ միշտ աղօթք
ու աղաչանք կ'ընէին կիներուն հետ, և Յիսուսի մօրը
Մարիամի ու անոր եղբայրներուն հետ մեկտեղ։
15 Եւ այն օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն մէջ,
(ուր հարիւր քսան հոգիի չափ ժողովուած բազմու-
16 թիւն կար,) ու ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, պէտք
էր որ կատարուէր այս գրուածը, զոր առաջուընէ Հո-
գին Սուրբ Դաւիթի բերնով ըսաւ Յուդայի համար,

*Ասկէնդէն, Յակոբոսի եղբայրը, ուր ընդհանուր նշանակ։

17 որ Ցիսուսը բանողներուն առաջնորդ եղաւ. Վասն զի
անիկա մեզի հետ էր մեր Տամբանքին մէջ, և այս
18 պաշտօնէն ալ բաժին ուներ։ Անիկա անիրաւութեան
վարձքով ագարակ մը առաջաւ, ու գլխիվայր իյնա-
լով մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, և իր ամէն փորոտիքը
19 դուրս թափուեցաւ։ Ու այս բանը Երուսաղէմ բնակող-
ներուն ամէնուն յայտնի եղաւ, մինչեւ իրենց լեզ-
ուովը այն ագարակին անունը Ակեղդամա դրուեցաւ,
20 այսինքն Արեան ագարակ։ Վասն զի Սաղմոսներու
գիրքին մէջ գրուած է Թէ Անոր բնակարանը աւե-
րակ ըլլայ, ու անոր մէջ բնակող մը չըլլայ, և անոր
21 պաշտօնը ուրիշը առնէ։ Ուրեմն պէտք է որ այս մարդ-
ոցմէն՝ որոնք մեզի հետ եղան այն բոլոր ատենը,
22 երբ Տէր Ցիսուս մեր մէջ մտաւ ու ելաւ, Յովհան-
նէսի մկրտութենէն սկսած՝ մինչեւ այն օրը որ մեզմէ
համբարձաւ, ատենդմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ
23 անոր յարութեանը։ Եւ երկու հոգի կայնեցուցին,
Յովսէփը որ Բարսաբա կը կոչուէր, որ Յուստոս ալ
24 մականուանուեցաւ, ու Մատաթիան։ Եւ աղօթք ընե-
լով ըսին, Դուն, ով Տէր, որ ամէնուն սիրտը գիտես,
այս երկուքէն մէկը, զոր ընտրեցիր, ցոյց յայտնէ,
25 Որպէս զի այս պաշտօնին և առաքելութեանը վիճակը
26 առնէ, որմէ Յուդա լինկաւ իր տեղը երթալու։ Եւ
անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մատա-
թիայի ելաւ, և անիկա տասնըմէկ առաքեալներուն
հետ սեպուեցաւ։

ԳԼ. Բ

1 Եւ երբ Պենտեկոստէի օրը հասաւ, ամէնն ալ միու-
2 բան մէկտեղ էին։ Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն

մը եղաւ աստակաչունչ հովի մը չափին պէս, և բոլոր
3 տունը ուր նստեր էին՝ եւ բաժնուած լեզու-
ներ երեւցան իրենց որպէս թէ կրակէ, ու ամէն մէ-
4 կուն վրայ նստաւ։ Եւ ամէնն ալ Հոգւով Սրբով
լեցուեցան, ու սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ,
5 ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար։ Ու Երուսա-
ղէմի մէջ բնակած Հրեաներ կային, աստուածավախ
մարդիկ երկինքի տակ եղած բոլոր ազգերէն հաղ-
6 ված, Ու երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը մէկ-
տեղ եկաւ ու խռովեցաւ, վասն զի կը լսէին որ ա-
7 նոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը խօսէին։ Ամէնն
ալ կը սքանչանային ու կը զարմանային և իրարու
կ'ըսէին, Չէ՞ որ ահա ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին,
8 Գալիլեացի են. Եւ ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն
9 մէկ լեզուովը՝ որուն մէջ ծնած ենք. Պարթեւներ և
Մարեր ու Եղամայիներ, և անոնք որ կը բնակին Մի-
ջագետքի մէջ, և Հրէաստանի ու Կապադովկիայի
10 մէջ, Պոնտոսի ու Ասիայի մէջ, Փռիւգիայի և Պամ-
փիւլիայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, և Կիւրենէի մօտ
Լիբեացւոց կողմերուն մէջ, նաև Հռովմայեցի պան-
11 դուխտներ, Թէ՛ Հրեաներ և Թէ՛ նորահաւատաներ,
Կրետացիներ և Արաբացիներ, կը լսենք անոնցմէ որ
մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բա-
12 ներըը։ Կը սքանչանային ամէնն ալ ու տարակուսած
13 իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս։ Ոմանք ալ
ծաղր ընելով կ'ըսէին Թէ Անոնք նոր գինիով լե-
ցուեր են։

14 Բայց Պետրոս ելաւ առանըմէկին հետ մէկտեղ,
ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց, Ով Հրեայ մարդ-
կե և դուք ամէնդ որ Երուսաղէմ կը բնակիք, այս

ձեզի յայտնի ըլլայ, ու ականջ դրէք իմ խօսքերուս։
15 Ինծի ոչ թէ տասնք գինովցած են, ինչպէս դուք
կը կարծէք, վասն զի ժե՛ր օրուան երրորդ ժամն է։
16 Հապա ասիկա այն է որ Յօելէլ մարգարէին ձեռքով
17 ըսուեցաւ. Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը, կ'ըսէ
Աստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմնի վրայ պիտի
թափեմ, ու ձեր տղաքը և ձեր աղջիկները պիտի
մարգարէանան, ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ
պիտի տեսնեն, և ձեր ծերերը երազներ պիտի տես-
18 նեն. Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախին-
ներուս վրայ ալ այն օրերը իմ Հոգիէս պիտի թա-
19 փեմ, և պիտի մարգարէանան։ Ու վերը երկինքը
հրաշքներ պիտի ցուցնեմ, ու վարը երկիրը՝ նշան-
20 ներ, արիւն ու կրակ և ծուխի մռնտաղ. Արեգ
խաւարի պիտի դառնայ, և լուսինը՝ արիւնի, գե-
21 Տէրոջը մեծ ու երեւելի օրը չեկած։ Եւ պիտի ըլլայ
որ ամէն ով որ Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի փրկ-
22 կուի։ Ով Իսրայէլացի մարդիկ, լսեցէք այս խօս-
քերը. Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծմէ ձեզի ցու-
ցուած մարդ մը զօրութիւններով ու հրաշքներով և
նշաններով, զորոնք Աստուած անոր ձեռքով ըրաւ
23 ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ գիտէք, Անիկա Աստու-
ծոյ որոշած խորհրդովը և կանխագիտութիւնովը
մատնուած ըլլալով՝ տուիք և *անօրէններու ձեռքով
24 փայտի վրայ գամելով սպաննեցիք. Զոր Աստուած
յարուցի՝ մահուան ցաւերը քակելով, քանզի հնար
25 չէր որ ինք անկէ բռնուի։ Վասն զի Դաւիթ անոր
համար կ'ըսէ, Միշտ տեսի Տէրը նո՛ւ առնէն իմ առ-

*կամ, անօրէնն

ջեւս, քանզի իմ աջ կողմն է, որպէս զի չսասանիմ.
26 Անոր համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ լեզուս
ցնծացաւ. նաեւ իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգըս-
27 տանայ. Վասն զի իմ անձս *գերեզմանին մէջ պիտի
չթողուս, ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն
28 տեսնել պիտի չտաս։ Կեանքի ճամբաները ինծի ճանչ-
ցուցիր. քու երեսիդ ուրախութիւնովը զիս պիտի
29 լեցնես։ Մարդիկ եղբայրներ, արժան է համարձակ
ըսուցել ձեզի Դաւիթ նահապետին համար, թէ մե-
ռաւ ու թաղուեցաւ, և անոր գերեզմանը մինչեւ
30 այսօր մեր մէջ է։ Արդ որովհետեւ անիկա մարգարէ
էր, և գիտէր թէ Աստուած հաստատ երդումով բուա-
րեցաւ, թէ իր երիկամունքներուն պտուղէն մարմնի
կողմանէ Քրիստոսը պիտի յարուցանէ որ իր աթոռը
31 նստի, ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի
յարութեանը համար, թէ անոր անձը գերեզմանը
չթողուեցաւ, և անոր մարմինը ապականութիւն
32 չտեսաւ։ Այս Յիսուսը Աստուած յարուցի, որուն մենք
33 ամէնս ալ վկայ ենք։ Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով
բարձրանալով, ու Հոգւոյն Սրբոյ խոստումնը Հօր-
մէն առնելով՝ սորան եց ասիկա, զոր դուք հիմա կը
34 տեսնէք և կը լսէք։ Վասն զի Դաւիթ երկինք չելաւ,
բայց ինք կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ
35 աջ կողմս, Մինչեւ քու թշնամիներդ ոտքերուդ
36 պատուանդան դնեմ։ Ուստի բոլոր Իսրայէլի տունը
ճշմարտապէս թող գիտնայ, որ Աստուած զանիկա
Տէր ալ ըրաւ՝ Օծեալ ալ, այն Յիսուսը զոր դուք
խաչեցիք։

*կամ, դժոխքին

37 Ու զայն երբ լսեցին, էրենց սիրտերուն մէջ զղջացին, և ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն,
38 Մարդիկ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք։ Եւ Պետրոս ըսաւ անոնց, Ապաշխարեցէք, ու ձեզմէ ամէն մէկը Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեղքերու թողութեան համար, և Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը պիտի
39 ընդունիք։ Վասն զի խոստումնըը ձեզի է ու ձեր որդիներուն, և ամէն հեռու եղողնիկուն՝ զորոնք ԱՏՏ
40 Տէր Աստուածը պիտի կանչէ։ Եւ ուրիշ շատ խոսքերով վկայութիւն կու տար, ու կը յորդորէր ՝ն նանէ և կ'ըսէր, Այս խոտորած ազգէն ինքզինքնիդ
41 ազատեցէք։ Եւ անոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր խօսքերը, մկրտուեցան. ու այն օրը երեք հազար հո-
42 գիի չափ աւելցան։ Եւ միշտ առաքեալներուն վարդապետութեանը հաւատ էին, ու միաբանութեանը և հաց կոտրելուն ու աղօթքներուն։
43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ. և առաքեալներուն ձեռքով շատ հրաշքներ ու նշաններ կը գործուէին։ Ու բոլոր հաւատացեալները մէկտեղ էին,
44 և ամէն բաներնին հասարակաց էր։ Ու ստացուածքնին և ունեցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնց
45 գինը կը բաժնէին ամէնուն, որու որ բան մը պէտք
46 էլլար։ Եւ ամէն օր միաբանութեամբ տաճարը երթալու հաւատ էին, և տուներնին հաց կը կոտրէին, ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախութեամբ և մի-
47 մտութեամբ սրտի. ԶԱստուած կ'օրհնէին, ու բոլոր ժողովուրդին առջև շնորհք կը գտնէին. և Տէրը օրէ օր փրկուածները կ'աւելցնէր եկեղեցիին։

ԳԼ. Գ

1 Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու աղօթքին տաճարը կ'ելլէին։ Եւ իր մօրը արուայնէն կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր, զոր ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով
3 կը դնէին, որպէս զի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ։ Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը որ տաճարը մտնելու վրայ էին, կ'աղաչէր որ
4 ողորմութիւն առնէ։ Իսկ Պետրոս Յովհաննէսի հետ
5 մէկտեղ անոր նայեցաւ ու ըսաւ, Մեզի նայէ. Անոր դէպ ի անոնք դարձաւ ու կը յուսար անոնցմէ
6 բան մը առնել, Եւ Պետրոս ըսաւ, Արծաթ ու ոսկի չունիմ, Հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն քեզի կու տամ
Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը ելիր ու
7 քալէ։ Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց վերցուց զնէ՛ն
ու իսկոյն անոր ոտքին թմրերը ու կոճերը զօրա-
8 ցան։ Եւ վեր ցատկելով կայնեցաւ ու կը քալէր, և անոնց հետ տաճարը մտաւ, քալելով ու ցատկելով
9 և զԱստուած օրհնելով։ Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ զանիկա որ կը քալէր ու կ'օրհնէր զԱստուած.
10 Եւ կը ճանչնային թէ անիկա էր, որ ողորմութեան համար տաճարին Գեղեցիկ [1]դրանը քով կը նստէր. և զարմանքով ու սաստկութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին համար։
11 Եւ քանի որ անիկա Պետրոսի ու Յովհաննէսի ՝ներքև էր, բոլոր ժողովուրդը զարմացած մէկտեղ

[1] Յունարէն՝ զայն քժշկուած կաղը

վազեցին անոնց քով՝ այն սրահը որ Սողոմոնին
12 կ'ըսուէր։ Զայս տեսնելով Պետրոս՝ պատասխան
տուաւ ժողովուրդին, Ով Իսրայէլացի մարդիկ, ին-
չո՞ւ զարմացեր էք սոսը վրայ, կամ ինչո՞ւ մէ-
ջերնիդ անկած մեզի կը նայիք, որպէս թէ մենք մեր
զօրութիւնովը կամ բարեպաշտութիւնովը ասոր քա-
13 լել տուած ըլլանք։ Աբրահամի ու Իսահակի և Յա-
կոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փա-
ռաւորեց իր *Որդին, Յիսուսը զոր դուք մատնեցիք,
և ուրացաք Պիղատոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ
14 արձակէ։ Բայց դուք այն Սուրբը և Արդարը ուրա-
ցաք, ու խնդրեցիք որ մարդասպան մարդ մը ձեզի
15 շնորհուի։ Եւ կեանքի Առաջնորդը սպաննեցիք, զոր
Աստուած մեռելներէն յարուց, որու մենք վկայ
16 ենք։ Եւ անոր անուանը հաւատքով՝ անոր անունը
հաստատեց տեսիլս, զոր դուք կը տեսնէք ու գի-
տէք. և այն հաւատքը որ անով է՝ այս առող-
17 ջութիւնը տուր տուաւ ձեր ամենուն առջեւ։ Ու
հիմա, եղբայրներ, գիտեմ որ չգիտնալով բրիք,
18 ինչպես ձեր իշխաններն ալ։ Բայց Աստուած ինչ որ
առաջուընէ իր բոլոր մարգարէներուն բերնով յայտ-
ներ էր Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով, այսպէս
19 կատարեց։ Ուստի ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք,
20 որպէս զի մեղքերնիդ ջնջուի. Որպէս զի սփոփանքի
ժամանակները գան Տէրոջը երեսէն, և առաքուընէ
21 †ձեզի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը զրկէ. Զոր
պէտք է որ երկինք ընդունի մինչեւ այն ատենները՝

*կամ, ծառան

†Որմն., ձեզի համար սահմանուած

որ ամէն բաները կարգադրուին, որոնց համար Աստ-
ուած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բեր-
22 նով խօսած է։ *Մովսէս ըսաւ Հայրերուն ըսաւ թէ
Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պես
մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր մտիկ ըրէք՝
23 ամէն ինչ որ ձեզի խօսի։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն
ոք որ այն մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէ-
24 ջէն պիտի կորսուի։ Ու բոլոր մարգարէները սրոնք
Սամուէլէ ի վեր խօսեցան, այս օրերուն համար ալ
25 իմացուցին։ Դուք էք մարգարէներուն որդիները և
այն ուխտին, զոր Աստուած մեր հայրերուն հետ
ըրաւ, ու ըսաւ Աբրահամի, Եւ քու սերունդովդ
26 պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը։ Աստուած իր
†Որդին յարուցանելով՝ առաջ ձեզի զրկեց զանիկա՝
որպէս զի ձեզ օրհնէ, ամէն մէկդ ձեր չարութիւն-
ներէն դարձնելով։

Գլ. Դ

1 Ու երբ անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանա-
ները ու տաճարին իշխանը և սադուկեցիները անոնց
2 վրայ հասան, Դժուարանալով որ անոնք ժողովուրդին
կը սորվեցնէին, և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յա-
3 րութիւն առնելը կը քարոզէին. Ու ձեռք զարկին
անոնց և բանտ դրին մինչեւ հետեւեալ օրը,
4 վասն զի ալ իրիկուն էր։ Բայց այն խօսքը լսողներէն
շատերը հաւատացին, ու մարդոց թիւը հինգ հա-
զարի չափ եղաւ։

*Որմն., Բանդի Մովսէս

†Որմն., Որդին Յիսուս

5 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մեկտեղ ժողովուեցան
անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիրները Երուսա-
6 ղէմի մէջ, Նաև Անանա քահանայապետը ու Կա-
յիափա և Յովհաննէս ու Աղէքսանդրոս և որչափ
7 որ քահանայապետի ցեղէ էին. Եւ զանոնք մէջտեղ
կայնեցուցած՝ կը հարցնէին, Ի՞նչ զօրութիւնով
8 կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք այս բանը։ Այն
ատեն Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ ա-
նոնց, Ով ժողովուրդին իշխանները և Իսրայէլի ծե-
9 րեր. Եթէ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած բա-
րիքին համար կը քննուինք, թէ ի՞նչ միջոցով ա-
10 նիկա բժշկուեցաւ, Ցայտնի ըլլայ ձեզի ամենուդ ու
բոլոր Իսրայէլի ժողովուրդին, որ Նազովրեցի Յիսուս
Քրիստոսի անունովը, զոր դուք խաչեցիք, և զոր
Աստուած մեռելներէն յարուցած, ահա անով ասիկա
11 ձեր առջեւ բժշկուած կեցեր է։ Անիկա է այն քարը
ձեզմէ շինողներէդ անարգուած, որ անկիւնի գլուխ
12 եղաւ. Եւ ուրիշ մէկո՛վ փրկութիւն չկայ. վասն զի
անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ մար-
13 դոց մէջ տրուած, որով կարող ըլլանք փրկուիլ։ Իսկ
անոնք Պետրոսի ու Յովհաննէսի համարձակութեանը
նայելով, և հասկնալով որ ոգէա ու առանց ուս-
ման մարդիկ են, կը զարմնային. և ճանչցան որ ա-
14 նոնք Յիսուսի հետ էին. Ու այն բժշկուած մարդը
տեսնելով որ անոնց հետ կայներ էր, չէին կրնար
15 անոնց դէմ բան մը խօսիլ։ Եւ հրամայելով անոնց
որ ատեանէն դուրս ելլեն, իրարու հետ խորհուրդ
16 ըրին, եւ ըսին, Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. վասն զի
երեւաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է թէ ա-
ռանց ձեռքով երեւելի հրաշք մը եղաւ, ու մենք

17 չենք կրնար ուրանալ։ Միայն թէ ժողովուրդին մէջ
ա՛լ աւելի չտարածուելու համար՝ ատոնիկ ապա-
նալիք ընենք անոնց, որ այն անունով ա՛լ
18 չըլլայ որ մարդու բան խօսին։ Եւ զանոնք կանչելով՝
պատուիրեցին անոնց որ ամենեւին չխօսին և չսոր-
19 վեցնեն Յիսուսի անունովը։ Բայց Պետրոս ու Յովհան-
նէս պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Եթէ Ա-
ստուծոյ առջեւ ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի
0 մարիկ ընենք, դուք դատեցէք։ Վասն զի մենք զայն
21 որ տեսանք ու լսեցինք՝ չենք կրնար չխօսիլ։ Իսկ ա-
նոնք նորէն սպառնալիք ընելէն ետեւ արձակեցին զա-
նոնք, բան մը չգտանելով թէ ինչպէս պատժեն զա-
նոնք, ժողովուրդին համար, քանզի ամենն ալ զԱստ-
22 ուած կը փառաւորէին եղած բանին համար։ Վասն
զի այն մարդը քառասուն տարեկանէ աւելի էր,
որուն վրայ այս բժշկութեան հրաշքը եղաւ։
23 Եւ անոնք արձակուելով՝ իրենցներուն քով եկան,
ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները և ծերերը
24 իրենց ըսին։ Անոնք ալ երբ լսեցին, միաբանութեամբ
ձայներնին Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով, Ով Տէր,
դուն ես այն Աստուածը, որ երկինքը ու երկիրը և
25 ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները ստեղծեցիր,
Որ քու ծառայիդ Դաւիթի բերնով խօսեցար, Ինչո՞ւ
26 հեթանոսները խռովութիւն ըրին, ու ժողովուրդները
պարապ բաներ մտածեցին. Երկրի թագաւորները
27 պատրաստ կայնեցան, և իշխանները մեկտեղ ժող-
ովեցան Տէրոջը դէմ և անոր Օծեալին դէմ։ Քանզի
արդարեւ [այս քաղաքին մէջ] ժողովուեցան քու
սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի վրայ, զոր դուն օծեցիր, Հե-
րովդէս և Պոնտացի Պիղատոս, ազգերուն հետ, ու

28 Իսպայելի ժողովուրդներուն հետ, Ընել՝ ինչ որ քու
ձեռքդ և խորհուրդդ առաջուընէ որո-
29 շեալ էր հիմա, ահ Տէր, նայէ անոնց սպառ-
նալիքներուն, ու շնորհէ քու ծառաներուդ, որ-
պէս զի բոլոր համարձակութիւնով քու խօսքդ
30 խօսինք, Քու ձեռքդ երկնցնելով բժշկելու, և քու
սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի անունովը նշաններ ու հրաշք-
31 ներ ըլլալու։ Ու երբ անոնք ազօթք ըրին, շարժեցաւ
այն տեղը՝ ուր ժողովուած էին, և ամէնը Հոգւով
Սրբով լեցուեցան, ու Աստուծոյ խօսքը համարձակ
կը խօսէին։

32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ
ու մէկ հոգի ունէին. և անոնցմէ մէկը չէր ըսեր իր
ստացուածքներէն մէկուն համար՝ թէ իրն է, հապա
33 իրենց ամէն բաները հասարակաց կը սեպէին։ Եւ մեծ
զօրութիւնով առաքեալները վկայութիւն կու տային
Տէր Յիսուսի յարութեանը, և անոնց ամէնուն վրայ
34 մեծ շնորհք կար։ Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քա-
շող մը չկար, վասն զի անոնք որ ագարակներու կամ
տուներու տէր էին, կը ծախէին և ծախուածներուն
35 գիները կը բերէին, Ու առաքեալներուն ոտքը կը
դնէին. և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը նայելով
36 կը բաժնուէր։ Եւ Յովսէս, որ առաքեալներէն Բառ-
նաբաս մականուանեցաւ, (որ կը թարգմանուի Մխի-
թարութեան որդի,) Ղեւտացի, ծնունդով Կիպ-
37 րացի, Ագարակ մը ունենալով, ծախեց ա՛ տակի
բերաւ՝ առաքեալներուն ոտքը դրաւ։

Գլ. Ե

1 Բայց մարդ մը Անանիա անունով՝ իր կնոջ Սափի-
2 րայի հետ ակեակաղ ստացուածք մը ծախեց։ Եւ անոր
գինէն խորեց, մինչ կինն ալ գիտեր, ու մէկ բաժինը
3 բերաւ առաքեալներուն ոտքը դրաւ։ Եւ Պետրոս
ըսաւ, Անանիա, ինչո՞ւ Սատանայ քու սիրտդ լեցուց,
որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս, ու ագարակին
4 գինէն խորես. Չէ՞ որ քու կիդ էր այն՝ քանի որ կեցեր
էր, ու ծախուած ալ՝ քու իշխանութեանդ տակ էր.
ինչ է որ քու սրտիդ մէջ այս բանը դրիր. աչ Թէ
մարդոց սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ։ Եւ Անա-
նիա այս խօսքերը լսելով ինկաւ ու հոգի տուաւ. և
մեծ վախ ինկաւ ամէնուն վրայ որոնք զայս լսեցին։
6 Ու երիտասարդները ելան ու պատանեցին զանիկա, և
7 դուրս հանելով թաղեցին։ Ու երբ երեք ժամու չափ
վրան անցաւ, անոր կինը չգիտնալով ինչ որ եղեր
8 էր, ներս մտաւ. Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Ըսէ ինծի,
ագարակը այնչափ գնով ծախեցիք. ան ալ ըսաւ,
9 Այո, այնչափ։ Ու Պետրոս ըսաւ անոր, Այդ ինչ է
որ գուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու. ահա
քու այրդ թաղողներուն ոտքերը դրանը կան, քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։ Եւ իսկոյն անոր ոտ-
քերուն քով ինկաւ ու հոգի տուաւ. և երիտասարդ-
11 ները ներս մտնելով՝ զանիկա մեռած գտան, ու հա-
նելին իր երկանը քով թաղեցին, Եւ մեծ վախ մը
ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամէնուն վրայ որոնք
այս բաները լսեցին։
12 Եւ առաքեալներուն ձեռքով շատ նշաններ ու

հրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ. և ամէնք
13 միասնութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին։ Եւ
ուրիշներէն մէկը չէր համարձակեր անոնց յարիլ,
14 հապա ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք։ Եւ Տէրոջը
հաւատացողները աւելի կը շատնային, բազմու-
15 թիւն այրերու ու կիներու. Այնպէս որ հիւանդները
հրապարակները կը հանէին, և պառկարակներով ու
մահիճներով կը դնէին, որպէս զի Պետրոսի անցնե-
լու ատենը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ
16 հասնի։ Ու շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը
Երուսաղէմ կը ժողվուէր, հիւանդներ և պղտ-
ներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք ամէնն
ալ կը բժշկուէին։
17 Յետք եկաւ քահանայապետը և բոլոր իրեն հետ
եղողները որոնք սադուկեցւոց աղանդէն էին, նա-
18 խանձով լեցուած, Ու առաքեալներուն ձեռք զոր-
19 կին և հասարակաց բանտը դրին զանոնք։ Բայց Տէ-
րոջը հրեշտակը գիշերով բանտին դռները բացաւ,
20 ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ, Գացէք և տա-
ճարին մէջ կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք այս
21 կենաց բոլոր խօսքերը, Ու երբ լսեցին, տաճարը
մտան առտուանց և կը սորվեցնէին. իսկ քահանա-
յապետը եկաւ ու իրեն հետ եղողները, ու ժողովը
կանչեցին Իսրայէլի որդիներուն բոլոր
ծերակոյտը, և խրկեցին բանտը, որպէս զի զա-
22 նոնք բերեն։ Ու երբ պահապանները գացին, զանոնք
բանտին մէջ չգտնելով՝ դարձան, պատմեցին,
23 Եւ ըսին, Թէ Բանտը ամէն յոգուշութիւնով գոցուած
գտանք, ու պահապանները դռներուն առջև կայ-
24 նած, բայց բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք։ Ու երբ

Գէթ քահանան և տաճարին իշխանը ու քահանայա-
պետները լսեցին այս խօսքերը, կը զարմանային անոնց
25 համար Թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այն։ Եւ մէկը եկաւ
պատմեց անոնց Թէ Ահա այն մարդիկը զորոնք
բանտը դրիք, տաճարը կայներ են և ժողովուրդին
26 կը սորվեցնեն։ Այն ատեն իշխանը սպասաւորնե-
րովը մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ առանց բռնու-
Թեան, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային, որ չքար-
27 կոծուին։ Ու բերին զանոնք տաճառնը կայնեցու-
28 ցին. և քահանայապետը անոնց հարցուց՝ Ըսելով,
Չէ՞ որ ատոտիկ պատուիրեցինք ձեզի որ այս ա-
նունով չսորվեցնէք. և ահա Երուսաղէմը ձեր ուս-
մունքովը լեցուցիք, և այն մարդուն արիւնը կ'ու-
զէք մեր վրայ բերել։
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և սուրբ առաքեալ-
ները ու ըսին, Աստուած Հնազանդիլ պէտք
30 է քան Թէ մարդոց։ Մեր հայրերուն Աստուածը Յի-
սուսը յարուցաւ, զոր դուք փայտէն կախելով սպան-
31 նեցիք։ Զանիկա Աստուած իր աջ ձեռքով Առաջ-
նորդ ու Փրկիչ ըլլալու բարձրացուց, Իսրայէլի ա-
պաշխարութիւն և մեղքերու Թողութիւն տալու։ Եւ
32 մենք այս բաներուն համար անոր վկաները ենք, ու
Սուրբ Հոգին ալ՝ զոր Աստուած իրեն հնազանդ եղող-
33 ներուն տուաւ։ Եւ անոնք ալս լսելով խիստ կատ-
ղեցան, ու կը խորհէին որ զանոնք մեռցնեն։
34 Եւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ ելաւ,
որուն անունը Գամալիէլ էր, օրինաց վարդապետ
մը, բոլոր ժողովուրդին առջև պատուաւոր մէկը,
ու հրաման ըրաւ որ առաքեալները քիչ մը դուրս
35 հանեն. Եւ ըսաւ անոնց, Ով Իսրայէլացի մարդիկ,

գործք ձեզի զգուշացեք այս մարդոց համար թէ ինչ
36 պիտի ընէք։ Զանգի այս օրէն առաջ Թեւդաս եղաւ,
իրեն համար ըսելով թէ Եւնէվէ մեկն է, ու թուով
չորս հարիւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան. ինք
սպաննուեցաւ և այն ամէնը որ իրեն հնազանդեր
37 էին, ցրուեցան ու ոչինչ եղան։ Անոր ետևէն Յուդա
Գալիլեացի եղաւ աշխարհագիր եղած օրերը, և շատ
ժողովուրդ իր կողմը ձգեց. ինք ալ կորսուեցաւ, և
այն ամէնը որոնք իրեն հնազանդեր էին, ցիրուցան
38 եղան։ Եւ հիմա ձեզի կ'ըսեմ, Այդ մարդոցմէ մեկէն
կեցէք ու թող առէք զանոնք, վասն զի եթէ այդ
խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քակ-
39 ուի. Այլ եթէ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար ատիկա
քակել. չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ
40 գտնուիք։ Եւ անոնք հաւանութիւն տուին անոր. ու
առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին, և պատուիրելով
որ ձայնն ալ Յիսուսի անունով չխօսին, արձակեցին
41 զանոնք։ Անոնք ալ ժողովքին առջևէն գացին, ու-
րախանալով որ Տէրոջը անունին համար արժանի
42 եղան անարգուելու։ Եւ ամէն օր տաճարը ու տու-
ներուն մէջ չէին դադարեր սորվեցնելէ ու Յիսուս
Քրիստոսը քարոզելէ։

ԳԼ. Ջ

1 Եւ այն օրերը երբ աշակերտները շատցան, *Հելլե-
նացելոց կողմէն տրտունջ մը եղաւ Եբրայեցւոց
դէմ, վասն զի իրենց սրբևաւորիները ամէն օրուան

*Ա. յունաց, Հելլենախօս Հրէից

սեղմաբնեան մատակարարութեան մէջ անտես կ'ըլ-
2 լային։ Եւ տասներկուքը կանչելին աշակերտնե-
րուն բազմութիւնը ու ըսին, Մեզի չվայլեր Աստու-
ծոյ խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւն
3 ընել։ Ուստի, եղբայրներ, ձեզմէ հօթը հոգի ընտրե-
ցէք՝ բարի վկայուած, Հոգւով Սրբով և իմաստու-
թիւնով լեցուն, որպէս զի զանոնք այս գործին վրայ
4 դնենք, Եւ մենք ազօթքի ու Աստուծոյ խօսքին պաշ-
5 տօնին պարապինք։ Եւ այս խօսքը բոլոր բազմու-
թեան առջև հաճոյ երեցաւ. ու ընտրեցին Սահ-
փանոսը, հաւատքով ու Հոգւով Սրբով լեցուն
մարդ մը, ու Փիլիպպոսը, և Պրոքորոսը, ու Նիկա-
նորը, և Տիմովնան, ու Պարմենան և Նիկողայոս
6 նորահաւատ Անտիոքացին։ Անոնք առաքեալներուն
առջև կայնեցուցին. անոնք ալ ազօթք ընելով՝ ձեռ-
7 քերնին անոնց վրայ դրին։ Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'տա-
ճէր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատնար
Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ բազմու-
թիւն հաւատքին կը հնազանդէին։
8 Եւ Սահփանոս, որ *հաւատքով ու զօրութիւնով
լեցուած մարդ մըն էր, մեծ հրաշքներ և նշանակներ կ'ը-
9 նէր ժողովուրդին մէջ։ Բայց ոմանք այն ժողովա-
րանէն, որ Ազատացելոց և Կիւրենացւոց ու Աղէք-
սանդրացւոց ժողովարան կ'ըսուէր, և ոմանք որ Կիլի-
կիայէ ու Ասիայէ էին, ելան ու Սահփանոսի հետ վի-
10 ճաբանութիւն կ'ընէին։ Եւ չէին կրնար դէմ դնել
այն իմաստութեանն ու հոգիին, որով կը խօսէր։
11 Անոնք ատեն հրապարեցին քանի մը մարդիկ, որպէս զի

*Ոմանք, Հնորհքով

ըսեն թէ Մենք լսեցինք որ ասիկա հայհոյական խօս-
12 քեր կը խօսի Մովսէսի ու Աստուծոյ դէմ։ Եւ գըրգ-
ռեցին ժողովուրդը ու ծերերը և գպիրները, ու անոր
վրայ հասնելով զինք բռնեցին ու տանեանը տարին
13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Ա՛յս
մարդը չդադարիր հայհոյական բաներ խօսելէ սուրբ
14 տեղուս և օրէնքին դէմ։ Քանզի լսեցինք ասկէ որ
կ'ըսէր թէ այս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս
տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդած սո-
15 վորութիւնները։ Եւ տեղանը նստողներուն ամէնը
երը անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի երեսի
պէս տեսան։

ԳԼ. Է

1 **Ա**յն ատեն քահանայապետը ըսաւ, Իրա՞ւընէ այդ
2 բաները այդպէ՞ս են։ Եւ անիկա ըսաւ, Մարդիկ եղ-
բայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. Փառաց Աստուածը
մեր հօրը Աբրահամի երեւեցաւ, քանի որ Միջագետի
մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, և ըսաւ ա-
3 նոր, Ելիր քու երկրէդ և քու ազգականներէդ, ու
4 եկուր այն երկիրը զոր ես քեզի պիտի ցուցնեմ։ Այն
ատեն Քաղդեացւոց երկրէն ելլելով Խառանի մէջ
բնակեցաւ. և անոր հօրը մեռնելէն ետև անիկ փո-
խադրեց զանիկա այս երկիրը, ուր դուք հիմա կը
5 բնակիք։ Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն
չտուաւ, ոչ ալ ոտքի քսուլ մը տեղ, բայց խոստա-
ցաւ որ ասիկա իրեն տայ իրբև կալուածք, և իրմէ
6 ետև իր սերունդին, երը դեռ ինք որդի չունէր։ Ու
Աստուած այսպէս խօսեցաւ, Թէ անոր սերունդը

օտար երկրի մէջ պանդխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի
ծառայեցնեն զանիկա և չարչարեն չորս հարիւր տա-
7 րի։ Եւ այն ազգը, որուն պիտի ծառայեն, ես պիտի
դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետև պիտի ելլեն ու այս տեղը պաշտեն։ Եւ անոր թլփատու-
8 թեան ուխտը տուաւ, ու երբ Աբրահամ Իսահակը
ծնաւ, և թլփատեց զանիկա ութերորդ օրը. Իսա-
հակ ալ Յակոբը ծնաւ, Յակոբ ալ՝ տասներկու նա-
9 հապետները։ Եւ նահապետները Յովսէփի վրայ նա-
խանձելով՝ Եգիպտոս փոխադրեցին. բայց
10 Աստուած անոր հետ էր, Ու փրկեց զանիկա իր ամէն
նեղութիւններէն, և անոր շնորհք ու իմաստութիւն
տուաւ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջև. ան
ալ զանիկա իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր
11 տանը վրայ։ Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկ-
րին վրայ սով մը եկաւ ու մեծ նեղութիւն, և մեր
12 հայրերը ուտելիք չէին գտներ։ Եւ Յակոբ երը լսեց
թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առաջին ան-
13 գամին մեր հայրերը ղրկեց։ Եւ երկրորդ անգամին
Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինք. ու
14 Յովսէփի ազգը Փարաւոնի յայտնի եղաւ։ Եւ Յով-
սէփ ղրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը ու բոլոր
15 ազգատոհմը, եօթանասունհինգ հոգի։ Եւ Յակոբ
16 Եգիպտոս իջաւ, ու մեռաւ ինք ու մեր հայրերը. Եւ
Սիւքեմ տարուելով՝ այն գերեզմանին մէջ դրուե-
ցան, զոր Աբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր
17 էր Սիւքեմի հօրէ Եմմորի որգիներէն։ Ու երբ մօտե-
ցաւ խոստմանընչին ատենը, զոր Աստուած երդուեցավ
18 խոստացեր էր Աբրահամի, ժողովուրդը աճեցաւ ու
շատցաւ Եգիպտոսի մէջ, Մինչեւ ուրիշ թագաւոր

19 մը եղաւ, որ Յովսեփ չէր ճանչնար։ Անիկա հնարք
բանեցուց մեր ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայ-
րերը, մինչեւ անոնց տղաքը դուրս ձգել, որ
20 ըլլ, որպէս զի չապրին։ Այն ժամանակ Մովսէս ալ
ծնաւ, և Աստուծոյ առջեւ գեղեցիկ էր, որ իր հօրը
21 տունը մեծցաւ երեք ամիս։ Ու երբ անիկա դուրս
ձգուեցաւ, փարաւոնի աղջիկը զանիկա վերցուց, և
22 իրեն իբրեւ որդի մեծցուց։ Ու Մովսէս Եգիպ-
տացւոց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուեցաւ, և
23 զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու գործերովը։ Ու երբ քա-
ռասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը բնաւ իր եղ-
բայրներուն, Իսրայէլի որդիներուն, այցելութիւն
24 ընել։ Ու Իսրայէլացիներէն մէկը հարստահարուած
տեսնելով պաշտպանեց, և զրկուածին վրէժը առաւ՝
25 այն Եգիպտացին սպաննելով։ Կը կարծէր թէ իր եղ-
բայրները պիտի իմանային որ Աստուած իր ձեռքով
անոնց ազատութիւն պիտի տար, բայց անոնք չմի-
26 ցան։ Ու հետեւեալ օրը անոնց դիմաց եղաւ երբ կը
կռուէին, և խաղաղութիւն ընելու տալիք զանոնք
ըսելով, Մարդիկ, դուք եղբայրներ էք, ինչո՞ւ մէկ-
27 զմէկ կը զրկէք։ Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր, մեր-
ժեց զանիկա ու ըսաւ, Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու
28 դատաւոր դրաւ. Զմե՞ սպաննել կ'ուզես, ինչպէս
29 երէկ Եգիպտացին սպաննեցիր։ Եւ Մովսէս այս խօս-
քին վրայ փախաւ, ու Մադիամի երկրին մէջ պան-
30 դուխտ եղաւ, ուր երկու որդի ծնաւ։ Եւ քառասուն
տարի անցնելէն ետեւ՝ Սինա լեռանը անապատին մէջ
Տէրոջը հրեշտակը երեւցաւ անոր մորենիի կրակի բո-
31 ցով։ Մովսէս ալ երբ տեսաւ, զարմացաւ այն տե-
սիլքին վրայ, ու երբ մօտեցաւ զննելու, Տէրոջը

32 ձայնը եկաւ անոր որ ըսէր, Ես եմ քու հայրերուդ
Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, ու Իսահակի
Աստուածը, և Յակոբի Աստուածը. Մովսէս ալ վա-
33 խեն դողալով չէր համարձակեր զննել։ Եւ Տէրը
ըսաւ անոր, Ոտքերուդ կօշիկները հանէ, վասն զի
34 այդ տեղը ուր դուն կայներ ես՝ սուրբ երկիր է։ Ես
բաւ Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչա-
րանքը տեսայ, ու լսեցի անոնց հառաչանքը, և իջայ
զանոնք ազատելու. և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս
35 դրկեմ։ Այն Մովսէսը զոր ուրացան ու կ'ըսէին, Ո՞վ
քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աստուած զանիկա
իշխան և փրկիչ զրկեց այն հրեշտակին ձեռքով որ
36 մորենիին մէջ անոր երեւցաւ։ Անիկա հանեց զա-
նոնք, հրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկ-
րին ու Կարմիր ծովուն մէջ, և անապատին մէջ
37 քառասուն տարի։ Այս Մովսէսն է որ բսաւ Իսրայէլի
որդիներուն, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն
ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ
38 ընէք։ Անիկա ան է որ անապատը ժողովրդին մէջ էր՝
Սինա լեռանն վրայ իրեն խօսող հրեշտակին հետ ու
մեր հայրերուն հետ, որ կենդանի պատգամներ առաւ
39 մեզի տալու. Որու մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ
ըլլալ, հապա մերժեցին և իրենց սիրտերովը Եգիպ-
40 տոս դարձան, Եւ ըսին Ահարոնի, Մեզի աստուածներ
շինէ, որպէս զի մեր առջեւէն երթան. քանզի այն
Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չենք
41 գիտեր թէ ի՛նչ եղաւ անոր։ Եւ այն օրերը որթի մը
շինեցին, ու կուռքին զոհ մատուցին, և իրենց ձեռ-
42 քերուն գործերովը կը զուարճանային։ Աստուած
ալ երես դարձուց, ու թողուց զանոնք որ երկինքի

զօրքը պաշտեն. ինչպէս գրուած է մարգարէներու
գիրքին մէջ, Միթէ անապատին մէջ քառասուն տա-
րի զոհեր ու պատարագներ մատուցիք ինծի, օվ Իս-
43 րայէլի տուներ. Եւ Մողոքի վրանը առիք ու ձեր Հռեմ-
փա աստուծոյն աստղը, այն պատկերները զորոնք շի-
նեցիք անոնց երկրպագութիւն ընելու. Եւ ալ ձեզ
44 Բաբելոնէ անդին պիտի փոխադրեմ։ Վկայութեան
խորանը անապատին մէջ ուր հայրերուն հետ էր,
ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը հրաման ըրաւ որ ու-
45 սած օրինակին պէս շինէ զանիկա. Զոր ուր հայրերն
ալ յաջորդաբար առնելով Յեսուի հետ բերին զա-
նիկա այն ազգերուն կալուածքը, զորոնք Աստուած
վռնտեց ուր հայրերուն առջևէն մինչև Դաւիթի
46 օրերը, Որ Աստուծոյ առջև շնորհք գտաւ, և ուզեց
47 որ Յակոբի Աստուծոյն բնակարան մը գտնէ։ Ու Սո-
48 ղոմոն անոր տուն մը շինեց։ Սակայն Բարձրեալը ձեռ-
քով շինուած տաճարներու մէջ չբնակիր, ինչպէս
49 մարգարէն կ'ըսէ, Երկինք իմ աթոռս է, ու երկիր
իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ո՞րպիսի տուն պիտի
շինէք ինծի, կ'ըսէ Տէրը, կամ ո՞րն է պիտի ըլլայ իմ
50 հանգստութեանս տեղը. Չէ՞ որ այս ամէնը իմ
51 ձեռքս շիներ է։ Ով խստապարանոցներ ու սրտով և
ականջով չթլփատուածներ, դուք ամէն ատեն Հոգ-
52 ւոյն Սրբոյ հակառակ կը կենաք, ինչպէս ձեր հայ-
րերը՝ այնպէս ալ դուք։ Մարգարէներէն ո՞րը չհալա-
ծեցին ձեր հայրերը. ու սպաննեցին զանոնք որ ա-
ռաջուընէ պատմեցին այն Արդարին գալուն հա-
մար, որուն դուք հիմա մատնիչները և սպաննողները
53 եղաք. Դուք որ օրէնքը առիք հրեշտակներուն մա-
տակարարութիւնովը ու չպահեցիք։

54 Եւ անոնք այս բաները լսելով՝ սիրտերնուն մէջ կը
կատղէին ու ակռաններնին անոր վրայ կը կրճտեին։
55 Բայց անիկա Հոգւով Սրբով լեցուած՝ երկինք նա-
յեցաւ և տեսաւ Աստուծոյ փառքը, ու Յիսուսն ալ
որ Աստուծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ, Ահա
կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդին մարդոյ՝
56 Աստուծոյ աջ կողմը կայնած։ Իսկ անոնք մեծաձայն
աղաղակելով՝ ականջներնին գոցեցին, և ամէնը մի-
57 կէն վազեցին անոր վրայ. Ու քաղաքէն դուրս հա-
նելով կը քարկոծէին զանիկա. և վկաները իրենց հան-
դերձները պահ կը դնէին երիտասարդի մը ոտքերուն
58 քով, որ Սօղոս կ'ըսուէր։ Եւ կը քարկոծէին Ստե-
փաննոսը, որ աղօթք կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր Յիսուս,
59 ընդունէ իմ հոգիս։ Ու ծունկի վրայ գալով բարձ-
րաձայն աղաղակեց, Տէր, այս մեղքը մի ուներ ա-
նոնց. և զայս ըսելով ննջեց։ Սօղոս ալ կամակից էր
անոր սպանուելուն։

ԳԼ. Ը

1 Եւ այն օրը մեծ հալածում եղաւ Երուսաղէմի մէջ
եղող եկեղեցիին վրայ, և առաքեալներէն զատ ա-
մէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու Սամարիայի
2 երկիրներուն մէջ, Եւ աստուածավախ մարդիկ Ստե-
փաննոսը վերցուցին, ու անոր վրայ մեծ ողբ ըրին։
3 Բայց Սօղոս եկեղեցիին շատ վնաս կուտար, տուն-
ները կը մտնէր, այրեր ու կիներ կը քաշէր՝ բանտ
դնել կուտար։
4 Եւ այն ցիրուցան եղածները կը պտըտէին ու խօսքը
5 կը քարոզէին։ Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քա-

6 ղաքը իջնելով՝ Փրխատոսը կը քարոզէր անոնց։ Եւ ժո-
ղովուրդները միաբան Փիլիպպոսի ըսածներուն ու-
շադրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով այն
7 նշանները զորնք կ'ընէր։ Վասն զի շատ դիւահա-
րներէն պիղծ ոգիները մեծաձայն աղաղակելով կ'ել-
8 լէին։ Եւ շատ անդամալոյծներ ու կազերը կը բժըշ-
9 կուէին։ Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ այն քաղաքին
մէջ։ Բայց Սիմոն անունով մարդ մը կար, որ առաջ-
ուբնէ այն քաղաքին մէջ մոգութիւն կ'ընէր, ու Սա-
մարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր, իրեն համար ըսելով
10 թէ մեծ մէկն է. Որու ուշադրութիւն կու տային ա-
մէնն ալ, պզտիկէն մինչև մեծը, և կ'ըսէին, Ասիկա
11 Աստուծոյ մեծ [բաւած] զօրութիւնն է։ Շատ ժա-
մանակէ ի վեր կախարդութիւններով զանոնք ապ-
շեցնելուն համար իրեն ուշադրութիւն կու տային։
12 Բայց երբ Փիլիպպոսի հաւատացին, որ Աստուծոյ
թագաւորութեանը ու Յիսուսի Քրիստոսի անունովը
վարժով կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ՛ այրեր և
13 թէ՛ կիներ։ Եւ Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտ-
ուելով՝ միշտ Փիլիպպոսի հետ էր. և տեսնելով այն
նշանները ու մեծ զօրութիւնները որոնք կ'ըլլային՝ կը
14 զարմանար։ Իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալ-
ները երբ լսեցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը
ընդուներ են, Պետրոսը ու Յովհաննէսը անոնց ղրկե-
15 ցին. Որոնք իջնելով՝ աղօթք ըրին անոնց համար որ-
16 պէս որ Սուրբ Հոգին առնեն. (վասն զի դեռ անոնց
մէկուն վրայ իջած չէր, հապա միայն Տէր Յիսուսի
17 անունովը մկրտուած էին.) Ա՛յն ատեն ձեռքերնին
18 դրին անոնց վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին։ Երբ
տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալներուն ձեռնադրվայ ձեռք

դնելովը Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց առակ մա-
19 տուց ու ըսաւ, Ինծի ալ այս իշխանութիւնը տուէք,
որպէս որ որո՛ւ վրայ ձեռք դնեմ՝ անիկա Սուրբ Հո-
20 գին առնէ։ Բայց Պետրոս ըսաւ անոր, Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի, վասն զի Աստուծոյ պար-
21 գեւը կարծեցիր թէ առակով կ'առնուի։ Դուն այդ
բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս, վասն զի քու
22 սիրտդ Աստուծոյ առջեւ շիտակ չէ։ Ուստի այդ քու
չարութենէդ զղջցի եւ Աստուծոյ աղաչէ, թէ-
23 բեւս ներուի քեզի քու սրտիդ նպատակը։ Վասն
զի ես քեզ մաղձի դառնութեան մէջ և անիրաւու-
24 թեան կապին մէջ կը տեսնեմ։ Սիմոն պատասխան
առաւ ու ըսաւ, Դուք ինծի համար աղօթք ըրէք
Տէրոջը, որպէս զի այդ ձեր ըսածներէն բան մը իմ
25 վրաս չգայ։ Անոնք ալ վկայութիւն տալով Տէրոջը
խօսքը խօսելէ ետև դարձան Երուսաղէմ, և Սամա-
րացւոց շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին։
26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպպոսի խօսեցաւ՝ ըսե-
լով, Ելիր ու գնա դէպ ի հարաւային կողմը, այն
27 ճամբան, որ Երուսաղէմէ դէպ ի Գազա կ'իջնէ,
որ անապատ տեղ մըն է։ Ան ալ ելաւ գնաց. և
ահա Եթովպացի նեղքինի մարդ մը Եթովպաց-
ւոց Կանդակա թագուհիին մէկ զօրաւորը, որ
անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր, որ երուսա-
28 ղէմ երկրպագութիւն ընելու. Եւ անիկ
դառնալու կը դառնար, ու իր կառքը նստած Եսայի մար-
29 գարէին գիրքը կը կարդար։ Եւ Հոգին ըսաւ Փիլիպ-
30 պոսի, Մօտեցիր և այդ կառքին քով գնա։ Փիլիպ-
պոս ալ վազելով մօտ գնաց, ու մարդկ կ'ընէր որ
Եսայի մարգարէին գիրքը կը կարդար, և ըսաւ, Կար-

31 գացածդ կը հասկնա՞ս արդեօք։ Ան ալ ըսաւ, Ինչպէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը լինձի չառաջնորդէ։
32 ու աղաչեց Փիլիպպոսի, որ ելլէ իր քով նստի։ Եւ գիրքին ձէջ կարգացած տեղը այս էր. Ոչխարի պէս մորթուելու տարուեցաւ, ու իր խուզողին առջեւ մունճ չեղող գառնուկի պէս՝ այնպէս իր բերանը չբա-
33 նար. Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և անոր ազգաստհմը ո՞վ պիտի պատմէ. վասն զի անոր կեանքը երկրէ կը վերցուի։ Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպպոսի ու ըսաւ, Կ'աղաչեմ քեզի, մարգարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ զայս. իրմե՞ն հա-
35 մար թէ ուրիշի մը համար։ Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ, և գիրքին այս խօսքէն սկսելով՝ Յիսուսը քա-
36 րոզեց անոր։ Ու երբ էրէնջ ճամբան կ'երթային, ջուրի մը քով եկան. ու ըսաւ ներքինին, Ահա ջուր, ի՞նչ
37 բան կրնա կ'արգիլէ մկրտուելէ։ [Եւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր, եթէ քու բոլոր սրտովդ կը հաւատաս՝ կրնալի է. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ է։]
38 Ու հրամայեց որ կառքը կայնեցնեն. և երկուքն ալ ջուրը իջան, Փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց
39 զանիկա։ Ու երբ ջուրէն դուրս ելան, Տէրոջը Հոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը, և ա՛լ ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան կ'երթար ուրախութեամբ։
40 Բայց Փիլիպպոս Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պարտէզով բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր, մինչև ինք Կեսարիա եկաւ։

ԳԼ. Թ

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտներուն դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով՝ քահանայապետին քով
2 գնաց. Եւ անկէ Թուղթեր ուզեց Դամասկոս ժողովարանները թանէ՝ որպէս զի եթէ այն ճամբուն հետեւողներ գտնէր՝ այրեր կամ կիներ,
3 կապած Երուսաղէմ բերէ։ Ու երբ կ'երթար ու Դամասկոսի մօտեցաւ, յանկարծ իր բոլորտիքը երկին-
4 քէն լոյս մը փայլատակեց. Եւ ինք գետինը իյնալով՝ ձայն մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն, Սաւո՛ւղ, Սաւո՛ւղ,
5 ինչո՞ւ զիս կը հալածեաս։ Եւ անիկա ըսաւ, Ո՞վ ես դուն, Տէր. և Տէրը ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը զոր դուն
6 կը հալածեաս. *դժուար բան է քեզի խթանի դէմ
6 կից զարնել։ Ան ալ դողով ու ապշութեամբ ըսաւ,
7 Տէր, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր,* Ելիր ու քաղաքը մտիր, և քեզի պիտի զրուցուի ինչ
8 որ պարտիս ընել. իսկ այն մարդիկը որոնք իրեն հետ կ'երթային, ապշած կեցեր էին, ձայնը միայն կը լսէին, բայց մէ՛կը չէին տեսներ. Եւ Սօղոս գետնէն ելաւ, ու բաց աչքերով՝ մէ՛կը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին ու Դամասկոս մտցուցին.
9 Եւ երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց։
10 Ու Անանիա անուն՝ աշակերտ մը կար Դամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ, Անա-
11 նիա. ան ալ ըսաւ, Տէր, ահա հոս եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ

*Որմանէ չտեսնէ

անոր, եկիր ու գնա այն փողոցը որ Ուղիղ կ'ըսուի, և հարցուր Յուդայի տանը մէջ փնտռէ Սօղոս անունով Տարսոնացի մը. վասն զի ահա անիկա աղօթք կ'ընէ.
12 Ու տեսիլքի մէջ մարդ մը տեսաւ Անանիա անունով մտածէ և ձեռքը իր վրայ դրած, որպէս զի տեսնէ։
13 Անանիա ալ պատասխան տուաւ, Տէր, շատերէ լսեցի այն մարդուն համար թէ ս'րբերուդ
14 քոյոց քու սուրբերուդ Երուսաղէմի մէջ. Եւ հոս ալ քահանայապետներէն իշխանութիւն առնի կապելու այն ամէնը որոնք քու անունդ կը կանչեն։ Եւ
15 Տէրը ըսաւ անոր, Գնա դուն, վասն զի անիկա ինծի ընտիր սպան մըն է, իմ անունս կրելու հեթանոսներուն ու թագաւորներուն և Իսրայէլի որդիներուն
16 առջև. Քանզի ես անոր պիտի ցուցնեմ թէ ս'րբերուս պէտք է իրեն իմ անունիս համար նեղութիւն կրել։
17 Եւ Անանիա գնաց ու այն տունը մտաւ, և ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ ըսաւ, Սաուղ եղբայր, Տէրը զիս ղրկեց, այն Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի երեւցաւ երբ կու գայիր, որպէս զի տեսողութիւնդ առնաս
18 ու Հոգւով Սրբով լեցուիս։ Եւ շուտ մը անոր աչքերէն թեփերու պէս բաներ ինկան. և իսկոյն տեսողութիւն
19 ու ելաւ մկրտուեցաւ. Եւ կերակուր ուտելով զօրացաւ։ Եւ կեցաւ Դամասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ կեցաւ։
20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր †Յիսուսը, թէ անիկա է Աստուծոյ Որդին։
21 Եւ ամէն լսողները մեծապէս զարմացեր էին, ու կ'ըսէին.

*Ոմանք, ու Սաուղ
†Ոմանք, Քրիստոս

Այսիկա ան չէ՞ որ Երուսաղէմի մէջ կը կործանէր զանոնք որ այս անունը կը կանչէին. և հոս ալ այն բանին համար եկած էր, որպէս զի զանոնք կապած՝
22 քահանայապետներուն տանի։ Բայց Սօղոս աւելի կը զօրանար, և Դամասկոսի մէջ բնակող Հրեաները կը պապանձեցնէր, ապացուցանելով թէ
23 Քրիստոսը սիկա է։ Ու շատ օրեր անցնելէն հետը
24 Հրեաները խորհուրդ ըրին որ զանիկա սպաննեն։ Բայց Սօղոսի յայտնուեցաւ անոնց նենգութիւնը, և ցորեկ ու գիշեր դռները կը սպասէին, որպէս զի զանիկա
25 սպաննեն։ Իսկ աշակերտները գիշերով առին զանիկա, ու զամբիւղով մը կախելով պատէն վար իջեցուցին։
26 Երբ Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ, կը ջանար աշակերտներուն յարիլ, բայց ամէնն ալ կը վախնային
27 անկէ, չհաւատալով թէ անիկա աշակերտ էր։ Բայց Բառնաբաս զանիկա առնելով առաքեալներուն տարաւ, ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս ճամբուն վրայ Տէրը տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ, և թէ ի՛նչպէս Դամասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յիսուսի անունովը։
28 Ու Երուսաղէմի մէջ անոնց հետ կը մնար ու կ'ելլէր՝ Տէր Յիսուսի անունովը հա-
29 մարձակ քարոզելով։ Նաև *Հելլենացւոց դէմ կը խօսէր և վիճաբանութիւն կ'ընէր. անոնք ալ կը
30 փնտռէին զանիկա սպաննել։ Իսկ եղբայրները իմանալով՝ զանիկա Կեսարիա իջեցուցին, և անկէ Տարսոն ղրկեցին զանիկա։
31 Այն ատեն եկեղեցիները բոլոր Հրէաստանի և Գա-

*Այլն, Հելլենախօս Հրեից

լիճեայի ու Սամարիայի մէջ խաղաղութիւն ունէ-
ցան, և շինուելիւն կ'ընդունէին, ու Տէրոջը երկիւ-
ղովը և Հոգւոյն Սրբոյ մխիթարութիւնովը քալե-
լով կ'աճէին։
32 Ու երբ Պետրոս ամէն տեղ կը պտըտէր, Լիւդիա
33 բնակող սուրբերուն քով ալ իջաւ։ Եւ հոն մարդ
մը գտաւ, որուն անունը Ենէա էր, ութ տարիէ ի վեր
34 մահիճը պառկած անդամալոյծ. եւ ըսաւ անոր Պետ-
րոս, Ենէա, Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ. ելիր
35 ու քու անկողինդ շիակէ. ան ալ շուտ մը եղաւ։ Եւ
Լիւդիայի ու Սարոնի մէջ բնակողներուն ամէնը
36 զանիկա տեսան, ու Տէրոջը դարձան։ Եւ Յոպպէի
մէջ աշակերտ եղած կին մը կար, անունը Տաբիթա
(որ Թարգմանուելով Աչծեռնիկ կ'ըսուի.) ասիկա
լեցուած էր բարի գործերով ու ողորմութիւններով
37 զորոնք ինք կ'ընէր։ Ու եղաւ որ այն օրերը ինք հի-
ւանդացաւ ու մեռաւ. լուացին զանիկա և վերի
38 սենեակ մը դրին։ Ու Լիւդիա Յոպպէի մօտ էր։
ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է, ա-
նոր երկու մարդ ղրկեցին, ազաչելով որ չուշանայ
39 իրենց գալու։ Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետ եկաւ։
ու երբ եկաւ, վերի սենեակը հանեցին զանիկա. և
բոլոր այրեւարիները անոր բոլորակը կայնեցան,
կու լային ու կը ցուցնէին այն բաճկոնները և հան-
դերձները զորոնք կ'ընէր Աչծեռնիկ՝ քանի որ իրենց
40 հետ էր։ Պետրոս ալ ամէնը դուրս հանելով ծունկի
վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դէպի մարմինը
դառնալով ըսաւ, Տաբիթա, ելիր կայնէ. ան ալ իր
աչքերը բացաւ, ու Պետրոսը տեսնելով նստաւ շիտակ
41 նստաւ։ Ինք ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց

զանիկա, և սուրբերը ու այրեւարիները կանչելով՝
42 անոնց առջև ողջ կայնեցուց զանիկա։ Եւ այս բանը
բոլոր Յոպպէի մէջ լսուեցաւ, ու շատերը Տէ-
43 րոջը հաւատացին։ Եւ եղաւ որ ինք շատ օրեր Յոպպէ
կեցաւ Սիմոն անուն կաշի բանողի մը քով։

ԳԼ. Ժ

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար Կոռնելիոս անունով,
2 հարիւրապետ՝ Իտալացի լսուած գունդէն. բարե-
պաշտ ու աստուածավախ իր բոլոր տունովը, որ ժո-
ղովուրդին շատ ողորմութիւններ կու տար, և ամէն
3 ատեն Աստուծոյ աղօթք կ'ընէր։ Անիկա օրուան
ժամը իննին տեսիլքի մէջ Աստուծոյ
հրեշտակը յայտնի տեսաւ, որ իր քով մտաւ և իրեն
4 ըսաւ, Կոռնելիոս. Ան ալ անոր նայելով ու խիստ
վախնալով՝ ըսաւ, Ի՞նչ է, Տէր. ան ալ ըսաւ անոր,
Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ
5 առջև ելան յիշատակի համար։ Եւ հիմա Յոպպէ
մարդիկ ղրկէ, ու կանչէ Սիմոն անուն մէկը որ Պետ-
6 րոս մականուանուած է. Անիկա իրիկուն կը կենայ
Սիմոն անուն կաշի բանողի մը քով, որուն տունը ծո-
7 վուն մօտ է։* Ու երբ գնաց այն հրեշտակը որ իրեն
հետ կը խօսէր, իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու
իր քով ապառաղներէն ալ բարեպաշտ զինուոր մը,
8 Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ ղրկեց զանոնք։

*Ոմանք՝ Ի՛ուեյնէն, Անիկա քեզի պիտի պատճէ ինչ
որ պարտիս ընել։
†Ոմանք, Կոռնելիոսի

9 Ու հետեւեալ օրը երբ անոնք ճամբայ երթալով
քաղաքին մօտեցան, Պետրոս ժամը վեցին աւետնեերը
10 տանիքը ելաւ աղօթք ընելու. Եւ խիստ անօթեցած
ըլլալով կ'ուզէր ճաշ ընել. ու քանի որ կերակուրի
պատրաստութիւն կը տեսնէին, իր վրայ մութ յա-
11 փշտակութիւն մը եկաւ. Եւ տեսաւ երկինքը բաց-
ուած, ու չորս ծայրէն կապուած սաւան մը մեծ
12 կաւաի մը պէս, որ *իջաւ երկրի վրայ. Որուն մէջ
կային երկրի բոլոր չորքոտանիները ու գազանները
13 սողուններն ու երկինքի թռչուններն: Եւ ձայն մը
եկաւ իրեն, Ելիր, Պետրոս, մորթէ ու կեր: Բայց
14 Պետրոս ըսաւ, Ո՛չ ըլլայ, Տէր, վասն զի ես սուրբ
15 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ: Նորէն ա-
նոր մէն ալ ձայն եկաւ իրեն, Զայն որ Աստուած մաք-
16 րեց, դուն պիղծ մի սեպեր: Այսպէս երեք անգամ
եղաւ, և սաւանը երկինք վերցաւ: Ու Պետրոս երբ իր
մտքին մէջ կը զարմանար թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այն
իր տեսած տեսիլքը, ահա Կոռնելիոսէ զրկուած մար-
դիկը Սիմոնի տունը հարցուցին, ու դրանը առջե
18 կայնեցան. Եւ կանչելով՝ կը հարցնէին թէ Սիմոն որ
19 Պետրոս կ'ըսուի, հո՞ս կը կենայ: Ու երբ Պետրոս այն
տեսիլքին վրայով կը մտածէր, Հոգին Սուրբ ըսաւ
20 անոր, Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն. Ուստի
ելիր իջիր, և անոնց հետ գնա առանց խղճահարու-
21 թեան, վասն զի ես զրկեցի զանոնք: Պետրոս ալ †այն
մարդոց քով իջնելով՝ ըսաւ, Ահա ես եմ անիկա որ
22 դուք կը փնտռէք. ի՞նչ բանի համար եկած էք: Ա-

*Որոնք, իրեն իջաւ

†Որոնք, Կոռնելիոսէ իրեն զրկուած

նոնք ալ ըսին, Կոռնելիոս հարիւրապետը, արդար և
աստուածավախ մարդ, որուն վկայուած, սուրբ հրեշտակէ մը հրաման առաւ, որ քեզ
23 իր տունը կանչէ և քեզմէ խօսքեր լսէ: Ան տեղը
ներս կանչեց զանոնք և իր քով վար դրաւ:

Ու հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ, անոնց հետ
գնաց, և քանի մըն ալ Յոպպէէ եղող եղբայրներէն իրեն
24 հետ գացին: Ու հետեւեալ օրը Կեսարիա մտան.
Կոռնելիոս ալ իր ազգականները և մտերիմ բարե-
25 կամները կանչած՝ անոնց կը սպասէր: Ու երբ Պետ-
րոս ներս կը մտնէր, Կոռնելիոս անոր դիմաց ելաւ, ու
26 անոր ոտքը խնամով երկրպագութիւն կ'ընէր: Բայց
Պետրոս զանիկա կանգնեցուց ու ըսաւ, Ելիր կայնէ.
27 ես ինքնս ալ մարդ եմ: Եւ անոր հետ խօսակցելով
ներս մտաւ, ու հոն շատ մարդիկ ժողովուած գտաւ.
28 Եւ ըսաւ անոնց, Դուք գիտէք թէ ի՛նչպէս ապօրի-
նաւոր բան է Հրեայ մարդու մը օտարազգիի հետ
հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր մօտենալը. բայց
Աստուած ինծի ցուցուց որ մարդուս մէկո՛ւն պիղծ
29 կամ անմաքուր չըսեմ: Անոր համար ես ալ որ կան-
չուեցայ, առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
30 հարցնեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք: Կոռ-
նելիոս ալ ըսաւ, Զորս օր առաջ մինչև այս ժամը
ծոմ կը պահէի, ու ժամը իննին տունս մէջ աղօթք
կ'ընէի. և ահա փայլուն հանդերձներով մարդ մը
31 կայնեցաւ առջեւս ու ըսաւ, Կոռնելիոս, քու ա-
ղօթքդ լսուեցաւ, և քու ողորմութիւններդ Աստու-
32 ծոյ առջեւ յիշուեցան. Ուստի մարդ զրկէ Յոպպէ, ու
կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ կ'ըսուի. անիկա ծո-
վեզն մօտ Սիմոն անուանով կաշի բանողի մը տունը մէջ

իբրեւ հիւր կը կենայ, որ երբ գայ, քեզի պիտի խօսի։
33 Ուստի անմիջապէս մարդիկ քեզի, դուն ալ
ազնիւ ըրիր որ եկար. և հիմա մենք ամէնս Աստուծոյ
առջև կեցեր ենք՝ լսելու այն ամէն բաները որոնք
Աստուծմէ հրամայուած են քեզի։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու ըսաւ, Ճշմարտու-
թեամբ կը հասկնամ որ Աստուծոյ քով աչառու-
35 թիւն չկայ. հապա ամէն ազգի մէջ ան որ անկէ կը
վախնայ ու արդարութիւն կը գործէ, անոր ընդու-
36 նելի է։ Այն խօսքը որ Իսրայէլի որդիներուն ղրկեց
Աստուած խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս Քրիս-
37 տոսի ձեռքով, (ասիկա է ամէնուն Տէրը.) Դուք ա-
ղէկ գիտէք այն բանը, որ բոլոր Հրէաստանի մէջ
եղաւ Գալիլեայէ սկսած, այն մկրտութենէն հետո
38 զոր Յովհաննէս քարոզեց. Յիսուսը որ Նազարեթե-
ցին էր, զոր Աստուած օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրու-
թիւնով, որ պտըտեցաւ բարիք ընելով ու Սատա-
նայէ բոլոր տանջուածները բժշկելով, քանզի Աս-
39 տուած իրեն հետ էր։ Եւ մենք վկայ ենք այն ամէն
բաներուն զորոնք ըրաւ Հրէաստանի երկրին մէջ ու
Երուսաղէմի մէջ, զոր փայտէն կախած սպաննեցին
40 ալ։ Աստուած զնոյնիկ երրորդ օրը յարուցց, և
41 յայտնի ըրաւ զնոյնիկ, Ոչ թէ բոլոր ժողովուրդին,
հապա մեզի, առաջուընէ Աստուծմէ վկայ ըլլալու
ընտրուածներուս, որ իրեն հետ կերանք ու խմեցինք
ալ անոր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը։
42 Եւ մեզ պատուիրեց ժողովուրդին քարո-
զենք ու վկայութիւն տանք, թէ անիկա է Աստուծմէ
սահմանուած՝ կենդանիներուն ու մեռելներուն Դա-
43 տաւորը։ Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները, թէ

ամէն իրեն հաւատացողները իր անունով մեղքերու
թողութիւն կ'առնեն։
44 Ու երբ Պետրոս այս խօսքերը կը խօսէր, Հոգին
45 Սուրբ իջաւ ամէնուն վրայ՝ որոնք խօսքը կը լսէին։ Եւ
թլփատուածներէն եղող հաւատացեալները, որոնք
Պետրոսի հետ եկած էին, զարմացան որ Հոգիին
պարգեւը վրայ ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը լեցուէր։
46 Քանզի կը լսէին անոնցմէ որ օտար լեզուներով կը
47 խօսէին, և զԱստուած կը փառաւորէին։ Այն ատեն
Պետրոս պատասխան տուաւ, Կրնա՞յ մէկը ջուրը ար-
գիլել որ ասոնք չմկրտուին, որոնք Սուրբ Հոգին ալ
48 ընդունեցին մեզի պէս։ Ու հրաման ըրաւ որ Տէրոջը
անունովը մկրտուին. այն ատեն իրեն աղաչեցին որ
քանի մը օր հոն մնայ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստանի
կողմերն էին, լսեցին որ հեթանոսներն ալ Աստուծոյ
2 խօսքը ընդուներ են։ Ու երբ Պետրոս Երուսաղէմ
եկաւ, թլփատուածներէն եղողները անոր հետ կը
3 վիճէին, Ու կ'ըսէին թէ Դուն անթլփատ մարդոց
4 քով մտար, և անոնց հետ հաց կերար։ Պետրոս ալ
5 սկսաւ բանը կարգով պատմել անոնց, ու ըսաւ, Ես
Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի, ու մտքի յափշտա-
կութեան մէջ տեսիլք մը տեսայ. ամպ մը մեծ
կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած
6 իջաւ, ու մինչեւ ինծի հասաւ. Որուն վրայ աչքս
անկեր կը նայէի, և տեսայ երկրի չորքոտանիները ու
գազանները և սողուններն ու երկինքի թռչունները։

7 Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինծի, Ելիր, Պետրոս,
8 մորթէ ու կեր։ Բայց ես ըսի, Ո՛չ, Տէր, վասն
զի պիղծ կամ անմաքուր բան մը երեսիս մտած չէ
9 իմ բերանս։ Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ ան-
դամ այն ձայնը երկինքէն, Ջոյն որ Աստուած մաք-
10 րեց, դուն պիղծ մի սեպեր։ Ա՛յս երեք անգամ եղաւ,
11 ու նորէն բոլորը երկինք քաշուեցաւ։ Եւ ահա իս-
կոյն երեք մարդ Կեսարիայէ ինծի ղրկուած՝ էին իմ
12 եղած տունս ուղիւ կեցան։ Հոգին ալ ինծի ըսաւ որ
անոնց հետ երթամ՝ առանց խղճահարութեան. այս
վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ գացին, ու մտանք
13 այն մարդուն տունը։ Եւ անիկա մեզի պատմեց թէ
ի՛նչպէս իր տանը մէջ հրեշտակը տեսաւ, որ կայներ
էր և իրեն կ'ըսեր, Մարդ ղրկէ Յոպպէ, ու կանչէ
14 Սիմոնը որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Ան քեզի խօսքեր
պիտի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն և քու բոլոր
15 տունդ։ Ու երբ սկսայ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց
16 վրայ իջաւ, ինչպէս առաջուընէ մեր վրայ ալ։ Ա՛յն
ատեն յիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ'ըսէր, Յովհաննէս
ջրով մկրտեց, բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի
17 մկրտուիք։ Ուստի եթէ Աստուած միևնոյն շնորհքը
տուաւ անոնց, ինչպէս մեզի ալ, երբ Տէր Յիսուս
Քրիստոսի հաւատացինք, ես ո՞վ էի որ կարենայի Աս-
18 տուծոյ դէմ դնել։ Ա՛յս բաները լսելով՝ ձայներնին
կտրեցին, և զԱստուած կը փառաւորէին ու կ'ըսէին,
Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանքի հա-
մար ապաշխարութիւն տուաւ։

19 Եւ Ստեփանոսի *հետ|ը վրայ եկած նեղութենէն
ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու Կիպրոս և
Անտիոք հասան, ու մէկո՛ւն Աստուծոյ խօսքը չէին

20 խօսեր, միայն թէ Հրեաներուն։ Բայց անոնցմէ ոմանք
Կիպրացի և Կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ Ան-
տիոք մտան, †Հելլենացիներուն հետ կը խօսէին՝ Տէր
21 Յիսուսը քարոզելով։ Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ
էր, և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով Տէրոջը դար
22 ձան։ Եւ անոնց վրայով այս լուրը Երուսաղէմի եկե-
ղեցիին ականջը հասաւ. ու Բառնաբասը ղրկեցին
23 որպէս զի մինչև Անտիոք երթայ։ Որ երբ եկաւ և
Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրախացաւ, ու կը յոր-
դորէր ամէնն ալ՝ որ յօժար սրտով Տէրոջը հետ հա-
24 ստատ մնան. Քանզի նէ բարի մարդ էր, ու Սուրբ Հո-
գիով և հաւատքով լեցուն. ու Տէրոջը շատ ժողո-
25 վուրդ աւելցաւ։ Եաքը Բառնաբաս Տարսոն ելաւ
Սօղոսը փնտռելու, և զանիկա գտնելով Անտիոք
26 բերաւ։ Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին
հետ մէկտեղ ժողովուելով շատ ժողովուրդի սորվե-
ցուցին. ու աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան։
27 Անոնց օրերը Երուսաղէմէ մարգարէներ իջան Ան-
28 տիոք։ Եւ անոնցմէ մէկը, Ագաբոս անունով, ելաւ
խմացուց Հոգիին զօրութիւնովը, թէ մեծ սով մը
պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղաւ †Կղօդիոսի
29 օրերը։ Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն
մէկը ձեռքէն եկածին չափ Հրէաստանի մէջ բնա-
կող եղբայրներուն օգնութիւն ղրկեն. Ջոր կատա-
րեցին ալ, երէցներուն ղրկելով Բառնաբասի ու Սօ-
ղոսի ձեռքով։

*Ո՛հետ, Յովհաննու

†Ո՛հետ, Կղօդիոս կայսրին

ԳԼ. ԺԲ

1 Ա.յն ատեններըը Հերովդէս թագաւորը ձեռք զոր-
2 կաւ եկեղեցիէն մէկ քանիներըը չարչարել։ Եւ Յով-
3 հաննէսի եղբայրը Յակոբոսը որով սպաննեց։ Ու
տեսնելով որ Հրեաներուն հաճելի է, անոր վրայ
Պետրոսն ալ բռնեց. ու բազարջակերքի օրերն էին։
4 Զանիկա երբ բռնեց, բանտը դրաւ. և չորս կարգ
չորսական զինուորներու յանձնեց, որպէս զի պահեն,
և կ'ուզէր զատկէն ետեւ ժողովուրդին հանել զա-
5 նիկա։ Ուստի Պետրոս բանտին մէջ պահուած էր,
բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծ-
6 անոր համար։ Ու երբ Հերովդէս ուզէց զանիկա դուրս
բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջ
տեղ կը քնանար կրկին շղթաներով կապուած. ու
պահապանները դրանը առջև բանտը կը պահպա-
7 նէին։ Եւ ահա Տէրոջը հրեշտակը եկաւ վրան կայ-
նեցաւ, ու տանը մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետրոսի
կողը խթելով՝ արթնցուց զանիկա, ու ըսաւ, Շուտով
8 ելիր. ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան։ Եւ
հրեշտակը ըսաւ անոր, Գօտիդ կապէ ու հողա-
թափներդ ոտքդ հագիր. անիկա ալ այնպէս ըրաւ.
և ըսաւ անոր, Հանդերձդ վրադ առ ու եկուր իմ
9 ետեւէս։ Ան ալ ելլելով անոր ետեւէն կ'երթար, և
չէր գիտեր թէ այն հրեշտակին եղած բանը իրաւ է,
10 հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ։ Ու երբ ա-
նոնք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն անցան,
եկան մինչեւ երկաթի դուռը՝ որ քաղաքին մէջ կը
հանէր, որ ինքիրմէ բացուեցաւ անոնց. և ելնե-

լելով փողոց մը անցան, հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ
11 զատուեցաւ։ Ու Պետրոս ինքզինքին գալով՝ ըսաւ,
Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ որ Տէրը իր հրեշտակը
ղրկեց, և ազատեց զիս Հերովդէսի ձեռքէն ու Հրեից
12 ժողովուրդին բոլոր ակնկալութենէն։ Եւ մտածելով
եկաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսի մօրը Մարիամի
13 տունը, ուր շատերը ժողոված աղօթք կ'ընէին։ Եւ
դռնը դուրսի դուռը երբ *զարկաւ, Հռոդէ անուն
14 նով աղախին մը գնաց ականջ դնելու. Ու երբ Պետ-
րոսի ձայնը ճանչցաւ, ուրախութենէն դուռը չբա-
ցաւ, հապա ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս
15 դրանը առջև կայներ է։ Իսկ անոնք ըսին անոր, Խե-
ղթեցեր ես. բայց ինք կը պնդեր թէ այնպէս է. ու
16 նոնք ալ կ'ըսէին, Անոր հրեշտակը պիտի ըլլայ։ Ա-
կայն Պետրոս անդադար կը զարնէր. ու երբ բացին,
17 զինք տեսնելով սաստկացաւ։ Բայց անիկա ձեռքով
նշան կ'ընէր անոնց՝ որ լուռ կենան, ու պատմեց ա-
նոնց թէ ինչպէս Տէրը զինք բանտէն հանեց. և
ըսաւ, Այսիկա Յակոբոսի ու եղբայրներուն պատմե-
18 ցէք. և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց։ Ու երբ առտու
եղաւ, մեծ խռովութիւն կար զինուորներուն մէջ՝
19 թէ արդեօք ի՛նչ եղաւ Պետրոս։ Հերովդէս ալ երբ
ուզեց զանիկա ու չգտաւ, պահապաններուն հար-
ցուփորձ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ սպաննուին. և
ինք Հրէաստանէ կեսարիա իջաւ, ու հոն կը կենար։
20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւրացիներ-
ուն ու Սիդոնացիներուն հետ. անոնք ալ միաբա-
նութեամբ իրեն եկան, ու թագաւորին Բղաստոս

*ԿՆ՝ «Պետրոս զարկաւ»

սենեկապետը համոզելով՝ հաշտութիւն կը խնդրէին. վասն զի իրենց երկիրը թագաւորին ցորեան
21 կ'առնէր։ Եւ որոշուած օր մը Հերովդէս թագաւորական հանդերձը հագած՝ ու աթոռին նստած՝ ա-
22 նոնց առեն առնութիւն կ'ընէր։ Ժողովուրդն ալ կ'աղաղակէր թէ Աստիկա Աստուծոյ ձայն է՝ ու ոչ
23 թէ մարդու։ Եւ իսկոյն Տէրոջը հրեշտակը զարնեց զանիկա պարկաս, Աստուծոյ փառք չտալուն համար. և որդնոտից ըլլալով մեռաւ։
24 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար։
25 Եւ Բառնաբաս ու Սօղոս երբ իրենց չանչառած պաշտօնը լմնցուցին, երուսաղէմէ դարձան, Մարկոս ըսուած Յովհաննէսն ալ իրենց հետ առնելով։

Գլ. ԺԳ

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային, Բառնաբաս ու Շմաւոն, որ Նիգեր կ'ըսուէր, և Ղուկիոս Կիւրենացի ու Մանայէն, Հերովդէս չորրորդապետին անդա-
2 կիցը, և Սօղոս։ Երբ տանք Տէրոջը պաշտօնին մէջ էին, և ծոմ կը պահէին, Հոգին Սուրբ ըսաւ, Զատեցէք ինծի Բառնաբասը և Սօղոսը այն գործին հա-
3 մար, որու ես կանչեր եմ զանոնք։ Ան տեղ ծոմ պահելով և աղօթք ընելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ ու
4 ղրկեցին։ Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն ղրկուած՝ Սելեւկիա
5 իջան, ու անկէ նաւով Կիպրոս գացին։ Եւ Սալամինա հասնելով՝ Հրեից ժողովարաններուն մէջ Աստուծոյ խօսքը կը քարոզէին, ու Յովհաննէսն ալ իրենց սպա-
6 սաւոր ունէին։ Եւ պտըտելով այն [բոլոր] կղզին

մինչև Պափոս, հոն գտան սուտ մարգարէ՝ Հրեայ մոգ
7 մը, որուն անունը Բարէյեսու էր. Որ փոխանորդ բդեշխին հետ էր, որ իւղուած Սերգիոս Պօղոս, խե-
8 լացի մարդ մը. ասիկա Բառնաբասը և Սօղոսը հրաւիրելով ուզեց Աստուծոյ խօսքը լսել։ Սակայն ա-նոնց դէմ կեցաւ եղիմաս մոգ, (քանզի այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը,) որ կ'ուզէր փոխանորդ
9 բդեշխը հաւատքէն դարձնել։ Բայց Սօղոս, որ Պօղոս ալ կ'ըսուէ, Հոգւով Սրբով լեցուած, աչքերը անոր
10 վրայ անկեց, Ու ըսաւ, Ով ամէն խարեբայութիւնով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուածդ Սատանայի որդի, թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի
11 չդադարիս Տէրոջը շիտակ ճամբաները ծռելէ։ Եւ հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է, ու կույր պիտի ըլլաս՝ առեն մը արեւը չտեսնելով։ Եւ իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը իջաւ, ու պտըտելով
12 առաջնորդ կը փնտռէր։ Ան տեղ փոխանորդ բդեշխը երբ այս բանները տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ։
13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէ ելան, ու եկան Պամփիւլիոյի Պերգէն. բայց Յովհաննէս անոնցմէ
14 զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէէ գացին ու եկան Պիսիդիոյի Անտիոքը, և շաբաթ
15 օրը ժողովարանը մտնելով՝ նստան։ Ու օրէնքին և մարգարէներուն կարդացուելէն ետև՝ ժողովրդապետները ղրկեցին իրենց ու ըսին, Մարդիկ եղբայրներ, եթէ դուք ժողովուրդին խօսիլ յորդորական խօսք մը ունիք՝ խօսեցէք։ Ան տեղ Պօղոս ոտքի վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ, Ով
16 Իսրայէլացի մարդիկ, և դուք որ Աստուծմէ կը վախ-

17 նաք, մինիկ ըրէք։ Ա՛յս Իսրայէլ ժողովուրդին Աստուածը մեր հայրերը ընտրեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց Եգիպտոսի երկրին մէջ պանդխտութեան ա-
18 տենը, և բարձր բազուկով զանոնք հանեց։ Ու քա-
ռասուն տարուան ժամանակի չափ անապատի մէջ
19 կերակրեց զանոնք։ Եւ Քանանու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանելով անոնց երկիրը իրենց տուաւ որ
20 ժառանգեն։ Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր հիսուն տարիի չափ գատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սա-
21 մուէլ մարգարէն։ Ու ետքը թագաւոր ուզեցին, և Աստուած Կիսի որդին Սաւուղը տուաւ անոնց, Բե-
22 նիամինի ցեղէն մարդ մը, քառասուն տարի։ Ու երբ զանիկա փոխեց, Դաւիթը հանեց իրենց թագաւոր, որու համար վկայութիւն տալով ըսաւ, Յեսսէի որդին Դաւիթը գտայ իմ սրտիս համեմատ մարդ, որ
23 իմ բոլոր կամքս պիտի կատարէ։ Աստոր սերունդէն Աստուած էր խոստմունքին պէս Իսրայէլի՝ Փրկիչ
24 Յիսուսը հանեց. Եւ դեռ անիկա էր պաշտօնը չկատած՝ Յովհաննէս առաջուընէ Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին
25 ապաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց. Ու երբ Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր՝ ըսաւ, Ո՞վ կը կարծէք Թէ եմ. ես Քրիստոսը չեմ, հապա անիկա
ահա իմ ետեւէս կու գայ, որուն ոտքերուն կօշիկ-
26 ները քակելու արժանի չեմ։ Մարդիկ եղբայրներ, Աբրահամի տոհմին որդիները, ու անոնք որ ձեր մէջ աստուածավախ են, այս փրկութեան խօսքը
27 ձեզի ղրկուեցաւ։ Քանզի Երուսաղէմ բնակողները և անոնց իշխանները ոչ զանիկա ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայները՝ որոնք ամէն շաբաթ օրերը կը կարդացուին, հապա զանոնք կատարեցին՝ դա-

28 տաստապարտելով. Եւ մահուան պատճառ մէն ալ
չգտած՝ Պիղատոսէ խնդրեցին որ անիկա սպաննուի։
29 Ու երբ անոր համար բոլոր գրուած բաները կատարեցին, փայտէն վար իջեցնելով՝ գերեզմանի մը մէջ
30 դրին. Բայց Աստուած զանիկա յարուցից մեռելներէն.
31 որ շատ օրեր երեւցաւ անոնց Որ իրեն հետ Գալիլեայէ Երուսաղէմ եկեր էին, որոնք հիմա անոր վկա-
32 ներն են ժողովուրդին առջեւ։ Մենք ալ ձեզի կը քարոզենք այն խոստմունքը որ հայրերուն եղած էր,
33 Զոր Աստուած կատարեց մեզի որ անոնց զաւակներն ենք, Յիսուսը յարուցանելով, ինչպէս երկրորդ սաղմոսին մէջ ալ գրուած է, Դուն իմ որդիս ես, ես
34 այսօր քեզ ծնայ։ Եւ որ զանիկա մեռելներէն յարուցց, ու մէյմըն ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ, այսպէս կ'ըսէ Թէ Ձեզի պիտի տամ Դաւիթի հաւա-
35 տարիմ սուրբ խոստմունքները։ Ուստի ուրիշ սաղմոսի մէջ ալ կ'ըսէ, Քու Սուրբիդ ապականութիւն
36 տեսնել պիտի չտաս։ Վասն զի Դաւիթ իր դարուն մէջ Աստուծոյ կամքին ծառայելով՝ մեռաւ, ու իր
37 հայրերուն քով դրուեցաւ և ապականութիւն տե-
սաւ։ Բայց ան զոր Աստուած յարուցց՝ ապականու-
38 թիւն չտեսաւ։ Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ
եղբայրներ, որ ասոր միջոցով ձեզի մեղքերու թո-
39 ղութիւն կը քարոզուի. Եւ այն ամէն բաներէն՝ որոնցմէ Մովսէսի օրէնքովը չկրցաք արդարանալ,
40 ասով ամէն ոք որ հաւատայ, կ'արդարանայ։ Արդ
զգուշացեք որ չըլլայ Թէ ձեր վրայ գայ այն որ մար-
41 գարէներուն մէջ ըսուած է, Նայեցեք, արհամարհողներ . և զարմացեք ու սչնչացեք. վասն զի գործ մը պիտի ընեմ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի գործ մը՝

զոր եթէ մէկը ձեզի պատմէ, պիտի չհաւատաք։
42 Ու երբ անկէ դուրս ելաւ, *կ'աղաչէին որ †հետեւեալ շաբաթ՝ ալ նոյն խօսքերը իրենց խօսուին։
43 Եւ ժողովուրդը երբ արձակուեցաւ, Հրեաներէն ու նորահաւատ բարեպաշտներէն շատերը Պօղոսի ու Բառնաբասի հետեւեցան. որոնք կը խօսէին անոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ մնշտ Ա-
44 ստուծոյ շնորհքին մէջ հաստատ կենան։ Եւ հետեւեալ շաբաթ օրը գրեթէ բոլոր քաղաքը ժողովուեցաւ Ա-
45 ստուծոյ խօսքը լսելու։ Իսկ Հրեաները երբ տեսան այն բազմութիւնը, նախանձով լեցուեցան, ու Պօղոսի դրուցածներուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու
46 հայհոյութիւն ընելով։ Անոնց տեղ Պօղոս և Բառնաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք էր որ առաջ ձեզի խօսուէր Աստուծոյ խօսքը, բայց որովհետեւ դուք զանիկա կը մերժէք, ու ինքզինքնիդ յաւիտենական կեանքի արժանի չէք սեպեր, ահա մենք հե-
47 թանոսներուն կը դառնանք։ Վասն զի Տէրը այսպէս պատուիրած է մեզի. Քեզ հեթանոսներուն լոյս դրի, որպէս զի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս մին-
48 չեւ երկրի ծայրերը։ Հեթանոսները կ'ուրախանային, ու Աստուծոյ խօսքը կը փառաւորէին, և որոնք որ յաւիտենական կեանքի սահմանուած
49 էին, հաւատացին։ Ու Տէրոջ խօսքը բոլոր գաւառը
50 կը տարածուէր։ Բայց Հրեաները գրգռեցին բարեպաշտ և պատուաւոր կիները ու քաղաքին մեծերը, և Պօղոսի ու Բառնաբասի վրայ հալածանք հանելով

*Յոյն., հեթանոսները կ'աղաչէին
†Կամ՝ շաբաթ մէջ

51 զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս ըրին։ Անոնք ալ իրենց ոտքերնուն փոշին անոնց դէմ թօթափելով
52 Իկոնիոն եկան։ Ու աշակերտները ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ Հրեաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս խօսեցան որ
2 խիստ շատ Հրեաներ և Յոյներ հաւատացին։ Բայց չհաւատացող Հրեաները դրդռեցին ու քարութեան դրգռեցին հեթանոսներուն սիրտը եղբայրներուն
3 դէմ։ Իսկ անոնք շատ ժամանակ հոն կենալով համարձակ կը քարոզէին Տէրոջմով, որ իր շնորհաց խօսքին կը վկայէր, և նշաններ ու հրաշքներ ընել
4 կու տար անոնց ձեռքով։ Եւ քաղաքին բազմութեանը մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ. ոմանք Հրեաներուն կողմէն եղան, ոմանք ալ առաքեալներուն։
5 Ու երբ հեթանոսները և Հրեաները իրենց իշխաններովը անոնց վրայ յարձակեցան՝ զանոնք նախատելու ու քարկոծելու,
6 իրենք իմանալով Լիկայոնացւոց քաղաքները փախան, Լիւստրա և Դերբէ և շրջակայ տեղերը, ու հոն ուրեմնանք կը քարոզէին։
7 Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր ոտքերովը տկար՝ իր մօրը որովայնէն կաղ ծնած, որ բնաւ քալած չէր։ Ասիկա Պօղոսի խօսքերը մնիկ կ'ընէր, ան ալ աչքը անոր անկելով և տեսնելով թէ բժշկուելու հա-
9 ւատք ունի, բարձր ձայնով մը ըսաւ, Ելիր ոտքերուդ վրայ շիտակ կայնէ. ան ալ ցատկելով կը քալէր։
10 Եւ ժողովուրդները երբ Պօղոսի ըրածը տեսան, ձայ-

ներին վերցնելով Լիկայոնացին լսին, Աստուած-
11 ները մարդոց նմանութիւնով ջուղի իջեր են։ Ու
Բառնաբասի Դիոս կը կոչէին, և Պօղոսի՝ Հերմէս,
12 վասն զի անիկա էր գլխաւոր խօսողը։ Իսկ քահանան
առջեւ եղած Դիոսի քուրմը ցուլեր և պսակներ բե-
րելով դռներուն առջեւ, բազմութեանը հետ մկ-
13 տեղ կ'ուզէր որ զոհ ընէ։ Բայց Բառնաբաս ու Պօ-
ղոս առաքեալները երբ լսեցին, իրենց հանդերձները
պատռելով՝ դուրս ցատկեցին բազմութեանը մէջ,
14 կ'աղաղակէին, Ու կ'ըսէին, Մարդիկ, ինչո՞ւ հա-
մար այդ բաները կ'ընէք. մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր
ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք ձեզի որ այդ
փուճ բաներէն կենդանի Աստուծոյն դառնաք, որ
ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց
15 մէջ եղածները։ Որ անցած դարերուն մէջ թող
տուաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները երթա-
16 լու։ Այսուամենայնիւ ինքզինք առանց վկայու-
թեան չթողուց, բարերարութիւնով երկինքէն *մեզի
անձրեւներ ու պաղաբեր եղանակներ տալով, կե-
բակուբներով և ուրախութիւնով †մեր սիրտերը լե-
17 ցընելով։ Ու այս բաները լսելով՝ հազիւ կրցան ժո-
ղովուրդները դադրեցնել, որ իրենց զոհ չընեն։
18 Սակայն Անտիոքէ ու Իկոնիոնէ Հրեաներ հասան,
ու ժողովուրդները համոզեցին, և Պօղոսը քարկոծ ե-
ցին ու քաղաքէն դուրս քաշեցին՝ կարծելով թէ
19 մեռած է։ Բայց աշակերտները երբ անոր բոլորովին
պատեցին, ելաւ քաղաքը մտաւ, ու հետեւեալ օրը

*Յոյն, ձեզի
†Յոյն, ձեր

20 Բառնաբասի հետ մեկտեղ Դերբէ երթաւ։ Եւ անոնք
այն քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով, ու շա-
տերը աշակերտ ընելով՝ Լիւստրա և Իկոնիոն և Անտի-
21 ոքը դարձան, Աշակերտներուն սիրտերը հաստատե-
լով, Յորդոփելով որ հաստատ մնան հաւատքին մէջ.
և՝ ըսելէն թէ շատ նեղութիւններով պէտք է մեզի
22 Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։ Ու երբ ա-
նոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէցները ձեռնադրեցին,
ծոմապահութեամբ աղօթք ընելով զանոնք յանձ-
23 նեցին Տէրոջը՝ որուն հաւատացեր էին։ Եւ Պիսիդիայէ
24 մեջլեն պատռելով՝ եկան Պամփիւլիա։ Պերգէի մէջ
25 ալ Տէրէջը խօսքը խօսելէետև Աթալիա իջան։ Անկէ
ալ նաւով Անտիոք գացին, ուրկէ Աստուծոյ շնորհ-
քին յանձնուած էին այն գործին համար զոր կա-
26 տարեցին։ Ու երբ եկան, եկեղեցին մէկտեղ ժողվե-
լով՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
27 հետ, և որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ բացեր էր։
Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտներուն հետ կեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ մէկ քանիները Հրէաստանէ իջած՝ եղբայրնե-
րուն կը սորվեցնէին որ եթէ Մովսէսի սահմանած սո-
վորութեան համեմատ չթլփատուիք, չէք կրնար
2 փրկուիլ։ Ուստի Պօղոսի և Բառնաբասի անոնց դէմ
շատ մը հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը,
վճռեցին որ Պօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քանիներն
ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու
3 երէցներուն այս խնդրին համար։ Անոնք ալ եկեղե-
ցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկէ ու Սամարիայէ

անցնելով, հեթանոսներուն դարձի գալը կը պատ-
մեին, և մեծ ուրախութիւն կու տային բոլոր եղ-
4 բայրներուն։ Ու երբ Երուսաղէմ հասան, եկեղեցին
ու առաքեալներն ու երէցներն ընդունեցան, և
պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ։
5 Փարիսեցւոց աղանդէն հաւատացեալներէն անոնք
ելան, ու կ'ըսէին թէ Պէտք է թլփատել զանոնք ու
պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն։

6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուեցան այս
7 բանին վրայով խորհելու։ Եւ շատ վիճաբանութիւն
ըլլալէ ետև, Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ ու ըսաւ անոնց,
Մարդիկ եղբայրներ, դուք գիտէք որ առաջին օրերէն
Աստուած ինք ընտրեց մեր մէջէն, որպէսզի իմ բերնովս
հեթանոսները ուրուագրանին խօսքը լսեն ու հաւատան։
8 Եւ սրտագէտ Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Հոգին
9 տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ։ Եւ խտրութիւն մը
չըրաւ մեր ու անոնց մէջտեղ, հաւատքով անոնց
10 սիրտերը մաքրելով։ Ուստի հիմա ինչո՞ւ կ'Աստուած
կը փորձէք, աշակերտներուն պարանոցին վրայ այն-
պիսի լուծ մը դնելով, զոր ոչ մեր հայրերը և ոչ
11 ալ մենք կրցանք վերցնել։ Բայց կը հաւատանք որ
Տէր *Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպես
անոնք ալ։

12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ ու մինչ կ'ըն-
դէր Բառնաբասի ու Պօղոսի, որոնք կը պատմէին թէ
Աստուած ո՛րչափ նշաններ ու հրաշքներ ըրեր էր հե-
13 թանոսներուն մէջ իրենց ձեռքով։ Եւ անոնք խօս-
քերնին կարելէն ետև՝ Յակոբոս պատասխան տուաւ

*Ոմանք, Յիսուս Քրիստոսի

ու ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, լսեցէ՛ք ինծի մինչ ըրէք։
14 Շմաւոն պատմեց թէ Աստուած ի՛նչպէս առաջ այ-
ցելութիւն ըրաւ, որպէսզի իր հեթանոսներէն ժողո-
15 վուրդ առնէ իր անունովը համար։ Եւ այս բանին
մարգարէներուն խօսքերն ալ կը վիճաբանին, ինչպէս
16 գրուած է, Ասկէ ետև պիտի դառնամ ու Դաւիթի
ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ, և անոր կոր-
17 ծանուած տեղերը նորէն պիտի շինեմ, և կանգնեմ
զանիկա։ Որպէս զի մնացած մարդիկը Տէրը փնտռեն,
և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց վրայ իմ անունս կոչ-
18 ուած է, կ'ըսէ Տէրը որ այս ամէն բաները կ'ընէ։
19 Յայտնի են *Աստուծոյ իր բոլոր գործերը աշխարհի
սկիզբէն հետև։ Ասոր համար ես չյանմար կը դատեմ
նեղութիւն չտալ անոնց որոնք հեթանոսներէն Աս-
20 տուծոյ կը դառնան. Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝
որ հոս կուռքերու պղծութիւններէն և պոռ-
21 նկութենէ ու խեղդուածէ և արիւնէ, վասն զի
Մովսէս հին դարերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ
զինք քարոզողներ ունի, և ժողովարաններու մէջ ա-
մէն շաբաթ օր կը կարդացուի։

22 Այն ատեն առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բո-
լոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ ապէկ երեւցաւ որ
իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք զրկեն Պօղոսի
ու Բառնաբասի հետ, Բարսաբա մականուանեալ
Յուդան և Շեղջան, որոնք գլխաւոր մարդիկ էին եղ-
23 բայրներուն մէջ։ Ու անոնց ձեռքով նամակ մը զրկե-
ցին այսպէս գրուած.

Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ, Անտիոքի

*Ոմանք, Տէրոջմէ

ու Սիւրիայի և Կիլիկիայի մէջ հետեւոսներէն եղած
24 եղբայրներուդ ողջոյն։ Որովհետեւ լսեցինք թէ
ոմանք մեր մէջէն ելլելով ձեզ խօսքերով խռովե-
ցուցեր և ձեր անձերը խախտեր են, ըսելով թէ պէտ
է թլփատուիլ ու օրէնքը պահել, որոնց մենք այսպէս
25 չպատուիրեցինք, Մեզի միաբանութեամբ ժողովուած,
ներուս ազէկ երեւցաւ որ մարդիկ ընտրելով ձեզի
ղրկենք մեր սիրելիներուն, Բառնաբասի ու Պօղոսի
26 հետ, Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը հո-
27 գիները Յուդան և Շիղան, որպէս դի իրենք ալ բերնով
28 նոյն բաները չեզի ըրուցեն. Վասն դի սազէկ երեւցաւ
Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ ձեր վրայ աւելի բեռ
29 չդնել այս հարկաւոր բաներէն զատ, Որ եա կենդա
կուածքերու զոհուածէ և արիւնէ ու խեղդուածէ և
պոռնկութենէ. որոնցմէ ինքզինքնիդ պահելով ազէկ
պիտի ընէք։ Ողջ եղէք։
30 Անոնք ալ ճամբայ դրուելով Անտիոք գացին, և
31 ժողովուրդը մէկտեղ ժողվելով թուղթը տուին։ Ո-
րը կարդացին, ուրախացան այն մխիթարութեանը
32 վրայ։ Իսկ Յուդա ու Շիղաս, որ իրենք ալ մարգարէ
էին, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները ու
33 հաստատեցին։ Եւ տասն մը հաս կենալէ ետեւ եղ-
բայրներէն խաղաղութեամբ ճամբայ դրուեցան ա-
34 ռաքեալներուն դարձեալ։ Բայց Շիղասի ազէկ երե-
35 ցաւ հոն մնալ։ Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի
մէջ կը կենային, և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջ
խօսքը կը սորվեցնէին ու կը քարոզէին։
36 Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պօղոս ըսաւ Բառնաբասի.
Դառնանք ու այցելութիւն ընենք եղբայրներուն ա-

մէն մէկ քաղաքները, ուր Տէրոջը խօսքը քարոզե-
37 ցինք, և տեսնենք թէ ի՛նչպէս են։ Իսկ Բառնաբաս
38 կ'ուզէր որ Յովհաննէսն ալ առնեն, որ Մարկոս
39 կ'ըսուէր. Բայց Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիւ-
լիայի մէջ իրենցմէ զատուողը ու իրենց հետ գործի
40 չերկողը իրենց հետ առնեն։ Այսպէս անոնց մէջ զրժ-
տութիւն մը եղաւ, մինչեւ իրարմէ զատուեցան. և
Բառնաբաս առաւ Մարկոսը ու նաւով կիպրոս գնաց։
41 Պօղոս ալ Շիղան ընտրեց ու ելաւ, եղբայրներէն Աս-
տուծոյ շնորհքին յանձնուելով, Եւ Սիւրիայի ու
Կիլիկիայի մէջ կը պտըտէր ու եկեղեցիները կը
հաստատէր։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա. և ահա հոն աշա-
կերտ մը կար Տիմոթէոս անունով, որ հաւատացեալ
2 Հրեայ կնոջ մը զաւակ էր, և հայրը Յոյն էր. Որ
Լիւստրացի ու Իկոնացի եղբայրներէն ալ բարի
3 վկայուած էր։ Պօղոս ուզեց որ տիկա իրեն հետ
ելլէ, և առաւ թլփատեց զանիկա այն տեղերը եղած
Հրեաներուն համար, վասն դի ամէնն ալ գիտէին
4 թէ անոր հայրը Յոյն էր։ Եւ քաղաքներէն անցնելով,
Երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն
5 ապագուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝ որ
պահեն։ Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաս-
տատուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար։
6 Եւ Փռիւգիա ու Գաղատացւոց կողմերը պտըտե-
ցան. և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ Ասիոյ
7 խօսքը Ասիայի մէջ չխօսին, երբ Միւսիոյ կողմերը

եկան, կը ջանային գէպի Բիւթանիա երթալ. և
8 [Յիսուսի] Հոգին թոյլ չտուաւ անոնց։ Եւ Միւսիայի
9 քովէն անցնելով՝ Տրովադա իջան։ Եւ հոն գիշերը
Պօղոսի տեսիլք մը երեւցաւ. Մակեդոնացի մարդ մը
կայներ կ՚աղաչէր անոր ու կ՚ըսէր, Մակեդոնիա ան-
10 ցիր և օգնէ մեզի։ Ու երբ այն տեսիլքը տեսաւ,
շատ մը ուզեցինք Մակեդոնիա ելլել, հասկնալով
որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քա-
րոզելու։
11 Ուստի նաւով Տրովադայէ ելանք ու շիտակ Սա-
մոթրակէ գացինք, ու հետեւեալ օրը Նեապոլիս
12 եւ անկէ ալ Փիլիպպէ, որ է Մակեդոնիոյ դէպ մասին
դէխաւոր քաղաքը՝ *կողոնիա. և այն քաղաքին
13 մէջ քանի մը օր կեցանք. Ու շաբաթ օրը քաղաքէն
դուրս ելանք գետեղերքին քով՝ ուր աղօթավայր
ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով ժողովատէ կի-
14 ներուն կը խօսէինք։ Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրա-
նավաճառ կին մը Լիդիա անուն, որ աստուածա-
վախ մէկն էր, մտիկ կ՚ընէր. որուն սիրտը Տէրը բա-
15 ցաւ Պօղոսի ըսածներուն ուշադրութիւն ընելու։ Ու
երբ մկրտուեցաւ ինք և իր տունը, աղաչեց ու ըսաւ,
եթէ զիս Տէրոջը հաւատացեալ կը սեպէք, իմ տունս
մտէք բնակեցէք. և ստիպելով տարաւ մեզ։
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ՚երթայինք, ա-
ղախին մը պատահեցաւ մեզի որ հարցուկ ոգի ու-
նէր, որ գուշակութիւն ընելով՝ իր տէրերուն շատ
17 վաստակ կը բերէր։ Անիկա Պօղոսի և մեր ետեւէն
հինալով՝ կը պոռար ու կ՚ըսէր, Ա՛յս մարդիկը Բարձր

*Այլ՝ Փիլիպպէ, գաղթականներու տեղ

եալ Աստուծոյ ծառաներն են, որոնք *մեզի փրկու-
18 թեան ճամբան կը քարոզեն։ Եւ այս բանը շատ օրեր
կ՚ընէր. իսկ Պօղոս վշտանալով՝ դարձաւ ու ըսաւ
ոգիին, Յիսուս Քրիստոսի անունովը հրամայեմ
կ՚ընեմ քեզի, ելիր ատկէ. և նոյն ժամուն ելաւ։
19 Երբ տեսան անոր տէրերը որ իրենց վաստակին յոյսը
կտրեցաւ, Պօղոսը ու Շիղան բռնեցին ու հրապա-
20 րակը քաշեցին իշխաններուն առջեւ։ Եւ տարին
զանոնք զօրագլուխներուն քով ու ըսին, Ա՛յս մար-
դիկը մեր քաղաքը իրար կ՚անցնեն. իրենք Հրեայ են,
21 եւ այնպիսի սովորութիւններ կը քարոզեն, զորոնք
արժան չէ մեզի ընդունիլ, ոչ ալ ընել, վասն զի
22 Հռովմայեցի ենք։ Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ
դիմաւեցաւ. զօրագլուխներն ալ բռնութեամբ անոնց
հանդերձները հանեցին, և հրամայեցին ըրին որ ձեռ-
23 ճեռեն։ Եւ անոնց շատ վէրքեր տալէետեւ բանտը
դրին, պատուիրելով բանտապետին որ զգուշու-
24 թեամբ պահէ զանոնք։ Ան ալ այսպէս հրամայեալ՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու ոտքերնին
կոճղի մէջ ամրացուց։
25 Եւ կէսգիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ՚ընէին և
զԱստուած կ՚օրհնէին, ու բանտարկեալներն ալ ա-
26 նոնց մտիկ կ՚ընէին։ Եւ յանկարծակի մեծ շարժ մը
եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սասանեցան, և
անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան, ու ամէնուն
27 կապերը արձակուեցան։ Եւ բանտապետը, երբ ար-
թընցաւ ու բանտին դռները բացուած տեսաւ,
թուրը քաշեց և ինքզինք պիտի սպաններ, կարծելով

*Իմաստ, ձեզի

28 թէ կապուածներըը փախեր են։ Բայց Պօղոս բարձր
ձայնով կանչեց ու ըսաւ, Թուն քու անձիդ վնաս մի
29 մի ըներ, վասն զի ամէնս ալ հոս ենք։ Եւ անիկա
ճրագ մը ուզեց ու ներս վազեց, և դողալով Պօղոսի
30 ու Շիղասի առջեւ ինկաւ։ Եւ զանոնք դուրս բերե-
լով ըսաւ, Տէրեր, ինծի ինչ պէտք է ընել որ փրը-
31 կուիմ։ Անոնք ալ ըսին, Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիս-
32 տոսի, ու պիտի փրկուիս դուն և քու տունդ։ Եւ
Տէրոջը խօսքը խօսեցան անոր, ու այն ամէնուն որոնք
33 իր տանը մէջ էին։ Եւ առաւ զանոնք գիշերուան
նոյն ժամուն ու անոնց վէրքերը լուաց, և շուտ մը
34 մկրտուեցաւ ինք ու բոլոր իրենները։ Եւ զանոնք իր
տունը տանելով՝ անոնց առջեւ սեղան դրաւ, և բոլոր
35 տունովը ուրախ եղաւ՝ Աստուծոյ հաւատալով։ Եւ
երբ առաւօտ եղաւ, զօրագլուխները զրկեցին սպաս-
36 աւորները ու ըսին, Արձակէն այդ մարդիկը։ Բանտա-
պետն ալ այն խօսքերը Պօղոսի պատմեց, Թէ Զօրա-
գլուխները զրկեցին որ արձակուիք. ուստի հիմա ելէք
37 և խաղաղութեամբ գացէք։ Բայց Պօղոս ըսաւ ա-
նոնց, Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չդատապար-
տուած Հռովմայեցի մարդիկ ինք, բանտը դրին, ու
հիմա գաղտ՞ուկ կը հանեն մեզ. ոչ այդպէս, հապա
38 թող իրենք գան ու մեզ հանեն։ Եւ պատաւորները
զօրագլուխներուն պատմեցին այն խօսքերը. անոնք
ալ երբ լսեցին Թէ Հռովմայեցի են՝ վախցան, ու
39 եկան քաղցրութեամբ խօսեցան անոնց հետ. Եւ
դուրս հանելով կ՚աղաչէին որ այն քաղաքէն եր-
40 թան։ Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝ Լիդիայի տունը
մտան, ու եղբայրները տեսնելով մխիթարեցին զա-
նոնք և գացին։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ Ամփիպողիսէ ու Ապողոնիայէ պտըտելով Թե-
սաղոնիկէ եկան, ուր էր Հրեաներուն ժողովարանը։
2 Պօղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց մէջ մտաւ,
և երեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն,
3 Մեկնելով և անոնց առջեւ դնելով Թէ պէտք էր
Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մեռելներէն յարութիւն
առնել, և Թէ Այն Յիսուսը զոր ես ձեզի կը քարո-
4 զեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է։ Եւ անոնցմէ ոմանք հաւա-
տացին ու Պօղոսի և Շիղասի հետ միացան. ստա-
ւածաւախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երե-
5 ւելի կիներէն ալ հաստատացողները քիչ մը չէին։ Բայց
չհաւատացող Հրեաները նախանձեցան, և քանի մը
դատարկապորտ անօրէն մարդիկ առնելով՝ ազմուկ
հանեցին ու քաղաքը տակնուվրայ ըրին, և Յասոնի
տունը վրայ յարձակելով կ՚ուզէին զանոնք ժողով-
6 քին առջեւ տանիլ։ Ու երբ զանոնք չգտան, Յա-
սոնը ու մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քա-
ղաքապետներուն առջեւ, կանչեցնելով Թէ Անոնք
որ աշխարհը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասեր են.
7 Զորոնք Յասոն ընդուներ է. և ասոնք ամէնը Կայսրին
հրամաններուն դէմ կը գործեն, ըսելով Թէ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս։ Եւ խռովեցուցին ժողո-
վուրդը ու քաղաքապետները, որոնք այս բաները կը
9 լսէին։ Բայց երբ Յասոնէ և ուրիշներէն երաշխաւո-
րութիւն առին, արձակեցին զանոնք։ Իսկ եղբայր-
ները շուտ մը գիշերով Պօղոսը և Շիղասն Բերիա
ղրկեցին. որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից ժողովարանը

11 գացին։ Ասոնք Թեսաղոնիկէի մէջ եղողներէն աւելի
ազնիւ մարդիկ էին, որոնք Ա.Պօղոսէյ խօսքը կատար-
եալ յօժարութեամբ ընդունեցին, և ամէն օր գիր-
12 քերը կը քննէին թէ պյս բաները պյսպէ՞ս են։ Ուստի
անոնցմէ շատերը հաւատացին. և պատուաւոր Յոյն
կիներէն ու այրերէն հաւատացողներէն ալ քիչ մը
13 չէին։ Բայց երբ իմացան Թեսաղոնիկեցի Հրեաները
թէ Բերիայի մէջ ալ Ա.ստուծոյ խօսքը քարոզուե-
ցաւ Պօղոսէ, հոն ալ եկան ու ժողովուրդը գրգռե-
14 ցին։ Ա.յն ատեն եղբայրները շուտ մը Պօղոսը ղրկե-
ցին՝ որ մինչեւ ծովեզերքը երթայ. բայց Շիղա ու
15 Տիմոթէոս հոն մնացին։ Եւ անոնք որ Պօղոսը կը տա-
նէին, մինչեւ Ա.թէնք բերին զանիկա. և երբ հրաման
առնելով Շիղասի ու Տիմոթէոսի համար որ շուտով
իրեն գան, գացին։

16 Եւ Պօղոս Ա.թէնքի մէջ անոնց սպասելով՝ իր հո-
գին անհանգիստ էր ներսիդին, վասն զի քաղաքը բո-
լորովին կռապաշտութեան մէջ ընկղմած կը տես-
17 նէր։ Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Հրեաներուն
ու բարեպաշտ մարդոց, և ամէն օր հրապարակներուն
18 մէջ՝ որոնց պատահէր։ Ու Եպիկուրեան և Ստոյիկեան
փիլիսոփաներէն մէկ քանիները իրեն հետ հակա-
ճառութիւն կ'ընէին. և ոմանք կ'ըսէին, Ա.յս սեր-
մանաքաղը ի՞նչ ըսել կ'ուզէ. ուրիշներ ալ՝ Ան-
կ'երեւի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է. վասն
զի Յիսուսը ու յարութիւնը կ'աւետարանէր անոնց։
19 Եւ առին զանիկա Արիսպագոս տարին ու կ'ըսէին,
Կրնա՞նք իմանալ թէ ի՛նչ է այդ նոր վարդապե-
20 տութիւնը զոր դուն կը գրուցես. Քանզի մեր ականջ-
ներուն օտար բաներ կը բերես. ուրեմն կ'ուզենք

21 իմանալ թէ ի՛նչ պիտի ըլլան անոնք։ (Վասն զի
Ա.թենացիները ամէնն ալ, ու հոն կեցող օտարա-
կանները ուրիշ բանի չէին պարապեր, բայց միայն
նոր բան պրուցելու կամ լսելու։)

22 Ա.յն ատեն Պօղոս Արիսպագոսի մէջ կայնեցաւ ու
ըսաւ, Ով Ա.թենացի մարդիկ, ամէն կողմանէ խիստ
23 կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ։ Քանզի ես պատեհելով ու
ձեր պաշտամունքը զննելով՝ սեղան մը գտայ, որուն
վրայ գրուած էր, ԱՆՆԱՆՕՔ ԱՍՏՈՒԾՈՑՆ. ուստի
զանիկա զոր դուք չճանչնալով կը պաշտէք, ես նոյնը
24 ձեզի կը քարոզեմ։ Ա.ստուած որ աշխարհը ստեղ-
ծեց, և անոր մէջի բոլոր բաները, անիկա երկինքի ու
երկրի Տէրն ըլլալով՝ ոչ ձեռագործ տաճարներու
25 մէջ կը բնակի, Ոչ ալ մարդոց ձեռքով կը պաշ-
տուի՝ բանի մը կարօտի պէս. քանզի ինք կու տայ
26 ամենուն կեանք ու շունչ և ամէն բան. Ու բոլոր
մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ ըրաւ, որպէս զի բոլոր
երկրի երեսին վրայ բնակին. և որոշուած ժամանակ-
ներ հաստատեց, ու անոնց բնակութեան սահման-
27 ները՝ զԱ.ստուած փնտռելու. Որ ըլլայ թէ խարխա-
փելով գիւնք գտնեն. թէպէտեւ մեր ամէն մէկէն ալ
28 հեռու չէ. Վասն զի անով կ'ապրինք և կը շարժինք
ու կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանի-
ներն ալ ըսին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք։
29 Ուստի, որովհետեւ Ա.ստուածոյ ցեղէն ենք, պէտք չէ
որ այնպէս սեպենք թէ Ա.ստուածութիւնը նման ըլ-
լայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդու
վարպետութիւնով ու խելքով քանդակուած է։
30 Արդ Ա.ստուած տգիտութեան ատենները անտես
ընելով՝ հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մար-

31 գոց որ ապաշխարեն։ Վասն զի ինք օր մը սահմանեց,
որուն մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ
այն մարդուն ձեռքով՝ զոր որոշեց, ու ամենուն հա-
ւատացուց՝ զանիկա մեռելներէն յարուցանելով։
32 Երբ մեռելներուն յարութիւնը լսեցին, ոմանք
ծաղր կ՚ընէին, ոմանք ալ կ՚ըսէին, Ա՛յդ բանին կո-
33 մոր ուրիշ անգամ մտիկ պիտի ընենք քեզի։ Եւ
34 այսպէս Պօղոս անոնց մէջէն ելաւ։ Սակայն քանի մը
մարդիկ իրեն յարելով հաւատացին, որոնց մէջ էր
Դիոնեսիոս Արիսպագացի և Դամարիս անուանով կին
մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ասկէ ետեւ Պօղոս Աթէնքէ ջատուելով՝ կորնթո-
2 սէ եկաւ, եւ Հրեայ մը գտաւ Ակիւղաս անունով,
Պոնտացի, որ իր Պրիսկիլղա կնոջ հետ
նոր եկեր էր Իտալիայէ, (Կղօդիոսի հանած հրա-
մանին համար որ բոլոր Հրեաները Հռոմէ հեռա-
3 նան,) ու անոնց քով գնաց։ Եւ որովհետեւ ինք որ-
հեռատակից էր, անոնց քով կեցաւ և կը բաներ՝
4 վասն զի արհեստով վրանագործ էին։ Ու ամէն շա-
բաթ օրերը ժողովարանին մէջ կը խօսէր, և Հրեա-
5 ները ու Յոյները կը համոզէր։ Ու երբ Շիղա և Տի-
մոթէոս Մակեդոնիայէ իջան, Պօղոսի հոգին եռանդով
վառուած ըլլալով, Հրեաներուն վկայութիւնով կը
6 հաստատէր թէ Յիսուսը Քրիստոսն է։ Անոնք ալ երբ
դէմ կեցան ու կը հայհոյէին, ինք հանդերձները
թօթուելով՝ ըսաւ անոնց, Ձեր արիւնը ձեր գլուխը,
ես անպարտ եմ. ասկէ ետեւ հեթանոսներուն պիտի

7 երթամ։ Եւ անկէ երթալով մտաւ մէկուն տունը,
որուն անունը *Յուստոս էր, աստուածավախ մարդ էր,
8 որուն տունը ժողովարանին կից էր։ Եւ ժողովրդա-
պետը, Կրիսպոս, իր բոլոր տունովը հաւատաց Տէ-
րոջը. և Կորնթացիներէն շատերը լսելով հաւատա-
9 ցին, ու մկրտուեցան։ Եւ գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը
ըսաւ Պօղոսի, Մի վախնար, հապա խօսէ և լռեա մի
10 կենար, վասն զի ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի
դէմ պիտի չելլէ՝ քեզի չարա մը հասցնելու. քանզի
11 այս քաղաքին մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ։ Եւ
հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստուծոյ
խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցնէր։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ եղեալին, Գաղիոնի,
օրերը Հրեաները միաբանելով Պօղոսի դէմ ելան, և
13 զանիկա առեանը տարին, Ըսելով թէ Այսիկա կը
հրապուրէ մարդիկ օրէնքէն դուրս զԱստուած պաշ-
14 տել։ Ու երբ Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ
էր, Գաղիոն ըսաւ Հրեաներուն, Եթէ անիրաւու-
թեան մը կամ չար գործի մը համար ըլլար, ով
15 Հրեաներ, արժան էր ինծի որ ձեզի մտիկ ընէի։ Բայց
եթէ վէճը խօսքի ու անուններու և ձեր օրէնքին
վրայով է, դուք ձեզմէ տեսէք. վասն զի ես այդպիսի
16 բաներու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր։ Եւ զանոնք
առեանէն վռնտեց։ Այն առեն բոլոր Յոյները Սո-
սթենէս ժողովրդապետը բռնեցին ու առեանին առ-
ջեւ կը ծեծէին. և այս բաներուն վրայով Գաղիոն
բնաւ հոգ չէր ըներ։
18 Պօղոս ալ տակաւին շատ մը օրեր հոն մնալէ ետքը,

*Իմաստ, Տիտոս Յուստոս

եղբայրներէն հրաժարելով՝ նաւով դէպ ի Սիւրիա
գնաց, ու իրեն հետ ալ Պրիսկիլլա և Ակիւղաս,
աւաջ կենքրոսի մէջ էր գլուխը փոքրած, վասն զի
19 ուխտաւոր էր։ Ու երբ եփեսոս հասաւ, զանոնք հոն
ձգեց, և ինք ժողովարանը մտնելով՝ Հրեաներուն
20 հետ կը խօսէր։ Եւ իրեն կ'աղաչէին որ ա՛լ աւելի
ժամանակ իրենց քով մնայ, բայց չհանձնառաւ էլ-
21 ղաւ. հապա հրաժարեցաւ անոնցմէ՝ ըսելով, *Պէտք
է որ անպատճառ այս առաջիկայ տօնը Երուսաղէմի
մէջ ընեմ, բայց՝ Աստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը
22 դառնամ. ու եփեսոսէ նաւով ճամբայ ելաւ. Եւ
կեսարիա հասնելով՝ երթալով ելաւ, ու եկեղեցին
23 բարեւ տուաւ, ու եթէը իջաւ Անտիոք. Եւ ատեն մը
հոն կենալէետև ելաւ, ու կարգաւ գաղատացւոց
երկիրը ու փռիւգիա կը պարսէր, ու բոլոր աշա-
կերտները կը հաստատէր։
24 Եւ Ապողոս անունով Հրեայ մը, ծնունդով Աղէք-
սանդրացի, ճարտասան մարդ մը, եկաւ Եփեսոս,
25 որ զօրաւոր էր գիրքերով։ Այսիկ Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր, և ջերմեռանդ
հոգի ունենալով՝ կը խօսէր ու կը սորվեցնէր ճշդու-
թեամբ Տէրոջը վրայով. բայց ինք միայն Յովհան-
26 նէսի մկրտութիւնը գիտէր։ Այսիկ սկսաւ ժողովա-
րանին մէջ համարձակ խօսիլ. ու երբ Ակիւղաս ու
Պրիսկիլլա լսեցին անկէ, ալ զանիկա իրենց քով
առին, և աւելի ճշդիւ Աստուծոյ ճամբուն անոր
27 հասկցուցին։ Ու երբ անիկա ուզեց Աքայիա երթալ՝
եղբայրները քաջալերեցին պաղիլ, ու գրեցին ան-

*Ոմանք չունին

րէվ աշակերտներուն որ զանիկա ընդունին. որ հոն
հասնելով՝ շատ օգտակար եղաւ շնորհքով՝ հաւա-
28 տացեալներուն. Քանզի հրապարակաւ աստիկ կը
յանդիմաներ Հրեաները, սաստիկ գիրքերէն ցուցնելով
թէ Յիսուսը Քրիստոս է։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ քանի որ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր, Պօղոս վե-
րի կողմերը պտրտելով եփեսոս եկաւ, և քանի մը
2 աշակերտներ գտնելով՝ Ըսաւ անոնց, Երբ հաւատա-
ցիք, Սուրբ Հոգին առիք արդեօք. անոնք ալ ըսին
իրեն, Բայց մենք լսած չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ։
3 Եւ ըսաւ անոնց, Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք. անոնք
4 ալ ըսին, Յովհաննէսի մկրտութիւնովը։ Պօղոս ալ
ըսաւ, Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտութիւ-
նով մկրտեց, ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան, այսինքն Քրիստոս
5 Յիսուսի։ Ու երբ ըսյ լսեցին, Տէր Յիսուսի անունովը
6 մկրտուեցան։ Եւ Պօղոս երբ անոնց վրայ ձեռք
դրաւ, Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ, և լեզուներ
7 կը խօսէին ու կը մարգարէանային։ Եւ այն բոլոր
8 մարդիկը տասներկուքի չափ էին։ Ու ժողովարանը
մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ Աստուծոյ
9 թագաւորութեանը վրայով կը խօսէր ու կը համո-
զէր։ Իսկ երբ մէկ քանիները կը յամառէին ու դէմ
կը դնէին՝ բազմութեան առջեւ այն ճամբան լամ-
բասելով, ինք անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտները
10 զատեց, ու ամէն օր Տիւրաննոսի մէկուն դպրո-
ցանը մէջ կը խօսէր։ Եւ ասիկա երկու տարի տեւեց,

մինչև բոլոր Ասիայի մէջ բնակող Հրեաները ու Յոյ-
11 նները *Տէրոջը խօսքը լսեցին։ Եւ Ատուած նշանաւոր
12 հրաշքներ կ'ընէր Պօղոսի ձեռքով. Անոնք որ անոր
մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը առնէին
հիւանդներուն, և իրենց ցաւերէն կը բժշկուէին, ու
13 չար ոգիները կ'ելլէին։ Բայց աստանդական Հրեա-
ներէն մէկ քանիները, որոնք երդմնեցուցիչ էին,
†յանդգնեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց
վրայ որոնք չար ոգիներ ունէին, և կ'ըսէին, Ձեզ
14 կ'երդմնցնենք Յիսուսով, զոր Պօղոս կը քարոզէ։ Եւ
այս բանը ընողները Սկեւա քուրմ Հրեայ քահանա-
15 յապետի մը եօթը որդիներն էին։ Իսկ չար ոգին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Յիսուսը կը ճանչնամ ու
16 Պօղոսը գիտեմ, բայց դուք ո՞վ էք։ Եւ այն մարդը
որուն ներսիդին էր չար ոգին, անոնց վրայ ցատկե-
լով բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչեւ որ այն տու-
17 նէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փախան։ Եւ այդ
բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր Հրեաներուն ու
Յոյներուն յայտնի եղաւ. և անոնց ամէնուն վրայ
վախ մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծար-
18 uեր, Եւ հաւատացեալներէն շատերը կու գային,
ու կը խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած-
19 ները։ Եւ կախարդութեան հետեւողներուն շատերը
գիրքերնին մէկտեղ բերելով ամէնուն առջեւ կ'այ-
րէին. և անոնց գինը հաշուեցին ու յիսուն հազար
20 արծաթի դահեկան գտան։ Այսպէս Տէրոջը խօսքը մե-
ծապէս կ'աճէր և կը զօրանար։

*Ոմանք, Տէր Յիսուսի

†Յուն. ձեռք դարկի։

21 Ու երբ այս բաները լմնցան, Պօղոս միտքը դրաւ
որ Մակեդոնիայէ ու Աքայիայէ պտըտելով երուսա-
ղէմ երթայ. ու կ'ըսէր թէ Ետք երթալէս հոռը
22 պէտք է տեսնեմ որ Հռոմ ալ տեսնեմ։ Եւ իրեն սպա-
սաւորութիւն ընողներէն երկուքը, Տիմոթէոսը ու
Երաստոսը, ղրկեց Մակեդոնիա, ու ինք տաեն մըն
ալ Ասիայի մէջ կեցաւ։
23 Եւ այն տաեններուն շատ խռովութիւն եղաւ Տէրոջը
24 ճամբուն համար։ Քանզի Դեմետրիոս անունով ար-
ծաթագործ մը Արտեմիսի ֆռռչի տաճարներ կը շի-
նէր արծաթէ, ու քիչ շահ չէր բերեր վարպետնե-
25 րուն. Զորոնք տսկիա մէկտեղ ժողվեց նոյն արհես-
տին բանուորներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք
26 գիտէք որ այս գործէն է մեր շահը. Եւ կը տեսնէք
ու կը լսէք որ այս Պօղոսը ոչ միայն Եփեսացւոց,
հապա գրեթէ բոլոր Ասիացւոց շատ ժողովուրդները
համոզելով՝ միտքերնին դարձուց, ըսելով թէ Ձեռ-
27 քով շինուածները աստուածներ չեն, Ուստի վտանգ
կայ որ ոչ միայն այս մեր *կողմը պիտի նախատուի,
հապա մեծ աստուածուհւոյն, Արտեմիսի, տաճարն
ալ ոչինչ պիտի սեպուի և անոր մեծափառութիւնը
պիտի խափանուի, զոր բոլոր Ասիա ու աշխարհ կը
28 պաշտեն։ Ու երբ ասոնք լսեցին, բարկութեամբ լեց-
ուած կը կանչռըռտէին ու կ'ըսէին, Մեծ է Եփե-
29 սացւոց Արտեմիսը։ Եւ բոլոր քաղաքը խռովու-
թեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով Գայիոս ու
Արիստարքոս Մակեդոնացիները, Պօղոսի ճանապար-
հորդակիցները, ամէնը մէկէն թեատրոնը վազեցին

*Կամ, արհեստը

30 Իսկ Պօղոս երբ ուզեց ժողովուրդին մէջ մտնել,
31 աշակերտները թոյլ չտուին զինք։ Ասիոյ պետերէն
ալ ոմանք որոնք իր բարեկամներն էին, մարդ ղրկե-
լով իրեն՝ կ'աղաչէին որ չհամարձակի թատրոնը
32 երթալ։ Ուստի մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ
կերպ բան կը կանչուրտուէին, վասն զի ժողովքը
շփոթութեան մէջ էր. և շատերը չէին գիտեր թէ
33 ինչ բանի համար ժողոված են։ Եւ բազմութենէ
մէջէն յառաջ բերին Ալեքսանդրոսը, զոր Հրեաները
յառաջ քշեցին. Ալեքսանդրոս ալ ձեռքը շարժե-
34 լով կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ։ Իսկ
երբ գիտցան թէ անիկա Հրեայ է, ամէնը մէկ բերան
գ[illegible]եղած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուրտուէին թէ
35 Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը։ Սակայն տաճա-
պետը դադրեր բազմութիւնը հանդարտեցնելով՝ ըսաւ, Ով
Եփեսացի մարդիկ, ո՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ
Եփեսացւոց քաղաքը *մեծ Արտեմիսի և Դիոսէ ին-
36 կած կուռքին տաճարին պաշտօնեան է։ Ուրեմն այ-
որ անվիճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդար-
37 կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել։ Քանզի
դուք այդ մարդիկը հոս բերիք, որոնք ոչ տաճար կո-
ղոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աստուածուհւոյն հայ-
38 հոյանք ըրեր են։ Ուստի Դեմետրիոս և իրեն
հետ եղած վաճառականները մէկուն հետ բան մը ունին,
դատի օրեր կան ու փոխանորդ ունին. թող
39 իրարու դէմ ամբաստանութիւն ընեն. Իսկ եթէ ու-
րիշ բաներու համար է ձեր պահանջմունքը, օրինա-
40 ւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի։ Վասն զի մենք ալ

*Որոնք, մեծ աստուածուհւոյն

այսօրուան եղածին համար իրրեւ խռովայոյզ մար-
դիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք, քանզի
պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք այս խառն-
ամբոխ բազմութեանը համար պատասխան տալ։
Եւ այսպէս ըսելով ժողովքը արձակեց։

ԳԼ. Ի

1 Եւ աղմուկին դադարելէն ետեւ Պօղոս աշակերտ-
ները իրեն կանչեց, ու հրաժարական ողջոյն տալով
2 ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ։ Եւ այն կողմերը պտը-
տելէ ու շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետեւ
3 նկատա եկաւ։ Եւ հոն երեք ամիս կենալէ ետքը,
Հրեաները իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ ըրին
երբ կ'ուզէր Սուրիա ելլել. անոր համար որոշեց Մա-
4 կեդոնիայէ վերադառնալ։ Ու մինչեւ Ասիա իրեն
հետ կ'երթար Բերիացի [Պիւռոսի որդի] Սոպատրոս,
և Թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկունդոս,
5 և Գայիոս Դերբացի ու Տիմոթէոս, և Ասիացիք, Տիւ-
6 քիկոս ու Տրոփիմոս։ Ասոնք առաջ գացին ու Տրո-
վադայի մէջ մեզի կը սպասէին։ Մենք ալ բազմու-
թիւնակերպի օրերէն ետեւ Փիլիպպէէ նաւեցինք, և հինգ
օրուան մէջ Տրովադա եկանք անոնց քով, ու հոն
եօթը օր կեցանք։
7 Եւ մեկշաբթի օրը երբ *ժողովուր էինք՝ հաց կո-
րելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր, վասն զի հետեւեալ
օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը երկնցուց մինչեւ
8 կէսգիշեր։ Ու շատ լապտերներ կային այն վերի սեն-

*Որոնք, աշակերտները ժողովուր էին

9 եակը՝ ուր մենք ժողոված էինք՝ եւ երիտասարդ
մը, եւտիքոս անուն, պատուհանին վրայ նստած՝
խորունկ քունի մէջ մներ էր. երբ Պօղոս խօսքը
երկնցուց, անկիկ խորունկ քնով քնացած՝ երրորդ
դասիկոնէն վար ինկաւ, ու զանիկա մեռած վերցու-
10 ցին։ Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ ու
գրկեց ըսաւ՝ ու կ'ըսէր, Մի խռովիք, վասն զի ասոր
11 հոգին իր մէջ է։ Եւ վեր ելլելով՝ հացը կարեց ու
կերաւ. ու երկար խօսելով մինչեւ առաւօտ, ետքը
12 ելաւ գնաց։ Եւ այն պատանին ողջ բերին. ու մե-
13 ծապէս մխիթարուեցան։ Իսկ մենք նաւը մտնելով՝
ճամբայ ելանք դէպ ի Ասոն, ուրկէ Պօղոսը պիտի
առնէինք, վասն զի այնպէս ապսպրեր էր, որովհետեւ
14 ինք *ցամաքով պիտի երթար։ Ու երբ Ասոնի մէջ
մեզի հանդիպեցաւ, առինք զանիկա և Միտիլինի
15 եկանք։ Անկէ ալ նաւելով հետեւեալ օրը Քիոսի
դիմաց հասանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու
Էփեսոս Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս օրը Մելիտոս եկանք։
16 Վասն զի Պօղոս մտքը դրեր էր որ նաւով անցնի
Եփեսոսի քովէն, որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամա-
նակ անցնէ, որովհետեւ կ'արագարագ որ եթէ կարելի
է իրեն, Պենտեկոստէին օրը Երուսաղէմ ըլլայ։
17 Եւ Մելիտոսէ †մէջ դրկեց Եփեսոս ու եկեղեցիին
18 երէցները կանչեց։ Ու երբ իրեն եկան, ըսաւ անոնց,
Դուք գիտէք որ այն առաջին օրէն հետէ որ ես Ասիա
եկայ, ի՛նչպէս ձեզի հետ վարուեցայ բոլոր ժամա-
19 նակը. Ամենայն խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայե-
լով, և շատ արցունքով ու փորձութիւններով

*Կամ՝ քալելով

որոնք Հրեից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան.
20 ինչպէս ետեւնուն եւ չկեցայ օգտակար բաներէն
բնաւ մեկը ձեզի ըսուցնելէ, ու ձեզի հրապարակաւ և
21 տան մէջ սորվեցնելէ. Վկայութիւն տալով Հրէից
և Յունաց ալ՝ դէպ ի Աստուած ապաշխարու-
թեան համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ
22 հաւատալին համար։ Եւ հիմա ահա ես հո-
գիով կապուած՝ երուսաղէմ կ'երթամ, և հոն
23 ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր. Միայն
թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ ինձի կը վկայէ
24 ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը
սպասեն։ Բայց ես բանի մը համար հոգ չեմ ըներ, և
իմ անձս պատուական չեմ սեպեր, միայն թէ իմ
ընթացքս ուրախութեամբ կատարեմ, և այն պաշ-
տօնը՝ զոր Տէր Յիսուսէ առի Աստուծոյ շնորհաց
25 աւետարանին վկայ ըլլալու։ Եւ հիմա ահա ես գի-
տեմ որ ա՛լ իմ երեսս պիտի չտեսնէք դուք ամէնդ,
որոնց մէջ պտըտեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
26 քարոզելով։ Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի, որ ես
27 անպարտ եմ ամէնուն արիւնէն։ Վասն զի ետ չկեցայ
28 Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէ։ Ուրեմն
զգուշացէք ձեր անձերուն և բոլոր հօտին, որուն
վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ տեսուչ դրաւ՝ †Աստուծոյ
եկեղեցին հովուելու զոր իր արիւնովը ստացաւ։
29 Գիտեմ որ իմ գաղտուկէս ետքը ձեր մէջ
†յափշտակող գայլեր պիտի մտնեն, որոնք պիտի
30 չխնայեն հօտին։ Եւ ձեզմէ ալ ոմանք մարդիկ պիտի

*Ոմանք, Տէրոջը
†Կամ՝ ձեռնակար

եղլեն, որոնք ծուռ բաներ պիտի խօսին՝ աշակերտ-
31 ները իրենց հետևէն քաշելու համար։ Ուստի ար-
թուն կեցէք, և միաբերնիդ բերէք՝ որ երկու տարի
գիշեր ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցունք-
32 քով խրատելէ։ Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ
ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհաց խօսքին, որ կարող
է շինելու և բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժա-
33 ռանգութիւն տալու։ Մէկու՛ն արծաթին կամ ո-
34 կիին կամ՝ հագուստին չգանկացայ. Դուք ձեզմէ գի-
տէք որ ինծի և ինծի հետ եղողներուն պէտքերը այս
35 ձեռքերս հոգացին։ Ամէն բան ձեզի ցուցուցի, թէ
այսպէս պէտք է աշխատիլ ու տկարներուն օգնու-
թիւն ընել, և միտք բերել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ զի
ինք ըսաւ, Աւելի երանելի է տալը քան թէ առնելը։
36 Եւ երբ զայս ըսաւ, անոնց ամէնուն հետ ծունկի
37 վրայ գալով՝ աղօթք ըրաւ։ Ամէնն ալ աստիճ կու-
լային, ու Պօղոսի պարանոցին վրայ իյնալով՝ զանիկա
38 կը համբուրէին։ Սիրտերնին կը ցաւէր մանաւանդ
այն խօսքին համար՝ որ կ'ըսէր թէ ա՛լ պիտի չտես-
նեն իր երեսը. և զանիկա ճամբայ դրին մինչև
նաւը երթալով։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ու երբ ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք, շիտակ
նաւելով կու եկանք, և միւս օրը Հռոդոս, ու անկէ
2 Պատարա։ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար,
3 ու անոր մէջ մտնելով՝ ճամբայ ելանք։ Եւ երբ Կիպ-
րոս երեւցաւ, զանիկա ձախ կողմերնիս թողելով,
դէպ ի Սիւրիա նաւեցինք և Տիւրոս եկանք, վասն զի

4 նաւը հոն պիտի թափէր էր բեռը։ Եւ աշակերտները
գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Սուրբ Հո-
5 գիով կ'ըսէին Պօղոսի որ Երուսաղէմ չելլէ։ Ու երբ
այն օրերը անցուցինք, ելանք ու կ'երթայինք. ամէնն
ալ կիներով ու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս
մեզ ճամբայ դրին. և ծովեզրը ծունկի վրայ
6 գալով՝ աղօթք ըրինք։ Ու իրարու հրաժարական ող-
ջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
7 դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէ ձգտելով և ծովի ճամ-
բորդութիւնը լմնցնելով՝ Պտողոմայիս հասանք, ու
եղբայրները բարեւելով՝ օր մը անոնց քով կեցանք։
8 Եւ հետեւեալ օրը* անկէ ելանք ու կեսարիա եկանք,
և Փիլիպպոս աւետարանչին տունը մտնելով, որ
9 եօթնէն մէկն էր, անոր քով կեցանք։ Անոր չորս
կոյս աղջիկ ունէր, որոնք մարգարէութիւն կ'ընէին։
10 Եւ երբ հոն շատ օրեր կեցանք, Հրէաստանէ մար-
11 գարէ մը իջաւ Ագաբոս անունով. Ու երբ մեզի
եկաւ, Պօղոսի գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտ-
քերը կապեց, և ըսաւ, Այսպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ.
Ամն մարդը՝ որուն է այս գօտին, այսպէս պիտի
կապեն Հրեաները Երուսաղէմի մէջ, ու հեթանոս-
12 ներուն ձեռքը պիտի մատնեն։ Ու երբ զայս լսեցինք,
ինչ՞ եղեր մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ
13 չելլէ։ Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ, Ի՞նչ կ'ընէք,
կու լաք ու իմ սիրտս կը ճմլէք, քանի որ ես ոչ թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կապուելու,
հապա նաեւ մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յի-
14 սուսի անունը համար։ Եւ երբ ինք մտիկ չընաւ՝

*Ոմանք յաւելցնեն, մենք որ Պօղոսի ընկերներէն էինք

ելլեն, որոնք ծուռ բաներ պիտի խօսին՝ աշակերտ-
31 ները իրենց հետեւէն քաշելու համար։ Ուստի ար-
թուն կեցէք, և միտքերնիդ բերէք՝ որ երեք տարի
գիշեր ու ցորեկ չդադրեցայ ամէն մէկը արցունք-
32 քով խրատելէ։ Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ
ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհաց խօսքին, որ կարող
է շինելու և բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժա-
33 ռանգութիւն տալու։ Մէկո՛ւն արծաթին կամ ո-
34 կիին կամ հագուստին չգանկացայ. Դուք ձեզմէ գի-
տէք որ ինծի և ինծի հետ եղողներուն պէտքերը այ-
35 ձեռքերս հոգացին։ Ամէն բան ձեզի ցուցուցի, թէ
այսպէս պէտք է աշխատիլ ու տկարներուն օգնու-
թիւն ընել, և միտք բերել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ զոր
ինք ըսաւ, Աւելի երանելի է տալը քան թէ առնելը։
36 Եւ երբ զայս ըսաւ, անոնց ամէնուն հետ ծունկի
37 վրայ դալով՝ աղօթք ըրաւ։ Ամէնն ալ աստիկ կո-
ղային, ու Պօղոսի պարանոցին վրայ իյնալով՝ զանիկա
38 կը համբուրէին։ Սիրտերնին կը ցաւէր մանաւանդ
այն խօսքին համար՝ որ կ'ըսէր թէ ա՛լ պիտի չտես-
նեն իր երեսը. և զանիկա ճամբայ դրին մինչեւ
նաւը երթալով։

ԳԼ. ԻԱ

1 Ու երբ ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք, շիտակ
նաւելով կու եկանք, և միւս օրը Հռոդոն, ու անկէ
2 Պատարա։ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար,
3 ու անոր մէջ մտնելով՝ ճամբայ ելանք։ Եւ երբ կիպ-
րոս երեւցաւ, զանիկա ձախ կողմերնիս թողլով՝
դէպ ի Սիւրիա նաւեցինք և Տիւրոս ելանք, վասն զի

4 նաւը հոն պիտի թափէր իր բեռը։ Եւ աշակերտները
գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Սուրբ Հո-
5 գիով կ'ըսէին Պօղոսի որ Երուսաղէմ չելլէ։ Ու երբ
այն օրերը անցուցինք, ելանք ու կ'երթայինք. ամէնն
ալ կիներով ու աղաքներով մինչեւ քաղաքէն դուրս
մեզ ճամբայ դրին. և ծովեզրը ծունկի վրայ
6 գալով՝ աղօթք ըրինք։ Ու իրարու հրաժարական ող-
ջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
7 դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէ վարարելով և ծովի ճամ-
բորդութիւնը լմնցնելով՝ Պտողեմայիս հասանք, ու
եղբայրները բարեւելով՝ օր մը անոնց քով կեցանք։
8 Եւ հետեւեալ օրը* անկէ ելանք ու Կեսարիա եկանք,
և Փիլիպպոս աւետարանչին տունը մտնելով՝ որ
9 եօթնէն մէկն էր, անոր քով կեցանք։ Անոր չորս
կոյս աղջիկ ուներ, որոնք մարգարէութիւն կ'ընէին։
10 Եւ երբ հոն շատ օրեր կեցանք, Հրէաստանէ մար-
11 գարէ մը իջաւ Ագաբոս անունով. Ու երբ մեզի
եկաւ, Պօղոսի գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտ-
քերը կապեց, և ըսաւ, Այսպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ.
Այն մարդը՝ որուն է այս գօտին, այսպէս պիտի
կապեն Հրեաները Երուսաղէմի մէջ, ու հեթանոս-
12 ներուն ձեռքը պիտի մատնեն։ Ու երբ զայս լսեցինք,
աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ
13 չելլէ։ Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ, Ի՞նչ կ'ընէք,
ինձ՞ կու լաք ու իմ սիրտս կը ճմլէք, քանզի
ես ոչ թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կապուելու,
հապա նաեւ մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յի-
14 սուսի անունը համար։ Եւ երբ ինք մեկ չբաւ՝

*Ուրիշ ընդօրինակներուն մէջ՝ մենք որ Պօղոսի ընկերներուն էինք

լուռ կեցանք ու ըսինք, Տէրոջը կամքը թող ըլլայ՝
15 եւ այն օրերէն ետեւ պատրաստուելով երուսա-
16 ղէմ ելանք։ Կեսարացի աշակերտներէն ալ մէկ քա-
նիները մեզի հետ եկան, և Ժղ տարին նախնի աշա-
կերտի մը, Կիպրացի Մնասոնի, որուն քով պիտի
17 կենայինք։ Ու երբ նուռւսաղէմ մտանք, եղբայրները
18 ուրախութեամբ մեզ ընդունեցին։ Եւ հետեւեալ
օրը Պօղոս մեզի հետ Յակոբոսի քով գնաց, ու բոլոր
19 երէցները ալ եկան։ Եւ զանոնք բարեւելով մի ըստ
միոջէ կը պատմէր ինչ որ Աստուած հեթանոսնե-
20 րուն մէջ ըրաւ իր ծառայութիւնովը։ Անոնք ալ
լսելով փառք կու տային *Տէրոջը. և ըսին իրեն, Կ՚
տեսնէս, եղբայր, քանի՛ բիւրաւոր հաւատացեալ
Հրեաներ կան, ու ամէնն ալ օրէնքին նախանձաոյ
21 են։ Բայց քու վրայովդ խմացան թէ դուն բոլոր հե-
թանոսներուն մէջ եղած Հրեաներուն Մովսէսէ
ապստամբել կը սորվեցնես, ըսելով որ տղաքնիդ
չթլփատեն, և սովորութիւններուն համեմատ չվար-
22 ուին։ Արդ ինչ պիտոյ է. անշուշտ բազմութիւն
պիտի ժողովուի, *[illegible] պիտի լսեն թէ եկեր ես։
23 Ուստի այս բանը որ կ՚ըսենք. Մեր քով
չորս մարդ կայ, որոնք իրենց վրայ ուխտ դրած են։
24 Զանոնք առ, իրենց հետ մաքրուէ, և անոնց հա-
մար ծախք ըրէ, որ իրենց գլուխը ածիլեն. որպէս
զի ամէնն ալ գիտնան թէ քու վրայովդ խմացած
բաներնին ոչինչ է, հապա դուն ալ ճղի հետ կը
25 քալես օրէնքը պահելու մէջ։ Բայց հաւատացեալ
հեթանոսներուն համար մենք թուղթ դրկեցինք

*Ոմանք, Աստուծոյ

ընչպէս պատշեցինք, որ անոնք բնաւ այսպիսի բաներ
չպահեն, միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհ-
ուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկու-
26 թենէ։ Այն ատեն Պօղոս այն մարդիկը առաւ, ու
հետեւեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը
մտաւ, մաքրութեան օրերուն լմնալը յուցնելու հա-
մար, մինչեւ որ անոնց ամէն մէկուն համար պա-
տարագ մատուցուեցաւ։
27 Ու երբ եօթը օրերը լմնալու վրայ էին, Ասիացի
Հրեաները զանիկա տաճարին մէջ տեսնելով՝ բոլոր
բազմութիւնը խռովեցուցին, և անոր ձեռք զարկած՝
28 կը կանչէին բուռն, Իսրայելացի մարդիկ, օգնու-
թեան հասէք. սա այն մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժո-
ղովուրդին և օրէնքին ու այս տեղին դէմ բան կը
սորվեցնէ ամէնուն. մինչեւ տաճարին մէջ Յոյներ
29 ալ մտցուց, և այս սուրբ տեղը պղծեց. (Վասն զի
առաջուընէ Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղա-
քին մէջ տեսեր էին, և կը կարծէին թէ Պօղոս զա-
30 նիկա տաճարը մտցուց.) Ու բոլոր քաղաքը շարժե-
ցաւ և ժողովուրդը դիզուեցաւ, ու բռնեցին Պօղոսը
տաճարէն դուրս քաշեցին. և շուտ մը դռները գոց-
31 ուեցան։ Ու երբ անոնք կ՚ուզէին զանիկա սպաննել,
լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ բոլոր
32 Երուսաղէմ իրար անցեր է։ Ան ալ անմիջապէս զին-
ուորներ և հարիւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վա-
զեց. անոնք ալ հազարապետը և զինուորները տես-
33 նելով՝ Պօղոսը ծեծելէ դադարեցուն։ Ան ատեն հա-
զարապետը մօտենալով բռնեց զանիկա, և հրամայեց
34 երկու որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը հարցնէր թէ
անիկա ո՞վ է ու ի՞նչ բերր է։ Եւ բազմութեանը մէ-

ջէն մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը
կանչուըտուէին. իսկ երբ չկրցաւ այն շփոթութենէն
ստոյգը գիտնալ, հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդ
տանին։ Ու երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս պատա-
հեցաւ որ զինուորները վեր վերցնեն զանիկա, ժողո-
վուրդին բռնութեանը համար. վասն զի ժողովուր-
դին բազմութիւնը ետեւէն կ'երթար, ու կ'ըսէին,
Վերցուր ատիկա։ Ու երբ Պօղոս բերդը մտնելա-
վրայ էր, հազարապետին ըսաւ, Արդեօք կարելի՞ է
որ քեզի բան մը խօսիմ։ Ան ալ ըսաւ, Յունարէն
գիտե՞ս. Չէ՞ որ դուն այն եգիպտացին ես, որ այս
օրերէն առաջ չորս հազար *սրիկայ մարդիկ ապստամ-
բեցուցիր, ու անապատը հանեցիր։ Պօղոս ալ ըսաւ
Ես Հրեայ մարդ մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, ոչ թէ
աննշան քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ քե-
զի ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ։
Ու երբ անիկա հրաման տուաւ, Պօղոս աստիճանին
վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին, ու երբ
աղէկ մը լռութիւն եղաւ, Եբրայական լեզուով խօ-
սեցաւ անոնց, ու ըսաւ,

ԳԼ. ԻԲ

1 Մարդիկ եղբայրներ և հայրեր, ինծի մտիկ ըրէք որ
2 հիմա ձեզի պատասխան կու տամ. (Երբ լսեցին որ
Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի
3 լուռ կեցան. Եւ անիկա ըսաւ,) Ես Հրեայ մարդ մըն
եմ Կիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած, և այս քաղաք-

*Յոյն. սիկարեան, այինքն, դաշնակակիր մարդասպան

քին մէջ Գամաղիէլի ոտքը մեծցած, ու մեր հայրենի
օրէնքին ճշդութեամբը պես կրթուած, նախանձաւոր
4 էի Աստուծոյ, ինչպես այսօր դուք ամէնդ էք։ Որ ես
այդ ճամբան հալածեցի մինչեւ ի մահ՝ ինչպես քա-
հանայապետն ալ կը վկայէ ինծի համար, և բոլոր
ծերակոյտը. որմէն թուղթեր ալ առնելով եղ-
բայրներուն Դամասկոս կ'երթայի, որպէս զի հոն
եղածներն ալ կապուած երուսաղէմ բերեմ որ
5 պատժուին։ Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Դամաս-
կոսի մօտեցայ, կէսօրուան դէմ յանկարծակի եր-
6 կինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտիքս. Եւ
գետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի որ ինծի կ'ըսէր,
Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Ես ալ
պատասխանեցի, Ո՞վ ես դուն տէր։ Ան ալ
ինծի ըսաւ, Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ, զոր դուն
7 կը հալածես։ Բայց անոնք որ ինծի հետ էին, լոյսը
տեսան ու վախով լեցուեցան, սակայն ինծի խօսողին
8 ձայնը չլսեցին։ Ես ըսի, Ի՞նչ ընեմ, Տէր. և Տէրը
ինծի ըսաւ, Ելիր գնա Դամասկոս, ու հոն քեզի
պիտի պատուիրեն այն ամէն բաներուն համար, որ սահ-
9 մանուած է որ ընես։ Ու երբ չէի տեսներ այն լոյսին
փառքէն, ինծի հետ եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դա-
10 մասկոս մտայ։ Եւ Անանիա անուն մարդ մը, օրէնքին
համեմատ աստուածավախ, ու Դամասկոս բնակող
բոլոր Հրեաներէն բարի վկայուած, ինծի եկաւ, ու
քովս կայնելով՝ ինծի ըսաւ, Սաւուղ եղբայր, վեր
11 նայէ։ Ես ալ նոյն ժամուն վեր նայեցայ իրեն, և ա-
նիկա ըսաւ, Մեր հայրերուն Աստուածը առաջաւքնէ
քեզ ընտրեց, որպէս զի իր կամքը ճանչնաս ու այն

15 Արդարը տեսանես, և անոր բերնէն ձայն լսես, ճռճռալ
բոլոր մարդոց առջեւ անոր վկայ պիտի ըլլաս այն
16 բաներուն համար, զորոնք տեսար ու լսեցիր։ Եւ
հիմա, ալ ի՞նչ կ'ուշանաս. ելիր, մկրտուէ ու մեղ-
17 քերդ լուա *անոր անունը կանչելով։ Եւ եղաւ որ
երբ Երուսաղէմ դարձայ, ու տաճարին մէջ աղօթք
18 կ'ընէի, մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս,
նէ ղինք տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր, Աճապարեցիր, շուտով
երուսաղէմէ ելիր, վասն զի քու ինծի համար ըրած
19 վկայութիւնդ պիտի չընդունին։ Ես ալ ըսի, Տէր,
իրենք գիտեն թէ ես էի որ քեզի հաւատացող-
ները բանտը կը դնէի, և ժողովարաններուն մէջ կը
20 ծեծէի. Ու երբ քու Ստեփանոս վկայիդ արիւնը կը
թափուէր, ես ինքս ալ ներկայ էի և կամակից էի
*անոր ապանուելուն. ու զանիկա պանողներուն
21 հանդերձները ես կը պահէի։ Եւ ինծի ըսաւ, Գնա,
վասն զի ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի
ղրկեմ։
22 Եւ անոնք մինչեւ այս խօսքը լսին, եղքե
ձայներնին վերցուցին ու ըսին, Վերցուր աշխարհէ
այդպիսի մարդը, քանզի չվայելեր ատոր ողջ ըլալ։
23 Ու երբ կը կանչուըտէին ու հանդերձնին կը նե-
24 տէին և փոշին դէպ ի օդը կը ցանէին, Հազարապետը
հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը մտցնեն, ու ըսաւ
որ ծեծով հարցուփորձ ընեն անոր, որպէս զի գիտ-
նայ թէ ի՛նչ յանցանքի համար անոր դէմ այնպէս
25 կը կանչուըտէին։ Ու երբ կաշի կապերով զինք կա-

*Յոյն., Տէրոջը
†Յոյն. չառնի

պեցին, Պօղոս վերակացու հարիւրապետին ըսաւ,
Արժա՞ն է ձեզի Հռովմայեցի ու չդատապարտուած
26 մարդ մը ծեծել։ Հարիւրապետը երբ այս լսեց, գնաց
հազարապետին պատմեց ու ըսաւ, *Ի՞նչ պիտի ընես,
27 վասն զի այս մարդը Հռովմայեցի է։ Հազարապետն
ալ գալով գնաց ու ըսաւ անոր. Ըսէ ինծի, դուն
28 Հռովմայեցի՞ ես. ան ալ ըսաւ, Այո։ Հազարապետը
պատասխան տուաւ, Ես շատ ստակով ձեռք բերի
այս քաղաքացիութեան իրաւունքը. և Պօղոս
29 ըսաւ, Ես բուն ծագ ձէջ ծնած եմ։ Ու անոնք որ
իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին, շուտ մը ետ կեցան
իրմէ. և հազարապետն ալ վախցաւ, երբ իմացաւ
թէ Հռովմայեցի է, և որովհետեւ զանիկա կապեր էր։
30 Ու հետեւեալ օրը ուզելով որ ճիշտը գիտնայ թէ
ի՛նչ է Հրեաներուն ըրած ամբաստանութիւնը անոր
դէմ, †արձակեց զանիկա, և հրամայեց որ քա-
հանայապետները ու բոլոր ժողովքը ժեկտեղ գան.
և, Պօղոսը իջեցնելով՝ անոնց առջեւ կայնեցուց։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձնելով՝
ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, ես բոլորովին բարի խղճմ-
տանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ մինչեւ
2 այսօր։ Անանիա քահանայապետն ալ հրամայեց
իր քով կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն։
3 Ան ատեն Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած քեզի

*Յոյն., Նայէ ի՛նչ
†Յոյն., կապերէն արձակեց

պիտի զարնէ, ձեփած պատ. և դուն նստեր ես
օրէնքին հակառակ զիս դատելու, և օրէնքէն դուրս
4 հրամա՞ն կ'ընես որ ինծի զարնեն։ Եւ բոլորակը կայ-
նողները ըսին, Ա՞ռաւել ծայրահասարակ կը նա-
5 խատես Պօղոս ալ ըսաւ, Եղբայրներ, չէի գիտեր որ
քահանայապետ է. վասն զի գրուած է, Քու ժողո-
վուրդիդ իշխանին դէմ չարախօսութիւն մի ըներ։
6 Եւ Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը սադուկեցիներ
են ու միւսը փարիսեցիներ, կ'աղաղակէր ժողովքին
մէջ, Մարդիկ եղբայրներ, ես փարիսեցի եմ, փա-
րիսեցիի որդի. մեռելոց յարութեանը յոյսին համար
7 կը դատուիմ։ Ու երբ զայս ըսաւ, փարիսեցւոց և
սադուկեցւոց մէջ երկպառակութիւն ինկաւ, և
8 բազմութիւնը բաժնուեցաւ. Քանզի սադուկեցիք
կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և ոչ հրեշտակ, ոչ
ալ հոգի. բայց փարիսեցիք երկուքն ալ կը դաւա-
9 նեն։ Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ. ու փարիսեցւոց
կողմէն եղող դպիրները ոտքի վրայ ելլելով դէմ կը
կենային ու կ'ըսէին, Մենք այս մարդուն վրայ չու-
րութիւն մը չենք գտներ. Հապա եթէ հոգի մը կամ
10 հրեշտակ մը անոր խօսած է, *Ընդ։ Ու երբ պատմութիւնը
շատցաւ, հազարապետը, վախնալով որ չըլլայ թէ
Պօղոս անոնցմէ պատառուի, զինուորներուն հրաման
ըրաւ որ իջնեն զանիկա անոնց մէջէն յափշտակեն ու
11 բերեր բերեն։ Եւ հետեւեալ գիշերը Տէրը անոր քով
կայնեցաւ ու ըսաւ, Քաջալերուա եղիր, Պօղոս, վասն զի
ինչպէս Երուսաղէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր,
այնպէս պէտք է քեզի որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես։

*Ոմանք. Ա՞ռաւել հետ չմնարանչինք

12 Ու երբ առտու եղաւ, Հրեաներէն ոմանք միաբա-
նեցան, ու ինքզինքնին անէծքի տակ դրին՝ ըսելով
13 որ չուտեն ու չխմեն մինչև որ Պօղոսը սպաննեն։ Եւ
քառասունէ աւելի էին որ այս երդումը իրարու հետ
14 ըրին. Որոնք քահանայապետներուն և ծերերուն գա-
ցին ու ըսին, Անէծքով անիծեցինք անձերնիս որ բան
15 մը չուտենք մինչև որ Պօղոսը սպաննենք։ Ուստի
դուք ժողովքին հետ մեկտեղ հազարապետին լսե-
ցուցէք որ վաղը զանիկա ձեզի իջեցնէ, որպէս թէ
դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր
վրայով. և մենք անոր մօտ գալէն առաջ պատրաստ
16 ենք զանիկա սպաննելու։ Եւ Պօղոսի քրոջ որդին երբ
այս դաւաճանութիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ ու
17 Պօղոսի պատմեց։ Պօղոս ալ հարիւրապետներէն մէկը
իրեն կանչելով ըսաւ, Այս պատանին հազարապե-
տին տար, վասն զի բան մը ունի անոր լսնացնելու։
18 Ան ալ առաւ զանիկա և տարաւ հազարապետին ու
ըսաւ, Բանաւոր կեալ Պօղոս զիս կանչեց, և աղաչեց
որ այս պատանին քեզի բերեմ, որ քեզի խօսելիք
19 ունի։ Եւ հազարապետը անոր ձեռքէն բռնելով
մէկդի գնաց, ու հարցուց թէ ի՞նչ բան ունիս ինծի
20 լսնացնելու։ Եւ անիկա ըսաւ, Հրեաները միաբանե-
ցան քեզի աղաչելու որ վաղը Պօղոսը առաջանը իջեցը-
նես, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն մը
21 ընել անոր վրայով։ Բայց դուն անոնց մի՛ հլնար,
վասն զի անոնցմէ քառասունէ աւելի մարդիկ գա-
նանմուտ եղած են անոր համար, որոնք ինքզինք-
նին անէծքի տակ դրին որ չուտեն ու չխմեն մինչև
22 զանիկա սպաննեն. ու հիմա պատրաստ են, և քու
հրամա՞նիդ կը սպասեն։ Ա՛յն ատեն հազարապետը

պատանին ճանրեց, պատուիրելով թէ Մարդո՛ւ մի
ըսեր որ այս բանը ինձի յայտնուցիր։
23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց ու ըսաւ,
երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք, ու եօթա-
նասուն ձիաւոր և երկու հարիւր գեղարդաւոր,
որպէս զի մինչև Կեսարիա երթան գիշերուան ժամը
24 երեքին. Եւ գրաստներ պատրաստեցէք, որպէս զի
Պօղոսը հեծցնեն ու ապահովութեամբ Փելիքս կու-
25 սակալին տանին։ Եւ թուղթ մը գրեց այս օրինակին
26 պէս. Կղօդիոս Լիւսիաս, պատուականն Փելիքս կու-
27 սակալիդ ողջոյն։ Այս մարդը Հրեաներէն բռնուել
էր, և անոնցմէ պիտի սպաննուէր, իսկ ես զինուորնե-
րով վրայ հասած՝ ազատեցի զանիկա, իմանալով
28 որ Հռովմայեցի է։ Եւ ուզելով գիտնալ՝
որու համար ատոր վրայ ամբաստանութիւն կ'ընէին,
29 իջեցուցի ատիկա անոնց ատեանը. Զոր գտայ ամ-
բաստանուած իրենց օրէնքին վէճերէ՝ և ոչ մահու
կամ կապուելու արժանի
30 յանցանք մը չունէր։ Ու երբ լուր առի որ Հրեաները
այդ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն, իսկոյն
քեզի ղրկեցի, հրամայելով ամբաստանողներուն
ալ՝ որ քու առջեւդ խօսին ատոր վրայով։ Ողջ եղիր։
31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ
32 առին Պօղոսը ու գիշերով Անտիպատրիս տարին։ Եւ
հետեւեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետ եր-
33 թալու, ու իրենք բերդը դարձան։ Անոնք ալ Կեսա-
րիա մտան, ու թուղթը կուսակալին տուին, և Պօ-
34 ղոսը անոր առջեւ կայնեցուցին։ Երբ *կարդաց՝

*Յոյն, կուսակալը կարդաց

հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, և իմանալով որ Կիլի-
35 կիայէ է, Ըսաւ, Պիտի լսեմ քեզի՝ երբ քու ամբաս-
տանողներդ ալ գան. և հրամայեց որ զանիկա
Հերովդէսի պալատը պահեն։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ հինգ օրէ ետքը Անանիա քահանայապետը ծե-
րերուն հետ ու Տերտիւղոս անուն ճարտասանի մը
հետ իջաւ. և ատոնք կուսակալին իմացուցին էրէնց
2 ամբաստանութիւնը Պօղոսի դէմ։ Ու երբ կանչեցին
զանիկա, Տերտիւղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել,
Որովհետեւ քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն,
ու քու խնամքովդ այս ազգին բաներուն ալեկ կար-
3 գադրութիւնը կը վայելենք, Ամեն կերպով ու ամեն
տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով, շնորհակալ ենք, ով
4 պատուական Փելիքս։ Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձ-
րութիւն տամ քեզի, կ'աղաչեմ որ քու քաղցրու-
թիւնովդ մեզի ակնարկ դնես, ու համառօտաբար պիտի
5 խօսիմ։ Վասն զի մենք այս մարդը գտանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրեաներուն որոնք աշխարհի
6 մէջ են, և Նազովրեցւոց աղանդին առաջնորդ. Որ
տաճարն ալ ուզեց պղծել. զոր բռնեցինք ու մեր
օրէնքին համեմատ ուզեցինք դատաստանը ընել.
7 Բայց Լիւսիաս հազարապետը եկաւ մեծ բռնու-
8 թեամբ մեր ձեռքէն առաւ, Եւ հրամայեց որ
անոր դատախազները քեզի գան, զոր դուն քննելով՝
կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ այն ամէն բաննե-
րուն, որոնց համար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք

9 տասը վրայ։ Հրեաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝ ըսին
թէ այդպէս է։
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբ կուսակալը անոր
ակնբարձ որ խօսի,) Գիտնալով որ շատ տարիներէ
հետէ դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի յօժա-
րութեամբ ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պա-
11 տասխան կուտամ. Որովհետեւ կրնաս գիտնալ որ
ես տասներկու օրէ աւելի չէ՝ քանի որ Երուսաղէմ
12 երայ երկրպագութիւն ընելու։ Եւ ոչ տաճարին մէջ
մէկո՛ւն հետ վիճաբանութիւն ընելու վրայ, կամ
բազմութիւնը մէկտեղ ժողված չգտան, ոչ ալ ժո-
13 ղովարաններուն մէջ, եւ ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ
կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար
14 հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի դէմ։ Բայց
զայս կը խոստովանիմ քեզի՝ թէ այն ճանապարհ հա-
15 մեմատ զոր տանը կերձուած կ՚ըսեն, ես այնպէս կը
պաշտեմ իմ հայրենի Աստուածս, հաւատալով այն
ամէն բաներուն որոնք օրէնքին և մարգարէներուն
16 մէջ գրուած են. Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած,
ինչպէս տանք ալ ակնկալութիւն ունին, որ մե-
ռելներուն յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արդա-
17 րներուն և թէ՛ մեղաւորներուն։ Եւ ես այս բանին
համար կը ջանամ, որ ամէն տեսն մնքաբար խղճմ-
տանք ունենամ Աստուծոյ առջեւ ու մարդոց առջեւ,
18 Արդ ես շատ տարիներէ ետեւ եկայ իմ ազգիս ողոր-
19 մութիւններ բերելու ու ընծաներ տալու. Այսպէս
քանի մը Ասիացի Հրեաներ զիս տաճարին մէջ մաք-
րուած գտան, ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբոխով,
20 Որոնց պէտք էր առջեւդ գալ ու ամբաստանութիւն
ընել, եթէ իմ վրայով բնչը- բան մը ունէին։ Կամ

թէ տանք իրենք թող ըսեն, ի՛նչ անիրաւութիւն
21 գտան իմ վրաս, երբ տեսանք կայներ էի. Միայն
թէ այս մէկ խօսքիս համար, որ երբ իրենց մէջ կայ-
ներ էի, կանչեցի թէ Մեռելներուս յարութեանը հա-
22 մար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ։ Եւ Փելիքս *ուր-
իշ անգամ թողուց զանոնք, ըսաւ թէ աղէկ տե-
ղեկութիւն ունէը այն ճամբուն վրայով. ու ըսաւ,
երբ Լիւսիաս հազարապետը հոս իջնէ, պիտի քննեմ
23 ձեր գործը։ Եւ հարիւրապետին հրամայեց որ
զանիկա պահէ, և ընդարձակութիւն տայ, ու իրեն-
ներէն մէկը չարգիլէ անոր ապաստաւորութիւն ընել
կամ անոր քով երթալէ։
24 Եւ քանի մը օրէն եկաւ Փելիքս եկաւ իր Դրուսիլա
կնոջ հետ որ Հրեայ էր, ու Պօղոսը կանչել տուաւ,
և լսեց անկէ այն հաւատքին համար որ Քրիստոս Յի-
25 սուսի վրայ է։ Ու երբ անիկա արդարութեան ու
ժուժկալութեան և գալու դատաստանին վրայով կը
խօսէր, Փելիքս զարհուրելով պատասխան տուաւ,
Դուն հիմա գնա, ու երբ ժամանակ ունենամ, ես
26 քեզ նորէն կը կանչեմ։ Նաև յոյս ունէր որ Պօղոսի
կողմէն իրեն տակ †տրուի, անոր համար շատ ան-
գամ կանչել կուտար զանիկա ու անոր հետ կը խո-
27 սակցէր։ Բայց երբ երկու տարի եղաւ, Փելիքսի տեղ
Պորկիոս Փեստոս եկաւ. Փելիքս ալ Հրեաներուն
շնորհք ընել ուզելով Պօղոսը կապուած թողուց։

---

*Յոյնի, այս բաները լսելով ուրիշ
†Յոյնի, տրուի, որպէս զի զանիկա արձակէ

Գլ. Իե

1 Աւրդ երբ Փեստոս էր էկեսարիա գաւառը հա-
սաւ, երեք օրէն ետև կեսարիայէ երուսաղէմ ելաւ։
2 Եւ քահանայապետը ու Հրեից գլխաւորները անոր
3 իմացուցին էրենց ամբաստանութիւնը Պօղոսի դէմ, ու
կ'աղաչէին իրեն և շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ,
որպէս զի զանիկա երուսաղէմ բերել տայ. ու իրենք
դարան կը պատրաստէին ճամբուն մէջ զանիկա
4 սպաննելու։ Բայց Փեստոս պատասխան տուաւ, որ
Պօղոս կեսարիայի մէջ պահուի, և որ ինք շատ չան-
5 ցած հոն պիտի երթար։ Ուստի ձեզմէ որոնք որ կա-
րող են, ըսաւ, ինծի հետ թող իջնեն, և եթէ այն
մարդուն վրայ յանցանք մը կայ, թող անոր դէմ
6 ամբաստանութիւն ընեն։ Ու հոն *ութ կամ տասը
օրէ աւելի չկենալով՝ կեսարիա իջաւ. ու հետևեալ
օրը առեջնը նստելով՝ հրաման ըրաւ որ Պօղոսը բե-
7 րեն։ Ու երբ անիկա եկաւ, երուսաղէմէ իջնող
Հրեաները անոր բոլորտիքը կայնելով, շատ ու ծանր
ամբաստանութիւններ կը բերէին Պօղոսի դէմ, զո-
8 րոնք չէին կրնար ապացուցանել. Վասն զի Պօղոս պա-
տասխան կու տար թէ Ես ոչ Հրեաներուն օրէնքին,
և ոչ տաճարին, ոչ ալ կայսրին դէմ յանցանք մը
9 ըրած եմ։ Բայց Փեստոս ուզելով որ Հրեաներուն
շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ Պօղոսի ու ըսաւ,
Կ'ուզե՞ս երուսաղէմ ելլել, և հոն այդ բաներուն
10 վրայով իմ առջեւս դատուիլ։ Պօղոս ալ ըսաւ,

*Ո՛հնդ, տասը օրէ աւելի կենալով

կայսրին առեջնը կայներ եմ, ուր պէտք է ինծի
դատուիլ. ես Հրեաներուն անիրաւութիւն մը ըրած
11 չեմ, ինչպէս դուն ալ աղէկ գիտես։ Վանգի եթէ
անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը
ըրած եմ, ես մեռնելէ չեմ քաշուիր, բայց եթէ
չկայ իմ վրաս այն բաներէն մէկն ալ՝ որոնց համար ա-
նոնք ինծի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէ՛կը
չկրնար զիս անոնց շնորհել. Կայսրին կը բողոքեմ։
12 Այն ատեն Փեստոս խորհրդականներուն հետ խօսե-
լով՝ պատասխան տուաւ թէ Կայսրին բողոքեցեր,
Կայսրին պիտի երթաս։
13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետև՝ Ագրիպպաս թա-
գաւորը և Բերնիկէ կեսարիա եկան Փեստոսը ողջու-
14 նելու։ Եւ երբ շատ օրեր հոն անցուցին, Փեստոս Պօ-
ղոսի համար թագաւորին խնդրուց ու ըսաւ, Հա-
մարդ մը կայ զոր Փելիքս բանտարկուած թողուցեր
15 է, Որուն վրայով, երբ երուսաղէմ գացի, քահանա-
յապետները ու Հրեաներուն ծերերը խնդրուցին ին-
ծի, և կը խնդրէին որ անոր դէմ դատապարտու-
16 թեան վճիռ տրուի։ Որոնց պատասխան տուի թէ
Հռովմայեցւոց սովորութիւնը չէ մարդ մը կորսեան
ընորհել, մինչև ամբաստանուածը ամբաստանողները
դիմացը չունենայ, ու այն ամբաստանութեանը պա-
17 տասխան տալու պատեհութիւն չտրուի իրեն։ Ուստի
երբ անոնք հոս հետ հոս եկան, ամենևին չուշացուցի,
հապա հետեւեալ օրը առեջնը նստելով՝ հրամայ
18 ըրի որ մարդը բերեն։ Անոր դատախազները ալ ներ-
կայանալով, իմ կասկած ըրած յանցանքներէս մէ՛կն
19 ալ չտեսան չէին բերեր. Հապա մեկ քանի խնդիր-
ներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ, և Յիսուս

ծնոնով մեռածի մը վրայ, որու համար Պօղոս կ'ը-
20 սեր թէ կենդանի է։ Ու երբ առաքեալներն մէջ էի
այս բաներն քննութեանը վրայով, լսի թէ կ'ուզէին
21 երուսաղէմ երթալ, և հոն այս բաներուն համար
դատուիլ։ Բայց Պօղոս երբ լսեցաւ որ պահուի Վե-
հափառ Կայսրին *դիմաց հղկելու, հրամայեց որ
22 զինք պահեն՝ մինչև Կայսրին ղրկեմ։ Եւ Ագրիպպաս
ըսաւ Փեստոսի, Ես ալ կ'ուզէի այդ մարդը մտիկ
23 ընել. ան ալ ըսաւ, Վաղը մտիկ կ'ընես։
Ու հետեւեալ օրը երբ Ագրիպպաս ու Բերենիկէ
մեծ հանդէսով եկան, ու առեցաւ մտան հազարա-
պետներով և քաղաքին պատուաւոր մարդոցմովը
մէկտեղ, Փեստոս ալ հրամայեց ընելով բերին Պօ-
24 ղոսը։ Եւ ըսաւ Փեստոս, Ագրիպպաս արքայ, և դուք
ալ բոլոր մարդիկ որ մեզի հետ եք, տեսիկա կը տես-
նէք. ասոր վրայով Հրեաներուն բոլոր բազմութիւնը
ինծի ներկայացան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ, ու
կ'աղաղակէին թէ պէտք չէ որ ա՛լ տեսիկա ողջ մնայ։
25 Բայց ես որ հասկցայ թէ անիկա մեռնելու արժանի
բան մը ըրած չէ, և ինք որ Վեհափառ Կայսրին բո-
26 ղոքեց, որոշեցի որ ղրկեմ ղանիկա. Որու համար
հաստատ բան մը չունիմ գրելու իմ տէրոջս. ուստի
տեսիկա ձեր առջև բերի, և մանաւանդ քու առ-
ջեւդ, ով Ագրիպպաս արքայ, որպէս զի քննութիւն
27 ըլլալէ ետև գրելու բան մը ունենամ. Վասն զի ինծի
անվայել կ'երեւնայ որ բանտարկեալ մը ղրկեմ, և
անոր վրայ դրաւած յանցանքները չհիմնցնեմ։

*Յոյն. քննութեանը

Գ Լ. ԻԶ

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի, Հրաման է քեզի որ
դուն քեզի համար խօսիս։ Այն ատեն Պօղոս ձեռքը
2 երկնցնելով իրեն համար պատասխան տուաւ. Հրաշ-
քաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւն-
ներուն համար, ով Ագրիպպաս արքայ, ես զիս երա-
նելի կը սեպեմ, որ այսօր քու առջևդ պատասխան
3 պիտի տամ. Մանաւանդ որ դուն Հրեաներուն բոլոր
սովորութիւնները և խնդիրները աղէկ գիտես, անոր
համար կ'աղաչեմ որ երկայնմտութեամբ ինծի
4 մտիկ ընես։ Արդ իմ մանկութենէս ի վեր իմ ին-
պես ապրելուս, սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջ
5 ըլլալովս, բոլոր Հրեաները տեղեակ են, Թանզի ա-
ռաջուընէ ի վեր զիս գիտեն, (եթէ ուզեն վկայել,)
որ մեր կրօնքին ամենէն զգուշաւոր ճամբուն պես՝
6 փարիսեցի ապրեր եմ. Եւ հիմա ոտքիս կեցեր կը
դատուիմ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստ-
7 մունքին յոյսին համար. Որու, մեր տասներկու ցեղը
անդադար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով, կը յուսան
հասնիլ. Ես այս յոյսին համար Հրեաներէն կ'ամ-
8 բաստանուիմ, ով Ագրիպպաս արքայ։ Ինչ. չհաւա-
տալու բան կ'երեւնայ ձեզի թէ Աստուած մեռել-
9 ները կը յարուցանէ։ Ես ինքս ալ ինծի պարտք կը
սեպեի Յիսուս Նազովրեցիին անուան դէմ շատ բաներ
10 ընել. Ջոր ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և քահանայա-
պետներէն իշխանութիւն առած՝ սուրբերէն շատերը
բանտարկեցի, ու անոնց սպաննուած ատենը հաւա-
11 նութիւն տուի։ Եւ բոլոր ժողովարաններուն մէջ
շատ անգամ զանոնք պատժելով կը բանադատեի

որ հայհոյեն, և անոնց դէմ ատաւիկ կատղած՝ մինչև
12 օտար քաղաքները կը հալածէին։ Ա՛յսպէս երբ Պա-
մեսկոս ալ կ՚երթայի, քահանայապետներէն իշխա-
13 նութիւն ու հրաման առած, կէսօրուան ատեն
ճամբուն վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ
արեւին լուսատուութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծա-
գած, նաև անոնց բոլորտիքը որոնք ինծի հետ կ՚եր-
14 թային։ Ու երբ մենք ամենս գետինը ինկանք, ձայն
մը լսեցի որ Եբրայական լեզուով ինծի կ՚ըսէր,
Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար
15 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել։ Ես ալ ըսի,
Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անկէ ըսաւ, Ես եմ Յիսուս
16 զոր դուն կը հալածես. Բայց ելիր ու ոտքիդ վրայ
կայնէ. վասն զի ասոր համար քեզի երեւցայ, որ
քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու այն
բաներուն զորոնք տեսար ու այն բաներուն որոնց-
17 մով պիտի երեւնամ քեզի, Քեզ ազատելով այդ
ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա քեզ
18 կը ղրկեմ, Անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն
լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն Աստուծոյ
դարձնելու, որպէս զի անոնք մեղքերու թողու-
թիւն առնեն, և սուրբերուն հետ մասնակից ըլլան
19 ինծի հաւատալով։ Ուստի, Ագրիպպաս արքայ, այն
20 երկնային տեսիլքին անհնազանդ չեղայ ես. Հապա
առաջ Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և
բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քա-
րոզեցի որ ապաշխարեն ու Աստուծոյ դառնան. և ա-
21 պաշխարութեան արժանաւոր գործեր գործեն։ Այ՛
պատճառաւ Հրեաները զիս տաճարին մէջ բռնեցին,
22 և կը ջանային որ սպաննեն։ Սակայն Աստուծմէ օգ-

նութիւն հասնելով մինչև այսօր՝ ոչ մեծի եւ ոչ
մեծի վկայութիւն տալով, բան մը չզրուցեցի
այն բաներէն զոր՝ զորոնք մարգարէները և Մով-
23 սէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. Թէ Քրիստոս պիտի
չարչարուէր, և թէ անիկա մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժո-
ղովուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Եւ քանի որ անիկա այսպէս պատասխան կու տար
իրեն Փեստոս, Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կը
խելագարիս, Պօղոս. շատ կարդացողութիւնդ քեզ
25 կը յիմարեցնէ։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես չեմ խելագարիր,
ով պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտութեան և
26 զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ։ Գիտի այս բա-
ները թագաւորը, որուն առջև ես ալ համար-
ձակ կը խօսիմ. քանզի չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ
բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ, վասն զի այս բանը
27 անկիւնի մը մէջ եղած չէ։ Մարգարէներուն կը հա-
ւատաս ո՞, Ագրիպպաս արքայ. գիտեմ որ կը հաւա-
28 տաս։ Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի, Քիչ մնաց որ
զիս համոզես քրիստոնեայ ըլլալու։ Պօղոս ալ ըսաւ,
29 Աստուծմէ կը խնդրէի որ թէ՛ քիչով և թէ՛ շատով,
ոչ թէ միայն դուն, հապա ամենն ալ որոնք այսօր
ինծի կը լսեն, այնպէս ըլլան ինչպէս ես եմ, այս
կապերէն զատ։
30 Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու
31 Բերնիկէ, և անոնք որ իրենց հետ նստեր էին։ Ու
դուրս ելլելէ ետև, իրարու հետ խօսեցան ու ըսին
Թէ Այս մարդը մեռնելու կամ կապուելու արժանի

*Ոմանք, Ես երբ այս բաները ըսաւ, ոտքի

32 բան մը չըներ։ Ագրիպպաս ալ Փեստոսի ըսաւ, Կա-
րելի էր այս մարդը արձակել, եթէ Կայսրին քաղ-
քած չըլլար։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք, Պո-
ղոս և ուրիշ քանի մը կապուտածներ յանձնեցին հա-
րիւրապետի մը, որուն անունը Ցուլիոս էր, Սեբաս-
2 տան գունդէն։ Եւ Ադրամիտտացի նաւ մը մտնելով
ճամբայ ելանք, ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւէինք։
Թեսաղոնիկէէ եղող Արիստարքոս Մակեդոնացի ալ
3 մեզի հետ էր։ Եւ հետեւեալ օրը Սիդոն իջանք. և
Ցուլիոս մարդասիրութիւն ցուցնելով Պօղոսի, ղր-
կման տուաւ որ բարեկամներուն երթայ ու գտնուի
4 գանոնք։ Եւ անկէ ելլելով՝ Կիպրոսի վարի կողմէն նա-
5 ւեցինք հովին դէմ ըլլալուն համար։ Եաքը Կիլի-
կիայի ու Պամփիւլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝
6 Լիկիայի Միւռա *ժայռէը իջանք։ Եւ հարիւրապետը
հոն Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով, որ Իտալիա
7 կ'երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց։ Եւ շատ օրեր
կամաց կամաց նաւելով հազիւ թէ Կնիդոսի քովերը
հասանք. և հովը մեզի դէմ ըլլալով՝ կրետէի վարի
8 կողմէն Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք։ Եւ դժուարու-
անկէ անցնելով տեղ մը եկանք, որ Գեղեցիկ նաւա-
հանգիստ կ'ըսուէր, որու մօտ էր Ղասեա քաղաքը։
9 Ու երբ շատ ժամանակ անցաւ, և նաւին ճամբայ
ելլելն ալ վտանգաւոր էր, ծոմին ատենն ալ արդէն
10 անցած ըլլալով, Պօղոս խրատ կու տար, եւ կ'ըսէր
անոնց, Մարդիկ, ես կը տեսնեմ որ այս նաւին ճամ-

բայ ընելը տուտապանքով ու շատ վնասով պիտի
ըլլայ, ոչ թէ միայն բեռնին ու նաւին՝ հապա մեր
11 անձերուն ալ։ Բայց հարիւրապետը աւելի նաւապե-
տին և նաւավարին մտիկ կ'ընէր՝ քան թէ Պօղոսի
12 խօսքերուն։ Ու որովհետեւ այն նաւահանգիստը ձմե-
մար չէր ձմեռը հոն անցընելու, շատերը խորհեցան
անկէ երթալ, որ թերեւս կարող ըլլան Փիւնիկէ
հասնիլ ու ձմեռը հոն կենալ, որ Կրետէի նաւահան-
գիստ մըն է, ու դէպ ի հարաւ և արեւմտեան հիւսիս
13 կը նայի։ Ու երբ հարաւային մեղմ հով մը փչեց,
կարծելով թէ իրենց դիտաւորութիւնը հասեր են,
14 ճամբայ ելան ու Կրետէի քովերէն կ'անցնէին։ Եւ
շատ առեն չանցած՝ մրրկալից հով մը ելաւ անոր
15 դէմ, որ Եւրակիկլոն կ'ըսուի։ Երբ նաւը յափշտակ-
ուեցաւ և հովին դէմ չկրցաւ դիմանալ, թող
16 տուած կ'երթայինք կու գայինք։ Եւ դէպ ի փոքր
կղզիի մը հասնելի կողմը դիմելով, որ Կլօփա կ'ը-
17 սուէր, հազիւ կրցանք մակոյկը բռնել. Զոր աւելն ու
օգնութիւններ գործածելով՝ նաւը տակէն կապեցին.
և վախնալով որ չըլլայ թէ *յորձանուտը իյնան, ա-
ռագաստը իջեցուցած՝ այնպէս կ'երթային ու կու
18 գային։ Եւ որովհետեւ մեծապէս ալէկոծութեան մէջ
19 էինք, հետեւեալ օրը բեռները գուրս նետեցին, Ու եր-
րորդ օրը նաւին գործիքները ձեռքովնիս գուրս նե-
20 տեցինք։ Ու երբ շատ օրեր ոչ արեւ ոչ ալ աստղեր
կ'երեւնային, և փոթորիկը քիչ չէր մեր վրայ, ալ
21 ապրելուվին մեր ազատուելու յոյսը վերցաւ։ Եւ որով-
հետեւ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, այն ատեն Պօ-

*Կամ, ծանծաղուտը

ղոս անոնց մէջ կայնելով՝ ըսաւ, Ով մարդիկ, պէտք
էր ձեզի որ ինծի մտիկ ընէիք ու Կրետէէ չելլէիք, և
22 այս տառապանքը ու վնասը չքաշէիք։ Ու հիմա ձեզ
կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք, քանզի ձեզմէ մէկ՛ն
անձին վնաս մը պիտի չըլլայ, բայց միայն նաւին։
23 Վասն զի այս գիշեր երեւցաւ ինծի հրեշտակը այն
24 Աստուծոյն, որուն եմ ես և զոր կը պաշտեմ՝ ես
ըսաւ, Մի վախնար, Պօղոս, կայսրին դիմաց պէտք է
որ ելլես դուն. և տես Աստուած քեզի շնորհեց այն
25 ամէնը, որոնք քեզի հետ նաւին մէջ են։ Ուստի,
մարդիկ, սիրտ առէք, վասն զի ես կը հաւատամ
Աստուծոյ՝ որ այսպէս պիտի ըլլայ, ինչպէս ինծի
26 զրուցուեցաւ. Միայն թէ պէտք է որ կղզի մը իյնանք։
27 Ու երբ տասնըչորսերորդ գիշերն էր որ Ադրիական
ծովուն մէջ կը տարուբերէինք, կէսգիշերին նաւա-
28 վարները կը կարծէին թէ երկրի մը մօտենցեր են. ու
գնատակը ձգելով՝ քսան գրկաչափ գտան. ու քիչ
մըն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տես-
29 նըհինգ գրկաչափ գտան։ Ու վախնալով որ չըլլայ
թէ քարտ տեղեր իյնան, ետեւէն կողմէն չորս խա-
րիսխ ձգեցին, և առտուս ըլլալուն կը փափաքէին
30 Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը
ծովը իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ առջի
31 կողմէն ալ խարիսխներ պիտի ձգեն։ Բայց Պօղոս
ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն, Եթէ ա-
տոնք նաւին մէջ չկենան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ։
32 Այն ատեն զինուորները մակոյկին նշանները կար-
33 ցին, և թողուցին որ դուրս իյնայ։ Ու երբ առտուս ըլ-
լալու վրայ էր, Պօղոս կ՛աղաչէր ամէնուն որ կեր-
34 ակուր ուտեն, ըսելով, Այսօր տասնըչորս օր է որ

դուք սպասելով անօթի մնացեր էք, ու բան մը կե-
ր ած չէք. Ուստի կ՛աղաչեմ ձեզի որ կերակուր ու-
տէք, վասն զի այս ալ ձեր ազատութեանը համար է.
քանզի ձեզմէ մէկ՛ն գլխէն մազ մը պիտի չկոր-
35 սուի։ Եւ այսպէս ըսելով՝ հաց առաւ, ու ամէնուն
առջեւ Աստուծմէ գոհացաւ, և կոտրելով սկսաւ ու-
36 տել։ Եւ ամէնն ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կե-
37 րակուր կերան։ Եւ նաւին մէջ ամէնս երկու հար-
38 իւր հոգի էինք։ Երբ կշտացան կերակուրով, նաւը թեթեւցուցին՝ ցորենը ծովը
թափելով։
39 Ու երբ առաւտս եղաւ, ցամաքը չէին ճանչնար,
միայն թէ ծոց մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ունէր,
ու կը խորհէին որ եթէ կարելի է նաւը անոր մէջ
40 մտնեն։ Եւ խարիսխները կտրելով ծովը ձգեցին, ու
ղեկերուն կապերը թուլցուցին, և առագաստը հա-
վին բանալով՝ դէպ ի այն ծովեզերքը կ՛երթային։
41 Եւ այնպիսի տեղ մը իյնալով որուն երկու կողմը
ծով էր, նաւը նստեցուցին. և նաւին առջեւի կողմը
խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ետեւի կողմը սկիզբներուն
42 սաստկութենէն կը քակուէր։ Զինուորներն ալ խոր-
հուրդ ըրին որ կապուածները սպաննեն, որ չըլլայ
43 թէ մէկը լողալ ու փախչի։ Բայց հարիւրապետը, որ
Պօղոսը ազատել կ՛ուզէր, որդիկից զանոնք այն խոր-
հուրդէն, և հրամայեց ըրաւ թէ որոնք որ կրնան լո-
ղալ, թող անոնք առաջ նետուին ու ցամաքը ելլեն.
44 Եւ մնացածները, ոմանք տախտակներով և ոմանք
նաւին ոչխէ բաներովը. և այսպէս ամէնը ազատե-
ցան, ցամաք ելան։

ԳԼ. ԻԸ

1 Ու երբ ազատեցան, գիտցան որ պաշն կղզին անունը
Մելիտէ էր. և բարբարոսները քիչ մնդգտարութիւն
2 չցուցին մեզի. վասն զի կրակ վառեցին, և մեզ
ամէնս ալ ընդունեցին՝ մեր վրայ հասած անձրեւին
3 համար ու ցուրտին համար։ Ու երբ Պօղոս շատ մը
խոխ ժողվեց և կրակին վրայ դրաւ, տաքութենէն
4 իժ մը ելաւ, անոր ձեռքը բռնեց։ Բարբարոսներն ալ
երբ պաշն գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝
իրարու կ'ըսէին, Անշուշտ սպիկս մարդասպան մըն
է, որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ, բայց իրաւունքը
5 թող չտուաւ որ պաղի։ Իսկ անիկա գազանը կրա-
6 կին մէջ թօթվելով՝ իրեն ջնաս մը չեղաւ։ Ու անոնք
կը սպասէին որ անիկա ուռնայ, կամ յանկարծակի
մեռած կ'ինայ. բայց երբ շատ մը սպասեցին, ու տե-
սան որ իրեն ջնաս մը չեղաւ, կարծիքնին փոխելով
7 կ'ըսէին թէ աստուած մըն է։ Եւ պաշն տեղին բոլոր
տէրը կղզիին գլխաւոր մարդուն ագարակները կային,
որուն անունը Պողղիոս էր, որ մեզ ընդունեց և երեք
8 օր հիւրասիրութեամբ իրեն քով պահեց։ Ու եղաւ
որ Պողղիոսի հայրը կերմով ու թանչքով հիւանդա-
ցած պառկած էր. ու Պօղոս անոր քով մտաւ, և ա-
ղօթք ընելով ձեռքերը անոր վրայ դրաւ ու բժշկեց
9 զանիկա։ Ու երբ սպիկս եղաւ, ուրիշ հիւանդներ,
որոնք պաշն կղզիին մէջ էին, կու գային և կը բժըշ-
10 կուէին. Որոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատ-
ուեցին, ու մեր երթալուս ատենը պէտք եղած բա-
ները տուին։
11 Եւ երեք ամիսէն ետև Աղեքսանդրացի նաւով մը

ձմեռած ելանք, որ ձմեռը պաշն կղզին անցուցեր էր,
12 ու Դիմոկուրացւոց նշանը ունէր։ Եւ Սիրակուսա
13 իջնելով՝ երեք օր հոն կեցանք։ Անկէ ալ պտոյտ մը
ընելով՝ Հռեգիոն հասանք. և մէկ օրէն ետև երբ
14 հարաւ փչեց, երկրորդ օրը Պուտիողս եկանք։ Ու հոն
եղբայրներ գտանք, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր
15 իրենց քով մնանք. ու ետքը Հռովմ ելանք։ Եւ անկէ
եղբայրները, երբ մեր վրայով լսեցին, մեզ դիմաւո-
րելու ելան մինչեւ Ապիոսի վաճառանոցը ու Երեք
պանդոկները. և Պօղոս զանոնք տեսնելով՝ գոհու-
թիւն տուաւ Աստուծոյ և սիրտ առաւ։
16 Ու երբ Հռովմ մտանք, հարիւրապետը կապուած-
ները զօրապետին յանձնեց. իսկ Պօղոսի հրաման
եղաւ որ իր պահապան զինուորին հետ զատ կենայ։
17 Ու եղաւ որ երեք օրէն ետև անիկա Հրեից գլխաւոր-
ները կանչեց. ու երբ միկտեղ եկան, ըսաւ անոնց,
Մարդիկ եղբայրներ, ես ժողովուրդին կամ հայրե-
նական սովորութիւններու դէմ բան մը չըրած,
երուսաղէմէ կապուած՝ Հռովմայեցւոց ձեռքը մտա-
18 նուեցայ. Որոնք երբ զիս քննեցին, ուզեցին որ ար-
ձակեն, վասն զի իմ վրաս մեռնելու յանցանք մը
19 չկար։ Բայց երբ Հրեաները հակառակ կեցան, պէտք
եղաւ որ կայսրին բողոքեմ, ոչ թէ իմ ազգիս դէմ
20 ամբաստանութիւն մը ունեցողի պէս։ Ուստի այս
պատճառաւ աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօ-
սիմ. վասն զի Իսրայէլի յոյսին համար ես այս շղթան
21 վրաս ունիմ։ Անոնք ալ ըսին իրեն, Մենք քու վրա-
յովդ Հրեաստանէ ոչ թուղթեր առինք, և ոչ եղ-
բայրներէն մեկը հոս գալով՝ քու վրայովդ չարաս-
22 թիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ։ Բայց կ'ուզենք

որ քեզմէ լսենք թէ դուն ի՛նչ միտքի վրայ եւ
վասն ի՞նչ ուզդ աղանդին վրայով տեղեկացած
23 ենք՝ որ ամէն տեղ ատոր դէմ կը խօսին։ Ու օր մը
որոշելով անոր, շատերը անոր գացին իր բնակած
տեղը, որոնց Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը ծա-
նուցանէր վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք
Յիսուսի վրայով Մովսէսի օրէնքէն ու մարգարէնե-
24 րէն՝ առաւօտուընէ մինչեւ իրիկուն։ Եւ ոմանք կը հա-
ւատային ըսածներուն, ու ոմանք չէին հաւատար։
25 Եւ իրարու հետ չմիաբանած՝ գացին, երբ Պօղոս
խօսք մը ըսաւ, թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր
26 հայրերուն, Եսայի մարգարէին ձեռքով, եւ ըսաւ,
Գնա այս ժողովուրդին ու ըսէ, Լսելով պիտի լսէք
ու չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտես-
27 նէք. Վասն զի այս ժողովուրդին սիրտը թանձրա-
ցաւ, և իրենց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքեր-
նին գոցեցին, որ չըլլայ թէ իրենց աչքերովը տեսնեն,
ու ականջներովը լսեն, և սիրտերովը լմնանան, ու
28 դարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք։ Ուստի յայտնի
ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսնե-
29 րուն զրկուեցաւ, և անոնք մտիկ պիտի ընեն։ *Ու երբ
զայս զրուցեց, Հրեաները դուրս ելան, շատ վիճաբա-
նութիւն ունենալով իրենց մէջ։՝
30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով լուռնած տունը
31 կեցաւ։ Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ՚ընդունէր՝
32 Կը քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և Տէր
Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուելու կը
սորվեցնէր ամենայն համարձակութեամբ։

*Ոմանք լսէին այս 29 համարը

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, առաքեալ ըլ-
լալու կանչուած, Աստուծոյ աւետարանին համար
2 որոշուած, (Որ առաջուընէ իր մարգարէներուն ձեռ-
3 քով սուրբ դիրքերով խոստացաւ,) Իր Որդւոյն մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով, որ մարմնի կողմանէ
4 Դաւիթի սերունդէն եղաւ, Որ սրբութեան հոգիին
կողմանէ Որդի Աստուծոյ յայտնուեցաւ զօրու-
5 թեամբ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելով. Որով
ընդհ և առաքելութիւն առինք՝ հաւատքի հնա-
զանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր
6 անուանը համար։ Որոնց մէջ դուք ալ Յիսուս Քրիս-
7 տոսի կանչուածներն էք. Ձեր ամէնուն որ Հռոմիոյ
մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուդ, սուրբ ըլլալու
կանչուածներուդ, շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի
Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
8 Նախ կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս Քրիս-

տոմի ձեռքով ձեր ամենուն համար, որ ձեր հա-
9 ւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի։ Քանզի վկայ է
ինծի Աստուած, զոր ես կը պաշտեմ իմ հոգիովս ա-
10 նոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, թէ ինչպէս անդա-
դար ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն իմ աղօթքներուս
մէջ խնդրելով՝ որ թերեւս անգամ մը Աստուծոյ
կամքովը ինծի յաջողութիւն մը բլլայ ձեղի գալու։
11 Քանզի կը փափաքիմ ձեզ տեսնել, որ ձեղի հոգեբ
12 շնորհք մը հաղորդեմ, որպէս զի հաստատուիք. Այ-
ինքն ձեղի հետ ես ալ մխիթարակից բլլամ իմ ա-
13 ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցով։ Սակայն չեմ ու-
զեր որ չգիտցող բլլաք, եղբայրներ, որ շատ անգամ
ուղեցի գալ ձեզի, և մինչեւ հիմա արգիլուեցայ)
որպէս զի ձեր մէջ ալ պտուղ մը ունենամ. ինչպէ
14 ուրիշ հեթանոսներու մէջ ալ։ Յոյներուն ու բար-
բարոսներուն, իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ
15 պարտական եմ։ Ուստի որչափ որ ձեռքէս կու գայ
յօժարութիւն ունիմ ձեզի ալ, որ Հռովմայ մէջ եմ
16 աւետարանը քարոզելու։
Վասն զի ես ամենեւ չեմ ամչնար *աւետարանէ
քանզի Աստուծոյ զօրութիւնն է այն բոլոր հաւա-
տացեալներուն փրկութեան համար, առաջ Հրեա-
17 յին ու ետքը Յոյնին։ Վասն զի անով Աստուծոյ ար-
դարութիւնը, որ է հաւատքէն, հաւատքի համար
կը յայտնուի. ինչպէս գրուած է թէ Արդարը հա-
ւատքէն պիտի ապրի։
18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և անի-

*Ոմանք, Քրիստոսի աւետարանը

րաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտութիւնը անի-
19 րաւութեամբ բռներ են։ Վասն զի Աստուծոյ վրա-
յով գիտնալու բանը իրենց մէջ յայտնի է, որով-
20 հետեւ Աստուած անոնց յայտնեց։ Քանզի աներ-
եւոյթ բոնները աշխարհի սկիզբէն ստեղծուածնե-
րովը կ'իմացուին, կը տեսնուին, այսինքն է իր
մշտնջենաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
21 որպէս զի անպատասխանի մնան։ Վասն զի իրենք
զԱստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս չփառաւորե-
ցին կամ շնորհակալ չեղան. հապա իրենց խոր-
հուրդներուն մէջ ունայնացան, և *սիրտերնին ան-
22 մտութիւնով խաւարեցաւ։ Իրենք իմաստուն ենք՝
23 ըսելով չիմարեցան. Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը
փոխեցին, նմանցնելով եղծանելի մարդու և թռչուն-
ներու ու չորքոտանիներու և սողուններու պատկերին։
24 Անոր համար Աստուած ալ պղծութեան մատնեց
զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկութիւններովը՝ իրենց
25 մարմինները իրենց մէջ խայտառակելու. Որոնք Աս-
տուծոյ ճշմարտութիւնը սուտի հետ փոխեցին, ու
երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուած-
ներուն քան թէ Ստեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ
26 է։ Ամէն։ Անոր համար Աստուած զանոնք անարգ
կիրքերու մատնեց, որ իրենց էգերը անգամ բնական
27 պէտքը բնութեան դէմ եղող վերածով փոխեցին։ Նոյն-
պէս ալ արուները կնոջ բնական պէտքը թողուցած՝
իրենց ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան.
արուները արուներու հետ խայտառակութիւն կը
գործէին, և իրենց մոլորութեանը վայելած հատուցումը

*Ցետն. անմիտ սիրտերնին

28 իրենց վրայ կ'ընդունէին։ Եւ որովհետեւ չուզեցին
զԱստուած էջերնոյ գիտութեանը մէջ պահել, Աստ-
ուած ալ զանոնք անարգ խորհուրդներու մատնեց
29 անվայել բաներ ընելու։ Որոնք լեցուած էին ամէն
անիրաւութիւնով, պոռնկութիւնով, անղգամու-
թիւնով, ագահութիւնով, չարութիւնով, նախան-
ձով լեցուն, մարդասպանութիւնով, հակառակու-
թիւնով, նենգութիւնով, չարասրտութիւնով, Ե՛ւ
30 քսուներ, Զարպաճողներ, զԱստուած ատողներ, նա-
խատողներ, հպարտներ, ամբարտաւաններ, չար բա-
31 ներ հնարողներ, ծնողաց անհնազանդներ, Անմիա-
ներ, ուխտ չպահողներ, անգութներ, անխնայներ
32 անողորմներ։ Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դատաս-
տանը, թէ անոնք որ այսպիսի բաներ կ'ընեն՝ մահ-
ուան արժանի են, ոչ թէ միայն այն բաները կ'ը-
նեն, հապա ընողներուն հաւանութիւն ալ կու տան։

ԳԼ. Բ

1 Ո՛ւստի, ով մարդ, ով որ ըլլաս դուն որ կը դատես,
պատասխան չունիս տալու. քանզի ինչ բանով ո՛
ուրիշը կը դատես, անո՛վ քու անձդ կը դատապար-
տես. վասն զի դուն ալ որ կը դատես՝ նոյն բաները
2 կ'ընես։ Բայց գիտենք որ Աստուծոյ դատաստանը
ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ՝ անոնց վրայ՝ որ այնպիսի
3 բաներ կը գործեն։ Ա՛րդ, ով մարդ, դուն որ այսպիսի
բաներ ընողները կը դատես, և դուն նոյն բաները
4 կ'ընես, զայս միտքդ կ'անցնէ՞ թէ դուն Աստու-
ծոյ դատաստանէն ազատ պիտի մնաս. Կամ թէ ա-

նոր անչափ քաղցրութիւնը և համբերութիւնը ու
երկայնամտութիւնը՝ կ'արհամարհէ՞ս, չգիտնալով
որ Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ դէպ ի ապաշ-
5 խարութիւն կ'առաջնորդէ։ Բայց դուն քու խստա-
թիւնովդ և անզղջ սրտովդ քու անձիդ բարկու-
թիւն կը դիզես՝ բարկութեան և Աստուծոյ արդար
6 դատաստանին յայտնութեանը օրուանը համար։ Որ ա-
մէն մէկուն իր գործերուն փոխարէնը պիտի հատու-
7 ցանէ. Յաւիտենական կեանք՝ անոնց որոնք բարի
գործերու մէջ համբերութեամբ յաւատարելով
8 փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը խնդրեն. Բայց
անոնց որ հակառակ են, և ճշմարտութեան անհնա-
զանդ ու անիրաւութեան հնազանդած՝ պիտի ըլլայ
9 բարկութիւն և սրտմտութիւն, նեղութիւն և տա-
ռապանք ամէն մարդու վրայ որ չար կը գործէ, առաջ
10 Հրեային ու եղբը Յունին։ Իսկ փառք ու պատիւ և խա-
ղաղութիւն այն ամէնուն որ բարի կը գործէ, առաջ
11 Հրեային ու եղբը Յունին։ Վասն զի Աստուծոյ քով
12 աչառութիւն չկայ։ Քանզի անոնք որ առանց օրէնքի
մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի կորսուին, և
անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գործեցին, օրէնքով
13 պիտի դատուին, (Վասն զի չ՚ Թէ օրէնքը լսողները
Աստուծոյ առջև արդար են, հապա օրէնքը կատա-
14 րողները պիտի արդարանան։ Քանզի հեթանոսները,
որոնք օրէնք չունին, երբ բնականաբար օրէնքին գոր-
ծերը կը գործեն, օրէնք չունենալով՝ իրենց անձե-
15 րուն օրէնքը եւս իրենք կ'ըլլան։ Որոնք օրէնքին
գործը իրենց սրտին մէջ գրուած կը ցուցնեն իրենց
խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խորհուրդ-
ներուն իրար յանդիմանելովը կամ իրաւունք տա-

16 լսվը,) Ա՛յն օրը երբ Աստուած մարդոց ծածուկ
բաները պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով՝ իմ
ւարոյկ աւետարանիս համեմատ։
17 Ա՛հա դուն Հրեայ ըսուիս ես, և օրէնքին կռթնիս
18 ես, ու Աստուծով կը պարծենաս, եւ ՚ՆՈՐ կամքը
գիտես, ու տարբեր բաները կը զանազանես՝ օրէնքէն
19 խրատուած ըլլալով. Եւ քու անձիդ վրայ վստահու-
թիւն ունիս՝ թէ կոյրերուն ուղեցոյց ես, խաւա-
20 րածներուն լոյս, Անմիտներուն խրատ ուսուցիչ, տղա-
յոց վարժապետ, և թէ գիտութեան ու ճշմարտու-
21 թեան կերպարանքը օրէնքէն ունիս։ Իսկ արդ՝ դուն
որ ընկերիդ կը սորվեցնես, քու անձիդ չե՞ս սորվե-
ցներ. որ կը քարոզես գողութիւն չընել, կը գողց-
22 նա՞ս։ Որ կ'ըսես շնութիւն չընել, շնութի՞ւն կ'ընես.
որ կը գզուիս կուռքերէն, սրբապղծութի՞ւն կ'ընես.
23 Որ օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլլալով
24 զԱստուած կ'անարգե՞ս։ Վասն զի Աստուծոյ անունը
ձեր պատճառաւ հեթանոսներուն մէջ կը հայհոյ-
ւսի, ինչպէս գրուած է։
25 Արդ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ, եթէ օրէնքը
պահես. իսկ եթէ օրէնքին դէմ յանցաւոր ես, քու
26 թլփատութիւնդ անթլփատութիւն եղաւ։ Ուստի
եթէ անթլփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պա-
հէ, չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն
27 պիտի սեպուի։ Եւ ի բնէ եղած անթլփատութիւնը
օրէնքը կատարելով՝ պիտի դատապարտէ քեզ, որ
գիրով ու թլփատութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես։
28 Վասն զի Հրեայ չէ ան որ դրսուանց է, և թլփատու-
29 թիւն չէ այն որ դրսուանց մարմնով է. Հապա
Հրեայ ան է որ ներսուանց է, և թլփատութիւն՝

սրտինը հոգիով, ու ոչ թէ գրով, որուն գովու-
թիւնը ոչ թէ մարդոցմէ է, հապա Աստուծմէ։

Գ.

1 Ուրեմն Հրեան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ թլփա-
2 տութենէն ի՞նչ շահ կայ։ Շատ՝ ամէն կերպով. ա-
մէնէն առաջ այն՝ որ Աստուծոյ պատգամները անոնց
3 հաւատացուեցան։ Ինչո՞ւ եթէ անոնցմէ ոմանք չհա-
ւատացին, ի՞նչ. միթէ անոնց անհաւատութիւնը
Աստուծոյ հաւատարմութիւնը կը խափանէ՞ր. քա՛ւ
4 լիցի։ Սակայն Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, և բո-
լոր մարդիկ՝ սուտ։ինչպէս գրուած է, Որպէս զի քու
խօսքերուդ մէջ արդար ըլլաս, և դատուելու առնդ-
5 դուն յաղթես։ Ուրեմն եթէ մեր անիրաւութիւնը
Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցնէ, ի՞նչ
ըսենք. միթէ անիրա՞ւ է Աստուած որ էր բարկու-
6 թիւնը մեր վրայ կը բերէ. (Մարդկօրէն կ'ըսեմ.)
քա՛ւ լիցի. ապա թէ ոչ՝ ի՞նչպէս Աստուած պիտի
7 դատէ աշխարհը։ Վասն զի եթէ Աստուծոյ ճշմար-
տութիւնը իմ սուտութենովս կ'աւելնայ իր փառքին
համար, ալ ես ինչո՞ւ մեղաւորի մը պէս կը դատ-
8 ուիմ։ Եւ ինչո՞ւ հարկ պէտ չէ ըսել, (ինչպէս ոմանք
մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով կ'ըսեն թէ մենք
կ'ըսենք,) Չարը գործենք որպէս զի բարին գայ. որոնց
դատապարտութիւնը իրաւունքով է։
9 Ուստի ալ ի՞նչ ընե՞ք. բանով մը աւելի՞ ենք հեթանո-
սներէն. իրաւ որ բանով մըն ալ չենք. վասն զի առաջ
մեղադրեցինք Հրեաներուն և հեթանոսները թէ ամէնը
10 մեղքի տակ են. Ինչպէս գրուած է թէ Արդար մը

11 չկայ, և ոչ մէկ. Մէկը չկայ որ հասկնայ, մէկը չկայ
12 որ զԱստուած փնտռէ։ Ամէնը խոտորեցան, մէկտեղ
անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ,
13 մէկ ալ չկայ։ Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է,
իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան, իժերու թոյն կայ
14 անոնց շրթունքներուն տակ. Անոնց բերանը անէծ-
15 քով ու դառնութիւնով լեցուն է. Անոնց ոտքերը
16 շուտ են արիւն թափելու. Կործանումն և թշուա-
17 ռութիւն կայ իրենց ճամբաներուն մէջ. Եւ խաղա-
18 ղութեան ճամբան չճանչցան։ Աստուծոյ վախը չկայ
19 անոնց աչքերուն առջեւ։ Սակայն գիտենք որ օրէնքը
ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ՝ որպէս զի ամէն բերան գոցուի, և բոլոր աշխարհ դա-
20 տապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջեւ։ Վասն զի անոր
առջեւ մարմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գոր-
ծերովը, քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը։
21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդարա-
թիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մարգարէներէն
22 վկայուած ըլլալով. Այսինքն Աստուծոյ արդարու-
թիւնը, որ Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն է, ամէն
հաւատացողներուն ու անոնց ամէնուն վրայ կ'ըլլայ,
23 քանզի խորութիւն չկայ։ Վասն զի ամէնը մեղք
24 գործեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակսած են։ Եւ
անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան Քրիստոս Յիսու-
25 սով եղած փրկութիւնովը. Զոր առաջադրեց սահմա-
նեց Աստուած՝ քաւութիւն ըլլալու անոր արիւնին
հաւատքով, Աստուծոյ երկայնմտութեան առեն-
ները առաջքնէ գործուած մեղքերուն թողութիւն
26 տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու համար. Այս-
ինքն իր արդարութիւնը այս ժամանակին մէջ ցու-

ցընելու համար, որպէս զի ինք արդար ըլլայ, և ար-
27 դարացնէ Յիսուսի հաւատքէն եղողը։ Ուրեմն ո՞ւր
պարծենալը. խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործե-
28 րո՞ւ օրէնքէն. ոչ, հապա հաւատքի օրէնքէն։ Վասն
զի կը սեպենք թէ մարդ հաւատքով կ'արդարանայ
29 առանց օրէնքին գործերուն։ Միթէ Աստուած միայն
Հրեաներո՞ւն է ու հեթանոսներուն չէ՞. այո, հեթա-
30 նոսներուն ալ։ Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ
թլփատութիւնը հաւատքէն կ'արդարացնէ, և ան-
31 թլփատութիւնը՝ նոյն հաւատքով։ Ուստի մենք հա-
ւատքով օրէնքը կը խափանե՞նք. քա՛ւ լիցի. Հապա
օրէնքը կը հաստատենք։

ԳԼ. Դ

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աբրահամ մեր
2 նահապետը մարմնի կողմանէ։ Վասն զի եթէ Աբրա-
համ գործով արդարացած ըլլար, էր-ուշնէկ պար-
3 ծանք կ'ունենար, բայց ոչ թէ Աստուծոյ առջեւ։
Քանզի գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Աբրահամ Աստուծոյ հա-
ւատաց, և այն իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ։
4 Բայց ան որ գործ մը կ'ընէ, վարձքը շնորհքէ եղած
5 չսեպուիր անոր, հապա պարտքէ։ Իսկ ան որ չգոր-
ծեր, բայց կը հաւատայ անոր որ ամբարիշտը կ'ար-
դարացնէ, անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն կը
6 սեպուի, ինչպէս Դաւիթ ալ կը գրուցէ այն մար-
դուն երանութիւնը, որու Աստուած արդարութիւն
7 կը սեպէ առանց գործերու։ Երանի՛ անոնց, ո՛ր-
ոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մեղ-
8 քերը ծածկուեցան։ Երանի՛ այն մարդուն որու մեղք

9 չսեպեր Տէրը՝ Ասոյ այս երանութիւնը թլփատու-
թեա՞ն վրայ է, թէ անթլփատութեան վրայ ալ՝
քանզի կ՚ըսենք թէ Հաւատաքը Աբրահամի արդա-
10 րութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն ինչպէս սեպուեցաւ՝
թլփատութեա՞ն մէջ եղած ատենը, թէ անթլփա-
տութեան մէջ. ոչ թէ թլփատութեան մէջ, հապա
11 անթլփատութեան։ Ու նշանը թլփատութեան ընդու-
առաւ՝ էդիւ անթլփատութեան ատենէն ունեցած
հաւատքին արդարութեանը կնիքը մը, որպէս զի ըլ-
հայր ըլլայ այն բոլոր հաւատացողներուն որոնք ան-
թլփատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն սեպ-
12 ուելու համար,) եւ հայր թլփատութեան՝ ոչ թէ
միայն թլփատութենէ եղողներուն, հապա անոնց ալ
որոնք մեր հօրը Աբրահամի անթլփատութեան ա-
տենին հաւատքին շաւիղներուն մէջ կը քալեն։
13 Վասն զի Աբրահամ եւ անոր սերունդին՝ աշխարհը
ժառանգելու համար խոստումնը՝ օրէնքով եղաւ,
օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութիւ-
14 նովը։ Վասն զի եթէ օրէնքէն եղողները ժառանգ
ըլլային, հաւատքը փուճ պիտի ըլլար, եւ խոստումնը
15 պիտի խափանուէր։ Վասն զի օրէնքը բարկութիւն
կը գործէ. քանզի ուր օրէնք չկայ, օրինազանցու-
16 թիւն ալ չկայ։ Ասոր համար ՚ի հաւատոյ ըլլալէ՝ հա-
ւատքէն է, որպէս զի շնորհքով եղած ըլլայ, խոստ-
մունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր սերունդ-
ին, ոչ թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հապա անոր
ալ՝ որ Աբրահամի հաւատքէն է, որ մեր ամենուն
17 հայրն է, (ինչպէս գրուած է թէ Զքեզ շատ ազգե-
րու հայր ըրի,) Աստուծոյ առջեւ, որու ինք հաւա-
տաց, ան որ մեռելները կ՚ողջցնէ, եւ չեղած բաները

18 եղածներու պէս կը կանչէ։ Որ չյուսացաւելու բա-
նին յուսավ հաւատաց՝ թէ ինք շատ ազգերու հայր
պիտի ըլլայ, (ինչպէս ըսուեցաւ ալ, թէ Քու սե-
19 րունդդ այսպէս պիտի ըլլայ.) եւ ինք հաւատքի
մէջ չտկարացած՝ չնայեցաւ իր մարմինին արդէն մե-
ռածի պէս ըլլալուն, (որովհետեւ ինք հարիւր տա-
րեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սառայի արգանդին մե-
20 ռած ըլլալուն. եւ անհաւատութիւնով չտարակուե-
սեցաւ Աստուծոյ խոստումնքէն, հապա հաւատքով
21 զօրացած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ, եւ իր մտքին
մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ խօսք տուաւ, կա-
22 րող է ընելու ալ։ Ասոր համար ալ՝ արդարու-
թիւն սեպուեցաւ։
23 Բայց ոչ թէ միայն անոր համար գրուեցաւ որ
24 իրեն սեպուեցաւ. հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պի-
տի սեպուի, որ կը հաւատանք անոր որ մեռելներէն
25 յարուցաւ մեր Տէր Յիսուսը, Որ մեր յանցանքներուն
համար մատնուեցաւ, եւ մեզ արդարացնելու հա-
մար յարութիւն առաւ։

ԳԼ. Ե

1 Ասոր մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խա-
ղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքով։ Որուն միջոցով ընդունե-
ցինք հաւատքով այս շնորհքին մտնելնալ ալ, որուն
մէջ կեցեր ենք, եւ Աստուծոյ փառքին յուսավը կը
3 պարծինք։ Եւ ոչ միայն այսքան՝ հապա նաեւ նե-
ղութիւններու մէջ կը պարծինք. վասն զի գիտենք
4 թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը գործէ, եւ համ-

բերութիւնը՝ փրկաւորութիւն, ու փրկաւորութիւնը՝
5 Յոյս. Եւ Յոյսը ամեցուկ չձդիր. վասն զի Աստուծոյ
սէրը մեր սիրտերուն մէջ տարածուած է Հոգւոյն
6 Սրբոյ ձեռքով, որ մեզի տրուեցաւ։ Վասն զի երբ
մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին Քրիս-
7 տոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ։ Վասն զի ար-
դարի մը համար հազիւ կ'ըլլայ որ մեկը մեռնի.
(բայց բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մեկը
8 համարձակի մեռնիլ.) Սակայն Աստուած իր սէրը
ըլլ մեր վրայ դնեց՝ յայտնեց, որ երբ դեռ մեղաւոր
9 էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ. ուրեմն հիմա
որ իր արիւնով արդարացանք, ո՛րչափ աւելի իրմով
10 պիտի ազատինք բարկութենէն։ Վասն զի եթէ մեր
թշնամի եղած ատենը Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք
իր Որդւոյն մահովը, ո՛րչափ աւելի մեր հաշտուած
11 ատենը պիտի ապրինք անոր կեանքովը։ Եւ ոչ միայն
այս, հապա Աստուածով կը պարծենանք ալ մեր Տէ-
րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որով հիմա հաշ-
տութիւնը ընդունեցինք։

12 Վասն զի ինչպէս մարդէ մը մեղքը աշխարհ մտաւ,
և այն մեղքէն մահը, և այնպէս ամէն մարդոց վրայ
տարածուեցաւ մահը, *քանզի ամէնը մեղանչեցին։
13 (Վասն զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ
մեղք կար. բայց մեղք չհաշուիր՝ ուր օրէնք չկայ՝
14 Սակայն մահը Ադամէ մինչև Մովսէս թագաւորեց,
նաև Ադամի յանցանքին նմանի չմեղանչողներուն
վրայ ալ, որ օրինակ էր անոր որ եկաքը պիտի գար։
15 Բայց ոչ թէ ինչպէս յանցանքը՝ այնպէս շնորհքն է.

*կամ, որով

վասն զի եթէ մեկուն յանցանքովը շատեր մեռան,
ալ ո՛րչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը և այն պարգեւը
որ Յիսուս Քրիստոս մեկ մարդուն շնորհքովը է, շա-
16 տերու վրայ աւելցաւ։ Եւ ոչ թէ այս պարգեւը այն-
պէս է՝ ինչպէս մեկէն որ մեղանչեց. վասն զի դա-
տաստանը մեկ դէպքէն դատապարտութեան մէջ էր,
բայց շնորհքը շատ մեղքերէ արդարութեան համար
17 Վասն զի եթէ մեկ մարդուն մեղքովը մահը թագա-
ւորեց այն մեկովը, ո՛րչափ աւելի անոնք որ շնորհքի
ու արդարութեան պարգեւին առատութիւնը կ'առ-
նեն, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն մեկ Յիսուս
18 Քրիստոսով։) Ուրեմն ինչպէս մեկուն յան-
ցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան վճիռ
եղաւ, այնպէս մեկուն արդարութիւնովը բոլոր մար-
19 դոց կեանքի արդարութեան վճիռ եղաւ. Վասն զի
ինչպէս մեկ մարդուն անհնազանդութիւնովը շա-
տերը մեղաւոր եղան, այնպէս մեկուն հնազանդու-
20 թիւնովը շատերը արդար պիտի ըլլան։ Սակայն օրէնքը
մէջտեղ եկաւ որպէս զի յանցանքը շատնայ. բայց
21 ուր աւելի եղաւ մեղքը, ալ աւելի եղաւ շնորհքը.
Որպէս զի ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահով, այն-
պէս շնորհքը թագաւորէ արդարութիւնով մինչև
յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքով։

ԳԼ. Ջ

1 Ա՞ հիմա ինչ պիտի ըսենք. մեղքի մէջ մնա՞ն
2 արդեօք, որպէս զի շնորհքը շատնայ։ Քա՛ւ լ'
մենք որ մեղքին մեռանք, ինչպէս դեռ ան

3 կենանք։ Զէ՞ք գիտեր, թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսով մկրտուեցանք, անոր մահուանը մկրտուեցանք
4 Անոր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահուան համար. որպէս որ Քրիստոս Հօրը փառքովը յարութիւն առաւ մեռելներէն, այնպէս մենք կեան-
5 քի նորոգութեան մէջ պտըտինք։ Վասն որ եթէ մենք անկեալից եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը, նաև անոր յարութեանը նմանեցեալք ա-
6 յժմ պիտի ըլլանք։ Զայս գիտնանք որ մեր հին մարդը անոր հետ խաչուեցաւ, որ մեղքի մարմինը փճանայ, որպէս որ ա՛ւելի մեղքի չծառայենք։
7 Վասն որ ան որ մեռած է, մեղքէ արդարացած
8 է։ Արդ եթէ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք որ անոր հետ պիտի ապրինք ալ։
9 Գիտնալով որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր, ալ մահը անոր վրայ իշխա-
10 նութիւն չունի։ Վասն որ զանիկա որ մեռաւ՝ մեղքի մեռաւ մէկ անգամ, և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ
11 կենդանի է։ Այսպէս դուք ձեր անձերը մեղքի մեռած տեսակցէք, բայց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէ-
12 րոջը Քրիստոս Յիսուսով։ Ուստի՛ մեղքը չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին վրայ, որ
13 անոր ցանկութիւններուն հնազանդիք։ Նաև ձեր անդամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի ընծայէք մեղքի, հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք, որպէս թէ մեռելներէն ողջնցած. և ձեր անդամները արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ
14 համար։ Քանզի մեղքը ձեր վրայ պիտի չիշխէ. վասն որ օրէնքի տակ չէք, հապա շնորհքի տակ։
15 Ուրեմն ի՞նչ. մե՞ղք գործենք վասն որ օրէնքի տակ

16 չենք, հապա շնորհքի տակ. քա՛ւ լիցի։ Զէ՞ք գիտեր թէ որու որ անձերնիդ ծառայ կ՚ընծայէք հնազան-
դելու, ծառայ էք անոր՝ որու որ կը հնազանդիք, թէ՛ մեղքի՝ որ մահուան կը տանի, և թէ՛ հնազանդե-
17 լու՝ որ արդարութեան։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ ըլլա՛ք մեղքի ծառայ էիք, ասկից սրտանց
18 հնազանդեցաք այն վարդապետութեան գաղափա-
19 րին որ ձեզի յանձնուեցաւ։ Ուստի դուք մեղքէ ա-
զատ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք. (Մարդու սովորութեան պէս կ՚ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկա-
րութեանը համար.) քանզի ինչպէս ձեր անդամները անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և
անօրէնութեան ծառաներ ըլլալու, այնպէս հիմա ձեր անդամները արդարութեան համար ընծայեցէք՝ սր-
20 բութեան ծառաներ ըլլալու։ Վասն որ երբ դուք
21 մեղքի ծառաներ էիք, արդարութենէ ազատ էիք։
Ուրեմն այն ժամանակ ի՞նչ պտուղ ունէիք այն բա-
22 ներէն՝ որոնցմով հիմա կ՚ամչնաք. վասն որ անոնց վերջը մահ է։ Բայց հիմա մեղքէ ազատուած և Աս-
23 տուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբու-
թիւնով, ու վերջը յաւիտենական կեանք։ Քանզի մեղքին վարձքը մահ է, բայց Աստուծոյ ձրի պար-
գեւը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսով ձեռքով։

ԳԼ. Է

1 Մ Թէ՞ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ, (քանզի ես օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ,) որ օրէնքը մարդուս վրայ
2 կ՚իշխէ՝ որչափ ժամանակ որ ողջ է։ Վասն դի այր

ուներցող կ'ինք իր ոտք երկանը կապուած է օրէնքով
բայց եթէ այրը մեռնի, արձակուած է երկանը օրէն-
3 քէն։ Ուրեմն քանի որ այրը ողջ է, շուն պիտի ըսուի
եթէ ուրիշ երկան մը ըլլայ. բայց եթէ այրը մեռնի,
4 այն օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ, այնպէս որ չնացող չէ-
լար՝ եթէ ուրիշ երկան մը ըլլայ։ Ուստի դուք ալ,
իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմնով օրէնքին մե-
ռաք. որպէս զի ուրիշի մը ըլլաք, անոր՝ որ մեռե-
ցաւ յարութիւն առաւ է, որպէս զի Աստուծոյ պտուղ
5 բերող ըլլանք։ Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք
մեղքերու կիրքերը որոնք օրէնքով կ'ըլլային, մեր
անդամներուն մէջ կը ներգործէին, որպէս զի մենք
6 մահուան պտուղ բերենք։ Բայց հիմա այն օրէնքէն
արձակուեցանք. վասն զի մեռանք անոր՝ որով բռնե-
ւած էինք, որպէս զի մենք ծառայենք հոգիին նո-
րոգութիւնովը, և ոչ թէ գրին հնութիւնովը։
7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. օրէնքը մե՞ղք է. քա՛ւ լիցի՛
բայց ես մեղքը չէի ճանչնար, եթէ ոչ՝ օրէնքով.
ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, եթէ օրէնքը
8 ըսած չըլլար, Մի ցանկար։ Բայց մեղքը պատուիրան-
քէն առիթ առնելով իմ մէջս բոլոր ցանկութիւն-
ները գոյացուց. վասն զի առանց օրէնքի մեղքը մե-
9 ռած է։ Ես ալ առանց օրէնքի առեն մը կ'ապրէի
էի. բայց երբ պատուիրանքը եկաւ հասաւ, մեղքը
10 ողջնցաւ, ես ես մեռայ. ու այն պատուիրանքը որ
կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար
11 եղաւ։ Վասն զի մեղքը պատուիրանքէն առիթ առ-
12 նելով զիս խաբեց, ու անով մեռցուց։ Ուստի օրէնքը
սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի։
13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ. քա՛ւ լիցի. հապա

մեղքը, որպէս զի երեւնայ մեղքը որ այն բարի բա-
նով ինծի մահ գործեց, որպէս զի մեղքը պատուի-
14 րանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ։ Վասն զի գիտենք որ
օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի
15 տակ ծախուած։ Քանզի ինչ որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչ-
նար. ոչ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա
16 ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ։ Բայց եթէ չուզածս
կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ
17 բարի է։ Իսկ արդ ոչ թէ ես կ'ընեմ զայնիկա,
18 հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս կը բնակի։ Քանզի
գիտեմ որ իմ ներսիդիս, այսինքն իմ մարմինիս
մէջ, բարի բան մը չբնակիր. վասն զի կամեցողու-
թիւն կայ քովս, բայց բարին ի գործ դնելը չեմ
19 գտներ։ Քանզի ոչ թէ բարին զոր կ'ուզեմ, կ'ընեմ,
20 հապա չարը զոր չեմ ուզեր, զայն կ'ընեմ։ Իսկ եթէ
չուզած բանս կ'ընեմ, ալ ոչ թէ ես կ'ընեմ զայ-
նիկա, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս բնակած է։
21 Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ բարին ընելը
22 կը կամենամ, չարը իմ քովս է։ Վասն զի ներսի
մարդուն նայելով՝ Աստուծոյ օրէնքին կը հաւնիմ.
23 Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս
մէջ, որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի, և
զիս գերի կ'ընէ մեղքի օրէնքին որ իմ անդամներուս
24 մէջ է։ Ինչ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի
25 ազատէ այս մահացու մարմինէն։ Գոհութիւն Աս-
տուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով։ Ու-
րեմն ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառա-
յեմ, ու մարմնով՝ մեղքի օրէնքին։

ԳԼ. Ը

1 Իսկ արդ դատապարտութիւն չկայ Ջրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմնաւոր կերպով չեն
2 վարուիր*, Քանզի Ջրիստոս Յիսուսով կեանքի հոգիին օրէնքը ղիս ազատեց մեղքի և մահուան օրէնքէն։ Վասն զի այն որ անկարելի էր օրէնքին,
3 որովհետև տկար էր մարմնով, Աստուած իր Որդին ղրկեց մեղանչական մարմնին նմանութեամբ ու մեղքի համար, և դատապարտեց մեղքը այն մարմնին մէջ,
4 Որպես զի օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեզ մէջ, որ մարմնաւորապես չենք քալեր, հապա հոգեւորապես։ Քանզի մարմնաւոր եղողները մարմնին բաները կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին
6 բաները։ Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
7 հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղաղութիւն։ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. վասն զի Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր,
8 մանաւանդ չկրնար ալ։ Վասն զի մարմնով եղողներ չեն կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ։ Բայց դուք
9 մարմնով չէք՝ հապա հոգիով, եթէ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջ բնակած է. իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի
10 Հոգին չունի, անիկա անոր չէ։ Ու եթէ Քրիստոս ձեր մէջ է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար,
11 ու հոգին կենդանի է արդարութեան համար։ Իսկ եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջ բնակած է, ալ անիկա որ Քրիստոսը

*Ոմանք կ'ուզեն, այլ հոգեւոր կերպով

մեռելներէն յարուցանեց, պիտի կենդանացնէ ձեր մահկանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջ կը բնակի։
12 Ապա ուրեմն, եղբայրներ, պարտապան ենք, ոչ
13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու։ Վասն զի եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռնիք. բայց եթէ Հոգիով մարմնին գործերը սպանէք, պիտի ապրիք։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ
14 Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ որդիներն են։ Քանզի դուք ծառայութեան հոգին չառիք
15 կրկին վախնալու, հապա որդեգրութեան հոգին առիք, որ անով կը կանչենք Աբբա Հայր։ Նոյն ինքն
16 Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ, թէ
17 մենք Աստուծոյ որդիներն ենք։ Եւ եթէ որդիներ, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որպէս զի, եթէ էջ չարչարանքներուն կցորդ ըլլանք, էջ փառքին ալ հաղորդ ըլլանք։
18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ այս ժամանակին չարչարանքները բան մը չեն գալու փառքին քով՝
19 որ մեզի պիտի յայտնուի։ Քանզի ստեղծուածները ետանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդիներուն
20 յայտնուելուն կը սպասէ։ Վասն զի ունայնութեան հնազանդեցան ստեղծուածները, (ոչ թէ իրենց կամքովը՝ հապա անոր համար որ հնազանդեցուց,) Ա-
21 յն յուսով, որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն ազատուելով, Աստուծոյ որ-
22 դիներուն փառաւոր ազատութեանը հասնին։ Քանզի գիտենք որ ամեն ստեղծուածները մինչև հիմա մեկտեղ կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Եւ

ոչ միայն այսօր, հապա մինչ ալ որ Հոգին առաջին պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեգրութեան, այսինքն մեր
24 մարմինին ազատութեանը, ապահեցուած վասն դի յուսով փրկուեցանք. բայց յոյսը որ կը տեսնուի, յոյս չէ. վասն դի այն բանին, զոր կը տեսնէ մէկը,
25 ալ ինչո՞ւ պիտի յուսայ։ Իսկ եթէ չտեսած բաներուն կը յուսանք, ալ համբերութեամբ կը սպասենք
26 անոր։ Նոյնպես Հոգին ալ օգնութեան կը հասնի մեր տկարութիւններուն. քանզի ի՛նչ բանի համար որ
թելու ենք ըստ արժանւոյն՝ չունք գիտեր. բայց ինք
Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի համար անբարբառ
27 հառաչանքներով։ Եւ սիրտերը քննողը գիտէ Հոգիին ի՛նչ խորհիլը, քանզի Աստուծոյ կամքին համեմատ բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար։

28 Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի գործակից կ'ըլլան անոնց որ զԱստուած կը սիրեն, որոնք
29 անոր նախասահմանութեանովը կանչուած են։ Վասն դի զանոնք որ առաջ կը ճանչնար, առաջուընէ ալ
սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից
ըլլալու. որպէս զի անիկա անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ։ 30 Եւ զորոնք առաջուընէ սահմանեց,
նոսկա կանչեց զանոնք. և զորոնք կանչեց, նոսկա ալ
դարձուց զանոնք. և զորոնք արդարացուց, նոսկ
31 փառաւորեց զանոնք։ Ուրեմն ի՞նչ ըսենք այս բաներուն համար. եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՞վ մեր
32 դէմ ըլլայ մեզի հակառակ։ Ան որ իր Որդւոյն չխնայեց, հապա մեր ամէնուն համար մատնեց զանիկա
ալ ինչպէս անոր հետ ամէն բաները մեզի չպարգեւեր
33 գեւեր։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մեղադիր ըլլայ. Աստուած է որ կ'արդարացնէ։ Ո՞վ
34 է որ կը դատապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ. մանաւանդ թէ յարութիւն ալ առաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմն է, որ նաև մեզի համար բարեխօսու-
35 թիւն կ'ընէ։ Ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն. տառապանքը, կամ նեղութիւնը, կամ հալածանքը, կամ սո՞վը, կամ մերկութիւնը, կամ
36 վտանգը, կամ սո՞ւրը. (ինչպէս գրուած է, Ամէն օր քեզի համար կը սպանուինք. մորթուելու ոչխարի
37 պէս կը սեպուինք։) Հապա այս ամէն բաներուն մէջ
ա՛լ աւելի յաղթող կ'ըլլանք անով որ մեզ սիրեց։
38 Վասն դի ես համոստատ գիտեմ թէ ոչ մահը, և ոչ
կեանքը, ու ոչ հրեշտակները, և ոչ իշխանութիւն-
ները, ու ոչ ըզբութիւնները, և ոչ ներկայ բաները,
39 ու ոչ գալու բաները, ես ոչ բարձրութիւնը, ու ոչ
խորունկութիւնը, և ոչ ուրիշ արարած մը կրնայ
մեզ զատել Աստուծոյ սէրէն՝ որ Քրիստոս Յիսուս
մեր Տէրոջմովն է։

ԳԼ. Թ

1 Ճշդիւ կ'ըսեմ Քրիստոսով՝ չեմ ստեր, (իմ
2 խղճմտանքս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով,) Որ մեծ
տրտմութիւն է ինծի, ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ։
3 Քանզի ես ինքնս կը խնդրէի նզովուած ըլլալ Քրիս-
տոսէ, իմ մարմնի կողմանէ եղբայրներուս ու ազ-
4 գականներուս համար, որոնք Իսրայէլացի են. որոնց
է որդեգրութիւնը ու փառքը և ուխտերը ու օրի-
նադրութիւնը և պաշտօնը ու խոստումնքները.
5 Որոնց են նահապետները, որոնցմէ ելաւ Քրիստոս

ալ մարմնի կողմանէ, որ է ամէնուն վրայ Աստուած
6 օրհնեալ յաւիտեանս. Ամէն։ Բայց ոչ իբր թէ Ա-
ստուածոյ խօսքը դեռեւ ինկած է. քանզի ոչ թէ ամէն
7 Իսրայէլէ եղողները Իսրայէլացի են. նաեւ ոչ թէ Աբրա-
համի սերունդ ըլլալնուն համար ամէնը որդիներ են.
հապա Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի
8 Այսինքն՝ ոչ թէ անոնք որ մարմնի որդիներ են՝ Ա-
ստուածոյ որդիները ալ են, հապա խոստմունքի որդի-
9 ները սերունդ կը սեպուին։ Վասն զի խոստմունքին
խօսքը այս էր, Թէ Այս ատեն պիտի գամ, ու Սառա
10 որդի պիտի ունենայ։ Եւ ոչ միայն այսքան, հապա
Ռեբեկային ալ յոյժ է որ յղացաւ մէկէն, այսինքն
11 մեր Իսահակ հօրմէն. վասն զի գոնէ դեռ չծնած,
և դեռ ազնիկ կամ գէշ բան մը չգործած, (որպէս զի
Աստուածոյ ներհատհամնուէթիւնը հաստատ մնայ
12 ընտրութեանը պէս, Ոչ թէ գործերէն, հապա անոկ
13 որ կանչէ,) իրեն ըսուեցաւ թէ, Մեծը պզտիկին
պիտի ծառայէ. ինչպէս գրուած է թէ Յակոբը սի-
րեցի, բայց Եսաւը ատեցի։
14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. միթէ Աստուածոյ քով անի-
15 րաւութի՞ւն կայ. քա՜ւ լիցի։ Վասն զի Մովսէսի
կ'ըսէ, Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ողորմիմ, ու որու
16 վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ։ Ուրեմն ոչ անոկ
է որ կը կամի, ու ոչ անոկ՝ որ կը վազէ, հապա
17 Աստուծմէ՝ որ կ'ողորմի։ Գիտցի զի քեզ փարաւոնի
կ'ըսէ, Անոր համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրու-
թիւնս քեզմով ցուցնեմ, ու բոլոր երկրի մէջ իմ
18 անունս պատմուի։ Ուստի որու որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի,
19 և զոր կ'ուզէ՝ կը խստացնէ։ Ուրեմն ինձի պիտի ըսես
Թէ Ալ ինչո՞ւ մեղադիր կ'ըլլայ. վասն զի ո՞վ անոր

20 կամքին դէմ դրաւ։ Բայց դուն ո՞վ ես, ով մարդ,
որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կու տաս. միթէ
ասեղծուածը իր Ստեղծողին կրնա՞յ ըսել Թէ Ձիս
21 ինչո՞ւ այդպէս շինեցիր։ Բրուտը իշխանութի՞ւն չու-
նի՞ կաւին վրայ՝ նոյն շաղուածքէն ման շինելու,
22 մէկը պատուի՛ և միւսը անարգանքի համար։ Հապա
ի՞նչ ըսելէ՛ սէնէ ձեզի, եթէ Աստուած իր բարկու-
թիւնը ցուցնել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզե-
լով, շատ երկայնմտութեամբ հանդուրժեց կորուս-
ելու պատրաստուած բարկութեան անոնները.
23 Եւ ի՛մ որպէս զի իր փառքին մեծութիւնը յայտնի
ընէ ողորմելու ատոնները վրայ, զորոնք փառքի
24 համար առաջուընէ պատրաստեց. Այսինքն մեզ զո-
րոնք կանչեց, ոչ թէ միայն Հրեաներէն, հապա հե-
25 թանոսներէն ալ. Ինչպէս Ովսեէի մէջ ալ կ'ըսէ, Իմ
ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կան-
26 չեմ, ու սիրելի չեղողին սիրելի։ Եւ պիտի ըլլայ թէ
այն տեղ ուր անոնց ըսուեցաւ թէ Դուք իմ ժողո-
վուրդս չէք, հոն անոնք կենդանի Աստուծոյ որդի-
27 ները պիտի ըսուին։ Եսայի ալ Իսրայէլի համար կ'ա-
ղաղակէ, Թէև Իսրայէլի որդիներուն թիւը ծովա-
ափունքի պէս ըլլայ, դարձ մնացորդ մը պիտի ապրի։
28 Քանզի Տէրը համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ ար-
դարութեամբ. վասն զի Տէրը կարճ բան մը պիտի
29 ընէ երկրի վրայ։ Եւ ինչպէս Եսայի առաջուընէ
ըսաւ, Եթէ զօրաց Տէրը մեզի սերունդ մը թողու-
ցած չըլլար, մենք Սոդոմի պէս պիտի ըլլայինք, ու
Գոմորի պիտի նմանէինք։
30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. Թէ հեթանոսները որոնք ար-
դարութեան չէին հետեւեր՝ արդարութեան հասան,

31 այն արդարութեան՝ որ հաւատքէն է. Բայց խօսելով
որ արդարութեան օրէնքին կը հետեւէր, արդար-
32 թեան օրէնքին չհասաւ։ Ինչո՞ւ համար. վասն զի ոչ
թէ հաւատքէն, հապա որպես թէ օրէնքին գործերէն
սկզբ զգրդուեցան վասն զի գայթակղութեան վէմ մին
33 վրայ գլորեցան. ինչպէս գրուած է, Ահա Սիօնի մէջ
գայթակղութեան քար մը կը դնեմ ու գլուխ վէմ
լսե վէմ մը. և ամէն ով որ անոր հաւատայ, ան չ
չամչնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Եղբայրներ, իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ
2 Աստուած *Իսրայէլի փրկուելուն համար է։ Վասն
զի ես կը վկայեմ անոնց համար, թէ Աստուծոյ նա-
3 խանձարութիւնը ունին, բայց ոչ թէ գիտու-
թեամբ։ Վասն զի անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը
չգիտնալով, ու իրենց արդարութիւնը հաստատել
ուզելով, Աստուծոյ արդարութեանը չհնազանդե-
4 ցան։ Քանզի օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն
հաւատացեալի արդարութեան համար։
5 Վասն զի Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը
կը ստորագրէ թէ, Ձանոնք կատարող մարդը անոնց-
6 մով պիտի ապրի։ Բայց հաւատքէն եղած արդա-
րութիւնը այսպէս կ'ըսէ, Մի ըսեր քու սրտիդ մէջ,
Ո՞վ պիտի ելլէ երկինք, (այսինքն Քրիստոսը իջեցը-
7 նելու.) Կամ թէ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը, (այս-
8 ինքն Քրիստոսը մեռելներէն հանելու։) Հապա ի՞նչ

*Յոյն. անոնց

կ'ըսէ. Խօսքը քեզի մօտ է, քու բերնիդ մէջ և քու
սրտիդ մէջ է. այսինքն հաւատքին խօսքը զոր մենք
9 կը քարոզենք։ Վասն զի եթէ քու բերնիդ Յիսուսը
Տէր խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջ հաւատաս թէ
Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուցց, պիտի
10 փրկուիս. (Վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը ար-
դարանալու, ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու։)
11 Քանզի գիրքը կ'ըսէ, Ամէն ով որ անոր հաւատայ,
12 պիտի չամչնայ։ Վասն զի խտրութիւն չկայ Հրեային
ու Յոյնին մէջտեղ. վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է,
13 ուստա ամենուն սրտնք իրեն կը կանչեն։ Քանզի ով
որ Տէրոջը անունը կանչէ, պիտի փրկուի։
14 Ուրեմն ինչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն չհա-
ւատացին. կամ ինչպէս պիտի հաւատան անոր՝
որուն վրայով չլսեցին. կամ ինչպէս պիտի լսեն՝ ա-
15 ռանց մէկուն քարոզելուն։ Կամ ինչպէս պիտի քա-
րոզեն՝ եթէ չղրկուին. ինչպէս գրուած է, Ինչպէս
գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն ա-
16 րարի լսներու աւետիս տուողներուն ոտքերը։ Բայց
ամենը հնազանդ չեղան աւետարանին. քանզի Եսայի
17 կ'ըսէ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր քարոզ լուրին։ Ա-
րեմն հաւատքը լսելէն է, ու լսելը Աստուծոյ խօս-
18 քէն։ Բայց կ'ըսեմ, Միթէ չլսեցի՞ն. Մանաւանդ Բո-
լոր երկիր ելաւ անոնց հնչիւնը, ու անոնց խօսքը՝
19 մինչև աշխարհի ծայրերը։ Բայց կ'ըսեմ, Միթէ Իս-
րայէլ չգիտցա՞ւ. առաջ Մովսէս կ'ըսէ, Ես ձեզ նա-
խանձի պիտի գրգռեմ *անպիտան ժողովուրդով մը,
20 ու անմիտ ազգով մը ձեզ պիտի բարկացնեմ։ Բայց

*Յոյն. ոչ

եռայի կը համարձակի ու կ'ըսէ, Ես անոնց գոնուե-
ցայ՝ որոնք պիտ չէին փնտռեր, յայտնի եղայ անոնց՝
21 որոնք պիտ չէին հարցներ։ Սակայն Իսրայէլի վրայով
կ'ըսէ, Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկնցուցի անհնազանդ
ու հակառակող ժողովուրդի մը։

ԳԼ. ԺԱ

1 Ուրեմն կ'ըսեմ, Մի՞թէ Աստուած իր ժողովուրդէ
մերժե՞ց. քա՛ւ լիցի. վասն զի ես ալ Իսրայէլացի եմ,
2 Աբրահամի սերունդէն, Բենիամինի ցեղէն։ Չմերժեց
Աստուած իր ժողովուրդը զոր ինք առաջուընէ ճանչ
ցաւ. միթէ չէ՞ք գիտեր Եղիայի պարագային մէջ
գրուածը ինչ կ'ըսէ. ի՞նչպես անոնք Իսրայէլի համար
3 դանգատ կ'ընէ Աստուծոյ, ըսելով, Տէր, քու մար-
գարէներդ մեռցուցին ու քու սեղաններդ փլցուցին,
ու միայն ես մնացեր եմ, և իմ անձս կը փնտռեն
4 Բայց ի՞նչ կ'ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը։
Ինծի թողուցի, յ'ըսէ, եօթը հազար մարդիկ՝ որոնք
5 Բահաղի ծնրադրութիւն չըրին։ Նոյնպէս ալ այ-
սօրն ընորհքի ընտրութեանը համեմատ մնացորդ
6 մը կայ։ Եւ եթէ ընորհքով, ուրեմն ա՛լ գործերէն
չէ. ապա թէ ոչ՝ ընորհքը ա՛լ ընորհք չըլլար. *իսկ
եթէ գործերէն է, ա՛լ ընորհք չէ. ապա թէ ոչ
7 գործը ա՛լ գործ չըլլար։ Ուրեմն ի՞նչ է. Իսրայէլ
չհասաւ այն բանին զոր կը փնտռէր. բայց ընտ-
8 րուածները հասան, ու մնացածները կուրցան (ինչ-
պէս գրուած է, Աստուած անոնց թմրութիւն տուի
տուաւ, աչքեր՝ որոնցմով պիտի չտեսնեն, ու ա-
9 կանջներ՝ որոնցմով պիտի չլսեն,) մինչև այսօր։ Ե-

*Յունաց լսանին

Դաւիթ կ'ըսէ, Անոնց սեղանը իրենց որոգայթ ու որս
10 և գայթակղութիւն ու հատուցում ըլլայ. Անոնց
աչքերը մթնանան, որպէս զի չտեսնեն, ու անոնց
11 կռնակը միշտ վար ծռէ։ Ուրեմն կ'ըսեմ, Միթէ ա-
նո՞ր համար անկան յանցանք ըրին որ կործանին.
քա՛ւ լիցի. հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսնե-
րուն փրկութիւն եղաւ, որպէս զի զիրենք նախանձի
12 գրգռէ։ Ուստի եթէ անոնց յանցանքը աշխարհի մե-
ծութիւն եղաւ, ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթա-
նոսներուն մեծութիւն, ալ ո՛րչափ աւելի անոնց
13 լրութիւնը։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ հեթանոսներուդ,
Որովհետև հեթանոսներուն առաքեալ եմ, իմ պաշ-
14 տօնս կը մեծարեմ. Որպէս զի թերևս իմ մարմինս
եղողները նախանձի գրգռեմ, ու անոնցմէ մէկ քա-
15 նիները ապրեցնեմ։ Վասն զի եթէ անոնց մերժուիլը
աշխարհի հաշտութիւն է, հապա անոնց ընդունուիլը
ինչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ՝ մեռելներէն կենդանի
16 ըլլալ։ Արդ եթէ երախայրին սուրբ է, նաև զան-
գուածը. և եթէ արմատը սուրբ է, ոստերն ալ։ եթէ
17 ալ։ եթէ այն ձիւղերէն մէկ քանիները կոտրեցան,
ու դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ պատ-
ուաստուեցար, ու ձիթենիին արմատին և պարար-
18 տութեանը հաղորդ եղար, ձիւղերուն դէմ մի պար-
ծենար. իսկ եթէ պարծենաս, դուն արմատը
19 վեր բռներ ես, հապա արմատը քեզ։ Ուրեմն պիտի
ըսես, Ձիւղերը կոտրեցան որպէս զի ես պատուաստ-
20 ուիմ։ Ադեկ, անոնք անհաւատութեանով կոտրե-
ցան, ու դուն հաւատքով հաստատուեցար. մի
21 հպարտանար, հապա վախցիր. Վասն զի եթէ Աստ-
ուած բնական ճիւղերուն չխնայեց, գուցէ քեզի ալ

22 չենայէ։ Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խստութիւնը. կտրծանուածներուն վրայ խստութիւնը, և քու վրադ քաղցրութիւնը, եթէ այն քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա թէ ոչ դուն ալ
23 պիտի կտրուիս։ Եւ անոնք ալ եթէ էրենց անհաւատութեանը մէջ չկենան, պիտի պատուաստուին, վասն զի կարող է Աստուած զանոնք նորէն պատ-
24 ուաստել։ Վասնզի եթէ դուն ւեվ բնական եղջ վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու այն բարի ձիթենիին վրայ, որ ւեվ բնական չէր, պատուաստուեցար, ա՛րչափ աւելի անոնք որ բնական ճիւղեր են, պի-
25 տի պատուաստուին իրենց ձիթենիին վրայ։ Վասն զի չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ չգիտնաք այս խորհուրդը (որպէս զի ինքզինքնիդ իմաստուն չսեպէք,) որ ըստ մասին կուրութիւն եղաւ Իսրայէլի, մինչև հեթա-
26 նոսներուն լրութիւնը մտնէ. Եւ այսպէս բոլոր Իսրայէլ պիտի փրկուի. ինչպէս գրուած է, Սիոնէ պիտի գայ Փրկիչը, ու ցասկութ ամբարշտութիւնները
27 մէկդի պիտի դարձնէ. Եւ այս է իմ ուխտս անոնց,
28 երբ անոնց մեղքերը վերցնեմ։ Աւետարանին նայելով՝ անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար. բայց ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի են էրենց հայրերուն
29 սիրոյն համար։ Վասն զի Աստուծոյ պարգեւները ու
30 կոչումը առանց ղղջանալու են։ Վասն զի ինչպէս դուք ալ առեն մը Աստուծոյ չէիք հաւատար, ու հիմա ողորմութիւն գտաք *անոնց անհաւատու-

*Կամ, անոնց անհաւատութեան առեներն, նայնպէս անոնք ալ հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութիւն գտած առեներնուն պէս անոնք

31 թիւնովը, նայնպէս անոնք ալ հիմա անհաւատ եղան, որպէս զի ձեր ողորմութիւն գտնելնուվ՝ անոնք ալ
32 ողորմութիւն գտնեն։ Վասն զի Աստուած ամենն ալ անհաւատութեան մէջ արգիլեց, որպէս զի ամենուն ողորմի։
33 Ո՛վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան և գիտութեան խորունկութիւնը. ի՛նչպէս անքննելի են իր դատաստանները, ու անգննելի են իր ճամբա-
34 ները։ Վասն զի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը, կամ
35 ո՞վ անոր խորհրդակից եղաւ. կամ ո՞վ առաջուընէ անոր բան մը տուաւ, որ փոխարէնը իրեն տրուի։
36 Վասն զի ամեն բաները անկէ ու անով և անոր համար են. իրեն փառք յաւիտեանս Ամեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Արդ կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ողորմութիւնովը, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի զոհ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բանա-
2 ւոր պաշտօնը։ Եւ մի կերպարանիք այս աշխարհին կերպարանքովը, հապա ձեր միքին նորոգութիւնովը նորոգուեցէք, որպէս զի քննէք թէ ի՛նչ է Աստուծոյ
3 կամքը, որ բարի ու հաճելի և կատարեալ է։ Վասնզի ինծի տրուած *շնորհքով զոյս կ'ըսեմ ձեր մէջ եղող ամեն մէկուն, որ սրժան եղածը մտածելէն աւելի բան չմտածէ, հապա զգաստ կենալ մտածէ, ինչպէս Աստուած ամեն մէկուն բաժնեց հաւատքին
4 չափը։ Վասն զի ինչպէս մէկ մարմինի մէջ շատ ան-

*Ի՛մանի, Աստուծոյ շնորհքով

դամներ ունինք, ու այն ամէն անդամները միեւնոյն
5 գործը չունին. Նոյնպէս մենք շատ մարմին մեկ
մարմին ենք փրիստոսով. և ամէն մեկերնիս իրարու
6 անդամներ ենք։ Ուստի մենք պնտղտան պարգեւներ
ունենալով՝ այն շնորհքին համեմատ որ մեզի տրուած
է, եթէ մարգարէութիւն՝ հաւատքին չափովը գո-
7 ծածենք. եթէ պաշտաւնութիւն՝ պաշտաւնութեան
մէջ ըլլանք. եթէ ան որ կը սորվեցնէ՝ սորվեցնելու
8 եռեւէ ըլլայ։ եթէ ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելու
եռեւէ, ան որ կը բաշխէ՝ պարզմտութեամբ։ Ղեկա-
ան որ վերակացու է՝ ջանքով, ան որ կ'ողորմի՝ յո-
9 ժարութեամբ։ Սէրը առանց կեղծաւորութեան ըլ-
10 լայ, չարէն զզուելով, բարիին յարելով. Եղբայր-
սիրութեան մէջ իրարու վրայ գորովալից եղէք.
11 պատուելու մէջ իրարմէ անցէք. Ջանքի մէջ թու-
լասիրտ չըլլաք. Հոգիով բորբոքեցէք. Տէրոջը ծառա-
12 յեցէք. Ցուսով ուրախ եղէք. Նեղութեան մէջ համ-
13 բերեցէք. առէք աղօթքի կեցէք. Սուրբերուն պէտքե-
րուն հաղորդ եղէք. հիւրասիրութեան եռեւէ եղէք.
14 Ձեզ հալածողները օրհնեցէք, օրհնեցէք ու մի անիծէք.
15 Խնդացողներուն հետ խնդացէք, և լացողներուն հետ
16 լացէք. Իրարու վրայ միեւնոյն խորհուրդը ունեցէք.
ամբարտաւանութիւն մի ընէք, հապա խոնարհնե-
րուն հետ խոնարհեցէք. ինքզինքնիդ իմաստուն տեղ
17 մի դնէք. Ձարութեան փոխարէն մեկու չարութիւն
մի հատուցանէք. ամէն մարդոց առջև բարի բաներ
18 ընելու հոգ տարէք։ Որչափ կարելի է ձեզմէ՝ ամէն
19 մարդոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք։ Սիրելիներ,
վրէժխնդրութիւն մի ընէք ձեր անձերուն համար,
հապա բարկութեան տեղ տուէք. վասն զի գրուած

է, Վրէժխնդրութիւնը իմս է, ես պիտի հատուցա-
20 նեմ, կ'ըսէ Տէրը։ Ուստի եթէ քու թշնամիդ անօ-
թեցեր է՝ հաց տուր անոր, և եթէ ծարաւ է՝ ջուր
տուր անոր. քանզի զայս ընելով՝ անոր գլխուն վրայ
21 կրակի կայծեր պիտի դիզես։ Չարէն մի յաղթուիր,
հապա բարիով յաղթէ չարին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ամէն մարդ էր վրայ եղած իշխանութիւններուն
թող հնազանդի. վասն զի չկայ իշխանութիւն մը որ
Աստծմէ չըլլայ. և *անոնք որ կան՝ Աստծմէ
2 կարգուած են։ Ուրեմն ով որ իշխանութեան դէմ
կը կենայ, Աստծոյ հրամանին դէմ կը կենայ. և
անոնք որ դէմ կը կենան, անձերնուն դատապար-
3 տութիւն կ'ընդունին։ Վասն զի իշխանները բարի
գործելու վախ պատճառ չեն, հապա չարելու. կ'ուզե՞ս
չվախնալ իշխանութենէն. բարի գործէ, ու անկէ
4 գովութիւն պիտի ընդունիս։ Վասն զի անիկա Աս-
տծոյ սպասաւորն է քեզի բարիի համար. բայց
եթէ դուն չար կը գործես՝ վախցիր. վասն զի դա-
տարկ տեղ մէջերը թուր չէ կապեր, քանզի Աստա-
ծոյ սպասաւորն է, ու վրէժխնդիր՝ բարկութիւն
5 հանելու անոր վրայ որ չար կը գործէ։ Ասոր համար
պէտք է հնազանդ ըլլալ, ոչ թէ միայն բարկու-
6 թեանը համար, հապա խղճմտանքի համար ալ։ Այս
պատճառաւ է որ տուրք ալ կու տաք. վասն զի Աս-
տուծոյ սպասաւորներն են այն նոյն բանին հոգ տա-

*Իմաստ, այն իշխանութիւնները

7 նեղու։ Ուսոի հատուցէք պէտք եղածը ամենուն. որու
որ տուրքը տո՛ւէք՝ տուրքը, որու որ մաքս՝ մաքսը,
որու որ վախ՝ վախնալը, որու որ պատիւ՝ պատիւը։
8 Ոչնու մէկուն պարտական մի գտնուիք, միայն թէ
մէկզմէկ սիրելու. վասն զի ով որ ընկերը կը սիրէ՝
9 օրէնքը կը կատարէ. Վասն զի այն Մի շնար, Մի
սպանաներ, Մի գողնար, Սուտ վկայութիւն մի
ըներ, Մի ցանկար, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝
Բ՚ոլորը այս խօսքին մէջ կը բովանդակուի, Թէ Դու
10 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։ Սէրը ընկերին գե-
շութիւն չըներ. ուրեմն օրէնքին լրումը սէր է։
11 Եւ այսպէս ըլէք, գիտնալով այս ատեն, որ հիմա
ժամանակ է մեզի քունէ արթննալու. վասն զի հիմա
մեր է մեզի փրկութիւնը՝ քան Թէ այն ատեն որ հա-
12 ւատացինք։ Գիշերը շատ անցած է ու ցորեկը մօտե-
ցած.ուստի մեկդի ընենք խաւարին գործերը, ու մեր
13 վրայ հագնինք լուսոյ զէնքերը։ Որպէս Թէ ցորեկ ա-
տեն՝ պարկեշտութեամբ պարտինք, ոչ Թէ անառա-
կութիւններով ու գինովութիւններով, և ոչ Թէ
խառնակ անկողիններով ու պղծութիւններով, և ոչ
14 Թէ հակառակութիւնով ու նախանձով. Հապա յեր
վրայ հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, ու մարմնի խնամք
մի տանէք ցանկութիւններու համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ ոչ Թէ
2 *տարակուսական որոշմունքներով. Մեկը կը հաւա-

*Յոան կարծեաց

տայ որ ամէն բան կրնայ ուտել, և ան որ տկար է՝
3 կանանչեղէն կ՚ուտէ։ Ան որ կ՚ուտէ՝ չուտողը Թող
չնայարգէ, ու ան որ չուտեր՝ ուտողը Թող չդատէ,
4 վասն զի Աստուած զանիկա ընդուներ է։ Դուն ո՞վ
ես որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրոջը կը
կանգնի կամ կ՚ինկնայ. բայց պիտի կանգնի, վասն զի
5 *Աստուած կարող է զանիկա կանգնեցնել։ Մեկը
մեկ օրը ուրիշ օրէ աւելի կը սեպէ, մեկն ալ ամէն
օրը հետ կը սեպէ. Թող ամէն մարդ իր միտքը հա-
6 ստատեցնէ։ Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և
ան որ չհոգար օրը, Տէրոջը չհոգար. ու ան որ կ՚ուտէ,
Տէրոջը կ՚ուտէ, քանզի Աստուծմէ կը գոհանայ. և ան
որ չուտեր, Տէրոջը չուտեր, ու Աստուծմէ կը գոհանայ։
7 Վասն զի մեզմէ մէ՚կը իր անձին համար չապրիր, ու
8 մէ՚կը իր անձին համար չմեռնիր։ Քանզի եթէ ապրինք,
Տէրոջը համար կ՚ապրինք, և եթէ մեռնինք, Տէրոջը հա-
մար կը մեռնինք. ուրեմն թէ՛ ապրինք և թէ՛ մեռնինք,
9 մենք Տէրոջն ենք։ Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար
մեռաւ †ու ապրեցաւ, որ թէ հասարակ մեռելներուն
10 ու կենդանիներուն իշխէ։ Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղ-
բայրդ կը դատես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ
կ՚անարգես. վասն զի ամենս ալ Քրիստոսի առեանին
11 առջև պիտի կայնինք։ Վասն զի գրուած է, Ես կեն-
դանի եմ, կ՚ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի
ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ պիտի խոստովանի։
12 Ուրեմն մեզմէ ամէն մեկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի
13 տայ իր անձին համար։ Ուստի ալ զիրար չդատենք,

*Որոնք, Տէրը

†Որոնք, ու յարութիւն առաւ, և նորէն

Հապա ասելն այս օրշնամբ ըրէք մխիթարեցուդ մէջ
14 խօչ կամ գայթակղութիւն չդնել եղբօրը։ Զայս
գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, որ
բան մը ինքնիմէ պիղծ չէ, բայց ով որ պիղծ կը
15 սեպէ բան մը, անոր պիղծ է այն։ Իսկ եթէ կերա-
կուրի համար քու եղբայրդ տրտմի, ալ դուն սիրով
չվարուիցար. քու կերակուրովդ մի կորնչցներ զա-
16 նիկա՝ որու համար Քրիստոս մեռաւ։ Արդ չըլլայ որ
17 ձեր բարիին համար չար խօսին։ Վասն զի Աստուծոյ
արքայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա ար-
դարութիւն և խաղաղութիւն ու խնդութիւն Հոգ-
18 եով Սրբով։ Քանզի եթէ մէկը այս բաներով Քրիս-
տոսի կը ծառայէ, անիկա Աստուծոյ հաճելի է՝ ու
19 մարդոց գովելի։ Ասա ուրեմն խաղաղութեան և
20 իրարու շինութեան եռեւէ ըլլանք։ Չըլլայ որ կերա-
կուրի պատճառաւ Աստուծոյ գործը քակես. ամէն
բան մաքուր է. միայն թէ այն մարդուն է գէշ, որ
21 ուրիշ գայթակղութիւն տալով կ'ուտէ։ Աղէկ է
միս չուտել, գինին չխմել, ոչ ալ բան մը ընել՝ որով
քու եղբայրդ կը գայթակղի կամ կը
22 տկարանայ։ Դուն հաւատք ունի՞ս. զանիկա քեզի
պահէ Աստուծոյ առջեւ. երանի՛ անոր որ իր անձը
23 չդատապարտեր անով, զոր ինք *կ'ընդունի։ Բայց
ան որ խիղճ կ'ընէ, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի,
վասն զի ոչ թէ հաւատքով կ'ուտէ, քանզի ինչ բան
որ հաւատքով չէ՝ մեղք է։

*Կամ, կը փորձէ

Գլ. ԺԵ

1 Պէտք է մեզի ոյ կարող ենք՝ տկարներուն տկարու-
թիւնը վերցնել, և ոչ թէ ինչ մեր անձին հաճոյ
2 ըլլալ. Հապա մեզմէ ամէն մէկը շինութեան համար
3 իր ընկերին հաճոյ ըլլայ բարի բաներու մէջ։ Քանզի
Քրիստոս ալ ոչ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ, հապա
ինչպէս գրուած է, Քեզ նախատողներուն նախա-
4 տինքները իմ վրաս ինկան։ Վասն զի ինչ որ առաջ-
ուընէն գրուեցաւ, մեր սորվելուն համար գրուեցաւ,
որպէս զի համբերութենով ու Գիրքերուն մխիթա-
5 րութիւնով յոյս ունենանք։ Եւ համբերութեան ու
մխիթարութեան Աստուածը տայ ձեզի իրարու հետ
միաբանոյն խորհուրդը ունենալ Քրիստոս Յիսուսի պա-
6 պէն ըլլալու. որպէս զի մէկ բերնով
փառաւորէք զԱստուած ու մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
7 տոսի Հօրը։ Ասոր համար մէկզմէկ ընդունեցէք,
ինչպէս ալ *մեզ ընդունեց Աստուծոյ
փառքին համար։
8 Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թլփատու-
թեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմարտու-
թեանը համար էր, որպէս զի նախահայրերուն տրուած
9 խոստումնները հաստատէ. Սակայն հեթանոսները
ողորմութեան համար զԱստուած փառաւորեն. ինչ-
պէս գրուած է, Ասոր համար ազգերուն մէջ քեզ
պիտի գովեմ, և քու անունդ սաղմոս պիտի եր-
10 գեմ։ Եւ դարձեալ կ'ըսէ թէ, Ով ազգեր, անոր

*Որուն, ձեզ

11 ժողովուրդին ուրախակից եղէք։ Եւ դարձեալ [Թէ],
Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր, ու գովեցէք զա-
12 նիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ։ Եւ դարձեալ Եսայի
կ'ըսէ, Ցեսսէի մէկ արմատը պիտի ըլլայ, ու ան որ
ազգերուն իշխան պիտի կայնի, ազգերը անոր պիտի
13 յուսան։ Արդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լեցնէ բոլոր
ուրախութիւնով ու խաղաղութիւնով հաւատալու
մէջ, որպէս զի առատանաք յուսով Հոգւոյն Սրբոյ
զօրութիւնովը։

14 Ես ինքնս ալ համոզուած եմ ձեզի համար, իմ
եղբայրներս, որ դուք լեցուն էք բարութիւնով, լե-
ցուած էք ամէն գիտութիւնով, և կրնաք մէկզմէկ
15 խրատել։ Սակայն մէկ կողմնէն համարձակութեամբ
գրեցի ձեզի, իմ եղբայրներս, որպէս թէ միտքերնիդ
ձգելով այս բաները, այն շնորհքին պատճառաւ որ
16 Աստուծմէ ինծի տրուած է, Որպէս զի ես Յիսուս
Քրիստոսի ապաստարը ըլլամ հեթանոսներուն մէջ,
և Աստուծոյ աւետարանը մատակարարեմ, որպէս զի
հեթանոսներուն ընծայուելիք ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ
17 Հոգիով սրբուելով։ Ուստի Աստուծոյ քով պար-
18 ծանք ունիմ Քրիստոս Յիսուսով։ Վասն զի չեմ հա-
մարձակիր խօսիլ այն բաներէն մէկը, զոր Քրիստոս
իմ ձեռքովս գործած չէ հեթանոսները հնազանդե-
19 ցընելու համար՝ խօսքով ու գործով, Նշաններու ու
հրաշքներու զօրութիւնով, *Աստուծոյ Հոգւոյն զօ-
րութիւնովը. այնպէս որ ես Երուսաղէմէ սկսած՝ և
շրջան ընելով մինչև Լիւրիկացւոց կողմերը Քրիս-
20 տոսի աւետարանը լեցուցի։ Այնպէս ջանացի աւե-

*Որ.նե., Սուրբ

տարանը քարոզել, ոչ թէ ուր որ Քրիստոսի անունը
տեղեակ եր, որ չըլլայ թէ ուրիշի մը հիմնած
21 վրայ շինեմ. հապա [ինչպես գրուած է թէ, Որոնց
ան պատմուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու որոնք
22 չ'լսեցին՝ պիտի իմանան։ Անոր համար ալ շատ ար-
23 գիլուեցայ ձեզի գալէ։ Բայց հիմա որ այս կողմերը
տ'ել ինծի տեղ չկայ, ու շատ տարիներէ ի վեր խիստ
24 կը փափաքիմ ձեզի գալ, երբ դեպ ի Սպանիա եր-
թամ, *կը յուսամ որ անցնելու ատենս ձեզ տես-
նեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն երթալս, եթէ
25 ապաջ քիչ մը ձեզմով լեցուիմ։ Բայց հիմա երու-
26 սաղէմ կ'երթամ սուրբերուն սպասաւորելու։ Վասն
զի Մակեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարեցան որ
երուսաղէմի մէջ եղած աղքատ սուրբերուն քիչ մը
27 հաղորդութիւն ընեն։ Յօժարեցան, քանզի անոնց
պարտական ալ են. վասն զի եթէ անոնց հոգեւոր
բաներուն հաղորդ եղան հեթանոսները, կը պարտա-
ւորին որ հաղորդութիւն ընեն անոնց՝ մարմնաւոր
28 բաներու մէջ ալ։ Ուրեմն սիրկս կատարելով, ու
կնքելով անոնց այս պտուղը, ձեզմէ Սպանիա պի-
29 տի անցնիմ։ Եւ գոյս գիտեմ որ իմ ձեզի գալու
ատենս՝ Քրիստոսի †աւետարանին լեցուն օրհնու-
թիւնովը պիտի գամ։

30 Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսով ու Հոգւոյն սիրովը, որ ինծի հետ պա-
տերազմիկիդ ըլլաք չէզ աղօթքներուն մէջ առ Աս-
31 ուած ինծի համար։ Որպէս զի Հրէաստանի մէջ հա-

*Որ.նե., ձեզի պիտի գամ. վասն զի կը յուսամ
†Որ.նե. չ.ն.ին

ստաքի չՀնազանդողներէն ազատուիմ, ու իմ երթա-
ալուս ընելս ապաստատուիմ սուրբերուն ընդհա-
32 նրալի ըլլայ, Որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրախու-
թեամբ ձեզի գալով ձեզի հետ հանգչիմ, Եւ խաղա-
ղութեան Աստուածը ձեր ամենուդ հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը, որ կենքրէայի
2 եկեղեցւոյն սպասաւորն է. Որպէս զի զանիկա ընդու-
նիք Տէրոջմով ինչպէս սուրբերուն արժան է. և անոր
խնամք տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութենէն
կարօտի. քանզի ինք ալ շատերու խնամք տարաւ
ու ինծի ալ։

3 Բարև ըրէք Պրիսկէլլէ ու Ակիւղասի՝ Քրիստոս Յի-
4 սուսով իմ գործակիցներուս. (Որոնք իմ կեանքիս
համար իրենց պարանոցները տուին. որոնց ոչ թէ
միայն ես շնորհակալ կ'ըլլամ, հապա հեթանոսնե-
5 րուն բոլոր եկեղեցիներն ալ.) Եւ անոնց տունը
մէջի եկեղեցիին ալ։ Բարև ըրէք Եպենետոս իմ սի-
րելիս, որ *Ասքայիայէ առաջին պտուղ մըն է Քրիս-
6 տոսի։ Բարեւ ըրէք Մարիամի, որ մեր վրայ շատ աշ
7 խատեցաւ։ Բարև ըրէք Անդրոնիկոսի ու Յունիայի
իմ ազգականներուս և գերութեան ընկերներուս,
որոնք առաքեալներուն մէջ երեւելիներ են, որոնք
8 ինծմէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան։ Բարև ըրէք Ամպ-
9 ղիաս իմ սիրելիս Տէրոջմով։ Բարև ըրէք Ուրբանոս
մեր գործակցին Քրիստոսով, ու Աստաքէս իմ սիրե-

*Կամ, Ասիայէ

10 լիս։ Բարև ըրէք Ապելէսի որ ընտրեալ է Քրիստո-
11 սով։ Բարև ըրէք անոնց որոնք Արիստաբուլոսի տու-
նէն են։ Բարև ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս։
Բարև ըրէք անոնց որոնք Նարկիսի տունէն են, Տէ-
12 րոջմով։ Բարև ըրէք Տրիփոսէն ու Տրիփոսէի, Տէրոջ-
մով աշխատողներուն։ Բարև ըրէք Պերսիդէ սիրե-
13 լիին, որ շատ աշխատեցաւ Տէրոջմով։ Բարև ըրէք
Ռուփոսի, Տէրոջմով ընտրուածին, ու անոր մօրը և
14 իմին։ Բարև ըրէք Ասինկրիտոսի, Փլեգոնի, Երմոսի,
Պատրոբայի, Երմէսի ու անոնց հետ եղող եղբայր-
15 ներուն։ Բարև ըրէք Փիղողոգոսի ու Յուլիայի, Նեռէոսի
ու անոր քրոջը, և Ողիմպասի ու անոնց հետ եղող
16 բոլոր սուրբերուն։ Բարև ըրէք իրարու սրբաւթեան
համբուրով։ Բարև կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի [բոլոր]
եկեղեցիները։

17 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ դիտէք այնպիսի-
ները որոնք ձեր ուսմանց վարդապետութենէն դուրս
հերձուածողութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ը-
18 նեն, և անոնցմէ հետ կեցէք։ Վասն զի այնպիսիները
մեր Տէրոջը *Քրիստոսի չեն ծառայեր, հապա իրենց
պորտներն. և անոյշ խօսքերով ու գովաբանութիւններով
19 պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբեն։ Քանզի ձեր
հնազանդութիւնը ամենուն հասած է. ուստի ձեր
վրայ ուրախ եմ. սակայն կ'ուզեմ որ դուք խմաստուն
20 ըլլաք բարիին, ու սրամիտ՝ չարին։ Եւ խաղաղու-
թեան Աստուածը խորտակէ Սատանան շուտով ձեր
ոտքերուն տակ։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեզի հետ ըլլայ։ †

*Որոնք, Յիսուս Քրիստոսի †Որոնք է՝ Ամէն։

21 Բարև կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս իմ՝ գործակից, և
Ղուկիոս ու Յասոն և Սոսիպատրոս, իմ ազգական-
22 ներս (Բարև կ'ընեմ ձեզի Տէրոջմով ես ալ Տեր-
23 տիոս, որ այս թուղթը գրեցի) Բարև կ'ընէ ձեզի
Գայիոս, իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը։ Բարև
կ'ընէ ձեզի Երաստոս, քաղաքին գանձապետը, ու
24 Կուարտոս եղբայրը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը ձեր ամենուն հետ ըլլայ։ Ամէն։
25 Այդ անոր, որ կարող է ձեզ հաստատել իմ ա-
ւետարանիս պէս ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզա-
թեւանը պէս, այն խորհուրդին յայտնութեան պէս՝
որ յաւիտենական ատենները ի վեր ծածկուած
26 էր, Նա հիմա յայտնուեցաւ, ու մարգարէական գիր-
քերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանով բոլոր
հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հնազան-
27 դելու համար։ Մի միայն իմաստուն Աստուծոյն,
Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, փառք յաւիտեան։
Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ս. ՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս, Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի ա-
ռաքեալ ըլլալու կանչուած, ու Սոսթենէս եղբայրը,
2 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցւոյն, Քրիս-
տոս Յիսուսով սրբուածներուն, սուրբեր ըլլալու
կանչուածներուն, այն ամենուն հետ՝ որոնք ամէն
տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
3 իրենցը ու մերը. Ձեզի շնորհք և խաղաղութիւն Աս-
տուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
4 Ամէն ատեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար կը գո-
հանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ ձեզի տրուած
5 է Քրիստոս Յիսուսով. Որ դուք անով ամէն բանի
մէջ հարստացաք ամէն խօսքով և ամէն գիտու-
6 թիւնով. Ինչպէս Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջ
7 հաստատուեցաւ. Որպէս որ դուք ամեն շնորհքով
մէն ալ չնուազիք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
8 նութիւնը սպասելով. Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ

մինչև վերջը՝ անհեղգաբար լլալու մեր Տէր Յիսուս
9 Քրիստոսի օրը։ Հաւատարիմ է Աստուած, որով
կանչուեցաք Հաղորդ լլալու իր Որդւոյն, մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի։
10 Ձեղի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը, որ միեւնոյն խօսքը ունենաք
ամենդ, ու երկպառակութիւններ չլլան ձեր մէջ.
հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ
11 *հաստատուած լլաք։ Վասն զի ձեղի համար ինծի
լուր հասաւ, եղբայրներ, Քղուէի տուներէն եղողներէն,
12 թէ ձեր մէջ հակառակութիւններ կան։ Ըսեմ զայս
կը պատճառեմ, որ ձեղմէ ամէն մէկը կ'ըսէ եղբր թէ ես
Պօղոսեան եմ, ու ինքը՝ թէ ես Ապողոսեան, և ու-
րիշը՝ թէ ես Կեփասեան, ու ինքը՝ թէ ես Քրիստո-
13 սեան։ Միթէ Քրիստոս բաժնուա՞ծ է. միթէ Պօղո՞ս
խաչը եղաւ ձեղի համար, կամ թէ Պօղոսի՞ անունով
14 մկրտուեցաք։ Կը գոհանամ Աստուծմէ որ ձեղմէ
մէ՛կը չմկրտեցի, մեղմէ թէ Կրիսպոսը ու Գայիոսը.
15 որպէս դի մէ՛կը չըսէ թէ իմ՝ անունովս մկրտեցի։
16 Իրա՛ւ, Ստեփանէսի ընտանիքն ալ մկրտեցի. ալ ու-
րիշ մէ՛կը չեմ դիտեր ամենեւին թէ մկրտեցի։
17 Վասն զի Քրիստոս զիս մկրտելու չղրկեց, հապա
աւետարանը քարոզելու, ոչ թէ խօսքիւս ճարտա-
րութիւնով, որպէս դի Քրիստոսի խաչը ոչինչ չլլայ։
18 Քանզի խաչին քարոզութիւնը կորստեաններուն յի-
մարութիւն է, բայց մեզի փրկուածներուս Աստու-
19 ծոյ զօրութիւնն է։ Վասն դի գրուած է, Իմաստուն-
ներուն իմաստութիւնը պիտի կորնչեմ, ու հան-

*Յոյն. կատարեալ ապրածատ

20 ճարտարներուն հանճարը պիտի խափանեմ։ Ո՞ւր է
իմաստունը, ո՞ւր է դպիրը, ո՞ւր է այս աշխարհին
քննողը. չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց այս աշխար-
21 հին իմաստութիւնը։ Քանզի որովհետեւ Աստուծոյ
իմաստութիւնովը աշխարհ չճանչցաւ զԱստուած էր
իմաստութիւնովը, Աստուած հաճեցաւ քարոզու-
թեան յիմարութիւնովը հաւատացեալները ապրե-
22 ցընել։ Վասն դի Հրեաները նշան կ'ուզեն, և Յու-
23 նները իմաստութիւն կը փնտռեն. Իսկ մենք կը քարո-
զենք խաչեալ Քրիստոսը, Հրեաներուն գայթակղու-
24 թիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն։ Բայց անոնց որ
կանչուած են, թէ՛ Հրեաներուն և թէ՛ Յոյներուն,
Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը և Աստուծոյ իմաս-
25 տութիւնը։ Վասն զի Աստուծոյ յիմարը մարդոցմէ
աւելի իմաստուն է, և Աստուծոյ տկարը մարդոցմէ
26 աւելի զօրաւոր է։ Արդարեւ դուք ձեր կոչումը կը
տեսնէք, եղբայրներ, որ ոչ թէ մարմնի կողմանէ
շատ իմաստուններ, և ոչ թէ շատ զօրաւորներ, և
27 ոչ թէ շատ ազնուականներ էնէ՞ եղեան. Բայց Աստ-
ուած աշխարհիս յիմարները ընտրեց, որպէս զի ա-
մեծաւով ընէ իմաստուններըս. ու աշխարհիս տկարները
ընտրեց Աստուած, որպէս զի ամեծաւով ընէ զօրաւոր-
28 ները. ևս աշխարհիս ցածոպդիները ու անարգները
ընտրեց Աստուած, և ոչինչներըս, որպէս զի բան մը
29 եղողները խափանէ. Որպէս զի մարմին մը չպարծի
30 Աստուծոյ առջեւ։ Իսկ դուք անկէ էք Քրիստոս Յի-
սուսով, որ մեղի Աստուծմէ իմաստութիւն, արդա-
31 րութիւն, սրբութիւն և փրկութիւն եղաւ. Որպէս
զի, ինչպէս գրուած է, Ան որ կը պարծենայ, Տէրոջ-
մով թող պարծենայ։

ԳԼ. Բ

1 Եւ ես, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, ոչ թէ խօսքի
կամ իմաստութեան գերազանցութիւնով մը Ա-
2 ստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու եկայ։ Վասն
դի ես միտքս չդրի ձեր մէջ ուրիշ բան մը գիտնալ,
բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, ու զայն՝ խաչը եղած։
3 Եւ ես տկարութիւնով ու վախով և շատ դողով
4 ձեր քով կեցայ։ Ու իմ խօսքս և քարոզութիւնս ոչ
թէ *մարդկային իմաստութեան հաւնելիչ խօսքերով
էր, հապա Հոգւոյն և զօրութեան ապացուցմութիւ-
5 նով։ Որպէս զի ձեր հաւատքը մարդոց իմաստու-
թիւնովը չըլլայ, հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը։
6 Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն կը
խօսինք, բայց ոչ թէ այս աշխարհի իմաստութիւնը,
7 և ոչ այս աշխարհի սչնչանալու իշխաններուանը. Հա-
պա Աստուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօսինք
խորհրդով, զոր աշխարհէ առաջ սահմանեց Աստ-
8 ուած մեր փառքին համար. Զոր այս աշխարհի իշ-
խաններէն մէկը չճանչցաւ. քանզի եթէ ճանչցած
9 ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հաներ. Հապա
ինչպէս գրուած է, Ակն բանները զորոնք աչք չէ տե-
սեր և ականջ չէ լսեր ու պատ մարդու սրտին մէջ
չեն բներ, Աստուած պինք սիրողներուն պատրաս-
10 տեց։ Բայց Աստուած մեզի յայտնեց իր Հոգւովը,
վասն զի Հոգին ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խո-
11 րութենէ բաներն ալ։ Վասն զի մարդոցմէ ո՞վ գիտէ

*Յունա. իմաստին

մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին որ իր
մէջ է. նոյնպէս ալ Աստուծոյ բաները Ա՛ոկը չգիտեր,
12 բայց միայն Աստուծոյ Հոգին։ Իսկ մենք ոչ թէ այս
աշխարհի հոգին առինք, հապա այն Հոգին որ Աս-
տուածմէ է. որպէս զի մենք ճանչնանք այն բաները
13 որոնք Աստուածմէ մեզի շնորհուեցան մեզի. Զորոնք նաև կը
խօսինք, ոչ թէ մարդկային իմաստութեան սորվե-
ցուցած խօսքերովը, հապա *Հոգիին սորվեցուցած-
ներովը, և հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ կը յար-
14 մարցնենք։ Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգիին
բաները չընդունիր, վասն զի անոնք իրեն յիմարու-
թիւն են, ու չկրնար ալ գիտնալ, վասն զի հոգեւոր
15 կերպով կը քննուին։ Բայց ան որ հոգեւոր է՝ ամէն
16 բան կը քննէ, ու ինք մէկէն չքննուիր։ Քանզի «Ո՞վ
գիտցաւ Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատ տայ։ Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք։

ԳԼ. Գ

1 Եւ ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ
հոգեւորներու, հապա որպէս թէ մարմնաւորներու,
2 Որպէս թէ Քրիստոսով մանուկներու։ Ձեզի կաթ կերցուցի
և ոչ թէ կերակուր, վասն զի դեռ կարող չէիք, ու
հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի դեռ մարմ-
3 նաւոր էք։ Որովհետև տակաւին ձեր մէջ նախանձ
ու հակասակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ
4 մարմնաւոր էք, ու մարդկօրէն կը քալէք։ Քանզի երբ
մեկը կ՚ըսէ թէ Ես Պօղոսինն եմ, և միւսը՝ թէ

*Ո՛նդ. Սուրբ Հոգիին

5 ես Ապողոսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք։ Ուրեմն ո՞վ է
Պօղոս կամ ո՞վ է Ապողոս. պաշտօնեաներ են, որոնց-
մով հաւատացիք, և ինչպես Տէրը տուաւ անոնց ամէն
6 մէկուն։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր տուաւ, բայց
7 Աստուած աճեցուց։ Ուստի ոչ տնկողը բան մըն է,
և ոչ ջուր տուողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց։
8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը իր
վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեան չափովը։
9 Վասն զի մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Ա-
ստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինութիւնն էք։
10 Աստուծոյ շնորհքին չափովը, որ ինծի տրուեցաւ,
իմաստուն ճարտարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց
ան՛ուր վրայ շինողը ուրիշ է. մէյմն թէ ամէն մէկը
11 թող ղգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ։ Վասն զի
մէկը ա՛լ ուրիշ հիմ չկրնար դնել դրուածէն զատ,
12 որ է Յիսուս Քրիստոս։ Եթէ մէկը այս հիմին վրայ կը
շինէ ոսկի, արծաթ, պատուական քարեր, փայտ,
13 խոտ, եղէգ, Ամէն մէկուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ.
քանզի օրը երեսան պիտի հանէ, վասն զի կրակով
պիտի յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տե-
14 սակ ըլլալը կրակը պիտի փորձէ։ Եթէ մէկուն շինած
15 գործը մնայ, ինք վարձք պիտի առնէ. Ե-
թէ մէկուն շինածը այրել ըլլայ, անկից վնաս
պիտի քաշէ. բայց ինք պիտի ազատի, սակայն այն-
16 պէս՝ իբր թէ կրակի մէջէն։ Չէ՞ք գիտեր որ Աստուծոյ
տաճար էք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջ բնա-
17 կած է։ Եթէ մէկը Աստուծոյ տաճարը կ'ապականէ,
Աստուած զանիկա պիտի ապականէ, վասն զի Ա-
ստուծոյ տաճարը սուրբ է, որ դուք էք։
18 Զբաղ որ մէկը ինքզինք խաբէ. եթէ ձեզմէ մէկը

կինք իմաստուն կը սեպէ այս աշխարհի մէջ, թող
19 յիմար ըլլայ՝ որպէս զի իմաստուն ըլլայ։ Վասն զի
այս աշխարհի իմաստութիւնը Աստուծոյ առջեւ յի-
մարութիւն է. վասն զի գրուած է թէ Անիկա իմաս-
տուններըը իրենց խորամանկութեան մէջ կը բռնէ։
20 Եւ դարձեալ՝ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խոր-
21 հուրդները, որունք ունայն են։ Ուրեմն մէ՛կը թող
22 չպարծենայ մարդոցմով. վասն զի ամէն բան ձերն
է. թէ՛ Պօղոս, թէ՛ Ապողոս, թէ՛ Կեփաս, թէ՛ աշ-
խարհ, թէ՛ կեանք, թէ՛ մահ, թէ՛ ներկայ բաները
23 և թէ՛ գալիքները. ամէն բան ձերն է. Դուք ալ
Քրիստոսի էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

Գլ. Դ

1 Թող մարդիկ մեզ պէտք սեպեն, որպէս թէ Քրիս-
տոսի ապաստաւորներըը ու Աստուծոյ խորհուրդներուն
2 տնտեսներըը։ Ուստի տնտեսներուն մէջ կը փնտռուի
3 որ մէկը հաւատարիմ գտնուի։ Բայց ինծի ոսիկա
չնչին բան մըն է, որ ձեզմէ դատուիմ, կամ մարդոց
*դատողութենէն, մինաւոյնիդ որ ես ալ իմ անձս
4 չեմ դատեր. (վասն զի ես իմ՝ անձիս վրայով բան
մը չեմ դիտեր. բայց ոչ թէ ասով կ'արդարանամ.)
5 Հապա ան որ դատողը Տէրն է։ Ուրեմն ժամանակէն
առաջ դատողութիւն մի ընէք, մինչև գայ Տէրը՝ որ
խաւարին գաղտնիքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սիրտե-
րուն խորհուրդներըը յայտնի պիտի ընէ. և յն ատեն
ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ։

*Ձեռ. օրսւրնէն

6 Ասանք օրինակ ըլլի, եղբայրներ, իմ վրաս ու Ապողոսի վրայ ձեզի համար, որպէս զի դուք մեզմէ սորվիք չափաւ վարուիլ գրուածքէն ուրիշի մը չերկրիլ, որ չըլլայ թէ ձեզմէ մեկը հպարտանայ մեկուն հա-
7 մար ուրիշի մը դէմ։ Ինծի՞ ո՛վ է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ։ Եւ ինչ ունիս զոր չես առեր դուն. և եթէ առեր, ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս։

8 Արդէն կշտացած էք, արդէն հարստացաք, առանց մեզի թագաւորելիք. և երանի՛ թէ թագաւորելիք. որպէս զի մենք ալ ձեզի հետ թագաւորելինք։
9 Ինծի կարծեմ թէ Աստուած մեզ առաքեալներս մեռհապարտներու նման. վասն զի տեսարան եղանք աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց։
10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք իմաստուններ՝ Քրիստոսով. մենք տկար և դուք զօրաւոր։
11 դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ։ Մինչև այս օրս ալ կ'անօթեւնանք ալ, կը ծարաւնինք ալ, մերկ ալ կը մնանք, կը ծեծուինք ալ, տատնդա-
12 կան ալ կը պտըտինք, ես մեր ձեռքերով գործելով կ'աշխատինք. երբ մեզ կը նախատեն՝ կ'օրհնենք։
13 երբ կը հալածեն՝ կը համբերենք. երբ դէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք. իբրև աշխարհի աղտեղութիւններ՝ ամե-
14 նուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա։ Ամօթ բաներով կը գրեմ ոչ թէ ձեզ ամչցնելու համար, հապա կը
15 խրատեմ չէ սիրելի որդիներս պէս պէս վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով, բայց ոչ թէ շատ հայրեր ածէք, վասն զի Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ Աւետարանովը՝
16 Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի, ինծի նմանող եղէք, (17) Ե-

սար համար ձեզի ղրկեցէ Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի որդիս է, ու Տէրոջմով հաւատարիմ. որ ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ քառեակ ճամբաներս, ինչպէս ամեն տեղ ամեն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցընեմ. Մէկ քանիները կը հպարտացան, որպէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի։ Հապց շուտով պիտի գամ ձեզի, եթէ Տէրը կամենայ, և պիտի չհամեմատ ոչ թէ հպարտացողներուն խօսքերը, հապա զօրութիւնը։ Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօսքով է, հապա զօրութեամբ։ Ո՞նչպէս կ'ուզէք. գամ ձեզի՝ գաւազանո՞վ գամ ձեզի, թէ սիրով և հեզութեան հոգիով։

Գլ. Ե

1 Ամէն հռչակ կը լսուի ձեր մէջ պոռնկութիւն ըլլալ. և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ ալ *չկայ, որպէս թէ մեկը իր հօրը կինը ունե-
2 նայ։ Ու դուք հպարտացեր էք, և ոչ մանաւանդ սուգ
3 ընիք, որ ձեր մէջէն վերցուի այս բանը։ Վասն զի թէպէտ ես մարմնով հեռու եմ, բայց հոգիով ներկայ եմ. ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով
4 արդէն, որ այս բանը ընողը, ելու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեկտեղ ժողովուիք դուք ու իմ հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը,
5 Սատանային մատնենք, մարմնին կորստեան համար, որպէս զի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի
6 օրը։ Ձեր պարծանքը ապիկ չէ. չէ՞ք գիտեր որ

*Ուրիշ, չլսելու

ԺՋ քիչ մը խմորը բոլոր զանգուածը կը խմորէ։ Մաքրեցէք հին խմորը մէկդի, որպէս զի ըլլաք նոր զանգուած, ինչպէս անխմոր էք. վասն զի Զատիկը մեզի համար զոհուեցաւ։ Ուստի տօն կատարենք, ոչ թէ հին խմորով և ոչ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը, հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը։ Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ, որ պոռնիկներուն հետ չխառնուիք։ Եւ ոչ թէ այս աշխարհի պոռնիկներուն հետ կամ ագահներուն հետ, կամ յափշտակողներուն հետ, կամ կռապաշտներուն հետ. ապա թէ ոչ պէտք էր որ դուք աշխարհէ դուրս ելլէիք։ Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ, այսինքն եթէ մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ, կամ ագահ, կամ կռապաշտ, կամ նախատող, կամ գինով, կամ յափշտակող, այնպիսիին հետ հաց ալ չառնել։ Վասն զի ինչ պէտք է ինծի դուրսիններն ալ դատել. չէ՞ որ դուք ներսիններըը կը դատէք. իսկ դուրսիններըը Աստուած պիտի դատէ. ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք։

ԳԼ. Ջ

1 Ձեզմէ մէկը, եթէ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջև դատուիլ, ու ոչ թէ սուրբերուն առջև։ Զի՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհ ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չնչին 3 դատեր օրվընը. Զի՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք. ո՛րչ կը մեռնան հապա աշխար-

4 հային բաներըը։ Ուրեմն եթէ ձեր մէջ աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցիին անարգներըը ձեզի դատաւոր 5 դրէ՞ք։ Ձեզ ամչցնելու համար կը զրուցեմ. այնչափ եղաւ որ ձեր մէջ իմաստուն մը չկա՞յ, որ կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրներուն մէջ։ Հապա եղբայր եղբօր հետ դատի կը մտնէ, այն ալ անհաւատներուն առջև։ Ամբողջ յաղթութիւն մը է այս ձեր մէջ, որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչո՞ւ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր. 8 ինչո՞ւ մանաւանդ դուք պրկանք չէք քաշեր։ Հապա դուք անիրաւութիւն ու պրկանք կ'ընէք, և այն ալ 9 եղբայրներուն։ Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւներըը Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն. մի խաբուիք. ոչ պոռնիկներըը, ոչ կռապաշտներըը, ոչ շնացող-10 ներըը, ոչ իգացեալներըը, ոչ արուադէտներըը, ոչ գողերըը, ոչ ագահներըը, ոչ գինովներըը, ոչ նախատողներըը — ոչ յափշտակողներըը Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն։ 11 Եւ դուք մէկ քանիներդ այնպիսիներ էիք. բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյն Հոգիովը։

12 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց 13 ես բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չըլլամ։ Կերակուրները փորին համար են. փորն ալ կերակուրներուն. բայց Աստուած զայս ալ, զանոնք ալ պիտի խափանէ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, 14 հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար։ Եւ Աստուած որ Տէրը յարուցանեց, մեզ ալ պիտի յարուցանէ 15 իր զօրութիւնովը։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմիններըը

Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները տանելով պոռնիկի անդամները ընեմ.
16 քա՛ւ լիցի։ Զէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մնանայ, մարմին կ'ըլլայ. քանի որ ՟ի՟ր՟ք կ'ըսէ, երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլ-
17 լան։ Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ, անոր հետ
18 մէկ հոգի կ'ըլլայ։ Պոռնկութենէն փախչեցէ՛ք։ Ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի, իր մարմինին դէմ կը
19 մեղանչէ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմիններդ տաճար են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջ է, զոր Աստուծմէ
20 ունիք, ու դուք ձեր անձին տէրը չէք. ֆանտի գնով ծախուա տանուելնաք. ուստի փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջ, որոնք Աստուծոյ են։

ԳԼ. Ի

1 Ա՛յդ ոյն բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք,
2 աղէկ է մարդուս որ կնոջ չմօտենայ։ Բայց պոռնկութիւնը տեսնելու համար ամէն մարդ իր կինը ունենայ, ու ամէն կին իր այրը ունենայ։
3 Այրը իր կնոջ տաղ պարտքը վճարէ, նոյնպէս կինն
4 ալ իր էրկան։ Կինը իր մարմինին չիշխէր, հապա այրը. նոյնպէս այրն ալ իր մարմինին չիշխեր, հապա
5 կինը։ Մէկզմէկ մի զրկէք, եթէ ոչ՝ միաբանութեամբ առեն մը, ազօթքի պարապելու համար, ու նորէն իրարու դարձէք, որպէս զի Սատանայ ձեզ չփորձէ
6 ձեր անժուժկալութեան համար։ Ցայտ կը զրուցեմ
7 տաղտ՝ և ոչ թէ հրամայելով։ Ինծի կ'ու-

զէի որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլլային. բայց ամէն մէկը իր պարգեւը ունի Աստուծմէ, մէկը այսպէս ու
8 միւսը այնպէս։ Բայց չամուսնացածներուն ու այրեւարիներուն կ'ըսեմ, Աղէկ է անոնց՝ եթէ ինծի պէս
9 կենան։ Հապա եթէ ժուժկալութիւն չունին՝ թող ամուսնանան, վասն զի աղէկ է ամուսնանալ քան
10 թէ տարտղնիլ։ Բայց ամուսնացածներուն կը պատուիրեմ ոչ թէ ես, հապա Տէրը, որ կինը այրէն չզատուի։ (Իսկ եթէ զատուի ալ՝ առանց ամուսնանալու
11 նայ, կամ իր էրկան հետ հաշտուի,) ու այրը իր կինը թող չձգէ։ Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը. եթէ եղբայր մը անհաւատ կին ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլ, թող
13 չձգէ զանիկա։ Եւ կին մը որ անհաւատ այր ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլ, թող
14 չձգէ զանիկա։ Վասն զի անհաւատ այրը սրբուած է կնոջմովը, և անհաւատ կինը սրբուած է այրովը. ապա թէ ոչ՝ ձեր որդիները պիղծ պիտի ըլլային,
15 բայց հիմա սուրբ են։ Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի. եղբայր մը կամ քոյր մը այնպիսի պարագաներու մէջ գերի չէ. սակայն Աստուած խաղաղութեան կանչեց մեզ։ Գիտես հիւս դուն,
16 ով կին, թէ երբեւ քու այրդ պիտի ապրեցնես. կամ գիտես հիւս դուն, ով այր, թէ երբեւ քու կինդ պիտի
17 ապրեցնես։ Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս Տէրը բաժնեց, ամէն մէկը ինչպէս Աստուած կանչեց, այնպէս թող երթայ, ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես
18 այսպէս պատուէր կու տամ։

Եթէ թլփատուած մէկը հաւատքի կանչուեցաւ, թող նորէն անթլփատ չըլլայ. չթլփատուածներէն,

19 մեկը կանչուեցաւ, թող չվերադառնայ. վասն զի թերա-
նալու բան մը չէ, ու անթերանալի ըլլալն բան մը
չէ. հապա Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահա-
20 նութիւնը պէտք է։ Բայց ամէն մեկը ինչ կոչուած մէկ
21 որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ։ Ծառայ
կանչուեցար, հոգ չըլլայ քեզի. բայց եթէ կրնաս ա-
22 զատ ըլլալ, զայն ընտրէ։ Վասն զի այն ծառան որ
Տէրոջմով կանչուած է, Տէրոջը ազատագեալն է
անեկս. նմանապէս այն ազատը որ կանչուած է, Քրիս-
23 տոսի ծառան է։ Գուք գնով ծախու առնուեցաք,
24 մարդոց ծառայ մի ըլլաք։ Եղբայրներ, ամէն մեկը
ինչ խնդրի մէջ որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ
կենայ Աստուծոյ առջեւ։
25 Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման մը չու-
նիմ, միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ ըլլալու-
26 գրմութիւն գտածի մը պէս խրատ կու տամ. Ո-
րեմն ես կը սեպեմ որ ասիկա ազէկ է հիմակուան
նեղութեանը համար, այսինքն ազէկ է մարդուս որ
27 այսպէս ըլլայ։ Կապուած ես կնոջ, մի փնտռեր ար-
ձակուիլ. արձակուած ես կնոջմէ, մի փնտռեր կին։
28 Իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր, և եթէ կոյսը
ամուսնանայ՝ չմեղանչեց. բայց այնպիսիները մարմնի
նեղութիւն պիտի ունենան. ասկից ես ձեզի կը
29 խնայեմ։ Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ ժա-
մանակը կարճցած է. ալ անոնք որ կին ունին՝ այն-
30 պէս ըլլան որպէս թէ չունին, ու անոնք որ կու-
լան՝ որպէս թէ չեն լար, ու անոնք որ կը ֆնգա՛ն՝
որպէս թէ չեն ֆնդար, և անոնք որ ծախու կ'առ-
31 նեն՝ որպէս թէ բան չունին, ու անոնք որ աշ-
խարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ գէշ կերպով չեն

գործածեր. վասն զի այս աշխարհի կերպարանքը
32 կ'անցնի։ Բայց ես կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք
Ան ով չամուսնացած մարդը Տէրոջը բաներըը կը հո-
33 գայ, թէ ինչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ, իսկ ամու-
նացածը աշխարհիս բաներըը կը հոգայ, թէ ինչպէս
34 իր կնոջ հաճելի ըլլայ, ու ամուսնացած կինը ու
կոյսը կը տարբերին իրարմէ. Ան ով կոյսը Տէրոջը
բաներըը կը հոգայ, որպէս զի ինք սուրբ ըլլայ հոգւով
ու մարմնով. իսկ ամուսնացած կինը աշխարհիս բա-
35 ներըը կը հոգայ, թէ ինչպէս իր էրկան հաճելի ըլ-
լայ։ Բայց այս բանը ձեր օգուտին համար կը զրու-
ցեմ, ոչ թէ ձեր վրայ վայրմ մը ձգելու, հապա
պարկեշտութեան համար ու առանց պատճառի Տէ-
36 րոջը ծառայելու համար։ Իսկ եթէ մեկը ամօթ կը
սեպե իր կոյսին համար՝ եթէ չափը անցեր է, ու
պէտք է այնպէս ըլլայ, ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ.
37 մեղք չգործեր. թող ամուսնանան։ Բայց ան որ իր
սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն
ալ չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանութիւն ու-
նի, ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է որ իր կոյսը
38 պահէ, մեղք կ'ընէ։ Ուստի ան որ իր կոյսը կ'ամուս-
նացընէ, մեղք կ'ընէ. ու ան որ չամուսնացներ, ա-
39 ւելի մեղք կ'ընէ։ Կինը *կապուած է՝ որչափ ժա-
մանակ որ իր այրը ողջ է. ապա եթէ իր այրը մեռ-
նի, ազատ է ամուսնանալու որու որ ուզէ, միայն
40 թէ Տէրոջմով։ Բայց իմ դատումովս նայելով՝ աւելի
երանելի է եթէ այնպէս կենայ. և կարծեմ թէ ես
ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ։

*Որ՞ն է, օրէնքով կապուած

Գլ. Ը

1 Բայց կուռքերու զոհերուն վրայով՝ գիտենք որ ա-
մէնս ալ գիտութիւն ունինք. գիտութիւնը կը
2 հպարտացնէ, բայց սէրը շինութիւն կ'ընէ։ Ու եթէ
մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ լաւ բան
3 մը չգիտեր՝ ինչպէս պէտք է գիտնալ։ Իսկ եթէ մէկը
4 զԱստուած կը սիրէ, ինք անկէ ճանչցուած է։ Ու-
մի կուռքերու ըզհաւածները ուտելու վրայով՝ գի-
տենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհի մէջ, և որ մէ-
5 կէն զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ։ Քանի թէեւ ըլ-
լան ալ անուանով աստուածներ, թէ՛ երկինքը և թէ՛
երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ
6 տէրեր,) Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք, Հայրը,
որմէ են ամէն բաները, և մենք ալ *անով. ու մէկ
Տէր Յիսուս Քրիստոս, որմէ են ամէն բաները, ու
7 մենք ալ անով։ Բայց ամէնուն քով գիտութիւն
չկայ. և ոմանք կուռքի վրայով խղճմտանք ունենա-
լով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուռքերու պղծուածի
պէս, և իրենց խղճմտանքը, որովհետև տկար է, կը
8 պղծուի։ Սակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջի
չկեցներ. քանդի ոչ եթէ ուտենք՝ կ'ուռճնանք, և ոչ
9 եթէ չուտենք՝ կը պակսինք։ Բայց զգոյշ կեցէք, որ
չըլլայ թէ այդ ձեր իշխանութիւնը սկանդերուն
10 գայթակղութիւն ըլլայ։ Քանզի եթէ մէկը տեսնէ
քեզ, որ գիտութիւն ունիս, կուռատունի մէջ սեղան
նստած, չէ՞ որ այն տկար մտքդուն խղճմտանքը

*կամ, անոր համար

համնոձակութիւն պիտի տանի կուռքերու զոհ-
11 ուածը ուտելու, Ու քու գիտութիւնովդ այն տկար
12 եղբայրը կորսուի, որու համար Քրիստոս մեռաւ։ Եւ
այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով ու անոնց
տկար խղճմտանքը վիրաւորելով՝ Քրիստոսի դէմ կը
13 մեղանչէք։ Ուստի եթէ կերակուրը կը գայթակ-
ղեցնէ իմ եղբայրս, միս պիտի չուտեմ յաւիտեան՝
որպէս զի իմ եղբայրս չգայթակղեցնեմ։

Գլ. Թ

1 Չէ՞ որ ես ազատ եմ. չէ՞ որ ես առաքեալ եմ. չէ՞
որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս տեսայ. չէ՞ որ
2 դուք էք իմ գործս Տէրոջմով։ Թէպէտ ուրիշներուն
առաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտարակոյս ձեզի
եմ. վասն զի իմ առաքելութեանս կնիքը դուք էք
3 Տէրոջմով։ Իմ պատասխանս անոնց որ զիս կը
4 քննեն, այս է. Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք
5 ուտելու և խմելու։ Միթէ մենք իշխանութիւն չու-
նինք քրիստոնեայ քոյր եղոյ կնի մը տեղ հետ պտըտ-
ցընելու, ինչպէս ուրիշ առաքեալները ու Տէրոջը
6 եղբայրները ու կեփաս։ Միթէ ես ու Բառ-
նաբաս միայն իշխանութիւն չունինք չգործելու։
7 Որ իր ծախքովը զինուորութիւն կ'ընէ. ո՞վ
պտղի կը տնկէ ու անոր պտուղէն չուտեր, կամ ո՞վ
հաչարներ կ'արածէ ու հաչարներուն կաթէն չու-
8 տեր։ Միթէ մարդկօրէն կը զրուցեմ այս բաները,
9 կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ։ Քանզի Մով-
սէսի օրէնքին մէջ ալ գրուած է, Կալի մէջ աշխատող
եզին գունչը չկապես։ Միթէ եզերո՞ւն համար Ա-

10 տուծոյ հոգն էր. Զէ՞ որ մանաւանդ մեզի հա-
մար կ'ըսէ. վասն զի մեզի համար պատեցաւ. որով-
հետև ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յուսով հերկէ,
և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ ղեփ+ ե ոչ *վայելել-
11 լու յուսով ընէ։ Եթէ մենք ձեզի հոգեւոր բաներ
սերմանեցինք, մե՞ծ բան մըն է՝ եթէ ձեզմէ մարմ-
12 նաւոր բաներ հնձենք։ Եթէ ուրիշները ձեր վրայ այ
իշխանութիւնը ունին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. բայց
մենք այս իշխանութիւնը չգործածեցինք, հապա ա-
մէն բանի կը համբերենք, որպէս զի Քրիստոսի աւե-
13 տարանին արգելք մը չըլլանք։ Չէ՞ք գիտեր որ տա-
ճարին մէջ աշխատողները տաճարէն կ'ուտեն, ա
ննանք որ սեղանին պաշտօնեաներն են՝ սեղանէն բա-
14 ժին կ'առնեն։ Նոյնպես ալ Տէրը հրաման տուաւ, որ
աւետարանը քարոզողները աւետարանէն ապրին։
15 Բայց ես այս բաներուն մէ՛կը չգործածեցի, ոչ ալ
այդ բաները գրեցի որ ինծի այսպէս ըլլայ. քանզի
աւելի աղէկ է ինծի որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ
16 պարծանքս պարապ հանէ։ Վասն զի եթէ ես աւե-
տարանը քարոզեմ, ինծի պարծանք մը չկայ, վասն
զի իմ վրաս հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինծի՝
17 եթէ աւետարանը չքարոզեմ։ Քանզի եթէ սակի
կամաւ ընեմ, վարձք կ'ունենամ. իսկ եթէ ակա-
մայ՝ այն ինծի յանձնուած անտուռթիւն մըն է։
18 Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ'ըլլայ ինծի. այս է՝ ըլլայ որ քա-
րոզելու ատենս Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, որ
չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս
19 դէշ կերպով գործածեմ։ Քանզի թէև ես ամէնէն

*Ոմանք, իր յոյսը վայելելու համար

ազատ էի, իմ անձս ամէնուն ծառայ ըրի, որպէս զի
20 շատերը շահիմ։ Հրեաներուն հետ Հրեայի պէս եղայ,
21 որպէս զի Հրեաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողնե-
րուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [ոչ թէ ես
օրէնքի տակ էի,] որպէս զի օրէնքի տակ եղողները
ա՛շահիմ. օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ
չեղողի պէս եղայ, (ոչ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չու-
նէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէս զի
22 օրէնք չունեցողները ա՛շահիմ. Տկարներուն հետ
տկարի պէս եղայ, որպէս զի տկարները շահիմ. ա-
մէնուն հետ ամէն բան եղայ, որ ըլլայ թէ մէկ քա-
23 նիները ապրեցնեմ։ Եւ ասիկա աւետարանին համար
24 կ'ընեմ, որպէս զի անոր կցորդ ըլլամ։ Չէ՞ք գիտեր
որ ասպարէզին մէջ վազողները իրաւ կը վազեն ա-
մէնը, բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը. այնպէս վազե-
25 ցէք որ հասնիք։ Եւ ամէն ոք որ կը մրցի, ամէն բա-
նի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծա-
նելի պսակը առնելու համար, ու մենք՝ անեղծանե-
26 լին։ Ուստի ես այնպէս կը վազեմ, ոչ թէ որպէս թէ
անստուգութեամբ. ես այնպէս բռնամարտութիւն
27 կ'ընեմ, ոչ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով. Բայց իմ
մարմինս կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ, որպէս զի ուրի-
շներուն քարոզելէս ետև՝ ես ինքս խո-
տելի դառնամ։

Գլ. Ժ

1 Զեմ ուզեր որ չգիտցաք եղբայրնե՛ր, որ մեր
հայրերը ամէնն ալ ամպին տակ էին, ու ամէնն ալ
2 ծովէն անցան, եւ ամէնն ալ Մովսեսով մկրտուեցան

3 ամպին ու ծովին մէջ, եւ ամէնն ալ նոյն հո-
4 գեւոր կերակուրը կերան, ու ամէնն ալ նոյն
հոգեւոր խմելիքը խմեցին, վասն զի կը խմէին
... այն հոգեւոր վէմէն որ անոնց հետ կ'երթար.
5 ու այն վէմը Քրիստոս էր։ Բայց ոչ թէ անոնց-
մէ շատերուն հաւնեցաւ Աստուած, վասն զի
6 անապատին մէջ փուռաած ինկան։ Ու այն բաները
մեզի օրինակ եղան, որպէս զի չար բաներու ցանկա-
7 ցող չըլլանք, ինչպէս անոնք ցանկացան։ Ոչ ալ
կռապաշտ ըլլաք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք. ինչպէս
գրուած է, ծաղովուրդը նստաւ ուտելու և խմելու,
8 ու ելան խաղալու։ Եւ պոռնկութիւն չընենք, ինչ-
պէս անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան, ու մէկ օրուան
9 մէջ քսան և երեք հազար հոգի ինկան։ Եւ Քրիստոսը
չփորձենք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու
10 օձերէն ջարդուեցան։ Եւ տրտունջ չընէք, ինչպէս
անոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին, ու սատակիչէն
11 ջարդուեցան։ Բայց այս ամէն բաները իբրև օրինակ
կը պատահէին անոնց. իսկ մեզի, որոնց դարերուն
վերջը հասաւ, խրատ ըլլալու համար գրուեցան։
12 Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հաստատուն կեցած է,
13 թող դուշնայ որ չիյնայ։ Ձեզի մարդկային փորձութենէ զատ ուրիշ չէ պատահած. բայց
Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի չթողու
ձեր կարողութենէն աւելի փորձուիլ, հապա փորձութեանը հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի
տայ, որպէս զի կարող ըլլաք համբերել։
14 Անոր համար, իմ սիրելիներս, կռապաշտութենէ
15 փախէք։ Որպէս թէ իմաստուններու հետ կը խօսիմ.
16 դուք դատեցէք ինչ որ կը պուտեմ։ Օրհնութեան

գաւաթը զոր մենք կ'օրհնենք, չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդութիւնն է. հացը զոր մենք կը կոտրենք,
17 չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնին հաղորդութիւնն է։ Քանի մենք շատերս մէկ հաց մէկ մարմին ենք, վասն զի
18 ամէնս ալ այն մէկ հացէն կը վայելենք։ Նայեցէք մարմնաւոր Իսրայէլի, չէ՞ որ այն զոհաւածներըը ուտողները սեղանին հաղորդ են։ Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսեմ,
19 թէ կուռքը բան մըն է, կամ թէ կուռքերու զոհ-
20 ուած բան մըն է։ Բայց ըսա՝ կ'ըսեմ թէ այն բաները զորոնք հեթանոսները զոհ կ'ընեն, դեւերուն
կը զոհեն ու ոչ թէ Աստուծոյ. ու չեմ ուզեր որ դուք դեւերուն հաղորդ ըլլաք. չէք կրնար խմել Տէրոջը գա-
21 ւաթը ու դեւերուն գաւաթը. Չէք կրնար վայելել Տէրոջը սեղանէն ու դեւերուն սեղանէն։ Նախանձի՞
22 գրգռունք Տէրը. միթէ մենք անկէ զօրա՞ւոր ենք։
23 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց
24 ոչ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ։ Ոչ ոք իր անձին օգտը փնտռէ, հապա իր ընկերոջին
25 ալ։ Ամէն ինչ որ ապրանքանոցին մէջ կը ծախուի կերէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար.
26 վասն զի երկիրը իր լիութիւնովը Տէրոջն է։ (27) Եւ
եթէ անհաւատներէն մէկը ձեզ հրաւիրէ, և ուզէք երթալ, ամէն ինչ որ ձեր առջեւ դրուի կերէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար.
28 Ապա եթէ մէկը ձեզի ըսէ թէ Աստիկա կուռքի զոհուած է, այն ատեն իրեն համար որ յայտ եղաւ՝ ու
29 խղճմտանքի համար մի ուտէք։* Սակայն խղճմտի-

*Ղուկ. ՚ի՛ւտ ՚ի՛ւլեանէն, վասն զի երկիրը իր լիութիւնովը Տէրոջն է։

տունք կ'ըսեմ՝ ոչ թէ ձերը, հապա ընկերինը, քանզի ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատուի ուրիշին
30 խղճմտանքէն. եթէ ես *շնորհակալութեամբ կը վայելեմ՝ ինչո՞ւ հայհոյուիմ, որու համար կը գո-
31 հանամ։ Արդ թէ՛ ուտէք, թէ՛ խմէք և թէ ինչ գործ որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին հա-
32 մար ըրէք։ Գայթակղութեան պատճառ մի ըլլաք՝ ոչ Հրեաներուն, ոչ †Հեթանոսներուն և ոչ Ա-
33 ստուծոյ եկեղեցիին։ Ինչպես ես ալ ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ'ըլլամ, ու չեմ փնտռեր իմ անձիս օգուտը, հապա շատերունը՝ որպէս զի փրկուին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Ինծի նմանող եղէք, ինչպէս ես ալ Քրիստոսի։
2 Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրնե՛ր, որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք, ու ապրպրանքները կը բռնէք՝ ինչպէս
3 ես ձեզի ատանդեցի։ Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ամէն այր մարդու գլուխը Քրիստոս է, ու կնոջ գլուխը՝ այր մարդը, և Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած։
4 Ամէն այր մարդ որ գլուխը գոց աղօթքի կը կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր
5 գլուխը։ Ու ամէն կին որ գլուխը բաց աղօթքի կը կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը. վասն զի միևնոյն բան է ըսպասէ
6 որպես թէ ածիլուած ըլլ։ Վասն զի եթէ կինը չծածկուիր, թող իր մազերն ալ կտրէ. իսկ եթէ տղէ

*Կամ, շնորհքով.
†Յոյն. Ազգներուն

է կնոջ մը իր մազերը կտրել կամ՝ ածիլուիլ, թող
7 ծածկուի։ Այր մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել, վասն զի Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է. բայց կինը
8 է՛ր երկանը փառքն է։ Քանզի ոչ թէ այր մարդը կնոջ-
9 մէն է, հապա կինը՝ այր մարդէն։ Վասն զի այր մարդը չստեղծուեցաւ կնոջը համար, հապա կինը՝ երկանը
10 համար։ Ա՛յս պատճառաւ պէտք է որ կինը իր գլխուն
11 խուն *շուք դնէ հրեշտակներուն համար։ Բայց ոչ կինը առանց այր մարդու կ'ըլլայ, ու ոչ այր մարդը
12 առանց կնոջ՝ Տէրոջմով։ Վասն զի ինչպես կինը այր մարդէն է, նոյնպես այր մարդը կնոջ միջոցաւ, բայց
13 ամէնը Աստուածմէ։ Դուք ձեզմէ դատեցէք. կը վայլէ՞ կին մարդու գլուխը բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ
14 առջև. Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ այր մարդ մը եթէ երկար մազերով է, իրեն անար-
15 գանք է. Բայց կինը եթէ երկար մազերով է, իրեն փառք է. վասն զի մազերը ծածկոցի տեղ արուած
16 են իրեն։ Սակայն եթէ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք այնպիսի սովորութիւն չունինք, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները։
17 Բայց զայս պատուիրելով չեմ՝ գովելր, վասն զի ձեր ժողովները ոչ թէ աղէկ՝ հապա գեշ արդիւնք կ'ունենայ։ Քանզի նախ՝ երբ մեկտեղ կը
18 ժողովուիք եկեղեցիին մէջ, կը լսեմ՝ որ բաժանումներ կան ձեր մէջ, և ըստ մասին կը հաւատամ։
19 Վասն զի հարկաւ ձեր մէջ հերձուածողութիւններ ալ պիտի ըլլան, որպէս զի ձեր մէջ եղող ընտիրները
20 երեւան։ Ուստի դուք որ մեկտեղ կը ժողովուիք, ա-

*Յոյն. իշխանութիւն

21 տիկա Տէրտնեան ընթրիքը ուտել չէ. վասն զի
ուտելու ատեն ամէն մէկը առաջ իր ընթրիքը կ'առ-
նէ. ու մէկը անօթի կը մնայ ու մէսալ կը գինովեայ։
22 Միթէ ուտելու և խմելու համար տուն չունիք,
կամ թէ Աստուծոյ եկեղեցին կ'անարգէք, և աղ-
քատ կ'ընէք չքաւորները. ձեզի ինչ ըսեմ, ձեզ գո-
23 վե՞մ. այդ բանին մէջ չեմ գովեր։ Վասն զի ես Տէ-
րոջմէն ընդունեցի զոյն որ ձեզի ալ ուսուցի՝ թէ
24 Տէր Յիսուս իր մնանուած գիշերը հաց առաւ. ևս
գոհանալով՝ կոտրեց ու ըսաւ, Առէք ― կերէք,
այս է իմ մարմինս որ ձեզի համար կը կոտրի. ա-
25 յնպէս ընէք զիս յիշելու համար։ Նոյնպէս ալ գա-
ւաթը ընթրիքէն ետև ըսաւ ու ըսաւ, Այս գաւաթը
նոր ուխտ է իմ արիւնովս. տակաւ ընէք զանոնք ան-
26 գամ որ խմելու լլլաք՝ զիս յիշելու համար։ Վասն
զի դուն անգամ որ այս հացը ուտէք ու այս գա-
ւաթը խմէք, Տէրոջը մահը կը պատմէք՝ մինչև ինք
27 գայ։ Ուստի ով որ այս հացը ուտէ կամ Տէրոջը գա-
ւաթը խմէ անարժանապէս, պարտական պիտի լլլայ
28 Տէրոջը մարմնին և արիւնին։ Ուրեմն թող մարդ իր
անձը փորձէ, ու այսպէս այն հացէն ուտէ և այն
29 գաւաթէն խմէ։ Վասն զի ան որ անարժանապէս
կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին դատապարտութիւնը
կ'ուտէ ու կը խմէ, վասն զի Տէրոջը մարմինը չզա-
30 նէր։ Ասոր համար ձեր մէջ շատ հիւանդներ ու
31 ցաւագարներ կան, և շատեր ալ կը ննջեն։ Վասն զի
եթէ ինքզինքնիս դատելու լլլայինք, պիտի չդատ-
32 ուէինք։ Իսկ երբ կը դատուինք, Տէրոջմէ կը խրատ-
ուինք, որպէս զի աշխարհի հետ չդատապարտուինք։
33 Ուստի, իմ եղբայրներս, երբ մէկտեղ կը ժողովուիք

34 ուտելու, իրարու սպասեցէք։ Իսկ եթէ մէկը անօթի
է թող էր տունը մէջ ուտէ, որ չըլլայ թէ դատա-
պարտութեան համար ժողովուիք։ Իւր ուրիշ բաները
ևս եկած ատենս պիտի պատուիրեմ։

Գ Ե Ղ. ԺԲ

1 Բայց հոգևոր պարգևներուն վրայով չեմ ուզեր,
2 եղբայրներս, որ չգիտցած ըլլաք։ Դուք գիտէք որ երբ
հեթանոս էիք, մունջ կուռքերուն կը տարուէիք
3 ինչպես կ'առաջնորդուէիք։ Ուստի զձեզ կ'իմա-
ցընեմ թէ մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօսի՝
ու Յիսուսը նզովեալ կոչէ. և մէկն ալ չկրնար Յի-
4 սուսը Տէր կոչել՝ եթէ ոչ Հոգիով Սրբով։ Ու պար-
5 գևները զանազան են, բայց նոյն Հոգին է։ Նաև
պաշտօնները զանազան են, բայց նոյն Տէրն է։ Նոյն-
պէս նաև գործառնութիւնները զանազան են, բայց նոյն
6 Աստուածն է՝ որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի
7 մէջ։ Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը
8 տրուած է օգուտի համար։ Մէկուն՝ Հոգիով իմաս-
տութեան խօսք տրուած է, ուրիշին գիտութեան
9 խօսք՝ նոյն Հոգիին փառաւ չափովը։ Մէնուին հաւատք՝
նոյն Հոգիով. ուրիշին շնորհագործութիւններ, ու-
10 րիշին մարգարէութիւն, ուրիշին՝ հոգիներու ընտ-
րութիւն. ուրիշին՝ զանազան լեզուներ, ուրիշին լե-
11 զուներու թարգմանութիւն։ Բայց զայս ամէնը մեկ-
նոյն Հոգին կը ներգործէ, և ամէն մէկուն զատ զատ
կը բաժնէ՝ ինչպէս կ'ուզէ։

12 Քանպէ ինչպէս մարմինը մէկ է ու շատ անդամ-
ներ ունի, և *այն մարմինին բոլոր անդամները,
որոնք շատ են, մէկ մարմին են, նոյնպէս Քրիստոս
13 ալ։ Վասն զի մենք ամէնս մէկ Հոգիով մէկ մար-
մին ըլլալու մկրտուեցանք, թէ՛ Հրեաներ, թէ՛ հե-
թանոսներ, թէ՛ ծառաներ, թէ՛ ազատներ, և ամէնս
14 ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք։ Վասն զի մարմինը մէկ ան-
15 դամ չէ, հապա շատ։ Եթէ ոտքը ըսէ, Որովհետև
ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ, ոչ թէ անով այն մար-
16 մինէն չէ։ Եւ եթէ ականջը ըսէ, Որովհետև ես
աչք չեմ՝ մարմինէն չեմ, ոչ թէ անով այն մար-
17 մինէն չէ։ Եթէ բոլոր մարմինը աչք ըլլար, լսելիքը
ո՞ւր պիտի ըլլար. և եթէ բոլորը լսելիք ըլլար, ո՞ւր
18 պիտի ըլլար հոտառելիքը։ Բայց հիմա Աստուած ան-
դամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինին մէջ,
19 ինչպէս ինք ուզեց։ Ապա եթէ ամէնը մէկ անդամ ըլ-
20 լար, մարմինը ո՞ւր պիտի ըլլար։ Բայց հիմա անդամ-
21 ները շատ են, ու մարմինը՝ մէկ։ Գլուխը ըսել
ձեռքին թէ Դուն ինծի պէտք չես. և ոչ դարձեալ
22 գլուխը ոտքերուն՝ թէ Ինծի պէտք չէք։ Մանաւանդ
մարմինին այն անդամները որոնք շատ տկար կ'ե-
23 րեւան, աւելի հարկաւոր են. Ու մարմինին այն ան-
դամները զորոնք յաւէտ անպատիւ ըլլալ կը սեպենք,
անոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք. ու այսպէս մեր
անվայելուչ անդամները աւելի վայելչութիւն ու-
24 նին։ Ու մեր վայելուչ անդամներուն բան մը պէտք
չէ. բայց Աստուած մարմինը բարեխառնեց, ու պա-
25 կասութիւն ունեցողին աւելի պատիւ տուաւ, Որպէս

*Ո՛նդ, այն մէկ

զի մարմինին մէջ երկպառակութիւն չըլլայ, հապա
անդամները միեւնոյն հոգը ունենան իրարու վրայ։
26 Եւ եթէ մէկ անդամը նեղութիւն կրէ, բոլոր ան-
դամները կը նեղուին անոր հետ. և եթէ փառաւոր-
ուի մէկ անդամը, բոլոր անդամները կ'ուրախանան
27 անոր հետ։ Արդ, դուք Քրիստոսի մարմինն էք, ու
28 մանաւանդապէս անոր անդամները։ Եւ Աստուած
եկեղեցիին մէջ դրաւ մէկ քանիները, նախ՝ առաք-
եալներ, երկրորդ՝ մարգարէներ, երրորդ՝ վարդապետ-
ներ, ետքը հրաշքներ, ետքը բժշկութիւններու պար-
գեւներ, օգնութիւններ, կառավարութիւններ, լե-
29 զուներու տեսակներ։ Միթէ ամէնը առաքեալնե՞ր
30 են, միթէ ամէնը վարդապետնե՞ր են. միթէ ամէնը
հրաշքնե՞ր են գործեն. Միթէ ամէնը բժշկութեան
պարգեւնե՞ր ունին. միթէ ամէնը լեզունե՞ր կը խո-
31 սին. միթէ ամէնը թարգմանութի՞ւն կ'ընեն։

Բայց դուք նախանձաւոր եղէք այն շնորհքներուն
որոնք լաւագոյն են. և ես՝ ալ աւելի ապրելու ճամբայ
մը կը ցուցնեմ ձեզի։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եթէ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները խօսիմ,
և սէր չունենամ, ես ձայն տուղ պղինձի պէս եղայ,
2 կամ հնչեցնող ծնծղաներու պէս։ Եւ եթէ մարգա-
րէութիւն ունենամ, ու հասկնամ ամէն խորհուրդ-
ները ու ամէն գիտութիւնը, և եթէ ունենամ ամէն
3 հաւատքը մինչև լեռները տեղափոխելու, ու սէր
չունենամ, ոչինչ եմ։ Եւ եթէ իմ բոլոր ստաց-
ուածքս պատառներուն կերցնեմ, ու իմ մարմինս այ-

բաւելու սամ՝ և սէր չունենամ՝ օգուտ մը չեմ ու-
4 նենար։ Սէրը երկայնամիտ է, քաղցր է. սէրը չնա-
5 խանձիր, սէրը չգոռոզանար, չպարտասնար, Անվայել
վարմունք չունենար, իրենը չփնտռեր, բարկութեան
6 չդրգռուիր, չարութիւն չխորհիր, Անիրաւութեան
վրայ չհնդար. հապա ճշմարտութեան խնդակից կ'ըլ-
7 լայ։ Ամեն բանի կը դիմանայ, ամեն բանի կը հաւա-
տայ, ամեն բանի կը յուսայ, ամեն բանի կը համ-
8 բերէ։ Սէրը բնաւ չկենար. բայց եթէ մարգարէու-
թիւններ ըլլան՝ պիտի խափանին, եթէ լեզուներ՝
պիտի դադրին, եթէ գիտութիւն՝ պիտի խափանի
9 վասն զի շատն քիչը գիտենք, ու շատն քիչը կը
10 մարգարէանանք. Բայց երբ կատարեալը գայ, այն
11 ատեն շատն քիչը պիտի խափանի։ Երբ տղայ էի,
տղայի պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի
պէս համակած ունէի. բայց երբ այր եղայ, տղա-
12 յութեան յանները մէկդի ձգեցի։ Հիմա մենք
որպես թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ կեր-
պով, բայց այն ատեն երես առ երես. հիմա շատն
քիչ մը տեղեակ եմ, բայց այն ատեն այնպէս պիտի
13 ճանչնամ՝ ինչպէս ճանչցուեցայ։ Ուստի հիմա կը
մնայ հաւատք, յոյս, սէր, այս երեքը. ու սոնց
մեծագոյնը սէրն է։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ձիրք հետեւեցէք, ու հոգեւոր պարգեւներուն
նախանձաւոր եղէք, մանաւանդ մարգարէութիւն
2 ընելու։ Վասն զի ան որ օտար լեզուով կը խօսի՝ ոչ
թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ. վասն զի

մէկը չկայ որ իմանայ, բայց անիկա հոգիով խոր-
3 հուրդներ կը խօսի։ Սակայն ան որ կը մարգարէա-
նայ, մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և
4 մխիթարութիւն պարգեւելու։ Ան որ օտար լեզուով կը խո-
սի՝ իր անձին շինութիւն կ'ընէ, ու ան որ կը մար-
5 գարէանայ՝ եկեղեցիին շինութիւն կ'ընէ։ Կ'ուզեմ
որ դուք ամենդ լեզուներ խօսիք, բայց մանաւանդ
որ մարգարէութիւն ընէք. վասն զի մ'աղէկ է ան՝
որ կը մարգարէանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը
խօսի. մինչեւ եթէ թարգմանէ ըլլայ, որպէս զի
եկեղեցին շինութիւն առնէ։
6 Եւ հիմա, եղբայրներ, եթէ ես ձեզի գամ լեզու-
ներ խօսելով, ինչ օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ եթէ
չխօսիմ ձեզի կա՛մ յայտնութիւնով, կա՛մ գիտու-
թիւնով, կա՛մ մարգարէութիւնով, կա՛մ վարդա-
7 պետութիւնով։ Եւ ձայն տուող անկենդան բա-
ները անդամ, թէ՛ սրինդ և թէ՛ քնար, եթէ ձայնե-
րու զանազանութիւն չընեն, ինչպէս պիտի ճանչ-
8 ցուի սրինգով կամ քնարով հնչուածը։ Վասն զի
եթէ փողն ալ անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատ-
9 րաստուի պատերազմի։ Նոյնպէս դուք ալ եթէ լե-
զուով բացայայտ խօսք չղուցեք, խօսուածը ինչպէս
պիտի հասկցուի. վասն զի օդին խօսողներ պիտի ըլ-
10 լաք։ Անհա աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ
կան, և անոնց մէկն ալ առանց նշանակութեան չէ։
11 Ուստի եթէ այն ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես
խօսողին բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ինծի
12 բարբարոս մը պիտի ըլլայ։ Նոյնպէս դուք ալ, որով-
հետեւ հոգեւոր պարգեւներու նախանձաւոր էք, եկե-
ղեցիին շինութեանը համար խնդրեցէք որ առեղնաք

13 Նոյն պարբերութիւն: Անոր համար ան որ օտար լեզուով
14 կը խօսի, աղօթէ թող ընէ որ թարգմանէ ալ: Քանզի
եթէ ես աղօթէ ընեմ՝ օտար լեզուով, իմ հոգիս ա-
15 ղօթէ կ'ընէ, բայց միտքս անպտուղ է: Ուրեմն
ի՞նչ է. աղօթէ ընեմ՝ հոգիով, աղօթէ ընեմ՝ մտա-
ւորութեամբ ալ. սաղմոս երգեմ՝ հոգիով, սաղ-
16 մոս երգեմ՝ մտաւորութեամբ ալ: Ապա թէ ոչ
եթէ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկա որ
ապուշի տեղ կայներ է, ի՞նչպէս Ամէն պիտի ըսէ
քու գոհութիւնդ տալուս առենդ. վասն զի ան քու
17 ըսածդ չիմմնայ: Թէպէտ դուն ալէկ գոհու-
թիւն կ'ընես, բայց միւսը շինութիւն չտուներ:
18 *Աստուծմէ կը գոհանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լե-
19 զուներով կը խօսիմ. Բայց եկեղեցիին մէջ կ'ուզեմ
հինգ խօսք մտաւորութեամբ խօսիլ, որպէս զի ու-
րիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան թէ բիւրաւոր խօսքեր
օտար լեզուով:
20 Եղբայրներ, միտքով տղայ մի ըլլաք, հապա չա-
րութիւն կիթնալու՝ տղայ եղէք, ու միտքով
21 չափահաս եղէք: Օրինքին մէջ գրուած է թէ Օտար
լեզուներով ու օտար շրթունքներով այդ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ, ասկայն և այնպէս ինծի
22 մոիկ պիտի չլնեն, կ'ըսէ Տէրը: Ուրեմն լեզուները
նշանի համար են՝ ոչ թէ հաւատացեալներուն, հապա անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը ոչ
23 թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալներուն:
Արդ եթէ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ, ու ամէնն
ալ օտար լեզուներով խօսելու ըլլան, և հոն մտնեն

*Իմաստ, իմ Աստուծմէս

ուզեհաներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսե՞ն թէ
24 գուք խենթեցեր էք: Իսկ եթէ ամէնն ալ մարգա-
րէանան, ու հոն անհաւատ մը կամ ուզետ մը մտնէ,
ամէնէն ալ կը յանդիմանուի, ամէնէն ալ կը քըն-
25 նուի, Ու անոր սրտին ծածուկ բաները յայտնի կ'ըլ-
լան, և այսպէս երեսի վրայ իյնալով՝ Աստուծոյ եր-
կրպագութիւն պիտի ընէ, ու խոստովանի թէ
իրաւցընէ Աստուած ձեր մէջ է:
26 Ուստի ի՞նչ է, եղբայրներ. երբ ժողո-
վուիք, ձեղմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի, վարդապե-
տութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի,
թարգմանութիւն ունի. ամէնը շինութեան համար
27 թող ըլլայ: Եթէ մէկը օտար լեզու կը խօսի, երկու
հոգի, և թէ շատը՝ երեք թող ըլլան, և այն ալ՝ մե-
28 կիկ մէկիկ, ու մէկը թող թարգմանէ: Բայց եթէ
թարգմանող չըլլայ, եկեղեցիին մէջ լուռ թող կե-
29 նայ, և ինքնիրեն ու Աստուծոյ թող խօսի: Իսկ
մարգարէները երկու կամ երեք հոգի թող խօսին,
30 ու միւսները թող քննութիւն ընեն: Իսկ եթէ նըս-
տողներէն ուրիշ մէկուն ալ բան մը յայտնուելու
31 ըլլայ, առաջինը թող լռէ: Վասն զի ամէնդ ալ
կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ, որպէս զի ամէնն
32 ալ սորվին ու ամէնն ալ մխիթարուին: Ու մարգա-
րէներուն հոգիները մարգարէներուն հնազանդ են:
33 Վասն զի Աստուած խռովութեան Աստուած չէ,
հապա խաղաղութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր
եկեղեցիներուն մէջ:
34 Ձեր կիներդ եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան,
վասն զի անոնց հրաման չկայ խօսելու, հապա հնա-
35 զանդ ըլլալու, ինչպէս օրէնքն ալ կ'ըսէ: Բայց եթէ

քան սրսվիլ կ'ուզեն, տուընը իրենց սյուներուն Թազ
Հարցնեն. քանզի կրներուն անվայել է եկեղեցիի մէջ
36 խօսիլ։ Մ[ի]թէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ ելաւ, կամ
37 Թէ միայն ձեզի՞ հասաւ։ Եթէ մէկը կը կարծէ Թէ
ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, Թող հաստատ դիտ-
նայ Թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէրներէն
38 են. Բայց եթէ մէկը ոգէտ է՝ Թող ոգէտ ըլլայ։
39 Ուստի, եղբայրներ, մարգարէանալ իւն ընելու նախան-
40 ձասր եղէք, ու լեզուներ խօսիլ ալ մի արգիլէք։ Եւ
ամէն բան վայելչութեամբ և կարգաւ Թող ըլլայ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Եղբայրներ, ձեզի կ'իմացնեմ այն աւետարանը զոր
ես ձեզի քարոզեցի, զոր նաև ընդունեցիք ու անոր
2 վրայ հաստատուած էք. Որով կը փրկուիք ալ, եթէ
ամուր բռնէք այն խօսքը զոր ես ձեզի քարոզեցի,
3 միայն եթէ պարապ տեղ հաւատացած չէք։ Վասն
զի ամէնէն առաջ ես ձեզի ալ[ա]նքի ըսի, զոր
ես ալ ընդունեցի, Թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն հա-
4 մար մեռաւ, գիրքերուն ըսածին համեմատ, Եւ Թէ
Թաղուեցաւ ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը,
5 գիրքերուն ըսածին համեմատ, Եւ Թէ երեւցաւ Կե-
6 փասի, ու ետքը տասնւերկուքին. Ետքը հինգ հա-
րիւրէ աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեւցաւ, որոնցմէ
7 շատերը մինչև հիմա կան, և ամենք ալ ննջեցին. Ո-
ետքը երեւցաւ Յակոբոսի, ետքը բոլոր առաքեալ-
8 ներուն։ Ամէնէն ետքը որպէս Թէ վիժածի մը ինծի
9 ալ երեւցաւ։ Վասն զի ես առաքեալներուն ամէնէն
յետինն եմ, որ արժանի ալ չեմ առաքեալ բառե-
10 լու, վասն զի Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի։ Մի-

սին Թէ Աստուծոյ շնորհքովը եմ ինչ որ եմ. և
անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարապ բան մը չեղաւ,
հապա ես անոնց ամէնէն աւելի աշխատեցայ. և ոչ
Թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը որ ինծի հետ էր։
11 Ուստի Թէ՛ ես և Թէ՛ անոնք այսպէս կը քարոզենք,
ու դուք այսպէս հաւատացիք։
12 Ուրեմն եթէ Քրիստոս կը քարոզուի, որ մեռելնե-
րէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզմէ մէկ քա-
նիները կ'ըսեն Թէ Մեռելներու յարութիւն չկայ։
13 Եթէ մեռելներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիս-
14 տոս ալ յարութիւն առած չէ։ Եւ եթէ Քրիստոս
յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը
15 պարապ է, ու ձեր հաւատքն ալ պարապ է. Եւ մենք
ալ Աստուծոյ սուտ վկաները գտնուած կ'ըլլանք.
որովհետև Աստուծոյ համար վկայութիւն տուինք,
Թէ ինք Քրիստոսը յարուցին Քրիստոսը, որ իրաւ չյա-
րուցը զանիկա, եթէ մեռելները յարութիւն չեն
16 առներ։ Քանզի եթէ մեռելները յարութիւն չեն
17 առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. Եւ եթէ
Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատքը պա-
18 րապ է, ա տակաւին ձեր մեղքերուն մէջ էք. Նոյն-
19 պէս Քրիստոսով ննջողներն ալ կորսուած են։ Եթէ
միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի յուսացած
ենք, մենք բոլոր մարդոցմէն աւելի խղճալի ենք։
20 Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած
21 է, ննջեցեալներուն առաջին պտուղը։ Քանզի որով-
հետև մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելնե-
22 րու յարութիւնը։ Վասն զի ինչպէս Ադամով ամէնը
կը մեռնին, նոյնպէս ալ Քրիստոսով ամենը կենդա-
23 նի պիտի ըլլան։ Բայց ամէն մէկը իր կարգովը առա-

ջին պատուղը Քրիստոս, եւ քը Քրիստոսիները՝ իր գա-
24 լստեան ատենը. Անկէ ետեւ կ՚ըլլայ վախճանը, երբ թա-
գաւորութիւնը պիտի տայ Աստուծոյ ու Հօրը ձեռ-
քը, երբ խափանէ ամէն իշխանութիւնը եւ ամէն պե-
25 տութիւնը ու զօրութիւնը։ Վասն զի անոր պէտք է
թագաւորութիւն ընել՝ մինչեւ դնէ զթշնամիները իր
26 ոտքերուն տակ դնէ։ Վերջին թշնամին որ պիտի խա-
փանի՝ մահն է. վասն զի ենթէ ՚ըսե, Ամէն բան ա-
27 նոր ոտքերուն տակ հնազանդեցուց. Բայց երբ կ՚ըսէ
թէ ամէն բան անոր հնազանդած է, յայտնի է
թէ բացի ի նմանէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդեցուց՝
28 Ու երբ ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ, այն ատեն Որ-
դին ինք ալ պիտի հնազանդի անոր՝ որ իրեն հնա-
զանդեցուց ամէնը, որպէս զի Աստուած ըլլայ ամէնը
29 ամէն բանի մէջ։ Ապա թէ ոչ՝ ինչ պիտի ընեն
անոնք որ մեռելներուն համար կը մկրտուին, եթէ
մեռելները բնաւ յարութիւն չառնեն. ինչո՞ւ
30 ուրեմն անոնց համար կը մկրտուին. Ինչո՞ւ համար
մենք ալ վտանգի մէջ կը մնանենք ամէն ժամ՝
31 Վկայ կը բերեմ այն պարծանքիս՝ զոր ձեր վրայ ու-
նիմ Քրիստոս Յիսուս մերՏէրոջմով՝ որ ես ամէն օր
32 կը մեռնիմ՝ եթէ եփեսոսի մէջ մարդոց նման գա-
զաններու հետ մարտնչեցայ, ինչ օգուտ է *ինծի,
եթէ մեռելները յարութիւն չառնեն. ուտենք ու
33 խմենք, վասն զի վաղը կը մեռնինք։ Մի խաբուիք.
չար ընկերակցութիւնները աղէկ բարքը կ՚ապակա-
34 նեն։ Արդարութիւնով դիւտասցէք ու մեղք մի գոր-

*Կամ՝ ինծի. եթէ մեռելները յարութիւն չառնեն ուտենք, եւլն.

ծէք, վասն զի չեփե ոմանք Աստուծոյ գիտութիւնը
չունին. ձեզ ամչցնելու համար կը դուցեմ։
35 Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ ի՞նչպէս մեռելները յա-
րութիւն կ՚առնեն, կամ թէ ինչ մարմնով կու
36 գան։ Անմիտ, անիկա զոր դուն կը սերմանես, եթէ
37 չմեռնի՝ չկենդանանար. Ու զոյն որ կը սերմանես,
ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի լուանի՝ կը սերմանես,
հապա մերկ հատ մը՝ թէ՛ ցորենի ըլլայ եւ թէ՛ մէկ
38 ուրիշ սերմ. Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
ինչպէս կ՚ուզէ, եւ ամէն մէկ սերմին իր յարմար մար-
39 մինը։ Ամէն մարմին մէկ մարմին չէ. Հապա մար-
դոց մարմինը ուրիշ է, ու անասուններուն մարմինը
ուրիշ, ձուկերունն ալ ուրիշ, եւ թռչուններունը
40 ուրիշ։ Երկնաւոր մարմիններ ալ կան, երկրա-
ւոր մարմիններ ալ, բայց երկնաւորներուն փառ-
41 քը ուրիշ է, ու երկրաւորներունը ուրիշ։ Արե-
ւուն փառքը ուրիշ է, ու լուսնին փառքը ուրիշ,
եւ աստղերուն փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղ միւս
42 աստղէն տարբեր է փառքով։ Այսպէս է մեռելնե-
րուն յարութիւնն ալ. Հօրինք ապականութիւնով
կը սերմանուի, ու անապականութիւնով յարու-
43 թիւն կ՚առնէ. Անարգութիւնով կը սերմանուի, ու
փառքով յարութիւն կ՚առնէ. տկարութիւնով կը
սերմանուի, ու զօրութիւնով յարութիւն կ՚առնէ.
44 Կը սերմանուի շնչաւոր մարմին, ու յարութիւն կ՚առ-
նէ հոգեւոր մարմին. Շնչաւոր մարմին կայ, հոգեւոր
45 մարմին ալ կայ, Նա այսպէս գրուած է, Առաջին
մարդը Ադամ կենդանի շունչ եղաւ, վերջին Ա-
46 դամը՝ կենդանարար հոգի։ Բայց ոչ թէ առաջ հո-
47 գեւորը, հապա շնչաւորը, ու ետքը հոգեւորը։ Առա-

ջին նորդը երկրէ է՝ հողեղէն, եւայլ երկրորդ մարդը
48 Տէր է՝ երկինքէ։ Ինչպէս էր հողեղէնը՝ նոյնպէս ալ
հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ նոյնպէս ալ
49 երկնաւորները. եւ ինչպէս հողեղէնին կերպարանքը
հագեր ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի
50 հագնինք։ Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ մար-
մին ու արիւն Աստուծոյ թագաւորութիւնը չեն
կրնար ժառանգել. ոչ ալ ապականութիւնը կը ժա-
ռանգէ անապականութիւն։
51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը գրուցեմ. Ամէնս պիտի
52 չննջենք, բայց ամէնս ալ պիտի փոխուինք։ Ցան-
կարծակի աչք գոցել բանալու մէջ՝ վերջին փողին
հնչածին ատենը. որովհետեւ փողը պիտի հնչուի, ու
մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապա-
53 կանութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք։ Վասն զի
պէտք է որ այս ապականացու էութիւնը անապակա-
նութիւն հագնի, ու այս մահկանացուն անմահու-
54 թիւն հագնի։ Բայց երբ այս ապականացու էութիւնը
անապականութիւն հագնի, և այս մահկանացուն
անմահութիւն հագնի, այն ատեն պիտի կատարուի
այն խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան
55 մէջ ընկղմեցաւ։ Ո՞ւր է, ով մահ, քու խայթոցդ·
56 ա՛ւր է, ով գերեզման, քու յաղթութիւնդ։ Մահ-
ուան խայթոցը մեղքն է, ու մեղքին ոյժը օրէնքը՝
57 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթու-
թիւն կու տայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
58 քով։ Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, հաստատ
եղէք, անշարժ կեցէք և ամէն ատեն աւելցէք Տէ-
րոջը գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշխատու-
թիւնը պարապ չէ Տէրոջմով։

ԳԼ. ԺԶ

1 Բայց սուրբերուն համար ալբիմաթիան ժողվելու
վրայով, ինչպես պատուէր տուի Գաղատացւոց եկե-
2 ղեցիներուն, դուք ալ այնպես ըրէք։ Ամէն մէկշաբ-
թի օրերը ձեզմէ ամէն մէկը իր քով թող դիզէ ինչ
3 որ կը յաջողի, Որ չըլլայ թէ երբ գամ, այն ատեն
ժողովուածներ ըլլան. ու երբ գամ, որոնց որ դուք
*հաճիք, ես զանոնք թուղթերով՝ պիտի ղրկեմ ձեր
4 պարգեւները Երուսաղէմ տանելու։ Եւ եթէ իմ
երթալս ալ արժան սեպուի, ինծի հետ թող ե-
5 թան։ Մակեդոնիայէ կ'անցնիմ. (քանզի Մակեդոնիայէ կ'անցնիմ·)
6 եւ կարելի է որ ձեր քով մնամ, կամ ձմեռն ալ
անցնեմ. որպէս զի դուք ինծ ճամբայ դնէք, ուր որ
7 ես պիտի երթամ։ Վասն զի չեմ ուզեր ձեզ հիմա
հարեւանցի մը տեսնել, բայց յոյս ունիմ որ ատեն
8 մը ձեր քով կենամ, եթէ Տէրը հրամայ։ Սա-
կայն հիմա ես Եփեսոս պիտի մնամ մինչեւ Պենտե-
9 կոստէ. վասն զի ինծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
մը բացուած է, ու շատ հակառակորդներ կան։
10 Արդ եթէ Տիմոթէոս գայ, նայեցէք որ ձեր քով
առանց վախի ըլլայ. քանզի անիկա Տէրոջը գործը
11 կը գործէ, ինչպէս ես ալ։ Ուստի չըլլայ որ մէկը
զանիկա արհամարհէ, հապա խաղաղութեամբ զա-
նիկա ճամբայ դրէք, որպէս զի ինծի գայ. վասն զի

*Կամ, յանձնաստութիւն ընէք թուղթերով, ես
կանանք

12 անոր կը ապաւեմ եղբայրներով մեկտեղ։ Իսկ Ապո-
ղոս եղբօրը համար, շատ ուրախացայ անոր, որ ձեզի
գայ եղբայրներուն հետ մեկտեղ. ու ընաւ կամք
չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի գայ՝ երբ յար-
մար ժամանակ գտնէ։
13 Աղերսուն կեցէք, հաւատքի մէջ հաստատ կեցէք,
14 ժիր եղէք, զօրացէք։ Ձեր ամէն բաները սիրով
ըլլան։
15 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, (դիտէք դուք Ստե-
փանէսի ընտանիքը թէ Աքայիայի առաջին պտուղն
է, ու անձնուիրեցին սուրբերուն պաշտօնութեանը
16 նուիրեցին) Որ հնազանդ ըլլաք այնպիսիներուն, և
ամէնուն որ ծեզի հետ մեկտեղ կը գործեն ու կ'աշ-
17 խատին։ Ուրախ եմ ես Ստեփանէսի ու Փորտունա-
տոսի ու Աքայիկոսի գալուն վրայ, որ ձեր պակասու-
18 թիւնը անոնք լեցուցին։ Հոգին հանգստացուցին իմ
հոգիս ու ձերը ուստի այնպիսիները ճանչցէք։
19 Բարև կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները։ Շատ
բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւղաս ու Պրիսկիլլա
20 իրենց տանը մէջի եկեղեցիով մեկտեղ։ Բարև կ'ընեն
ձեզի բոլոր եղբայրները. բարև տուէք իրարու սուրբ
համբուրով։
21 Ահա բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսին է։ (22) Եթէ
մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրէ, նզովեալ ըլլայ
23 *Երբ մեր Տէրը գայ՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհք
24 ձեզի հետ. Իմ սէրս ձեր ամէնուն հետ ըլլայ Քրիս-
տոս Յիսուսով։ Ամէն։

*Յոան. (Աւետարանէն) Մարան աթա

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ
կամքովը, ու Տիմոթէոս ծէր եղբայրը. Կորնթոսի մէջ
եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և բոլոր Աքայիոյի մէջ
2 եղող սուրբերուն, Շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի Հայրը, ողորմութեան Հայրը և ամէն մխիթա-
4 թեան Աստուածը. Որ մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն
նեղութիւններուն մէջ, որպէս զի մենք կարող ը-
լլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու-
մէջ են, այն մխիթարութեամբ որով մենք Աս-
5 տուծմէ կը մխիթարուինք. Քանզի ինչպէս Քրիստոսի
չարչարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս
Քրիստոսի ձեռքով մեր մխիթարութիւնն ալ շատ
6 կ'ըլլայ։ Եւ եթէ նեղութիւն քաշենք՝ ձեր մխիթա-
րութեանը ու փրկութեանը համար է, և եթէ մխի-
թարուինք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը

համոզ է, որ կը յաջողի համբերելով այն չարչարանքներուն՝ որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, վասն զի գիտենք թէ ինչպէս չարչարանքներուն հաղորդ եք, 8 նոյնպէս ալ մխիթարութեանը պիտի ըլլաք. վասն զի Աստուած մեզ պատուհաս նեղութիւններուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չդիտցող ըլլաք, եղբայրներ, թէ ծը կրծղութենէն շատ ուժէն ծանրաբեռնեցանք. մինչեւ կեանքերնէս ալ սկսանք 9 եղանք։ Բայց մահուան վճիռը մենք մեր վրայ պահեցինք, որպէս զի ինքզինքնուս չյուսալինինք, 10 հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ. Որ այնպիսի մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ. Որուն 11 կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ, մեղի համար ձեր ըրած աղօթքին օգնակցութիւնովը. որպէս զի շատերուն աղօթքէն պատճառաւ մեղի եղած շնորհքին համար՝ շատերն դոհութիւն տուին մեղի համար։ 12 Վասն զի մեր պարծանքը այս է, մեր խղճմտանքին վկայութիւնը, թէ մենք Աստուծոյ սրբութեամբ ու անկեղծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի դէպի ձեզ՝ 13 գիտցի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հապա զոր դուք կը կարդաք ու կը ճանչնաք. և կը յուսամ թէ 14 մինչև վերջը պիտի ճանչնաք. Ինչպես քիչ շատ ճանչցած էք մեզ, որ ձեր պարծանքն ենք, ինչպես դուք ալ մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը։

15 Եւ այս վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ, որպէս զի դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդու- 16 նիք. Ու ձեզմէ անցնիլ դէպի Մակեդոնիա, և դար-

նալ Մակեդոնիայէ ձեզի գալ, ու ձեզմէ ճամբայ 17 դրուիլ դէպ ի Հրէաստան։ Ուստի զայս որ ես մտածեցի, միթէ թեթեւութիւնո՞վ շարժեցայ. կամ թէ զոր ես կը խորհիմ, մարմնաւորապէ՞ս կը խորհիմ, *որպէս զի իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ ըլլայ՝ Սակայն հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր խօսքը 18 ձեզի ոչ հաւատ՝ այո և ոչ չէր։ Վասն զի Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս, որ մեզմով ձեզի քարոզեցաւ, (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով,) 20 այո ու ոչ չեղաւ, հապա իր մէջ եղաւ այոն։ Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստումնքները կան՝ իր մէջ Այո են, ու իր մէջ Ամէն են Աստուծոյ փառքին 21 համար մեր ձեռքով։ Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ մեկտեղ Քրիստոսով հաստատեց, ու մեզ օծեց, 22 Աստուած է. Որ մեզ կնքեց ալ, և Հոգւոյն գրաւը մեր սիրտերուն մէջ։ Բայց ես զԱստուած 23 վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, որ ձեզի խնայելուս համար տակաւին Կորնթոս չեկայ. ոչ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապետենք, հապա գործակից ենք ձեր ուրախութեանը. վասն զի դուք հաւատքով կը կենաք։

Գլ. Բ

1 Սակայն ես ինծի զայս որոշեցի, որ նորէն տրտմութիւնով չգամ ձեզի։ 2 Վասն զի եթէ ես ձեզ տրտմեցնեմ՝ ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրախացնէ, եթէ

*Կամ, ուր հապա որպէս զի իմ կողմանէս այոն այո ըլլայ, ու ոչը ոչ

3 ոչ ան՝ որ ինձմէ կը տրամմ։ Ու զայս *գրեցի, որ չըլ-
լայ թէ երբ գամ՝ տրամութիւն մը կրեմ՝ անոնցմէ,
ուրկէ պէտք է ինձի ուրախ ըլլալ. քանզի ձեր ամ-
նուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր
4 ամենուն է։ Վասն որ շատ նեղութենէ և սրտի
տագնապէ ես ձեզի գրեցի շատ արցունքով. ոչ թէ՝
որպէս որ դուք տրամիք, հապա որպէս որ գիտնաք
այն սէրը որ ունիմ աւելի ձեր վրայ։
5 Բայց եթէ մէկը տրտմեցուց, ոչ թէ ինձ տրտմ-
եցուց, հապա †բոլոր մասին (որպէս որ չուզեմ
6 ձեզ ամենք)։ Հերիք է այնպիսի մարդուն այն պա-
7 տիժը, որ շատերէ եղաւ։ Ուստի ընդհակառակին պէտք
է աւելի ներել անոր ու մխիթարել, որ չըլլայ թէ
8 այնպիսին աւելի տրտմութենէն ընկղմի։ Ուստի կ'ա-
ղաչեմ ձեզի, որ անոր վրայ ձեր սէրը հաստատէք։
9 (Քանզի ասոր համար ալ գրեցի, որպէս զի ձեզ փոր-
ձելով գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք)։
10 Եւ որու դուք բան մը կը ներէք, ես ալ ից ներեմ։
վասն որ եթէ ես ալ ներեմ՝ որու որ ներեմ՝ ձեզի
11 համար է Քրիստոսի ‡կողմանէ։) Որ չըլլայ թէ զրպ-
կանք մը կրենք Սատանայէ. քանզի անոր խորհուրդ
ներըը չգիտցող չենք։
12 Արդ երբ ես Տրովադայ հասայ Քրիստոսի աւետա-
րանը տարածելու, և ինձի դուռ մը բաց էր Տէրոջմով,
13 իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն չունեցի, վասն զի

*Յոյն՝ գրեցի ձեզի

†կամ, բուն մասին, որ ձեր ամենուն վրայ ծանրութիւն չդնեմ

‡կամ, առջև

իմ Տիտոս եղբայրս հոն չգտայ. հապա անոնցմէ հրա-
ժարելով՝ Մակեդոնիա գացի։
14 Բայց Աստուծոյ, որ միշտ յաղթող
կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինք ճանչնալուն հոտը
15 մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ։ Վասն որ մենք
Աստուծոյ առջև Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք փրը-
16 կուածներուն մէջ և կորսուածներուն մէջ. Ոմանց
մահուան հոտ դէպ ի մահ, և անոնց կենդանութեան
հոտ դէպ ի կեանք. և այս բաներուն ո՞վ բաւական
17 է։ Քանզի մենք շատերուն պէս չենք, որոնք Աստու-
ծոյ խօսքին խարդախութիւն կ'ընեն. հապա որպէս
թէ անկեղծութեամբ, հապա որպէս թէ Աստուծմէ՝
Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսինք։

ԳԼ. Գ

1 Կը սկսի՞նք նորէն անձերնիս յանձն ընել. կամ թէ
անոնց պէս պէտք է մեզի յանձնարարութեան թուղ-
2 թեր ձեզի կամ ձեզմէ։ Հապա մեր թուղթը դուք
էք մեր սիրտերուն մէջ գրուած, ճանչցուած ու կար-
3 դացուած ամէն մարդոցմէ. Յայտնի ըլլալով որ դուք
Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորութենով, ոչ
թէ մելանով գրուած, հապա կենդանի Աստուծոյ
Հոգիովը, ոչ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ,
4 հապա սրտին մսեղէն տախտակներուն վրայ։ Եւ
այսպիսի վստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ
5 Քրիստոսի ձեռքով. Ոչ թէ մենք ինքներնիս բա-
ւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ, հա-
6 պա մեր բաւականութիւնը Աստուծմէ է. Որ մեզ
բաւական ալ ըրաւ նոր կտակարանին պաշտօնեա-

ներ ըլլալու, ոչ թէ դիրքին, հապա հոգիին. վասն դի
7 գիրը կը ապրեցնէ, բայց հոգին կ'ապրեցնէ, իսկ եթէ
քարերու վրայ գրով փորուած մահուան պաշտօնը
փառքով եղաւ, որ Իսրայէլի որդիները կարող չէ-
ղան Մովսէսի երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառքին
8 համար, որ պիտի խափանուէր. Ո՞րքա՜ն հոգիին պաշ-
9 տօնը ինչպէս աւելի փառքով պիտի չըլլայ՝ վասն
դի եթէ դատապարտութեան պաշտօնը փառքով էր,
ա՛րչափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով
10 պիտի ըլլայ. Վասն դի այն որ փառաւոր էր՝ այս մա-
սին փառաւոր չէ գերազանց փառքին պատճառաւ.
11 Քանդի եթէ այն որ պիտի խափանուէր՝ փառքով էր,
ա՛րչափ աւելի այն որ կը կենայ՝ փառքով պիտի ըլլայ.
12 Ուստի այսպիսի յոյս ու ունինք, շատ համարձա-
13 կութեամբ կը վարուինք ո՛չ իբր Մովսէս իր երեսին վրայ ծածկոց կը
ձգէր, որպէս դի Իսրայէլի որդիները չնայէլին այն
14 խափանուելու բաներուն վախճանին. Սակայն անոնց
միտքերը կուրցան. վասն դի մինչև այսօր նոյն ծած-
կոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցումնե՛րին
վրայ, ու չվերնար, (վասն դի Քրիստոսով կը խա-
15 փանուի,) Հապա մինչև այսօր, երբ Մովսէսի գիրքը
կը կարդան, անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կե-
16 նայ։ Բայց երբ Տէրոջը դառնան, այն ատեն պիտի
17 վերնայ այն ծածկոցը։ Արդ Տէրը Հոգին է. և ուր
18 Տէրոջը Հոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ։ Բայց
մենք ամենս, բաց երեսով Տէրոջը փառքը որպէս թէ
հայելիի մէջ տեսնելով, նոյն պատկերին կը նորոգ-
ուինք փառաց ի փառս, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն՝

ԳԼ. Դ

1 Ուստի այս պաշտօնը ունենալով՝ ինչպէս ողորմու-
2 թիւն գտանք, չենք ձանձրանար. Հապա հրաժարե-
ցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն, ու խորամանկու-
թիւնով չենք վարուիր, և խարդախութիւն չենք
ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ. Հապա ճշմարտութիւնը
յայտնելով՝ անձերնիս մարդոց ամէն խղճմտանքին
3 կ'ընծայենք Աստուծոյ առջեւ։ Իսկ եթէ մեր աւե-
տարանը ծածկուած ալ է, կորսուածներուն մէջ
4 ծածկուած է. Որոնց մէջ այս աշխարհի աստուածը
անհաւատներուն միտքերը կուրցուց, որպէս դի Քրիս-
տոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագե,
5 որ է Աստուծոյ պատկերը։ Վասն դի ոչ թէ անձեր-
նիս կը քարոզենք, հապա Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու
6 մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար։ Վասն դի Աստ-
ուած որ հրամայեց որ խաւարէն լոյս ծագէ՝ ինք
մեր սիրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց գի-
տութեան լոյսը տալու համար Յիսուս Քրիստոսի
7 անձովը։ Արդ մենք այս գանձը հողէ անոթներու մէ-
ջ ունինք, որպէս դի զօրութեան առաւելութիւնը Աս-
8 տուծմէ ըլլայ, ու ոչ թէ մեզմէ։ Ամէն կողմանէ
վշտացած ենք, բայց նեղը չենք. կասկածող
9 ենք, բայց յուսահատած չենք. Հալածուած ենք,
բայց երեսկ ձգուած չենք. վար ձգուած ենք, բայց
10 կորսուած չենք. Ամէն ատեն *Յիսուսի մահը մեր
մարմիններուն մէջ կը կրենք, որպէս դի Յիսուսի

*Յունա., Տէր Յիսուսի

11 կեանքն ալ մեր մարմիններուն մէջ յայտնուի։ Վասն
զի մենք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար մշտա-
12 ռաւան կը մատնուինք, որպէս զի Յիսուսի կեանքն ալ
մեր մահկանացու մարմիններուն մէջ յայտնի ըլլայ։
13 Ուստի մահը մեր մէջ կը ներգործէ, և կեանքը՝ ձեր
մէջ։ Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս
գրուած է, Հաւատացի, անոր համար խօսեցայ. մենք
14 ալ կը հաւատանք, ու անոր համար կը խօսինք. Զի՛ս
գիտնալով թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուցի՝ մեզ ալ
Յիսուսով պիտի յարուցանէ, ու ձեզ ալ պիտի
15 կայնեցնէ ձեզմով մէկտեղ։ Վասն զի ամէն բան
ձեզի համար է, որպէս զի այն շնորհքը առատացած՝
շատերուն դոհութիւն ընելովը աւելնայ Աստու-
ծոյ փառքին համար։

16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար. բայց թէպէտ այր
մեր դուրսի մարդը կ'ապականի, սակայն մեր ներսի
17 մարդը օրէ օր կը նորոգուի։ Վասն զի մեր վայրկեան-
կան թեթեւ նեղութիւնը առաւել քան զառաւել
փառաց յաւիտենական գերազանցութիւն կը գործէ
18 մեզի։ Վասն զի մենք երեւցած բաներուն չենք նայիր,
հապա չերեւցածներուն. քանզի երեւցած բաները ժա-
մանակաւոր են, բայց չերեւցածները՝ յաւիտենական։

Գլ. Ե

1 Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի նման երկրա-
ւոր տունը քակուի, շինուածք մը ունինք Աստուծմէ,
անձեռագործ յաւիտենական տուն մը երկինքի մէջ։
2 Եւ յիրաւի ասոր մէջ կը հառաչենք՝ մեր երկնաւոր
3 բնակութիւնը հագնելու փափաքելով. Միայն թէ

4 երբ զգին հագնելու ըլլանք, մերկ չգտնուինք։ Վասն
զի մենք որ այս վրանին տակ ենք, կը հառաչենք
ծանրութիւն քաշելով. վասն զի չենք ուզեր մեր
վրայէն հանել, հապա պէտք ասոր վրայէն հագնիլ,
5 որպէս զի մահկանացութիւնը ընկղմի կեանքէն։ Իսկ
ան որ մեզ այս բանին կը պատրաստէ, Աստուած է,
6 որ նաեւ մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը։ Ուստի ամէն
ատեն վստահութիւն ունինք, և գիտենք թէ որչափ
մարմնի մէջ կը կենանք, Տէրոջմէ հեռու ենք. (վասն
զի հաւատքով կը քալենք, ու ոչ թէ երեւութով.)
8 Ուստի վստահութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք
9 մարմնէն հեռանալ ու Տէրոջը քով կենալ։ Ասոր
համար կը ջանանք ալ, որ թէ՛ կենանք և թէ՛ հեռա-
10 նանք՝ անոր հաճոյ ըլլանք։ Վասն զի պէտք է որ ամէնս
ալ Քրիստոսի ատեանին առջեւ ներկայանանք, որ-
պէս զի ամէն մէկը իր մարմնովը ըրածներուն փոխա-
րէնը առնէ՝ ինչ որ գործեր է, թէ՛ բարի և թէ՛ չար։
11 Ուստի Տէրոջը վախը դիտնալով՝ մարդոց միտքը կը
համոզենք. սակայն մենք Աստուծոյ առջեւ յայտ-
նի ենք, և կը յուսամ որ ձեր խղճմտանքին մէջ ալ
12 յայտնի ենք։ Ոչ թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ'ընծա-
յենք. հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով
պարծենալու. որպէս զի բան մը ունենաք պատաս-
խանելու անոնց՝ որ սիրտի երեւցածով կը պարծենան, ու
13 ոչ թէ սրտով։ Վասն զի եթէ խելագած ենք՝ այն
Աստուծոյ համար է. և եթէ զգաստ ենք՝ այն ձեզի
14 համար է. Վասն զի Քրիստոսի սէրը մեզ կը տարփէ.
քանզի մեր դատաստանը այս է որ եթէ մէկը ամէնուն
15 համար մեռաւ, ուրեմն ամէնն ալ մեռան. Եւ ամէ-
նուն համար մեռաւ, որպէս զի կենդանի եղողները

ա՛լ իրենց անձերուն կենդանի՝ չըլլան, հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ։
16 Ուստի ասկէ ետեւ մենք մա՛րդ մըրմնով չենք գիտեր. ու թէեւ Քրիստոսը մըրմնով ճանչցանք, բայց հիմա
17 ա՛լ այնպէս չենք ճանչնար։ Ուրեմն եթէ մէկը Քրիստոսի մէջ է, անիկա նոր ստեղծուած մըն է. հիները
18 անցան, և ահա ամէն բան նոր եղաւ։ Սակայն ամէն բան Աստուծմէ է, որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Քրիստոսի ձեռքով, ու տուաւ մեզի հաշտու-
19 թեան պաշտօնը. Այսինքն Աստուած էր, որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց, և անոնց յանցանքները իրենց չհաշուեց, ու հաշտութեան խօսքը
20 մեր մէջ դրաւ։ Ուրեմն Քրիստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք, իբրև թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով. կ'աղաչենք ձեզի Քրիստոսի կողմանէ,
21 հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ։ Վասն զի Անոփսած զանիկա որ մեզք չէր գիտեր, մեզի համար *մեղաւոր սեպեց՝ որպէս զի մենք անոր միջոցով Աստուծոյ արդարներն ըլլանք։

ԳԼ. Զ

1 Աստի մենք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'աղաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը պարապ տեղ ընդունած չըլլաք
2 վասն զի՝ «Ընդունելի ժամանակի մէջ լսեցի քեզի, կ'ըսէ, և փրկութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի. ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը. ահա հիմա է
3 փրկութեան օրը։ Բնաւ բանով մը դժգոհութիւն

*Ց—ն. մեզք ըրաւ։

չենք տար, որպէս զի մեր պաշտօնը չարատաւորի.
4 Հապա ամէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութեամբ, տառապանքներու, նեղութիւն-
5 ներու, Ծեծերու, բանտերու, խռովութիւններու, աշխատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու մէջ,
6 Մաքրութիւնով, գիտութիւնով, երկայնամտութիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ Հոգիով, անկեղծ
7 սիրով, Ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ զօրութիւնով, արդարութեան զէնքերով՝ որ ամէն կողմէն ու ձախ կողմէն է. Փառքով ու անարգութիւնով, պարսաւանքով և գովութիւնով. մոլ-
9 բիացողներու պէս՝ ու ճշմարիտներ. Անծանօթներու պէս՝ և ծանօթներ. մեռնողներու պէս՝ և տէր կեն-
10 դանի ենք. պատժուածներու պէս՝ ու չսպաննուածներ. Տրտմածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք. աղքատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացնենք. բան
11 մը չունեցողներու պէս՝ և ամէն բան ստացած ենք։
12 Մեր բերանը ձեզի բացուած է, ով Կորնթացիք, և
13 մեր սիրտը լայնցած։ Դուք մեր կողմէն չէք նեղուիր, հապա *ձեր ա՛նձեռնտ դաւթին կողմէ՛ կը նեղուիք։
13 Ուստի անոր հատուցումը ընելու համար (իբրև որդիներուս կը խօսիմ՝ ձեզի,) դուք ալ բերէ՛ք լայնցէք։
14 Անհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից մի
15 ըլլաք. քանզի ի՞նչ մասնակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ, և ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին հետ, ևս ի՞նչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բեղիարի հետ, կամ ի՞նչ բաժին ու-

*Կամ, ձեր ներսիդի։

16 Նի՛ հաւատացեալը անհաւատին հետ, նա՛ լո՛յս խա-
մուրճքն ունի Աստուծոյ տաճարը կռապաշտու-
հետ. վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն
եք. ինչպէս Աստուած ըսաւ, Թէ Անոնց մէջ պիտի
բնակիմ, ու անոնց մէջ պիտի քալեմ, և անոնց Աս-
տուած պիտի ըլլամ, ու անոնք ինծի ժողովուրդ պի-
17 տի ըլլան։ Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ու զատ-
18 ուեցէք, կ'ըսէ Տէրը, և պիղծ բանի մի դպչիք. Ու ես
ձեզ պիտի ընդունիմ, և ես ձեզի Հայր պիտի ըլլամ,
ու դուք ինծի աղտքներ ու աղջիկներ պիտի ըլլաք,
կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը։

Գլ. Է

1 Ուստի, սիրելիներ, որովհետեւ մենք այս խոստ-
մունքներըը ունինք, մեր անձերը մաքրենի ու հոգիի
ամէն կեղտ պղծութենէն մաքրենք, և սրբութիւնը
կատարեալ գործենք Աստուծոյ վախովը։
2 *Ընդունեցէք մեզ՝. մարդո՛ւ ինչա չեւուինք, ոչ
3 մեկը եղծեցինք, ե ոչ մեկը ըրկեցինք։ Ոչ թէ ձեզ
դատապարտելու համար կ'ըսեմ. որովհետև
ես առաջուընէ ըսեր եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջ
4 էք՝ մեռնելու և ապրելու ձեզի հետ։ Շատ է իմ հա-
մարձակութիւնս ձեր վրայ. շատ է իմ պարծանք
ձեզի համար. լեցուն եմ մխիթարութիւնով, առէք
ցած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններ
5 ուն մէջ։ Վասն զի երբ մենք Մակեդոնիա հասանք,
բնաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ, հա-

*կամ, Համբերեցէք մեզի

պա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք. դուր-
6 սէն պատերազմներ կային, ե՛ներսէն՝ վախեր։ Բայց
Աստուած, որ խոնարհները կը մխիթարէ, մեզ մխի-
7 թարեց Տիտոսի գալովը։ Եւ ոչ թէ միայն անոր գա-
լովը, հապա այն մխիթարութենովն ալ՝ որով ինք
մխիթարուեր էր ձեզմէ, երբ մեզի պատմեց ձեր
բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի համար եռանդ նա-
խանձաւորութիւնը, այնպէս որ ալ աւելի ուրախ
8 եղայ։ Վասն զի եթէ ձեզ տրտմեցուցի այն թուղ-
թով, չեմ զղջար, (թէեւ զղջացեր էի,) քանզի կը
տեսնեմ որ այն թուղթը ձեզ տրտմեցուց, թէեւ
9 քիչ մը ատեն։ Արդ ուրախ եմ, ոչ թէ՝ որ տրտմե-
ցուք, հապա որ ապաշխարութեան համար տրտմե-
ցուք. որովհետև դուք Աստուծոյ սրտովն պէս տրտմե-
ցուք, այնպէս որ բնաւով մէն ալ մեզմէ ձեռա չքա-
10 շէք։ Վասն զի Աստուծոյ սրտովն պէս եղած տրտմու-
թիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը
գործէ, որ զղջանալու բան չէ. բայց աշխարհի տրտմու-
11 թիւնը մահ կը գործէ։ Տեսէք ի՛նչ ուժ ունի այս բանը որ
դուք Աստուծոյ սրտովն պէս տրտմեցաք, ձեր մէջ
ո՛րչափ ջանք գործեց, ո՛րչափ չքաւորութիւն, ո՛րչափ
տրտմութիւն, ո՛րչափ վախ, ո՛րչափ բաղձանք, ո՛ր-
չափ նախանձաւորութիւն, ո՛րչափ վրէժխնդրու-
թիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցոյց ցուցիք թէ ան-
12 բանին մէջ մաքուր էք։ Ուրեմն այն ըլլ ես ձեզի գրե-
ցի, ոչ թէ զրկանքը ընողին համար էր, և ոչ թէ
զրկանքը կրողին համար, հապա որպէս զի ձեր վրայ
մեր ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ
13 առջեւ։ Ուստի այն ձեր մխիթարութեանը համար
մենք մխիթարեցանք. շատ աւելի ալ ուրախա-

ցանք Տիտոսի ուրախութեանը համար, վասն զի անոր
14 հոգին, ձեր ամենէն հանգստութիւն գտեր էր։ Վասն
զի ինչ որ ես անոր առջև ձեզի համար պարծեցայ՝
ամօթով չելայ. հապա ինչպես ամէն բան ճշմար-
տութիւնով խօսեցանք ձեզի, նոյնպես Տիտոսի առջև
15 պարծենալնիս ալ ճշմարիտ եղաւ։ Նաեւ անոր սիրէ
աւելի է ձեր վրայ, երբ կը յիշէ ձեր ամենուն հնա-
զանդութիւնը, թէ ինչպէս վախով ու դողով զա-
16 նիկա ընդուներ էք։ Ուսահ ուրախ եմ որ ամէն բանի
մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ։

ԳԼ. Ը

1 Սրդ, եղբայրներ, ձեզի կը ծանուցանենք Աստու-
ծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն
2 տրուած է. Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց
ուրախութեանը առատութիւնը եւ իրենց
ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնու-
3 թիւն եղաւ։ Վասն զի ես կը վկայեմ որ իրենց կա-
րողութեան չափովը՝ ու կարողութենէն ալ աւելի
4 յօժարակամ ըլլալով, Շատ աղաչանքով կ՚աղա-
չէին որ տուրքերը ու սուրբերուն համար եղած պաշ-
5 տօնին մասնակցութիւնը ընդունինք։ Եւ ոչ թէ մր-
չեմի մենք կը յուսայինք, հապա անձերնին ալ տուին
առաջ Տէրոջը ու Եփէս մեզի՝ Աստուծոյ կամքովը։
6 Ուր Տիտոսի աղաչեցինք թէ ինչպես անիկա առաջ-
ուընէ սկսեց, նոյնպես ալ ձեր մէջ կատարէ այդ
7 շնորհքն ալ։ Բայց ինչպես ամէն բանով առատա-
ցած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտու-
թիւնով եւ ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած

սիրովը,) նայեցէք որ այդ շնորհքով ալ առատանալք։
8 Ոչ թէ հրամայելով մը կը զրուցեմ, հապա ուրիշ-
ներուն ջանքին պատճառաւ, և որպէս զի փորձեմ ձեր
9 սիրոյն հարազատութիւնը։ Գիտէք մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, թէ ինք ձեզի համար
աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր, որպէս զի դուք
10 անոր աղքատանալովը հարստանաք։ Եւ այս բանին
մէջ խրատ մը կու տամ. վասն զի ասիկա ձեր օգ-
տին համար է, դուք որ ոչ թէ միայն ընելը, հապա
կամենալն ալ առաջուընէ սկսեցիք անցած տար-
11 ուընէ հետէ։ Հիմա ընելն ալ կատարեցէք, որ-
պէս զի ինչպես կամքի յօժարութիւն կայ, նոյնպես
12 ալ ընելը ունեցածներնուդ չափովը ըլլայ։ Վասն
զի եթէ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ տալը ունե-
ցածին չափովը ընդունելի է, ու ոչ թէ չունե-
13 ցածին չափովը։ Վասն զի ոչ թէ ես ուրիշներուն
14 հանգստութիւն կ՚ուզեմ ու ձեզի նեղութիւն. Հապա
հաւասարութիւնով՝ հիմակուան ատենը ձեր աւելին
անոնց պակսութիւնը լեցնէ, որպէս զի անոնց աւե-
լին ալ օր մը օգնութիւն ըլլայ ձեր պակսութեանը,
15 որպէս զի հաւասարութիւն ըլլայ. Ինչպէս գրուած
է, թէ Ան որ շատ ժողվեց՝ չաւելցաւ, ու ան որ քիչ՝
16 չպակսեցաւ։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն
17 հոգը ձեր վրայ Տիտոսի սիրտը ձգեց. Վասն զի ոչ
աղաչանքը ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ
18 ըլլալով՝ իր կամքովը ելաւ ձեզի գալու։ Ու անոր հետ
ղրկեցինք այն եղբայրը, որուն գովքութիւնը աւետա-
19 րանին մէջ է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։ Եւ ոչ
միայն այսպէս, հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուած
ժողի ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու այս տաբ-

քերուն մէջ, որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փոխանին
20 համար, ու *ձեր յաժարութիւնովը։ Բայց այս մասին
ղգուշութիւն կ'ընենք. որ չըլլայ թէ մեզի սրտա
մը դնէ մեր վրայ այս առաստութեանը մէջ, որա
21 մենք կը ծառայենք։ Քանզի ոչ թէ մեզի Տէրոջը
առջև, հապա մարդոց առջև ալ բարի բաներ ընել
22 հոգ կը տանինք։ Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը զրկե
ցինք, զոր շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ ան
գամ յաժարամիտ գտեր ենք, ու հիմա աւ՛լ աւելի
յաժարամիտ՝ այն մեծ վստահութիւնովը զոր ձեր
23 վրայ ունի։ Բայց եթէ Տիտոսի համար ըլ հարցնեն,
անիկա իմ ընկերս է, և ձեր մէջ իմ գործակիցս. իսկ
եթէ մեր եղբայրներուն համար՝ անոնք եկեղեցինե
24 րուն զրկածներն են, ա՜ Քրիստոսի փառքը։ Ուստի
ձեր ապրին՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապա
ցոյցը առանց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջև։

Գ.Լ. Թ

1 Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ին
2 ձի աւելորդ է ձեզի գրել, վասն զի գիտեմ ես ձեր
յաժարամտութիւնը, որուն վրայով կը պարծենամ
ձեզի համար Մակեդոնացւոց մէջ, թէ Աքայեցիք
անցած տարուընէ հետէ պատրաստ են. ու ձեր բարի
3 նախանձը շատերը գրգռեց։ Եւ ահա եղբայրները
զրկեցի, որպէս զի մեր ձեզի համար պարծենալը այդ
մասին մէջ պարապ չելլէ, հապա պատրաստ գտնուիք,
4 ինչպէս ըսեր եմ. Որ չըլլայ թէ երբ Մակեդոնացիք
ինձի հետ գան ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ամ

*Ոմանք, մեր

մենք (որ չըսենք թէ դուք), ամօթով մնանք այս
5 *պարծանքին վստահութեանը մէջ։ Ուստի հարկա
ւոր սեպեցի եղբայրներուն աղաչել, որ առաջուընէ
ձեզի գան, ու առաջուընէ կարգի դնեն այն ձեր
առաջուընէ ծանուցուած ընծան, որպէս զի պատ
րաստ ըլլայ, այնպէս որ ընծայի պէս ըլլայ, ու ոչ թէ
6 ագահութեան պէս։ Բայց ասիկա ըզ ծանուցեմ թէ
Ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ,
ու ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատու
7 թիւնով պիտի հնձէ։ Ամէն մէկը ինչպէս իր սրտովը
կը յաժարի՝ ըստ այնպէս թող տայ, ոչ թէ տրտմութեամբ
կամ ստիպմամբ. վասն զի Աստուած յաժարակամ
8 տուողը կը սիրէ։ Բայց կարող է Աստուած բոլոր
շնորհքները ձեզի առատօրէն տալ, որպէս զի ամէն
բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ու
9 նենալով՝ ամէն բարի գործերով առատանաք. Ինչ
պէս գրուած է, Տարածեց ա՜ղքատներուն տուաւ.
10 անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ։ Եւ անիկա
որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգեւէ, †և կերա
կուրի համար հաց, ձեր սերմանիքը պարգեւէ և
աւելցնէ՝, ու ձեր արդարութեան պտուղները ‡ցաս
11 ցընէ. Որպէս զի ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն
կերպ առատութիւնով, որ մեր ձեռքով կը պատ
12 ճառէ գոհութիւն Աստուծոյ։ Վասն զի այս
պաշտօնին մատակարարութիւնը ոչ թէ միայն սուր-

*Ոմանք չունեն

†Ոմանք, կերակուրի համար հաց ալ պիտի պարգեւէ,
և ձեր սերմանիքը պիտի աւելցնէ

‡Ոմանք, պիտի շատցնէ

լեալոյն պակասութիւնը լեցնելոյս Համայր է, Հապա նաև ուսոյի շատցնելոյս Աստուծոյ գոհանալութիւն տալը։
13 Սրբ այս չէր պաշտօնին փոքռվը փուսուորեն գլխաւ-
ուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ Հնա-
զանդութեանը Համար, և այն ուսուսուածնուսութեանը
Համար՝ որոյ Հաղորդակցութիւն կ՚ընկնք անանց ու
14 ամէնուն. Եւ իրենց աղօթքը ձեզի Համար յագթաց-
նէր, փափաք ունենալով ձեր վրայ՝ Աստուծոյ գե-
15 րազանց շնորհքին Համար որ ձեր մէջ է։ Ալ դոհու-
թիւն Աստուծոյ՝ անոր անպատում պարգեւին Համար։

ԳԼ. Ծ

1 Բայց ես Պօղոս ձեզի կ՚աղաչեմ Քրիստոսի հեղու-
թիւնովը ու քաղցրութիւնովը, որ երես առ երես
2 գտնուած ատենս խոնարհ եմ ձեր մէջ, բայց հեռուէն
կը Համարձակիմ ձեզի. կ՚աղաչեմ որ չըլլայ թէ մե-
նէն ալ Համարձակիմ այն վստահութիւնովը՝ որով
միտք ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ, որոնք
մեր վրայով այնպէս կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս
3 կը քալենք։ Բանզի թէպէտ մարմնի մէջ կը քա-
լենք, բայց ոչ թէ մարմնաւորապէս պինուորու թիւն
4 կ՚ընենք. Վասն զի մեր պինուորութեան զէնքերը
մարմնաւոր չեն, Հապա Աստուծմէ զօրութիւնաւած՝
ամրոցներ քակելոյս. մենք խորհուրդներ կը քակենք,
5 Եւ Աստուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր Հպարտա-
ցած բարձր բաները, ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի
6 Հնազանդութեանը գերի կ՚ընենք. Եւ պատրաստու-
թիւն ունինք վրէժ առնելու ամէն անհնազանդու-
թեանէ, երբ ձեր Հնազանդութիւնը կատարեալ ըլ-

7 լայ։ Դուբսի երեւութիին կը նայիք. եթէ մէկը վստահ
ըլլայ իր անձին վրայ՝ թէ ինք Քրիստոսին է, ըլլայ
նորէն ինքնիրմէն խորհի՝ որ ինչպէս ինք Քրիստոսին է,
8 նոյնպէս ալ մենք*։ Բանզի եթէ աւելի ալ պարծե-
նալու ըլլամ այս մեր իշխանութեան վրայով՝ զոր
Տէրը մեզի տուաւ՝ ձեզ շինելու և ոչ թէ քակելու
9 Համար, պիտի չամչնամ. Որպէս զի այնպէս չսեպ-
ուիմ՝ որպէս թէ ես թուղթերովս ձեզի վախ մը կը
10 ձգեմ. Բանզի՝ Անոր թուղթերը, կ՚ըսէ ծեր.
ու զօրաւոր են, բայց անոր մարմնին երեւոյթը տկար
11 է, ու խօսքը՝ անարգ. Այնպիսի մարդը զայս թող
խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս ենք խօսքով մեր
թուղթերովը, մօտէն ալ այնպես պիտի ըլլանք գոր-
12 ծով, Վասն զի մենք չենք Համարձակիր մեր անձը
կշռելքի դնել ու բաղդատել ամանց Հետ, որ ին-
քնիքնին կը դովեն. բայց անոնք իրենցմով իրենց ան-
ձերը չափելով, և ինքնք իրենց Հետ բաղդատելով՝
13 չեն Հասկնար։ Բայց մենք չափէ դուրս բանեւրով
պիտի չպարծենանք, Հապա այն կանոնին չափովը՝
զոր Աստուած մեզի բաժին տուաւ մինչև ձեզի Հաս-
14 նելու. Ոչ թէ որպէս թէ մենք ձեզի Հասած չենք,
ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ՚երկնցնենք. վասն զի
15 Քրիստոսի աւետարանովը մինչև ձեզի Հասանք։ Եւ
ոչ թէ չափէ դուրս բաներով՝ ուրիշներուն աշխա-
տանքովը կը պարծենանք, Հապա յոյս ունինք որ ձեր
Հաւատքը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզ-
16 մով աւելի ընդարձակինք, Ձեզմէ անդին կողմերը
աւետարանը քարոզելու, և ոչ թէ պատրաստ բա-

*Ոմանք՝ Յ՚ուրիշներն, Քրիստոսին ենք

17 ներու վրայ պարծենալու ուրիշի մը կանոնով։ Բայց
ան որ կը պարծենայ՝ Թող Տէրոջմով պարծենայ՝
18 Վասն զի ոչ թէ ան որ իր անձը կը դովէ՝ անիկա է
ընտրուածը, հապա ան զոր Տէրը կը գովէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Երանի՛ թէ քիչ մը ներէիք իմ անմտութեանս. և
2 իրաւցընէ համբերեցէք ինծի։ Վասն զի ձեր վրայ
նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը. վասն զի ես
3 ձեղ երկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Քրիս-
տոսի դիմաց հանելու։ Միայն թէ կը վախնամ՝ չըլ-
լայ թէ ինչպէս օձը Եւան խաբեց իր խորամանկու-
թիւնովը, նոյնպէս ալ ձեր միտքերը ապականին
4 Քրիստոսի վրայ եղած միամտութենէն։ Վասն զի եթէ
մէկը գալու ըլլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ զոր մենք
չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ զոր չառիք,
կամ ուրիշ աւետարան՝ զոր չէք ընդունած, այդպէս
5 պիտըսաղէկ կը համբերէիք։ Կանգղի ես այսպէս կը
սեպեմ՝ որ ամենէն երեւելի առաքեալներէն բանով
6 մըն ալ պակաս չեմ։ Եւ թէպէտ խօսքի կողմէ ան-
կիրթ եմ, բայց ոչ թէ գիտութեան կողմէ. ամէն
7 ատենն ամէն բանի մէջ բոլորովին անձերնիս ձեղի յայտնի
ըրինք։ Մի թէ յանցա՞նք գործած եղայ՝ որ Աստու-
ծոյ աւետարանը ձեղի ձրի քարոզելով իմ անձս խո-
8 նարհեցուցի, որպէս զի դուք բարձրանաք։ Ուրիշ
եկեղեցիները կողոպտելով, անոնցմէ թոշակ առնելով
9 ձեղի ծառայելու համար։ Ու ձեր քով գտնուած
ատենս երբ պակասութիւն մը ունեցայ, չեղի մէկո՛ւն
ձանձրութիւն չտուի. վասն զի իմ պակասութիւնս

լեցուցին Մակեդոնիայէ եկող եղբայրները. և ամէն
10 կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէ իմ անձս պահեցի
և պիտի պահեմ ալ։ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը
11 իմ ներսիդիս է, որ այս իմ պարծենալս պիտի չխա-
փանուի ինծմէ Աքայիոյի կողմերը։ Ինչո՞ւս. որպէս
12 թէ չե՞մ սիրեր ձեզ. Աստուած գիտէ։ Բայց ինչ
որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որպէս զի կտրեմ անոնց
պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն, որպէս զի
13 ինչ բանով որ կը պարծենան, իրենք ալ մեղի պէս
գտնուին։ Վասն զի այնպիսիները սուտ առաքեալներ,
խաբեբայ բանուորներ, Քրիստոսի առաքեալ-
14 ներուն կերպարանքը իրենց վրայ կ'առնեն։ Եւ զար-
մանք մը չէ. վասն զի ինք Սատանայ ալ լուսաւոր
15 հրեշտակի կերպարանք կ'առնէ. Ալ մեծ բան մը չէ,
որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարութեան պաշտօն-
եաներու նման կերպարանք կ'առնեն. որոնց վերջը ի-
րենց գործերուն համեմատ պիտի ըլլայ։ Դարձեալ
կ'ըսեմ, Զրկեայ որ մէկը ինծ անմիտ սեպէ, ապա թէ ոչ՝
գոնէ անմիտի մը պէս ինծ ընդունեցէք, որպէս զի ես ալ
17 քիչ մը պարծենամ։ Ինչ որ ես կը խօսիմ, ոչ թէ Տէ-
րոջը կամքին պէս կը խօսիմ, հապա որպէս թէ անմի-
տութիւնով մը՝ այդ պարծենալուն վստահութիւ-
18 նովը։ Որովհետեւ շատերը մարմնի կողմանէ կը պար-
19 ծենան, ես ալ պիտի պարծենամ։ Քանի դուք ի-
մաստուն ըլլալով, յօժարութեամբ կը համբերէք
20 անմիտներուն։ Վասն զի կը համբերէք, եթէ մէկը
ձեզ ծառայեցնէ, եթէ մէկը չեք ստացուածքը ու-
տէ, եթէ մէկը չեզի բան մը առնէ, եթէ մէկը չեր վրայ
21 հպարտանայ, եթէ մէկը ձեր երեսին զարնէ։ Ամ-
ձինհրանքի ձևով կը խօսիմ, իբր թէ մենք տկար էինք.

բայց ինչ բանով որ մէկը պարծենալու կը համարձակի, (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ կը համարձա-
22 կիմ։ Անոնք Եբրայեցի՞ են, ես ալ. Իսրայելացի՞ են,
23 ես ալ. Աբրահամի՞ սերունդ են, ես ալ. Քրիստոսի՞ պաշտօնեաներ են, (յիմնրութեամբ կը խօսիմ,) ալ ա-
ւելի ես. աշխատանքներով աւելի, ծեծերով ալ աւե-
լի, բանտարկութիւններով աւելի, մահուան վտան-
24 գներով շատ անգամ. Հրեաներէն հինգ անգամ քա-
25 ռասունէն մէկ պակաս ծեծ կերայ. երեք անգամ ձող-
կով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոծուեցայ. երեք
անգամ նաւաբեկութեան հանդիպեցայ. գիշեր մը
26 ու ցորեկ մը ծովուն անդունդը մնացի. շատ անգամ
ճամբորդութիւններու մէջ վտանգներու մէջ էի գե-
տերէն վտանգներ, աւազակներէն վտանգներ, իմ ազգէս
վտանգներ, հեթանոսներէն վտանգներ, քաղաքի
մէջ վտանգներ, անապատի մէջ վտանգներ, ծովու
վրայ վտանգներ, սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ
27 տեսեր. Ջանքի ու աշխատանքի մէջ, շատ անգամ
քնահատութեան մէջ, անօթութեան ու ծարաւու-
թեան մէջ, շատ անգամ ծոմ կնստլու մէջ, ցուրտի
28 ու մերկութեան մէջ էի. Զգ արտաքին նեղութիւն-
ները, ամէն օրուան զբաղմունքը, բոլոր եկեղեցի-
29 ներուն հոգը, վրաս կը դիզուէր։ Ո՞վ կը տկարա-
նայ, ու ես չեմ տկարանար. ո՞վ կը գայթակղի,
30 ու իմ սիրտս չայրիր։ Եթէ պարծենալ պէտք ըլ-
լայ, տկարութեանս բաներուն վրայ պարծենամ,
31 Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, որ
յաւիտեան օրհնեալ է, գիտէ որ սուտ չեմ պրո-
32 յեր։ Դամասկոսի մէջ Արետաս թագաւորին ազ-
գապետը պիտ բռնել ուզելով Դամասկացւոց քա-

33 ղաքը պահապաններ դրեր էր. Ես ես պատուհա-
նէ մը զամբիւղով պարսպէն վար թողուեցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Պարծենալ *իրաւքընէ ինծի անօգուտ է. միայն թէ
Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտնութիւններուն գամ։
2 Մարդ մը գիտեմ Քրիստոսով տասնըչորս տարի
առաջ, (եթէ մարմինով էր՝ չեմ գիտեր, և եթէ
առանց մարմինի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ
այնպիսի մէկը յափշտակուեցաւ մինչև երրորդ եր-
3 կինքը։ Ու գիտեմ այնպիսի մարդ մը, (եթէ մարմի-
նով և եթէ առանց մարմինի՝ չեմ գիտեր, Աստուած
4 գիտէ,) Որ դրախտը յափշտակուեցաւ ու լսեց չպատ-
մուելու խօսքեր, զորոնք մարդու արժան չէ խօսիլ։
5 Ես այնպիսիին համար պիտի պարծենամ. բայց իմ
անձիս համար պիտի չպարծենամ, հապա միայն
6 տկարութեանս վրայ։ Վասն զի եթէ պարծենալ ալ
ուզեմ, անմիտ պիտի չըլլամ, որովհետև ճիշտըկը
պիտի ըսուցեմ. բայց կը խնայեմ խօսիմ՝ որ չըլլայ
թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարումէ ունենայ, քան
7 որչափ իմ վրաս կը տեսնէ կամ ինծմէ կը լսէ։ Ես
որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտնու-
թիւններուն համար, ինծի մարմնին խայթոց մը տը-
ուեցաւ, Սատանայի հրեշտակ մը, զիս նեղելու հա-
8 մար, որ չըլլայ թէ հպարտանամ։ Ասոր համար երեք
9 անգամ աղաչեցի Տէրոջը, որ մէկդի ընէ ինծմէ։ Ու
ըսաւ ինծի, Իմ շնորհքս հերիք է քեզի, վասն զի իմ

*Ոմանք, պէտք է, բայց

զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի. ուս-
տի՝ մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկարութիւննե-
րուս վրայ պիտի պարծենամ, որպէս զի Քրիստոսի
10 զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի։ Ասոր համար հաճար
եմ ես տկարութիւններու, նախատինքներու, տա-
ռապանքներու, հալածանքներու ևնեղութիւններու՝
Քրիստոսի համար. վասն զի երբ կը տկարանամ, այն
11 ատեն զօրաւոր եմ։ Ես անմիտ եղայ *պարծենալով.
դուք ստիպեցիք զիս. վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ
վկայութիւն առնել, քանզի ես երեւելի առաքեալ-
ներէն քանով մը պակաս չգտնուեցայ, թէեւ ես ոչինչ
12 եմ։ Ցիրուն ձեր մէջ առաքեալի նշաններ գործուե-
ցան ամէն համբերութիւնով, նշաններով և զարմա-
13 նելիքներով ու զօրութիւններով։ Վասն զի ա՛ր ինչ
կայ, որով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն,
միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի.
ներեցէք ինծի այդ յանցանքը։

14 Ահա այս երրորդ անգամ է որ կը պատրաստուիմ
ձեզի գալու. և ես ձեզի ձանձրութիւն պիտի չտամ,
վասն զի ձեր ստացուածքը չեմ փնտռեր, հապա ձեզ.
որովհետև որդիները պարտաւոր չեն ծնողքներուն
համար բան դիզել, հապա ծնողքները՝ որդիներուն
15 համար։ Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի
ընեմ, ու ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար,
թէպէտև ձեզ աւելի սիրելով չեզծք քիչ սիրուիմ ալ։
16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն մը
չտուի, բայց ըստ ե՞նչ ճկնէ ըսե ինչ խորագէտ ըլլալով
17 ձեզ բռնեցի։ Միթէ իմ ձեզի ղրկած-

*Որուն կ՚ակնի

18 ներէս մէկուն ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցի՞։ Տի-
տոսի աղաչեցի, ու անոր հետ այն եղբայրը ղրկեցի.
միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը քաշէ՞ց. չէ՞ որ նոյն ո-
ւղիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն ճամբով
19 գրեցինք։ Դարձեալ, կը կարծէք որ ձեր առջեւ ջատագո-
վութիւն կ՚ընենք մեր անձերուն. Աստծոյ առջեւ
Քրիստոսով կը խօսինք. և ամէն բան, սիրելիներ, ձեր
20 շինութեանը համար է. Քանզի կը վախնամ որ չըլ-
լայ թէ երբ գամ՝ ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, և ես
ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ. չըլլայ թէ չեր
դէմ կռիւներ, նախանձներ, բարկութիւններ,
գրգռութիւններ, չարախօսութիւններ, բանսարկու-
թիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խռովութիւն-
21 ներ. Չըլլայ թէ երբ նորէն գամ, իմ Աստուածս զիս
նկուն ընէ ձեր քով, ու սուգ ընեմ շատերուն համար,
որոնք առաջուընէ մեղք գործեցին, ու չապաշխարե-
ցին իրենց գործած պղծութեանը և պոռնկութեանը
ու գիճութեանը վրայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ա՛յս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ. երկու
կամ երեք վկաներու բերնէ պիտի հաստատուի ամէն
2 բան։ Առաջուընէ ըսեր եմ՝ և նորէն առաջուընէ կը
ըսեմ՝ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը
գտնուիմ՝ թէեւ հիմա հեռուէն կը գրեմ) առաջ-
3 ուան մեղանչողներուն և ուրիշ ամէնուն, որ եթէ
նորէն գամ՝ պիտի չխնայեմ. Որովհետև Քրիստոսի
ինծմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք, որ ձեր

վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջ զօրացած է,
4 Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով, բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութիւնով. քանզի մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրութիւ-
5 նովը ձեր մէջ։ Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջ էք. քննեցէք ձեր անձերը. չէ՞ք գիտեր ինքզինքնիդ, որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ է,
6 մերկայն եթէ խոտելի չըլլաք. Բայց կը յուսամ որ պի-
7 տի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք։ Եւ կը խնդրեմ Աստուծմէ որ դուք չարութիւն մը չընէք, ոչ թէ որպէս ղի մենք ընտիր երեւինք, հապա որպէս զի դուք բարին գործէք, թէեւ մենք իբրեւ խոտելի ըլլանք։
8 Վասն զի ճշմարտութեան դէմ կարողութիւն մը
9 չունինք, հապա ճշմարտութեան համար։ Քանզի ու-րախ ենք՝ երբ մենք կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր
կ'ըլլաք, և մենք ալ այդ ձեր հաստատութեանը
10 համար կ'աղօթենք։ Ուստի զայս կը գրեմ ձեզի չհասնելէն, որ չըլլայ թէ երբ գամ՝ ստուգութեամբ վարուիմ այն իշխանութեանը համեմատ, զոր Տէրը ինծի տուաւ շինելու և ոչ թէ քակելու համար։
11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք, հաստատ կեցէք, միեւնոյնութեամբ, խաղաղութիւն ունեցէք. և սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեզի
12 հետ պիտի ըլլայ։ Իրարու սուրբ համբոյրով
13 ողջունեցէք։ Բոլոր կ'ընեն ձեզի բոլոր սուրբերը։ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, առաքեալ եղած, ոչ թէ մարդոցմէ ու ոչ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, և Հօր Աստուծոյ՝ որ զանիկա մեռելներէն յարուցը,
2 Եւ բոլոր եղբայրները որոնք ինծի հետ են, Գաղատիոյ
3 եկեղեցիներուն. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր
4 Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Որ իր անձը տուաւ մեր մեղքերուն համար, որպէս զի մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօր
5 կամքին համեմատ, Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
6 Կը զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի շնորհքին կանչեց. Որ չկայ ուրիշ աւետարան. միայն թէ
7 կան մարդիկ՝ որոնք ձեզ կը խռովեցնեն, ու կ'ուզեն
8 Քրիստոսի աւետարանը խանգարել. Բայց եթէ մենք կամ երկինքէն հրեշտակ մը գայ, աւետարանէ ձեզի
9 անկէ ուրիշ՝ զոր մենք աւետարանեցինք ձեզի, նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէս առաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն

կ՚ըսեմ, նման մեկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետա-
10 րան քարոզելու ըլլայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէ՛ս
հիմա մըրմի՛կ կը հաճեցնեմ թէ զԱստուած. կամ
մարդո՞ց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. քանզի եթէ
ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիս-
տոսի ծառայ չէի ըլլար։
11 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, այն աւետա-
րանը որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ անիկա մարդու
12 բան չէ։ Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի զանիկա, և
ո՛չ ալ սորվեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
13 նութենէն։ Վասն զի լսած էք դուք իմ առաջնոյն
ժամանակի վարմունքս Հրէութեան մէջ, ի՛նչպէս
չափէ դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը
14 կործանէի զանիկա. Եւ իմ հայրենի ասանդութիւն-
ներուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ տղայս մէջ
եղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ էի
15 Հրէութեան մէջ։ Բայց երբ ուզեց Աստուած, (որ որո-
շեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և իր շնորհքովը չե՞ կան-
16 չեց,) *ինծի իր Որդին յայտնել, որպէս զի զանիկա
Հեթանոսներուն մէջ քարոզեմ, մեկէն ի մէկ բան մը
17 չխմացուցի մարմինին ու արիւնին, Ոչ ալ Երուսա-
ղէմ ելայ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով,
հապա Արաբիա գացի, ու նորէն Դամասկոս դարձայ։
18 Ետքը երեք տարիէն ետեւ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը
19 տեսնելա, և տասնըհինգ օր անոր քով կեցայ։ Ու-
կայն առաքեալներէն ուրիշ մեկը չտեսայ, բայց
20 միայն Յակոբոս, Տէրոջը եղբայրը։ Բայց զայս որ կը
գրեմ ձեզի՝ ահա Աստուծոյ առջեւ չեմ հաստիրեր,

*Կամ՝ ինծմով

21 որ ասոնց չեմ գրուցեր։ Անկէ ետքը եկայ Սիւրիայի
22 ու Կիլիկիայի կողմերը. Ու զիս դէմ առ դէմ չէին
ճանչնար այն եկեղեցիները՝ որոնք Հրէաստանի մէջ
23 էին Քրիստոսով. Միայն թէ անոնք լսած էին թէ
Ան որ առնուազ մեզ կը հալածէր, հիմա ինք այն
հաւատքը կը քարոզէ՝ զոր առաջ մը կը կործաներ.
24 Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին։

ԳԼ. Բ

1 Ետքը տասնըչորս տարիէն ետեւ նորէն Երուսաղէմ
ելայ Բառնաբասի հետ՝ Տիտոսն ալ ինկատեղ առնե-
2 լով, Ու ելայ յայտնութենէնով, և անոնց խմացուցի
այն աւետարանը՝ զոր հեթանոսներուն մէջ կը քա-
րոզեմ, բայց առանձին անոնց՝ որոնք երեւելիները
էին, որ չըլլայ թէ պարապ տեղ վազեմ կամ վա-
3 զած ըլլամ։ Բայց ոչ թէ ինծի հետ եղող Տիտոսն
ալ, որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թլփատուիլ.
4 Մանաւանդ ներս սպրդող սուտ եղբայրներուն հա-
մար՝ որոնք սահելով ներս մտան Քրիստոս Յիսու-
սով մեր ունեցած ազատութիւնը լրտեսելու համար,
5 որպէս զի մեզ ծառայեցնեն. Որոնց քիչ մը տեղ
անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, որպէս զի աւե-
տարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր
6 մէջ։ Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ,
(ինչ որ էին՝ այն իմ հագ չէ. Աստուած մարդոց ա-
7 ռաջութիւն չըներ.) վասն զի այնպէս կարծուածները
բան մը չխմացուցին ինծի։ Հապա անոր հակառակը՝
երբ տեսան որ անթլփատներուն աւետարանը ին-
ծի յանձնուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ՝ թլփատուած-

կ'ըսեմ, նիթէ մեկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետա-
10 րան քարոզէլու ըլլայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէ
հիմա մարդի՞կ կը հաճեցնեմ թէ զԱստուած. կամ
մարդո՞ց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. քանզի եթէ
ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիս-
տոսի ծառայ չէի ըլլար։
11 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, այն աւետա-
րանը որ ինծի քարոզուեցաւ, թէ անիկա մարդա-
12 բան չէ։ Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի զանիկա, և
ո՛չ ալ սորվեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
13 նութենէն։ Վասն զի լսած էք դուք իմ առաջուան
ժամանակի վարմունքս Հրէաստեանն մէջ, ի՜նչպէս
չափէ դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը
14 կործանէի զանիկա. ես իմ հայրենի ազանդութիւն-
ներուս մէջ հետ նախանձաւոր ըլլալով իմ ազգիս մէջ
եղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ էի
15 Հրէաստանի մէջ։ Բայց երբ ուզեց Աստուած, (որ որո-
շեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և իր շնորհքովը կո՛չ
16 ընց,) *ինծի իր Որդին յայտնել, որպէս զի զանիկա
հեթանոսներուն մէջ քարոզեմ, մեկէն ի մէկ բան մը
17 չխմացուցի մարմինին ու արիւնին, Ո՛չ ալ երուսա-
ղէմ ելայ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով,
հապա Արաբիա գացի, ու նորէն Դամասկոս դարձայ։
18 Ետքը երեք տարիէն ետև երուսաղէմ ելայ Պետրոսը
19 տեսնելու, և տասնըհինգ օր անոր քով կեցայ։ Ա-
կայն առաքեալներէն ուրիշ մեկը չտեսայ, բայց
20 միայն Յակոբոս, Տէրոջը եղբայրը։ Բայց զոր կը
գրեմ ձեզի՝ ահա Աստուծոյ առջև կ'ըսեմ թէ չեմ

*Կամ, Ինծմով

21 որ ասոր չեմ վրիպեր։ Անկէ ետքը եկայ Սիւրիայի
22 ու Կիլիկիոյ կողմերը։ Ու զիս դէմ առ դէմ չէին
ճանչնար այն եկեղեցիները որոնք Հրէաստանի մէջ
23 էին Քրիստոսով. Միայն թէ անոնք լսած էին թէ
Ան որ առնուազ մեզ կը հալածէր, հիմա ինք այն
հաւատքը կը քարոզէ՝ զոր առաջ մը կը կործանէր.
24 Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին։

ԳԼ. Բ

1 Ետքը տասնըչորս տարիէն ետև նորէն երուսաղէմ
ելայ Բառնաբասի հետ՝ Տիտոսն ալ մէկտեղ առնե-
2 լով, Ու ելայ յայտնութիւնով, և անոնց լմնցուցի
այն աւետարանը՝ զոր հեթանոսներուն մէջ կը քա-
րոզեմ, բայց առանձին անոնց՝ որոնք երեւելիներ
էին, որ չըլլայ թէ պարապ տեղ վազեմ կամ վա-
3 զած ըլլամ։ Բայց ոչ թէ ինծի հետ եղող Տիտոսն
ալ, որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թլփատուիլ.
4 Մանաւանդ ներս սպրդող սուտ եղբայրներուն հա-
մար՝ որոնք սահելով ներս մտան Քրիստոս Յիսու-
սով մեր ունեցած ազատութիւնը լրտեսելու համար,
5 որպէս զի մեզ ծառայեցնեն. Որոնց քիչ մը տեղի
անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, որպէս զի աւե-
տարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր
6 մէջ։ Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ,
(ինչ որ էին՝ այն իմ հաղ չէ. Աստուած մարդոց ա-
ռնչութիւն չընէր.) վասն զի այնպէս կարծուածները
7 բան մը չխմացուցին ինծի։ Հապա անոր հակառակը՝
երբ տեսան որ անթլփատներուն աւետարանը ին-
ծի յանձնուած է, ինչպէս Պետրոսի՝ թլփատուած-

8 Ներսէնը։ (Վասն զի ան որ Պետրոսի յաջողեց Թլփ-
փատութեանէն առաքելութիւն ընել, ինձի ալ
9 յաջողեց հեթանոսներուն,) Ու երբ ինձի տրուած
շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու Կեփաս և Յովհաննէս,
որոնք սիւներ սեպուած էին, ասդ ձեռքերնին տուին
ինձի ու Բառնաբասի է՛նշան հաղորդակցութեան,
որպէս զի մենք հեթանոսներուն մէջ երթանք, ու ա-
10 նոնք՝ թլփատութեանին։ Միայն թէ չը խոսչէն որ
աղքատները յիշենք. զոր ես ալ փոյթ ունեցայ այն
11 բանը ընելու։ Բայց երբ Պետրոս Անտիոք եկաւ, ես
անոր դէմ կեցայ. որովհետեւ ինք մեղադրելու եր-
12 վասն զի դեռ Յակոբոսի քովէն մէկ քանի հոգի չէ-
կած, ինք հեթանոսներուն հետ անխորբոբ կ՛ուտեր.
բայց երբ եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, և ինքզինք կը
զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որոնք թլփատութեան
13 բէն էին։ Եւ անոր հետ կեղծաւորեցան մնաց Հրէա-
ներն ալ, այնպէս որ Բառնաբաս ալ անոնց կեղծաւո-
14 րութեանը ծուեցաւ։ Բայց ես երբ տեսայ որ ուղիու-
թեանն ճշմարտութեանը մէջ չեն քալեր, ա-
մէնուն առջև Պետրոսի ըսի, Եթէ դուն, որ
Հրեայ ես, հեթանոսի պէս ու ոչ թէ Հրեայի պէս
կ՛ապրիս, ինչպէս հեթանոսները կը ստիպես Հրեայի
15 պէս վարուիլու։ Մենք որ բուն Հրեայ ենք, և ոչ թէ
16 հեթանոսներէն մեղաւորներ, Գայց գիտնալով՝ որ
մարդ օրէնքին գործերէն չկրնար արդարանալ, հա-
պա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն, մենք ալ Քրիս-
տոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որպէս զի արդարանանք
Քրիստոսի հաւատքէն, և ոչ թէ օրէնքին գործերէն,
որովհետեւ օրէնքին գործերէն մարմին մը պիտի չարդ-
17 դարանայ։ Իսկ եթէ մենք, որ կ՛ուզենք Քրիստոսով

արդարանալ, մեղաւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս
18 մեղքի պաշտօնեա՞յ եղաւ։ Քա՛ւ լիցի։ Վասնզի եթէ
իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս յան-
19 ցաւոր կը ցուցնեմ։ Վասն զի ես օրէնքով մեռայ օ-
20 րէնքին, որպէս զի Աստուծոյ կենդանի ըլլամ։ Քրիս-
տոսի հետ խաչը եղայ. և ալ կենդանի եմ՝ ոչ թէ
ես, հապա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս. բայց ես
որ հիմա մարմնովս կ՛ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն
հաւատքովը կ՛ապրիմ, որ զիս սիրեց ու իր անձը ինձ
21 համար մատնեց։ Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ խա-
փաներ. վասն զի եթէ արդարութիւնը օրէնքէն էր,
ուրեմն Քրիստոս պարապ տեղ մեռաւ։

Գլ. Գ

1 Ով անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ձեզ հրապուրեց*.
որոնց աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ
2 խաչը եղած նկարագրուեցաւ։ Ասիկա միայն կ՛ուզեմ
ձեզմէ սորվիլ. Օրէնքէ՞ն գործերովը դուք Հոգին ա-
3 ռիք՝ թէ հաւատքին լսելովը։ Այդչափ անմի՞տ էք.
Հոգիով սկսեցիք, ու հիմա մարմնո՞վ կը վերջանաք։
4 Այնչափ դիպուածներդ պարա՞պ տեղ ձեր վրայէն
5 անցան, (եթէ պարապ ըլլայ ալ)։ Ուստի ան որ ձեզի
Հոգին բաշխեց և ձեր մէջ զօրութիւններ գործեց,
օրէնքէ՞ն գործերովը էր՝ թէ հաւատքին լսելովը։
6 Ինչպէս Աբրահամ՝ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր
7 արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն գիտցէք թէ ա-
նոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Աբրահամի որդի-

*Յունա՛ց կ՛ուզենէն, ճշմարտութեանը չհնազանդիլ

8 ներքը, եւ գիրքը առաջուընէ գիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ'արդարացնէ, ա-
ռաջուընէ աւետիս տուաւ Աբրահամի, թէ ՝Ի քեզմով
9 պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք որ հա-
ւատքէն են, կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամի
10 հետ։ Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործերէն են, ա-
նէծքի տակ են. վասն զի գրուած է թէ Անիծեալ
ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն գրուած-
11 ները մէջ չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ։ Եւ թէ օ-
րէնքով մէ՛կը չկրնայ արդարանալ Աստուծոյ առջեւ,
այն յայտնի է. քանզի Արդարը հաւատքէն պիտի
12 ապրի։ Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա Ան որ կը
13 կատարէ այն բաները՝ անոնցմով պիտի ապրի։ Քրիս-
տոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինք մեզի
համար անէծք ըլլալով. (վասն զի գրուած է թէ
14 Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի.) Ո՛-
պէս որ Աբրահամի օրհնութիւնը հեթանոսներուն
վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որպէս զի մենք ո-
15 Հոգւոյն խոստումնը առնենք հաւատքով։ Մարդա-
ւարբերեան պէս կը գրուհիմ. եղբայրներ, իրաւ ո՛
մարդու մը հաստատուած կտակը մէ՛կը չխափանի,
ոչ ալ անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ'աւելցնէ։
16 Արդ խոստումները Աբրահամի ու անոր սերունդին
եղան. չըսեր, Եւ ձա սերունդներուդ՝ որպէս թէ
շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկի համար՝ եւ
17 քու սերունդիդ, որ Քրիստոս է։ Բայց զայս կ'ը-
գրուհիմ. Աստուածմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, օրէնքը չորս հարիւր
երեսուն տարիէն ետեւ որ գրուեցաւ, չկրնար անվա-
18 ւեր ընել խոստումնը խափանելու համար։ Վասն զի

եթէ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ'ըլլայ, ուրեմն ա՛լ
խոստումնէն չէ. բայց Աբրահամի խոստումնով
չնորհեց Աստուած։
19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. յանցանքի համար
վրայ աւելցաւ, (մինչեւ գայ այն սերունդը՝ որուն խոս-
տացաւեր էր,) հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը
20 ձեռքով։ Բայց միջնորդը մէկի վրայ չէ. ասկայն
21 Աստուած մէկ է։ Ուրեմն օրէնքը հակառա՞կ բան մըն
է Աստուծոյ խոստումներուն. քա՛ւ լիցի. քանզի
, եթէ տրուած ըլլար այնպիսի օրէնք մը, որ կարող ը-
լար կենդանի ընել, այն ատեն իրաւցընէ արդարու-
22 թիւնը օրէնքէն կ'ըլլար։ Բայց գիրքը ամէնը մեղքի
տակ դրաւ, որպէս զի խոստումնը Յիսուս Քրիս-
23 տոսի հաւատքովը տրուի հաւատացեալներուն։ Բայց
քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տակ գո-
ւած կը պահուէինք, պահուելով՝ այն հաւատքին որ
24 պիտի յայտնուէր։ Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը
եղաւ՝ դէպ Քրիստոս բերելու, որպէս զի մենք հա-
25 ւատքով արդարանանք։ Բայց երբ հաւատքը եկաւ,
26 ալ դաստիարակի տակ չենք։ Վասն զի ամէնդ ալ
Աստուծոյ որդիներ էք, Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած
27 հաւատքով։ Քանզի դուք ամէնդ որ Քրիստոսով
28 մկրտուեցաք, Քրիստոսը վրանիդ հագած էք։ Այս-
հեթէ ոչ Հրեայ կայ, ոչ ալ Յոյն. ոչ ծառայ կայ,
ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ ալ էգ. վասն զի
29 դուք ամէնդ ալ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով։ Ա՛սպա
եթէ դուք Քրիստոսին էք, ուրեմն Աբրահամի սե-
րունդն էք, ու խոստումնքին նայելով ժառանգներ,

ԳԼ. Դ

1 Բայց ես՝ որ կը զրուցեմ, որչափ ժամանակ որ ժա-
2 ռանգը տղայ է, ծառայէ տարբերութիւն մը չունի,
3 թէև տիրնուն տէրն է, Հապա խնամակալներու ու
4 հոգատարձուներու տակ է, մինչև հօրը որոշած ժա-
5 մանակը։ Նոյնպէս մենք ալ երբ տղայ էինք, աշխար-
6 հի սկզբունքներուն տակ ծառայ եղած էինք։ Բայց
7 երբ ժամանակը լեցուեցաւ, ղրկեց Աստուած իր Որ-
8 դին՝ որ կնոջմէ եղաւ, ու օրէնքին տակ մնաւ. Որ-
9 պէս զի օրէնքին տակ եղողները փրկէ, որպէս զի մենք
10 որդեգրութիւնը ընդունինք։ Եւ որովհետեւ դուք
11 որդիներ էք, Աստուած իր Որդւոյն Հոգին *ձեր սիր-
12 տերուն մէջ ղրկեց, որ կ'աղաղակէ Աբբա Հայր։
13 Ուստի ա՛լ ծառայ չես, հապա որդի. և եթէ որդի,
14 ա՛լ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստոսով։ Բայց այն ա-
15 տեն որ չէիք գիտեր զԱստուած, կը ծառայէիք
16 անոնց՝ որոնք ի բնէ Աստուածներ չէին։ Սակայն
17 հիմա որ ճանչցաք զԱստուած, մանաւանդ որ դուք
18 Աստուծմէ ճանչցուեցաք, ինչպէս նորէն կը դառ-
19 նաք այն տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն, որոնց
20 նորէն կ'ուզէք ծառայութիւն ընել։ Օրերը կը զա-
21 նազանէք, ու ամիսները և ժամանակները ու տարի-
22 ներ։ Կը վախնամ ձեզմէ, որ գուցէ պարապ տեղ
23 ձեր վրայ աշխատած ըլլամ։
24 Ինծի պէս եղէք, վասն զի ես ալ ձեզի պէս եղայ,
25 եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչեմ. դուք ինծի ջնաս մը

*Ոմանք, մեր

13 Հասուցած չէք։ Գիտէք դուք որ տկարութեամբ
ձեզի ուրախլուենով ձեզի առաջին անգամ աւետարանը
քարոզեցի. և իմ մարմինիս վրայ իւր փորձութիւնս
14 Զանարգեցիք ու չարհամարհեցիք, հապա Աստուծոյ
հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Քրիստոս Յիսուսի
15 պէս։ Ուրեմն *ի՞նչ եր՝ այն ձեր երանութիւնը. քանի
զի ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կարելի էր, ձեր աչ-
16 քերը պիտի հանէիք ու ինծի տայիք։ Ուստի ձեր
թշնամի՞ եղայ ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար։
17 Զեզի նախանձուր են անոնք՝ ոչ թէ բարիին, և
կ'ուզեն †ձեզ արգիլել, որպէս զի իրենց նախանձա-
18 ւոր ըլլաք։ Սակայն աղեկ է միշտ առնել բարիին նա-
խանձաւոր ըլլալ, ու ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ըլ-
19 լամ։ Իմ որդեակներս, որ ձեզմով նորէն ծննդական
ցաւ կը քաշեմ, մինչև Քրիստոս ձեր մէջ ձեւակերպի,
20 կ'ուզէի հիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ
ձայնս. վասն զի ես ձեր վրայով տարակուսած եմ։
21 Ըսէք ինծի, դուք որ օրէնքին տակ կ'ուզէք ըլլալ,
22 օրէնքը չէ՞ք լսեր։ Վասն զի գրուած է թէ Աբրա-
համ երկու որդի ուներ, մէկը՝ աղախինէն, ու միւսը՝
23 ազատ կնոջմէն։ Բայց ան որ աղախինէն էր, մարմնի
կողմանէ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնոջմէն՝ խոստ-
24 մունքին համեմատ։ Այս բաները պատմականօրէն կը
մեկնուին. վասն զի սոսկ են երկու կտակարանները,
մէկը Սինա լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը
25 ծնանի, որ է Հագար. վասն զի Հագար Արաբիայի մէջ
Սինա լեռն է, և կը համեմատի հիմակուան Երու-

*Կամ, ո՞ւր է
†Ոմանք, մեզ

սաղէմի, որ իր զաւակներով մեկտեղ կը ծառայէ։
26 Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ մեր *մայրն
27 մըրն է։ Վասն զի գրուած է, Ով չծնանող ամուլ,
ցնծա. ով ծննդական ցաւ չքաշող, գոչէ և աղա-
ղակէ. քանզի երեսէ ձգուածին տղոյքները այր ու-
28 նեցողին զաւակներէն շատ պիտի ըլլան։ Ուստի մենք,
եղբայրներ, Իսահակի պէս խոստումնքին որդիներն
29 ենք։ Բայց ինչպէս այն ատեն մարմնի կողմանէ ծնածը
կը հալածէր հոգիին կողմանէ եղը, նոյն-
30 պէս հիմա ալ։ Սակայն գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Դուրս
հանէ այդ աղախինը ու անոր որդին, վասն զի աղա-
խինին որդին ազատ կնոջը որդւոյն հետ ժառանգու-
31 թիւն պիտի չառնէ։ Ուստի, եղբայրներ, մենք աղա-
խինին զաւակները չենք, հապա ազատին։

Գլ. Ե

1 Ուստի ամուր կեցէք այն ազատութիւնով, որով
Քրիստոս մեզ ազատեց. և նորէն ծառայութեան
2 լուծի տակ մի մտնէք։ Ահա ես Պօղոս կը ըսեմ
ձեզի որ եթէ թլփատուիք, Քրիստոս ձեզի օգուտ մը
3 չընէր։ Եւ դարձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը
վկայեմ թէ պարտական է բոլոր օրէնքը կատարել։
4 Խափանուած էք դուք Քրիստոսէ, որ օրէնքով ար-
5 դարանալ կ'ուզէք, — շնորհքէն ինկած էք։ Վասն
զի մենք Հոգիով կը սպասենք արդարութեան յու-
6 սին հաւատքով։ Վասն զի Քրիստոս Յիսուսի քով
ոչ թլփատութիւնը բանի մը կարող է, ոչ ալ ան-

*Յունա. լաւնէն

թլփատութիւնը, հապա հաւատքը, որ սիրով ի գործ
7 կը դրուի։ Դուք աղեկ կը վազէիք. ո՞վ ձեզ եա կե-
8 ցուց՝ որ ճշմարտութեան չհնազանդիք։ Այս գըր-
9 դռմը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց։ Փիչ մը խմորը բո-
10 լոր զանգուածը կը խմորէ։ Բայց ես յոյս ունիմ ձեր
վրայ Տէրոջմով, որ ուրիշ կերպ բան մը պիտի չխոր-
հիք. և ան որ ձեզ կը խռովեցնէ, դատապարտու-
11 թիւն պիտի կրէ՝ ով որ ըլլայ։ Սակայն, եղբայրներ,
եթէ ես տակաւին թլփատութիւն կը քարոզեմ,
ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ. ուրեմն խաչին գայթակ-
12 ղութիւնը խափանուած է։ Երանի՛ թէ բոլորովին
կարուելին անոնք որ ձեզ կը խռովեցնեն։
13 Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած էք, եղ-
բայրներ. միայն թէ չեր ազատութիւնը մարմնի յոռ-
14 նութեանը պատճառ չըլլայ, հապա սիրով
իրարու ծառայութիւն ըրէք։ Վասն զի բոլոր օրէնքը
այս մէկ խօսքին մէջ կը կատարուի, թէ Դուն ընկերդ
15 սիրես քու անձիդ պէս։ Ապա եթէ իրար խածնէք և
ուտէք, զգույշ կեցէք որ չըլլայ թէ իրարմէ սպառիք։
16 Ասիկա թէ ձեզ կը ըսեմ. Հոգիով գացէք, ու
17 մարմինին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք։ Վասն զի
մարմինը կը ցանկայ հոգիին հակառակ, ու հոգին՝
մարմինին հակառակ. և սոսկ իրարու հակառակ
18 են, որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ուզէք՝ զայն ընէք։ Բայց
եթէ Հոգիէն կ'առաջնորդուիք, ալ օրէնքին տակ
19 չէք։ Այդ մարմինին գործերը յայտնի են, որ սոսկ
են. շնութիւն, պոռնկութիւն, պղծութիւն, գիճա-
20 թիւն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնա-
մութիւններ, կռիւներ, նախանձներ, բարկութիւն-
ներ, հակառակութիւններ, երկպառակութիւններ,

21 բաժանումներ, Զար նայուածքներ, մորդասպանու-
թիւններ, գինովութիւններ, անառակութիւններ,
ու ինչ որ սոսնց նման են. զոր հիմնակուրնէ ես ձեզի
կը զուշցեմ, ինչպես առաջուընէ ալ կը զգուշցեի,
որ այսպիսի բաներ գործողները Աստուծոյ արքայու-
22 թիւնը պիտի չժառանգեն։ Բայց Հոգիին պտուղը
այս է. սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն, երկայն-
23 մտութիւն, ջաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատար-
մութիւն, հեզութիւն, ժուժկալութիւն. այսպիսի
24 բաներուս դէմ օրէնք չկայ։ Եւ անոնք որ Քրիստո-
սինեան են՝ էրենց մորմինը խաչ հանեցին բնական
25 կիրքերով ու ցանկութիւններով մէկտեղ։ Եթէ
26 Հոգիով կ'ապրինք, Հոգիին համեմատ քալենք։ Մնա-
ք պարծ չըլլանք՝ մէկզմէկ գրգռելով ու իրարու վրայ
նախանձելով։

ԳԼ. Զ

1 Եղբայրներ, եթէ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յան-
ցանքով բռնուելու ըլլայ, դուք որ հոգեւոր էք, այն-
պիսին հեզութեան հոգիով ուղղութեան բերէք.
քաւ անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ չըլլայ թէ փոր-
2 ձուիս մէջ ինկնաս։ Իրարու նեղութիւնները կրե-
3 ցէք, և այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէք։ Թան-
ի եթէ մէկը ինքզինք բան մը ըլլալ կը սեպէ ու չէ,
4 անիկա իր անձը կը խաբէ։ Բայց ամէն մարդ իր գործը
թող քննէ, ու եղբը միայն իր անձին վրայ պար-
5 ծանք ունենայ, և ոչ թէ ուրիշի վրայ։ Վասն զի ա-
մէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ։
6 Խօսքին աշակերտութիւն ընողը էր վարդապետը

7 ամէն բարի բաներուս մասնակից ընէ։ Մի խաբուիք,
8 Աստուած ծաղր չըլլար։ Վասն զի ինչ որ մարդ կը
սերմանէ, նոյնը պիտի հնձէ. ան որ իր մարմինին կը
սերմանէ, այն մարմինէնապականութիւն պիտի հնձէ.
ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ, այն Հոգիէն յաւիտե-
9 նական կեանք պիտի հնձէ։ Բայց բարի գործելէն
չձանձրանանք, քանզի յարմար ժամանակին պիտի
10 հնձենք՝ եթէ չթուլնանք։ Ուստի քանի որ ժամա-
նակը ձեռքերնիս է, բարիք ընենք ամէնուն, մանա-
ւանդ հաւատքին ընտանիներուն։
11 Նայեցէք՝ ինչպիսի գիրերով գրեցի ձեզի իմ ձեռ-
12 քովս։ Որոնք որ կ'ուզեն մարմնի կողմանէ բարի ե-
րեւնալ, անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թլփատուիք,
միայն որ Քրիստոսի խաչին համար չհալածուին։
13 Քանզի անոնք ալ որ թլփատուած են, իրենք օրէնքը
չեն պահեր, հապա կ'ուզեն որ դուք թլփատուիք,
14 որպէս զի իրենք ձեր մարմինով պարծենան։ Բայց ես՝
քա՛ւ լիցի որ պարծենամ, հապա միայն մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի խաչովը, որով աշխարհ ինծի խաչը
15 եղած է, ես ալ աշխարհի։ Վասն զի Քրիստոս Յի-
սուսով ոչ թլփատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ ան-
16 թլփատութիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլալը։ Եւ
ինչ որ այս կանոնին համեմատ կը
քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց
17 վրայ, ու Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ։ Այսկէ ետև
ոչ ոք ինծի նեղութիւն տայ, վասն զի ես Տէր Յիսուսի
18 վէրքին նշանները իմ մարմինիս վրայ կը կրեմ։ Եղ-
բայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր
հոգիին հետ ըլլայ, Ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ա Ր Ե Փ Ե Ս Ա Ց Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ
կամքովը, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և Քրիս-
2 տոս Յիսուսի հաւատացողներուն. Շնորհք և խաղա-
ղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէ։
3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
սի Հայրը, որ մեզ օրհնեց ամէն հոգեւոր օրհնու-
4 թիւններով երկնաւորներուն մէջ Քրիստոսով. Ինչ-
պէս մեզ անով աշխարհի սկիզբէն առաջ ընտրեց,
որպէս զի մենք սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջե
5 սիրով. Եւ առաջաբանեց մեզ սահմանեց իրեն որդե-
գիր ըլլալ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իր կամքին հա-
6 ճութեանը պէս, իր փառաւոր շնորհքին գովութեանը
համար, որով մեզ ընդունակ Սիրելիին ձեռքով.
7 Որով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը միջոցով,
մեղքի թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճոխութեան չա-
8 փով. Զոր մեր վրայ աւելցուց բոլոր իմաստութեամբ

9 ու գիտութեամբ, Մեզի յայտնելով իր կամքին խոր-
հուրդը իր հաճութեանը պէս, զոր *իր մէջ՝ նա-
10 խասահմաներ էր. Որպէս զի ժամանակներուն լրա-
նալուն անտեսութեանը մէջ ամէն բան բովանդակէ
Քրիստոսով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ
11 կայ, անով՝ Որով մենք ալ ժառանգութիւն առինք,
առաջուընէ որոշուած ըլլալով անոր նախասահմա-
նութիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին խորհուրդովը
12 իւրացնէ կը դնէ. Որպէս զի մենք անոր փառքին գո-
վութիւն ըլլանք՝ առաջուընէ Քրիստոսի վրայ յու-
13 սացողներս. Որուն վրայ դուք ալ յոյսով՝ երբ լսե-
ցիք ճշմարտութեան խօսքը, ձեր փրկութեան աւե-
տարանը, որու նաև հաւատալով՝ խոստացեալ Սուրբ
14 Հոգւոյն կնքուեցաք. Որ մեր ժառանգ ըլ-
լալուն գրաւն է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը՝
իր փառքին գովութեանը համար։
15 Ուստի ես ալ երբ լսեցի Տէր Յիսուսի վրայ ունե-
ցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուրբերուն վրայ ձեր սի-
16 րոյն սէրը։ Չեմ՝ դադարիր ձեզի համար գոհութիւն
17 ընելէ՝ ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով. Որպէս
զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը, փառաց
Հայրը, տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտնութեան
18 հոգին իր գիտութիւնովը. Որպէս զի սիրտերնուդ
աչքերը լուսաւորելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր
ձեզ կանչելուն յոյսը, ու ինչ է անոր ժառանգու-
19 թեանը փառքին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ։ Եւ
ինչ է իր զօրութեան գերազանց մեծութիւնը հա-
ւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գոր-

*Մտածէ, անով

20 ծագրութիւնովը, Զոր Քրիստոսի վրայ ի գործ դրաւ,
երբ զանիկա մեռելներէն յարուց, ու նստեցուց իր
21 աջ կողմը երկինքի մէջ Ամէն իշխանութեան ու
պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ, և
ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի, ոչ թէ միայն այս
22 աշխարհին մէջ, հապա գալիքին մէջ ալ. Եւ ամէն
բան անոր ոտքերուն տակ հնազանդեցուց, և զանիկա
23 ամէն բաներուն վրայ եկեղեցիին գլուխ դրաւ, Որ
անոր մարմինն է, անոր լրումը՝ որ կը լեցնէ ամէնը
ամէն բանի մէջ։

Գլ. Բ

1 Եւ դուք որ յանցանքներու և մեղքերու մէջ մեռած
2 էիք, Ինչ չեզ ենթադրեցուց. Որոնց մէջ ատենօք կը
քալէիք այս աշխարհին բանին ճամբովը, այս օդին
իշխանութեանը իշխանին սովթին պէս, այն ոգիին՝
որ հիմա ապստամբութեան որդիներուն ներսիդին կը
3 ներգործէ. Որոնց մէջ ատենօք մենք ամէնս ալ կը
պտըտէինք մեր մարմինին ցանկութիւններովը, և մար-
մինին ու միտքին ուզածը կը կատարէինք. և բնու-
թեամբ բարկութեան որդիներ էինք՝ ինչպէս ուրիշ
4 ներըը. Բայց Աստուած, որ մեծ է ողորմութիւնով,
5 իր սուտ սիրոյն համար, որով մեզ սիրեց, երբ
յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի
հետ կենդանացուց, (դուք շնորհքով փրկուած էք,)
6 Եւ անոր հետ մեզ յարուց, ու անոր հետ նստեցուց
7 երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս Յիսուսով, Որպէս զի
գալու դարերուն մէջ ցուցնէ իր շնորհքին գեր-
ազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի ցոյց-

8 ցած քաղցրութիւնովը։ Վասն զի շնորհքով փրկուած
էք դուք հաւատքի միջոցով. և այս ոչ թէ ձեզմէ
9 է, հապա Աստուծոյ պարգեւն է. Ոչ թէ գործերէն,
10 որ մէ՛կը չպարծի. Վասն զի մենք անոր ձեռագործն
ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործե-
րու համար, որոնց Աստուած առաջուընէ պատրաս-
տեց ձեզ, որպէս զի անոնց մէջ քալենք։

11 Ուստի մտաբերեցէք երբէք որ դուք ատեն մը մար-
մինով հեթանոսներ էյլալով, (որոնք անթլփատու-
թիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թլփատութիւն կ'ըսուին
12 մարմինի մէջ ձեռքով եղած,) Որ այն ատեն դուք
առանց Քրիստոսի էիք, ու հեռացած էիք Իսրայէլի
քաղաքակցութենեն, և օտարացած՝ խոստումներուն
ուխտերէն, ու յոյս մըն ալ չունէիք, և աշխարհի
13 մէջ անաստուած էիք։ Բայց հիմա Քրիստոս Յիսու-
սով դուք որ ատեն մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր ե-
14 ղաք Քրիստոսի արիւնովը։ Վասն զի անիկա է մեր
խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու միջնեղի
բաժանող պատը, այսինքն էջաբա հեթ եղած թշնա-
15 մութիւնը, իր մարմինովը քակեց, Եւ հրամաններով
եղած պատուիրանքներուն օրէնքը խափանեց. որպէս
զի իրմով այն երկուքը նոր մարդ մը հաստատէ, ու
16 այսպէս խաղաղութիւն ընէ. Եւ երկուքն ալ մէկ
մարմին եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ էյ խաչովը.
17 վասն զի անով սպաննեց թշնամութիւնը. Եւ եկաւ
խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի որ հեռուն էիք, ու
18 անոնց՝ որ մօտ էին։ Քանզի անոր ձեռքով մենք
երկուքս ալ մէկ Հոգիով Հօրը մտնենալու ապծնո-
19 ւթիւնը ունինք։ Ուրեմն ա՛լ օտար ու
պանդուխտ չէք, հապա սուրբերուն քալաքակից-

20 ները և Աստուծոյ ընտանիքը՝ Առաքեալներուն ու
մարգարէներուն հիման վրայ շինուած, որուն ան-
21 կիւնին գլուխը Յիսուս Քրիստոս է. Որով բոլոր շինքը
մէկտեղ յարմարութեամբ կապուած՝ կ'աճի տէրը
22 տաճար մը կ'ըլլայ Տէրոջմով. Որով դուք ալ մէկ-
տեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակարան ըլլալու
Հոգւով Սբ[ո]վ։

Գ.Լ. Գ

1 Ասոր ես Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապուածը ձեզի
2 հեթանոսներուդ համար. Դուք անշուշտ լսած էք
Աստուծոյ շնորհքին տնտեսութիւնը, որ ինծի տըր-
3 ուած է ձեզի համար, Թէ ինծի այն խորհուրդէ
յայտնութիւնով յայտնուեցաւ. (ինչպէս առաջուընէ
4 ալ ձեզի համառօտաբար գրեցի, Որով կրնաք կար-
դալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալս Քրիստոսի
5 խորհուրդին վրայով.) Որ ուրիշ դարերուն մէջ մար-
դոց որդիներուն չերեւցաւ, ինչպէս հիմա Հոգւով
Սբ[ո]վ յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
6 մարգարէներուն, Որպէս թէ հեթանոսները Քրիստո-
սով ժառանգակից ու մարմնակից և անոր խոստ-
7 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով. Որուն ես
ապաստառ եղայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պարգեւին հա-
մեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ իր զօրութեան ներգոր-
8 ծութիւնովը. (Ինծի՝ որ ամէն սուրբերուն փոքրա-
գոյնն եմ, այս շնորհքը տրուեցաւ,) հեթանոսնե-
րուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխութիւնը քարո-
9 զելու, Ու ամենը լուսաւորելու, թէ ինչ է այն խորհուրդին տնօրինութիւնը՝ որ ի յա-

խտենից ծածկուած էր Աստուծոյ քով, որ ամէն
10 բանը *ստեղծեց. Որպէս զի հիմա Աստուծոյ բազմա-
ւեսակ իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքով յայտնի
ըլլայ երկինքը եղող իշխանութիւններուն ու պե-
11 տութիւններուն, Ի յաւիտենական նախասահմա-
նութեանը համեմատ, զոր ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիս-
12 տոս Յիսուսի ձեռքով. Որով մենք ալ համարձակու-
թիւն ունենալու ապծածութիւն ունինք վստահու-
թեամբ՝ իրեն հաւատալով։
13 Ուստի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղու-
թիւններուս պատճառաւ, որոնք ձեզի համար են,
14 և որոնք ձեր փառքն են։ Ասոր համար ծունկի վրայ
15 գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը առջև, Ուրկէ
ամէն ազգատոհմ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ ա-
16 նուն կ'առնէ, կ'աղաչեմ որ տայ ձեզի իր փառքին ճո-
խութեանը չափովը՝ զօրութիւնով հաստատուիլ իր
17 Հոգիովը ներսի մարդուն մէջ. Որպէս զի Քրիստոս
հաւատքով ձեր սիրտերուն մէջ բնակի, և դուք
18 սիրով արմատացած ու հաստատուած ըլլաք, Որ-
պէս զի կարենաք հասկնալ բոլոր սուրբերուն հետ
մէկտեղ, Թէ ի՛նչ է լայնութիւնը ու երկայնու-
19 թիւնը և խորութիւնը ու բարձրութիւնը. Այ-
ւինքն ճանչնալ Քրիստոսի սէրը, որ գիտութենէ գե-
րազանց է, որպէս զի լցուիք Աստուծոյ ամէն լրու-
20 թիւնովը։ Արդ անոր որ կարող է առատութեամբ
ընել ամէն բաներէն աւելի՝ զոր մենք կը խնդրենք
կամ կը խորհինք, այն զօրութիւնովը որ մեր մէջ
21 կը ներգործէ, Իրեն փառք եկեղեցիին մէջ Քրիս-

*Ոմանք, Յիսուս Քրիստոսով ստեղծեց

տես ՅԱստուած՝ բոլոր գործերուն մէջ յաւիտեան
յաւիտենից. Ամէն։

ԳԼ. Դ

1 Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի ես որ Տէրոջը համար կապուած եմ, որ դուք այնպէս քալէք՝ ինչպէս կը վայլէ այն
2 կոչումին որով կանչուեցաք, Բոլոր խոնարհութիւնով ու հեզութիւնով, երկայնմտութեամբ. սիրով իրարու
3 ներողամիտ ըլլալով. Ջանալով Հոգւոյն Սրբոյ միաբա-
4 նութիւնը խաղաղութեան կապովը պահել. Մէկ մարմին ու մէկ Հոգի, ինչպէս կանչուեցաք ձեր կո-
5 չումին մէկ յոյսովը. Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ,
6 մկրտութիւնը մէկ. Մէկ է Աստուած և ամէնուն Հայրը, որ ամէնուն վրայ ու ամէնուն հետ և *ձեր
7 ամէնուն մէջ է։ Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք
8 տրուած է Քրիստոսի պարգեւին չափովը։ Անոր համար կ'ըսէ թէ Բարձրը ելաւ, գերութիւնը գերի
9 բռնեց ու մարդոց պարգեւներ տուաւ։ Այն նկատելը ի՞նչ է, մեռայն թէ՝ որ ինք առաջ երկրի վարի
10 կողմերը իջաւ։ Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է, որ բոլոր երկինքներէն վեր ելաւ, որպէս զի ամէն բան լեցնէ։
11 Եւ ինք մէկ քանին տուաւ առաքեալներ ըլլալու, մէկ քանին մարգարէներ, մէկ քանին աւետարանիչ։
12 Ներ, մէկ քանին հովիւներ ու վարդապետներ. Սուրբերուն կատարելութեանը համար, պաշտօնին գործին համար, Քրիստոսի մարմնին շինութեանը հա-
13 մար. Մինչև ամէնս ալ հասնինք հաւատքին ու Աստուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանութեանը, կա-

*Ոմանք, մեր

տարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լման հասակին
14 չափը ունենալու. Որպէս զի ա՛լ մանկ եղած չըլլանք, երերած ու վարդապետութեան ամէն հովերէն տարուելու անդին տարուբերուած՝ մարդոց խաբեութիւնովը, որոնք խորամանկութեամբ կը խաբեն մոլո-
15 րեցնելու. Հապա սիրով ճշմարտութեան հետեւելով՝ ամէն բան Անով աճեցնենք որ գլուխ է, այսինքն Քրիս-
16 տոս. Որմէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած, և ամէն յօդուածները իրարու հաղորդութեամբ կցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմինին աճումը կու տայ իրեն շինութեանը համար սիրով։
17 Ուստի զայս կ'ըսեմ ու Տէրոջմով վկայութիւն կ'ընեմ, որ դուք ա՛լ այնպէս չքալէք, ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կը քալեն իրենց մտքին
18 ունայնութեանը մէջ. Որոնց խմացողութիւնը խաւարած է, ու օտարացած են Աստուծոյ կեանքէն, իրենց մէջ եղած տգիտութեան պատճառաւ իրենց
19 սրտին *կուրութեանը համար. Որոնք անզգայ ըլլալով, ինքզինքնին անառակութեան տուին, ամէն
20 կերպ պղծութիւն գործելու ագահութիւնով։ Բայց
21 դուք այսպէս չսորվեցաք Քրիստոսը, Եթէ անոր վրայով լսեցիք ու անկէ սորված էք, ինչպէս ճշմարտու-
22 թիւնը Յիսուսի մէջ է. Որպէս զի ձեր վրայէն ա՛լ հանէք այն յետ առաջուան վարմունքին պէս եղած հինը մարդը, խաբեալ ցանկութիւններով ապականուածը. Եւ ձեր միտքին հոգիովը նորոգուիք, (24) Եւ
23 նոր մարդը ձեր վրայ հագնիք, որ Աստուծոյ պարկեշտութեան պէս ստեղծուած է արդարութիւնով ու ճշմա-

*Յունդ, քթութեանը †կար, անկատարութիւնով

25 բեւ սրբութիւնով։ Ուստի ատութիւնը մեկդի ձգե-
լով՝ ճշմարտութիւն խօսեցէք ամէն մեկդ իր ընկե-
26 րին հետ, վասն զի մենք իրարու անդամներ ենք։ Եթէ
բարկանաք՝ մեղք մի գործէք. արեւը ձեր բարկու-
27 թեանը վրայ մնայը չմտնէ։ Ու Սատանային տեղ մի
28 տաք։ Ան որ դողութիւն կ'ընէր, այլ թող չդողնայ.
այլ մնատանը աղէկ գործի մը պարապելով իր
ձեռքերովը աշխատի, որպէս զի կարող ըլլայ *տալ
29 կարօտ եղողին։ Բնաւ ձեր բերնէն ապականեալ խօսք
մը չելլէ, հապա ինչ որ աղէկ է՝ պէտք եղած շինու-
թեանը համար, որպէս զի լսողներուն շնորհք տայ։
30 Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի տրտմեցնէք, որով
31 դուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար։ Ամէն
դառնութիւն և բարկութիւն ու սրտմտութիւն և
աղաղակ ու հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ամէն չա-
32 րութիւններով միասին։ Եւ իրարու հետ քաղցր
եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած
Քրիստոսով ներեց ձեզի։

Գլ. Ե

1 Ա՛ռդ Աստուծոյ նմանող եղէք սիրելի զաւակներու
2 պէս. Եւ սիրով վարուեցէք, ինչպէս Քրիստոս ալ
մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մատնեց՝ անու-
3 շահոտ պատարագ ու ղոհ ըլլալով Աստուծոյ։ Բայց
պոռնկութիւնն և ամէն կերպ պղծութիւնն կամ ա-
գահութիւնն անունը անգամ չլինչայ ձեր մէջ,
4 (ինչպէս կը վայլէ սուրբերուն,) Եւ գարշելի բաներ
կամ յիմարական խօսքեր կամ խեղկատակութիւն,

*Յոան. Տաղորդել

5 որ չվայլեր, այլ մանաւանդ գոհութիւն։ *Քանզի
զայս գիտէք՝ որ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ա-
գահ, որ կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թա-
6 գաւորութեանը մէջ ժառանգութիւն չունի։ Ձգտայ
որ մեկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով. վասն զի այս
բաներուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ
7 անհնազանդութեան որդիներուն վրայ։ Ուստի անոնց
8 հաղորդ մի ըլլաք։ Քանզի երբեմն մութն մը դուք էա-
տը էիք, բայց հիմա լոյս էք Տէրոջմով. լուսոյ որ-
9 դիներու պէս քալեցէք. Վասն զի †Հոգւոյն պտուղը
ամէն բարութիւնով, և արդարութիւնով ու
10 ճշմարտութիւնով է։ Փնտռեցէք ի՛նչ է Տէրոջը հաճե-
11 լին. Ու կցորդ մի ըլլաք խաւարին անպտուղ գործե-
12 րուն, այլ մանաւանդ պատ յանդիմանեցէք. Վասն
զի անոնց մէջ գաղտուկ գործուած բաները խօ-
13 սիլն ալ ամօթ է։ Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝
լուսով յայտնի կ'ըլլայ. վասն զի ամէն բան որ
14 յայտնի կ'ըլլայ՝ լոյս է։ Անոր համար կ'ըսէ, Ար-
թնցիր դուն որ կը քնանաս, և կանգնէ մեռելնե-
րէն, ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ։
15 Ուստի նայեցէք թէ ի՛նչպէս զգուշութեամբ պի-
16 տի քալէք, ոչ թէ անմիտներու պէս, Հապա իմաս-
տուններու պէս. ժամանակը ծախու առէք, վասն զի
17 օրերս չար են։ Անոր համար անմիտ մի ըլլաք, հապա
18 իմացէք թէ ի՛նչ է Տէրոջը կամքը։ Եւ մի գինովնա-
գինովիլ, որուն մէջ անառակութիւն կայ, հապա Հո-
19 գիով լեցուեցէք. Եւ սաղմոսներով ու օրհնութիւննե-
րով և հոգևոր երգերով ձեր մէջ խօսակցելով՝ երգե-

*Կամ, Զայս իմանալով գիտնաք †Որդեա՛, լուսոյ

20 ցեք ու աղմնա ըսեք Տէրոջը ձեր սիրտերուն մէջ։ Ամէն
առն ամէն բանի համար դոհութիւն տուէք Աստու-
ծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը։
21 Իրարու հնազանդ եղէք *Աստուծոյ վախովը։
22 Կիները իրենց այրերուն հնազանդ ըլլան՝ որպէս թէ
23 Տէրոջը։ Վասն զի այրը կնոջ գլուխն է, ինչպես
Քրիստոս ալ եկեղեցիին գլուխն է, ու ինք մարմինին
24 Փրկիչն է։ Ուստի ինչպես եկեղեցին հնազանդ կ'ըլ-
լայ Քրիստոսի, նոյնպես ալ կիները ամէն բանի մէջ
25 իրենց այրերուն։ Այրեր, սիրեցէք ձեր կիները, ինչ-
պես Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, ու իր անձը մատ-
26 նեց անոր համար։ Որպէս զի զանիկա սրբէ ու մաքրէ
27 ուսալանին ջրովը՝ խօսքով։ Որպէս զի ինք իր դիմաց
փառաւոր կեցնէ եկեղեցին, որ սպաս մը կամ խոր-
շոմութիւն կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մը չունե-
28 նայ, հապա որ սուրբ ու անարատ ըլլայ։ Նոյնպես
ալ պէտք է որ այրերը իրենց կիները սիրեն իրենց
մարմիններուն պէս. ան որ իր կինը կը սիրէ, իր անձը
29 կը սիրէ. վասն զի մէկը ընաւ իր անձը չատեր, հա-
պա կը սնուցանէ ու կը խնամէ զանիկա, ինչպես
30 †Տէրն ալ եկեղեցին. վասն զի մենք անոր մարմինին
անդամներն ենք, անոր մարմինէն ու անոր ոսկորնե-
31 րէն։ Ասոր համար մարդ պիտի ձգէ իր հայրը ու
մայրը, և իր կնոջ պիտի յարի, ու երկուքը մէկ մար-
32 մին պիտի ըլլան։ Այս խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը
33 պատգամեմ Քրիստոսի ու եկեղեցիին վրայով։ Սակայն
ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կինը այնպէս սիրէ՝ որպէս
թէ իր անձը, ու կինը իր այրէն ակնածութիւն ընէ։

*Ոմանք, Քրիստոսի †Ոմանք, Քրիստոս

Գլ. Ջ

1 Որդիներ, ձեր ծնողներուն հնազանդ եղէք Տէրոջ-
2 մով, վասն զի այն է արժանը։ Պատուէ քու հայրդ
ու մայրդ, (որ առաջին պատուիրանն է խոստումն-
3 քով,) Որպէս զի քեզի աղեկ ըլլայ, ու երկար կեանք
4 ունենաս երկրի վրայ։ Ու դուք, հայրեր, ձեր որդի-
ները մի բարկացնէք, հապա զանոնք մեծցուցէք Տե-
5 րոջը վարժութիւնովը ու խրատովը։ Ծառաներ, հնա-
զանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տերերուն ահով ու դողով
ձեր սրտին միամտութիւնովը, որպէս թէ Քրիստոսի.
6 Ոչ թէ մարդահաճոյի պէս աչքի առջև ծառայելով,
հապա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստու-
7 ծոյ կամքը ընելով. Ցօժարութեամբ ծառայելով որ-
8 պէս թէ Տէրոջը, ու ոչ թէ մարդոց. Գիտնալով որ
ամէն մէկը ինչ լաւութիւն որ ընէ, նոյնը Տէրոջմէն պիտի
9 ընդունի, թէ՛ ծառայ ըլլայ և թէ՛ ազատ։ Դուք ալ,
տէրեր, նոյնը ըրէք անոնց, ու սպառնալիքը թող
տուէք, գիտնալով որ անոնց ալ ձեր ալ Տէրը երկինքն
է. ու անոր քով աչառութիւն չկայ։
10 Ալ ասկէ ետու, եղբայրներս, զօրացէք Տէրոջմով
11 ու անոր զօրութեան կարողութիւնովը։ Ձեր վրայ
հագէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որպէս զի կա-
րող ըլլաք Սատանային հնարքներուն դէմ դնել,
12 վասն զի մեր պատերազմը արիւնի ու մարմնի հետ
չէ, հապա իշխանութիւններու ու պետութիւններու
հետ ու այս *խաւար աշխարհին՝ իշխաններուն հետ,

*Ցած. աշխարհիս խաւարին

13 երկնաւորներուն մէջ եղող չար ոգիներուն հետ։ Ասոր
համար ձեր վրայ առէք Աստուծոյ պատերազմնա-
թիւնը, որպէս զի կարող ըլլաք չարութեան օրը դէմ
14 դնել, ու ամէն բանը լմնցնելէ ետեւ՝ հաստատուն
կայնիլ։ Ուստի չէր տեղը կայնեցէք, մէջքերնիդ
ճշմարտութեամբ ամրացնելով, ու արդարութեան
15 պատիը հագնելով։ Ու ոտքերնուդ հագցնելով խա-
16 ղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը։ Ու
ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք, որով
կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը
17 մարել։ Ու փրկութեան սաղաւարտը առէք, ու Հո-
18 գիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է։ Ամէն տեսակ
ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք ըրէք Հոգիով,
ու ասոր բանին վրայ հսկեցէք կատարեալ յարատեւա-
թեամբ ու աղաչանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար,
19 Ինծի համար ալ, որպէս զի ինծի խօսք տրուի որ բե-
րանս բանամ համարձակութեամբ աւետարանին խոր-
20 հուրդը յայտնելու։ Որու համար ես դեսպանութիւն
կ'ընեմ կապանքով, որպէս զի անով համարձակա-
թիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս պէտք է։
21 Բայց որպէս զի դուք ալ գիտնաք իմ վրայով՝ թէ
ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցուցնէ ձեզի Տի-
քիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշտօնեան
22 Տէրոջմով։ Զոր յատկապէս այդ բանին համար ձեզի
ղրկեցի, որպէս զի գիտնաք մեր վրայով, ու
սիրտերը մխիթարէ։
23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հաւատքով
ԺԷկատէդ Հօր Աստուծմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
24 Շնորհք այն ամէնուն հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսը անկեղծութեամբ կը սիրեն։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

...

1 Պօղոս և Տիմոթէոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառաները,
Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն որոնք Փի-
2 լիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիսկոպոսներով ու սար-
կաւագներով։ Շնորհք ու խաղաղութիւն ձեզի Ա-
3 Տուածմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
4 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ՝ որ
ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս մէջ,
5 ձեր ամէնուն համար ուրախութեամբ աղօթք կ'ը-
6 նեմ,) Աւետարանին հաղորդ ըլլալնուդ համար ա-
ռաջին օրուընէ մինչև հիմա. Այս մասին վստահ ըլ-
7 լալով՝ թէ ան որ ձեր մէջ բարի գործ մը սկսաւ,
մինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ։ Ինչպէս
ինծի արժան ալ է ձեր ամէնուն վրայ այս բանը
խորհիլ՝ *ձեզ իմ սրտիս մէջ ունենալուս համար իմ
կապերուս մէջ, և աւետարանին զաւակութեանը

*Կամ, վասն չէր սրտերուն մէջ ունենալնուդ

ու Հաստատութեանը մէջ, և ամէնդ ինծի եղած
8 շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ համար։ Քանզի վկայ է
ինծի Աստուած, որ ի՛նչպէս փափաք ունիմ ձեր ա-
9 մէնուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի գութովը։ Եւ այս
աղօթքը կ՚ընեմ, որ ձեր սէրը հետզհետէ աւելի
շատնայ գիտութիւնով ու լրիւր ընտրողութիւնով՝
10 Որպէս զի դուք տարբեր բաներէն զանազանէք, որպէս
զի հինէ Քրիստոսի օրը անկեղծ և առանց գայթակ-
11 ղութեան ըլլաք. Արդարութեան պտուղներով
լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով՝ Աստուծոյ փառ-
քին ու գովեստին համար։

12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրնե՛ր, թէ ինչ որ ինծի
պատահեցաւ՝ ա՛լ աւելի աւետարանին յառաջդի-
13 մութեանը պատճառ եղաւ. Մինչև իմ կապերս, ա-
րունք Քրիստոսի համար են, բոլոր պալատին մէջ և
14 ուրիշ ամէնուն ալ յայտնի եղան. Եւ Տէրոջմով եղ-
բայրներուն շատերը սիրա ստին իմ կապերուս՝ ա՛լ
աւելի համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
15 վախի։ Ոմանք նախանձէ ու հակառակութենէ և ա-
մանք բարեհաճութենէ կը քարոզեն Քրիստոսը կը քար-
16 զեն. *Անոնք հակառակութեան համար Քրիստոսը
կը պատմեն, ոչ թէ անկեղծութեամբ, կարծելով
17 վիշտ աւելցնել իմ կապերուս վրայ։ Բայց ասոնք սիրոյ
համար, վասն զի գիտեն թէ ես աւետարանին հա-
18 մար պատասխան տալու կեցեր եմ։ Բայց ինչ է. ա՛լ
կերպով որ ըլլայ, թէ՛ պատճառականքով և թէ՛ ճըշ-
մարտութիւնով, Քրիստոս կը պատմուի, ու ա-
սոր վրայ ուրախ եմ և ուրախ ալ պիտի ըլլամ։

*Մատթ 17 էջ 17 տողը 16 էջ 17 տողէն առաջ կը գտնի

19 Քանզի գիտեմ որ ասոր վախճանը իմ փրկութեանս
համար պիտի ըլլայ ձեր ֆնդրուածքովը, ու Յիսուս
20 Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականութիւնովը, Իմ եռանդ-
գութն ակնկալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, որ
բանո՛վ մը ամօթով պիտի չըլլամ. Հապա կատար-
եալ համարձակութիւնով ինչպէս միշտ առանց նոյն-
պէս ալ հիմա Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ պիտի փա-
21 ռաւորի՝ թէ՛ ապրելովս և թէ՛ մեռնելովս։ Վասն զի
ինծի համար՝ ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ օգուտ։
22 Ապա եթէ մարմնի մէջ ապրիլս իմ գործիս պտուղ
23 կը բերէ, ալ չեմ գիտեր ո՛րը ընարեմ։ Երկուքէ կղ-
մնած ալ նեղը մնացած եմ, մեկնելու ու Քրիստոսի
հետ ըլլալու փափաք ունենալով. քանզի այն շատ
24 աւելի աղեկ է, Բայց մարմնին մէջ կենալը ձեզի հա-
25 մար աւելի հարկաւոր։ Եւ այս բանին համոզուած
ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամէնուն հետ պիտի կենամ
ու մնամ, որպէս զի դուք ըղձանաք և ուրախ ըլ-
26 լաք հաւատքով. Որպէս զի ձեր պարծանքը իմ վրա-
յովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ նորէն ձեզի
գալուս պատճառաւ։

27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ընչպէս կը
վայլէ՝ այնպէս վարուեցէք. որպէս զի եթէ գամ
ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ, ձեր վրայով
լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք մէկ հոգիով,
ու մէկ շունչով պատերազմակից կ՚ըլլաք աւետա-
28 բանին հաւատքին համար. Ու բնաւով մէն ալ մի
զարհուրիք հակառակորդներէն, որ անոնց կորուստին
29 ապացոյց մըն է, որ ձեզի՝ փրկութեան. Այն ալ
Աստուծմէ է. վասն զի ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի
համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւատալ, հապա անոր

30 համար չարչարուիլ ալ, նոյն պատերազմը ունենա-
լով զոր իմ վրաս տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք։

Գ.Լ. Բ

1 Ուստի եթէ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը կայ,
եթէ սիրոյ սփոփանք մը, եթէ Հոգիին հաղորդա-
2 թիւն մը, եթէ գթութիւն ու ողորմութիւն մը, իմ
ուրախութիւնս դուք լեցուցէք, նոյն խորհուրդը ու-
նեցէք, միեւնոյն սէրը չէր ձգ ունենալով, մէկ շունչ,
3 մէկ մտածմունք, բան մը դրգռութիւնով կամ սնա-
պարծութիւնով մի ընէք հապա խոնարհութիւնով
4 մէկզմէկ ձեր անձէն լաւ սեպեցէք. Միայն անձեր-
նուդ չհսը ոչ նայիք. հապա ամէն մէկը էր ընկերինն
5 ալ։ Զեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ,
6 որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր. Որ Աստուծոյ կերպա-
րանքը ունենալով, *յափշտակութիւն մը չսեպեց
7 Աստուծոյ հաւասար ըլլալը. Հապա անձը ունայնա-
ցուց ծառայի կերպարանք առնելով մարդոց նման
ըլլալով. և կերպարանքովը մարդու պէս գտնուելով,
8 Ինքզինք խոնարհեցուց, մինչև մահուան հնազանդ
9 եղաւ, ու այն ալ խաչին մահուան։ Ասոր համար
Աստուած ալ զանիկա խիստ բարձրացուց, ու անոր
10 անուն մը տուաւ՝ որ ամէն անունէ վեր է. Որպէս զի
Յիսուսի անունին ամէն ծունկ ծռի, երկնաւորներուն
11 ու երկրաւորներուն և անդորամեատականներուն, ևս
ամէն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է
12 Հօր Աստուծոյ փառքին համար։ Ուստի, իմ սիրելիք

*կամ, յափշտակելու բան

ներս, ինչպէս ամէն ատեն հնազանդ եղաք՝ ոչ մի-
այն իմ ներկայութեանս, հապա ա՛լ աւելի հիմա,
իմ բացակայութեանս ատեն, ահով ու դողով
13 անձերնուդ փրկութիւնը գործեցէք. Վասն զի Աս-
տուած է որ ձեր մէջ կը ներգործէ կամենալը ու ընելը
14 իր հաճութեանը համար։ Ամէն բան առանց տրտունջ-
15 ներու ու վիճաբանութիւններու ըրէք. Որպէս զի ըլ-
լաք անբիծ ու անարատ, Աստուծոյ որդիներ առանց
մեղադրանքի, կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ,
որոնց մէջ դուք լուսատուներու պէս կը փայլիք աշ-
16 խարհի մէջ, կենաց խօսքը ամուր բռնելով՝ ինձի
պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պատեպ
17 տեղ չվազեցի, և պատեպ տեղ չշխատեցայ։ Բայց
թէպէտև ձեր հաւատքին պատարագին ու պաշտօ-
նին վրայ ընծայուիմ, կ'ուրախանամ՝ և ձեր ամէ-
18 նուն ուրախակից կ'ըլլամ. Նոյնպէս ալ դուք ուրա-
խացէք ու ինծի ուրախակից եղէք։

19 Արդ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Տիմոթէոսը շու-
տով ձեզի ղրկեմ, որպէս զի իմ սիրտս ալ հանգչի,
20 երբ ձեր վիճակը գիտնամ։ Վասն զի անոր նման
պատկից մէկը չունիմ, որ մտերմութեամբ ձեզի համար
21 հոգ տանի։ Քանզի ամէնը իրենցը կը փնտռեն՝ ոչ Յ
22 Քէ Յիսուս Քրիստոսին։ Բայց դուք անոր փորձը գի-
տէք, որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ աշխատ ինձի
23 հետ ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին մէջ։ Ուստի
կը յուսամ զանիկա ղրկել շուտ մը՝ իմ ինչպէս ըլ-
24 լալիքս տեսնալուս պէս։ Բայց վստահութիւն ու-
նիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն պիտի գամ։
25 Միայն Թէ հարկաւոր սեպեցի հիմա ձեզի ղրկել Է-
պափրադիտոս իմ եղբօրս և գործակիցս ու զինուո-

բակիցս, ձեր ըրկածը ու իմ պնդութիւնս ծանօթացողը
26 Որովհետև ինչ ալ շատ փափաք ունէր ձեզ տեսնելու [տեսնելու]. ու կը տրտմէր, որ դուք լսած էիք
27 Թէ ինչ հիւանդացաւ։ Եւ արդարև ինչ հիւանդացաւ մեռուան մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր ոչ թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որպէս զի
28 տրտմութեան վրայ տրտմութիւն չունենամ։ Ասոր համար աւելի փութով ղրկեցի, որպէս զի դուք զանիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես տրտմութենէն ըլլամ։ Ուրեմն ընդունեցէք զանիկա
29 Տէրոջմով՝ ամէն ուրախութեամբ, ու այնպիսիները
30 պատուականներու կարգը բռնեցէք. Քանի Քրիստոսի գործին համար մինչև մեռնելու մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով, որպէս զի ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինք լեցնէ։

Գլ. Գ

1 Ուստի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրոջմով։ Նոյն բաները ձեզի գրել ինծի ձանձրութիւն չէ, ու
2 ձեզի ապահովութիւն է։ Զգուշացէք շուներէն, զգուշացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կրճատութենէն։
3 Վասն զի թլփատութիւնը մենք ենք, որ Հոգիով պԱստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմնին վրայ չէ վստահութիւն.
4 նոյնիսկ թէպէտ ես ալ նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմնին վրայ. եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմնին վրայ, ալ աւելի ես։
5 Ութ օրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայեցիներէ, օրէնքին
6 նայելով փարիսեցի. նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հալածէի. օրէնքին արդարութեանը
7 կողմանէ անարատ էի։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր, զանիկա Քրիստոսի համար ջնջս սեպեցի։
8 Եւ իրաւ բոլոր բաներն ալ ջնջս կը սեպեմ իմ՝ Տէրոջս Քրիստոս Յիսուսի գերազանց գիտութեանը համար. որու համար ամէն բանէն զրկուեցայ, և աղտեղութիւն կը սեպեմ. որպէս զի Քրիստոսը շահիմ,
9 Ու իր մէջ գըտնուիմ, ոչ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով.
10 Ձանչնալու զանիկա և անոր յարութեանը զօրութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մեռնելուն
11 կերպարանքը առնելով. Որ ըլլայ թէ մեռելներուն
12 յարութեանը հասնիմ։ Ոչ թէ ես արդէն առեր եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա հետևիլ կ'ընկած եմ որ բռնեմ ձրցանուկը, որու համար ալ ըրած
13 Նուաղեցայ Քրիստոս Յիսուսէ։ Եղբայրներ, ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ. բայց բան մը կայ, որ հետևի եղածները մոռցած եմ, ու առջևի եղածներուն կը
14 դիմեմ. Նպատակը դիտելով Քրիստոս Յիսուսով Աստուծոյ վերին կոչումին մրցանակին կը վազեմ։ Ուստի մենք ամէնս որ կատարեալ ենք՝ այսպէս
15 խորհինք, և եթէ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք, Աստուած ալ ձեզի պիտի յայտնէ։
16 Միայն թէ ինչ որ հասեր ենք, նոյն կանոնին համեմատ քալենք, նոյն խորհուրդը ունենանք։
17 Ինծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ այնպես կը քալեն, ինչպես մեզ ձեզի օրինակ ու-
18 նիք։ Վասն զի շատերը կը քալեն, որոնց համար շատ

անգամ ձեզի կ'ըսեմ, և հիմա լալով ալ կը գրուցեմ, պյսինքն Քրիստոսի խաչին թշնամիներուն համար.
19 Որոնց վերջը կոտնատ է, որոնց Աստուածը էրենց որովայնն է, ու անոնց փառքը երկնց ամօթն է, որոնք
20 միայն երկրաւոր բաները կը մտածեն։ Բայց մեր *քաղաքականութիւնը երկինքն է, ուրկէ ալ Փրկչին
21 կը սպասենք, Տէր Յիսուս Քրիստոսի. Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝ իր փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլլալու, այն զօրութիւնովը որ կարող է ամենը իրեն տակ հնազանդեցնելու։

ԳԼ. Դ

1 Ուստի, իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, այսպէս հաստատուն կեցէք Տէրոջմով, սիրելիներս։
2 Եւոդիային կ'աղաչեմ ու Սինտիքէի կ'աղաչեմ, որ միևնոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջմով։
3 Իրաւքեղի ալ կ'աղաչեմ, իմ հարազատ լծակից, դուն ալ օգնական եղիր անոնց, որոնք ինծի հետ աշխատեցան աւետարանին մէջ Կղեմէսի և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կենաց գիրքին մէջ են։
4 Ուրախ եղէք Տէրոջմով միշտ։ Դարձեալ կ'ըսեմ, ուրախ եղէք։
5 Ձեր քաղցրութիւնը բոլոր մարդոց յայտնի ըլլայ։ Տէրը մօտ է։
6 Բանի մը համար հոգ մի ընէք. հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով, գոհութիւնով ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ

*կամ, կենցաղավարութիւնը

7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամէն միտքէ վեր է, ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պահ պահպանէ։
8 Վերջապէս, եղբայրներս, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ մաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ լսելի համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ, այն բաները խորհեցէք։
9 Ինչ որ սորվեցաք ու առիք և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս, զայն ըրէք. և խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ։
10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ, բնչպէս կը հոգայիք ալ, միայն թէ պատեհութիւն չունեիք։
11 Ոչ թէ կարօտութեան համար կ'ըսեմ. վասն զի ես սորվեցայ գոհ ըլլալ իմ գտնուած վիճակիս մէջ։
12 Գիտեմ չքաւորութիւն քաշելը, գիտեմ շատը ունենալը. ամէն բանի մէջ ամէն կերպով սորվեր եմ թէ՛ կշտանալը, թէ՛ անօթենալը, թէ՛ շատ ունենալը և թէ՛ պակասութիւն քաշելը։
13 Ամէն բանի կարող եմ *անով՝ որ զիս զօրացուց։
14 Բայց աղէկ ըրիք որ իմ նեղութեանս մէջ եւեթ հաղորդ եղաք։
15 Դուք ալ գիտէք, Փիլիպպեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը երբ ես Մակեդոնիայէ ելայ, եկեղեցի մըն ալ ինծի հետ հաղորդութիւն չբռնաւ տալու և առնելու կողմէ, հապա միայն դուք.
16 Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ ինծի պետք եղածը ղրկեցիք։
17 Ոչ թէ ես տուրք կը փնտռեմ, հապա պտուղ կը փնտռեմ՝ որ ձեր հաշիւին վրայ աւելայ։ Բայց ես ամէն բան

*Որուն, Քրիստոսով

առած եմ՝ ու առատորէն ունիմ. լցուած եմ՝ ե-
պափրոդիտոսի ձեռքով ձեր գլխոյնէրը ընդունելով,
որ անպակ հոտ մըն է, ընդունելի պատարագ, Աստո-
19 ծոյ հաճելի։ Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը
պիտի լեցնէ իր ճոխութեանը չափովը փառքով
20 Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով։ Ամէն. Աստուծոյ ու մեր
Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
21 Բայեւ ըրէք բոլոր սուրբերուն Քրիստոս Յիսու-
22 սով։ Ձեզի բարեւ կ'ընեն ինծի հետ եղող եղբայր-
23 ները։ Ձեզի բարեւ կ'ընեն բոլոր սուրբերը, մանա-
24 ւանդ անոնք որ Կայսրին տունէն են։ Տէր Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա ՈՐ ԿՈՉՈՒՄ Ա ՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամ-
2 քով, և Տիմոթէոս եղբայրը, Կողոսայի մէջ եղող
սուրբ ու հաւատացեալ եղբայրներուն Քրիստոսով.
3 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն *և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։

Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը գո-
հանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
4 Հօրմէն, լսելով ձեր հաւատքը՝ որ Քրիստոս Յի-
սուսի վրայ, և այն սէրը՝ որ բոլոր սուրբերուն վրայ
5 ունիք. Այն յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի
ձեզի, որուն վրայով առաջուընէ լսեցիք աւետարա-
6 նին ճշմարտութեան խօսքովը. Որ ձեզի հասաւ՝ ինչ-
պէս բոլոր աշխարհի, ու պտղաբեր ըլլալով [կ'աճի],
ինչպէս ձեր մէջ ալ, այն օրուընէ որ դուք լսեցիք
ու ճանչցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութեանով.

*Մահեր չունին

7 Ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի Եպափրասէ, որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ
8 մըն է Քրիստոսի. Որ ինք ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը Հոգիով։
9 Անոր համար մենք ալ, այն օրէնէն որ լսեցինք, չենք դադրիր ձեզի համար աղօթք ընելէ ու խնդրելէ մեծ մտածք մտաւորականելէ, որ կատարեալ ըլլաք անոր կամքին գիտութիւնովը բոլոր իմաստութիւնով ու
10 հոգեւոր հանճարով. Որպէս զի դուք Տէրոջը արժանի կերպով քալէք անկէ բանի մէջ գնահատելով, ամէն բարի գործերու մէջ պտղաբեր ըլլալով, ու աճեցնելով՝ Աստուծոյ գիտութիւնովը. իբ
11 փառաւոր զօրութեանը համեմատ ամենայն զաւրութեամբ զաւրացած՝ բոլոր համբերութեան ու երկայնմտու-
12 թեան համար ուրախութեամբ. Գոհանալով Հօր Աստուծոյ, որ մեզ լուսոյ մէջ բաժնակից ընելու
13 վիճակին մասնակից ըլլալու արժանացուց. Որ մեզ ազատեց խաւարին իշխանութենէն, ու իր սիրելի
14 Որդւոյն թագաւորութեանը փոխադրեց. Որով մենք փրկութիւն ունինք իր արիւնովը, այսինքն մեղքի
15 թողութիւն. Որ անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է,
16 բոլոր առեղծուածներուն անդրանիկը. Վասն զի անոր մէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ երկինքը ու
ինչ որ երկրի վրայ, անոնք որ կ'երեւնան և անոնք որ չեն երեւնար, թէ՛ աթոռները, թէ՛ տէրութիւնները, թէ՛ պետութիւններ, թէ՛ իշխանութիւնները. բոլոր բաները անոր համար ստեղծուեցան.
17 Ու անիկա մէն բանէ առաջ է, և մէն բան անով
18 հաստատ կը կենայ. Ու անիկա է մարմնին, այսինքն եկեղեցւոյն, գլուխը. որ սկիզբն է, մեռելներէն ան-

րանիկը, որպէս զի ինք ըլլայ մէն բանի մէջ նախա-
19 պատիւ. Վասն զի Հայրը հաճեցաւ որ Ա-
20 ինքն բոլոր լեցնուելութիւնը անոր մէջ բնակի. Ու անով մէնը հաշտեցնէ իրեն հետ, խաղաղութիւն անով մէնը հաշտեցնէ իրեն հետ, խաղաղութիւն ընելով անոր խաչին վրայ թափած արիւնովը, թէ՛ երկրի վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ եղողները։
21 Ու ձեզ ալ, որ առաջ մէկ օտարացած էիք, ու չար
22 գործերով թշնամիներ՝ ձեր խորհուրդներովը, Հիմա հաշտեցուց իրեն իր մարմնովը՝ մահուամբ, որպէս որ ձեզ անոր դիմաց սուրբ ու ամբիծ և անարատ
23 կայնեցնէ. Եթէ կենանք հաւատքին մէջ հիմնուած ու հաստատ և առանց խախտելու աւետարանին յոյսէն զոր լսեցիք, որ երկինքի տակ եղած բոլոր ստեղծուածներուն քարոզուեցաւ, որու ես Պօղոս ապաստաւոր եղայ, Հիմա ուրախ եմ ձեզի համար կ'ո-
24 չորչարանքներուս վրայ, ու Քրիստոսի կ'ակ նեղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս մէջ կը
25 լեցնեմ անոր մարմնին համար, որ եկեղեցին է. Որ եղայ ես անոր ապաստաւոր եղայ Աստուծոյ անաւատութիւնը ես ապաստաւոր եղայ Աստուծոյ
նովը՝ որ ինծի տրուեցաւ ձեզի համար՝ Աստուծոյ
26 խօսքը լման քարոզելու, Այն խորհուրդը՝ որ ծած-
կուած էր աշխարհէն ու ազգերէն հետէ, ու
27 հիմա իր սուրբերուն յայտնուեցաւ. Որոնց ուզեց Աստուած գիտցնել, թէ ինչ է այս խորհուրդին փառաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ. որ է
28 Քրիստոս ձեր մէջ, փառաց յոյսը. Զոր մենք կը քարոզենք, ու մէն մարդ կը խրատենք, և կը սորվեցնենք մէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով, որպէս զի մէն մարդ կատարեալ կեցնենք Քրիստոս Յիսուսի մէջ.
29 Որու համար ես ալ կ'աշխատիմ, ջանք ընելով

իր ներգործութիւնը համեմատ, որ զօրութիւնով
իմ մէջս ի գործ կը դրուի։

ԳԼ. Բ

1 Քանզի կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ի՛նչպէս մեծ անձ-
կութիւն ունիմ՝ ձեզի համար ու Լաւոդիկիացւոց
համար, ու ամէն անոնց համար՝ որոնք իմ երեսս
2 մարմնով չեն տեսեր. Որպէս զի անոնց սիրտերը
մխիթարուին՝ սիրով միացած, ու կատարեալ իմա-
ցողութեան բոլոր ճոխութեանը հասնին, այսինքն
Հօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին գիտու-
3 թեանը. Որուն մէջ իմաստութեան ու գիտութեան
4 բոլոր գանձերը պահուած են։ Եւ զայս կ'ըսեմ, որ
չըլլայ թէ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ մո-
5 լորեցնէ։ Որ թէեպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգ-
ւով ձեզի հետ եմ, և կ'ուրախանամ երբ ձեր բա-
րեկարգութիւնը կը տեսնեմ՝ ու ձեր հաստատին
6 հաստատութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ։ Ուստի ինչպէս ըն-
7 դունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը, անով քալեցէք, Ար-
մատ կոպած ու անոր վրայ շինուած, ու հաստատին
մէջ հաստատուած՝ ինչպէս սորվեցաք, և անոր մէջ
8 աճեցէք գոհութիւնով։ Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը
ձեզ դերի վարէ փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէ-
ութիւնով, որ մարդոց աւանդութեան պէս է ու աշ-
խարհի սկզբունքներուն պէս, և ոչ թէ Քրիստոսի
9 վերաբերութեանը պէս։ Վասն զի անոր մէջ կը բնա-
կի Աստուածութեան բոլոր լրութիւնը մարմ-
10 նապէս։ Եւ դուք ալ անով լցուած էք, որ գլուխ
11 է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան. Որով դուք

*անձեռագործ թլփատութիւնով թլփատուեցաք *մե-*
ղաց մարմինը մերկանալով, Քրիստոսի թլփատու-
12 *թիւնովը. Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւ-*
նով, որով նաև անոր հետ յարութիւն առիք Ա-
ստուծոյ զօրութեանը հաւատալով, որ զանիկա մե-
13 *ռելներէն յարուցեր է։ Եւ ձեզ, որ ապերժ էք յանցանք-*
ներու մէջ ու ձեր մարմնին անթլփատութեանը
մէջ մեռած էիք, կենդանացուց անոր հետ. Ձեր ա-
14 *մէն յանցանքները ներեց մեզի, Ու հրամաններով*
եղած մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը, որ մեզի
դէմ կը կենար, ջնջեց, զանիկա մէջտեղէն վերցուց,
15 *ու խաչափայտին վրայ գամեց. Եւ իշխանութիւն-*
ները ու պետութիւնները մերկացուց, ու յայտնա-
պէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց †անով։
16 Ուստի ալ մէկը թող չդատե ձեզ ուտելու կամ
խմելու, կամ տօներու կամ ամսագլուխներու կամ
17 շաբաթներու կողմանէ, Որոնք գալու բաներուն
18 շուքն են, բայց բուն մարմինը Քրիստոսին է։ Ձըլլայ
որ մէկը զրկէ ձեզ մըցանակէն, որ ուզէ խոնարհա-
թիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով չտեսած բաներ
ըուն մէջտանէ ըլլալ, իր մարմնին միտքովը փուճ
19 տեղ հպարտանալով. Եւ չըռնէ Գլուխը՝ ուրկէ բո-
լոր մարմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդ-
ուած ու մէկտեղ կցուած՝ Աստուծոյ աճումովը
20 կ'աճի։ Եսկ եթէ դուք Քրիստոսի հետ այս աշխար-
հին սկզբունքներէն մեռաք, ալ ինչո՞ւ համար աշ-
խարհի մէջ կենդանի եղողներու պէս այսպիսի կա-

*Յուն. մարմնի մեղայ
†Կամ, իր անձովը

21 նոններուս կը հնազանդիք, ըսելով, Մի մատնեսր,
22 համը մի առներ, մի դպչիր, (որոնց ամենը ոտակա-
նութեան համար են գործածութեամբ,) մարդոց
պատուիրանքներուն ու ուսմունքներուն համա-
23 ձայն, որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին
ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութեամբ և մար-
մինին չխնայելով, բայց ոչ թէ պատիւի մը արժանի են,
հապա մարմինը յագեցնելու կը ծառայեն։

ԳԼ. ՅԳ.

1 Արդ եթէ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ա-
յնմի վերի բաները փնտռեցէք, ուր Քրիստոս կը նստի
2 Աստուծոյ աջ կողմը։ Վերի բաները մտածեցէք, ոչ
3 թէ այս երկրին վրայինները։ Վասն զի դուք մեռաք,
ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քով Քրիս-
4 տոսի հետ։ Երբ Քրիստոս, մեր կեանքը, յայտնուի,
այն ատեն դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի
յայտնուիք։

5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէք՝
պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, անառակ կիրքը, չար
ցանկութիւնը և ագահութիւնը, որ կռապաշտու-
6 թիւն է։ Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը
անհնազանդութեան որդիներուն վրայ կու գայ.
7 որոնց մէջ ատեն մը դուք ալ կը քալէիք, երբ անոնց
8 մէջ կ'ապրէիք։ Բայց հիմա մեկդի ձգեցէք դուք ալ
այն ամենը. բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարու-
թիւնը, հայհոյութիւնը, անպատեհ խօսքերը ձեր
9 բերանէներէն։ Իրարու սուտ մի պռսցէք. հին մարդը
10 իր գործերովը ձեր վրայէն հանեցէք. ու հագեցէք այն

նորը որ նորոգուած՝ իր Ստեղծողին պատ-
11 կերին պէս. Ուր Յոյն ու Հրեայ, թլփատութիւն ու
անթլփատութիւն, Բարբարոս, Սկիւթացի, ծառայ
կամ ազատ չկայ. հապա Քրիստոս է ամենը՝ և ամեն
12 բանի մէջ։ Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու և
սիրելիներու պէս ձեր վրայ հագէք գութը, ողորմա-
թիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզու-
13 թիւնը, երկայնմտութիւնը, իրարու համբերելով
և իրարու ներելով՝ եթէ մէկը մէկուն դէմ տրտունջ
մը ունենայ. ինչպէս Քրիստոս ձեզի ներեց, նոյնպէս
14 ալ դուք։ Եւ այս ամեն բաներուն վրայ սերը հագիր,
15 որ կատարելութեան կապն է։ Ու *Աստուծոյ խա-
ղաղութիւնը ձեր սիրտերուն մէջ թագաւորէ, որու
դուք կանչուեցաք մէկ մարմինով. ու գոհացող
16 եղէք։ Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջ բնակի առատապէս
ամեն իմաստութիւնով՝ իրար սորվեցնելու ու խրա-
տելու՝ սաղմոսներով և օրհնութիւններով ու հոգե-
17 ւոր երգերով ձեր սիրտերուն մէջ շնորհքով զԱստ-
ուած երգելով։ Եւ ամեն ինչ որ կ'ընէք թէ՛ խօս-
քով և թէ՛ գործով՝ բոլորը Տէր Յիսուսի անունովը
ընէք, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանե-
լով անոր ձեռքով։

18 Կիներ, հնազանդ եղէք ձեր այրերուն, ինչպէս կը
19 վայլէ Տէրոջմով։ Այրեր, սիրեցէք ձեր կիներըդ, ու
20 դառն մի ըլլաք անոնց։ Որդիներ, ամեն բանի մէջ
հնազանդ եղէք ձեր ծնողներուն, վասն զի այն է Տէ-
21 րոջը առջև հաճելին։ Հայրեր, ձեր որդիները մի բար-
22 կացնէք, որպէս զի չվհատին։ Ծառաներ, ամեն բանի

*Ուրիշ. Քրիստոսի

մէջ հնազանդ եղէք ձեր մնայնեալ տէրերուն, ոչ թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճներու պէս, հապա սրտի մտամտութեամբ՝ Տէրոջմէ վախնալով. 23 Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոջը ու ոչ թէ մարդոց, 24 Գիտնալով որ ժառանգութեան հատուցումը Տէրոջմէ պիտի առնէք. վասն զի Տէր Քրիստոսի կը ծառայէք. 25 Բայց անօրէնը իր անօրէնութեան պատիժը պիտի ընդունի, և աչառութիւն չկայ։

ԳԼ. Դ

1 Տէրեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւասարութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր ունիք երկինքը։

2 Շարունակ աղօթքի հետեւէ եղէք, անոր մէջ արթնութեամբ՝ գոհութեամբ։ 3 Աղօթք ըրէք նաև մեզի համար, որպէս զի Աստուած խօսքին դուռը բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու, որու համար կապուած ալ եմ, 4 Որպէս զի յայտնի ընեմ զանիկա՝ ինչպէս ինծի կը վայլէ խօսիլ։ 5 Խոհեմութեամբ վարուեցէք դուրսիններուն հետ՝ ժամանակը ծախսելով։ 6 Ձեր խօսքը միշտ աղուհացով շնորհքով, պատրաստ՝ ամէն մարդու համակցած ըլլալ, ու գիտնալ թէ ինչպէս կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ։

7 Ալ իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացնէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով. 8 Զոր այդ կանչեցի համար ձեզի զրկեցի, որպէս զի *գիտնայ ձեր վրայով, ու

*Որ՝ն., գիտնաք ձեր վրայով, ու ինք ձեր

9 ձեր՝ սիրտերը մխիթարէ, Ընեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբօր հետ մէկտեղ, որ ձեզմէ ինքն է. իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի իմացնեն՝ ինչ որ հոս կայ։ 10 Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս, իմ գերութեան ընկերս, և Մարկոս, Բառնաբասի եղբօրորդին, (որուն համար պատուէր տուիք. եթէ ձեզի դալու ըլլայ, ընդունեցէք զանիկա,) 11 Եւ Յիսուա՝ որ Ցուստոս կոչուած է, որոնք թլփատութենէն են. տասնք միայն՝ էնթէ գործակից եղան Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ, որոնք ինծի մխիթարութիւն եղան։ 12 Բարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս, Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ ինքն է, միշտ ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով, որպէս զի դուք կատարեալ ու լման կենանք Աստուծոյ ամէն կամքին մէջ։ 13 Ցաւ լսողը կայ անոր մէջ։ Ինծի անոր վրայով եւս կը վկայեմ, թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար ու Լաւոդիկէի և Ցիերապոլիսի մէջ եղողներուն համար։ 14 Բուն Լուկաս բժիշկը ու Դեմաս բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս և Լաւոդիկիոյ եղբայրներուն, որոնք ու Նիմփասի ու անոր տանը մէջի եկեղեցիին։ 16 Ու երբ այս թուղթը ձեր մէջ կարդացուի, Լաւոդիկեացւոց եկեղեցիին մէջ ալ կարդացուի, և դուք ալ Լաւոդիկիայէ եկածը կարդացէք։ 17 Եւ Արքիպպոսին, Զդոյշ եղիր քու պատասխանդ ըզգի Տէրոջմով՝ տաս զանիկա։ 18 Ողջոյնն է. իմ Պօղոսին ես. իմ կապերս մտաբերնիդ թող ըլլան։ Շնորհքը ձեզի հետ։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցիին Հայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս
2 Քրիստոսով. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի *Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս է։"

Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր ամենուն համար՝ ձեզ յիշելով մեր աղօթքներուն մէջ.
3 Անդադար յիշելով ձեր հաւատքին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին
4 համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջև. եւ գիտնալով, Աստուծմէ սիրուած եղբայրներ, ձեր
5 ընտրութիւնը. Որ մեր աւետարանը ոչ թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զօրութիւնով ալ և Հոգւով Սրբով ու շատ ապդութիւնով, ինչպէս գիտէք ալ թէ ինչպէս կեցանք ձեր մէջ ձեզի հա-
6 մար։ Դուք ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդունեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն

*Յոյն. լսենին

7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Այնպէս որ դուք օրինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն. որովհետև Մակեդո-
8 նիայի ու Աքայիայի մէջ են՝ վասն զի ձեզմէ հընչեցուեցաւ Տէրոջը խօսքը, ոչ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատքը, որ դէպ ի Աստուած է, տարածուեցաւ, այնպէս որ մ՚ պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ։
9 Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քով մտնելը, և ինչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ
10 Աստուծոյ ծառայելու, եւ սպասելու անոր Որդւոյն՝ երկինքէն. զոր յինք մեռելներէն յարուց, այսինքն Յիսուսը, որ կ՚ազատէ մեզ գալու բարկութենէն։

ԳԼ. Բ

1 Քանզի, եղբայրներ, դուք ինքներնիդ գիտէք ձեր
2 մէջ մտնելնիս՝ որ պարապ տեղ չեղաւ. Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ չարչարանք կրելով ու անարգուելով, ինչպէս գիտէք, համարձակութիւն ընդունեցինք մեր Աստուծովը ձեզի պատմել Աստուծոյ աւետարանը մեծ հակառակութեան մէջ։ Վասն զի մեր
3 յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է ու ոչ պղծութենէ և ոչ խաբէութեամբ. Հապա ինչպէս մենք Աստուծմէ ընտրուեցանք ու աւետարանը ձեզի հաւատացուցած, այնպէս կը խօսինք, ոչ թէ մարդոց հաճոյ ըլլալու համար, հապա Աստուծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը
5 քննէ. Վասն զի մենք ըլլաս շողոքորթութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս գիտէք, ոչ ալ ագա-
6 հութեան պատճառով, Աստուած վկայ է, եւ մարդոցմէ փառք չփնտռեցինք, ոչ ձեզմէ՝ ոչ ալ ու-

7 բիշներէն, թէեւ կընայինք իբրեւ Քրիստոսի առաք-
եալներ ծանրութիւն տալ. բայց մենք հեզ եղանք
ձեր մէջ, ինչպէս դայեակ մը իր երախաները կը
8 խնամէ. նոյնպէս ալ մենք ձեր վրայ փափաք ունենա-
լով՝ կը յօժարէինք, ոչ միայն Աստուծոյ աւետա-
րանը ձեզի տալ. հապա մեր անձերն ալ. վասն զի
9 դուք մեզի սիրելիներ եղաք։ Քանզի կը յիշէք, եղ-
բայրներ, մեր աշխատութիւնը ու ջանքը, որ ձեզմէ
ոեւէ ծանրութիւն չտալու համար գիշեր ու ցե-
րեկ գործելով՝ ձեզի Աստուծոյ աւետարանը քարոզե-
10 ցինք։ Դուք վկայ էք, և Աստուած ալ՝ թէ ինչպէս
սրբութիւնով ու արդարութիւնով և անարատա-
թիւնով վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք.
11 ինչպէս գիտէք ալ, որ ձեզմէ ամէն մէկը, ինչպէս
12 հայր մը իր որդիները՝ Ա.Խօե կը յորդորէինք ու կը
մխիթարէինք և վկայութիւն կը դնէինք, որպէս զի
դուք Աստուծոյ վայելուչին պէս քալէք, որ ձեզ իր
13 թագաւորութիւնը ու փառքին կանչեց։ Ասոր հա-
մար մենք ալ անդադար կը գոհանանք Աստուծմէ,
որ մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, ոչ
թէ երբեմն մարդոց խօսք, հապա, ինչպէս ճշմարտա-
պէս է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր
14 մէջ որ կը հաւատաք։ Քանզի դուք, եղբայրներ,
նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն, որոնք Յիս-
ուսի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով. վասն զի դուք
ալ նոյն չարչարանքները կրեցիք ձեր համազգիներէն,
15 ինչպես անոնք ալ՝ Հրեաներէն. որոնք Տէր Յիսուսն
-սպանեցին՝ *մարգարէներն ալ, և մեզ հալա-
-ցան, չ

*) Հ՞Ոմանք, իրենց մարգարէներն

ծեցին, ու Աստուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց հա-
16 կառակ են. Ու մեզ կ'արգիլեն հեթանոսներուն խօ-
սելէ անոնց փրկութեանը համար, որպէս զի իրենց
մեղքերուն չափ լեցնեն ամէն ատեն. և բարկու-
թիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը։
17 Իսկ մենք, եղբայրներ, իրաւ քիչ մը ատեն ձեզմէ
որբ մնացինք երեսով ու ոչ թէ սրտով, բայց աւելի
18 ջանացինք ձեր երեսը տեսնել մեծ փափաքով. Անոր
համար ես Պօղոս մէկ երկու անգամ ուզեցի ձեզի
19 գալ, բայց Սատանայ մեզ արգիլեց։ Քանզի ո՞վ է
մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը կամ թէ պսակն-
քին պսակը, եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
20 տոսի առջև անոր գալուստին։ Որովհետև դուք
էք մեր փառքը և ուրախութիւնը։

ԳԼ. Գ

1 Ասոր ա՛լ չկրնալով աւելի համբերել, աղեկ ե-
2 րեւցաւ մեզի մնալ Աթենք միայնակ։ Եւ Տիմոթէոս
մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան և մեր գոր-
ծակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ, ղրկեցինք ձեզ
հաստատելու ու մխիթարելու ձեր հաւատքին հա-
3 մար. Որպէս զի այս նեղութիւններուն մէջ չեզնի
մ՛կը չխախտի. վասն զի դուք ինքներնիդ գիտէք
4 որ մենք այդ բանին համար կեցեր ենք. Քանզի
երբ մենք ձեր քով էինք, առաջուընէ ձեզի կը պատ-
ըեէինք թէ նեղութիւններու պիտի հանդիպինք, ինչ-
5 պես եղաւ ալ, ու գիտէք։ Ասոր համար ես ալ չկըր-
նալով աւելի համբերել, խոթ ղրկեցի ձեր հաւատքը
գիտնալու, որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլ-
6 լայ, և մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ. Բայց

*հիմն երբ Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ, ու ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի տուաւ, որ ամէն ժամանակ մեր լաւի յիշատակը փափաքանք ունիք, և կը փափաքիք մեզ տեսնել, ինչպես մենք ալ ձեզ,
7 Ասոր համար, եղբայրներ, ձեր վրայ մխիթարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւններուն
8 վրայ ձեր հաւատքովը. Վասն զի կենդանի ենք մենք,
9 եթէ դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով. Քանզի ի՞նչ գոհութիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր վրայով, այն ամէն ուրախութեանը համար զոր կ'ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստուծոյն առջև,
10 Եւ գիշեր ու ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք ձեր երեսը տեսնելու, ու ձեր հաւատքին պակսութիւնները լեցնելու։ Բայց Աստուած ինք ու մեր Հայրը և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս մեր ճամբան դէպ ի
12 ձեզ յաջողէ։ Եւ Տէրը աճեցնէ ու առելցնէ ձեր սէրը իրարու վրայ ու ամէնուն վրայ, ինչպես մենք ալ ձեր
13 վրայ։ Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ, արդարութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջև, մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալուստեանը իր բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ։

Գլ. Դ

1 **Այլ** հիմա, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչենք ու կը յորդորենք Տէր Յիսուսով, որ ինչպես մեզմէ առիք՝ թէ ի՞նչպես պէտք է ձեզի քալել ու Աստուծոյ հաճոյ
2 ըլլալ, ալ աւելի անոր մէջ շատնաք։ Քանզի գիտէք թէ ի՞նչ պատուէրներ տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով։
3 Վասն զի Աստուծոյ կամքը այս է, այսինքն ձեր սուրբ
4 ըլլալը, որ դուք հա կենաք պոռնկութենէ. Ձեզմէ

*ամէն մէկը պիտնայ իր ամանը սրբութիւնով ու
5 պատուով առնել. Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով՝ ինչպէս հեթանոսները, որոնք զԱստուած չեն ճանչ-
6 նար։ Զրկէսչ որ †այդ բանին մէջ չափ անցնի ու իր եղբայրը զրկէ, վասն զի Տէրը այդ բոլոր բաներուն համար վրէժխնդիր է, ինչպես առաջուընէն ըսինք ձե-
7 ղի ու վկայութիւն տուինք։ Վասն զի Աստուած մեզ պղծութեան չկանչեց, հապա սրբութեան։ Ուստի
8 ան որ կ'անարգէ՝ ոչ թէ մարդ մը կ'անարգէ, հապա զԱստուած՝ որ իր Սուրբ Հոգին ալ ‡մեզի տուաւ։
9 Բայց եղբայրասիրութեան վրայով պէտք չէ ձեզի բան գրել, վասն զի դուք ինքնիրենիդ Աստուծմէ
10 սորված էք մէկզմէկ սիրել. Եւ իրաւ այդ բանը կ'ընէք դուք բոլոր Մակեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղբայրներուն. սակայն կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ,
11 որ ա՛լ աւելի առաւտնանք. Եւ ջանք ընէք որ հանդարտ կենաք, ու ամէն մէկդ իր գործը գործէ, ու
12 ձեր ձեռքերովը աշխատիք, (ինչպես ձեզի պատուիրեցինք,) որպէս զի դուրսինները հետ պարկեշտութեամբ վարուիք, ու ‡բանի մը կարօտ չըլլաք։
13 Զուն ուզեր, եղբայրներ, որ տգէտ ըլլաք ննջեցեալներուն վրայով, որպէս զի չարամիք ինչպես ու-
14 րիշները՝ որոնք յոյս չունին։ Քանզի եթէ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յարութիւն առաւ, նոյնպէս ալ Աստուած ննջեցեալները Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ։ Վասն զի ըսոյս կը պատգիտնք ձեզի Տէրոջը խօսքովը, թէ մենք որ մինչեւ Տէրոջը գալուստը ողջ կը մնանք, բնաւ ննջեցեալներէն առաջ

*Կամ, բանի մը †Յունա., ձեզի ‡Կամ, մէկուն

15 պիտի չանցնինք։ Վասն դի Տէրը ինք ապդատարար-
թեան հրամմնավ, հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ
փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, և Քրիստոսով մեռած-
16 նները առաջ յարութիւն պիտի առնեն։ Եսքը մենք ո՛վ
որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով միասին պիտի յա-
փըշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջև հլլելու օդին
մէջ, և այնպէս յաւիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլ-
17 լանք։ Ասոնք միմիւնք մխիթարեցէք այս խօսքերով։

Գլ. Ե

1 Բայց այն ժամերուն ու ժամանակներուն համար,
2 եղբայրներ, պէտք չէ բան մը գրել ձեզի. Քանզի
դուք ինքներնիդ ստէպ դիտէք՝ թէ Տէրոջը օրը
3 գիշերուան գողի պէս այնպէս կը հասնի։ Երբ ըսեն-
ըլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, այն
ատեն կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի
հասնի յղիին երկունքին պէս, ու պիտի չազատին։
4 Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այն օրը
5 գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի. Վասն զի դուք ա-
մէնիդ լուսոյ որդիներ էք, ու ցորեկուան որդիներ.
6 գիշերուանը չենք, խաւարինը չենք։ Ուրեմն չքնա-
նանք ինչպէս ուրիշները, հապա արթուն ու պատ-
7 րաստ, Քանզի անոնք որ կը քնանան, գիշերը կը քնա-
նան, և անոնք որ կ'արբենան, գիշերը կ'արբենան։ Բայց
8 մենք, որովհետև ցորեկուան ենք, պատրաստ ըլլանք, և
հագուստով ու սիրոյ զրահը մեր վրայ հագնինք, ու փըր-
9 կութեան յոյսին սաղաւարտը գլուխնիս դնենք։ Վասն
զի Աստուած մեզ բարկութեան համար չորոշեց, հա-
պա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս
10 Քրիստոսի ձեռքով։ Որ մեզի համար մեռաւ, որպէս զի

Թէ՛ արթուն ըլլանք և Թէ՛ քնանանք, իրեն հետ մեկ-
11 տեղ ապրինք։ Անոր համար մեկզմեկ մխիթարեցէք և
իրարու շինութիւն տուէք, ինչպես կ'ընէք ալ։
12 Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր
աշխատասիրները ու վերակացուները Տէրոջմով,
13 ու ձեզի խրատ տուողները։ Եւ զանոնք մեծապէս
պատուեցէք սիրով իրենց գործին համար։ Իրա-
14 րու հետ խաղաղութիւն ունեցէք։ Եւ ձեզի կ'ա-
ղաչենք, եղբայրներ, անկարգ վարմունք ունեցող-
ները խրատեցէք, վատասիրտները մխիթարեցէք,
ակարներուն ձեռնտու եղէք, ամենուն ալ երկայնա-
15 միտ եղէք։ Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը չարութեան
փոխարէն չարութիւն հատուցանէ մեկուն. Հապա
ամէն ատեն բարիք ընելու եռանդ եղէք Թէ՛ իրարու
16 և Թէ՛ ամենուն։ Ամէն ատեն ուրախ եղէք։ (17) Ան-
18 դադար աղօթք ըրէք։ Ամէն բանի մէջ գոհութիւն
տուէք. վասն զի այս է Աստուծոյ կամքը Քրիստոս
19 Յիսուսով ձեր վրայ։ Սոյնպէս Հոգին մի մարէք։ (20) Մար-
21 գարէութիւնները մի արհամարհէք։ Ամէն բան փոր-
22 ձեցէք, բարին ամուր բռնեցէք։ Ամէն տեսակ գեշ
23 բաներէ հետ կեցէք։ Եւ ինք խաղաղութեան Աստ-
ուածը ձեզ լրջորէն սուրբ ընէ, ու ձեր ըլլոր հո-
գին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի մեր
24 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստեանը։ Հաւատա-
րիմ է ան որ ձեզ կանչեց, որ պիտի կատարէ ալ։
25 Եղբայրներ, աղօթք ըրէք մեզի համար։ (26) Բա-
րև տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համբուրով։
27 Կ'երդմնցնեմ ձեզ Տէրոջմով, որ այս թուղթը բոլոր
28 սուրբ եղբայրներուն կարդացուի։ Մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ մեր Հայր Աստուծով ու Տէր Յիսու
2 Քրիստոսով՝ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ՝
3 Պարտիք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս կը վայլէ. քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է, և ձեր ամէն մէկուն
4 սէրը իրարու վրայ կը շատնայ. Այնպէս որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատքին համար ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ
5 որոնց դուք կը համբերէք. Որ է Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որպէս զի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը, որու համար ալ
6 նեղութիւն կը կրէք՝ Քանզի Աստուծոյ առջև բան է՝ ձեզի նեղութիւն տալողներուն նեղութիւն հատուցանել,
7 Եւ ձեզի նեղութիւն կրողներուն

մեզի հետ հանգիստ, Տէր Յիսուսի երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօրաւոր հրեշտակներովը.
8 Բորբոքած կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝ որ զԱստուած չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին չեն հնազանդիր.
9 Որոնք պիտի պատժուին յաւիտենական սատակումով՝ Տէրոջը երեսէն ու անոր զօրութեանը փառքէն,
10 Երբ ինք գայ փառաւորուիլ իր սուրբերուն մէջ, և հիանալի ըլլալ բոլոր հաւատացեալներուն մէջ, (վասն զի մեր վկայութիւնը ձեր մէջ հաւատացաւեցաւ,) այն օրը.
11 Ասոր պատճառու ալ միշտ ձեզի համար աղօթք կ'ընենք, որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ Իր կոչումին, և իր բարութեան բոլոր հաճութիւնը
12 կատարէ, ու հաւատքին գործը՝ զօրութիւնով. Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ, և դուք ալ անոր մէջ՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքին համեմատ.

ԳԼ. Բ

1 Կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ու մեր անոր քով ժողովուելուն
2 համար, Զգլլալ որ շուտ մը խախտիք Իր միտքէն, ու չվրդովիլ որ խուովիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղթով մը իբր թէ մեզմէ ըլլար, որպէս թէ
3 Քրիստոսի օրը հասած ըլլայ: Զգլլալ որ մեկը ձեզ խաբէ կերպով մը. վասն զի այն օրը պիտի չգայ՝ եթէ ապստամբութիւնը առաջ չգայ, ու յայտնուի մեղաց մարդը, կորստեան որդին,
4 Որ հակառակ կըլլայ և կը վերանայ ամէն Աստուած

կ'ըսեի կամ կը պաշտպանի, մինչև անիկա Աստուծոյ տաճարին մէջ *պիտի նայի, և ինքզինք ցուցնէ
5 Թէ Աստուած է։ Զէ՞ք յիշեր որ երբ ձեր քով էի,
6 այս բաները կ'ըսէի ձեզի։ Եւ հիմա դուք ինծի գիտէք թէ՛ինչ է ան որ կ'արգիլէ, որպէս զի ինք իր ա-
7 տենին յայտնուի։ Վասն զի անօրէնութեան խոր-հուրդը հիմակուընէ կը գործադրուի. բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ, պէտք է մինչև ինք մէջտեղէն վեր-
8 նայ։ Ու յետքը պիտի յայտնուի այն անօրէնը, որ Տէր [Յիսուս] իր բերնին հոգիովը պիտի սպառէ, ու իր
9 գալուն յայտնութիւնովը պիտի կործանէ. Որուն գալը Սատանայի ազդեցութիւնովը է բոլոր զօրութիւնով
10 և նշաններով ու սուտ հրաշքներով, Եւ կորստածներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր խաբէութիւնովը. որովհետև անոնք ճշմարտութեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրկուին, անոր համար Աստուած ալ պիտի
11 զրկէ անոնց ուժով մոլորութիւն մը՝ որ ստութեան հաւատան. Որպէս զի դատապարտուին ամէն անոնք որ չհաւատացին ճշմարտութեան, հապա անօրէնութեան յօժարեցան։
12 Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար, Տէրոջմէ սիրուած եղբայրներ, վասն զի Աստուած առաջնորդնէ ձեզ ընտրեց փրկութեան՝ Հո-
13 գիին սրբելովը ու ճշմարտութեան հաւատքովը. Որու ձեզ կանչեց մեր աւետարանելովը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի փառքը առնելու։
14 Ուստի, եղբայրներ, հաստատ կեցէք, ու պինդ բռնեցէք այն աւանդութիւնները զորոնք սորվեցաք

*Յոհ. Աստուծոյ պէս պիտի

15 Թէ՛ խօսքով ու Թէ՛ մեր թուղթովը։ Եւ ինք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս ու մեր Հայրը Աստուած, որ մեզ սիրեց ու տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթա-
16 րութիւն և բարի յոյս շնորհքով, Ձեր սիրտերը մխիթարէ և ձեզ հաստատէ ամէն բարի խօսքերու և գործերու մէջ։

ԳԼ. Գ

1 Վերջապէս, եղբայրներ, մեզի համար աղօթք ըրէք, որպէս զի Տէրոջը խօսքը յառաջանայ ու փառաւորվի,
2 ինչպէս ձեր մէջ. Եւ որպէս զի անիրաւ ու չար մարդոցմէ ազատինք. վասն զի ամէնը *հաւատք չունին. Բայց Տէրը հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի
4 հաստատէ, ու չարէն պահէ։ Եւ ձեր վրայ վստահութիւն ունինք Տէրոջմով, Թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ'ընէք, ու պիտի ընէք ալ։ Ու Տէրը ձեր
5 սիրտերը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերութեանը ուղղէ։
6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, որ հեռ քաշուիք ամէն եղբօրմէ որ անկարգութեամբ կը վարուի, ու ոչ Թէ
7 այն աւանդութեանը պէս՝ զոր մեզմէ առաւ։ Վասն զի դուք ինքներնիդ գիտէք Թէ ի՛նչպէս պարտիք մեզի նմանողը ըլլալ. քանզի մենք ձեր մէջ անկար-
8 գութեամբ չվարուեցանք, Ոչ ալ մէկուն հացը ձրի կերանք. հապա ջանքով և աշխատանքով գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝ ձեզմէ մէկո՛ւն ծանրութիւն

*Կամ, հաւատարմութիւն

9 չտալու համար. Այլ թէ՝ որ մենք իշխանութիւն չու-
նէինք, հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝
10 որպէս զի նմանողք ըլլաք։ Վասն զի երբ մենք ձեր
քով էինք՝ զայս ձեզի կը պատուիրէինք, թէ Ան որ
11 չուզէր գործ գործել, հապ ալ թող չուտէ։ Արդ կը
լսենք որ ձեր մէջէն ոմանք անկարգութեամբ կը
վարուին, ու գործ մը չեն գործեր, հապա հետաքր-
12 քիր կը պտրտին։ Ասոնցիսներուն պատուէր կա-
տանք ու կ՚աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով,
որ հանդարտութեամբ գործեն և իրենց հացը ուտեն։
13 Բայց դուք, եղբայրներ, մի ձանձրանաք բարիք գոր-
14 ծելէ։ Իսկ եթէ մէկը չհնազանդիր մեր խօսքին այս
թուղթով, դուք նշանակեցէք զանիկա, ու անոր հետ
15 մի խառնուիք, որպէս զի ամչնայ։ Բայց չըլլայ թէ
թշնամիի պէս սեպէք զանիկա, հապա եղբօր պէս խրա-
16 տեցէք։ Եւ ինք խաղաղութեան Տէրը ամէն կերպով
ձեզի խաղաղութիւն տայ ամէն տեղեն. Տէրը ձեր
ամէնուն հետ ըլլայ։

17 Ես Պօղոսիս իմ՝ ձեռքիս՝ ողջոյնը եմ, որ ամէն
18 թուղթերուն մէջ նշան է այսպէս կը գրեմ։ Մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ
ըլլայ։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա ՈՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, մեր Փրկիչ
Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող *Քրիստոս Յիսու-
2 սի՝ հրամանովը, Տիմոթէոսի, իմ հարազատ որդւոյս
հաւատքով, շնորհք, ողորմութիւն ու խաղաղու-
թիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոջմէն։

3 Ինչպէս քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնալ, երբ ես Մա-
կեդոնիա կ՚երթայի, որ պատուիրես մէկ քանիներ-
4 բուն օտար ուսմունք չսորվեցնել, եւ չնայիլ առաս-
պելներուս ու ազգահամարներուս՝ որոնք վերջ չունին,
որոնք աւելի վէճեր կը պատճառեն քան թէ Աստու-
5 ծոյ հաճելի †շինութիւնը՝ որ կ՚ըլլայ հաւատքով։ Իսկ
պատուիրանքին վախճանը սէր է սրտէ մաքուր ու
6 լաւ խղճմտանքով և անկեղծ հաւատքով. Որոնցմէ

*Ո՛հատ, Տէր Յիսուս Քրիստոսի
†Կամ, կենցաղավարութիւնը

խոտորելով ամենք փուճ խօսքերու եւեւէ գաջին.
7 Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն, բայց իրենք չեն
հասկնար ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ այն բաները՝ որոնց
8 համար ուռ կը կռնեն։ Արդ գիտենք որ օրէնքը սղէկ
է, եթէ մէկը զանիկա օրինաւոր կերպով գործածե-
9 լու ըլլայ։ Բայց զայս ի մտի գիտնալ որ արդարեան
համար չէ օրէնքը, հապա անօրէններուն ու անհնա-
զանդներուն համար, ամբարիշտներուն և մեղաւոր-
10 ներուն, անաւրէններուն և պիղծերուն, հայր ու մայր
զարնողներուն, մարդասպաններուն, պոռնիկներուն,
արուագէտներուն, մարդ գողցողներուն, սուտորդաց-
11 ներուն, սուտ երդում ընողներուն, և թէ ուրիշ ինչ
որ հակառակ է սղջամիտ վարդապետութեան,
12 որ Եւանգէլի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին համե-
մատ է, որ ինծի յանձնուեցաւ։ Եւ շնորհակալ եմ
անոր՝ որ զիս զօրացուց, այսինքն Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոջը, որ հաւատարիմ սեպելով զիս՝ այս պաշտա-
13 ւորութեան մէջ դրաւ. Որ առաջ հայհոյիչ էի ու
հալածող և թշնամանող. բայց ողորմութիւն գտայ,
վասն զի անհաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի.
14 Եւ մեր Տէրոջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինծի հա-
15 ւատքով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։ Այս
խօսքը հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան
արժանի, որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ մեղա-
16 ւորները փրկելու, որոնց գլուխը ես եմ. Բայց անոր
համար ողորմութիւն գտայ, որ ամենէն առաջ Յի-
սուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցնէ բոլոր երկայնամտու-
թիւնը՝ օրինակ ըլլալու անոնց որոնք պիտի հաւա-
17 տային իրեն յաւիտենական կեանքի համար։ Արդ
յաւիտենական թագաւորին որ անեղծ ու աներե-

ւոյթ է, մի *միայն Աստուծոյն փառք ու պատիւ
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
18 Այս պատուէրը կ'ուզանդամ քեզի, իմ որդեակս
Տիմոթէոս, քու վրայդ առաջուընէ եղած մարգա-
բէութիւններուն համեմատ, որ անոնցմով պատե-
19 րազմիս այն լաւ պատերազմը, Եւ ունենաս հաւատք
ու մաքուր խղճմտանք, զոր մէկ քանիները իրենցմէ
մէկդի ձգելով նաւակոծութիւն կրեցին հաւատքին
20 կողմանէ. Որոնցմէ են Հիմենոս ու Ալէքսանդրոս, զո-
րոնք ես Սատանային մատնեցի, որպէս զի սորվին
հայհոյութիւն չընել։

ԳԼ. Բ

1 Արդ կ'աղաչեմ ամէն բանէ առաջ աղօթք ընել,
խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն ամէն մարդոց
2 համար, Թագաւորներուն և բոլոր իշխա-
նաւորներուն համար. որպէս զի խաղաղ ու հանդարտ
կեանք վարենք բոլորովին աստուածպաշտութիւ-
3 նով ու պարկեշտութիւնով։ Վասն զի այն է սղէկը
4 ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջև, Որ
կ'ուզէ թէ ամեն մարդիկ փրկուին ու ճշմարտու-
5 թիւնը ճանչնալու գան։ Քանզի մէկ Աստուած կայ,
ու մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց միջեւեղ,
6 Քրիստոս Յիսուս մարդը, Որ իր անձը ամենուն տեղ
փրկանք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու,
7 Որու ես քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ, (ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ †Քրիստոսով ա՛ւա՛ւ չեմ խօսիր,) հե-

*Որոշ. միայն իմաստուն †Որոշ. լոկին.

Թիմոթէոսեան վարդապետ եղայ հաւատքով ու
8 ճշմարտութիւնով։ Արդ կ'ուզեմ որ այլ մարդիկ
ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով
9 առանց բարկութեան ու երկմտութեան։ Նոյնպէս ալ
կիները վայելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ
և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն, ոչ թէ
հիւսուածքներով կամ՝ ոսկիով կամ՝ մարգարիտնե-
10 րով կամ մեծածախս հանդերձներով, Հապա լաւի
գործերով՝ ինչպէս կը վայլէ աստուածպաշտութիւնը
11 դաւանող կիներուն։ Կին մարդը թող սովի լռու-
12 թեամբ՝ ամենայն հնազանդութիւնով։ Բայց կին
մարդու հրաման չեմ տար սովորեցնելու, ոչ ալ այր
13 մարդուն իշխելու, հապա լուռ կենալու։ Վասն զի
14 առաջ Ադամ ստեղծուեցաւ, ապա Եւան։ Եւ
Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կինը խաբուեցաւ ու
15 յանցանքը գործեց։ Սակայն պիտի փրկուի անիկա որ-
դեծնութեամբ, եթէ կենան հաւատքի և սիրոյ ու
սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով։

ԳԼ. Գ

1 Ա՛յս խօսքը հաւատարիմ է. եթէ մէկը եպիսկոպո-
2 սութիւն կը ցանկայ, աղեկ գործի կը ցանկայ։ Ուս-
տի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլալ, մէկ կնոջ
այր, զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, սորվե-
3 ցընելու յարմար։ Ոչ դինեմոլ, ոչ ղարնոդ, *հապա
4 հանդարտ, ոչ կռուազ, ոչ արծաթասէր, որ իր

*Ո՛մանք, ոչ անարգ շահախնդրութեան եւեւէ եղայ՝ հապա

տունը աղեկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, իր զա-
ւակները հնազանդութեան մէջ պահելով՝ բոլոր
5 ծանրաբարոյութեամբ. (Ապա եթէ մէկը իր տունը
վերակացութիւն ընել չգիտնայ, ինչպէս Աստուծոյ
6 եկեղեցին հոգաբարձու պիտի ըլլայ.) Ոչ ալ նորա-
հաւատ ըլլայ, որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատա-
7 նայի դատապարտութեանը մէջ իյնայ։ Հապա պէտք
է անոր դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայութիւն
ունենայ, որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ ու Սատա-
նայի որոգայթին մէջ իյնայ։
8 Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլլան ծանրաբարոյ,
ո՛չ երկլեզուս, ո՛չ գինեսէր, ո՛չ անարդ շահախնդ-
9 րութեան եւեւէ եղող. Հապա հաւատքին խորհուրդը
10 պահեն մաքուր խղճմտանքով։ Եւ ասոնք ալ առաջ
թող փորձուին, եւսքը՝ եթէ անմեղադրելի գտնուին,
11 սարկաւագութեան պաշտօնը կատարեն։ Նոյնպէս
ալ անոնց կիները ծանրաբարոյ ըլլան, ոչ չարախօս,
12 հապա զգաստ, ամէն բանի մէջ հաւատարիմ։ Սար-
կաւագները մէկ կնոջ այր ըլլան, և իրենց զաւակնե-
րուն ու իրենց տունը աղեկ վերակացութիւն ընող
13 ըլլան։ Քանզի անոնք որ սարկաւագութեան պաշ-
տօնը աղեկ կը կատարեն, բարի աստիճան մը իրենց
կը շահին, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատ-
քին մէջ շատ համարձակութիւն։
14 Ա՛յս բաները կը գրեմ քեզի, յուսալով մօտերս
15 քեզի գալ։ Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ, որպէս զի
գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ տունը
մէջ պտրտիլ, որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է,
16 ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատութիւնը։ Եւ
յայտնապէս մեծ է աստուածպաշտութեան խոր-

Տէրտը. Աստուած մարմնով յայտնուեցաւ, հոգիով արդարացաւ, հրեշտակներուն երեւցաւ, հեթանոսներուն մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի մէջ հաւատացուեցաւ — փառքով համրարձաւ։

ԳԼ. Գ

1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ վերջին ատեններէ մէկ քանիները հաւատքէն պիտի ապստամբին, ի մոլորեցուցիչ ոգիներու ու դեւերու ուսմունքներու
2 ուշադրութիւն պիտի տան, Ստախօսներուն կեղծաւորութիւնովը, որոնց խղճմտանքը խանձուած է.
3 Որոնք սմանանալէ պիտի արգիլեն, — եւ պիտի պահեն կերակուրներէն՝ զորոնք Աստուած ստեղծեր է որպէս զի հաւատացեալները եւ ճշմարտութիւնը
4 ճանչցողները գոհութեամբ վայելեն։ Վասն զի Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է, ու մերժելու բան մը
5 չկայ, եթէ գոհութեամբ ընդունուի. Քանզի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի։ Այս բաները եղբայրներուն յիշեցնելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու պիտի սնանիս հաւատքին խօսքերովը եւ այն բարի վարդապետութեան
7 նովը՝ որու հետեւող եղար։ Բայց պիղծ ու պառաւական առասպելներէն ետ կեցիր, եւ քա՛ նձդ աս-
8 ուածապաշտութեան վարժեցուր. Վասն զի մարմնին վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, բայց աստուածապաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է, որ
թէ՛ ներկայ եւ թէ՛ ապառնի կեանքին խոստմունքը
9 ունի։ Այս խօսքը հաւատարիմ է եւ բոլորովին ընդունելու արժանի։ Վասն զի բուն տոր հոմար
10

կ'աշխատինք ու նախատինք կը կրենք, քանզի կեն-
դանի Աստուծոյ յուսացեր ենք, որ ամէն մարդոց
11 Փրկիչն է, մանաւանդ հաւատացեալներուն։ Այս
12 բաները պատուիրէ ու սորվեցուր։ Ջլլայ որ մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ, հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարմունքով, սիրով,
13 *հաւատքով և մաքրութեամբ։ Մինչեւ ես գամ՝
14 միտք դիր կարդալու, յորդորելու, սորվեցնելու։ Անհոգ մի ըլլար քու վրադ եղած պարգեւին վրայով, որ մարգարէութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ երէցներուն
15 ձեռքերը ֆո— վրադ դրուելովը։ Ատոնց վրայ խորհէ ու ատոնց մէջ պարապէ, որպէս զի քու յառաջդիմութիւնդ †ամենուն յայտնի ըլլայ։ Զգուշացիր
16 քու անձիդ ու վարդապետութեանդ, — միշտ ատոնց մէջ կեցիր. քանզի այդպէս ընելով՝ քեզ ալ պիտի ապրեցնես, ու զանոնք ալ որոնք քեզի մտիկ կ'ընեն։

ԳԼ. Ե

1 Ծերը աստիճ մի յանդիմաներ, հապա հօր պէս
2 յորդորէ երիտասարդները՝ եղբայրներու պէս,
3 պատուաները՝ մայրերու պէս, դեւտհատուկ կոյսերը՝
4 քոյրերու պէս ամէն ներող մաքրութիւնով։ Որբեւայրները պատուէ՝ զանոնք որ ճշմարտապէս որբեւայրի են։ Իսկ եթէ որբեւայրի մը զաւակներ կամ թոռներ ունենայ, թող անոնք առաջ սորվին իրենց տունը
մէջ որդիական գութ ցուցնել, ու ծխատէրն հա-

*Ոմանք, հոգւով, հաւատքով
†կամ, ամէն բանի մէջ

տուցանել իրենց ծնողներուն. վասն զի այն է լաւի
և ընդունելի Աստուծոյ առջև. Բայց ան որ ճշմար-
տապէս օրբեւարի է ու մինակ մնացած, իր յոյսը
Աստուծոյ վրայ դրած է, և գիշեր ցորեկ աղօթքի
ու աղաչանքի կը պարապի. Բայց փափկասէրը ջեր-
չին կենդանւոյն մեռած է. Եւ այս բաները պատ-
ուիրէ որպէս զի անարատ ըլլան. Բայց եթէ մէկը
իրեններուն ու մանաւանդ իր ընտանիքին հոգ չտա-
նիր, անիկա հաւատքը ուրացած է, ու անհաւատէ
մըն ալ գէշ է։ Որբեւարին սրբեւարին կարգէ
թող սեպուի, որ վաթսուն տարուընէ պակաս չի
մէկ երկան կին եղած, հարի գործերով վկայուած.
եթէ զաւակներ մեծցուցած ըլլայ, եթէ հիւրերը ըն-
դունած ըլլայ, եթէ սուրբերուն ոտքերը լուացած
ըլլայ, եթէ նեղեալներուն օգնութիւն բրած ըլլայ,
եթէ ամէն գեղաւ բարեգործութեան մէջ յարատե-
ւած ըլլայ։ Բայց դեռահասակ որբեւարիները մերժէ.
քանզի երբ Քրիստոսի դէմ յանդգնելով հեշտասիրու-
թեան անձնատուր կ'ըլլան, ամուսնանալ կ'ուզեն
եւ դատապարտութիւն կ'ընդունին, վասն զի առաջ-
ուան հաւատքին մէկդի ձգեցին։ Նաև ծոյլ ըլլալ
կը սորվին, տունէ տուն պտըտողներ. և ոչ միայն
ծոյլ, հապա շատախօսներ ու հետաքրքիրներ, և ան-
պատեհ բաներ կը խօսին։ Ուստի կ'ուզեմ որ դեռա-
հասակ կիները ամուսնանան, զաւակներ ծնանին,
տնօրէնն ըլլան ա նախատինքի պատճառ չտան հա-
կառակորդին։ Քանզի արդէն ոմանք Սատանայի ե-
տևէն եբեր խոտորեցան։ Եթէ հաւատացեալ այր
մարդ մը կամ կին մը որբեւարիներ ունենայ, թող
օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չծանրաբեռնի,

որպէս զի ճշմարտապէս որբեւարիներուն օգնու-
թիւն ընէ։
17 Աղէկ վերակացութիւն ընող երեցները կրկին
պատուոյ արժանի թող սեպուին, մանաւանդ անոնք
որ կ'աշխատին խօսքը տարածել ու սորվեցնելով։
18 Վասն զի գիրքը կ'ըսէ Թէ Կալի մէջ աշխատող եզին
դունչը չկապես. և Թէ Մշակը իր վարձքին արժանի
19 է։ Երէցի վրայով ամբաստանութիւն մի ընդունիր,
20 բայց միայն երկու կամ երեք վկաներով։ Զանոնք որ
մեղք կը գործեն, ամենուն առջև յանդիմանէ, որ-
21 պէս զի ուրիշներն ալ վախնան։ Կ'կայութիւն կը
դնեմ Աստուծոյ առջև և *Յիսուս Քրիստոսի ու
ընտրեալ հրեշտակներուն, որ այս բաները պահես
առանց նախապաշարման, բան մը աչառութեամբ
22 չընելով։ Շատով մէկուն վրայ ձեռք չդնես, և ու-
րիշներուն մեղքերուն հաղորդ չըլլաս. դուն քեզ
մաքուր պահէ։
23 Ակէ ետև լոկ ջուր չը խմես, հապա քիչ մըն ալ
գինի գործածէ քու ստամոքսիդ ու յաճախ հիւան-
դութիւններուդ համար։
24 Կան մարդիկ՝ որոնց մեղքերը յայտնի են, ու ա-
ռաջքնէ դատաստանի հասած. և կան՝ որոնց ետև-
25 էն կ'երթան։ Նոյնպես ալ գործերը յայտնի են. ու անոնք որ ուրիշ կերպ բան մըն են,
չեն կրնար ծածուկ մնալ։

*Ոմանք, Տէր Յիսուս

Գ.Լ. Ջ

1 **Ա**յն ամէնը որ Ծառայութեան լուծի տակ են, իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն, որպէս զի Աստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը չհայհոյուի։ 2 Հոգաբարձու եւ անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին՝ թող չարհամարհեն՝ եղբայրներ ըլլալնուն պատճառաւ, հապա աւելի ծառայութիւն ընեն, վասն զի անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարերարութիւն ընելու մէջ մասնակից են. այս բաները 3 սորվեցուր ու յորդորէ։ Եթէ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցնէ, ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն, եւ այն վարդապետութեանը որ աստուածպաշտութեան համեմատ է, 4 Ամբարիշտ հպարտացած է ու բան մը չգիտէր, հապա վէճերով ու հակառակութիւններով տհաճացած է, որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ, 5 գէշ կասկածներ, Միտքով ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած մարդոց զրաքանութիւնները, որոնք աստուածպաշտութիւնը շահավաճառութիւն 6 մը կը սեպեն. այնպիսիներէն մէկդի կեցիր։ Սակայն աստուածպաշտութիւնը գոհունակութիւնով մեծ 7 տեղ մեծ շահավաճառութիւն մըն է, վասն զի բան մը չբերինք աշխարհ, ու յայտնի է որ չենք 8 կրնար անկէ բան մը տանիլ։ Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով՝ անոնցմով բաւականանանք։ 9 Բայց անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն, կ'ինան փորձութեան ու որոգայթի եւ շատ յիմարական ու վնա-

սակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք ատոնք մարդիկ 10 ու կորուստի մէջ կ'ընկղմեն։ Վասն զի ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթասիրութիւնն է. որու մէկ քանիները անձնատուր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին։ 11 Բայց դուն, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր այս բաներէն, ու գնա արդարութեան, աստուածպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզութեան եւեւէն։ 12 Պատերազմէ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ յաւիտենական կեանքը՝ որուն կանչուեցար, և շատ վկաներու առջեւ դաւանեցար բարի 13 դաւանութիւնը։ Կը պատուիրեմ՝ քեզի Աստուծոյ առջեւ, որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յիսուսի առջեւ, որ Պոնտացի Պիղատոսի առջեւ վկայեց 14 բարի դաւանութիւնը, Որ դուն այն պատուէրը սմբիծ, անարատ պահես՝ մինչեւ մեր Տէրոջը Յիսուս 15 Քրիստոսի յայտնութիւնը. Զոր իր ատենին պիտի ցուցնէ Երանելին ու միմիայն Հզօրը, թագաւորներուն թագաւորը ու տէրերուն Տէրը։ 16 Որ միայն ունի անմահութիւն՝ անմատչելի լոյսի մէջ բնակած, զոր մարդացմէ մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տեսնելու կարող է, որու պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս Ամէն։

17 Այս աշխարհին մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր որ չհպարտանան, և անստոյգ հարստութեան վրայ յոյսերնին չդնեն, հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ, որ ամէն բան մեզի առատօրէն կուտայ վայելելու, 18 բարիք գործեն, բարի գործերով հարստանան, առատաձեռն, և օրհնէն պէտքերուն 19 հաղորդ ըլլան. Բարի հիմ գանձեն անձերնուն հան-

դերձեալին համար, որպէս զի *յաւիտենական կեանքը ձեռք ձգեն։

20 Ով Տիմոթէոս, եկէ՛ պահէ՛ այն որ քեզ վստահեցուցին, խուսափելով պիղծ ունայնաբանութիւններէն եւ տանուն գիտութեան հակառակութիւններէն,

21 զորոնք մեկ քանիները դաւանելով՝ հաւատքէն մոլորեցան։ Շնորհքը քեզի հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Աստուծոյ կամքովը կենաց խոստմունքին պէս՝ որ Քրիստոս Յի-
2 սուսով է, Տիմոթէոսի, իմ սիրելի որդիին, շնորհք, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Հօր Աստուծմէ ու Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն։

*Ոմանք, Ճշմարիտ

3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ, զոր կը պաշտեմ իմ նախնիքներէս՝ մաքուր խղճմտանքով, (երբ անպա-
4 կաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ, Ցանկալով քեզ տեսնել, ու միտք բերե-
5 լով քու արցունքներդ, որպէս զի ուրախութիւնով լեցուիմ,) Մտածելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւդեայի ու քու մօրդ Եւնիկէի վրայ բնակեցաւ, և համոզուած
6 եմ որ քու վրադ ալ կայ։ Անոր համար քու միտքդ կը ձգեմ որ արծարծես Աստուծոյ պարգեւը, որ քեզի տրուած է իմ ձեռքերուս դո՛ւ վրադ դրուելովը։
7 Վասն զի Աստուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ, հապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
8 թեան։ Ուստի ամօթ մի եւեպեր մեր Տէրոջը վկայութիւնը, ոչ ալ զիս անոր համար կապուածս. հապա մասնակից եղիր աւետարանին չարչարանքներուն,
9 Աստուծոյ զօրութեանը համեմատ. Որ մեզ փրկեց ու սուրբ կոչումով կանչեց, ոչ թէ մեր գործերուն նայելով, հապա իր նախասահմանութեանը ու շնոր-
10 հքին նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ յաւիտենական դարերէն առաջ. Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երեւնալովը.
11 որ մինչ խափանեց, և ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահութիւնը աւետարանին միջոցաւ։ Որու ես քա-
12 րոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ ու ուսուցիչ հեթանոսներուն վասն որոյ նաև այս չարչարանքներն ալ կը կրեմ. բայց ամօթ չեմ եւեպեր, վասն զի գիտեմ թէ որո՛ւ եմ հաւատացեր, և համոզուած եմ որ իմ
13 էներն աւանդած մինչեւ այն օրը Արժա՛ր ունիմ այն պատկերը պա-

բոնք ինծմէ լսեցիր, հաւատքով ու սիրով՝ որ Քրիս-
տոս Յիսուսով է։
14 *Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքով*
15 *որ մեր մէջ բնակած է։ Ձայս գիտես որ ինծմէ երես*
դարձուցին այն ամէնը որոնք Ասիա էին, որոնցմէ են
16 *Փիւգեղոս ու Հերմոգինէս։ Տէրը ողորմութիւն տայ*
Ընեսիփորոսի տանը, վասն զի շատ անգամ զիս հան-
17 *գըստացուց ու իմ շղթաս ամօթ չհեռցը. Հապա երբ*
Հռոմի եկաւ, շատ ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ։
18 *(Տէրը իրեն տայ որ այն օրը Տէրոջմէն ողորմութիւն*
գտնէ.) Ե՛ւ Եփեսոսի մէջ ալ որչափ պաշտաւորու-
թիւն որ ըրաւ ինծի, դուն աւելիկս շատ աղէկ գիտես։

Գլ. Բ

1 *Արդ դուն, իմ որդեակս, զօրացիր այն շնորհքով*
2 *որ Քրիստոս Յիսուսով է։ Եւ այն բաները զորոնք*
ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով հաւատարիմ մար-
դոց յանձնէ, որոնք կարող ըլլան ուրիշներուն ալ
3 *սորվեցնել։ Արդ դուն նեղութիւններու համբերէ*
4 *Յիսուս Քրիստոսի բարի զինուորի մը պէս։ Զինուոր-*
հալ մը այս կեանքին գործաւնութիւններովը չզբա-
5 *ղիր, որպէս զի զօրավարին հաճոյ ըլլայ։ Եւ եթէ*
6 *մէկը մրցի, չպսակուիր՝ եթէ լսա օրինի չվրցի։ Ան-*
խոտող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն
7 *վայելել։ Խմացիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տէրը քեզի խմաս-*
8 *տութիւն տայ ամէն բանի մէջ։ Մխիթար յիշ Յիսու-*
Քրիստոս յարութիւն առած, իմ տաբաչի աւետարանիս համե-
9 *ձիւտ. Որուն մէջ չտրտմիմ մի պէս իր չարչարանք իմ*

մինչև անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը
10 *կապուած չէ։ Ասոր համն ամէն բանի կը համբերեմ*
ընտրեալներուն համար, որպէս զի անոնք ալ հաս-
նին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է յա-
11 *ւիտենական փառքով։ Այս խօսքը հաւատարիմ է.*
վասն զի եթէ անոր հետ մեռանք, անոր հետ պիտի
12 *ապրինք ալ. եթէ համբերենք, անոր հետ պիտի թա-*
գաւորենք ալ. եթէ ինք ուրանանք, ինք ալ մեզ
13 *պիտի ուրանայ. եթէ չհաւատանք, ինք հաւատարիմ*
14 *կը մնայ, իր անձը չկրնար ուրանալ։ Այս բաները*
անոնց միտքը ձգէ՝ Տէրոջը առջև վկայութիւն դնե-
լով, խօսքերու վրայ վէճ չընել՝ որ բանի մը օգտա-
կար չէ, հապա փոյթ լսողներուն կործանումին համար
15 *է։ Ջանք ըրէ քու անձդ ընծիր ցուցնել Աստուծոյ*
առջև, այնպիսի բանուոր մը ըլլալով որ պիտի չա-
մչնայ, ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրե-
16 *լով։ Բայց պղծած ու փուճ խօսքերէն մեկդի կեցիր,*
քանզի անոնք աւելի յառաջ կ'երթան ամբարշտու-
17 *թեան մէջ. Եւ անոնց խօսքը քաղցկեղի պէս կը ճա-*
18 *րակէ. որոնց կարգն են Հիմենոս ու Փիղետոս. Որոնք*
ճշմարտութենէն մոլորեցան, ու կ'ըսեն թէ յարութիւ-
նը յառաջութիւնը արդէն եղած է, և կը կործանեն
19 *մէկ քանիներուն հաւատքը։ Բայց Աստուծոյ հիմը*
հաստատուն կը կենայ, ու այս կնիքը ունի, թէ Տէ-
րը կը ճանչնայ զանոնք որ իրն են. և՝ Անիրաւու-
թենէ մեկդի թող կենայ այն ամէնը որ Քրիստոսի
20 *անունը կ'անուանէ։ Սակայն մեծ տան մէջ ոչ*
թէ միայն ակիսէ ու արծաթէ անոթներ կան, հապա

---

1 Ասոնք, Տէրոջը

փայտէ ու հողէ սափորէ ալ կան. և. ոմանք պատուոյ
21 համար են ու ոմանք անարգանքի համար։ Ուստի
եթէ մէկը իր անձը այնպիսի բաներէն մաքրէ, անի-
կա պատուական անօթ մը պիտի ըլլայ, սրբուած ու
էր Տէրոջը պիտանի, ամէն բարի գործերու համար
22 պատրաստուած։ Երիտասարդական ցանկութիւննե-
րէն ալ փախիր, ու գնա արդարութեան, հաւատքի,
սիրոյ, խաղաղութեան հետեւէ անոնց հետ որ Տէրոջ
23 անունը կը կանչեն մաքուր սրտով։ Բայց յիմարա-
կան ու անիմաստ վէճերէն մէկդի քաշուէ, գիտնա-
24 լով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծնանին։ Ու Տէրոջ
ծառային պէտք չէ կռիւ ընել, հապա հեզասիրտ ը-
25 լալ ամէնուն, որվէցնող, չար չհանդուրժող. խոյրա-
թեամբ խրատել հակառակ կեցողները, որ ըլլայ թէ
Աստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտու-
26 թիւնը ճանչնալու համար, եւ Սատանայի որոգայ-
թէն զգաստանան, որմէ բռնուած են իր կամքին
ծառայելու։

Գլ. Գ

1 Եւ զայս գիտցիր որ վերջին օրերը չար ժամանակ-
2 ներ պիտի գան. վասն զի մարդիկ պիտի ըլլան անձ-
նասէր, արծաթասէր, ամբարտաւան, հպարտ, հայ-
հոյիչ, ծնողներու անհնազանդ, շատախօս, ան-
3 սուրբ, Անգութ, անհաշտ, բանսարկու, անժուժկալ,
4 դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, Մատնիչ, յանդգնո՛ն,
գոռոզ, աւելի հեշտասէր քան թէ աստուածասէր.
5 Որոնք աստուածապաշտութեան կերպարանքը ունին,
բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են. և գուն ասոնց-

6 մէ մէկդի կեցիր։ Վասն զի ասոնցմէ են որ տուներուն
ներս կը մտնեն, ու գերի կ'ընեն մեղքով բեռնաւոր-
ուած տկարամիտ կիները, որ զանազան ցանկութիւն-
7 ներէ վարուած, Որ միշտ կը սորվին, ու բնաւ ճշմար-
8 տութիւնը ճանչնալու չեն կրնար հասնիլ։ Հապա
ինչպէս Յանէս ու Յամբրէս հակառակ կեցան Մով-
սէսի, նոյնպէս ասոնք ալ ճշմարտութեան հակա-
ռակ կը կենան. ապականած միտքով մարդիկ, հա-
9 ւատքի մէջ անպիտաններ են։ Բայց աւելի յառաջ
պիտի չերթան, վասն զի ասոնց անմտութիւնը ամե-
նուն յայտնի պիտի ըլլայ, ինչպէս անոնցը եղաւ։
10 Իսկ դուն տեղեակ եղար իմ վարդապետութեանս,
վարմունքիս, դիտաւորութեանս, հաւատքիս, եր-
11 կայնմտութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, Հա-
լածանքներուս, չարչարանքներուս, ինչպէս ինծի
եղան Անտիոքի ու Իկոնիոնի ու Լիւստրայի մէջ.
ինչպէս հալածանքներուս համբերեցի, ու ամէնէն
12 զիս ազատեց Տէրը։ Եւ ամէն անոնք որ կ'ուզեն աստ-
ուածապաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով՝ հա-
13 լածանք պիտի կրեն։ Բայց չար ու խաբեբայ մարդիկ
չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝ մոլորեցնելով
14 ու մոլորելով։ Նակայն դուն հաստատուն կեցիր այն
բաներուն մէջ զորոնք սորվեցար ու հաւատացիր,
15 վասն զի դիտես թէ որմէ՛ սորված ես. Նաև ի՞ն-
չպէս մանկութենէդ ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես, որոնք
կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկութեա՛ն Քրիստոս
16 Յիսուսի վրայ եղած հաւատքովը։ *Բոլոր Գիրքը Ա-
ստուծոյ շունչն է, և օգտակա՛ր է սորվեցնելու, յան-

*կամ, Բոլոր աստուածաշունչ Գիրքը օգտակար ալ

դիմանալու, շիակելու և արդարութեան խրատելու
17 համար, Որպէս զի Աստուծոյ մարդը կատարեալ լի-
լայ՝ ամէն բարի գործերու պատրաստուած։

Գլ. Դ

1 Ես յս վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առջև և
Յիսուս Քրիստոսի, որ պիտի դատէ կենդանիները և
մեռելները իր յայտնութեանը ու թագաւորութեանը
2 տունը։ Խօսքը քարոզէ, մնադրութեամբ գործէ
պարապէ տունին ու տունէն դուրս, յանդիմանէ,
սաստէ, յորդորէ ամենայն երկայնմտութեամբ ու
3 վարդապետութեամբ։ Վասն զի ժամանակ պիտի
գայ որ չղջումիտ վարդապետութեանը պիտի չկա-
րենին, հապա իրենց լսելիքին ցանկութիւններուն համեմատ վարդապետներ պիտի դի-
4 զին իրենց։ Ու ճշմարտութենէն ականջներնին պի-
տի դարձնեն, ու առասպելներու եռեւէ պիտի մոլ-
5 րին։ Բայց դուն ամէն բանի մէջ սթափուն կեցիր,
նեղութիւններու համբերէ, աւետարանիչի գործ
6 գործէ, քու պաշտօնդ կատարէ։ Վասն զի ես ար-
դէն պահ ըլլալու նուիրուած եմ, ու իմ մեկնելու
7 տունը հասեր է։ Բարի պատերազմը պատերազմեցայ
8 ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահեցի։ Ասկե ետև
կայ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը, զոր Տէրը
արդար Դատաւորը, պիտի հատուցանէ ինծի այն
օրը. ու ոչ թէ միայն ինծի, հապա այն ամէնուն ալ
որ սիրոր յայտնութիւնը սիրեցին։
9 Ջանք ըրէ շուտով ինծի գալ. (10) Վասն զի Դե-
մաս կիս թողուց ու այս աշխարհը սիրեց, և գնաց

Թեսաղոնիկէ, Կրէսկես Գաղատիա, Տիտոս՝
11 Դաղմատիա. Միայն Ղուկաս ինծի հետ է. Մարկոսը
առնէք՝ քեզի հետ բերէք, վասն զի ինծի օգտակար
12 է ծառայութեան համար։ Ես ալ Տիւքիկոսը եփե-
13 սոս ղրկեցի։ Այն վերարկուն՝ զոր Տրուադա թաղուցի
Կարպոսի քով, երբ գաս՝ բեր, գիրքերն ալ՝ մանա-
14 ւանդ մագաղաթները։ Պօղոս Աղեքսանդրոս շատ
չարութիւն ըրաւ ինծի. Տէրը անոր *հատուցանէ իր
15 գործերուն համեմատ։ Դուն ալ անկե զգուշանաս,
16 վասն զի մեր խօսքերուն շատ դէմ կեցաւ։ Առաջին
անգամ տունին առջև պատասխան տալուս՝ իմ
կողմնէս մէկը չկայնեցաւ. ինծի հետ, հապա ա-
17 մէնն ալ զիս թողուցին. այս իրենց չերպուի։ Բայց
Տէրը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց, որպէս զի
քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բոլոր
հեթանոսները լսեն. և ես առիւծին բերնէն ազա-
18 տեցայ։ Ես Տէրը ամէն չար գործէ պիտի ազատէ
զիս, և ապահովութեամբ իր երկնային թագաւո-
րութեանը պիտի հասցնէ. իրեն փառք յաւիտեան
յաւիտենից. Ամէն։
19 Բարև տուր Պրիսկէլլէ և Ակիւղոսի, ու Ընեսիփորոսի
20 տանը։ Երաստոս Կորնթոսի մէջ մնաց. և Տրոփիմոսը
21 Մելիտոսի մէջ թողուցի հիւանդացած։ Ջանք ըրէ
ձմեռէն առաջ գալ։ Բարև կ'ընեն քեզի Եւբուղոս
ու Պուդէս և Լինոս ու Կղօդիա և բոլոր եղբայրները։
22 Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հոգիիդ հետ ըլլայ։ Շնորհ-
քը ձեզի հետ։ Ամէն։

*Ոմանք, պիտի հատուցանէ

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ա. Ո Տ Ի Տ Ո Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս, Աստուծոյ ծառայ և Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու
ստուածպաշտութեան հետ կից եղող ճշմարտու-
2 թեան գիտութեանը համեմատ, յաւիտենական
կեանքի յոյսով, զոր ինք անստուեր Աստուած խոս-
3 տացաւ յաւիտենական դարերէն առաջ, բայց իր
խօսքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով,
որ ինծի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրա-
4 մանովը, Տիտոսի իմ հարազատ որդւոյս հաւատքով՝ շնորհք
*և խաղաղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր Փրկչէն, Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
5 Ասոր համար ես քեզ կրեմ թողուցի, որ ինչ
պակաս բան որ կայ, շիտակես, ու ամէն մեկ քաղաքի
մէջ երէցներ կարգես, ինչպէս ես քեզի պատուի-

*Ո՛նդ, տղորմութիւն և

6 բեցի. եթէ մեկը անմեղադրելի ըլլայ, մեկ կնոջ
այր, հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որոնք ան-
նառակութեան համար ամբաստանուած կամ ան-
7 հնազանդ չըլլան։ Վասն զի եպիսկոպոսին պէտք է
անմեղադրելի ըլլալ Աստուծոյ տնտեսին պէս. ոչ
յանդուգն, ոչ բարկացող, ոչ գինեմոլ, ոչ զար-
նող, ոչ անարդ շահախնդրութեան ետեւէ եղող,
8 հապա հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ,
9 ժուժկալ, հաստատ բռնելով վարդապետութեան
հաւատարիմ խօսքը, որպէս զի կարող ըլլայ առջի-
միտ վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ
10 կեցողները յանդիմանել։ Քանզի շատ են անհնա-
զանդները, ունայնաբանները ու միտք խա-
բողները, մանաւանդ անոնք որ թլփատութենէն են։
11 Զորոնք պէտք է պապանձեցնել, որոնք ամբողջ տու-
ներ կը կործանեն, ու անպատեհ բաներ կը սորվեցնեն
12 անարդ շահախնդրութեան համար. Անոնցմէ մեկը
զրուցեց, որ իրենց բուն մարգարէն էր, Կրետացի-
ները միշտ սուտզրպյց են, չար գազաններ, դատար-
13 կապորտներ։ Ա՛յս վկայութիւնը ճշմարիտ է. անոր
համար ստիպէ յանդիմանէ զանոնք, որպէս զի ա-
14 ռողջանան հաւատքին մէջ. Ու չնային Հրէական ա-
ռասպելներուն և ճշմարտութենէն հեռացող մար-
15 դոց պատուէրներուն։ Ամէն բան մաքուր է մաքուր-
ներուն, բայց պիղծերուն ու անհաւատներուն բան
մը մաքուր չէ, հապա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն
16 ալ պղծուած են։ Կը խոստովանին թէ զԱստուած կը
ճանչնան, և էրեներ գործերովը կ'ուրանան, պիղծ
ու անհնազանդ ըլլալովին, և ամէն բարի գործի
անպիտան։

ԳԼ. Բ

1 Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ առջեւիտ վար-
2 դապետութեանը. Ծերերուն դպատաս ըլլալ, ծանր-
բարոյ, խոհեմ, առջեւիտ հաւատովքով, սիրով, համ-
3 բերութիւնով։ Նոյնպէս ալ պատուներուն այնպիսի
վարմունք ունենալ, ինչպէս կը վայլէ սրբութեան.
ոչ բանսարկու ըլլալ, ոչ *գինեմոլ, հապա բարի
4 խրատ տուող. Որ խրատեն նորահաստակ կիները՝ այ-
5 րերնին սիրող, զաւակներնին սիրող ըլլալ, խոհեմ,
ողջախոհ, տնաշէն, բարեգործ, իրենց այրերուն հնա-
զանդ, որ չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի։
6 Նոյնպէս ալ երիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլ-
7 լալ։ Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործերու օրինակ
ցուցնելով, վարդապետութեան մէջ անեղծութիւն,
8 պարկեշտութիւն, Ողջամիտ ու անմեղադրելի խօսք,
որպէս զի հակառակ կեցողը ամչնայ, ու մեր վրա-
9 յով գէշ բան մը չկրնայ ըսելու։ Ծառաներուն
ապիկոյս իրենց տէրերուն հնազանդ ըլլալ, և ամէն
10 բանի մէջ հաճելի. ոչ հակառակաբանողներ. Ոչ խո-
րտողներ, հապա բոլորովին բարի հաւատարմութիւն
ցուցնեն, որպէս զի մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապե-
11 տութիւնը ամէն բանի մէջ զարդարեն։ Քանզի Աս-
12 տուծոյ փրկարար շնորհքը բոլոր մարդոց երեւցաւ. Որ
մեզ կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհա-
յին ցանկութիւնները ուրանանք, և զգաստութիւ-
նով ու արդարութիւնով և բարեպաշտութիւնով ապ-

*Բառ. շատ գինիի ծառայ եղած

13 բինք այս աշխարհին մէջ, Ու ապասենք այն երջանիկ
յոյսին, և մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիս-
14 տոսի փառքին յայտնուելուն. Որ իր անձը մեզի հա-
մար տուաւ, որպէս զի մեզ ամէն անօրէնութենէ
ազատէ, ու մաքրէ իրեն սեպհական ժողովուրդ ընէ՝
15 բարի գործերու նախանձաւոր։ Այդ բաները խօսէ և
յորդորէ ու յանդիմանէ բոլոր լիութեամբ։ Ոչ ոք
քեզ անարգէ։

ԳԼ. Գ

1 Անոնց միտքը դնէ իշխանութիւններուն և պետու-
թիւններուն հնազանդիլ ու հպատակ ըլլալ, ու ա-
2 մէն բարի գործերու պատրաստ գտնուիլ. Մեկո՛ն
հայհոյութիւն չընել, կռուարար չըլլալ, հապա հե-
զահոգի, ամէն մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
3 ցուցնել։ Վասն զի մենք ալ առեն մը անմիտ էինք,
անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկութիւն-
ներու ու հեշտութիւններու կը ծառայէինք. չարու-
թիւնով ու նախանձով կը վարուէինք, ատելի էինք
4 և մեկզմեկ կ'ատէինք, Բայց երբ մեր Փրկիչ Աստու-
ծոյն քաղցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտ-
5 նուեցաւ, Ոչ թէ արդարութեան գործերէն՝ զորոնք
մենք ըրինք, հապա իր ողորմութեանը համեմատ մեզ
փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին միջոցաւ ու Սուրբ
6 Հոգիին նորոգելովը, Զոր առատօրէն թափեց մեր
7 վրայ Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկչին միջոցաւ, Որպէս
զի անոր շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտենական
8 կեանքի յոյսով ժառանգ ըլլանք։ Այս խօսքը հա-
ւատարիմ է. և կ'ուզեմ որ սոնք հաստատես, որ-

պէս զի Աստուծոյ հաւատացողները հոգ տանին բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ. սոնք են բարի ու
9 մարդոց օգտակար բաները։ Բայց դուն յիմարական վէճերէն ու տղմտհամարներէն ու հակառակութիւններէն և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի կե-
10 ցիր, վասն զի անօգուտ են ու սնոտի։ Հերձուածող մարդէ՝ առաջին ու երկրորդ անգամ խրատելէ ետև
11 ետքաշուէ, գիտնալով որ այնպիսին խոտորած է, և մեղք կը գործէ ինքզինք դատապարտելով։
12 Երբ Արտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի ղրկեմ, ջանք ըրէ ինծի գալ Նիկոպոլիս, վասն զի միտքս
13 դրի ձմեռը հոն անցնել։ Զենաս օրինականը ու Ապողոսը փութով ճամբայ դիր, հոգ տանելով որ ոնոնց
14 բան մը չպակսի։ Եւ մերիններն ալ թող սորվին բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր պարա-
15 գաներու մէջ, որպէս զի անպտուղ չըլլան։ Բարև կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ ինծի հետ են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն հաւատքով. շնորհք ձեր ամէնուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապեալը, և Տիմոթէոս եղբայրը, Փիլիմոնի, մեր սիրելիին ու գործակցին,
2 եւ Ափփիա սիրելիին, ու Արքիպպոս մեր զինուորակից
3 ին, ու քու տանդ մէջի եկեղեցիին. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
4 Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս՝ քեզ իմ ա-
5 ղօթքներուս մէջ յիշելով, երբ կը լսեմ քու սէրդ ու հաւատքդ՝ զոր ունիս Տէր Յիսուսի վրայ և բոլոր
6 սուրբերուն վրայ, որպէս զի քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը պողպեր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով *ձեր վրայ եղած ամէն բարութեանը ճանչցուե-
7 լովը։ Քանզի շատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը քեզմով հանգստացած են, եղբայր։
8 Ասոր համար թէև շատ համարձակութիւն ունիմ

*Որ ձեզ, մեր

Քրիստոսով՝ վայելուչ եղածը քեզի հրամայելու,
9 Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ, այնպիսի մեկը
ըլլալով՝ ինչպէս եմ ես Պօղոս ծերացած, ու հիմա
10 Յիսուս Քրիստոսի համար կապուած ալ՝ կ'աղաչեմ
քեզի իմ զաւակս Ընեսիմոսի համար, զոր իմ կա-
11 պանքներուս մէջ ծնայ, Որ առեն մը անպիտան էր
քեզի, բայց հիմա քեզի ալ՝ ինծի ալ՝ պիտանի է.
12 Զանիկա ես զրկեցի. դուն ալ ընդունէ զանիկա, որ
13 է իմ սրտիկս. Զոր կ'ուզէի իմ քովս պահել, որպէս
զի քու տեղդ ինծի սպասաւորութիւն ընէ ուրախու-
14 թեանին կապանքներուս մէջ, Բայց առանց քու կամ-
քիդ չուզեցի բան մը ընել, որպէս զի բու բարերա-
րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ, հապա
15 կամաւ. Գանոր թերեւս այս պատճառաւ անիկա
քիչ մը ատեն զատուեցաւ, որպէս զի յաւիտեան
16 ունենաս, Ոչ թէ ալ ծառայի մը պէս, հապա ծառայէ վեր, սիրելի եղբօր պէս. Ե՛րէ ինծի
այսպէս սիրելի է, ո՛րչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի
17 Թէ՛ մարմինի կողմանէ ու Թէ՛ Տէրոջը. Ուստի եթէ
ինձ ընկեր հաղորդ կը սեպես, ընդունէ զանիկա՝ որպէս
18 Թէ ինծի: Եւ եթէ քեզի անիրաւութիւն մը ըրած է
կամ պարտք մը ունի, զայն իմ հաշիւս անցուր՝
19 Ես Պօղոս իմ ձեռքովս գրեցի, ես կը վճարեմ. որ
չըսեմ քեզի Թէ դուն ալ քու անձդ ինծի պարտա-
20 կան ես: Այո, եղբայր, Թող քեզմէ ունենամ այդ
օգուտը Տէրոջմով. Հանգչեցուր իմ սրտիկս *Տէրոջ-
21 մով, Քու հնազանդութեանդ վստահելով քեզի գրե-
ցի, քանզի գիտեմ որ ըսածէս ալ աւելի պիտի ընես:

---

*Որ՝ Ն, Քրիստոսով.

22 Ասկէ զատ ինծի ընակարան մըն ալ պատրաստէ,
վասն զի կը յուսամ Թէ ձեր աղօթքներուն միջո-
23 ցաւ ձեզի պիտի շնորհուիմ: Բարեւ կ'ընէ քեզի Ե-
փաբրաս, իմ գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսուս
24 ով. Նաեւ Մարկոս, Արիստարքոս, Դեմաս, Ղուկաս,
25 իմ գործակիցներս: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ-
քը ձեր հոգիին հետ ըլլայ: Ամէն:

ԹՈՒՂԹ

[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ]

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ե՛ւստ մտածով ու շատ կերպերով առաջուընէ խո-
սելով Աստուած հայրերուն հետ մարգարէներով,
2 Այս վերջին օրերս էջ Որդիովը խօսեցաւ մեզի հետ,
զոր ամէն բանի ժառանգ դրաւ, որով աշխարհն ալ
3 ստեղծեց. Որ իր փառաց լոյսն է և իր էութեան
բուն պատկերը. որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն
բան կը բռնէ, իր անձով մեր մեղքերը սրբելով
քաւծքերը, Աջոյն մեծութեան ազ կողմը նստաւ,
4 Եւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, որչափ ա-

5 նոցմէ ուեղի աղէկ անուն ժառանգեց։ Վասն զի
հրեշտակներէն որո՞ւ ըսաւ երբէք, Դուն իմ Որդիս
6 ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր
պիտի ըլլամ, ու անիկա ինծի Որդի պիտի ըլլայ. Եւ
դարձեալ՝ երբ անդրանիկը աշխարհ կը մտցնէ՝ կ'ըսէ,
Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ անոր երկրպագու-
7 թիւն թող ընեն։ Եւ հրեշտակներուն վրայով կ'ըսէ,
Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, ու իր պաշտօն-
8 եաները՝ կրակի բոց. Սակայն Որդիին կ'ըսէ, Քու ա-
թոռդ, ով Աստուած, յաւիտեան յաւիտենից է.
Քու թագաւորութեան գաւազանդ ուղղութեան
9 գաւազան է. Արդարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնու-
թիւնը ատեցիր. ոնոր համար, ով Աստուած, քու
Աստուածդ ուրախութեան իւղով օծեց քեզ քու
10 ընկերներէդ աւելի։ Եւ՝ Դուն, ով Տէր, սկիզբէն
երկրի հիմերը դրիր, ու երկինք քու ձեռքերուդ
11 գործն է. Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կե-
նաս ու կը մնաս. ու ամենը լաթի պէս պիտի մաշին,
12 Ու վերարկուի պէս պիտի դասրես զանոնք, և պի-
տի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու տա-
13 րիներդ պիտի չպակսին։ Եւ հրեշտակներէն որո՞ւ
ըսաւ երբէք, Իմ աջ կողմն նստէ, մինչև քու թշնա-
14 միներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ. Չէ՞ որ ա-
նոնք ամենը ծառայող հոգիներ են, որոնք ապ-
ահովութեան կը ղրկուին անոնց համար՝ որ փրկու-
թիւն պիտի ժառանգեն։

ԳԼ. Բ

1 Անոր համար պէտք է մեզի մ'ալ աւելի ուշադրու-
թիւն տալ մեր լսած բաներուն, որ չերթայ թէ երբէք

2 պակսինք։ Վասն զի եթէ այն խօսքը որ հրեշտակ-
ներուն ձեռքով ըրուեցաւ, հաստատուն եղաւ,
և ամէն յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն
3 արդար հատուցում առաւ, Հապա մենք ի՞նչպէս պի-
տի ազատինք՝ եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկ-
ութենէ մը, որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ,
4 ու լսողներուն ձեռքով մեզի հաստատուեցաւ. Աստ-
ուած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշքներով և զա-
նազան զօրութիւններով ու Սուրբ Հոգիին պար-
գեւներովը, ինչպէս կամեցաւ։
5 Վասն զի ոչ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցաւ
այն գալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօսինք.
6 Հապա մէկը տեղ մը վկայեց ու ըսաւ, Մարդը ի՞նչ
է՝ որ զանիկա կը յիշես, կամ մարգու որդին՝ որ ա-
7 նոր այցելութիւն կ'ընես. Փոքր մը վար ըրիր զանիկա
հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պսակեցիր
զանիկա, և քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ կե-
8 ցուցիր զանիկա. Ամէն բան անոր ոտքերուն տակ
հնազանդեցուցիր. ուստի ամենը որ անոր հնազան-
դեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չձգեց. բայց
հիմա դեռ չենք տեսներ ամենը անոր հնազանդած։
9 Սակայն Յիսուսը փոքրով ու պատուով պսակուած
կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած
էր մահուան չարչարանքին համար, որպէս զի Ա-
ստուծոյ շնորհքովը ամենուն համար մահ ճաշակէ։
10 Որովհետեւ կը վայլէր Անոր, (որու համար ամենը,
և անով ամեն բաները եղած են,) շատ որդիներ
փառքին մէջ մտցնելու ատենը՝ անոնց փրկութեան
Առաջնորդը չարչարանքով կատարել։
11 Վասն զի ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբուին, ա-

մէնն ալ մեկէ են. անոր համար ինք ամէնէ չսկսիր
12 եղբայրը կոչել զանոնք, ըսելով, Քու անուանդ եղ-
բայրներուս պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ
13 պիտի գովեմ: Եւ դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ.
ու դարձեալ՝ Ահա ես ու այն զաւակները զորոնք
14 Աստուած ինծի տուաւ: Ուստի որովհետեւ զաւակ-
ները մարմնին ու արիւնին հաղորդ եղան, ինք ալ
նմանապէս անոնց բաժնորդ եղաւ, որպէս զի իւր
մահովը փճացնէ զանիկա որ մահուան իշխանու-
15 թիւնը ունէր, այսինքն է Սատանան. եւ ազատէ
զանոնք որ մահուան վախովը միշտ ծառայութեան
16 մէջ կ'ապրէին: Քանզի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
չբռներ, հապա Աբրահամի սերունդին ձեռք կը
17 բռնէ: Անոր համար պէտք էր անոր բոլորովին եղ-
բայրներուն նման ըլլալ, որպէս զի ինք ողորմած ըլ-
լայ ու հաւատարիմ քահանայապետ՝ Աստուծոյ
կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը քաւելու համար:
18 Քանզի ինչ բանով որ ինք չարչարուեցաւ փորձու-
թիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգ-
նական ըլլալ:

ԳԼ. Գ

1 Ուստի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին մաս-
նակիցներ, նայեցէք մեր դաւանութեանը Աստուած-
2 յին ու քահանայապետին, Քրիստոս Յիսուսի. Որ հա-
ւատարիմ է անոր՝ որ զինք դրաւ, ինչպէս Մովսէս
3 ալ՝ անոր բոլոր տանը մէջ: Վասն զի ինք Մովսէսէ
այնչափ աւելի փառքի արժանացաւ, որչափ աւելի
4 պատիւ կ'ունենայ տունը շինողը քան թէ տունը. Քան-

պի ամէն տուն մեկէ կը շինուի. բայց ան որ ամէն
5 բաներըը ըրաւ՝ Աստուած է: Եւ յիրաւի Մովսէս ա-
նոր բոլոր տանը մէջ հաւատարիմ էր ծառայի մը
պէս՝ զրուցուելիք բաներուն վկայ ըլլալու համար.
6 Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը վրայ, որուն
տունը մենք ենք, միայն թէ այն համարձակութիւնը
և յոյսին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք:
7 Ուստի ինչպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ, Այսօր եթէ ա-
8 նոր ձայնին պիտի լսէք, Զեր սիրտերը մի խստացնէք
ապրկացնելու տանին պէս անապատին մէջ փորձու-
9 թեան օրը, Ուր ձեր հայրերը զիս փորձեցին, քննեցին
զիս, Եւթնեւեօթ քառասուն տարի իմ գործերս տեսան:
10 Անոր համար զզուեցայ այն սերդէն ու ըսի, Միշտ
մոլորած են սրտովքնին, և իմ ճամբաներս չճանչցան
11 անոնք. Ուստի երդուայ ըրի իմ՝ բարկութեանս մէջ
12 Թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն: Նայեցէք, եղբայր-
ներ, չըլլայ որ ձեզմէ մեկուն ներսիդին անհաւատու-
թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կենդանի
13 Աստուծմէն. Հապա ամէն օր մեկզմեկ յորդորեցէք,
քանի որ Այսօր կ'ըսուի, որ չըլլայ թէ ձեզմէ մեկը
14 խաբուելով մեղքին խաբեութիւնովը, Քանզի մենք
Քրիստոսի մասնակից եղած ենք, միայն թէ այն հաս-
տատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնենք.
15 Քանի որ կ'ըսուի, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի
լսէք, ձեր սիրտերը մի խստացնէք ապրկացնելու տես-
16 նին պէս: Քանզի *ոմանք լսեցին ու ապրկացուցին,
բայց ոչ թէ ամէնը որ Եգիպտոսէ ելած էին Մով-
17 սէսի ձեռքով: Ումնցմէ զզուեցաւ այն քառասուն

*կամ, այո՞նք լսեցին ու ապրկացուցին. չէ՞ որ

տարին. չէ՞ որ մեղանչողներէն, որոնց ոսկորները ա-
18 նապատին մէջ ինկան, եւ որոնց հետ երդում
ըրաւ իր հանգիստը չմտնել, եթէ ոչ՝ անհաւատնե-
19 րուն հետ։ Եւ կը տեսնենք որ չկրցան մտնել էրկնց
անհաւատութեանը համար։

Գլ. Դ

1 Ուրեմն ա՛լ վախնանք, որ չըլլայ թէ անոր հան-
գիստը մտնելու խոստմունքէն, որ դեռ մնացեր է,
2 ձեզմէ մէկը զրկուած գտնուի։ Վասն զի մենք ալ ա-
նոնց պէս աւետիս առած ենք. բայց անոնց շահ մը
չըրաւ այն խօսքը լսելը, քանզի հաւատքով հետե-
3 նուած չէր լսողներուն մէջ։ Իսկ մենք որ հաւատա-
ցինք, հանգիստը կը մտնենք. ինչպէս ըսաւ, Ուստի
երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ հան-
գիստս պիտի չմտնեն. թէեւ էր գործերը աշխարհի
4 սկիզբէն եղած էին։ Վասն զի ուրեմն կ'ըսէ
տեղ մը եօթներորդ օրուան համար, Եւ Աստուած
5 եօթներորդ օրը հանգչեցաւ իր բոլոր գործերէն. Ու
հոս նորէն կ'ըսէ թէ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն։
6 Ուստի որովհետեւ մնացեր կը մնայ հոն մտնել, եւ ա-
նոնք որ առաջուընէ աւետիսը առած էին, անհաւա-
7 տութեան համար չմտան, Նորէն օր մը կը սահմանէ՝
ու կ'ըսէ Այսօրը Դաւիթի բերնով այնքան ժամա-
նակէ ետև, ինչպէս ըսուեցաւ, Այսօր եթէ անոր
ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խստացնէք։
8 Վասն զի եթէ Յեսու հանգչեցուցած ըլլար զանոնք,
ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար չէր պրսգեր։
9 Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին դեռ հանգիստ մը

10 կը մնայ։ Վասն զի ան որ անոր հանգիստը մտաւ,
ալ հանգչեցաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած ալ
11 իրեններէն։ Ուրեմն ջանանք այն հանգիստը մտնել,
որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օրինա-
12 կին պէս իյնայ։ Վասն զի Աստուծոյ խօսքը կենդանի
է ու զօրեղ, և ամեն երկսայրի սուրէ կտրուկ, որ կը
թափանցէ մինչև շունչը ու ոգին և յօդուածներըը ու
ծուծը լուժնելու, և կը քննէ սրտին խորհուրդները
13 ու մտածմունքները։ Եւ չկայ արարած մը անոր դի-
մաց չերեւցած, հապա ամեն բան բաց ու յայտնի է
անոր աչքերուն առջև, որու պէտք է մեր հաշիւը։
14 Ուրեմն մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ունինք եր-
կինքը անցած, Յիսուս, Աստուծոյ Որդին, եկեր
15 բռնենք դէպ դաւանութիւնը։ Քանզի ոչ թէ այնպիսի
քահանայապետ մը ունինք՝ որ կարող չըլլայ մեր
տկարութիւններուն կարեկից ըլլալ, հապա մեզի
պէս ամեն կերպով փորձը առած է դեռ նման, բայց առանց
16 մեղքի։ Ուստի ա՛լ համարձակութիւնով մօտենանք
շնորհաց աթոռին առջև, որպէս զի ողորմութիւն
ընդունինք ու շնորհք գտնենք պէտք եղած ատեն
դեռ օգնելու։

Գլ. Ե

1 Վասն զի ամեն քահանայապետ մարդոց մէջէն
առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ Աստուծոյ կող-
մը, որպէս զի պատարագներ ու զոհեր մատուցանէ
2 մեղքերու համար։ Եւ կարող է կարեկից ըլլալ ա-
նոնց՝ որ տգէտ ու մոլորեալ են, վասն զի ինք ալ
3 տկարութիւնով պաշարուած է. եւ այս պատճա-
ռաւ պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին համար՝

նոյնպէս ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ մա-
4 տուցանել։ Եւ ոչ թէ մեկը ինքիմէ այս պատիւը
կ'առնէ, հապա ան՝ որ Աստուծմէ կանչուած է, ինչ-
5 պէս Ահարոն։ Նոյնպէս ալ Քրիստոս ոչ թէ իր անձը
մեծարեց քահանայապետ ըլլալու, հապա անիկա՝ որ
ըսուցաւ անոր թէ Դուն իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ
6 ծնայ. ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ, Դուն յա-
ւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս։
7 Ո՛ր իր մարմնին օրերը աստիկ գոչումով ու ար-
ցունքով աղօթք և աղաչանք մատուց անոր որ կա-
րող էր զինք մահուանէ ազատել, ու լսուեցաւ իր
8 *բարեպաշտութեանը պատճառաւ։ Թէպէտ ինք
Որդի է, բայց իր չարչարանքներէն հնազանդութիւն
9 սորվեցաւ։ Ու երբ կատարուեցաւ, բոլոր իրեն հնա-
զանդողներուն յաւիտենական փրկութեան պատ-
10 ճառ եղաւ։ Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայա-
պետ Մելքիսեդեկի կարգին պէս։ Որուն վրայով շատ
11 բաներ ունինք, որ դժուարին ալ է մեկնել, վասն զի
12 ձեր լսելիքները բթացած են. վասն զի թէպէտ
պէտք էր ձեզի ժամանակին նայելով սորվեցնող ըլ-
լալ, բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ է
Աստուծոյ պատգամներուն առաջին սկզբունքները.
ու դուք կաթի կարօտ եղաք՝ և ոչ թէ հաստատուն
13 կերակուրի։ Քանզի այն ամենը որ կմծնկերը՝ ար-
դարութեան խօսքին անհմուտ է, որովհետև տղայ է։
14 Բայց հաստատուն կերակուրը կատարեալներուն է,
որոնց զգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են
բարին ու չարը զանազանելու։

*Կամ, երկիւղէն ապօրհնեալ

Գլ. Ջ.

1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առաջին սորվելիքները
ձգելով՝ կատարեալին գանք, առանց նորէն հիմ
ձգելու մեռած գործերէն ապաշխարելու, ու աս-
2 Աստուած հաւատք ունենալու, ե՛ մկրտութիւն-
ներուն վարդապետութեանը, ու ձեռք դնելուն, և
մեռելներուն յարութեանը, ու յաւիտենական դա-
3 տաստանին։ Եւ զայս պիտի ընենք՝ եթէ Աստուած
4 հրաման տայ։ Վասն զի անհնար է մեկ անգամ լու-
սաւորուածներուն, որոնք երկնաւոր պարգեւին համը
5 առին, ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան, ե՛ Աստու-
ծոյ բարի խօսքին ու գալիք աշխարհին զօրութիւն-
6 ներուն համը առին, եթէ կրնան՝ նորէն ապաշխա-
րութիւնով նորոգուիլ. որովհետև կրկին Աստուծոյ
Որդին խաչը կը հանեն իրենց անձին, ու կը խայտա-
7 ռակեն։ Վասն զի այն երկիրը որ իր վրայ շատ ան-
գամ եկած անձրեւը կը խմէ, և արդիւնք կը բերէ
պիտանի անոնց որոնց համար կը մշակուի, Աստուծ-
8 մէ օրհնութիւն կ'ընդունի. Բայց ան որ փուշեր ու
տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է ու անէծքի մօտ,
9 և անոր վերջը այրուիլ է։ Իսկ մենք, սիրելիներ, ձեր
վրայով լաւագոյն և փրկութեան վերաբերեալ յոյ-
10 սեր ունինք, թէև այսպէս կը խօսինք։ Քանզի Աստ-
ուած անիրաւ չէ, որ ձեր գործը մոռնայ, ու այն
սէրը զոր իր անունը համար ցուցուցիք, որ սուրբե-
րուն ծառայեցիք ու կը ծառայէք։
11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մեկը նոյն
ջանքը ցուցնէ յոյսին հաստատուելուն մինչև վերջը։

12 Որպէս զի գուք չ՚եղկանաք, հապա նմանողք լինիք
13 անոնց որ հաւատքով ու համբերութիւնով խոստ-
14 մունքները ժառանգեցին։ Վասն զի երբ Աստուած
Աբրահամի խոստմունք լուաւ, որովհետեւ իրմէ մեծը
15 չկար՝ որ անոր վրայ երդումով ընէր, իր անձին վրայ
երդումով ըրաւ ու ըսաւ, Այո, օրհնելով պիտի օրհ-
16 նեմ քեզ, ու շատցնելով պիտի շատցնեմ քեզ։ Եւ
այսպէս համբերելով խոստմունքին հասաւ։ Քանզի
17 մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդումով կ՚ընեն, ու ա-
նոնց բոլոր հակառակութեանը հաստատ վճիռ տալը
18 երդումն է։ Որով Աստուած իր խորհուրդին անփո-
փոխ ըլլալը ա՛լ աւելի ցուցնել ուզելով խոստմանը
քին ժառանգաւորներուն, երդումը մէջ ձգեց։ Որ-
պէս զի երկու անփոխելի բաներով, որոնցմով ան-
կարելի է Աստուծոյ սուտ գրուցել, հաստատուն մխի-
թարութիւն ունենանք մենք, որ ապաստանեցանք
19 մեր առջեւ դրուած յոյսը առնելու։ Զոր ա-
նունք իբրեւ հաստատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր ան-
20 ձին, որ վարագուրին ներսի կողմն ալ կը մտնէ։ Որ
Յիսուս իբրեւ Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝ յա-
ւիտենական քահանայապետ ըլլալով Մելքիսե-
դեկի կարգին պէս։

Գլ. Է

1 Քանզի այս Մելքիսեդեկ Սաղէմի թագաւորն էր,
Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան, որ Աբրահամը դի-
մաւորեց՝ երբ անիկա թագաւորներուն կոտորածէն
2 կը դառնար, ու օրհնեց զանիկա։ Որու Աբրահամ ալ
տասանորդ տուաւ բոլոր բաներէն. որ նախ Արդ-

րութեան թագաւոր կը թարգմանուի, եւթը Սա-
ղէմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր.
3 Առանց հօր, առանց մօր, ազգահամար չունեցող,
որուն ոչ օրերուն սկիզբը կայ, ոչ ալ կեանքին վերջը.
և Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով, կը կենայ ու
կը մնայ մշտ քահանայ։

4 Արդ նայեցէք թէ ո՛րչափ մեծ մէկն էր սակայն,
որու Աբրահամ նահապետն ալ աւազաններէ տասա-
5 րեակն։ Եւ Ղեւիի որդիներէն նշդրնները, որոնք
քահանայութիւն կ՚առնեն, պատուէր ունին որ ժո-
ղովուրդէն տասանորդ առնեն օրէնքին համեմատ,
այսինքն իրենց եղբայրներէն. թէպէտեւ անոնք Աբրա-
6 համի ազգէն ելլած են. բայց անիկա, որուն ազգա-
համարը անոնցմէ չէր, Աբրահամէ տասանորդ առաւ,
ու օրհնեց զանիկա՝ որ խոստմունքները առած էր։
7 Սակայն ասիկա անհակառակելի բան մըն է, որ
պզտիկը մեծէն կ՚օրհնուի։
8 Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ կ՚առ-
նեն, բայց հոն անիկա կ՚առնէ, որու համար վկայուած
9 է թէ կենդանի է։ Եւ կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւի ալ,
որ տասանորդ կ՚առնէ, Աբրահամի ձեռքով տասա-
10 նորդ տուաւ. վասն զի տակաւին իր հօրը երանքն
էր, երբ Մելքիսեդեկ զանիկա դիմաւորեց։
11 Արդ եթէ կատարելութիւնը Ղեւտացւոց քահա-
նայութեան ձեռքով ըլլար, (որովհետեւ ժողովուրդը
անոր տակն օրէնքին տակ դրուեցաւ,) ալ ինչ
պէտք էր որ Մելքիսեդեկի կարգին պէս ուրիշ քա-
հանայ մը ելլէ, ու չրսուի Ահարոնի կարգին պէս։
12 Արդ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս՝ հարկ էր
13 որ օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլար։ Եւ որուն

վան զի ան՝ որուհամար այսպէս կ՚ըսուի, ուրիշ
ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ, որմէ ընաւ մէկը ա-
14 ղանին չմատեցաւ. Քանզի յայտնի է թէ Յուդայի
ցեղէն յառաջ եկաւ մեր Տէրը, որ ցեղին վրայով
Մովսէս բան մը չդրուցեց քահանայութեան համար:
15 Ու ալ աւելի յայտնի է որ ինչուհետեւ, քանի զի
Մելքիսեդեկի նմանութիւնովը ուրիշ քահանայ մի
16 կ՚ելլէ, Որ ոչ թէ մարմնաւոր պատուէրի օրէնքին
պէս եղաւ, հապա անվախճան կեանքին զօրութեանը
17 պէս: Վասն զի կը վկայէ թէ Դուն յաւիտեան քա-
18 հանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս: Քանզի առա-
ջին պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ե-
19 անշահութեանը համար, (Վասն զի օրէնքը բան մի
կատարեալ չըրաւ,) և անոր տեղ կը մնայ լաւա-
գոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մօտենանք:
20 Եւ որքան որ Յիսուս ոչ թէ առանց երդումի քա-
հանայ եղաւ, (վասն զի անոնք առանց երդումի քա-
21 հանայ եղած են. Բայց սակայն երդումով՝ անոր ձեռ-
քով որ իրեն ըսաւ, Տէրը երդնուաւ ու պիտի
չզղջայ, Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդե-
22 կի կարգին պէս,) Այնքան աւելի աղեկ ուխտի մի
երաշխաւոր եղաւ Յիսուս:
23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են՝ էրենց մէջ
24 մնալուն մահը արգելք ըլլալուն համար. Բայց ա-
կա յաւիտեան կենալուն համար անանցանելի ու-
25 նի քահանայութիւնը. Ուստի ալ կարող է
ապրեցնելու զանոնք որ իրմով Աստուծոյ կու գան,
որովհետեւ ինք միշտ կենդանի է անոնց համար բա-
րեխօսելու:
26 Վասն զի մեզի վէրջ այսպիսի քահանայապետ մը

կը վայլէր, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն
27 զատուած ու երկինքէն վեր բարձրացած. Որուհամար
ամէն օր հարկ չէ ինչպէս առաջի քահանայապետները՝ ա-
ռաջ իր մեղքերուն համար պատարագ մատուցա-
նել, ու ետքը ժողովուրդին ծգծեռան համար. վասն
28 զի ինք մէկ անգամ ըրաւ զանիկա՝ իր անձը պատա-
րագ մատուցանելով: Վասն զի օրէնքը տկարու-
թիւնով պաշտօնեայ մարդիկը քահանայապետ կը
կարգէ, բայց երդումին խօսքը, որ օրէնքէն ետև էր,
Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է:

ԳԼ. Ը

1 Եւ զրուցած խօսքերուս գլխաւորութիւնը այս է.
պիտի քահանայապետ մը ունինք մենք՝ որ եր-
կինքը Աստուծոյ մեծութեանը աթոռին աջ կողմը
2 նստաւ. Սրբարանին պաշտօնեայ, ու ճշմարիտ խո-
3 րանին՝ զոր Տէրը կանգնեց և ոչ թէ մարդ: Քանզի
ամէն քահանայապետ պատարագներ ու զոհեր մա-
տուցանելու համար որոշուած է. ուստի հարկ է որ
4 ասիկա ալ բան մը ունենայ մատուցանելու: Որ եթէ
երկրի վրայ ըլլար, քահանայ անգամ պիտի չըլլար,
վասն զի կան քահանաներ՝ որոնք պատարագները կը
5 մատուցանեն օրէնքին համեմատ. (Որոնք երկնային
բաներուն նմանութիւնովը ու ստուերով կը ծառայեն,
ինչպես Մովսէսի հրամայուեցաւ, երբ խորանը պիտի
շինէր. Քանզի Նայէ որ ըսաւ, ցեղը քեզի ցուցուած
6 օրինակին պէս շինես ամէնը.) Բայց հիմա Յիսուս
ա՛լ աւելի գերազանց պաշտօնի մը հասաւ, որչափ
որ լաւագոյն խոստումներով հաստատուած լա-
ւագոյն ուխտի մը միջնորդ է:

7 Վ.ասն դի եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար, ա-
8 բեմ երկրորդին տեղ չէր փնտռուեր։ Բանդի կը յան-
դիմանէ ասնոնք ու կ'ըսէ, Ա.հա օրեր կու գան, կ'ը-
սէ Տէրը, որ Իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը
9 հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ. Ոչ թէ այն ուխտին պէս
որ անոնց հայրերուն հետ րրի, այն օրը որ անոնց
ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանե-
լու համար. վասն դի անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան,
ես ալ անհոգ եղայ անոնց վրայով, կ'ըսէ Տէրը՝
10 Բանդի այս է այն ուխտը՝ որ Իսրայէլի տանը հետ
պիտի ընեմ այն օրերէն ետքը, կ'ըսէ Տէրը. Իմ օրէնք-
ները անոնց մտքին մէջ պիտի դնեմ. և անոնց սր-
տին վրայ պիտի գրեմ զանոնք, ու ես անոնց Աս-
ուած պիտի ըլլամ, և անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի
11 ըլլան։ Ու բնաւ պիտի չսորվեցնեն ամէն մէկը իր ըն-
կերին, և ամէն մէկը իր եղբօրը, ըսելով թէ Տէրը
ճանչցէր. քանի որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը
12 պիտի ճանչնան. Վասն դի ես անոնց անիրաւու-
թիւններուն ներող պիտի ըլլամ, և անոնց մեղքերը
ու անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չյիշեմ։
13 Նոր ըսելովը առաջինը հինցուց. ու ինչ որ
կը հինցնայ և կը ծերանայ, ա՛լ կորուստի մօտ է։

ԳԼ. Թ

1 Արդարև առաջին ուխտն ալ ուներ պաշտամունքին
կանոնադրութիւնները ու աշխարհային սուրբ տեղը։
2 Վասն դի առաջին խորանը, որ Սրբութիւն կ'ըսուէր,
պատրաստուեցաւ, որուն մէջ կար աշտանակը ու
3 սեղանը և առաջաւորութեան հացը։ Ես երկրորդ

վարագուրին ետին ինչ խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբու-
4 թեանց կ'ըսուէր. Որուն մէջ էր ոսկի բուրվառը, և
ուխտին տապանակը, ամէն կողմէն ոսկիով պատած.
որուն մէջ էր ոսկիէ սափորը մանանայով լեցուն,
և Ահարոնի գաւազանը որ ծաղկեցաւ, և ուխտին
5 տախտակները, Ու անոր վրայէն փառաց քերովբէ-
ները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի կ'ընէին. սրոնց
համար պէտ չէ հիմա մէկիկ մէկիկ պրտցնել։
6 Եւ այս բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով,
առաջին խորանը ամէն տառն կը մտնեն քահանա-
7 ները՝ պաշտամունքը կատարելու. Բայց երկրորդը՝
տարին անգամ մը միայն քահանայապետը կը մտնէր
ոչ թէ առանց արիւնի, զոր իրեն համար ու ժողո-
վուրդին սխալմունքներուն համար կը մատուցանէր.
8 Հոգին Սուրբ զայն ցուցնելով՝ թէ սրբարանին ճա-
նապարհը յայտնի եղած չէր, քանի որ տակաւին
9 առաջին խորանը կը կենար. Որ օրինակ մըն էր այն
ժամանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուց-
ուէին, որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կա-
տարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը, Հապա միայն
10 կերակուրներով ու խմիլքներով, Եւ կերպ կերպ
լուացումներով՝ մարմնաւոր սրսրողութիւններ էին,
11 որոնք մինչև ուղղութեան առնելը կը կոնդակին։ Բայց
երբ Քրիստոս եկաւ, գալու բարիքներուն քահանա-
յապետը, աւելի մեծ ու կատարեալ՝ ան ձեռա-
գործ խորանով, այսինքն անով որ այս աշխարհս-
12 ներէն չէ, Ոչ ալ նոխազներու ու զուարակներու
արիւնով, Հապա իր արիւնովը մէկ անգամ սրբարանը
13 մտաւ՝ յաւիտենական փրկութիւն առնելով։ Վասն
դի եթէ ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը և երինջին

7 մեխերը սրսկեալով՝ պղծեսցիները կը սրբեր մարմինի
14 մաքրութեան կաղմանէ, Ա՛ր՝ըչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը, որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքով իր անձը անարատ պատրաստ մատուց Աստուծոյ, պիտի սրբէ ձեր խղճմտանքը մեռած գործերէն՝ կենդանի Աստուածը պաշտելու։
15 Եւ ասոր համար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, որպէս զի էր մահը առաջին ուխտին ժամանակը ջրծաած յանցանքներուն քաւութեանը համար եղած ըլլալով, հրաւիրուածները յաւիտենական ժառանգութեան խոստմունքը առնեն։ Քանզի ուր կտակ մը ըլլայ, հարկ է որ կտակը ընողին մահը մէջ մտնէ։
17 Վասն զի կտակը մեռնելէն ետև հաստատ կ՝ըլլայ. քանզի բնաւ վաւերականութիւն չունենար քանի որ
18 կտակը ընողը ողջ է։ Անոր համար առաջին ուխտն
19 ալ առանց արիւնի չէր հաստատուեր, վասն զի երբ Մովսէս օրէնքին համեմ պատուէրները բոլոր ժողովուրդին պատմեց, ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպայով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
20 սրսկեց. Եւ ըսաւ, Այսիկ է այն ուխտին արիւնը,
21 զոր Աստուած ձեզի պատուիրեց։ Նէ խորանին վրայ ու պաշտօնին բոլոր գործիքներուն վրայ նոյնպէս
22 սրսկեց արիւնը։ Եւ գրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայելով, ու արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար։
23 Ուստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները սանդիսով մաքրուէին. բայց բուն երկնաւորները՝
24 սանդիսէ աւելի աղէկ զոհերով։ Քանզի Քրիստոս ոչ թէ ձեռագործ սրբարանը մտաւ, որ ճշմարիտին օրի-

նակն է, հապա բուն երկինքը՝ որպէս զի հիմա մեզի
25 համար Աստուծոյ առջև ներկայանայ. Ոչ թէ՝ որպէս զի շատ անգամ իր անձը պարբերաբար մատուցանէ, ինչպես քահանայապետը՝ որ ամէն տարի
26 արիւնովը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով. Ապա թէ ոչ՝ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետ շատ անգամ չարչարուիլ. բայց հիմա մէկ անգամ դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝
27 մեղքը մեկդի ձգելու համար։ Ու ինչպես մարդոց համար եղած է մէկ անգամ մեռնիլ, ու անկէ ետքը
28 դատաստան, Նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ պարտաւորուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերցնելու համար, բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան համար անոնց որոնք անոր կը սպասեն։

ԳԼ. Ժ

1 Քանզի օրէնքը գալու բարիքներուն շուքը, ու ոչ թէ այն բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով, միշտ ամէն տարի մատուցած նոյն զոհերով երբէք չկրնար կատարեալ ընել զանոնք որ կը մօտենան,
2 Ապա թէ ոչ՝ պիտի չդադարէին մատուցելէն պաշտօն մատուցանողներուն մէկ անգամ մաքրուելէն ետև ա՛լ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդիմանէն
3 նուազութիւն մը չունենալնուն համար։ Բայց անոնցմով ամէն տարի մեղքերու յիշատակութիւն կ՝ըլլայ.
4 Վասն զի նոխազներուն ու ցուլերուն արիւնը չկրնայ
5 մեղքերը վերցնել. Անոր համար իր աշխարհ մտնելու առնէն կ՝ըսէ, Զոհ ու ընծայ չուզեցիր գուն,

6 *Հապա ինձի մարմին մը պատրաստեցիր. Ողջակէզ*
7 *ներու ու մեղքի պատարագներու չհաւնեցար։ Ա՛յն*
ատեն ըսի, Ահա կու գամ ես, (գիրքի տոմի մէջ
ինձի համար գրուած է,) քու կամքդ ընելու, ով
8 *Աստուած։ Վերը ըսելով Թէ Զոհ ու ընծայ և ող-*
ջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր՝ ու ա-
նոնց չհաւնեցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը մա-
9 *տուցուին,) ետքը կ՚ըսէ, Ահա կու գամ ես քու*
կամքդ ընելու, ով Աստուած. առաջինը կը հերքէ
10 *որպէս զի երկրորդը հաստատէ. Որ կամքով մենք ալ*
սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմնին մէկ ան-
գամ պատարագուելովը։

11 *Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին մէջ*
կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը մատու-
ցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը վերցնել.
12 *Բայց սակայն մէկ զոհ մատուցանելով մեղքերու*
համար, յաւիտենապէս Աստուծոյ ալ կողմէ նըս-
13 *տուա. Եւ սակէ ետև կը սպասէ, մինչև իր թշնա-*
14 *միները իր ոտքերուն պատուանդան դրուին։ Վասն*
զի մէկ պատարագով միանգամայն կատարեց
սրբուածները։

15 *Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու տայ,*
16 *քանզի առաջուընէ ըսելէն ետև Թէ Ա՛յս է այն*
ուխտը զոր ես անոնց հետ պիտի ընեմ այն օրերէն
ետքը, (կ՚ըսէ Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց սրտին
մէջ պիտի դնեմ, ու անոնց միտքին մէջ պիտի գրեմ
17 *զանոնք. Ետքը կ՚ըսէ Թէ Անոնց մեղքերը և անոնց*
18 *անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր ա-*
տոնց թողութիւն կայ, ա՛լ մեղքի համար պատա-
րագ պէտք չէ։

19 *Ուրեմն, եղբայրներ, համարձակութիւն ունենա-*
20 *լով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի արիւնովը, Ա՛յն*
նոր ու կենդանի ճամբովը՝ զոր բացաւ մեզի վարա-
21 *գուրին միջէն, որ է իր մարմինը, Եւ մեծ քահանայ*
22 *մը ունենալով Աստուծոյ տունը վրայ, Մօտենանք*
ճշմարիտ սրտով, լիացուն հաւատքով, սիրտերնիս չար
խիղճէն մաքրուած, ու մարմինիս մաքուր ջրով
23 *լուացուած. Անխախտ պահենք յոյսին դաւանու-*
թիւնը, վասն զի հաւատարիմ է անիկա որ խոստա-
24 *ցաւ։ Եւ իրարու հոգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործու-*
25 *թեան գրգռելով. Եւ մեկտեղ ժողովելը չձգոյնք,*
ինչպես ամենք սովորութիւն ունին. Հապա զիրար
յորդորենք, ու այնչափ աւելի՝ որչափ այն օրուան
մօտենալը կը տեսնէք։

26 *Վասն զի եթէ ճշմարտութեան գիտութիւնը ըն-*
դունելէ ետև կամաւ մեղք գործելու բլլանք, ալ
անկէ ետև մեղքերու համար սրբէն զոհ մը չմնար,
27 *Հապա զարհուրելի սպասել մը դատաստանին, ու*
կրակի բորկութիւն մը կը ճաշ, որ պիտի լափէ հա-
28 *կառակորդները։ Մեկը եթէ Մովսէսի օրէնքը անար-*
գէր, առանց ողորմութեան երկու կամ երեք վկա-
29 *գէր, մեռանց ողորմութեան երկու կամ երեք վկա-*
ներով կը մեռնէր։ Ալ ո՛րչափ աւտիկ պատիժի ար-
ժանի պիտի սեպուի կարծեք անոնք, որ Աստու-
ծոյ Որդին ոտքի տակ առաւ, և ուխտին արիւնը ան-
մաքուր սեպեց, որով ինք սրբուեցաւ, և շնորհաց
30 *Հոգին նախատեց, Քանզի գիտենք զանիկա որ ըսաւ,*
Իմն է վրէժխնդրութիւնը, ես պիտի հատուցանեմ,
կ՚ըսէ Տէրը. և դարձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր ժո-
31 *ղովուրդը։ Սարսափելի բան է կենդանի Աստու-*
ծոյ ձեռքը իյնալը։

32 Արդ միաքերնիդ լերէք այն առաջին օրերը, որոնց մէջ լուսաւորուէք եւս շատ աստուկ չարչարանք-
33 ներ կրեցիք. երբեմն նախատինքներով ու վիշտերով խայտառակուած, երբեմն ալ այսպիսի վիճակի մէջ
34 եղողներուն կցորդ ըլլալով։ Վասն զի *իմ կապեր-ուս մէջ ինծի՝ չարչարակից եղաք, ու ձեր ստացուածքին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունեցիք, գիտնալով որ լաւագոյն և մնայուն ստաց-
35 ուածքներ ունիք ձեզի երկինքը։ Ուստի չկըլլա մի ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ մեծ վարձքի հատու-
36 ցում ունի, վասն զի պէտք է ձեզի համբերութիւն, որպէս զի Աստուծոյ կամքը ընելով խոստումնքը վա-
37 յելէք։ Քանզի ալ սակէ քիչ մը ատենէն՝ ան որ գա-
38 լու է՝ պիտի գայ ու պիտի չուշանայ։ Եւ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի. ու եթէ մէկը ետ քաշուի,
39 իմ հոգիս անոր չհաճիր։ Բայց մենք ետ չենք քաշուիր որ կորսուինք, հապա կը հաւատանք որ մեր հոգին փրկուի։

Գլ. ԺԱ

1 Արդ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը ա՛ւ չերեւցած բաներուն ապացոյցն է։
2 Վասն զի անով առաջիններըը վկայութիւն ընդունեցին։
3 Հաւատքով կ՚իմանանք թէ աշխարհ Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներեւոյթ բաներէն այս երեւցածները եղան։

*Ոմանք, կապուածներուն

4 Հաւատքով Արել կայենէ աւելի պղեակ զոհ մատուց Աստուծոյ, որով վկայեցաւ արդար ըլլալը։ վասն զի իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ էրէն. և ան՝ալ, թէպէտ մեռաւ, ետ տակաւին կը խօսի։
5 Հաւատքով Ենովք էրէն փոխադրեցաւ որպէս զի մահ չտեսնէ. ու գտնուեր չէր գտնուեր, վասն զի Աստուած փոխադրեց զանիկա. քանզի անոր փոխադրութենէն առաջ վկայեցաւ թէ Աստուծոյ հա-
6 ճելի էր։ Բայց առանց հաւատքի անհնար է ապրեցնել։ Վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ հաճոյ ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուած կայ, և տեննայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուած կայ, և թէ վարձահատոյց կ՚ըլլայ անոնց որ զինք կը փնտռեն։
7 Հաւատքով Նոյ պատգամ առնելով Աստուծմէ՝ դեռ չերեւցած բաներուն համար, վախնալով աստպանը շինեց իր տունը փրկելու համար, որով աշխարհս դատապարտեց, և ժառանգաւոր եղաւ այն արդարութեանը որ հաւատքով կ՚ըլլայ։
8 Հաւատքով, երբ Աբրահամ կանչուեցաւ, մնիկ ըրաւ այն տեղը երթալու, զոր ժառանգութիւն պիտի առնէր. և ելաւ գնաց, ու չէր գիտեր թէ ո՛ր կ՚երթայ։
9 Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ, որպէս թէ օտարութեան մէջ, և վրաններու մէջ բնակեցաւ Իսահակի ու Յակոբի հետ մէկտեղ, որոնք իրեն հետ ժառանգորդ էին նոյն խոստումնոյնպէս իրեն հետ ժառանգորդ էին նոյն խոստումնքին։
10 Վասն զի ինք կը սպասէր այն հիմերով հաստատուած քաղաքին, որուն ճարտարապետը ու ստեղծիչը Աստուած է։
11 Հաւատքով ինք Սառա ալ զորեղութիւն ստացաւ սերմ առնելու զօրութիւն ընդունեց, և ատենը անցած

Տասակի մէջ վաճառ ծնաւ. վասն զի հաւատարիմ
12 սպեց զանիկա որ խոստմունքը ըրեր էր։ Ուստի այն
մէկէն ծնան, (այն ալ մեռածի պէս,) շատութեան
կողմէ երկինքի աստղերուն պէս, ու ծովեզերքը եղած
ապուղին պէս առանց համրանքի։
13 Ա՚նք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ խոստմունք-
ները չառած, հապա հեռուէն տեսան զանոնք ու
*ողջունեցին, և խոստովանեցան թէ երկնք օտարներ
14 ու պանդուխտներ են երկրի վրայ։ Ինդի անոնք որ
այսպիսի բաներ կը խօսին, յայտնի կ՚ընեն թէ գաւառ
15 մը կը փնտռեն։ Եւ յիրաւի եթէ զանիկա յիշէին՝
ուրկէ որ ելան, ժամանակ ունէին հոն դառնալու։
16 Բայց հիմա լաւագոյն գաւառ մը կը փափաքին, այ-
սինքն երկնաւորին. ուստի ամօթ չսեպեր Աստուած
անոնց Աստուածը կոչել, վասն զի պատրաստեց
17 Հաւատքով Աբրահամ իր փորձուած առենը խա-
հակը պատրաստ մատուց. և ան որ խոստմունքները
առած էր, իր մէկ հատիկ սրբէն կը մատուցանէր։
18 Որուն ըսուեցաւ թէ Իսահակով քեզի սերունդ պիտի
19 կոչուի։ Ինդի կը մտածէր թէ Աստուած մեռելներ-
ուն ալ կարող է յարուցանել. ուրկէ օրինակով մը
ընդունեց զանիկա։
20 Հաւատքով Իսահակ գալու բաներուն համար ծա-
21 գաբանեալ օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը։ Հաւատքով
Յակոբ իր մեռնելու առենը՝ Յովսեփի որդիներէն
ամէն մէկը օրհնեց, ու երկրպագութեան բրաւ իր գա-
22 ւազանին գլխուն վրայ։ Հաւատքով Յովսեփ իր վախ-

*Յունա., հաւատալով ողջունեցին

ճանելու առենը յիշեցուց Իսրայէլի որդիներուն
եգիպտոսէ ելլելը, ու իր ոսկորներուն համար պատ-
ուէր տուաւ։
23 Հաւատքով, երբ ծնաւ Մովսէս, իր ծնողներուն
ձեռքով երկու ամիս գաղտուկ պահուեցաւ. վասն զի
տղան գեղեցիկ տեսան, ու չվախցան թագաւորին
24 հրամանէն։ Հաւատքով Մովսէս, երբ մեծցաւ, չընդ-
25 դունեց փարաւոնի աղջկան որդի կոչուիլ. Քանդի
աւելի սղկի սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին հետ
չարչարուիլ, քան թէ մեղքին ժամանակաւոր զուար-
26 ճութիւնը վայելել. Եւ աւելի մեծ հարստութիւն
սեպեց Քրիստոսի նախատինքը՝ քան թէ եգիպտոսի
գանձերը. վասն զի դիտելով կը սպասէր վարձքի
27 հատուցումին. Հաւատքով եգիպտոսը թողուց,
ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. վասն զի
համբերեց՝ որպէս թէ Անտեսանելին կը տեսնէր։
28 Հաւատքով զատիկը և արիւն սրսկելը, որպէս
զի անդրանիկները ոչոխնդողը՝ իրենց չդպչի։
29 Հաւատքով կարմիր ծովէն անցան որպէս թէ ցա-
մաքէ. որուն փորձը ընելով եգիպտացիները ըն-
կղմեցան։
30 Հաւատքով Երիքովի պարիսպները իննսան՝ եօթը օր
անոնց շրջապատիքը պտտելով։
31 Հաւատքով Ռահաբ պոռնիկը անհաւատներուն
հետ չկորսուեցաւ, որ լրտեսները խաղաղութեամբ
ընդուներ էր։
32 Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ. վասն զի ժամանակը բաւական
չէ որ պատմեմ Գեդէոնի ու Բարակի և Սամփսոնի ու
Յեփթայիի և Դաւիթի ու Սամուէլի և մարգարէ մար-
33 գարէներուն համար. Որոնք հաւատքով թագաւո-

բութիւններու յաղթեցին, արդարութիւն գործեցին, խոստումներ հասան, առիւծներու բերան
34 նեղ գոցեցին, կրակի զօրութիւն մարեցին, սուրի բերնէ ազատեցան, տկարութենէ ուժովցան, պատերազմի մէջ զօրաւոր եղան, օտարներու բանակներ
35 ցրուեցին, կիներ իրենց մեռելները ընդունեցին յարութիւն առած. ոմանք չարչարուեցան և չընդունեցին ազատութիւնը, որպէս զի լաւագոյն յարու-
36 թեան հասնին. Ուրիշներ ալ նախատինքներու ու ծեծերու, նաև կապերու ու բանտերու փորձ առին.
37 քարկոծուեցան, սղոցուեցան, փորձանքի մէջ գտնուեցան, սրով սպաննուելով մեռան, ոչխարի մորթերով ու այծի մորթերով պտըտեցան, կարօտութիւն
38 քաշելով, նեղը հինալով, չարչարուելով, (որոնց արժանի չէր աշխարհս,) անապատներու ու լեռներու և այրերու ու երկրի խոռոչներու մէջ մոլորելով՝
39 Եւ սոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝ խոս-
40 մունքը չառին. Քանզի Աստուած մեզի համար աւելի աղեկ բան մը նախատեսուեցաւ, որպէս զի սոնք առանց մեզի չկատարուին։

Գլ. ԺԲ

1 Ուստի մենք ալ, որ այսչափ վկաներուն *բազմութիւնը մեր բովտրիքը պատած ունինք, ամէն ծանրութիւն մեր վրայէն մէկդի ձգենք, և դիւրաւ պաշարող մեզքը, ու համբերութիւնով վազենք մեր
2 առջև դրուած ասպարէզի ընթացքը. Յիսուսի նա-

*Յոյն. ամպը

յինք, դէպ հաւատքին առաջնորդին ու կատարողին. որ այն ուրախութեանը համար որ իր առջև կեցած էր, խաչը յանձն առաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ գահուին աջ կողմը նստաւ։
3 Արդ միտք բերէք զանիկա, որ այսպէս համբերեց մեղաւորներու իրեն դէմ հակառակ խօսելուն, որ
4 չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու թուլնաք։ Տակաւին արիւն թափելու չափ պատերազմելով հակա-
5 ռակ չկեցաք մեղքին. Եւ մոռցաք այն յորդորանքը որ ձեզի հետ կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր, ու անկէ
6 յանդիմանուելով մի թուլնար։ Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն որդին զոր
7 կ'ընդունի։ Նեմէ խրատի համբերեցէք, Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի. քանզի
8 ո՞ր որդին է ան՝ զոր հայրը չպատժեր։ Իսկ եթէ դուք առանց խրատի ըլլաք, որու ամէնը մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք ու ոչ թէ որդիներ։
9 Նաև մեր մարմնաւոր հայրերը ձեզ խրատիչ ունէինք լով՝ անոնցմէ կ'ամչնայինք. չէ՞ որ մանաւելի պիտի
10 հնազանդինք հոգիներուն Հօրը ու ապրինք։ Վասն զի սոնք քիչ օրեր ձեզ կը խրատէին իրենց հաճոյ երեւցածին պէս, բայց անիկա մեզ օգուտին համար՝ որպէս
11 զի իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք։ Եւ յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատեն ուրախարար չ'ըլլար, հապա տրտմական, բայց ետքը արդարութեան խաղաղաւոր պտուղը կը հատուցանէ անով վարժուողներուն։
12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը հաս-
13 տատեցէք. Եւ շիտակ ճամբաներ րնէք ձեր ոտքե-

բուն, որ չըլլայ թէ ան որ կարող է *խոտորի, այլ
14 մանաւանդ լաժշիւն Խաղաղութեան եւաւէ եղէք
ամէնուն հետ և սրբութեան, առանց որոյ մէ՛կը պի-
15 տի չտեսնէ Տէրը։ Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը Ա-
ստուծոյ շնորհքէնետ մնայ. չըլլայ որ դառնութեան
արմատ մը վեր երեւնալով՝ չեղնեցէ, ու անով շա-
16 տերը պղծուին. Չըլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ, կամ
անառըլ՝ Եսաւի պէս, որ կերակուրի մը համար իր
17 անդրանկութիւնը ծախեց։ Գիտցէք որ թէպէտ
ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել, բայց մեր-
ժուեցաւ. վասն զի ապաշխարութեան տեղ չդտաւ
հօրը վրայ, թէպետև արցունքով խնդրեց զանիկա։
18 Վասն զի դուք մօտեցած չէք շօշափելի լեռանդ,
որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մէգին և խաւարին
19 ու մրրիկին, ևս փողին հնչուելուն, ու խօսքերուն ձայ-
նին, զոր լսողները աղաչեցին որ մէյմըն ալ այլ
20 խօսքը չըսուի իրենց, վասն զի չէին կրնար տանիլ
այն հրամանին, եթէ գազան մըն ալ լեռանը դպչի՝
21 պիտի քարկոծուի։ Եւ այնպէս ահագին էր այն ե-
րեւոյթը՝ որ Մովսես ըսաւ, Սաստիկ կը վախնամ ու
22 կը դողամ։ Բայց դուք Սիօն լեռանդ մօտեցեր էք,
ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին, երկնաւոր Երու-
23 սաղէմի, և բիւրաւոր հրեշտակներուն, Ու երկինքը
գրուած անդրանիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու
եկեղեցւոյն, և Աստուծոյ՝ որ ամէնուն Դատաւորն է,
ու արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարեալ են,
24 եւ Յիսուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն է, ու սրսկե-

*կամ, չըլլայ

*Ոմանք՝ յԱստեղծեն, կամ՝ նետով զարնուի

լուս արիւնին՝ որ Աբելի աւելի աղեկ կը խօսի։
25 Զգուշացէք չըլլայ որ մերժէք զանիկա որ չէվ կը
խօսի. վասն զի եթէ անոնք երկրի վրայ Աստծոյ
պատգամները խօսողը մերժելով չազատեցան, ո՛ր-
չափ աւելի մենք՝ եթէ երկինքէն խօսողէն երես դար-
26 ձընենք. Որուն ձայնը այն ատեն երկիրը շարժեց, և
հիմա խոստացեր է ու կ՛ըսէ, Նորէն պիտի շարժեմ՝
27 ոչ թէ միայն երկիրը, հապա նաև երկինքը։ Եւ այն
նորէն բառը կը ցուցնէ շարժուած բաներուն չեզա-
փոխութիւնը շինուած բաներու պէս, որպէս զի ան-
28 շարժ բաները հաստատուն մնան։ Ուստի անշարժ
թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝ ասոր բանենք
այն շնորհքը, որով պաշտենք հաճոյա-
կան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշտու-
29 թեամբ. Վասն զի մեր Աստուածը մաշող կրակ է։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եղբայրասիրութիւնը յեր ժէջ հաստատ մնայ։ (2) Հիւ-
րասիրութիւնը մի մոռնաք, վասն զի անով ոմանք
3 հրեշտակներ ընդունելին չգիտնալով։ Մի՛թէ բերնիդ
ըլլան կապուածները որպէս թէ անոնց հետ դուք ալ
կապուած էք. և չարչարուածները՝ որպէս թէ դուք
4 ալ մնայմն ունեցող էք։ Ամուսնութիւնը բոլորովին
պատուական է, ու անկողինը անարատ է. բայց
պոռնիկները ու շնացողները Աստուած պիտի դատէ։
5 Բարքերնիդ սիրամարտաբեր ըլլայ, բաւական սեպեցէք
որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ. վասն զի ինք զրու-
ցեց թէ բնաւ քեզ պիտի չթողում, ու բնաւ քեզ
6 երեսէ պիտի չձգեմ. Այնպէս որ համարձակ ըլլանք

ընելու, Տէրը իմ օգնականս է, ու ես պիտի չվախնամ.
7 մարդը ինծի ի՞նչ պիտի ընէ: Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ էջերնուդ հաւատքին
8 նմանողը եղէք: Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեանս:
9 Կերպ կերպ և օտարոտի ուսմունքներով մի տարուբերիք, քանզի սրտերնիս շնորհքով հաստատուի՛ ա՛ ոչ թէ կերակուրներով. որոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք որ այնպէս գացին: Սեղան մը ունինք մենք, ուրկէ իշխանութիւն չունին ուտելու անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն:
11 Քա՛ն որ մեծ քահանային արիւնը որ սուրբ տեղը կը տանի մեղքի համար քահանայապետին ձեռքով,
12 անոնց մարմինները բանակէն դուրս կ'այրուին: Ուստի Յիսուս ալ, իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու
13 համար, դէնէն դուրս չարչարուեցաւ: Ուրեմն երթա՛ք մեզի ելլենք բանակէն դուրս, մեր ամօթ առնելով անոր նախատինքը:
14 Վասն զի մենք հոս մնայուն քաղաք չունինք, հապա հանդերձեալը կը փնտռենք:
15 Ուստի անոր ձեռքով միշտ աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք, այսինքն՝ Տէր ըրթունքներուն պտուղը, որոնք իր անունը կը դաւա-
16 նեն: Իսկ բարերարութիւնը ու ընդհանրական ողորմածութիւնը մի մոռնաք, վասն զի Աստուած այնպիսի պատարագներու կը հաւնի:
17 Ձեր առաջնորդներուն միսկ ըրէք ու անոնց հնազանդ կեցէք, վասն զի անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան. որպէս զի ինդութիւնով ընեն այն գործը, և ոչ թէ հառաչելով, վասն

18 զի այն ձեզի օգտակար չէ: Մեղի համար աղօթք ըրէք, վասն զի մենք համոզուած ենք թէ ազէկ խղճմտանք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք
19 ազէկ վարմունք ունենալ: Եւ մանաւանդ կ'աղաչեմ որ զայս ընէք, որպէս զի աւելի շուտով ձեզի դառնամ:
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելներէն յարուցց մեր Տէր Յիսուսը, որ յաւիտենական ուխ-
21 տին արիւնովը ոչխարներուն մեծ Հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջ իր առջև հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից, Ամէն:
22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, այս յորդորական խօսքիս համբերել, վասն զի համառօտապէս գրեցի
23 ձեզի: Գիտցէք որ մեր եղբայրը Տիմոթէոս ազատուած է, որու հետ, եթէ շուտով գայ, պիտի տես-
24 նեմ ձեզ: Բարև բրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն. Ձեզի բարև կ'ընեն անոնք որ Իտալիայէ են: Շնորհքը ձեր ամենուն հետ ըլլայ, Ամէն:

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, տասներկու ցեղերուդ, որ ամէն կողմ ցրուած էք, ողջոյն։

2 Եղբայրներ, բոլորովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբ կերպ կերպ փորձանքներու մէջ

3 կ'իյնաք, գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառու-

4 թիւնը համբերութիւն կը գործէ։ Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ, որպէս զի կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակասութիւն չունենաք։

5 Ապա եթէ ձեզմէ մէկը իմաստութեան պակաս ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ, որ ամէնուն առատապէս կու տայ ու չնախատիր և անոր պիտի տրուի։ Միայն թէ հաւատքով թող խնդրէ ու չերկմտի. վասն զի ան որ երկմիտ է, ծովուն հողմոց

7 կոծեալ ու տատանեալ ալիքներուն նման է. Ա՛յն մարդը թող չկարծէ որ Տէրոջմէ բան մը պիտի առ-

8 նէ. երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ։

9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ թող

10 պարծենայ, և ան որ հարուստ է, իր խոնարհութեանը վրայ, վասն զի անիկա խոտի ծաղկին պէս

11 պիտի անցնի. Քանզի արեւը աստիկ տաքութիւնով մը կը ծագի ու կը ցամքեցնէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թափի, ու անոր երեւութին գեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի. նոյնպէս ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի։

12 Երանելի է այն մարդը որ փորձութեան կը համբերէ. վասն զի եթէ փորձուելով ընտիր գտնուի, կենաց պսակը պիտի առնէ, զոր Տէրը ղինք սիրողներուն խոստացաւ։ Զգուշացի՛ր որ մէկը, որ փորձութեան մէջ է, ըսէ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ, վասն զի Աստուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինք մէկը

14 կը փորձէ։ Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցան-

15 կութիւններէն հրապուրուած ու խաբուած, Անկէետև ցանկութիւնը յղանալով՝ մեղք կը ծնանի, և մեղքը որ կատարուի՝ մահ կը ծնանի։ Մի խաբուիք,

17 իմ սիրելի եղբայրներս. Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգեւ վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն կամ գաւնաս-

18 ղութեան ծուխ մը չկայ։ Իր ուղելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որպէս զի մենք իր արարածոցներուն երախայրի մը ըլլանք։ Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, ամէն մարդ թող շուտ ըլլայ լսելու, ու

20 ծանր՝ խօսելու, և ծանր՝ բարկանալու։ Վասն զի մարդուն բարկութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր։

21 Ուստի ամէն աղտեղութիւն ու չարութեան աճումը թափելով, հեզութեամբ ընդունիր

ցեք ձեր մէջ սերմանուած խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել։

22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և ոչ թէ միայն
23 լսողներ՝ ինքզինքնիդ խաբելով։ Վասն զի եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կատարող չըլլայ, անիկա նմանի է մարդու մը՝ որ հոյակին մէջ աչքերը
24 անկած իր ընական երեսը կը դիտէ. վասն զի դիտելով տեսաւ ինքզինք ու անցաւ գնաց, և շուտ մը
25 մոռցաւ թէ ի՛նչպիսի մէկն էր։ Բայց ան որ ազատութեան կատարեալ օրէնքին աչք անկելով կը նայի, և անոր մէջ կը կենայ, անիկա խօսք լսող մոռցող չըլլալով, հապա գործը կատարող, երանելի
26 պիտի ըլլայ իր կատարելուն մէջ։ Եթէ *մէկը ինքզինքը կրօնասէր կը սեպէ ու իր լեզուին սանձ չդնելո, հապա իր սիրտը կը խաբէ, այնպիսիին կրօնասիրութիւնը փուճ է։
27 Անաւածոյ ու Հօրը քով մաքուր ա անարատ կրօնասիրութիւնը այս է. Որբերուն ու սրբեւսրիներուն տես երթալ իրենց նեղութեան ատենը, ու անձը անարատ պահել աշխարհէն։

ԳԼ. Բ

1 Իմ եղբայրներս, չըլլայ որ աչառութեամբ բռնէք Հաւատքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, փառաց Տէ-
2 րոջ։ Քանզի եթէ ձեր ժողովքին մէջ մարդ մը մտնելու ըլլայ, որ ոսկեայ մատանի և փառաւոր հանդերձներ, հոն աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ
3 աղտոտ հանդերձներով, եւ նայիք անոր վրայ որ փառաւոր հանդերձներ ունի, ու ըսէք թէ Դուն հոս նստէ պատուով, և այն աղքատին ըսէք թէ Դուն հոդ ոտքի վրայ կայնէ, կամ եկուր նստէ պատուանդա-
4 նիս քով, Ձեր մէջ խտրութիւններ ընող ու չար
5 խորհուրդներու դատաւոր չէ՞ք ըլլար։ Մտիկ ըրէք, սիրելի եղբայրներս, չէ՞ որ Աստուած աշխարհի աղքատները ընտրեց, որոնք հաւատքով հարուստ են, ու ժառանգաւորը արքայութեանը որ ինք սիրող-
6 ներուն խոստացաւ։ Բայց դուք աղքատները անարգեցիք. հարուստները չեն որ ձեզ կը հարստահա-
7 րեն, ու ձեզ դատաստանարաններն կը քաշեն։ Անոնք չեն որ կը հայհոյեն այն լաւի անունը որ ձեր
8 վրայ կանչուած է։ Արդ եթէ դուք արքունական օրէնքը կը կատարէք գիրքին ըստ՝ Քո ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս, աղէկ կ'ընէք.
9 Բայց եթէ աչառութիւն կ'ընէք, մեղք կը գործէք, և օրէնքէն կը յանդիմանուիք որ՝ օրինազանցներու պէս
10 Քանզի ով որ լոյսը օրէնքը պահէ, ու մէկ լանի մէջ յանցաւոր ըլլայ, անիկա ամէնուն պատասխան կ'ըլ-
11 լայ։ Վասն զի ան որ ըսաւ թէ Շնութիւն մի ընէր, ըսաւ ալ թէ Մի սպաններ. ուստի եթէ շնութիւն չընես բայց սպանութիւն ընես, օրինազանց կ'ըլլաս։
12 Այնպէս խօսեցէք և այնպէս ըրէք՝ որպէս թէ ազա-
13 տութեան օրէնքովը պիտի դատուիք։ Վասն զի դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողորմութիւն չընար. և ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց։
14 Ինչ օգուտ է, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի, ու գործ չունենայ. միթէ հաւատքը
15 կրնա՞յ փրկել զանիկա։ Եթէ եղբայր մը կամ քոյր

*Իմա՛ր, ձեղմէ մէկը

16 մը մարկ ըլլայ, կամ օրուան կերակուրին կարօտ, Ու
ձեղմէ մէկը անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղութեամբ,
տաքցէք ու կշտացէք. և մարմինին պէտք եղած բա-
17 ները անոնց չտաք, ի՞նչ օգուտ է։ Այսպէս ալ հա-
ւատքը եթէ էրէն հետ գործ չունենայ, ըստ ինքեան
18 մեռած է։ Նաև կրնայ մէկը ըսել Թէ Դուն հաւատք
ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. դուն քու հաւատքդ
ցուցուր ինծի առանց գործերու, ու ես քեզի ցուցնեմ
19 իմ հաւատքս իմ գործերուս։ Դուն կը հաւատաս որ
Աստուած մէկ է. աղէկ կ'ընես. դեւերն ալ կը հա-
20 ւատան և կը սարսափին։ Բայց կ'ուզե՞ս գիտնալ
դուն, ով անուսեալ մարդ, որ հաւատքը առանց գոր-
21 ծերու մեռած է։ Աբրահամ մեր հայրը գործերով
չարդարացա՞ւ, երբ իր որդին Իսահակը սեղանին
22 վրայ հանեց պատ ընելո՞ւ կը տեսնե՞ս որ հաւատքը ա-
նոր գործերուն հետ միասին գործեց, ու այն գոր-
23 ծերով հաւատքը կատարեալ եղաւ։ Եւ գիրքին
խօսքը կատարուեցաւ, որ կ'ըսէ, Աբրահամ Աստու-
ծոյ հաւատաց, ու այն իրեն արդարութիւն սեպ-
24 ուեցաւ. և ինք Աստուծոյ բարեկամ կոչուեցաւ։ Կը
տեսնէ՞ք որ մարդ գործերով կ'արդարանայ, ու ոչ
25 թէ միայն հաւատքով։ Նոյնպէս ալ Րահաբ պոռ-
նիկը չէ՞ որ գործերով արդարացաւ, երբ լրտեսները
ներս առաւ, և ուրիշ ճամբայով արձակեց դրկեց։
26 Քանի որ ինչպէս մարմինն առանց հոգիի մեռած է,
նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործերու մեռած է։

Գլ. Գ

1 Եղբայրներս, շատ վարդապետներ մի ըլլաք, գի-
տնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի ընդունինք։

2 Վասն զի ամէնս ալ շատ յանցանքներ կ'ընենք. եթէ
մէկը խօսքով յանցանք չընէ՝ անիկա կատարեալ
մարդ է, որ կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձել։
3 Տես որ ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք, որպէս զի
անոնք մեզի հնազանդին, ու անոնց բոլոր մարմինը
4 կը կառավարենք. Ահա նաւերն ալ ո՛րչափ մեծ
բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը քշուին, բայց
ամենափոքր ղեկով մը կը կառավարուին՝ ղեկավա-
5 րին կամքը ո՛ր կողմը որ ուզէ։ Այսպէս ալ լեզուն
պզտիկ անդամ մըն է, ու մեծ բաներ կը խօսի։ Ահա
քիչ մը կրակը ո՛րչափ բան բոցել կու տայ։ Լեզուն
ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան տիեզերք մը. լե-
զուն մեր անդամներուն մէջ այնպէս դրուած է, որ
բոլոր մարմինը կ'սպիսկանէ, և բնութեան շրջանը կը
7 բռնկցնէ, ու ինք գեհենէն կը բռնկի։ Բոլոր գա-
զաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու
ծովու ձկներ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և
8 նուաճուած է մարդկային բնութենէն։ Բայց լեզուն
մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անիկա անզսպ
9 չար է — մեռսաբեր թոյնով լեցուն։ Անով կ'օրհ-
նենք զԱստուած ու Հայրը, և անով կ'անիծենք
մարդիկ՝ որոնք Աստուծոյ նմանութեան ստեղծ-
10 ուած են։ Մէեւնոյն բերնէն կ'ելլէ օրհնութիւն ու
անէծք. եղբայրներս, պէտք չէ որ այս այսպէս ըլլայ։
11 Միթէ աղբիւր մը մէեւնոյն բերնէն անոյշ ու լեղի
12 կը բղխէ՞։ Միթէ կարելի՞ է, եղբայրներս, որ թզե-
նին ձիթապտուղ բերէ, կամ որթը թզուղ. նմանա-
պէս ւրեւէլ չէ որ աղբիւրէ մը աղի ու անոյշ ջուր
13 ելլէ։ Ձեր մէջ իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ. թող
անիկա բարի վարմունքովը ցուցնէ իր գործերը իմաս-

14 սուէթեան հեզսէթլիւնով։ Ապա եթէ դուն նա-
խանձ և հակառակութիւն ունենաք սիրտերնուդ
մէջ, մի պարծենաք ու ճշմարտութիւնը սուտ հա-
15 նէք։ Այս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ, հապա
16 երկրաւոր, շնչաւոր և դիւական է։ Քանզի ուր նա-
խանձ ու կռիւ կայ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն
17 չար բաներըն։ Հապա վերէն իմաստութիւնը նախ
սուրբ է, ետքը խաղաղասէր, հեզ, հլու, ողորմա-
թիւնով ու բարի պտուղներով լեցուն, անկողմնա-
18 կեր ու անկեղծ։ Եւ արդարութեան պտուղը խա-
ղաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղա-
ղութիւն կ'ընեն։

ԳԼ. Դ

1 Ուրկէ՞ են պատերազմները, և ուրկէ՞ կռիւները ձեր
մէջ. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն՝ որոնք ձեր ան-
2 դամներուն մէջ կը պատերազմին։ Կը ցանկաք ու
չունիք, կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և չէք կրնար
ձեր ուզածին հասնիլ. կը պատերազմիք ու կը կռո-
3 ւիք, բայց չունիք, վասն զի չէք խնդրեր. կը խընդ-
րէք ու չէք առներ, վասն զի չարաչար կը խնդրէք
4 որպէս զի ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք։ Շնա-
ցողներ, չէ՞ք գիտեր որ այս աշխարհին սէրը Աստու-
ծոյ դէմ թշնամութիւն է. ուստի ով որ կ'ուզէ աշ-
խարհի բարեկամ ըլլալ, ինքզինք Աստուծոյ թշնա-
5 մի կ'ընէ։ Կամ թէ կը կարծէք որ գիրքը պարապ
տեղ *կ'ըսէ թէ նախանձի կը փափաքի մեր մէջ

*Կամ, կը խօսի. նախանձի՞ կը փափաքի մեր մէջ բնա-
կող Հոգին

6 բնակող Հոգին՝. Սակայն աւելի շնորհք կու տայ.
անոր համար կ'ըսէ, Ամբարտաւաններուն
հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհներուն շնորհք
7 կու տայ։ Ուստի հնազանդեցէք Աստուծոյ. Սատա-
նայի հակառակ կեցէք, և անիկա ձեզմէ պիտի
8 փախչի։ Աստուծոյ մօտեցէք, ու անիկա ձեզի պիտի
մօտենայ. սրբեցէք ձեռքերնիդ, մեղաւորներ, և մաք-
9 րեցէք սիրտերնիդ, երկմիտներ։ Տառապանք քաշե-
ցէք, սուգ ըրէք ու լացէք. ձեր ծիծաղը սուգի դառ-
10 նայ, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան։ Տէրոջը
առջև խոնարհեցէք, ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ։
11 Մէկզմէկ մի բամբասէք, եղբայրներ. ան որ իր եղ-
բայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը դատէ, օ-
րէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը դատէ. ապա եթէ
օրէնքը դատես, ալ դուն օրէնքը կատարող չես, հա-
12 պա դատաւոր։ Մէ՛ն մէկ Օրէնսդիր [ու Դատաւոր]
կայ, որ կարող է փրկելու և կորնցնելու. դուն ո՞վ
ես որ ուրիշը կը դատես։
13 Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ'ըսէք, Այսօր կամ
վաղը երթանք այս անուն քաղաքը ու հոն տարի մը
14 կենանք, և առուտուր ընենք ու վաստկինք. (Դուք
15 որ վաղը չէք գիտեր. Քանզի ի՞նչ է ձեր կեանքը. ի-
րաւի շոգի մըն է, որ քիչ մը ատեն կ'երեւնայ ու
ետքը կ'ոչնչանայ.) անոր տեղ ըսելու էիք. Եթէ Տէրը
կամենայ ու ապրինք, այս կամ այն բանը ընենք։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնով կը պար-
ծենաք. բոլոր այսպիսի պարծանքները չարութիւն
17 են։ Ուստի ով որ բարին ընելը գիտնայ ու չընէ, այն
մեղք է անոր։

Գլ. Ե

1 Ա՛ղէ հիմա, հարուստներ, լացէ՛ք ու ողբացէ՛ք այն թշուառութիւններուն համար՝ որոնք ձեր վրայ պի-
2 տի գան։ Ձեր հարստութիւնը ապականած է, ու ձեր
3 հանդերձները՝ ցեցի կերակուր եղած։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժանգոտած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ կրակի
4 պէս. վերջին օրերուն համար դանձ դիզեցի՛ք։ Ահա ձեր արտերը հնձող բանուորներուն վարձքը զոր ետ պահեցիք՝ կ՚աղաղակէ, ու հնձողներուն բողոքը զո-
5 րութեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ։ Երկրի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապրեցա՛ք, սիրտերնիդ անուշի՛ք՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան
6 համար։ Դատապարտեցի՛ք ու սպաննեցի՛ք արդարը որ ձեզի հակառակ չկենայ։
7 Ուստի համբերող եղէ՛ք, եղբայրներ, մինչև Տէրոջը գալուստը. ահա երկրագործը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ անոր համար համբերելով, մինչև
8 առաջինն ու վերջինն անձրեւը առնէ։ Դուք ալ համբերութիւն ըրէ՛ք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէ՛ք՝
9 վասն զի Տէրոջը գալուստը մօտ է։ Իրարու դէմ մի հառաչէ՛ք, եղբայրներ, որպէս զի չդատապարտուի՛ք՝
10 ահա Դատաւորը դրան քով կայներ է։ Եղբայրներ, չարչարանքներու և համբերութեան օրինակ առէ՛ք մարգարէները, որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան։
11 Ահա համբերողներուն երանի կու տանք։ Յոբի համբերութիւնը լսեցի՛ք դուք, և Տէրոջը անոր վախճանը տեսա՛ք, որ Տէրը բազմագութ ու ողորմած է։

12 Աւդ ամէն բանէ առաջ, եղբայրներս, երդում չընէ՛ք, ոչ երկինքի վրայ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ ուրիշ երդում մը. հապա ձեր այոն այո ըլլայ, և ոչը՝ ոչ, որ չըլլայ թէ դատապարտութեան տակ իյնա՛ք։
13 Եթէ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է, աղօթք թող
14 ընէ. եթէ մէկը ուրախ է, սաղմոս թող երգէ։ Եթէ ձեզմէ մէկը հիւանդ է, եկեղեցիին երէցները թող կանչէ, ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն, ու Տէրոջը
15 անունովը իւղով օծեն զանիկա. Եւ հաւատքով ըրած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, ու Տէրը զանիկա ոտք պիտի հանէ. և եթէ մեղք ալ գործեր է,
16 պիտի նկատի անոր։ Ձեր յանցանքները իրարու խոստովանեցէ՛ք, ու աղօթք ըրէ՛ք իրարու համար, որպէսզի լաւ չիւղուի՛ք. արդարին ջերմեռանդ աղօթքը շատ
17 ազդուութիւն ունի։ Նկնաս մեզի պէս կիրքերու ենթակայ մարդ մըն էր, ու աղօթք ըրաւ որ անձրեւ չգայ, և երեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրեւ չե-
18 կաւ։ Ետ նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկինք անձրեւ տուաւ և երկիր իր պտուղը բուսցուց։
19 Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ մէկը ճշմարտութենէն
20 մոլորի, ու մէկը զանիկա դարձի բերէ, գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորութեան ճամբայէն կը դարձնէ, հոգի մը մահուանէ կ՚ազատէ, ու մեղքերու բազմութիւնը կը ծածկէ։

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ Ա.Ռ.Ա.Ք.Ե.Լ.Ո.Յ.Ն

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օտարական-
ներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի, Գաղատիոյի, Կա-
պադովկիոյի, Ասիոյի ու Բիւթինիոյի մէջ, ընտ-
2 րուած Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեան համե-
մատ՝ Հոգիին սրբացնելով, հնազանդութեան և Յի-
սուս Քրիստոսի արիւնին սրսկուելուն համար. շնորհք
և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ։
3 Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի Հայրը, որ իր առատ ողորմութեան համեմատ
մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի համար՝ Յիսուս
4 Քրիստոսի մեռելներէն յարութեան առնելովը, Ան-
եղծ ու անպարտ և անթառամ ժառանգութեան
5 համար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզի, Որ Աստուծոյ
զօրութիւնովը պահպանուած էք հաւատքով այն
փրկութեան համար՝ որ պատրաստուած է վերջին
6 ժամանակը յայտնուելու. Որով կ'ուրախանաք, թէև
հիմա, ինչպես հարկը կը պահանջէ, քիչ մը ատեն

7 տրտմած էք զանազան փորձութիւններով. Որպէս
զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը (որ կորստական
ոսկիէն աւելի պատուական է, թէև անիկա կրակով
կը փորձուի,) գտնուի գովութիւնով ու պատուով
և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեանը ատենը.
8 Զոր դուք չտեսած՝ կը սիրէք, զոր հիմա չէք տես-
ներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատմելի
9 ու փառաւորեալ խնդութիւնով. Ձեր հաւատքին
վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկու-
10 թիւնը, Որ այն փրկութեանը համար փնտռեցին
ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք մարգարէացան
11 ձեզի ըլլալու շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ
ե՛րբ կամ ի՛նչպիսի ատեն կ'յայտնէր իրենց մէջ ե-
ղած Քրիստոսի Հոգին, որ առաջ կը վկայէր Քրիս-
տոսի չարչարութիւնը, ու անկէ ետև փառաւորութիւնը,
12 Որոնց յայտնուեցաւ, որոնք ոչ թէ իրենց՝ հապա
մեզի մատակարարելին այն բաները, որոնք հիմա ձե-
զի պատմուեցան անոնց ձեռքով՝ որ աւետարանը
քարոզեցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ երկինքէն ղրր-
կուեցաւ. որ այն բաներուն՝ հրեշտակները կը ցան-
կան ակնկատոյց նայիլ։
13 Ուստի ձեր մտքերուն մէջքը զօտեւորած՝ սթ-
թուն կեցած, կատարելապէս յուսացէք այն ձեր
վրայ հասնելու շնորհքին, Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
14 նութեանը ատենը, Հնազանդ զաւակներու պէս, ոչ թէ
ձեր տգիտութեան առնին առաջուն ցանկութիւնե-
15 ներովը վարուելով, Հապա ձեզ կանչող Սուրբին
պէս դուք ալ սուրբ եղէք ձեր բոլոր վարմունքներուն
16 մէջ. Վասն զի գրուած է թէ Սուրբ եղէք, քանզի
17 ես սուրբ եմ։ Ես եթէ Հայր կը կոչէք զանիկա՝ որ

առանց ակնածութեան կը դատէ ամէն մէկուն գործին համեմատ, ուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը վախով անցուցէք. Գիտնալով որ դուք ոչ
18 թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր հայրերէն սնանդուտ ունայն ճամբանեւ
19 րէն, Հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝ որ
20 պէս թէ ամրիծ ու անարատ գառի մը. Որ առաջուընէ ճանչցուած էր աշխարհի սկիզբէն առաջ, ու
21 վերջին ատեններս յայտնուեցաւ ձեզի համար, Որուն միջոցով Աստուծոյ հաւատացիք, որ զանիկա մեռելներէն յարուցց, և անոր փառաւորութիւն տուաւ. որպէս թէ ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ
22 ըլլայ. Ձեր անձերը մաքրելով Հոգիին միջոցաւ ճըշմարտութեանը հնազանդելով, եղբայրսիրութեան մէջ անկեղծ ըլլալով, առաքի զիրար մեծ
23 սիրեցէք, Նորէն ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականացու սերմէն, հապա անապականացուէն Աստուծոյ
24 կենդանի ու յաւիտենական խօսքովը: Վասն զի ամէն մարմին խոտի պէս է, և մարդուն բոլոր փառաւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ ու
25 անոր ծաղիկը կը թափի փի. Բայց Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ, այսինքն է այն խօսքը որ աւետարանուել ձեզի քարոզուեցաւ:

ԳԼ. Բ

1 Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու ամէն խարեութիւնը ու կեղծաւորութիւնները, և նա-
2 խանձը ու ամէն չարախօսութիւնը, Նորածին մանուկներու պէս մանաւանդ անխարդախ կաթին

փափաքեցէք, որպէս զի անով մեծնաք [մինչև փըր-
3 կութիւնը], եթէ Տէրոջը քաղցր ըլլալուն համը ա-
4 ռիք. Որուն մօտենալով, այն կենդանի վէմին, որ թէպէտ մարդոցմէ անարգուած է, բայց Աստուծմէ
5 ընտրուած ու պատուական է, Դուք ալ կենդանի քարերու պէս շինուիք հոգեւոր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն մը, Ցիսուս Քրիստոսի ձեռքով Աս-
6 տուծոյ հաճելի հոգեւոր պատարագներ մատուցա-
8 նելու. Որովհետեւ գիրքին մէջ ալ կայ թէ Ահա Սիոնի մէջ ընտիր, պատուական անկիւնի վէմ մը կը դնեմ. և ով որ անոր հաւատայ՝ բնաւ պիտի չամչնայ:
7 Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ պատուական է ան, բայց անհաւատներուն՝ այն քարը զոր շինողները
8 անարգեցին՝ անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ. Եւ գլորման վէմ ու գայթակղութեան քար անոնց՝ որ
9 չհաւատալով խօսքէն կը գայթակղին, որու ատհ-
մանուած ալ էին: Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ ազգ, սեպհական ժողովուրդ մը, որպէս զի քարոզէք անոր ա-
ռաքինութիւնները, որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց. Որ առեն մը ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. որ ատենց ողորմութեան չէիք, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք:

Սիրելիներ, կ'աղաչեմ, պանդուխտներու և օտարականներու պէս մէկդի կացէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք հոգիի դէմ կը պատերազմին,
2 Ձեր վարմունքը հեթանոսներուն մէջ բարի պահելով, որպէս զի ինչ բանով որ ձեզ չարագործներու պէս կը լսամեսնեն, ձեր բարի գործերը տեսնելով՝ փառաւորեն զԱստուած այցելութեան օրը: Ուստի

հնազանդ եղէք ամէն մարդկային ստեղծուածքուածքին Տէրոջը համար, թէ՛ թագաւորին՝ վերնագոյն
14 մեկուն պէս, թէ՛ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն ղրկուածներու պէս, չարագործները պատժելու և
15 բարեգործները գովելու համար։ Վասն զի Աստուծոյ կամքը այսպէս է, որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մարդոց տգիտութիւնը պապանձեցնէք.
16 Ազատներու պէս ըլլալով, և ոչ թէ չէք ազատութիւնը չարութեան ծածկոցի մը պէս գործածելով, հապա Աստուծոյ
17 ծառաներուն պէս։ Ամէնը պատուեցէք. եղբայրութիւնը սիրեցէք. Աստուածմէ վախցէք. Թագաւորը պատուեցէք։
18 Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ ըլլան էրէնց տէրերուն, ոչ թէ միայն բարերարներուն
19 ու հեղերուն, հապա ժանտասրտներուն ալ։ Քանի որ այս շնորհք մըն է, եթէ մեկը Աստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ տեղ կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ։
20 Վասն զի ինչ գովութիւն կ՚ըլլայ եթէ մեղք գործելով ծեծուիք ու համբերէք, հապա եթէ բարիք գործելով չարչրուիք ու համբերէք,
21 ասիկա Աստուծոյ քով շնորհք մըն է։ Քանի որ դուք այս բանին համար կանչուեցաք. վասն զի Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչրուեցաւ, ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որպէս զի իր շաւիղներուն հետեւիք։
22 Որ մեղք մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ նենգութիւն
23 մը չգտնուեցաւ. Որ կը նախատուէր, և փոխարէնը չէր նախատեր. կը չարչրուէր, ու սպառնալիք չէր ընէր. հապա ինքզինք արդարութեամբ դատողին կը
24 յանձնէր. Որ մեր մեղքերը իր մարմնովը խաչափայտին վրայ վերցուց, որպէս զի Ինք մեղքերէն ազատ

տինք, ու արդարութեան համար ապրինք. որուն
25 վէրքերովը դուք բժշկուեցաք։ Վասն զի մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք, բայց հիմա ձեր հոգիներուն Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք։

ԳԼ. Գ

1 Նմանապէս կիները հնազանդ ըլլան իրենց սէրերուն, որպէս զի եթէ ոմանք խօսքին հնազանդ չըլլան ալ, առանց խօսքի շահուին կիներուն վար-
2 մունքովը, Տեսնելով ձեր երկիւղած պարկեշտ վարքը։
3 Որոնց զարդարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւսուածքներով և ոսկիներու շարքերով կամ՝ հէգ հան-
4 դերձներ հագնելով. Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու հանգարտ հոգիին չքմեղ
5 բաղձալ ըլլայ, որ Աստուծոյ առջև խիստ պատուական է։ Վասն զի ատենօք սուրբ կիները, որոնք իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած էին, անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝ իրենց սէրերուն հնազանդ ըլլալով.
6 Ինչպես Սառա հնազանդ էր Աբրահամի, և զանիկա տէր կը կոչէր. որ դուք բարեգործ ըլլալով ու երկիւղ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները կ՚ըլլաք։
7 Նմանապէս սէրերը խոհեմութիւնով անոնց հետ բնակին, տկար անօթի պէս պատիւ տալով կիներուն, իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներու, որպէս զի ձեր աղօթքներուն արգելք չըլլայ։
8 Վերջապէս ամէնդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք, կարեկից, եղբայրասէր, ողորմած ու *քաղցրաբարոյ,

*Յոյն, խոնարհ

9 Զըլլայ որ չարութեան փոխարէն չարութիւն հատու-
ցանէք, կամ նախատինքի փոխարէն նախատինք. այլ
ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտնալով որ այս բանին
համար կանչուեցայք, որպէս զի օրհնութիւն ժառան-
10 գէք։ Վասն զի ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի
օրեր տեսնել, իր լեզուն թող դադրեցնէ չարութե-
11 նէ, ու իր շրթունքները՝ նենգութիւն խօսելէ. Ձա-
րութենէ ետ քաշուի ու բարութիւն ընէ, խաղաղու-
12 թիւն փնտռէ և անոր ետեւէն երթայ։ Վասն զի Տե-
րոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր ականջ-
ները՝ անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը երեսը չարա-
13 գործներուն վրայ է։ Եւ ո՞վ ձեզի չարիք մը պիտի
14 հասցնէ՝ եթէ դուք բարիին հետեւող ըլլաք։ Բայց
եթէ արդարութեան համար չարչարուիք ալ՝ երա-
նելի էք. և անոնց ոչէն մի վախնաք ու մի շփոթիք
15 Հապա Տէր Աստուածը սիրտերնուդ մէջ սուրբ պահե-
ցէք. և միշտ պատրաստ եղէք հեղութեամբ ու եր-
կիւղածութեամբ պատասխան տալու ամէնուն որ
ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը հարցնէն
16 Եւ բարի խղճմտանք ունենալով, որպէս զի ի՛նչ բա-
նով որ ձեզ կը բամբասեն իբրև չարագործներ, ա-
մօթով մնան անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի
17 վարմունքը կը պախարակեն։ Վասն զի աւելի աղէկ է
բարեգործութիւն ընելով չարչարուիլ, եթէ Աս-
տուածոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ չարագործու-
18 թիւն ընելով։ Վասն զի Քրիստոս ալ մեղքի համար
մէկ անգամ չարչարուեցաւ, Արդարը անարդարնե-
րուն վրայ, որպէս զի մեզ Աստուծոյ մօտեցնէ. մր
թէպէտ մեռաւ մարմինով, բայց կենդանի եղաւ
19 հոգիով. Որով բանտի մէջ եղած հոգիներուն ալ

20 գնաց ու քարոզեց. Որոնք առեն մը ապստամբ էին,
երբ Աստուծոյ երկայնամտութիւնը կը համբերէր ան-
Նոյի օրերը՝ երբ տապանը կը շինուէր, որուն մէջ
քիչ անձեր, այսինքն ութ հոգի, ջուրէն ապրեցան.
21 Որ մեզ ալ այն օրինակին պէս մկրտութիւնը հիմա
կ'ապրեցնէ (ոչ թէ մարմինին աղտը մէկդի ձգելը,
հապա բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Աս-
22 ուած,) Յիսուս Քրիստոսի յարութիւնովը. Որ երկինք
գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, հրեշտակներուն
ու իշխանութիւններուն և զօրութիւններուն իրեն
հնազանդելովը։

ԳԼ. Դ

1 Ուստի որովհետեւ Քրիստոս մեզի համար չարչարուե-
ցաւ մարմինով, դուք ալ նոյն մտքով զինուորեցէք.
վասն զի ան որ մարմինով չարչարուեցաւ, մեղքէն
2 դադարած է. Որպէս զի ա՛լ ոչ թէ մարդոց ցանկու-
թիւններուն պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս
3 ապրինք մարմինի մէջ մնացած տունն։ Վասն զի հե-
րիք է մեզի կեանքի անցեալ ժամանակը, որուն մէջ
հեթանոսներուն կամքը կատարեցինք, ու գիճու-
թիւններով, ցանկութիւններով, գինեմոլութիւն-
ներով, անառակութիւններով, արբեցութիւններով
ու անօրէն կռապաշտութիւններով վարուեցանք։
4 Ու այս բանին կը զարմանան՝ որ դուք նոյն չափա-
զանց անառակութեան մէջ անոնց հետ չէք վազեր,
5 ու հայհոյութիւն կընեն. Որոնք պատասխան պիտի
տան անոր՝ որ պատրաստ է դատել կենդանիները ու
6 մեռելները։ Քանզի ասոր համար մեռելներուն ալ

աւետարանը քարոզուեցաւ, որպէս զի դատուին մարդոց կողմանէ մարմինով, ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգիով։

7 Սակայն ամէն բանի վախճանը մօտեցեր է. ուստի
8 զգաստ եղէք ու աղօթքի մէջ արթուն կեցէք։ Եւ
ամէն բանէ առաջ իրարու հետ պատնց սէր ունե-
ցէք. վասն զի սէրը մեղքերու բազմութիւնը կը
9 ծածկէ։ Իրարու հիւրասիրութիւն ցուցուցէք առանց
10 տրտունջ ընելու։ Ամէն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ
առաւ, զանիկա իրարու մատակարարեցէք Աստու-
ծոյ զանազան շնորհաց բարի տնտեսներուն պէս։
11 Եթէ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատգամներուն պէս
խօսի. եթէ մէկը մատակարարութիւն ընէ, որ-
պէս թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրութենէն ընէ ըն-
պէս զի ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորուի
Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով. որու փառք և զօրու-
թիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

12 Սիրելիներ, օտար բան մի տեսէք այն նեղութիւն
բորբոքը, որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլլայ, որպէս
13 թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է. Հապա ուրախ
եղէք՝ քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հաղորդ
եղած էք. որպէս զի անոր փառքին յայտնուելու ա-
14 տենն ալ ցնծութեամբ ուրախանաք։ Եթէ Քրիստոսի
անուանը համար նախատուիք, երանելի էք. վասն զի
փառաց [և զօրութեան] և Աստուծոյ Հոգին ձեր
վրայ հանգչած է. *արդարեւ անոնց կողմանէ կը
հայհոյուի անիկա, բայց ձեր կողմանէ կը փառա-
15 ւորուի՝ Զրկայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրեւ

*Ոմանք չունին

մարդասպան, կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբ-
16 րև ուրիշին բանին խառնուող. Բայց եթէ իբրև
Քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, հապա այս մասին
17 Աստուծոյ փառք տայ։ Քանզի ժամանակ է որ
դատաստանը Աստուծոյ տունէն սկսի. և եթէ առաջ
մեզմէ կը սկսի, հապա անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ՝
18 որոնք Աստուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր։ Եւ
եթէ արդարը դժուարաւ կը փրկուի, հապա ամբա-
19 րիշտը ու մեղաւորը ո՞ւր պիտի գտնուին։ Ուստի ա-
նոնք որ Աստուծոյ կամքին համեմատ կը չարչարու-
նին, բարիք գործելով իրենց հոգիները հաւատարիմ Ստեղծողին։

Գլ. Ե

1 Ձեր մէջ եղող երէցներուն կ'աղաչեմ, ես ալ ա-
նոնց պէս երէց ըլլալով, ու Քրիստոսի չարչարանք-
ներուն վկայ, և յայտնուելու հանդիսաձեռ փառ-
2 քին մասնակից. Աստուծոյ հօտը որ ձեր մէջ է՝ արա-
ծեցէք, վերակացու ըլլալով ոչ թէ ակամայ՝ հապա
կամաւ, ոչ թէ անարդ շահախնդրութեամբ՝ հա-
3 պա յօժարութեամբ, Ոչ թէ վիճակներուն վրայ տի-
4 րելով՝ հապա հօտին օրինակ ըլլալով. Եւ Հովուա-
պետին երեւցած ատենը փառաց անթառամ պսակը
5 պիտի ընդունիք։

Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, հնազանդ ե-
ղէք ծերերուն. և ամէնդ իրարու հնազանդ ըլլալով՝
խոնարհութիւն հագէք. վասն զի Աստուած ամբար-
տաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհ-
6 ներուն շնորհք կու տայ։ Ուրեմն Աստուծոյ հզօր

ձեռքին տակ խոնարհեցէք, որպէս զի ձեզ ժամանա-
7 կին բարձրացնէ։ Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք, վասն՝ զի անիկա ձեզի համար կը հոգայ։
8 Արթուն կեցէք, հակեցէք, վասն զի ձեր հակա-ռակորդը, Սատանայ, մռնչող առիւծի պէս կը
9 պտըտի, ու կը փնտռէ թէ ո՛վ կլլէ. Որու դէմ կե-ցէք հաստատուած, գիտնալով որ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն չարչարանքներէ կը կրեն։
10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը, որ մեզ իր յաւի-տենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-քով, քիչ մը ատեն նեղութիւն կրելնէդ ետքը, ինք ձեզ կատարեալ ընէ, հաստատէ, զօրացնէ ու հիմնէ։
11 Իրեն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօր ձեռքով, (ինչպէս ես կը կարծեմ,) համառօտ մը ձեզի գրեցի, յորդո-րելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ
13 շնորհքը, որուն մէջ հաստատ կեցեր էք։ Բաբև կ'ընէ ձեզի Բաբելոնի մէջ եղած ընտրեալին որ նէվ հետ
14 ընտրուած է, ու իմ որդիս Մարկոս ալ։ Բաբև տուէք իրարու սիրոյ համբուրով. խաղաղութիւն ձեր ամ-ենուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Շմաւոն Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և ա-ռաքեալ, յէ՛ որ մեզի հետ նոյն պատուական հա-ւատքին հաստաք մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս
2 Քրիստոսի արդարութիւնովը. Շնորհք և խաղաղու-թիւն ձեր վրայ աւելնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսի գիտութիւնովը։
3 Ինչպէս իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և աստուածապաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները մեզի տուաւ անոր գիտութիւնովը՝ որ մեզ փառքով
4 ու առաքինութիւնով հրաւիրեց. Որոնցմով ամենա-մեծ ու պատուական խոստմունքներ տրուած են մե-զի, որպէս զի անոնցմով աստուածային բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութենէ յառաջ
5 եկած ապականութենէն փախչելով։ Եւ այս բանին համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք, ու առաքինութեան
6 վրայ գիտութիւն, Եւ գիտութեան վրայ ժուժկա-

լութիւն, ու ժուժկալութեան վրայ համբերութիւն,
7 և համբերութեան վրայ աստուածապաշտութիւն, Ու
աստուածապաշտութեան վրայ եղբայրսիրութիւն, ու
8 եղբայրսիրութեան վրայ սէր։ Վասն զի քանի որ այս
բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ'աճին, պարապ
ու անպտուղ չեն ըներ Տէր Յիսուս Քրիստոսը
9 ճանչնալուն մէջ։ Բայց որուն քով որ այս բաները
չկան, անիկա կոյր է ու կարճատես, որ մոռցեր է իր
10 առաջնոյն մեղքերէն մաքրուիլը։ Ասոր համար, եղ-
բայրներ, աւելի ջանք ըրէք որ ձեր կոչումը ու ընտ-
րութիւնը հաստատէք, վասն զի այս ընելով՝ երբեք
11 պիտի չկրնաք. Ռանդի այսպէս ձեզի առատօրէն պի-
տի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնել։
12 Ուստի ես միշտ այս բաները մտքերնիդ ձգելու
վրայով զանցառու պիտի չըլլամ, թէև գիտէք և
հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանը վրայ՝
13 Եւ իրաւունք կը սեպեմ, թէ քանի որ այս *մարմի-
նին մէջ եմ, մտքերնիդ ձգելով ձեզ սրճեցնեմ.
14 Ռանդի գիտեմ որ ես շուտով այս իմ մարմինս պի-
տի մերկանամ. ինչպէս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
15 յայտնեց ինծի։ Ուստի պիտի ջանամ որ իմ աշխար-
հէն ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք այս բաները
16 յիշել։ Վասն զի ոչ թէ մենք վարպետութեամբ
շինուած առասպելներու հետևէ երթալով՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի
ցուցուցինք, հապա անոր մեծափառութեանը ակա-
17 նատես ըլլալով։ Վասն զի ինք Հօր Աստուծմէ փառք

*Յոյն. վրանին

ու պատիւ առաւ, այն մեծավայելչութեան փառքէն
այնպիսի ձայն մը գալով, թէ Ասիկա է իմ սիրելի
18 Որդիս, որու հաւներ եմ։ Եւ այս երկինքէն եկած
ձայնը մենք լսեցինք, որու հետ էինք սուրբ լեռանը
19 վրայ։ Եւ մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւե-
լի հաստատուն է. ու ուշէկ կ'ընէք՝ եթէ անոր մտա-
դրութիւն ընէք, որպէս թէ մութ տեղը լոյս տուող
ճրագի մը, մինչև ցորեկը լուսնայ ու արուսեակը սիր-
20 տերնուդ մէջ ծագի։ Բայց առաջ զայս գիտնաք, որ
գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկնու-
21 թիւնը չունի։ Վասն զի մարգարէութիւն մը երբէք
մարդոց կամքին պէս չտրուեցաւ, հապա Աստուծոյ
սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան։

Գլ. Բ

1 Բայց սուտ մարգարէները ալ կ'ըլլային ժողովուր-
դին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ ալ սուտ վարդապետներ
պիտի ըլլան, որոնք գաղտուկ պիտի մտցնեն կորու-
սիչ հերձուածողութիւններ, ու ղերկինք ծախող ու-
նող Տէրը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արա-
2 գահաս կորուստը. Եւ շատերը անոնց *կորստական
ընթացքներուն՝ հետևէն պիտի երթան, որոնց հա-
3 մար ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի. Եւ
ագահութիւնով՝ խորամանկութեամբ հնարուած
խօսքերով ձեզ վաճառաշահութեան պիտի գործա-
ծեն. որոնց դատապարտութիւնը շատոնգմէ պաթթաթ
ըլլալ չուշանար, ու անոնց կորուստը չմրափեր։

*Ոմանք, անառակութիւններուն

4 Վասն դի եթէ Աստուած ոչդք գործող հրեշտակ-
ներուն չխնայեց, հապա խաւարի կապերով տար-
5 տարոսը ձգած՝ դատաստանի պահել տուաւ. Ու ա-
ռաջնոյն աշխարհին ալ չխնայեց. միայն թէ Նո
ւթերորդ անձը, արդարութեան քարոզիչը, պահեց,
երբ ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ բե-
6 րաւ, եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները մոխիր դար-
ձընելով՝ կործանելով դատապարտեց, հոգը ամէն
րըշտութիւն ընելու մարդոց օրինակ ընելով զանոնք.
7 եւ ազատեց արդար Ղովտը, որ անօրէններուն անա-
8 ռակ վարմունքէն ձանձրացեր էր. (Վասն դի այն ար-
դարը անոնց մէջ կենալով՝ աչքովը տեսնելով ու ա-
կանջովը լսելով, օրէ օր էր արդար հոգին կը տան-
9 ջէր անոնց անօրէն վարմունքովը.) Տէրը գիտէ բա-
րեպաշտները փորձութենէ ազատել, և անիրաւները
տանջանքի համար դատաստանի օրուան պահել.
10 Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ
մարմնին ետեւէ կ'երթան, և տէրութիւնը կ'անար-
գեն, ինքնահաճ ու յանդուգն են, չեն վախնար
11 փառաւորներուն դէմ հայհոյել. երբ հրեշտակները,
որ անոնցմէ շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողու-
թիւնով, Տէրոջը առջեւ հայհոյութեամբ դատա-
12 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ: Բայց սոնք
անբան անասուններու պէս, (որ բնականաբար որսի
ու ապականութեան համար եղած են,) չգիտցած
բաներնուն դէմ կը հայհոյեն, և իրենց ապականու-
13 թիւնովը պիտի ապականին, Անիրաւութեան վարձ
քը ընդունելով. որ ցորկուան մէջ եղած զեղում-
թիւնը զուարճութիւն կը սեպեն. արատ ու բիծ են,
իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով երբ ձեզի

14 հետ կերուխումի կը նստին. Շնութեամբ լեցուն աչ-
քեր ունին, որ մեղքէ չեն դադարիր. անհաստատ
հոգիները կը խաբեն. սրտիտութեան սովրած սիր-
15 տեր ունին. անիծեալ զաւակներ են. Շիտակ ճամ-
բան ձգելով մոլորեցան՝ Բէովրեան Բաղաամի ճամ-
բուն հետեւելով, որ անիրաւութեան վարձքը սի-
16 րեց. Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը
առաւ. անխօս էշը մարդկային ձայնով խօսելով՝
17 մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց: Աստիք ջուր
չունեցող աղբիւրներ են, ու փոթորիկէ քշուած մէ-
գեր, որոնց համար թանձր խաւարը պահուած է յա-
18 ւիտեան: Փոնոյի ունայնութեան հպարտ խօսքեր
ընելով՝ գիճութիւններով, մարմնի ցանկութիւննե-
րով կը խայտեն զանոնք որ քիչ մը առաջ փախեր
19 էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ կը պտըտին. Ա-
նոնց ազատութիւն կը խոստանան, և իրենք ապա-
կանութեան ծառաներ են. վասն դի ինչ բանէ որ
20 մէկը յաղթուի, անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ: Վասն զի
եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութիւ-
նովը աշխարհի պղծութիւններէն հրաժարելէ ետև՝
դարձեալ այն բաներէն բռնուած յաղթուին, ա-
21 նոնց վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ: Վասն դի աղէկ
էր անոնց՝ որ չեռ արդարութեան ճամբան ճանչ-
ցած չըլլային, քան թէ ճանչնալով ետ դառնային
այն սուրբ պատուիրանէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ:
22 Սակայն անոնց հանդիպեցաւ այն ճշմարիտ առակին
բանը, թէ Շունը նորէն իր փսխածին կը դառնայ, ու
լուացուած խոզը՝ ցեխի մէջ թաւալգլորուիլ:

ԳԼ. Գ

1 Սիրելիներ, այս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը
գրեմ, որմնցմով ձեր անկեղծ միտքը կ'արթնցնեմ
2 յիշելու, որպէս զի սուրբ մարգարէներէն առաջուընէ
ղրուցուած խօսքերը, և մեր, այսինքն Տէրոջը ու
Փրկչին առաքեալներուն, պատուէրները միտքեր-
3 նիդ բերէք։ Բայց առաջ ղայս գիտնաք, որ վերջին
օրերը ծաղր ընողներ պիտի գան, որոնք իրենց ցան-
4 կութիւններուն համեմատ պիտի քալեն, եւ պիտի
ըսեն, Ո՞ւր է անոր գալուն խոստմունքը, վասն զի
քանի որ հայրերը քնացան, ամեն բան այնպէս կայ
5 կը մնայ արարածներուն սկիզբէն հետէ։ Քանզի ա-
նոնք (որոնց ուզածը այս է,) այն բանը մոռցեր են,
թէ երկինք առաջուընէն եղաւ, ու երկիր ջուրերէն
և ջուրերով հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը·
6 որով հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականուած կոր-
7 աւ եցաւ։ Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն
խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաստանին ու
ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը կրակի համար
8 պահուած։ Եւ այս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ,
սիրելիներ, որ Տէրոջը քով մէկ օրը հազար տար-
ուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս։
9 Տէրը չուշացներ իր խոստմունքը, ինչպէս ոմանք ու-
շացուցած կը սեպեն, հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլ-
լայ. վասն զի չուզեր որ մէ՛կը կորսուի, հապա որ
10 ամենը ապաշխարանքի գան։ Սակայն Տէրոջը օրը
*գողի պէս պիտի գայ, որ ատեն երկինք սաստիկ շա-

*Յոյն, գիշերուան գողի

ռաչիւնով պիտի անցնի, ու տարերքները բռնկած
պիտի լուծուին. երկիր ալ, ու ինչ գործեր որ անոր
11 մէջ կը գտնուին, պիտի այրուին։ Ուստի որովհետև
այս ամեն բաները պիտի լուծուին, ձեզի ինչպիսի
մարդիկ ըլլայ կը վայելէ սուրբ վարմունքով ու բա-
12 րեպաշտութեամբ, ապասելով Ա-
ստուծոյ օրուանը գալուն, որուն մէջ երկինք կրակով
այրուած պիտի լուծուի, ու տարերքները բռնկած
13 պիտի հալին։ Սակայն իր խոստմունքին համեմատ,
նոր երկինք ու նոր երկիր մը կը ապասենք, որոնց
մէջ արդարութիւն կը բնակի։
14 Ուստի, սիրելիներ, ասոնց ապասելով ջանացէք, որ
ան ձեզ ամբիծ ու անարատ գտնէ խաղաղութիւնով·
15 եւ մեր Տէրոջը երկայնմտութիւնը փրկութիւն սե-
պեցէք. ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը Պաղտս ալ իրեն
16 տրուած իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. ինչպէս ամեն
թուղթերուն մէջ ալ այս բաներուն վրայով կը խօ-
սի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց խօսքեր կը
գտնուին, զորոնք տգէտները ու անհաստատները
ծուռ կողմը կը դարձնեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն
17 ալ՝ իրենց անձին կորուստին համար։ Ուրեմն դուք,
սիրելիներ, առաջուընէ գիտնալով զգոյշ եղէք, որ
չըլլայ թէ անօրէններուն խաբեութենէն բռնուած՝
18 ձեր հաստատութենէն իյնաք. Հապա աճեցէք մեր
Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքովը ու գի-
տութիւնովը. անոր փառք հիմա ալ ու մինչև յա-
ւիտենական օրն ալ։ Ամէն։

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Զոր եղեւ Բանին վրայով՝ որ սկիզբէն էր, որուն համար լսեցինք, զոր մեր աչքերովը տեսանք, որուն նայեցանք
2 ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. (Ե՛ւ կեանքը յայտնուեցաւ, ու տեսանք և կը վկայենք ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտենական կեանքը, որ Հօրը քով էր
3 ու մեզի յայտնուեցաւ.) Զայն որ տեսանք ու լսեցինք, ձեզի կը պատմենք, որպէս զի դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք. և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի
4 հետ։ Ե՛ւ այս բաները կը գրենք ձեզի, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ։

5 Եւ ասիկա է այն պատգամը զոր իրմէ լսեցինք ու ձեզի կը պատմենք, թէ Աստուած լոյս է, ու անոր
6 մէջ բնաւ խաւար չկայ։ Եթէ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունինք, ու խաւարի մէջ պտըտինք,
7 սուտ կը վրայ ենք և ճշմարտութիւնը չենք բներ։ Ա՛յլ եթէ լոյսի մէջ քալենք, ինչպէս անիկա լոյսի

մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն
8 մեղքէ կը սրբէ։ Եթէ ըսենք թէ Մենք մեղք մը չունինք, զինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջ ճշմար-
9 տութիւն չկայ։ Եթէ խոստովանինք մեղքերնիս, հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր մեղքերուն թո-
10 ղութիւն տալու, և մեզ բոլոր անիրաւութենէ սրբելու։ Եթէ ըսենք թէ Մեղք մը չգործեցինք, սուտ-
զոյց կ'ընենք զանիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջ չէ։

ԳԼ. Բ

1 Իմ որդեակներս, այս բաները ձեզի կը գրեմ, որպէս զի մեղք չգործէք. և եթէ մէկը մեղք գործելու ըլլայ, Հօրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս Քրիստոս
2 արդարը. Ե՛ւ անիկա մեր մեղքերուն քաւութիւն է, և ոչ թէ միայն մերիններուն, հապա բոլոր աշխարհին ալ։
3 Ու սով գիտենք թէ զանիկա ճանչցանք, եթէ
4 անոր պատուիրանքները պահենք։ Անոր կ'ըսէ թէ Ես զանիկա ճանչցայ, ու անոր պատուիրանքները չպահեր, ստախօս է, ու անոր մէջ ճշմարտութիւն
5 չկայ։ Բայց ան որ անոր խօսքը կը պահէ, իրաւցընէ իր մէջ կատարեալ է Աստուծոյ սէրը. սով կը ճանչ-
6 նանք թէ անոր մէջ ենք։ Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջ կը բնակի, այնպէս պէտք է քալէ՝ ինչպէս անիկա քալեց։
7 *Եղբայրներ, ոչ թէ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, հապա այն հին պատուիրանքը զոր սկիզբէն ի վեր ունէիք. և հին պատուիրանքը այն խօսքն է,
8 զոր դուք սկիզբէն լսեցիք։ Դարձեալ նոր պատուի-

*Յհ՚նէ, Սիրելիներ

բանք մը կը գրեմ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջ
ու ձեր մէջ. վասն զի խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ
9 լոյսը արդէն կ'երեւնայ։ Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մէջ
է, ու իր եղբայրը կ'ատէ, անիկա մինչեւ հիմա խաւարի
10 մէջ է։ Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, լոյսի մէջ կը
11 բնակի, ու իր մէջ դայթակղութիւն չկայ. Բայց ան
որ իր եղբայրը կ'ատէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի
մէջ կը քալէ, ու չգիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ, վասն
զի խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է։
12 Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, վասն զի ձեր մեղ-
13 քերը թողուած են անոր անուան համար։ Կը
գրեմ ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա
որ սկիզբէն է։ Կը գրեմ ձեզի, երիտասարդներ, վասն
14 զի դուք չարին յաղթեցիք։ Կը գրեմ ձեզի, տղաքներ,
վասն զի դուք ճանչցաք Հայրը։ Գրեցի ձեզի, հայրեր,
վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա որ սկիզբէն է։ Գրե-
ցի ձեզի, երիտասարդներ, վասն զի դուք ուժգնակ էք,
և Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջ կը բնակի, ու չարին
15 յաղթեցիք։ Մի սիրէք աշխարհը, ոչ ալ բնաւ որ աշ-
16 խարհի մէջ է։ Եթէ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր
ներսիդին Հօրը սէրը չկայ. քանզի ամէն բան որ աշ-
խարհի մէջ է, մարմնի ցանկութիւնը ու աչքերու
ցանկութիւնը և այս կեանքին ամբարտաւանու-
17 թիւնը, Հօրմէն չէ, հապա այս աշխարհէն է։ Աշ-
խարհս ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ. բայց
ան որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, յաւիտեան
կը մնայ։
18 Որդեակներ, վերջին ժամանակն է, ու ինչպէս լսե-
ցիք թէ Նեռը պիտի գայ, և արդէն շատ նեռեր ե-
կած են, անկէ կիմանանք թէ վերջին ժամանակ է։

19 Մեզմէ ելան մանր, բայց մեզմէ չէին. վասն զի եթէ
մեզմէ ըլլային, մեզի հետ պիտի մնային. հապա մեզմէ
ելան, որպէս զի յայտնի ըլլան թէ անոնք ամէնը մեզ-
20 մէ չէին։ Բայց դուք օծութիւն ունիք Սուրբէն, ու
21 ամէն բան գիտէք։ Չգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտու-
թիւնը չէք գիտեր, հապա թէ գիտէք զանիկա, ու
22 նաև թէ ամէն սուտութիւն ճշմարտութենէն չէ։ Ո՞վ
է սուտաւոր, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝
Քրիստոս չէ. անիկա է Նեռը որ կ'ուրանայ Հայրը ու
23 Որդին։ Ամէն ով որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Հայրն
ալ չընդունիր. [Բայց ան որ կը խոստովանի Որդին,
24 անիկա Հայրն ալ կ'ընդունի։] Ուրեմն ինչ որ դուք
սկիզբէն լսեցիք, թող անիկա ձեր մէջ բնակի. եթէ
այն սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջ բնակի, դուք ալ
25 Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք։ Եւ սա է
այն խոստումնը որ ինք մեզի խոստացաւ, այսինքն
26 յաւիտենական կեանքը։ Ա՛յս բաները ձեզի գրեցի՝
27 ձեզ մոլորեցնողներուն համար։ Եւ այն օծութիւնը
որ դուք իրմէ ընդունեցիք, ձեր մէջ կը մնայ, ու
պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ. հապա ինչպէս նոյն
օծութիւնը ձեզի կը սորվեցնէ ամէն բանի վրայով,
և ճշմարիտ է ու սուտ չէ, և ինչպէս անիկա ձեզի
սորվեցուց, անոր մէջ կեցէք։
28 Ու հիմա, որդեակներ, անոր մէջ կեցէք, որպէս
զի երբ անիկա յայտնուի, մինչ համարձակութիւն
ունենանք, ու անկէ չամչնանք իր գալուստեն։
29 Եթէ գիտէք թէ անիկա արդար է, կ'իմանաք թէ ա-
մէն ով որ արդարութիւն կը գործէ, անկէ ծնած է։

ԳԼ. Գ

1 Տեսէք, Հայրը ի՛նչպիսի սէր չնորհեց մեզի, որպէս
զի մենք Աստուծոյ որդիները կոչուինք. ասոր համար
աշխարհ մեզ չ՚ճանչնար, վասն զի զանիկա ալ չ՚ճանչ-
2 ցաւ։ Սիրելիներ, հիմա մենք Աստուծոյ որդիներն
ենք, և տակաւին յայտնի չէ թէ ի՛նչ պիտի ըլլանք.
բայց գիտենք որ երբ անիկա յայտնուի, անոր պէս
պիտի ըլլանք. վասն զի զանիկա պիտի տեսնենք՝
ի՛նչպէս է։
3 Եւ ամէն ով որ այս յոյսը անոր վրայ ունի, ի՛նք-
4 զինք կը մաքրէ, ի՛նչպէս անիկա մաքուր է։ Ամէն ով
որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութի՛ւն ալ կը
5 գործէ, և բո՛ւն մեղքը անօրէնութի՛ւն է։ Եւ գիտէք
որ անիկա անոր համար յայտնուեցաւ, որ մեր մեղ-
6 քերը վերցնէ. ու իր մէջ մեղք չկայ։ Ամէն ով որ
անոր մէջ կը կենայ, մեղք չգործեր. ամէն ով որ
մեղք կը գործէ, զանիկա տեսած չէ ու զանիկա
7 ճանչցած չէ։ Որդեակներ, մէկը ձեզ չխաբէ. ան որ
արդարութի՛ւն կը գործէ, արդար է, ի՛նչպէս Անիկա
8 արդար է, Եւ ան որ մեղք կը գործէ, Սատանայէ է,
վասն զի Սատանայ սկիզբէն ի վեր կը մեղանչէ. ա-
սոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ, որ Սա-
9 տանայի գործերը քակէ։ Ամէն ով որ Աստուծմէ
ծնած է, մեղք չգործեր, վասն զի անոր սերմը իր
մէջ կը մնայ, ու չկրնար մեղք գործել, քանզի Ա-
10 ստուծմէ ծնած է։ Ասով յայտնի են Աստուծոյ որ-
դիները ու Սատանայի որդիները։ Ամէն ով որ ար-
դարութի՛ւն չգործեր, անիկա Աստուծմէ չէ, և ան

11 ալ՝ որ իր եղբայրը չսիրեր։ Վասն զի սկիզբէն այն պատ-
ուիրանքն է զոր դուք լսեցիք, որ մէկզմէկ
12 սիրենք։ Ոչ թէ Կայէնի պէս որ չարէն էր ու իր եղ-
բայրը սպաննեց. և ինչո՞ւ համար զանիկա սպաննեց.
անոր համար որ իր գործերը չար էին, ու իր եղբօրը
13 գործերը արդար։ Մի զարմանաք, եղբայրներս, եթէ
14 աշխարհ ձեզ ատէ։ Մենք գիտենք որ մահէն կեան-
քի փոխուեցանք, վասն զի եղբայրները կը սիրենք. ան
15 որ եղբայրը չսիրեր՝ մահուան մէջ կը մնայ. Ամէն ով
որ իր եղբայրը կ՚ատէ՝ մարդասպան է, ու գիտէք որ
ամէն մարդասպան իր մէջ բնական յաւիտենական
16 կեանք չունի։ Ասով գիտցանք Քրիստոսի սէրը, որ ա-
նիկա իր կեանքը մեզի համար դրաւ. մենք ալ պար-
տաւոր ենք մեր եղբայրներուն համար դնել մեր
17 կեանքը։ Բայց ան որ աշխարհի բարիքը ունի, և իր
եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ ու իր գութը
անկէ կը դոցէ, ի՛նչպէս Աստուծոյ սէրը անոր մէջ
18 բնակած կ՚ըլլայ։ Որդեակներս, ոչ թէ խօսքով ու
լեզուով սիրենք հապա գործով ու ճշմարտութի՛ւնով։
19 Եւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութենէն ենք։
ու մեր սիրտերուն համոզմակութի՛ւնովը անոր առջև
20 պիտի երեւնանք։ Ինչպէ եթէ մեր սիրտերը մեզ կը
մեղադրեն, հապա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝
21 և ամէն բան գիտէ։ Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտերը
մեզ չմեղադրեն, համարձակութի՛ւն կ՚ունենանք Աս-
22 տուծոյ առջև. Եւ ինչ որ խնդրենք՝ կ՚առնենք ան-
կէ, վասն զի իր պատուիրանքները կը պահենք, ու
23 իր առջև հաճոյ եղած բաները կ՚ընենք։ Եւ ասի-
կա է անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի անունը հաւատանք ու մէկզմէկ սիրենք,

24 վինչեպես մեղի պատուէր տուաւ։ Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ՝ անոր մէջ կը կենայ, ու անոր ալ ասոր մէջ, և ասկէ գիտենք որ անոր մեր մէջ կը կենայ, այսինքն այն Հոգիէն զոր մեզի տուաւ։

ԳԼ. Դ

1 Սիրելիներ, ամէն հոգիի մի հաւատայք, հապա հա-
գիները փորձեցէք՝ թէ արդեօք Աստուծմէ՛ են. վասն
զի աշխարհի մէջ շատ սուտ մարգարէներ ելած են։
2 Ասով կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. ամէն
հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած կը խոս-
3 տովանի, անոր Աստուծմէ է։ Եւ ամէն հոգի որ
Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չխոստովանիր,
անոր Աստուծմէ չէ. ու ասիկա Նեռի հոգին է, ո-
րուն համար լսեցիք թէ պիտի գայ, ու հիմակուընէ
4 ալ աշխարհի մէջ է։ Դուք Աստուծմէ էք, որդեակ-
ներ, ու անոնց յաղթեցիք. քանզի մեծ է անիկա որ
ձեր մէջ է, քան թէ անիկա որ աշխարհի մէջ է։
5 Անոնք աշխարհէ են. անոր համար աշխարհի վրայով
6 կը խօսին, և աշխարհ մտիկ կ՚ընէ անոնց։ Մենք Ա-
ստուծմէ ենք. ան որ զԱստուած կը ճանչնայ, մեզի
մտիկ կ՚ընէ. ան որ Աստուծմէ չէ, մեզի մտիկ չընէր.
ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խա-
բեութեան հոգին։
7 Սիրելիներ, մեկզմեկ սիրենք, վասն զի սէրը Ա-
ստուծմէ է. ու ամէն ով որ կը սիրէ՝ Աստուծմէ ծնած
8 է, ու կը ճանչնայ զԱստուած։ Ան որ չսիրեր՝ զԱստ-
9 ուած չճանչնար. վասն զի Աստուած սէր է։ Ա՛յս
քանին մէջ Աստուծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ,

որ Աստուած իր միածին Որդին աշխարհ ղրկեց, որ-
10 պէս զի անոր միջոցով ապրինք։ Ա՛յս քանին մէջ է
սէրը, որ ոչ թէ մենք սիրեցինք զԱստուած, հապա
որ անիկա մեզ սիրեց, ու իր Որդին ղրկեց մեր մեղ-
11 քերուն քաւութիւն ըլլալու։ Սիրելիներ, եթէ Աստ-
ուած մեզ այսպէս սիրեց, ուրեմն մենք ալ կը պար-
12 տաւորինք մեկզմեկ սիրել։ Մէկը երբէք զԱստուած
տեսած չէ. եթէ մեկզմեկ կը սիրենք, Աստուած մեր
մէջ կը բնակի, ու անոր սէրը մեր մէջ կատարեալ
13 է։ Ասով գիտենք թէ մենք անոր մէջ կը բնակինք,
14 ու անիկա մեր մէջ, որ իր Հոգիէն մեզի տուաւ։ Եւ
մենք տեսանք ու կը վկայենք որ Հայրը էր Որդին
15 ղրկեց աշխարհի Փրկիչը ըլլալու։ Ով որ կը խոստո-
վանի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուած ա-
16 նոր մէջ կը բնակի, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ։ Եւ մենք
ճանչցանք ու հաւատացինք այն սէրը զոր Աստուած
մեր վրայ ունի Աստուած սէր է. և ան որ սիրոյ մէջ
կը բնակի, Աստուծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուած՝
17 անոր մէջ։ Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ՚ըլ-
լայ, որպէս զի հաստատակամութիւն ունենանք դա-
տաստանին օրը. վասն զի ինչպէս է ինք, նոյնպէս ալ
18 մենք ենք այս աշխարհին մէջ։ Սիրոյ մէջ վախ չկայ,
հապա կատարեալ սէրը վախը մեկդի կը ձգէ. վասն
զի վախը տանջանքի ենթակայ է. ուստի ան որ կը
19 վախնայ, սիրոյ մէջ կատարեալ չէ. Մենք զանիկա
20 կը սիրենք, վասն զի առաջ անիկա մեզ սիրեց։ Եթէ
մեկը կ՚ըսէ թէ ես զԱստուած կը սիրեմ, ու իր եղ-
բայրը ատէ, անիկա ստախօս է. քանզի ան որ իր եղ-
բայրը չսիրեր՝ զոր կը տեսնէ, զԱստուած՝ զոր չտես-
21 ներ, ինչպէս կրնայ սիրել։ Եւ անկէ այս պատուէրը

ունինք, թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ, իր եղբայրն ալ կը սիրէ։

Գլ. ե

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոս է, Աստուծմէ ծնած է. և ամէն ով որ ծնողը կը սի-
2 րէ՝ անկէ ծնածն ալ կը սիրէ։ Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդիները կը սիրենք, երբ զԱստուած
3 սիրենք ու անոր պատուիրանքները պահենք։ Վասն զի ասիկա է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուիրանքները պահենք, և անոր պատուիրանքները ծանր բան չեն։
4 Վասն զի ամէն որ Աստուծմէ ծնած է՝ աշխարհի կը յաղթէ. և ասիկա է յաղթութիւնը որ աշ-
5 խարհի կը յաղթէ. այսինքն մեր հաւատքը։ Ո՞վ է որ աշխարհի կը յաղթէ, եթէ ոչ անիկա որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է։
6 Ասիկա է որ եկաւ ջուրով և արիւնով, այսինքն Յիսուս Քրիստոս. ոչ թէ միայն ջուրով, հապա ջուրով ու արիւնով. և Հոգին է որ կը վկայէ, վասն զի
7 Հոգին ճշմարտութիւն է։ Վասն զի երեք են որ *երկինքի մէջ կը վկայեն. Հայրը, Բանը ու Սուրբ Հո-
8 գին, և այս երեքը մէկ են։ Ու երեք են որ երկրի վրայ՝ կը վկայեն. Հոգին, ջուրը ու արիւնը, և երեքը
9 միաբան են։ Եթէ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. վասն զի ասիկա է Աստուծոյ վկայութիւնը, որ իր Որդւոյն
10 համար վկայեց։ Ան որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւա-

*Շատ հին յունարէնէ ձեռագիրներ չեն ունի

տայ՝ վկայութիւնը իր մէջ ունի. ան որ Աստուծոյ չհաւատայ՝ ստախօս կ'ընէ զանիկա, վասն զի չհաւատար այն վկայութեանը՝ զոր Աստուած իր Որդ-
11 ւոյն համար վկայեց։ Եւ վկայութիւնը այս է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ, ու
12 այս կեանքը անոր Որդւոյն մէջ է։ Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի։
13 Ա՛յս բաները գրեցի ձեզի՝ որպէս զի գիտնաք թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որդ-
14 ւոյն անուանը կը հաւատաք*։ Եւ այն համարձակութիւնը զոր մենք անոր քով ունինք՝ այս է, որ ինչ բան որ խնդրելու ըլլանք իր կամքին համեմատ, կը լսէ
15 մեզի։ Եւ եթէ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ ինչ որ խնդրելու ըլլանք, գիտենք թէ կ'առնենք խնդրուքնիս զոր կը խնդրենք իրմէ։
16 Եթէ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեղք մը գործեց ,ոչ թէ մահացու, թող խնդրէ, ու Աստուած անոր կեանք պիտի տայ այն մահացու չեղած մեղքը գործողին. մեղք կայ որ մահացու է, չեմ ըսեր որ անոր
17 համար խնդրէ։ Ամէն անիրաւութիւն մեղք է, և մեղք կայ որ մահացու չէ։
18 Գիտենք որ այն ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեղք չգործեր. հապա ան որ Աստուծմէ ծնած է՝ իր
19 անձը կը պահէ, ու չարը իրեն չդպչիր։ Գիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք ու բոլոր աշխարհ չարին մէջ է։
20 Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու մեզի

*Յոյն է՝—Հաւատալ, և որպէս զի Աստուծոյ Որդւոյն անուանը հաւատայք

միտք տուաւ, որպէս դի ճշմարիտը ճանչնանք. և մեք
ճշմարիտին մէջ ենք, իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի
մէջ. սա է ճշմարիտ Աստուած ու յաւիտենա-
21 կան կեանք։ Որդեակներ, ինքզինքնիդ կուռքերէն
պահեցէք։ *

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Երէցէն ընտրեալ տիկնոջը ու անոր որդիներուն,
զորոնք ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ՝ (և. ոչ թէ
միայն ես, հապա ամէնն ալ՝ որոնք ճշմարտութիւնը
2 կը ճանչնան,) Ա. ճշմարտութեանը համար՝ որ
մեր մէջ կը մնայ, ու յաւիտեան մեզի հետ պիտի
3 ըլլայ. Շնորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն Հայր
Աստուծմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Հօրը Որդիէն,
ձեզի հետ ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով։
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գտայ
որոնք ճշմարտութեամբ կը քալեն այն պատուի-
5 րանքին համեմատ՝ զոր Հօրմէն առինք։ Եւ հիմա

*Ոմանք՝ Ի՛ Աբգնէն. Ամէն։

քեզի կ՛աղաչեմ՝ ով տիկին, ոչ իբր թէ նոր պատ-
ուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա զայն որ սկիզբէն
6 ունէինք, որ միմեանք սիրենք։ Եւ սէրը այս է՝ որ ա-
նոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք. ա-
պատուիրանքը այս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր լսե-
7 ցիք, անոր համեմատ քալէք։ Վասն զի շատ մոլոր-
ցուցիչներ ելան աշխարհի մէջ, որոնք Յիսուս Քրիս-
տոսը մարմնով եկած չեն խոստովանիր. այնպիսի
8 մեկը մոլորեցուցիչ ու նեռ է։ Զգուշացէք ձեր ան-
ձերուն, որպէս դի աշխատանքնիս չկորնցնենք, հա-
9 պա որպէս դի լման վարձք առնենք։ Ամէն ով որ
յանցանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետու-
թեանը մէջ չկենար, անիկա Աստուած չունի. ան
որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ,
10 անիկա Հայրն ալ ունի Որդին ալ։ Եթէ մեկը ձեզի
գայ ու այս վարդապետութիւնը չբերէ, զանիկա
տուներնիդ մի ընդունիք, և անոր բարև մի ըսէք։
11 Քանզի ով որ անոր բարև կ՛ըսէ, անոր չար գործե-
րուն հաղորդ կ՛ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի թղ-
թով ու մելանով գրել. վասն զի յոյս ունիմ որ
ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որպէս զի
13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ։ Բարև կ՛ընեն
քեզի քու ընտրեալ քրոջդ որդիները։ *

*Ոմանք՝ Ի՛ Աբգնէն. Ամէն։

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Երեցն Գայիոս սիրելիին, զոր ես կը սիրեմ ճշմար-
2 տութեամբ։ Սիրելի, աղօթք կ'ընեմ որ ամէն կողմէ
յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս, ինչպէս քու
3 հոգիդ ալ յաջողութեան մէջ է։ Վասն զի շատ
ուրախացայ, երբ քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, ինչպէս դուն
4 ճշմարտութեամբ կը քալես։ Ասկէ մեծ ուրախու-
թիւն մը չունիմ, որ կը լսեմ թէ իմ որդիներս
5 ճշմարտութեան մէջ կը քալեն։ Սիրելի, դուն հաւա-
տարմութեամբ կ'ընես, ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն և
6 օտարներուն. որոնք եկեղեցիին առջև վկայեցին քու
սիրոյդ վրայով. որ եթէ աստուածահաճոյ կերպով
7 զանոնք ճամբայ դնես, աղէկ պիտի ընես։ Վասն զի
Անոնք անունին համար ելան, ու հեթանոսներէն
8 բան մը չեն առներ։ Ուստի մենք պարտաւոր ենք այն-
պիսիները ընդունիլ, որպէս զի ճշմարտութեանը
գործակից ըլլանք։
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրեփէս, որ անոնց
10 մէջ առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր։ Ասոր

համար եթէ գամ, անոր ըրած գործերը պիտի յիշեմ,
որ մեզի դէմ շաղակրատելով չարախօսութիւն կ'ը-
նէ. և ասով ալ գոհ չեղած՝ ինք չընդունիր եղբայր-
ները, ու անոնք որ կ'ուզեն ընդունիլ՝ կ'արգիլէ, ու
11 եկեղեցիէն ալ կը հանէ։ Սիրելի, չարին նմանողմի
ըլլար, հապա բարիին. ան որ բարիք կը գործէ, Աս-
տուածմէ է. բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկա
12 զԱստուած տեսած չէ։ Դեմետրիոսի համար ամէնն
ալ կը կայեն, բուն իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք
ալ կը վկայենք, և դուք գիտէք որ մեր վկայու-
թիւնը ճշմարիտ է։
13 Շատ բան ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր մելա-
14 նով ու գրիչով քեզի գրել։ Սակայն յոյս ունիմ
մօտերս քեզ տեսնել, ու բերան առ բերան պիտի
15 խօսինք։ Խաղաղութիւն քեզի. բարեկամները քեզի
բարև կ'ընեն. բարև ըրէ մեր բարեկամներուն ամէն
մեկուն անունովը։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Յուդա, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յակոբոսի եղ-
բայրը, ձեզի որ Հայր Աստուծմէն սրբուած էք, և
2 Յիսուս Քրիստոսէ պահուած ու կանչուած. Ողոր-
մութիւն ու խաղաղութիւն և սէր ձեր վրայ շատնայ։
3 Սիրելիներ, բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրե-
լու հաստատուած փրկութեանը համար, ի՛նչ ան-
հրէշ եպեցի ձեզի գրել ու յորդորել որ մրցիք այն
հաւատքին համար որ անգամ մը սուրբերուն աւանդ-
4 ուեցաւ։ Քանի մէկ քանի մարդիկ գաղտուկ մտան,
որ առաջուընէ այս դատապարտութեանը համար
որոշուած էին, անիրաւիշներ, որոնք մեր Աստուծոյ
շնորհքը անառակութեան դարձուցին, և միմիայն
*Իշխանը ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրացան։
5 Արդ կ'ուզեմ միտքերնիդ բերել, թէև արդէն գի-
տէք ասիկա, թէ Տէրը՝ ժողովուրդը եգիպտոսի երկ-
6 րէն ազատեց,ետքը չհաւատացողները կորնցուց։ Ու
այն հրեշտակները, որոնք իրենց իշխանութիւնը չպա-
հեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին մշտնջենա-

*Ո՛նդ, Աստուած իշխանը

ւոր կապերով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան դա-
7 տաստանին։ Ինչպէս Սոդոմ ու Գոմոր և անոնց բոլոր-
ովքը եղած քաղաքները, որոնք ասոնց նման պոռնկե-
ցան ընկերներուն մարմինին ետևէն երթալով, մեր
առջև օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին
8 դատապարտութիւնը ընդունելով։ Նմանապէս այս
ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն, տէրութիւնը
կ'անարգեն, փառաւորներուն դէմ կը հայհոյեն։
9 Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը երբ Սատանայի
դէմ դնելով Մովսէսի մարմինին համար կը վիճէր,
չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապարտու-
թիւն բերել անոր վրայ, հապա ըսաւ, Տէրը յանդիմանէ
10 քեզ։ Իսկ ասոնք այն բաներուն զրոյնք չեն հասկնար,
հայհոյութիւն կ'ընեն. և այն բաները զրոյնք բնա-
կանաբար անբան անասուններու պէս գիտեն, անոնց
11 մէջ կ'ապականին։ Վա՛յ անոնց, որոնք Կայէնի ճամ-
բովը գացին, ու Բաղաամի մոլորութեանը պէս ցան-
կութեամբ վարձքի ետևէ գացին, ու Կորխի հակա-
12 ռակութեանը պէս կորսուեցան։ Ասոնք ձեր սիրոյ
խնջոյքներուն մէջ սպառներ են, ու երբ ձեզի հետ
կերսխմի կը նստին, աներկիւղ իրենց անձը կը
կերակրեն. անջուր ամպեր՝ հովերէն քշուած. պտու-
ղնին կռնացուցած ծառեր, երկու
13 անգամ մեռած, արմատէն խլուած։ Ծովու կատ-
ղած ալիքներ, որոնք իրենց անձերուն ամօթը կը
փրփրցնեն. մոլորական աստղեր, որոնց համար խաւա-
րին մէգը պահուած է յաւիտեան։
14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ենովք ալ, որ եօթ-
ներորդ էր Ադամէ, ու ըսաւ, Ահա Տէրը իր բիւրա-
15 ւոր սուրբերովը եկաւ, Ամենուն դատաստան ընելու,

ու բոլոր ամխարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած
ամբարշտութեանը բոլոր գործերուն համար, և բո-
լոր խիստ խօսքերուն համար, զորոնք ամխարիշտ մե-
16 ղաւորները ինոր դէմ խօսեցան։ Ասոնք տրտնջողներ
ու քրթմնջողներ են, որոնք իրենց ցանկութիւննե-
րուն համեմատ կ'երթան, և իրենց բերանները ամ-
բարտաւան խօսքեր կը զրուցեն, և շահի համար ե-
17 րեսպաշտութիւն կ'ընեն։ Բայց դուք, սիրելիներ,
մտաբերնիդ բերէք այն խօսքերը որոնք մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի առաքեալներէն առաջուընէ զրուց-
18 ուեցան. Որոնք ձեզի կ'ըսէին Թէ վերջին ժամանակ
կը ծաղր ընողներ պիտի ըլլան, որոնք իրենց ամբար-
շիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան։
19 Ասոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են, որոնք
20 Հոգին չունին։ Բայց դուք, սիրելիներ, անձերնիդ շի-
նելով ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ, և Սուրբ
21 Հոգիով աղօթք ընելով, Անձերնիդ Աստուծոյ սիրոյն
մէջ պահեցէք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թիւնը ապասելով յաւիտենական կեանքի համար։
22 Եւ խորհուրդ ընելով՝ ոմանց ողորմեցէք։ (23) Եւ ո-
մանք վախով ազատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով
զանոնք, ատելով մարմինէն աղտոտուած հանդերձն ալ։
24 Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել, և իր
փառքին առջև անարատ կայնեցնել ցնծութիւնով։
25 Մեր Փրկչին, միմիայն *Աստուծոյ, [մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքով] փառք ու մեծութիւն, զօրու-
թիւն ու իշխանութիւն [բոլոր դարերէն առաջ,] և
հիմա ու բոլոր դարերու մէջ։ Ամէն։

*Ոմանք, իմաստասէր Աստուծոյ։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ե Ի

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱԽԵՏԱՐԱՆՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, զոր Աստուած
անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցնելու թէ ինչ որ շու-
տով պէտք է ըլլալ. և իր հրեշտակին ձեռքով ղրր-
2 կելով իր Յովհաննէս ծառային յայտնեց, Որ Աստու-
ծոյ խօսքին վկայութիւնը բրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի
3 վկայութիւնը՝ ինչ որ տեսաւ, երանի՛ անոր որ կը
կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն այս մարգարէութեան
խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է.
վասն զի ժամանակը մօտ է։

4 Յովհաննէս եօթը եկեղեցիներուն որոնք Ասիոյ
մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ որ է և
որ էր և որ պիտի գայ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որոնք
5 անոր աթոռին առջև են, Եւ Յիսուս Քրիստոս հա-
ւատարիմ վկայէն, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու
երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց,

6 ու մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացեալ, եւ մեզ
թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր
Հօրը. անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւի-
տենից, Ամէն։

7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի
տեսնէ զանիկա, և անոնք որ զանիկա խոցեցին, և ա-
8 նոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրի բոլոր ազգերը։ Այո,
Ամէն։ Ես եմ Ալֆա և Օմեղա,* կ'ըսէ Տէր [Աս-
տուած], որ է և որ էր և որ պիտի գայ, Ամենակալը։

9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը, և Յիսուս Քրիստոսի
նեղութեանը ու արքայութեանը և համբերութեանը
մէջ ընկերակիցը, Պատմոս կոչած կղզին էի՝ Ա-
ստուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայու-
10 թեանը համար։ Ե֊ †կիրակի օրը Հոգիին իմ վրաս
եկաւ, ու հետևէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի ՝նման
11 պէս, որ կ'ըսէր, ‡Ինչ որ կը տեսնես, գիրքի մը մէջ
գրէ, ու ղրկէ ||եօթը եկեղեցիներուն, որոնք Եփեսո-
սի, ու Զմիւռնիայի, և Պերգամոնի, ու Թիւատիրի,
և Սարդիկէի, ու Փիլադելփիայի, և Լաւոդիկիայի
12 մէջ են։ Եւ դարձայ այն ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի
կը խօսէր. ու երբ դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտա-
13 նակներ տեսայ. Եւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ մէկը
Որդւոյ մարդոյ նման, պճղնաւոր պատմուճան մը
հագած ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կապած.

*Ոմանք՝ Ի՛ սկիզբնէն, Առաջինը ու Վերջինը,
†Այլոք, տէրունական
‡Ոմանք, Ես եմ Ալֆա և Օմեղա, Առաջինը և Վեր-
ջինը. և ինչ
||Ոմանք, Ասիա եղած եօթը

14 Եւ իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ ա-
15 ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս. Եւ իր
ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ
կրակ դարձած, ու իր ձայնը՝ շատ ջուրերու ձայնի
16 պէս, Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր, ու
իր բերնէն սրած երկբերան սուր մը կ'ելլէր, և իր
երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութիւնովը կը փայ-
17 լի։ Ու երբ տեսայ զանիկա, իր ոտքը ինկայ մեռելի
պէս, ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու ըսաւ ին-
18 ծի, Մի վախնար, ես եմ Առաջինը ու Վերջինը. Եւ
ես կենդանի եմ, ու ես մեռայ, և ահա
կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից.* և ես ունիմ
19 մահուան ու դժոխքին բանալիները. [Ուստի] գրէ
ինչ որ կը տեսնես, զայն որ կայ ու զայն որ եղքը
20 պիտի լլլայ. եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ զոր իմ
աջ ձեռքիս մէջ տեսար, և եօթը ոսկեղէն աշտա-
նակները. այն եօթը աստղերը եօթը եկեղեցիներուն
հրեշտակներն են. և եօթը աշտանակները† եօթը ե-
կեղեցիներն են։

ԳԼ. Բ

1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ.
Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը
աստղերը ունի, ու եօթը ոսկեղէն աշտանակներուն
2 մէջ կը պտըտի. Գիտեմ քու գործերդ և քու աշ-
խատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ, և որ չա-

*Ոմանք Ի՛ սկիզբնէն, Ամէն.
†Ոմանք Ի՛ սկիզբնէն, զորոնք տեսար,

բերուն չես կրնար տանիլ, ու փորձեցիր զանոնք որ
կ'ըսեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և գտար
3 թէ ստախօս են. Ու համբերութիւն ունեցար՝ Ն-
ըսուին կրեցիր *իմ անուանս համար՝ ու չհուսկացար՝
4 Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ, որ քու առաջուան
5 սէրդ ձգեցիր՝ Միտքդ բեր հիմա ուրկէ որ ինկար՝
ու ապաշխարէ և քու առաջուան գործերդ ըրէ.
եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի, ու քու աշտա-
նակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ եթէ չապաշխարես՝
6 Բայց ասիկա ունիս, որ Նիկողայոսեանց գործերէ
7 կ'ատես, զորոնք ես ալ կ'ատեմ՝ Ան որ ականջ ու-
նի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն՝
Ան որ կը յաղթէ, անոր ուտել պիտի տամ կենաց
ծառէն՝ որ Աստուծոյ դրախտին մէջ է՝

8 Եւ Զմիւռնիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտա-
կին գրէ՝ Ա՛յսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը, որ
9 մեռաւ ու կենդանացաւ՝ Գիտեմ քու գործերդ ու
նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ, (բայց հարուստ
ես,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք
Հրեայ են, ու չեն, հապա Սատանային ժողովք մը՝
10 Բնաւ մի վախնար այն բաներէն զորոնք պիտի կրես՝
ահա Բանսարկուն ձեզմէ մէկ քանիները բանտը պի-
տի ձգէ որպէս զի փորձուիք, և տասը օր նեղութիւն
պիտի ունենաք՝ մինչև ի մահ հաւատարիմ եղիր, ու
11 քեզի կենաց պսակը պիտի տամ՝ Ան որ ականջ ու-
նի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն՝
Ան որ կը յաղթէ, երկրորդ մահէն պիտի չվնասուի՝
12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին

*Ոմանք, և իմ անուանս համար աչքառեցար

գրէ՝ Ա՛յսպէս կ'ըսէ անիկա որ սրած երկբերան սուրը
13 ունի՝ Գիտեմ քու գործերդ, և թէ ո՛ւր կը բնակիս,
պսխինքն Սատանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ
անունս կը պահես, և իմ հաւատքս չուրացար այն
օրերը անգամ՝ որ Անթիպաս իմ հաւատարիմ վկաս
սպաննուեցաւ ձեր մէջ, ուր Սատանայ կը բնակի՝
14 Բայց քեզի դէմ քիչ մը բան ունիմ, որ հոդ Բա-
ղաամի վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս, որ
Բաղակի սորվեցուց Իսրայէլի որդիներուն առջև գայ-
թակղութիւն դնել, որպէս զի անոնք կուռքերու
15 ընտանածներ ուտեն ու պոռնկութիւն ընեն՝ Ա՛յսպէս
ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը բռը-
16 նողներ ունիս, զոր ես կ'ատեմ՝ [Ուստի] ապաշխա-
րէ՝ եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի, ու իմ բերնիս
17 սրովը պիտի պատերազմիմ անոնց հետ՝ Ան որ ա-
կանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղե-
ցիներուն՝ Ով որ կը յաղթէ, պահուած մանանայէն
ուտել պիտի տամ անոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի
տամ անոր, և այն խիճին վրայ նոր անուն մը գըր-
ուած, զոր մէկը չգիտեր, բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի՝
18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին
գրէ՝ Ա՛յսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ կրակի բո-
ցի պէս աչքեր ունի, ու իր ոտքերը ոսկեզօծին նման
19 են՝ Գիտեմ քու գործերդ և սէրդ ու ծառայու-
թիւնդ, և քու հաւատքդ ու համբերութիւնդ, և
թէ քու վերջին գործերդ առաջիններէն շատ են՝
20 Բայց քեզի դէմ *բան մը ունիմ, որ թող կու տաս
Յեզաբել կինը, որ ինքզինք մարգարէուհի կ'անուա-

*Ոմանք, քիչ մը բան

նէ, ու իմ ծառաներս մոլորեցնելով՝ կը սորվեցնէ
պոռնկութիւն ընել և կուռքերու զոհուածներ ու-
21 տել։ Եւ ես անոր ժամանակ տուի իր պոռնկութեա-
22 նը վրայ ապաշխարելու, ու չապաշխարեց։ Ահա ես
զանիկա անկողին պիտի ձգեմ, ու անոր հետ շնու-
թիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ, եթէ իրենց
23 գործերուն վրայ չապաշխարեն։ Եւ անոր զաւակները
մահով պիտի սպաննեմ. ու բոլոր եկեղեցիները պի-
տի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երիկամուններն ու
սիրտերը կը քննեմ. և ամէն մէկուդ ձեր գործերուն
24 համեմատ պիտի հատուցանեմ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ
մնացեալներուդ որ Թիւատիրի մէջ կը, ու այս վարդա-
պետութիւնը չունիք, որ չճանչցաք Սատանային խո-
րունկ բաները, (ինչպէս կ'ըսեն,) Ձեր վրայ ուրիշ
25 ծանրութիւն չեմ ձգեր. Հապա ձեզի որ ունիք՝ պա-
26 հեցէք մինչև ես գամ։ Եւ անոր՝ որ կը յաղթէ ու իմ
գործերս մինչև վերջը կը պահէ՝ անոր իշխանութիւն
27 պիտի տամ ազգերուն վրայ, (Եւ պիտի հովուէ զա-
նոնք երկաթէ գաւազանով՝
28 ներու պէս պիտի փշրուին.) ինչպէս ես ալ իմ Հօրմէս
առի. ու անոր պիտի տամ առաւօտեան աստղը։ Ան
29 որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ ե-
կեղեցիներուն։

ԳԼ. Գ

1 **Եւ** Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին
գրէ. Ա՛յսպէս կ'ըսէ անիկա որ ունի Աստուծոյ եօթը
Հոգիները ու եօթը աստղերը. Գիտեմ քու գործերդ՝
որ դուն անուն ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած

2 ես։ Արթուն կեցիր և հաստատէ մնացած բաները ո-
րոնք մեռնելու վրայ են, վասն զի քու գործերդ Ա-
3 ստուծոյ առջև կատարեալ չգտայ։ Հիմա միտքդ բեր
թէ ի՛նչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր, ու պահէ և ա-
պաշխարէ. բայց եթէ արթննալու չըլլաս, գողի պէս
քու վրադ պիտի գամ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ
4 ո՛ր ժամուն քու վրադ պիտի գամ։ Սակայն քանի
մը անձեր ունիս Սարդիկէի մէջ, որոնք իրենց հան-
դերձները չաղտոտեցին, և ճերմակներով պիտի պըտ-
5 տին ինծի հետ, քանզի արժանի են։ Ան որ կը յաղ-
թէ՝ ճերմակներ պիտի հագնի, ու ես անոր անունը
կենաց գիրքէն պիտի չաւրեմ. և անոր անունը պի-
տի դատաստանի իմ Հօրս առջև ու անոր հրեշտակնե-
6 րուն առջև։ Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հո-
գին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն։

7 Եւ Փիղադելփիոյ մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
տակին գրէ. Ա՛յսպէս կ'ըսէ սուրբը, ճշըմ-
արիտը որ Դաւիթի բանալին ունի. կը բանայ ու
մէ՛կը չկայ որ գոցէ, և կը գոցէ ու մէ՛կը չկայ որ
8 բանայ. Գիտեմ քու գործերդ. ահա քու առջեւդ
բացուած դուռ մը դրի, զոր մէ՛կը չկրնար գոցել.
վասն զի դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս, և իմ
9 խօսքս պահեցիր ու իմ անունս չուրացար։ Ահա ես
քեզի կու տամ Սատանայի ժողովքէն եղողները,
որոնք կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են ու չեն, հապա
սուտ կ'ըսեն. ահա պիտի ստիպեմ զանոնք որ գան
ու երկրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջև,
10 և ճանչնան թէ ես քեզ սիրեցի, Որովհետև իմ համ-
բերութեանս խօսքը պահեցիր, ես ալ քեզ պիտի
պահեմ փորձութեան ժամանակ, որ պատրաստ է

գալոտ լոյսը աշխարհի վրայ՝ երկրի երեսը բնակող-
11 ները փորձելու համար։ Ահա ես շուտով կու գամ.
ունեցածդ ամուր լուռնե, որպէս զի մէ՛կը չառնէ քու
12 պսակդ։ Ան որ կը յաղթէ, անիկա իմ Աստուծոյս
տաճարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ, ու ալ դուրս
պիտի չելլէ. և անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը
պիտի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը,
այսինքն նոր Երուսաղէմին, որ երկինքէն իմ Աստուծ-
13 մէս կ'իջնէ, և իմ նոր անունս. Ան որ ականջ ունի,
թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն։

14 Եւ Լաւոդիկիէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտա-
կին գրէ. Ա՛յսպէս կ'ըսէ Ամէնը, հաւատարիմ ու
ճշմարիտ վկան, Աստուծոյ սկզբնաւորութեան Սկիզբը.
15 Գիտեմ քու գործերդ, որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք.
16 երանի՛ թէ պաղ ըլլայիր կամ տաք։ Ուստի դուն որ
գաղջ ես, ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ, քեզ կ'ընեմ
17 դուրս փսխելու վրայ եմ. Քանզի կ'ըսես, Ես հա-
րուստ եմ ու մեծցայ, և բանի մը կարօտ չեմ. ու
չես գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուառականն ես, և
18 աղքատ ու կոյր ու մերկ։ Ես քեզի խորհուրդ կու
տամ. լինծէ կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու
առ, որպէս զի հարստանաս, ու ճերմակ հանդերձ-
ներ՝ որպէս զի հագնիս, որպէս զի քու ամօթալի մեր-
կութիւնդ չերեւնայ. և աչքերդ դեղ դիր որպէս զի
19 տեսնես։ Ես իմ սիրածս կը յանդիմանեմ ու
կը խրատեմ. ուստի նախանձաւոր եղիր ու ապաշ-
20 խարէ։ Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ.
եթէ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, անոր
քով պիտի մտնեմ և անոր հետ ընթրիքը պիտի ընեմ,
21 ան ալ ինծի հետ։ Ան որ կը յաղթէ, ինծի հետ իմ

աթոռս նստել պիտի տամ անոր, ինչպէս ես ալ
22 յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ անոր աթոռը նստայ։
Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն։

ԳԼ. Դ

1 Ա՛յս բաներէն ետքը տեսայ, և ահա երկինքի մէջ
բացուած դուռ մը կար, և առաջին ձայնը զոր լսե-
ցի՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը խօսէր ու կ'ըսէր,
Հոսելիր ու ասկէ ետքը պիտի լսելու բաները քեզի ցու-
2 ցընեմ։ Եւ շուտ մը Հոգին իմ վրաս եկաւ. և ահա
3 աթոռ մը դրուած էր երկինքի մէջ. Ու աթոռին
վրայ մէկը նստեր էր. և նստողը յասպիս ու սարդիոն
4 քարերու երեւութին նման էր։ Եւ աթոռին բոլոր-
տիքը ծիածանի՝ զմրուխտի երեւութի նման. ու աթո-
ռին բոլորտիքը քսանըչորս աթոռներ, և այն աթոռ-
ներուն վրայ քսանըչորս երէցներ *նստեր էին՝
ճերմակ հանդերձներ հագած, ու գլուխնին ոսկիէ
5 պսակներ ունէին։ Եւ աթոռէն փայլակներ ու ձայ-
ներ և որոտումներ կ'ելլէին, ու աթոռին առջև եօ-
թը հատ լոյրլոյրած կրակի ջահեր կային. ո-
6 րոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են։ Եւ աթոռին
առջև իբրև ապակեղէն ծով մը՝ սկիվռնիի նման, և
աթոռին մէջ ու աթոռին բոլորտիքը՝ չորս կենդանի-
ներ, որոնք աչքերով լեցուն էին առջեէ ու ետեէ։
7 Եւ առաջին կենդանին առիւծի նման էր, ու երկ-
րորդ կենդանին՝ զռաւորակի նման, և երրորդ կենդա-

*Որ.նդ., նստած տեսայ

նին՝ մարգու երես ուներ, ու չորքրդ կենդանին
8 թռչող արծիւի նման։ Եւ չորս կենդանիներուն ա-
մէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թեւ ուներ, ու ներ-
սէն աչքերով լեցուն էին. ու չէին հանգչեր օր ցա-
րեկը ոչ ալ գիշերը՝ ըսելով, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ
Տէր Աստուած Ամենակալ, որ էր և որ է և որ պիտի
9 գայ։ Ու երբ այն կենդանիները փառք ու պատիւ և
գոհութիւն կու տային աթոռին վրայ նստողին, որ
10 կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից, Քսան և չորս
երէցները աթոռին վրայ նստողին առջև կ'իյնային
ու երկրպագութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտե-
նից կենդանի եղողին, և իրենց պսակները աթոռին
առջև կը ձգէին՝ ըսելով, Արժանի ես, Տէր, փառք
ու պատիւ և զօրութիւն առնելու, վասն զի ամէն
բան դուն ստեղծեցիր, և քու կամքովդ եղան ու
ստեղծուեցան։

ԳԼ. Ե

1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը գիրք մը տե-
սայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած, և ամրոց կնիքով
2 կնքուած։ Ու զօրաւոր հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ
ձայնով կը կանչէր, Ո՞վ արժանի է այդ գիրքը բա-
3 նալու և անոր կնիքները քակելու։ Եւ ոչ երկինքի
մէջ, ոչ երկրի վրայ ու ոչ երկրի տակ գոնոէ մա-
մէկը՝ որ կարող ըլլար այն գիրքը բանալ, ոչ ալ ա-
4 նոր նայիլ։ Եւ ես ալ ահագին կու լայի՝ որ մէ՛կը ար-
ժանի չգտնուեցաւ այն գիրքը բանալու*, ոչ ալ ա-
5 նոր նայելու։ Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի, Մի

*Որմանէ՝ Ո՛ւ ոչ ոք երկնի՝ ոչ ոք երկրի վրայ, և կարդալու

լար. ահա Ցուդայի ցեղէն եղող Առիւծը՝ Դաւիթի
Արմատը, յաղթեց այն գիրքը բանալու ու անոր
6 եօթը կնիքները քակելու։ Եւ տեսայ որ աթոռին ու
չորս կենդանիներուն մէջտեղ և երէցներուն մէջտեղ
կայնած Գառնուկ մը կար, որպէս թէ մորթուած,
որ եօթը եղջիւր ու եօթը աչք ուներ, որոնք Աստու-
ծոյ եօթը Հոգիներն են՝ որ բոլոր երկիր կը ղրկուին։
7 Եւ անիկա եկաւ ու աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռ-
8 քէն գիրքը առաւ։ Ու երբ գիրքը առաւ, չորս կեն-
դանիները ու քսան և չորս երէցները Գառնուկին
առջև ինկան, և ամէնն ալ քնարներ ունէին, ու ոս-
կիէ խնկամաններ՝ խունկով լեցուն, որ սուրբերուն
9 աղօթքն է։ Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով, Ար-
ժանի ես դուն այդ գիրքը առնելու և անոր կնիք-
ները բանալու. վասն զի մորթուեցար, ու մեղ Աստ-
ուծոյ՝ քու արիւնովդ ամէն ցեղէ ու լեզ-
10 ուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ. Եւ *մեզ մեր Աստու-
ծոյն թագաւորներ ու քահանաներ ըրիր, ու երկրի
11 վրայ պիտի †թագաւորենք։ Եւ նայեցայ՝ ու շատ
հրեշտակներու ձայն լսեցի, որոնք աթոռին ու կեն-
դանիներուն և երէցներուն բոլորտիքն էին. ու անոնց
12 թիւն էր բիւրք բիւրուց և հազարք հազարաց. Որոնք
մեծ ձայնով կ'ըսէին, Արդ մորթուած Գառնուկը
արժանի է զօրութիւն ու հարստութիւն և իմաս-
տութիւն ու կարողութիւն և պատիւ ու փառք և
13 օրհնութիւն առնելու։ Եւ բոլոր արարածները, որ
երկինքի մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակ և ծովու-

*Որմանէ, ասոնք
†Որմանէ, թագաւորեն

մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջ կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին, Ա֊թուին վրայ նստողին և Գառնուկին օրհնու֊
թիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն յաւիտեան
14 յաւիտենից։ Եւ չորս կենդանիները կ'ըսէին, Ա֊մէն. ու *երեցները ինկան ու երկրպագութիւն ըրին† ։

ԳԼ. Ջ

1 Եւ տեսայ, երբ Գառնուկը էնկնէրէն մէկը՝ լա֊
ցաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն որոտումի պէս
2 ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ու տես։ Ու տեսայ, և ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը սլեզ մը ունէր. և պսակ մը տրուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող էր ու յաղթելու ելաւ։
3 Ու երբ երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ կենդա֊
4 նին լսեցի որ կ'ըսէր, ‖Եկուր։ Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շառագոյն, ու անոր վրայ հեծնողին էխոնաբէն տրուեցաւ, որ երկրէ խաղաղութիւնը առնէ, որպէս զի իրար սպաննեն. ու անոր մեծ սուր մը տրուեցաւ։
5 Ու երբ երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կենդանիին լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ու տես. ու տեսայ, և ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը
6 ունէր։ Ու չորս կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսե֊ցի որ կ'ըսէր, Կապիճ մը ցորենը մէկ դահեկանի, ու

*Ոմանք, քսանըչորս երեցները

†Ոմանք կ'աւելցնեն, յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղողին

‡Ոմանք, եօթը կնիքները

‖Ոմանք, Եկուր ու տես

երեք կապիճ գարին մէկ դահեկանի. և ձէթին ու գինիին վնաս չընես։
7 Ու երբ չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդա֊
8 նին ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ու տես։ Ու տեսայ, և ահա դեղին ձի մը, ու անոր վրայ հեծնո֊ղին անունը Մ՚ահ էր, և Դժոխքը անոր ետևէն կ'եր֊թար. ու անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չոր֊րորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով ու երկրի գազաններով սատկեցնեն։
9 Ու երբ հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին տակ տեսայ այն մարդոց հոգիները, որոնք սպանուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, ու անոր վկայու֊
10 թեանը համար՝ զոր իրենք ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին, Ով տէրը ու Ճշմարիտ Տէր, մինչև ե՞րբ չես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը երկ֊
11 րի բնակիչներէն պահանջեր։ Եւ ճերմակ հանդերձ֊ներ տրուեցան անոնց, ու ըսուեցաւ անոնց որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մինչեւ անոնց ծառայակից֊ները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպանուէին։
12 Եւ տեսայ, երբ վեցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւցաւ մազեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [լալովին] արիւնի պէս եղաւ.
13 Ու երկինքի աստղերը գետինը թափեցան, ինչ֊պէս աստիճ հովէն շարժուած թզենին իր ահաս
14 պտուղները կը թափէ. Եւ երկինք գալարուող մա֊տի մը պէս կը քաշուէր. ու բոլոր լեռներն ու կղզի֊
15 ները իրենց տեղերէն շարժեցան։ Ու երկրի թագա֊ւորները և մեծամեծները ու հարուստները, հազարա֊պետները և զօրաւորները, ու բոլոր ծառաները ու

բոլոր ազատները պղերուն և լեռներուն ապառաժներ-
16 ուն մէջ պահուըտեցան. Եւ լեռներուն ու ապա-
ռաժներուն կ'ըսէին, Մեր վրայ ինկէք ու մեզ ծած-
կեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու
17 Գառնուկին բարկութենէն. վասն զի անոր բարկու-
թեանը մեծ օրը եկաւ, և ո՞վ կրնայ դիմանալ։

ԳԼ. Է

1 Եւ անկէ ետև տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկ-
րի չորս անկիւնը կեցեր էին, ու երկրի չորս հովերը
բռներ էին, որպէս զի երկրի վրայ հով չփչէ, ու ոչ
2 ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ։ Եւ ուրիշ հրեշ-
տակ մը տեսայ որ արեւելքէն ելլաս, ու կենդանի
Աստուծոյ կնիքը ունէր. և մեծ ձայնով մը աղաղա-
կեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց էլ՝ա՜ն-ի՜ն
3 որսած էր երկրի ու ծովուն վնասելու, Ու ըսաւ,
Երկրի վնաս մի ընէք, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն,
մինչև մեր Աստուծոյ ծառաներուն ճակտներուն
4 կնքեինք։ Եւ կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝ որ էր
հարիւր քառասունչորս հազար՝ Իսրայելի որդինե-
5 րուն բոլոր ցեղերէն կնքուած. Յուդայի ցեղէն տաս-
ուերկու հազար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն տասուեր-
կու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տասուերկու հա-
6 զար կնքուած, Ասերի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Նեփթաղիմի ցեղէն տասուերկու հազար
կնքուած, Մանասէի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
7 քուած, Շմաւոնի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Ղեւիի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Իսաքարի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-

8 քուած, Զաբուղոնի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Յովսեփի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Բենիամինի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած։

9 Ասկէ ետքը տեսայ, և ահա մեծ բազմութիւն՝ զոր
մէկը չէր կրնար համրել, բոլոր ազգերէն ու ցեղե-
րէն և ժողովուրդներէն ու լեզուներէն, որոնք աթո-
ռին առջև ու Գառնուկին առջև կեցեր էին՝ ճեր-
մակ հանդերձներ հագած և ձեռքերնին արմաւենի-
10 ներ բռնած. Եւ մեծաձայն կ'աղաղակէին՝ ըսելով,
Փրկութիւն մեր Աստուծոյն՝ որ աթոռին վրայ կը
11 նստի, ու Գառնուկին։ Եւ բոլոր հրեշտակները ա-
թոռին ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բո-
լորտիքը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ ա-
թոռին առջև ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն
12 ըրին, Ըսելով, Ամէն. օրհնութիւն ու փառք և ի-
մաստութիւն ու գոհութիւն և պատիւ ու զօրու-
թիւն և կարողութիւն մեր Աստուծոյն յաւիտեան
13 յաւիտենից։ Ամէն։ Ու երէցներէն մէկը պատասխան
տալով՝ ինծի ըսաւ, Ասոնք որ ճերմակ հանդերձներ
14 հագած են՝ ո՞վ են, և ուրկէ՞ եկան։ Ես ալ ըսի ա-
նոր, Տէր իմ, դուն գիտես. ու ըսաւ ինծի, Ասոնք են
մեծ նեղութենէն եկողները, որոնք իրենց հանդերձ-
ները լուացին ու զանոնք Գառնուկին արիւնովը ճեր-
15 մկցուցին. Անոր համար Աստուծոյ աթոռին առջև
են, և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու գիշեր իր տաճա-
րին մէջ. և աթոռին վրայ նստողը իր վրանը պիտի
16 տարածէ անոնց վրայ։ Այլևս ոչ պիտի անօ-
թենան ու ոչ ծարաւին, ոչ ալ արեւը կամ տա-
17 քութիւն մը անոնց վրայ պիտի իյնայ. Վասն զի

Գառնուկը որ սեմսուրն մէջ է, պիտի հավուէ զա-
նոնք, ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի ա-
ռաջնորդէ զանոնք. և Աստուած բոլոր արցունքները
պիտի սրբէ անոնց աչքերէն։

ԳԼ. Ը

1 Ու երբ եօթներորդ կնիքը բացաւ, լռութիւն եղաւ
երկինքը կէս ժամու չափ։
2 Ես տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որոնք Աստու-
ծոյ առջև կը կայնէին, ու անոնց եօթը փող տրուե-
3 ցաւ։ Ես ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանին առջև
կայնեցաւ, ու ոսկեղէն խնկանոց մը ունէր. և իրեն
շատ խունկ տրուեցաւ, որպէս զի բոլոր սրբոց ա-
– ղօթքներուն հետ սեմսուրն առջև եղող ոսկի սեղա-
4 նին վրայ մատուցանէ։ Ես խունկերուն ծուխը սրբոց
5 աղօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ
6 առջև ելաւ։ Ու հրեշտակը առաւ խնկանոցը ու զա-
նիկա սեղանին կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրի վրայ.
ու ձայներ և որոտումներ ու փայլատկումներ ու
6 երկրաշարժ։ Ես եօթը հրեշտակները, որոնք եօթը
փողերը ունէին, պատրաստուեցան որ հնչեցնեն։
7 Եւ առաջին հրեշտակը փող հնչեցուց, ու եղաւ
կարկուտ ու կրակ արիւնով խառնուած, ու երկրի
վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրի երրորդ մասը այրեցաւ,]
և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ, ու ամէն կա-
նանչ խոտ այրեցաւ։
8 Ու երկրորդ հրեշտակը փող հնչեցուց, և ասպէս
թէ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծովը ձգուե-
9 ցաւ, ու ծովուն երրորդ մասը արիւն եղաւ. ես ծո-

վուն մէջի շնչաւոր արարածներուն երրորդ մասը մե-
ռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորսուեցաւ։
10 Ու երրորդ հրեշտակը փող հնչեցուց, ու երկին-
քէն մեծ աստղ մը լնկաւ՝ ջահի պէս բորբոքած,
և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն երրորդ մասին
11 վրայ լնկաւ։ Ես այն աստղին անունը Օշինդր էր. ու
ջուրերուն երրորդ մասը օշինդր եղաւ, և շատ մար-
դիկ ջուրերէն մեռան, քանդի դառն եղան։
12 Ես չորրորդ հրեշտակը փող հնչեցուց, ու արեգին
երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն
երրորդ մասը զարնուեցաւ, այնպէս որ անոնց եր-
րորդ մասը խաւարի, և օրուան երրորդ մասը լոյս
չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուընը։
13 Ես նայեցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող *հրեշտակի
մը ձայն լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ, վա՛յ,
վա՛յ երկրի վրայ բնակողներուն՝ այն միւսացած փողի
ձայներուն համար, զորոնք երեք հրեշտակները պի-
տի հնչեցնեն։

ԳԼ. Թ

1 Ես հինգերորդ հրեշտակը փող հնչեցուց, ու տե-
սայ, որ երկինքէն աստղ մը լնկաւ երկրի վրայ. և
2 անդունդի գուբին բանալին անոր տրուեցաւ. Ու ան-
դունդին գուբը բացաւ, ու այն գուբէն ծուխ կ'ել-
լէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ ա-
րեւը ու օդը գուբին ծուխէն։
3 Ես ծուխէն մարախներ կ'ելլէին երկրի վրայ, ու ա-

*Հմմտ. սրածխի

նոյն զօրութիւն տուեցաւ երկրի կարիճերուն ու-
4 նեցած զօրութեանը պէս. եւ անոնց ըսուեցաւ որ
չվնասեն երկրի խոտին, ոչ ալ կանանչեղէնի մը և
ոչ ծառի մը, հապա միայն այն մարդոց, որոնք իրենց
5 ճակտներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին։ Եւ ա-
նոնց հրաման տրուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք, հապա
չարչարուին զանոնք հինգ ամիս. ու անոնց տանջանքը
չարչարանքը կարիճի տանջանքին պէս էր՝ երբ
6 մարդը կը զարնէ։ Եւ այն օրերը մարդիկ մահը պիտի
փնտռեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուզեն մեռնիլ,
ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի։ Եւ մարախներուն
կերպարանքը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու
պէս, ու անոնց գլուխներուն վրայ *ոսկեղէն պսակ-
ներու պէս, և անոնց երեսները մարդոց երեսներու
8 պէս էին։ Ու անոնք մազեր ունէին կիներու մազե-
րուն պէս, ու անոնց ակռաները առիւծներու ակռա-
9 ներու պէս էին։ Եւ զրահներ ունէին երկաթէ զրահ-
ներու պէս. ու անոնց թեւերուն ձայնը պատերազմի
վազող շատ ձիեր կռնաքերու ձայնին պէս էր։
10 Եւ կարիճներու նման պոչեր ունէին, ու պոչերնուն
վրայ խայթոց. և իշխանութիւն ունէին հինգ ամիս
11 մարդոց վնասելու։ Եւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին
անդունդին հրեշտակը, որուն անունը Եբրայեցե-
րէն †Աբադոն, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի †Ապողլիոն։
12 Մէկ վայը անցաւ. ասկէ ետև ահա երկու վայեր ալ
կու գան։
13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու ձայն մը

*Յմմանէ, ոսկիի նման

†Ա. յունարէն կորուսիչ

լսեցի Աստուծոյ առջև եղող ոսկի սեղանին չորս եղ-
14 ջերներէն, որ կ'ըսէր վեցերորդ հրեշտակին որ փո-
ղը ունէր, Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս
15 հրեշտակները արձակէ։ Եւ այն չորս հրեշտակները
արձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու օր-
ուան և ամիսի ու տարիի համար, որպէս զի մարդոց
16 երրորդ մասը մեռցնեն։ Եւ ձիաւոր զօրքերուն համ-
րանքը երկու բիւրք բիւրուց էր, ու լսեցի անոնց համ-
17 րանքը։ Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը, ու
անոնց վրայ հեծնողները՝ որոնք ունէին հրեղէն ու
յակինթեղէն և ծծմբեղէն զրահներ. և ձիերուն
գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս էին, ու
18 անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ կ'ելլէր։ Ա-
յս երեք [հարուած]ներէն մարդոց երրորդ մասը մեռաւ,
այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն, որոնք ա-
19 նոնց բերնէն կ'ելլէին։ Վասն զի *անոնց զօրութիւնը
բերաններնուն մէջ է ու պոչերնուն մէջ. քանզի ա-
նոնց պոչերը օձերու նման էին, ու գլուխներ ունէին
20 որոնցմով կը վնասէին։ Եւ ուրիշ մարդիկ որոնք այս
հարուածներէն չսպաննուեցան, իրենց ձեռքերուն
գործերէն չապաշխարեցին, որ երկրպագութիւն չընեն
դեւերուն, ու ոսկիէ և արծաթէ ու պղնձէ և քարէ
ու փայտէ չինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան
21 տեսնել, ոչ ալ լսել ու ոչ քալել. Նաև չապաշ-
խարեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ ալ
իրենց կախարդութիւններէն, ոչ ալ իրենց պոռնի-
կութենէն և ոչ իրենց գողութիւններէն։

*Յմմանէ, այն ձիերուն

Գլ. ժ

1 Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր և իր գլխուն վրայ ծիածան կար. ու իր երեսը արեւուն պէս էր, և իր ոտքերը՝ կրակի սիւներու պէս։ 2 Եւ իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր բացուած, ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ, 3 և ձախը՝ ցամաքին վրայ։ Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց առիւծի մը գոչելուն պէս. ու երբ աղաղակեց, 4 եօթը որոտումները իրենց ձայներովը խօսեցան։ Ու երբ եօթը որոտումները *խօսեցան, պիտի գրէի. ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ †կ'ըսէր, Կնքէ այն բաները որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու զանոնք մի գրեր։ 5 Եւ այն հրեշտակը զոր ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, իր [աջ] ձեռքը երկինք 6 վերցուց։ Ու երդում ըրաւ յաւիտեանն յաւիտենից կենդանի եղողին վրայ, որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջ է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջ է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջ է, Թէ ա՛լ ժամանակ պիտի չըլլայ. 7 Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբ փողը հնչեցնէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս իր ծառաներուն, մարգարէներուն, աւետիս տուաւ։

8 Եւ այն ձայնը զոր երկինքէն լսեցի, նորէն խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ, Գնա առ այն բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքն

*Ոմանք, իրենց ձայներովը խօսեցան

†Ոմանք, ինծի կ'ըսէր

9 է, ես ալ հրեշտակին գացի ու ըսի անոր, Տուր ինծի այդ գրքոյկը. ու ըսաւ ինծի, Առ ուտէկա ու կեր. և քու փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ, 10 բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ։ Եւ գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի ու կերայ զանիկա. և իմ բերնիս մէջ մեղրի պէս անոյշ էր, և ուտելէս ետքը փորիս մէջ դառնութիւն եղաւ։ 11 Ու ըսաւ ինծի, Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէանաս ազգերու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու *վրայով։

Գլ. ժԱ

1 Եւ ինծի եղէգ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու կ'ըսէր, Ելիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը, և անոր մէջ երկրպագութիւն ընողները։ 2 Ու գաւիթը որ տաճարին դուրսն է, ձգէ և մի չափեր, վասն զի անիկա հեթանոսներուն տրուած է, ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի կոխկռտեն քառասուներկու ամիս։ 3 Եւ իմ երկու վկաներուս զգեստներով պիտի տամ, և անոնք քսանհարիւր վաթսուն օր մարգարէութիւն պիտի ընեն։ 4 Անոնք այն երկու ձիթենիները ու երկու աշտանակները են, որոնք երկրի Տէրոջը առջև կը կենան։

5 Եւ եթէ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել, անոնց բերանէն կրակ կ'ելլէ, ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ. և եթէ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել, պէտք է

*Կամ, առջև

6 որ անիկա պայպէս ապաննուի։ Ասոնք իշխանութիւն
ունին երկինքը գոցելու, որպէս զի իրենց մարգարէու-
թեան օրերը անձրեւ չգայ, ու ջուրերուն վրայ իշ-
խանութիւն ունին՝ զանոնք արիւն դարձնելու, և ա-
մէն կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝ քանի
7 անգամ որ ուզեն։ Ու երբ իրենց վկայութիւնը կա-
տարեն, այն ատեն անդունդէն ելլող գազանը անոնց
հետ պատերազմ պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղթէ
8 ու պիտի սպաննէ զանոնք։ Եւ անոնց դիերը էնէ՞
պէտք ճամ այն մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ, որ
հոգեւորապէս կ'ըսուի Սոդոմ ու Եգիպտոս, ուր
9 *մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ։ Եւ ժողովուրդներէն ու
ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն
անոնց դիերը երեք ու կէս օր. ու թոյլ պիտի չտան
10 անոնց դիերը գերեզմաններու մէջ թաղել։ Եւ ա-
նոնք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան
ու խնդան անոնց վրայ, մինչև անգամ իրարու ըն-
ծաներ պիտի ղրկեն. վասն զի այս երկու մարգարէ-
ները երկրի բնակիչները չուշչարեցին։
11 Եւ երեք ու կէս օրէն ետև Աստուծմէ կենդանու-
թեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն
վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսնողներուն վրայ մեծ
12 վախ ինկաւ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը †լսեցին, որ
կ'ըսէր անոնց, Վեր ելէք, հոս եկէք. և անոնք ամ-
պով երկինք վերացան, ու անոնց թշնամիները դա-
13 նոնք տեսան։ Եւ նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը
եղաւ, ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ,

*Ոմանք, իրենց
†Ոմանք, լսեցի

և այն երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան,
ու մնացածները վախով լեցուեցան ու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյն։ Երկրորդ վայը անցաւ, տես եր-
րորդ վայը շուտով կու գայ։
15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու եր-
կինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ'ըսէին, Աշխարհի
թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը ու իր Օծեալինը
եղան, և ինք պիտի թագաւորէ յաւիտեան յաւի-
16 տենից։ Եւ քսանչորս երէցները որոնք իրենց ա-
ռուներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջև, իրենց ե-
րեսներուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագու-
17 թիւն ըրին՝ ըսելով, Ծեզի գոհութիւն կը մատու-
ցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուած, որ ես և որ էիր*,
որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր ու թագաւորեցիր։
18 Եւ ազգերը բարկացան. ու բարկութիւնդ եկաւ, և
մեռելներուն ժամանակը՝ որպէս զի դատուին, ու
վարձք տաս քու ծառաներուդ, մարգարէներուն, և
սուրբերուն ու քու անունդ վախցողներուն, պզտիկ-
ներուն ու մեծերուն, և երկրի ապականիչները ա-
պականես։
19 Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ,
և †անոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջ ե-
րեւցաւ. ու եղան փայլակներ ու ձայներ և սրսուռմ-
ներ ու երկրաշարժ և խոշոր կարկուտ։

*Ոմանք՝ Ո՛ւ-ելիչնէն, և որ պիտի գաս
†Ոմանք, Տէրոջը

Գլ. ԺԲ

1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեւցաւ. կին մը արեւը իր վրայ առած, ու լուսինը իր ոտքերուն տակ.
2 և իր գլխուն վրայ տասներկու աստղէ պսակ մը. եւ յղի էր, ու երկունքի մէջ ըլլալով և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով՝ կը պոռար։
3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեւցաւ, և ահա մեծ շառագոյն վիշապ մը, որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, և իր գլուխներուն վրայ եօթը թագ։
4 Եւ անոր պոչը երկինքի աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր, ու զանոնք երկրի վրայ ձգեց. և վիշապը կեցեր էր այն կնոջ առջեւ որ ծնանելու վրայ էր, որպէս
5 զի երբ ծնանի, անոր զաւակը կլլէ։ Ու ինք արու զաւակ մը ծնաւ, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը. և անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ քով ու անոր աթոռին քով։ Եւ կինը
6 անապատը փախաւ, ուր անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ, որպէս զի հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր։
7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ. Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմեցան. վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պատերազմեցաւ.
8 Ու չկրցան դէմ կենալ, ու երկինքի մէջ տե՛ղ
9 չգտնուեցաւ անոնց։ Եւ վար ձգուեցաւ մեծ վիշապը, այն առաջուան օձը որ Բանսարկու ու Սատանայ կ'ըսուի, որ բոլոր աշխարհ մոլորեցուց. ու իր հրեշ-
10 տակները իրեն հետ վար ձգուեցան երկրի վրայ։ Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝ որ կ'ըսէր, Հիմա

եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը. վասն զի մեր եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ, որ անոնց դէմ չարախօսութիւն
11 կ'ընէր մեր Աստուծոյն առջեւ ցորեկ ու գիշեր։ Եւ անոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը, ու իրենց վկայութեանց խօսքովը. և իրենց կեանքը չսիրեցին մինչեւ ի մահ։ Ասոր համար ուրախացէք, ով
12 երկինք ու անոր մէջ բնակողնե՛ր. վա՛յ երկրի ու ծո՛վ*, վասն զի Բանսարկուն ձեզի իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ քիչ ժամանակ պիտի կենայ։
13 Ու երբ վիշապը տեսաւ որ ինք երկրի վրայ ձգուեցաւ. արու զաւակ ծնանող կնոջ հետեւեցաւ։
14 Եւ այն կնոջ մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան, որպէս զի անապատ իր տեղը թռչի, ուր պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս ժա-
15 մանակ՝ օձին երեսէն։ Եւ օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վազցուց կնոջ հետեւէն, որպէս զի զանիկա հեղեղով ընկղմէ։ Ու երկիրը օգնեց կնոջը. ու երկիր իր
16 բերանը բացաւ և կլլեց այն գետը զոր վիշապը իր
17 բերնէն վազցուց։ Ու վիշապը բարկացաւ կնոջ դէմ, և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն հետ, որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը պահէին, ու †Յիսուսի վկայութիւնը ունէին։
18 Եւ ‡կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ։

---

*Որմն. կ'ուրախանաք, բնակիչներուդ
†Որմն. Յիսուս Քրիստոսի
‡Որմն. կայնեցաւ

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու տեսայ որ Գառնն մը կ'ելլէր, և ուներ
եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն
վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ հայ-
2 հոյութեան անուններ կային։ Եւ այն գազանը զոր
տեսայ, ընձռու նման էր, ու իր ոտքերը արջու ոտքե-
րու պէս, և իր բերանը առիւծի բերնի պէս. ու վիշապը
անոր տուաւ իր զօրութիւնը և իր աթոռը ու մեծ
3 իշխանութիւն։ Եւ անոր գլուխներէն մէկը մինչև
մահու չափ վիրաւորուածի պէս *էր. ու անոր մահուան
վէրքը առողջացաւ. և բոլոր երկիրը գազանին ետևէն
4 զարմացաւ։ Եւ երկրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ
գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագու-
թիւն ըրին գազանին՝ ըսելով, Ո՞վ գազանին
5 նման. և ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմ ընել։ Եւ
անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան
տրուեցաւ. և քառասունևերկու ամիս անոր իշխա-
6 նութիւն տրուեցաւ իր կամքը ընելու։ Ու իր բերանը
հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր ա-
նունը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայ-
7 հոյելու։ Եւ անոր էլեռնաբիւն տրուեցաւ սուրբե-
րուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յաղթելու.
և անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցեղերու [և
ժողովուրդներու] ու լեզուներու և ազգերու վրայ։
8 Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ
բոլոր բնակողները, որոնց անունները աշխարհի սկիզ-

*Իմաստ. տեսայ

բէն ի վեր մորթուած Գառնուկին կենաց գիրքին
9 մէջ գրուած չեն։ Ով որ ականջ ունի, թող լսէ։
10 Ով որ գերութեան քշէ, ինք գերի պիտի տարուի.
ով որ սրով սպաննէ, պէտք է որ ինք սրով սպան-
նուի. հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատքը։
11 Եւ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկրէ կ'ելլէր, ու
գառնուկի նման երկու եղջիւր ուներ, ու կը խօսէր
12 վիշապի պէս։ Եւ առաջին գազանին բոլոր իշխանու-
թիւնը կը վարէր անոր առջև, ու երկիրը *և անոր
բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն
առաջին գազանին՝ որուն մահուան վէրքը առողջա-
13 ցաւ։ Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր, ու մինչև անգամ եր-
կինքէն կրակ կ'իջեցնէր երկրի վրայ մարդոց առջև։
14 Ու երկրի վրայ բնակողները կը մոլորեցնէր այն նշան-
ներով, որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջև
ընելու. ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատկեր
շինեն այն գազանին, որ սրով վիրաւորուած էր ու
առողջացաւ։ Եւ էլեռնաբիւն տրուեցաւ անոր, որ
15 գազանին պատկերին հոգի տայ, որպէս զի գազանին
պատկերը խօսի, և ով որ գազանին պատկերին եր-
16 կրպագութիւն չընէ, զանիկա սպաննել տայ։ Եւ կը
ստիպէր ամէնը, այսինքն պզտիկները ու մեծերը և
հարուստները ու աղքատները և ազատները ու ծա-
ռաները, որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճա-
կատին վրայ դրոշմ ընդունին. եւ որ մէ'կը չկրնայ
17 գնել կամ ծախել, բայց միայն ան՝ որ ունի գրոշմը
կամ գազանին անունը կամ անոր անուանը թիւը։
18 Հոս է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, թող հաշուէ

*Իմաստ, և բոլոր

գազանին թիւը. քանզի մարդու մը թիւ է, եւ անոր թիւը վեց հարիւր վաթսունըվեց է։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ տեսայ, և ահա Գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ, ու անոր հետ հարիւր քառասունըչորս հազարը, որոնք ունէին [անոր անունը և] անոր Հօրը
2 անունը իրենց ճակատներուն վրայ գրուած։ Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելու ձայնին կը
3 նմանէր։ Եւ *նոր երգ կ'երգէին աթոռին առջեւ ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջեւ. և մէկը չէր կրնար այն երգը սորվիլ բայց ի այն հարիւր քառասունըչորս հազարէն, որոնք երկրէ գնուած էին։
4 Ասոնք անոնք են որ կիներու հետ չպատուականացան, քանզի կոյս են. ասոնք Գառնուկին հետեւին կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. ասոնք մարդոց մէջէն գնուեցան Աստուծոյ ու Գառնուկին երախայրի ըլլա-
5 լու. Եւ անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ, վասն զի անբիծ են։
6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ, որ կը թռչէր երկինքի մէջ, և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որոնք երկրի վրայ կը
7 բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Աստուծմէ վախ-

*Որոնք, որպէս թէ նոր

†Որոնք [՝Առելյանին, Աստուծոյ աթոռին առջեւ

ցէք ու փառք տուէք անոր, վասն զի անոր դատաստանին ժամը եկաւ. ու երկրպագութիւն ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները։
8 Եւ անոր հետեւեցաւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու ըսաւ, Ինկաւ, ինկաւ մեծ *Բաբելոն, վասն զի բոլոր ազգերը
9 արբեցուց իր կատաղի պոռնկութեանը գինիէն։ Եւ անոնց հետեւէն †երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով մը ըսաւ, Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և գրոշմը իր
10 ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի, Անիկա Աստուծոյ սրտմտութեան գինիէն պիտի խմէ, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւ ու Գառնուկին առջեւ։
11 Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չեն-
12 նին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր անունը գրոշմը կ'ընդունին։ Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, ‡որոնք Աստուծոյ պատուիրանները ու Յիսուսի հաւատքը
13 կը պահեն։ Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ ||կ'ըսէր, Գրէ. Այսուհետեւ երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով կը ննջեն. այո, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութենէն հանգչին. ու իրենց գործերը իրենց հետեւէն կ'երթան։

*Որոնք, Բաբելոն քաղաքը

†Որոնք, ուրիշ

‡Որոնք, Հոս են անոնք որ

||Որոնք, ինծի կ'ըսէր

14 Եւ տեսայ, և ահա ճերմակ ամպ մը, ու ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մարդոյ նման. և իր գլուխը ոսկիե պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր։

15 Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ'ելլէր, որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Երկնցուր քու մանգաղդ ու հնձէ. վասն զի հնձելու ժամանակը *եկաւ, վասն զի երկրի հունձքը

16 հասունցած է։ Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկիր հնձուեցաւ։

17 Ու երկնքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը

18 ելաւ, և ասիկա ալ սուր մանգաղ մը ունէր։ Ու սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր որ սուր մանգաղը ունէր, ու ըսաւ, Երկնցուր քու սուր մանգաղդ, ու երկրի ւոդկոյզները կէթ,

19 վասն զի անոր խաղողները հասունցած են։ Եւ ան հրեշտակը իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկրի ւոդկոյզը խուզեցաւ կէթ, ու Աստուծոյ բար-

20 կութեան մեծ հնձանին մէջ ձգեց։ Եւ հնձանը քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ, ու հնձանէն արիւն կ'ելլէր, ու մինչև ձիերուն սանձերը՝ հազար վեց հարիւր ասպարէզ կը հասնէր։

Գլ. ԺԵ

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ երկինքի մէջ, եօթը հրեշտակներ՝ որոնք եօթը վերջին

*Ոմանք, քեզի եկաւ

հարուածները ունէին, որովհետեւ անոնցմով կը

2 կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւնը։ Ու տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը կրակով խառնուած. և անոնք որ յաղթեցին գազանին ու անոր պատկերին *և անոր անուան թիւին, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները ունէին.

3 Եւ Աստուծոյ ծառային, Մովսեսի, երգը կ'երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ, ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ, ով թագաւոր †սրբոց։

4 Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, վասն զի դուն միայն սուրբ ես. քանզի բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջեւդ երկրպագութիւն պիտի ընեն, վասն զի քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան։

5 Եւ ասկէ ետեւ տեսայ, ու բացուեցաւ վկայու-

6 թեան խորանին տաճարը որ երկինքն էր։ Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը հրեշտակները մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց կուրծքերուն

7 վրայովը ոսկեղէն գօտի կապած՝ տաճարէն ելան։ Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը հրեշտակներուն եօթը ոսկեղէն սկուտեակներ տուաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բարկութիւ-

8 նովը լեցուն։ Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէ՛կը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև կատարուին եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները։

*Ոմանք, և անոր դիւշխին և

†Ոմանք, ազգաց

Գլ. ԺԲ

1 Եւ սաստկացաւ մեծ ձայն մը ւսկեղեցւոյ՝ որ ըսէր
առ եօթը հրեշտակները՝ Գացէք և սրուեցէք զերկիր
[եօթը] սկուառակները երկրի վրայ Թափեցէք։
2 Եւ առաջին հրեշտակը գնաց ու իր սկուառակը
երկրի վրայ Թափեց. ու չարաչար պալարներ եղան
այն մարդոց վրայ որոնք գազանին դրոշմը ունէին
ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ՚ընէին։
3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկուառակը ծովուն
վրայ Թափեց, ու ջուրերը մեռած մարդոց արիւնի դար-
ձան, և ծովուն մէջի կենդանիները մեռան։
4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկուառակը գետերուն ու
ջուրերու աղբիւրներուն վրայ Թափեց, ու անոնք
5 արիւն դարձան։ Եւ ջուրերուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ
կ՚ըսէր, Արդար ես դուն, *որ ես և որ էիր, և սուրբ
6 ես, որ այսպիսի դատաստաններ ըրիր. Վասն զի ա-
նոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը Թափե-
ցին. և դուն անոնց արիւն խմել տուիր, քանզի ար-
7 ժանի են։ Եւ սեղանէն †լսեցի՝ որ կ՚ըսէր, Այո, Ա-
մենակալ Տէր Աստուած, քու դատաստաններդ ար-
դար ու ճշմարիտ են։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկուառակը արեւուն վրայ
9 Թափեց։ Ու անոր զօրութիւն տրուեցաւ որ խորշո-
կահար ընէ մարդիկը կրակով. և սաստիկ տաքէն
խորշակահար եղան մարդիկ, և հայհոյեցին Աստու-

ծոյ անունը, որ այս հարուածներուն վրայ իշխանու-
թիւն ունի. ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկուառակը գազանին
աթոռին վրայ Թափեց, ու անոր Թագաւորութիւնը
11 խաւարեցաւ. և ցաւէն լեզուները կը ծամէին. Ու
երկինքի Աստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և
իրենց պալարներուն պատճառաւ. ու իրենց գործե-
րէն չապաշխարեցին։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկուառակը մեծ գե-
տին, Եփրատ, վրայ Թափեց, ու անոր ջուրերը ցամ-
քեցան, որպէս զի արեւելքի Թագաւորներուն ճամ-
13 բան պատրաստուի։ Եւ տեսայ որ վիշապին բերնէն ու
գազանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն երեք
14 պիղծ ոգիներ ելան գորտերու նման. Վասն զի ա-
նոնք դեւերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ՚ընեն, *ու-
րոնք աշխարհի Թագաւորներուն կ՚երթան, որպէս
զի զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օրուանը
15 պատերազմին համար ժողվեն. (Ահա գողի պէս կու
գամ. երանի՛ անոր որ արթուն կը կենայ ու իր հան
դերձները կը պահէ, որպէս զի մերկ չպտրտի ու իր
16 ամօթը երեւնայ) Եւ զանոնք տեղ մը ժողվեցին, որ
Եբրայեցերէն Armագեդոն կ՚րսուի։
17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկուառակը օդին վրայ
Թափեց, ու երկինքի տաճարէն, աթոռէն, մեծ ձայն
18 մը ելաւ՝ ըսելով, Ւնդա՛ռ։ Եւ †փայլակներ ու ձայներ
և որոտումներ եղան ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ,
այնպէս որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն ի վեր այն-

*Ոմանք, ալ Տէր, ըսե
†Ոմանք, ուրիշ մը լսեցի

*Ոմանք, ու երկրի և
†Ոմանք, ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ

19 Յաղթի մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր, ու մեծ քա-
ղաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քաղաքները
կործանեցան, և մեծ Բաբելոնը Աստուծոյ առջև
յիշուեցաւ, որպէս զի իր սաստիկ բարկութեան գի-
20 նիին գաւաթը անոր տայ։ Ու ամէն կղզի փախաւ,
21 ու լեռները չգտնուեցան։ Ու խաշար կարկուտ գրեթէ
տաղանդի մը կշռով երկինքէն կ'իջնէր մարդոց
վրայ. ու մարդիկ հայհոյեցին Աստուած կարկու-
տին հարուածին համար, վասն զի խիստ մեծ էր այն
հարուածը։

ԳԼ. ԺԷ

1 Ու հօրթը սկաւառակները ունեցող հօրթը հրեշ-
տակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսե-
լով. Եկուր, ու քեզի ցուցնեմ այն մեծ պոռնիկին
2 դատաստանը, որ շատ ջուրերու վրայ կը նստի. Որու
հետ երկրի թագաւորները պոռնկեցան, ու երկրի
բնակիչները անոր պոռնկութեան գինովը գինովցան։
3 Ու զիս անապատը տարաւ Հոգիով. ու տե-
սայ կին մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր.
և այն գազանը լեցուն էր հայհոյական անուններ-
4 բով, ու հօրթը եօթ և տասը եղջիւր ունէր։ Ու կի-
նը ծիրանի ու կարմիր հագած էր, և ոսկւով թա-
նկագին քարերով և մարգա-
րիտներով, և իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ մը ունէր
պղծութիւններով ու իր պոռնկութեան անմաքու-
5 թիւններով լեցուն։ Ու անոր ճակատին վրայ ա-
նուն մը գրուած էր. Խորհուրդ, Մեծ Բաբելոն,
պոռնիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մայրը

6 Ու տեսայ այն կինը որ սուրբերուն արիւնովը ու Ցի-
սուսի վկաներուն արիւնովը գինովցած էր. ու երբ
7 տեսայ զանիկա, մեծ զարմանքով զարմացայ։ Ու
հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ինչո՞ւ զարմացար. ես քեզի
ըսեմ այն կնոջ խորհուրդը, ու այն գազանին՝ որ
զանիկա իր վրայ կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը
8 եղջիւր ունի։ Այն գազանը զոր տեսար, կար ու
չկայ, և անդունդէն ելլելու ու կորուստը երթալու
վրայ է. ու երկրի վրայ բնակողները, որոնց անուն-
ները աշխարհի սկիզբէն ի վեր կենաց գիրքին մէջ
գրուած չեն, պիտի զարմանան երբ տեսնեն այն գա-
9 զանը թէ կար ու չկայ, *թէեւ կայ։ Հոս պէտք է ի-
մաստութիւն ունեցող միտք մը. այն եօթը գլուխը
եօթը լեռներ են, ուր կինը անոնց վրայ կը նստի.
10 և եօթը թագաւորներ են. Հինգը ինկած են, մէկը
կը կենայ, և միւսը դեռ եկած չէ, ու երբ գայ՝
11 քիչ ատեն պիտի մնայ։ Ու այն գազանը որ կար ու
չկայ, անիկա ալ ութերորդ է, ու եօթնէն է, ու
12 դէպ ի կորուստ կ'երթայ։ Ու տասը եղջիւրը զոր
տեսար՝ տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թա-
գաւորութիւն առած չեն, հապա գազանին հետ մէկ
ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն
13 կ'առնեն։ Անոնք մէկ կամք ունին, ու իրենց զո-
14 րութիւնը և իշխանութիւնը գազանին կու տան։ Ա-
նոնք Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին. և Գառ-
նուկը անոնց պիտի յաղթէ, քանզի անիկա տէրե-
րուն Տէրն է ու թագաւորներուն Թագաւորը. և ա-
նոր հետ եղողները կանչուած ու ընտրուած և հա-

*Ոմանք, և մեռած է

15 *ատոտրիմ են։ Ու ըսաւ ինծի, Ա՛յն ջուրերը զորոնք
տեսար, որոնց վրայ պառնիկը նստեր էր, ժողովուրդ-
ներ են ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզուներ։
16 Եւ տասը եղջիւրները զորոնք դուքանին վրայ տե-
սար, անոնք պիտի ատեն պառնիկը, ու զանիկա ամլոյի
ու մերկ պիտի ընեն, և անոր մսոյմները պիտի ուտեն,
17 ու զանիկա կրակով այրեն։ Վասն զի Աստուած ա-
նոնց սրտին մէջ դրաւ որ իր կամքը կատարեն ու
մէկ կամք ըլլան, և իրենց թագաւորութիւնը գոլա-
նին տան, մինչև Աստուծոյ խօսքերը կատարուին։
18 Եւ կինը զոր տեսար, այն մեծ քաղաքն է, որ կը
թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ։

Գ Լ. ԺԸ

1 Եւ ասկէ ետքը [ուրիշ] հրեշտակ մը տեսայ որ եր-
կինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ուներ, ու
2 երկիր անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ։ Եւ *զօրաւոր
ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ մեծ
Բաբելոն, և դեւերու բնակարան եղաւ, ու բոլոր
պիղծ ոգիներու որջ եղաւ, և բոլոր պիղծ ու ատելի
3 թռչուններու վանդակ։ Վասն զի անոր կատաղի
պառնկութեանը գինիէն խմեցին բոլոր ազգերը, ու
երկրի թագաւորները անոր հետ պառնկեցան, և
երկրի վաճառականները անոր չափազանց զեղխու-
4 թենէն հարստացան։ Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը
լսեցի որ կ'ըսէր, Ելէք ատոր մէջէն, իմ ժողովուրդս,
որպէս զի ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատոր

*Մ՛անդ, զօրութեամբ՝ մեծ

5 հարուածներէն բաժին չառնէք. վասն զի ատոր մեղ-
քերը մինչև երկինք հասան կցուեցան. ու Աստուած
6 ատոր անիրաւութիւնները յիշեց։ Հատուցէք ատոր՝
ինչպես ինք *հատուց. ու իր գործերուն համեմատ
կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատոր. այն գաւաթը,
7 զոր ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն։ Որչափ
որ փառաւորուց ինք և զեղխութեամբ ապրեցաւ,
այնչափ տալ տանջանք և սուգ հատուցէք անոր.
վասն զի իր սրտին մէջ կ'ըսէ թէ Նստած թագուհի կը
նստիմ, ու որբեւայրի չեմ, ու բնաւ սուգ պիտի
8 չտեսնեմ։ Անոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան
ատոր հարուածները, մահ ու սուգ և սով, ու կրա-
կով պիտի այրի. վասն զի հզօր է Տէր Աստուած որ
9 զանիկա դատեց։ Ու երկրի թագաւորները, որ ատոր
հետ պառնկեցան ու հեշտացան, պիտի լան ու կոծեն
ատոր վրայ երբ ատոր հրկիզութեանը ծուխը տես-
10 նեն. Նէ ատոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի
կայնին ու ըսեն, Վա՛յ, վա՛յ քեզի, մեծ Բաբելոն
քաղաք, հզօր քաղաք, որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու
11 դատաստանդ։ Ու երկրի վաճառականները պիտի ող-
բան ու սուգ ընեն անոր վրայ. վասն զի ալ մէկը ծա-
12 խու չառներ անոնց վաճառքը, Ոսկիի, ու արծաթի,
և պատուական քարերու, ու մարգարիտներու, և բե-
հեզի, ու ծիրանիի, և մետաքսի, ու որդան կարմիրի
վաճառքը, և ամէն խունկի փայտերը, ու ամէն
փղոսկրեայ սամիններ, և ամէն պատուական փայտէ
ու պղնձէ և երկաթէ ու մարմարիոնէ սամիններ,
13 Նէ կինամոնը, [ու սամոնը] և խունկերը, ու անու-

*Մ՛անդ, ձեզի հատուց

շահատ իւղը, ու կնդրուկը, և գինին, ու ձէթը, և նաշիհը, ու ցորենը, և արջառները, ու ոչխարները, և ձիերը, ու կառքերը և մարմինները ու մարդոց հոգի-
14 ները։ Եւ քու հոգիդ ցանկացած պտուղները քեզմէ գացին ու բոլոր չքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կորսուեցան, և ա՛լ բնաւ պիտի չգտանես զանոնք։
15 Այս բաներուն վաճառականները, որոնք անկէ հարըստացած էին, հեռուն պիտի կայնին անոր տան-
16 ջանքին վախէն՝ լալով ու սուգ ընելով, Ու պիտի ըսեն, Վա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, որ բեհեզ ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած էիր, ու ոսկիով և պատուական քարերով ու մարգարիտներով զարդար-
17 ուած էիր. Վասն զի այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ։ Ու ամէն նաւավարները, և այն ամէնը որ նաւով տեղ տեղ կ'երթան, ու նաւաստիները և որոնք որ ծովուս մէջ կը բնակին, հե-
18 ռուն կայնեցան. Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեան ծուխը՝ կ'աղաղակէին՝ ըսելով, Ո՞վ նման է այս մեծ
19 քաղաքին. Ու իրենց դլուխներուն վրայ հող ցանեցին, և լալով ու սուգ ընելով՝ կ'աղաղակէին՝ ըսելով, Վա՛յ, վա՛յ այն մեծ քաղաքին, որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ամէնը որոնք նաւեր ունին ծովուն վրայ. վասն զի մէկ ժամու
20 մէջ ամայացաւ։ Ուրախացէք անոր վրայ, երկինք ու սուրբ առաքեալներ և մարգարէներ, որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ։
21 Եւ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ աղօրիքի մեծ խոշ նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Այսպէս ու-ժով վար պիտի ձգուի Բաբելոն մեծ քաղաքը, ու
22 ա՛լ պիտի չգտնուի։ Եւ քնարահարներուն ու երա-

ժիշտներուն և սրնդահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. և արհեստի վարպետ մը ա՛լ պիտի չգտնուի քու մէջդ. ու աղօրիքին
23 ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. Եւ ճրագին լոյսը ա՛լ պիտի չերեւնայ քու մէջդ. ու փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. քանզի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին. վասն զի քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազգերը մո-
24 լորեցան։ Եւ մարգարէներուն ու սուրբերուն ու երկրի վրայ բոլոր սպաննուածներուն արիւնը անոր մէջ գտնուեցաւ.

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ անկէ ետքը լսեցի բազմութեան մեծ ձայն մը երկինքը՝ ըսելով. Ալէլուիա. փրկութիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր *Աստուծոյն.
2 Վասն զի ճշմարիտ ու արդար են անոր դատաստանները, քանզի դատեց այն մեծ պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը ապականեց, ու իր ծառա-
3 ներուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց։ Եւ երկրին անդամ ըսին, Ալէլուիա. ու անոր ծուխը յա-
4 ւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ։ Եւ քսանըչորս երեցները ու չորս կենդանիները ինկան ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ սեղանը կը նստի, ըսելով,
5 Ամէն, Ալէլուիա։ Եւ սեղանէն ձայն մը ելաւ՝ ըսելով, Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք, իր բոլոր ծառաները, ու դուք որ իրմէ կը վախնաք, պզտիկներ

*Յոյն. Տէր Աստուծոյն

6 ու մեծեր։ Եւ լսեցի շատ բազմութեան ձայնի պէս,
ու շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտումի
ձերու ձայնի պէս, որոնք կ'ըսէին, Ալէլուիա, վասն
զի [մեր] Աստուած Տէր Ամենակալ թագաւորեց։
7 Խնդանք և ուրախանանք ու փառք տանք անոր,
քանզի Գառնուկին հարսնիքը հասաւ, ու անոր կինը
8 ինքզինք պատրաստեց։ Եւ իրեն տրուեցաւ որ մաքուր
ու լուսափայլ բեհեզ հագնի, (քանզի այն բեհեզը
9 տրրերուն արդարութիւնն է։) Եւ ինծի ըսաւ, Գրէ.
Երանելի են անոնք որ Գառնուկին հարսնեացց ընթ-
րիքին կանչուած են. ու ինծի ըսաւ, Ասոնք են Աս-
10 տուծոյ ճշմարիտ խօսքերը։ Ես ալ անոր ոտքերուն
առջև ինկայ, որպէս զի անոր երկրպագութիւն ընեմ.
ու ըսաւ ինծի, Զգուշացիր, մի ըներ. վասն զի ես ալ քու
ծառայակիցդ եմ ու քու եղբայրներուդ՝ որոնք Յի-
սուսի վկայութիւնը աւնին Աստուծոյ երկրպագու-
թիւն ըրէ. (վասն զի Յիսուսի վկայութիւնը մարգա-
րէութեան հոգին է։)
11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած. և ահա ճերմակ ձի
մը, ու անոր վրայ հեծնողը Հաւատարիմ ու Ճշմա-
րիտ կ'ըսուի, և արդարութեամբ դատաստան կը տես-
12 նէ ու կը պատերազմի։ Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի
պէս էին, ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կային,
ու գրուած անուն մը աւնէր՝ զոր ինքը չգիտեր, բայց
13 միայն ինք. Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հա-
14 գեր էր. ու անոր անունը Բան Աստուծոյ կ'ըսուի։ Ու
երկինքի մէջ եղող զօրքերը անոր ետևէն կ'երթա-
յին ճերմակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ
15 հագած։ Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելլէր, որ-
պէս զի անով ազգերը զարնէ. ու ինք երկաթէ գա-

ւազանով պիտի հովուէ զանոնք, ու Ամենակալ Աս-
տուծոյ սաստիկ բարկութեանը գինւոյն հնձանը ինք
16 պիտի կոխէ։ Եւ իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդ-
րին վրայ գրուած գիր մը աւնէր, ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱ-
ԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԷՐ ՏԻՐԱՆՑ։
17 Եւ հրեշտակ մը տեսայ, որ արեւին մէջ կայներ
էր, ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ թռչող
բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով, Ելէք, *Աստուծոյ մեծ
18 ընթրիքին ժողվուեցէք, Որպէս զի ուտէք թագա-
ւորներուն մսերին, ու հազարապետներուն մսեր-
ին, զօրաւորներուն մսերին, ու ձիերուն
և անոնց վրայ հեծնողներուն մսերին, ու ամէ-
նուն մսերին, թէ՛ ազատներուն և թէ՛ ծառա-
ներուն, թէ՛ պզտիկներուն և թէ՛ մեծերուն։
19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու
անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած պատերազմ ընե-
լու անոր հետ՝ որ ձիուն վրայ հեծեր էր, ու անոր
20 զօրքերուն հետ։ Եւ գազանը բռնուեցաւ, ու անոր
հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջև նշանները ըրաւ,
որոնցմով մոլորեցուց գազանին գրաշմը ընդունող-
ները, և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընդունե-
րը. երկուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վառուած կրակին
21 լիճը ձգուեցան։ Եւ սուրիշները ալ սպանուեցան
ձիուն վրայ հեծնողին սուրէն՝ որ իր բերնէն կ'ելլէր,
ու բոլոր թռչունները անոնց մսերիններէն կշտացան։

ԳԼ. Ի

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ, որ երկինքէն կ'իջնէր, ու
անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը աւնէր իր

*Ոմանք, մեծ Աստուծոյ ընթրիքին

2 ձեռքը. Ու բռնեց վիշապը, պայնքն առաջին օձը,
որ Բանաարկուն ու Սատանան է, և կապեց զանիկա
3 հազար տարի. Ու անդունդը ձգեց զանիկա, և գո-
ցեց ու վրայէն կնքեց, որ ա՛լ չմոլորեցնէ ազգերը՝
մինչև հազար տարին լմնայ, և անկէ ետքը պէտք
է որ արձակուի անիկա քիչ մը ժամանակ։
4 Եւ աթոռներ տեսայ, ու նստան անոնց վրայ. և
անոնց դատաստանութիւն տրուեցաւ. նաև Յիսուսի
վկայութեանը համար ու Աստուծոյ խօսքին համար
գլխատուածներուն հոգիները տեսայ, և զանոնք որ
երկրպագութիւն չըրին գազանին, ոչ ալ անոր
պատկերին, ու անոր դրոշմը իրենց ճակատներուն
վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին. և ապրե-
ցան ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թագաւորեցին։
5 Իսկ ուրիշ մեռելները չապրեցան մինչև հազար տա-
րին կատարուեցաւ. ասիկա է առաջին յարութիւնը։
6 Երանելի և սուրբ էան որ առաջին յարութեանը
մէջ բաժին ունի. ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխա-
նութիւն չունի, հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիս-
տոսի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ հա-
զար տարի պիտի թագաւորեն։
7 Եւ հազար տարուան լրանալուն՝ պիտի արձակուի
Սատանայ իր բանտէն. և պիտի ելլէ ու մոլորեցնէ
երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գոգը ու
Մագոգը, որպէս զի զանոնք պատերազմի ժողվէ,
8 որոնց համրանքը ծովու աւազին չափ է։ Ու երկրի
ընդարձակութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բա-
9 նակը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն պատեցին։ Եւ
երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ու ատոնց կլանեց.
և Բանաարկուն որ զանոնք մոլորեցուց, ձգուեցաւ

10 կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ուր էր գազանը, Եւ
սուտ մարգարէն. ու պիտի չորչարուին ցորեկ ու գի-
շեր յաւիտեանս յաւիտենից։
11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ, ու անոր վրայ
մեկը նստած, որուն երեսէն երկիր ու երկինք փախան,
12 և տեղ չգտնուեցաւ անոնց։ Եւ տեսայ զմեռիկ ու
մեծ մեռելները, որոնք *Աստուծոյ առջև կայնած
էին. ու գիրքերը բացուեցան, և ուրիշ գիրք մը
բացուեցաւ, որ է կենաց գիրքը. և գիրքերուն
մէջ գրուածներէն մեռելները դատուեցան իրենց
13 գործերուն համեմատ։ Եւ ծովը իր մէջի մեռելները
տուաւ, ու մահը և գժոխքը իրենց մէջի մեռելները
տուին. ու ամէն մեկը իրենց գործերուն համեմատ
14 դատուեցան։ Եւ մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջ
15 ձգուեցան. ասիկա է երկրորդ մահը։ Ու ով որ կե-
նաց գիրքին մէջ գրուած չգտնուեցաւ, կրակի լճին
մէջ ձգուեցաւ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ. վասն զի
առաջին երկինքը ու առաջին երկիրը անցան, և ա՛լ
2 ծով չկայ։ †Ես սուրբ քաղաքը, նոր Երուսաղէմը,
տեսայ, որ երկինքէն Աստուծմէ կ՚իջնէր, իր երկանը
համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած։
3 Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ՚ըսէր, Ահա Ա-
ստուծոյ խորանը մարդոց մէջ, ու անիկա անոնց հետ
պիտի բնակի. և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլ-

*Յունա., սէթսան

†Յունա., նէս ես Յովհաննէս

լան, և Աստուած ինք անոնց հետ պիտի ըլլայ էբրե-
4 անոնց Աստուածը. նե *ինք անոնց աչքերէն բոլոր
արցունքները պիտի սրբէ, և մ՛ել մահ պիտի չըլլայ,
ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ
5 ետեւ. վասն զի առաջնոյն բաները անցան։ Եւ ան
որ աթոռին վրայ կը նստէր՝ ըսաւ, Ահա ամէն բաներ-
ը նոր կ՛ընեմ. ու ըսաւ ինծի, Գրէ, վասն զի այս
6 խօսքերը ճշմարիտ ու հաւատարիմ են։ Նաև ըսաւ
ինծի, Եղաւ. ես եմ Ալֆա և Օմէղա, Սկիզբը ու
վերջը. ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կնոջ ջուրին
7 աղբիւրէն։ Ան որ կը յաղթէ, բոլոր բաները պիտի
ժառանգէ. ու ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ՝ ան
8 ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ։ Բայց վախկոտներուն, ու
անհաւատներուն, և պիղծերուն, ու մարդասպան-
ներուն, ու պոռնիկներուն, և կախարդներուն, ու
կռապաշտներուն, և բոլոր ստախօսներուն բաժինը
կրակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջ պիտի ըլ-
լայ, որ է երկրորդ մահը։
9 Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
սկահներն ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը
ինծի եկաւ, և ինծի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Նիւս
10 ցուցնեմ քեզի հարսը, Գառնուկին կինը։ Եւ հոգիով
մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, և ցու-
ցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ *քաղաքը, որ երկին-
11 քէն Աստուծմէ կ՛իջնէր. Ու Աստուծոյ փառքը ու-
նէր, և անոր լուսատուութիւնը խիստ պատուական
քարի նման էր, ակնվանիի երեւութով յասպիս

*Որոնք, Աստուած
†Որոնք, այս

12 քարի պէս։ Եւ անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր,
և տասներկու դռներ ունէր, ու դռներուն վրայ
տասներկու հրեշտակներ կային, և դռներուն վրայ
անունները գրուած էին՝ որոնք Իսրայէլի որդիներ-
13 ուն տասներկու ցեղերուն անուններըը։ Արեւելեան
կողմէն երեք դուռ, ու հիւսիսային կողմէն երեք
դուռ, և հարաւային կողմէն երեք դուռ, ու արեւ-
14 մըտեան կողմէն երեք դուռ։ Եւ քաղաքին պարիսպը
տասներկու հիմեր ունէր. ու անոնց վրայ Գառնուա-
կին տասներկու առաքեալներուն [տասներկու] ա-
15 նուննները գրուած էին։ Եւ ինծի հետ խօսողը ձեռքը
ոսկիէ եղեգ մը ունէր, որպէս զի անով քաղաքը և անոր
16 դռները ու անոր պարիսպները չափէ։ Եւ քաղաքը
քառակուսի էր, ու անոր երկայնութիւնը լայնու-
թեանը չափ էր. և քաղաքը նայն եղեգով տասներ-
կու հազար ասպարէզ չափեց, անոր երկայնութիւնը
ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էին։
17 Եւ անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս կանգ-
ուն չափեց, մարդու չափով, այսինքն հրեշտակին
18 չափը։ Եւ անոր պարիսպին շինուածքը յասպիս էր,
ու քաղաքը զուտ ոսկի էր մանրակրկիտ ապակիի նը-
19 ման։ Եւ քաղաքին պարիսպին հիմերը ամէն գեղա-
պատում քարերով զարդարուած էին. առաջինն
հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝
20 քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ, Հինգերորդը՝ եղինգ-
նաքար, վեցերորդը՝ սարդիոն, եօթներորդը՝ ոսկե-
քար, ութերորդը՝ բիւրեղ, իններորդը՝ տպազիոն,
տասներորդը՝ քրիսոպրասոս, մեհեանականորդը՝ յա-
21 կինթ, երկոտասաներորդը՝ ամեթիստ։ Եւ տասներ-
կու դռները տասներկու մարգարիտ էին, ամէն մէկ

դուռը մէյմէկ ամբողջ մարգարիտէ էր. ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր թափանցիկ ապակիի
22 նման։ Եւ անոր մէջ տաճար չտեսայ, վասն զի Տէր Աստուած Ամենակալն ու Գառնուկը անոր տաճարն
23 են։ Եւ քաղաքը արեւի ու լուսինի պէտք չունի, որ զանիկա լուսաւորեն, վասն զի Աստուծոյ փառքը զանիկա կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը Գառնուկն
24 է։ Եւ [փրկուած] ազգերը անոր լուսովը պիտի քալեն ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պա-
25 տիւը անոր մէջ պիտի բերեն։ Եւ անոր դուռները ցո-
26 րիկը պիտի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր պիտի
27 չըլլայ.) Եւ ազգերուն փառքը ու պատիւը անոր մէջ պիտի բերեն։ Եւ հոն բնաւ *անմաքրութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ պղծութիւն ու սուտութիւն գործող մը, հապա միայն անոնք՝ որ Գառնուկին կենաց գիրքին մէջ գրուած են։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ ինծի կենաց ջուրի †գետ մը ցուցուց ակնվանիի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստուծոյ ու Գառնուկին
2 աթոռէն։ Ես՝ այն *փողոցին հրապարակին մէջ, ու այն գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ կար՝ որ տասներկու ‡բեղ պտուղ կը բերէր, ու ամէն ամիս իր պտուղը կու տար. և այն ծառին տերևները
3 հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլլար։ Եւ ա՛լ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ. ու անոր մէջ պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին աթոռը, և անոր ծառաները
4 պիտի պաշտեն զանիկա. Եւ անոր երեսը պիտի տես-
5 նեն, ու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ պի-
տի ըլլայ։ Եւ հոն ա՛լ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չէ. քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, և յաւիտեանս յաւիտենից
6 պիտի թագաւորեն։ Եւ ըսաւ ինծի, Ա՛յս խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ. և *սուրբ մարգարէներուն Տէր Աստուածը իր հրեշտակը ղրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցնելու թէ
7 որ շուտով պէտք է ըլլալ։ Ա՛յնա ես շուտով կու գամ. երանի՛ անոր որ կը պահէ այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը։
8 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները. և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին առջեւ՝ որ այս բա-
9 ները ինծի կը ցուցնէր։ Եւ ըսաւ ինծի, Զգուշացիր, մի ըներ. վասն զի ես քուկին ու քու եղբայրներուդ, մարգարէներուն, և այս գիրքին խօսքերը պահողներուն ծառայակիցն եմ. Աստուծոյ երկրպագութիւն
10 ըրէ։ Եւ ըսաւ ինծի, Ա՛յս գիրքին մարգարէութեան
11 խօսքերը մի կնքեր, վասն զի ժամանակը մօտ է։ Ան որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ, ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ, և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ, ու ան որ սուրբ է՝
12 ալ սուրբ ըլլայ։ Ա՛յնա ես շուտով կու գամ, և իմ վարձքս ինծի հետ է՝ տալու ամէն մէկուն իր գործին համե-
13 մատ։ Ես եմ Ալֆա և Օմէգա, Առա-

*Ոմն+, անմաքրա թիւն ընող
†Ոմն+, մաքուր գետ

*Ոմն+, մարգարէից հոգիներուն

14 ջինը ու վերջինը Սկիզբը և վախճանը։ Երանելի
են անոնք որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն,
որպէս զի իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին
15 վրայ, և դռներէն ներս քաղաքը մտնեն։ Բայց դուրս
պիտի ձգուին շուները ու կախարդները և պոռնիկները
ու սպանութիւն ընողները և կռապաշտները ու այն
ամէնը որ սուտ իւն կը սիրէ և կ'ընէ։

16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս զրկեցի՝ այս բաները ձեզի
վկայելու եկեղեցիներուն *մէջ. ես Դաւիթի արմա-
տը ու ցեղն եմ, ու առաւօտեան պայծառ աստղը։

17 Եւ Հոգին ու հարսը կ'ըսեն, Եկուր. և ան որ կը լսէ
թող ըսէ, Եկուր. ու ան որ ծարաւ է՝ թող գայ,
և ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի առնէ։

18 †Ես կը վկայեմ ամէնուն՝ որ այս գիրքին մարգա-
բեութեան խօսքերը կը լսէ. եթէ մէկը անոնց վրայ
բան մը աւելցնէ, Աստուած ալ անոր վրայ պիտի ա-
ւելցնէ այն հարուածները որոնք այս գիրքին մէջ
19 գրուած են. եւ եթէ մէկը այս մարգարեութեան
գիրքին խօսքերէն բան մը պակսեցնէ, Աստուած ալ
անոր բաժինը պիտի պակսեցնէ կենաց ‡գիրքէն և
սուրբ քաղաքէն՝ ||որ այս գիրքին մէջ գրուած են։
20 Ան որ բաներուն վկայութիւն տուողը կ'ըսէ. Այո,
շուտով կու գամ եւ։ Ամէն, եկուր, Տէր Յիսուս։
21 Մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը §ձեր ամէ-
նուն՝ հետ ըլլայ։ Ամէն։

---

*Կամ, վրայով †Ոմանք, Բանսի, ‡Ոմանք, ծառէն
||Ոմանք, և այն բաներէն որ §Ոմանք, բոլոր սուրբերուն

Վենետիկ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГОС. БИБЛИОТЕКА

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0230626